

maie et dicere. Vere vnus
 e deus et dñs ihus xp̄us: que
 colit. summus dyaconus et
 saturninus. Hec n̄ audisset
 laodicius p̄fectus uirtus est
 ualde: et iussit eos in cauleo
 suspendi. Cumq; attinheret
 necius fustib; et scorpionib;
 cōsi sūt. Beati at saturninus
 et summus clamabat dicētes.
 Gloria tibi dñe ihu x̄p̄e: q̄
 meruimus somnīa seruozū
 tuozū. Tūc papias et mau-
 rus clamabant dicētes ad om-
 nē p̄m̄ paganozū. Et quid
 uos sic coartat dyabolus. in
 seruos dñi n̄i ihu x̄p̄i her-
 eberere. Tūc statū uirtus ē
 laodicius p̄fectus uirtus: et ius-
 sit super papiā et mauro. ut
 cū lapidib; ora eozū cōtunde-
 retur: et sic reclusit eos in
 custodia. Satis uero martiri-
 bus saturnino et summo p̄-
 cepit mltib; ut flamas la-
 terib; eozū apponeret. Sā-
 at martires. in equleo uultu
 alaci gr̄as deo agebat. Eo-
 dē at die dedit eis p̄fectus
 sententiā: ut ambo capite trā-
 ceteretur. Qui depositi de cau-
 leo. statū ducti sūt via numē-
 tana miliario plus minus
 scdb; et ibidē capite sūt trā-
 ceterati. Quozū corpa collegit
 tūson vna cū beato iohanne
 p̄sbo. et sepelirūt eos in p̄-
 dio suo via salaria vetel: sub
 die tertio kalendas decemb;:
 regnate dño n̄o ihu x̄p̄o. cui
 est honor et gloria cūm deo

patre et spū sc̄o per om̄ia se-
 cula seclorum Amen. *Incapit*
passio sc̄oz crisanti et
darie uirg:

Historia prior
 sc̄ozū ad edi-
 ficacionē n̄am
 deus uoluit
 puenē. non
 ut laudibus
 mortalium

passeret eos. quos immorta-
 litatis dapibus reficit. sed ut
 nos exemplo eozū doceat p̄n-
 tis sc̄li blandimēta cōtempnē:
 et adquisita de sempiternē
 glorie. labentē ac momentane
 ā angustia nō time. Om̄is
 eī dolor aut leuis ē. et suffer-
 ri p̄t: aut grauis ē et finē
 impōit. Sed si uterq; timēdus
 ē: tūc nō ē. ut ille qui eternus
 ē nō cōtempnatur. Si eī isti do-
 lores qui hodie m̄nātur. et
 rias simūt. tam duri tam seu-
 sūt: q̄ graues erūt illi dolores
 qui sic m̄choat ut crestant co-
 tidie: sic m̄cū capuit. ut
 omnino fūmī nō possint.
 Hanc demq; ymaginē tenet.
 qui se p̄mittit qui sc̄ca a me-
 dias. aut igni cauteris: aut
 amarissimis ponomb; sauc-
 q̄. Mortis em̄ timore p̄ter-
 rita: et amāitudines appetūt.
 et ignes non metuūt. et fer-
 rū non phorrescūt. Si ergo
 amore hui; uite. que fidem
 seruāe nō nouit amāibus se.
 auro cōparatur dolores ignis

quisse. Et hoc dicens cepit
querere quis est diuinaru lit
teraru expositor: et sicut au
dient ante gramaticos et ora
tores magistros sic desiderabat
rusticos doctores et pastores
acquirere. **L**egat ei dixisse a
pplm ubi sapiens ubi scriba
ubi coquisitor huius scilicet: et quod
per sapientes mundus diffu
dit placuit deo per insapi
entes saluos facere credentes in
se. **H**ec secuti cotidie reuolue
ti animo et cotidie xpi fa
mulos requirunt. occurrit qui
diceret se nosse quida carpopho
ru noie. viru per omnia eru
ditu xpianu et scm. si pse
cuoms atrocitate seueritate in
quoda motis speleo collocatu
vix posse a paucissimis et
fidelissimis visitari. **A**udiens h
cristianus cepit feruencior ma
re et gremio referens suscipis
pabz aduolutu. etiam lacrimis
postulabat. ut ad eius mere
tur notia puemere. **S**it pu
dare deo. quod ex fidei desiderio
flagitabat: et puemes ad scm
carpophoru ante regionis
presbim. me paucos menses. oi
bus diuinis litteris imbutur.
et ita cepit ee diliget istruc
tus. ut statim post baptismatis
su septem diebus ihm xpm fili
u dei. voce publica pdicaret.
Tuc affines eius viri nobiles
et potentos. comprehedentes pa
trē eius polemum: ceperunt

eu arguere dicentes. **P**ecando
patrimoniu tuu et capitis tui.
iste uiuas copt deos deasque
uocatur clamoribus uanis.
dicat nesciam que xpm ve
ru deū ee. **Q**ue si audierit
impator ista psequete: ne
tibi pdeat. nec nobis poterit
ee consultu. **Q**uis ei audeat
ista psuade: nisi qui sine rege
aut sine lege romana. agere
se credat impune. **T**uc uir
pater eius polemus. fecit ei
in tenebroso et squalido loco
claudi: et vespertinis horis
pulsimo cibo refecit. **H**oc at
vire dei chrisianu. magis ad ex
ercitacione sibi quod ad suppliciu
dicebat inferri. **C**um hoc fac
tu publica cofabulacio detexis
set: dicit pzi eis vna ex au
dictibus. **S**i filiu tuu ab hac
vsurpacione conalis eriperet.
magis eu delictis occupa. et
voluptatibus. et diuitiis elegan
tissime atque pauidissime conigi
o trade: ut tu didicerit ee mari
tus oblitiscat ee xpianus.
Sam istas tenebras et afflictio
nes quibus tu ad suppliciu illi te cre
das ingerere: xpianam ad laude
et perpetua gloria sibi estimat
euenire. **A**udiens hoc polem
us: iubet triclina vestibus se
ricis strata parari. **T**uc ipm quo
que auferens de squalida illa
et terra habitatione. mouit ves
tibus preciosis: et ponens eu
in triclimo. elegit quique pulcher

tradita. capere
reineret. **C**um
ne. cuiusque fuerit
teru episcopus docet
muersa. **L**ibros
tu aio curiosus
ad euangelicos
mt. **E**t figens
sue cursu: ad
Tandiu te laborat
per libroru tenet
tuatu fura lapid
lumē. **P**rimo
Non est prudens
nebras redam. a
demus quod laborat
fructu laboris
fructu laboris
dant querentes
ei lagim de
se: que ut
quisquam et
sem. **E**rmus
tissimus
Tensimus
aio: et oia que
relinquimus. **E**t
borose mastica
teneat vultu
laborau querens
tu. **M**uem
lapides
sui ut muera
ut teneat. **N**o
erit quod muera
pferat. **E**t hoc
mei: quod si am
sine causa

her omnia: et solū muerit lee
 na et tenuit. **H**ic tua ma
 na dñe: iā ante ora positi
 libeant. **U**nde et nūcian
 tibus qd' filius eius uiuet. iā
 tob dixit. **M**irū michi est
 si ioseph filius meus uiuit.
Et qui dixeret. **M**irū michi
 est si bestia illā malignā sic
 euasit ut uiuet. **Q**uāe?
Qm̄ mgt̄ deus eat cū ioseph.
 et oīa q̄cūq; faciebat. deus
 dirigebat in māib; eius. **E**t
 ego dñe te confiteor. et a te
 auxiliū cōi istas feias depre
 cor. ut sicut serpētes odor
 m̄scūt ad uocē m̄cātantis.
 sic iste odor m̄scat̄ i cōspū
 meo. et nullū in me libidi
 nis exatent bellū. q̄ te cre
 do uerū deū. qui in hōib;us
 i te credētib; oparis uirtute.
 q̄ pemit; uina nō possit. **I**
 gitur cū cōpleisset orationē
 chrisant; ita q̄m̄ sopno cor
 repte sūt uirgines: ut m̄si
 eēt de t̄limo fores eiate:
 pemit; exatū nō possēt. **E**
 uigilabat at̄ foris: et capie
 bāt abū. **S**tati at̄ ut m̄gres
 se fuerāt ubi orabat chrisan
 tus: sopore m̄mo artabatur.
Quānt̄ her p̄ri eius ab h̄is
 quorū fuerat aūe cōmissū: et
 cepit eū q̄ mortuū flere.
Tunc dicit ei quidā ex am
 as suis. **H**ic arte magiā

a xp̄iamis didicit. adusus
 puellas simpliciāmas facile
 preualuit uantādo. **S**ed sic
 tuditā aliq̄ m̄seis ad eum:
 poteis eū ad tuū arbit̄. et
 ad suos libit; m̄cl̄nare. **D**i
 cit ei polem̄mus. **E**t ego ubi
 m̄uēturus sum tale femina:
 q̄ hoc possit implere? **R**espo
 dit ei am̄as eius. **E**st m̄ter
 uirgines q̄ dee ueste m̄seru
 ut. quedā uirgo super om̄em
 pulchritudmē elegantiōr. et
 ita sapiens. ut illi nat̄ ip̄i
 oratores occurrāt. **H**er iā
 ad nubiles ānos. q̄tū etas of
 tedit attingit: et necesse eit
 ut quicūq; eā nobilis sc̄eāt
 uore. **H**ac itaq; nos ut cō
 suetudo ē. per supplicacōnē
 m̄eamur: et agam; cū ea q̄
 ting et tibi filiū reddat. et
 sibi eū m̄ntū accipiat. **F**ca
 sūt om̄ia q̄ isti cōsilio erant
 necessaria: et ad cōsiliū uirgis
 puenitur. **T**ūc uirgo uoste
 noie daria gēms et auro m̄
 dians. repente ad chrisantū
 q̄ sol radiās cōstat̄ igr̄edit.
 et q̄ sub sp̄eae cōsolacōis. tā
 ta eū elegācia sermōis alloq̄t.
 tāq; m̄gen; arte m̄terfeit:
 ut si eēt ferro durior. pluma
 mollior redderet. **S**ed chri
 sant; dñi auxilio fix; sagittas
 dyaboli scuto fidei repellēbat:
 et mediū m̄ter se atq; illā sp̄m̄
 sc̄m̄ postulas. alloquens suis hoc

cito debeamus honore colu-
 bere cultore. Deus ei no pt
 net existimai nec credi: nisi
 qui omem scitate omemqz
 supgreditur maiestate. Que
 ergo bona saturnus falaxer
 habuit: qui pprios filios
 quociensqz nascebatur oc-
 cidit. ut non dica comedit
 sicut eius cultores scribunt.
 Que bona in ioue fuisse ex-
 istimas. qui quot dies vixit
 tot mandata incesta. tot ad-
 ulteria. tot homicidia ppria
 ut. enervator patris. pueroru
 iustor. maioru adulter. so-
 coru maritus. usurpator im-
 perij. maioru adiuutor.
 triffugatoris arbiter.
 massa demonu. metator mor-
 tis. et omni inuasoru cinnu
 petitor. Huc tale ee no deoz
 credas: si non eozu ista scip-
 ta sut quozu testimonio dn me-
 moratur. et reges nati. ta-
 me legitur et mortui. tem-
 pore quo rudes hoies deos
 putabat: quoscuz in plio
 fortes copbassent. Na quid
 in ioue diuinu ee potuit:
 qui omni castitati ita usqz ad
 morte extitit in malis. ut
 acie ipm in gannade pol-
 lueret. et terra ut dyoi in
 suis sozoibz mgnaret. Ed
 etia in mercurio diuitatis
 muetu putas: quoz capitalis
 aspectus. Syrophantici indiat

monstru. cu in eius vertice
 cerminq simul et capillos et
 penas. Hic maleficijs suis
 abscopditas tre pecunias
 reperiebat: et magnitudo
 bus suis serpeni unis mti-
 gabat ad virga. Her aute
 demonu pativamo petra-
 bat: quibus porcinum sacri-
 ficu cotidie sacrificabat et
 gallu. Que at in hercule
 sntas: qui vicinoru om-
 suozu infectioe fatigatus.
 etia ipse viuu se nutu dei ig-
 mbz tradidit coaremadu:
 et arsit miser simul cu ma-
 cheta qua gestabat et pelle.
 Et licet legne necauerit:
 ipse tamen redactus in ciner-
 nusq coparuit sed perit.
 Que in apolline sntas: cu
 mysterijs dromisiahbz et
 in ebrietatis confusioibz. et
 diuacombz delicias. et lux-
 urijs poculozu. Ia si ad re-
 gina iunone et castissima
 venere pemamq: mueminq
 eas idcirco mit se forte acie
 litigates. q ad vsus turpes
 vna altera pcedebat. Clama-
 bat om poetaru et oratoru
 scripta: iudiciu paridis spre-
 teg muria forme. Quid ei
 illa indignata e. qd illa letata:
 nisi qd illa ipudicie vsibus
 aptior pastoris iudicio dicitur.
 alia denegatur. Hns itaqz

diuitatis honoibz suppositis
quibz diuitatis priuilegium
imperitū indicat vulgo: de
ceteris eorū minoribus silea
mus. **U**nū ei apud est
qd' vniuersa cōpago sequitur
mēbrozū. Ad hec daria res
pondit. **D**ictis meis asser
tio tua p merito exhibuit.
Oraui ei ut si imperitū p
magines colūt. nos ipas res
q' illi colūt p magines ado
remus: et vniuersū honore
maiestatis sue. sapiētiā
q' alij exhibent pbeamus.
Optime aut chrysantū ad clau
sulam mee edificatiōis ad
tingis. **A**dducam ergo ante
oculos. elemētū omni diuer
sa volūtate cultores. et colat
vnus terrā ut dea. sed ut dea
tantū obsecratiōibz. sacrificijs
atq' omni cultū qd' eandē cō
uenit pmereri. cesset peto
ab alta uel rursi cultū. alie
eront negans eā solā deam.
vō meis cultū illā ostendat
et rursi. nec ut sacerdos
venerādo eā excolat. s' ut
rusticus opando: cui magis
fructū pferre crededa est.
Illi sme dubio. qui eā ut ter
tū tantū coluit: nō ei qui
eā q' dea vniuersa fuit
superficiōne venerat. **S**i
ei vērā dea eēt: illi potius
vberem fructū qui eā religi
oms titulo honorabat asser
ret. **S**icut et alius neptunū

diuino cultu veneret. et aut
tēpestiuo tempore nauiget.
aut copias eius ac si religio
sus cultor expectet. alius vō
q' epaie elemētū. omni diu
tatis reuēntia arbitret. indig
nū. et hic nō nisi certo et
oportuno tempore se fluctibz
credat. et marinas copias
nō adorādo sed piscando per
quat: quē ex hīs duobz aut
felicius nauigat. aut piscat
dapibz habūdaē episcimas.
Illū pouldubio. qui hec rōna
bilis puaueit: nō illū qui
vniuerso ritu hec speranda
credidit. **H**oc eadē de ceteris
elemētis sciendū. qd' nichil
se colētibz pstat: q' nō suo
motu sed diuino iussu vbiq'
hōm famulat. **I**ussu vō
dei calore solis terre cōcipit.
aeris tempeie parit: celi de
mētia vberius nutritur.
qualitate temporū coalescit.
Ille tamē venerāciōe dignus
est q' pstat ea: nō per q' psta
tur. **N**eq' ei qui litteas dis
cūt. tabulis et codicibz potius
grās referūt q' magistris:
aut egrotantes libatū a medi
co. feriamētis aut medica
mētis eius honore. q' ipi
medico estimāt tēpendēdū.
Hec et hīs similia psequē
te daria chrysantū credidit
daria: et q' simulata volūta
te. mē se et chrysantū habens

consiliū. nome coniugij assup
 serūt: ita ut ambo in dei ti
 moe et castitatis gloria per
 duāret. **A**t ubi chysantus
 libent' misteriu paterne vo
 luntatis accepit. fecit bap
 tizari daria in domū suam:
 et ita facta ē virgo sanctissima
 xpi. ut in diebus paucos.
 oēs diuicias septuaginta arripet.
 et sine virginitati sue velamē
 ta sitatis aptaret. **E**rat
 tamen iuncta chysanto. non
 calore corporeo. sed sancti spūs
 feruore sonata: et tam per
 chysantū multitudo viduū.
 q̄ per daria ferē innumera
 les. ad xpi grām confluebat.
Igitur cum multe aie relicto
 amoe sponso. xpo se tra
 deret. nūc iuuenes relicto
 uoluptatis studio et carnali
 comercio se castimorie māa
 parēt: exortata ē in urbe se
 dia. et celerino p̄fecto vrbis
 am̄p̄tite. mēpellatio publi
 ca exhibet. **I**uuenes clama
 bāt sponas n̄as per daria
 amittim. **V**iri clamabāt
 uxores n̄as amittimus per
 chysantū. et iam filios non
 habemus: et eāt mēpella
 cū vāa et seduciosa confusio.
Iubet itaq̄ ab eo cōstringi.
 et diuersis pems m̄fici.
 si sacrificiorū ceremonias
 cōtēpisset. **T**radit itaq̄

tribuno claudio chysanto.
Qui claudius f̄didit eum
 septuaginta militibq̄ dicens.
Ducite eū ex ciuitate. ad sa
 nū muncti herculis: ubi si
 sacrificae noluerit. diuersis
 eū pems agitate quo usq̄ cō
 sendat. **T**ūc milites nodosis
 eū neruis astrinxerūt: ut sen
 sim sicutiq̄ neruis. ad ossa
 eius vix p̄tingeret ligamētū.
Stati autē ut constrictus ē:
 ita omnia sūt in manibq̄ eius
 vincula resoluta. ut nō occur
 ret oculis vidē celebritate eorū
 resolutionis: et q̄ luctantes cō
 tra ligaturas. diuerso et di
 uerso mō eū diuisis milites
 cōstringebāt nodis. et exq̄
 sitis m̄genis. **M**ox at ut
 manus ligates cessauerūt
 a vinculo: quis q̄ ligame
 tāt soluebat. **T**ūc itati mi
 lites mittūt eū in cypum
 nouū et nodosissimum: ita
 ut in tercio puncto eius tybia
 coartarent. **I**gitur cū staret
 ante eū et insultaret ei: ita
 putrefactū est lignū totius
 cypri. ut in aneie cōuerte
 tur. **C**olletes at milites chys
 antū: p̄fundūt eū lotio hu
 mano dicentes. **M**aleficia
 tua mō amittes. **S**tati autē
 ut p̄fusus ē lotio putetissio:
 ipsa aqua putens est. ita in
 nectareū odore cōuersa. ut

putares eū nō loco s̄ rosa p
fusum. Auferetes auste eū ex
eodē loco. exornauerūt vultū:
et corio recenti cingūt eū nu
dū. et posuerūt eū ad solē.
Sed per totū diem i estu m
mo et flagrantissimo sole.
nulla omnino potuit calefacti
one sentire: s̄ eadē q̄ fuerit
viriditate p̄durans. coriū m
nullo potuit dei famulū vio
lare. Itē posuerūt m collo eius
catenas ferreas: et simul ma
nū eius et pedes cōstrinxerūt.
clauserūt eū m obscurissimo
loco. Stati at̄ m manibz eius
soluta sūt vincula: et tanta
lux infulsit loco. ut putaret̄
illic lapidos eē multe fulgē
tes. Rūgat oīa hec septua
ginta milites. claudio tribu
no suo. Et venēs ad locū:
vidit lumē m̄mesū. Et ui
bens eū ad se egredi dicit ei.
Que ista tanta vis male
ficiorū tuorū ē: ut ista per
ficias? Rā omēs magos.
et ierosantas. et chaldeos.
et ariolos. et icātatores ego
domui: et adhuc istā pote
tiā m maleficis nō muem.
Om̄bz tamē impaui qd̄ vo
lui: et eorū consensū ad me
os libitū inclinaui. Rūc vob̄
te virū nobile et sapientē.
ad hanc solā ptē accepi. ut
cōcepta sup̄sticioē xp̄iane te
meritatis. de q̄ murmur apli

romam et sedino exatata.
reddas te generi tuo: et dñs oī
potētibz debita sacrificia cle
mēt exhibeas. Cui respon
dens chrisantus ait. Si eēt
m te uel scintilla prudētie:
cognosces me non malefi
ciorū argumētis. s̄ diuinis
admirabilis adiuuā. Sed sic
ad me respicias: sicut ad eos
quos colere iusto iudicio cō
p̄bais. Si mteiora tua intel
lēm aliauz prudētie capent:
cōsiderātes istos i mteioribz
suis. nichil habē aliud p̄ter
argillā et plūbū. Tūc tribu
nus cladius iussit eū fusi
bz cedi. Stati autē ut allate
sūt virge durissime: cepe
rūt m māibz cedentū q̄ plu
ma mollescēt. Demqz dum
teneret̄ virge q̄ ferre eēt.
ita erāt nodose et solide: dū
vero p̄citeret. q̄ ex papirō
eēt. ita molles reddebant̄
et lenes. Tūc cladius tri
bunus iussit eū erigi: et i
dūi vestimētis suis. Et cō
iūqz ad milites suos: oēs hac
voce alloquit̄. Bene nostis
me et icātatorū et mago
rū deprehendisse fastigia.
Hee huāne artis pemtū nō
sūt: vbi virtutū diuinā
potestas apparet. Rā om
cula neruorū sp̄tē cesserūt.
lignū fortitudo repentina
defectioē cōputruit: corū
viriditas m solis immo ardōe

ablata f
p̄mittit. Cal
m̄mus musi
fustes
rigescunt
mollescūt
ista
i verbo
verita
super est
hōis gemilis
postulem
ut nos
fanat cole
om̄ pug
vires?
et oēs
nū
ut
her et
ploca
millibus
eius
dicens.
q̄ deus
Peto itaqz
me cognosce eū.
culture eius
phinge. Cui che
Ad notā dei
pe
p̄gredi
p̄ns
fide
integritate
silia
credidit clau

eadē qua de vitulo ablata fu
cat nouitate p̄māsit. Cate
nariū quoq; nexus muniti
his potestas exsoluit: fustes
in manu tenetis rigescunt.
in ferientis ictu mollescunt.
In aspectu patientis ista
sinceritas apparet: in verbo
enā ip̄o rationabilis veritas
cōprobat^r. Quid super est:
nisi ut huius hoīs gembus
aduoluti: veniā postulem⁹
sceleris. et rogemus ut nos
quoq; tale dnm̄ faciat cole:
qui auctores suos in omni pug
na faciat victores. **E**re
et ei et nos iudices et oēs
qui cont^r eū venerūt: nū
q; nō ita eos superueat ut
p̄bantis. **I**gitur cū hec et
talia fuisset militib⁹ p̄locu
to: q̄ vniuersis militibus
ip̄e claudius gemb⁹ eius
aduolutus. orabat dicens.
In veritate p̄bam: q̄ deus
tuus verus ē. **P**eto itaq;
ut facias me cognosce eū.
et ad noticiā cultū eius
aliq̄ iacōe p̄tinge. **C**ui chri
santo dixit. **A**d noticiā dei
p̄uenire desideās. **N**ō pe
dib⁹ tibi. s̄ corde p̄gendiū
ē. **T**atū ei vniūq; p̄ns
effiat^r deus: q̄ntū cum fide
mētis. et cordis integritate
quesierit. **H**ec et hys filia
dicere chris̄to. credidit clau

dius t̄bung: credidit hilaria
uxor. **C**redūt duo filij eius
iason et maurus. credūt oēs
ama et familiaes eius. cre
dūt oēs septuaginta illi mi
lites: et cum suis et vni
sib⁹ eorū eodē die baptizati.
per singulos dies. a sc̄o chri
santo eruditione veritatis
desideratissime audiebāt:
et verbū xpi cū omni reue
rētia et timore capientes. op
tabāt p̄ dei noīe enā aduer
sa p̄ferre. **V**erū q̄ longū
ē mirabilia q̄ deus per eos
fecit enarare: verū exitū
mūnem⁹. **C**ū oēs credidif
sent deo. et impator nu
meianus audisset: iussit
claudiū tribunū. m̄genti sax
o cōstructū. in medio maris dai
p̄cipite. **C**ū at milites sin
gillatim audiret. quicūq; se
negasset xp̄ianū dimitti
qui vero negare nolisset ca
piti aputari: tantā grām
dn̄s concessit credentibus.
ut prius iason et maurus
filij claudij. enā nō interro
gati xp̄m̄ se colere diceret.
et p̄ eius noīe cōfessionē
mōtis optaret. **H**os mi
tates omēs vniūq; m̄
tra vna horā martiriū dn̄o
cōsecurūt. **E**at at in loco
vbi decollati sūt cumculus
antiquus. **H**ūc emūdates:
p̄noctant xp̄iam simul m

vnū oīa corpa sepelierūt nō
longe ab vrbe. in via que sa
laria nūcupat. Corpora at
filiorū suorū collegit scā hy
laria vidya martiris claudh:
et singillatū condiens. in
sarcophagis singulis collo
cauit. Que dū assiduis ob
sequis circa scōrū corpa orat
deu tenta ē. Que dum trahē
tur: rogauit eos qui se trahē
bant dicens. **O**bscuro vos
pmitte me prius oracionē
meā complere: et veniā quo
cūq; volueris. **I**gitur dum
fessisset gūdū. accepit sacra
mentū dñi: et expandes ma
nus suas dixit. **D**ñe ihū
xpē q; te toto corde credo.
modo me affona cū filijs
meis: quos ex meo utero
ad tuū martiriū cōuocasti.
Et haec dicens: p̄cetit se in
oracionē. Et dum oraret:
emisit sp̄m. Tunc illi qui
eā tenuerāt dolentes super
repentina morte eius: reli
querūt duas anallas eius
que cū ea erāt. **I**lle at sepe
herūt diligentissime. et sup
eā brauissimā ecclesia fabri
cauerūt. q; locus in quo de
fūcta fuerāt. eiusdē erat or
tus hylarie: et ex quo sancti
passi fuerāt. ibide sibi mā
sione collocarūt. **I**nterea
chysantū iussit infernali
retinei custodia: ut simul
cū dacia diuisis tormetozū

geneibus ageret. **E**rat igit
una custodia in castris tulliano.
vnde putor horribilis asse
debat. q; cloacarū cum ali
degesta domozū stercora illuc
iugit deducebat. Et in hoc
decurso ut dymus eat ma
et lutea et ita tenebrosa cus
todia: ut penitus lucifluus
aer. nec signa ibi diei. nec
vestigium aliqd' lucis ostendet.
In hac ergo habitacione
ferro vincto chysantū mitti
t' nudus: dacia vero datur
ut ponat' in publico cotu
bermo metricum. Sed diuers
sis scōrū hys passionibq;
diuerso gene ppus occurrūt.
Nā chysanto lux diuina
et odoramenta scā pstant:
dacie at leo fugiens de cauea
amphyteat dirigitur. **Q**ui
ingressus cellā illā in qua
dacia in orōne p̄sata pro
cūbebat. ipse quoq; leo p̄sū
uit se iuxta eam p̄nus: ut
videret' etiā ipse adorare illū.
qui p̄nciā suā deprecanti vir
gin exhibebat. **R**esactes
itaq; leonē m̄tū esse. mise
rūt ad eā quēdā turpissi
mū: qui in scelere corūp
tiois opmatissimū habebat
tur. **Q**ui ut ingressus ē
in siluū in eū leo p̄sternēs
eū sub pedibus suis. et cepit
ad faciem virginis xp̄i res
pice. q; interrogans eā quid
lubet. **Q**uo intelligēs scā

scā

... dicitur per flum
... martiriū passio
... ne em
... p̄mitte eum
... suscipe. **T**ūc
... posuit se n
... nec ille rem
... arripet
... m̄p̄are. **T**ūc
... seruatū leg
... nōie dat te
... hō tracione
... te ex
... in hoc quo m
... p̄ster
... cepit clama
... hinc egred
... om̄ibus
... colis: xp̄m
... dacia
... amouet se ab
... fū
... per totam
... om̄es
... dū
... diuersi
... p̄p̄t
... p̄terent
... virtute con
... quast
... in cōprehē
... ante
... **T**ūc
... om̄es di
... uos xp̄o
... potētis ab
... dñi
... **T**ūc illi
... clamabat
... xp̄m verū deū

dixit. **A**duerte per filium
 dei. p quo martiry passioes
 libent amplector. ne cu m
 aliquo ledas. s pmitte eum
 sermone meu suscipe. **T**uc
 leo relinques eu. posuit se m
 ipso introitu: ut nec ille remp
 sus copia fugiendi arripet.
 nec alius possit intrare. **T**uc
 diat ad eu. **E**re ferocitas leo
 nis. audito xpi noie dat te
 uerena deo: et tu ho rationa
 bilis. m tatis criminibus te ex
 erces. ut ena m hoc quo mi
 ser gloriels. **T**uc ille pster
 nes se ante ea: cepit clamae
 dicens. **I**ube me hinc egredi
 sanu: ut ego clame omibus
 filiu dei xpm que colis: ipm
 solu veru ee deu. **T**uc daria
 iussit leom ut amouet se ab
 ingressu. **C**ui cu fuisset egs
 sus: clamae cepit per totam
 ciuitate dicens. **B**eatiss omes
 daria ee dea. **I**gitur diuersi
 venatores et diuersi ppli. du
 ad leone capiendu pgerent.
 hac deus leom virtute con
 cessit. ut oes capet: et quasi
 manu tenens. ita coprehen
 sos sine aliqua lesione ante
 pedes sctie darie ponet. **T**uc
 daria alloquebatur omes di
 ces. **S**i pmissis uos xpo
 credituros. illesi poteritis ab
 scede: sm alias. nescio si dn
 vni auxilient vobis. **T**uc illi
 omes vna voce clamabat.
Cui no credit xpm veru deu

ee: viuis hinc non exeat.
Et her dicetes: ceperunt omes
 egredi vna voce clamates.
Credite ppli romam. no ee
 alteru deu pter xpm. **T**uc p
 factus celerinq noie. iussit
 igne accendi copiosum m m
 gressu celle: m qua eat daria
 cu leone. **E**d cu fieri videt
 leo: cepit expauesce et rugi
 tu dare. **C**ui beata daria ait.
Noli time. nec incendio tre
 mabeis neq capiels. neq m
 terfia poteris: s morte mori
 eis tua. **E**grederi securus et
 vade: q ille que i me hono
 insti. ipe te libeat. **T**uc m
 clinato capite. leo egreditur
 p medias turbas pploru. **N**ul
 lus eu vnq cepit: nemne
 ipe vnq lesit. **H**ic at qui
 ex ore eius icolumes euaserat:
 vniuersi baptizati sut. **N**u
 riata sut her omia numeia
 no impatori. qui pcepit p
 facto celerino. ut ambos id e
 chrysantu et daria. si no con
 sensisset sacrificijs. diuersis
 tormetoru generibq pumret.
Igitur cu coget eos celerinus
 ad sacrificadu. et diuisa dicit
 et audiret: iussit scm chri
 santu cauleo ingenti suspe
 di. **C**us imponet cauleo chri
 santy. ligna omnia caulei co
 mmuta sut. vnicula vni
 sa disrupta sut: lapides quoq

que erat lateibus eius appli-
cande extincte sunt. Quicunq;
mittabat manū ad scām da-
riā. stupebat neruū eorū:
et p̄ dolorib; gemitū cordis
reddebat. Videns itaq; ce-
lerinus p̄fectus her̄ pehemēt
expauit: et cursu rapidissimo
ad impatorē p̄petans. cuncta
que gesta fuerat enarrauit.
Tūc numerianus impator.
nō virtutib; diuīs her̄ s̄ ma-
lificis imputans. iussit eos
duā in viam salaria. atq; in
arenaio deponi: simulq; illic
utrosq; id est chrisantū et da-
riā viuos terra et lapidib;
obruī. Tūc beatus chrisantū
cū b̄ta virgine daria deponi-
tur in foueā: psalmis et ora-
cionibus insistent. facti sūt
in passione socij sanguis:
et sicut fuerat mētē coniuges.
ita q̄ in vno lectulo. i vna
fouea. i vna volūtate diuā-
tes. simul p̄tingerent ad coro-
nā. Igitur cū multa beneficia
deus venientib; ad eorū sepul-
chra p̄staret. euenit ut in
die natalis eorū. in fēmita ppli
multitudo conuēret. Hoc
cū fuisset numeriam auribus
intimātū: iussit ut in intro-
itu quo introierat in arpta
pares leuāctur. Qd̄ cum
fuisset impletū: de sublimi
super eos monte deiecit.
Omēs ergo p̄uit dū sacramē-
ta p̄paret. et martirū gloriā

celebraret. ipi quoq; ad coro-
nā martirij p̄tingebat: in
quos dypodorus p̄sbit̄ erat.
et marimanus dypaconus.
et plurimū deicorū. Popu-
li autē multatido nec numero
nec noīe collecta ē: q̄ et la-
rimosū ēē et supfluit iudicia
uimus. Her̄ omnia sicut ges-
ta sunt scripsimus virgilius
et armemus fr̄es. a sc̄o ste-
phano in sede ap̄lica facti
p̄sbit̄ei. et diximus ad
omēs eccl̄ias per orientē et
occidentē: ut sciat oīs mūdus.
q̄ martirys suos dñs chrisā-
tū et daria. cū multis filijs
in triūphū martirij et glori-
ā p̄petue corone suscepit. A-
men. **Incipit p̄logus
in passione sancti an-
dree apli.**

Passione sancti an-
dree apli. quā o-
culis n̄ris vidimus
omēs p̄sbit̄ei
et dypacones eccl̄i-
arū achae: scripsimus vniuer-
sis eccl̄iis que sūt in oriente
et occidentē. et meridie. et sep-
tentrione. in xpi noīe con-
stitutis. Pax vobis et vni-
uersis q̄ credunt in deū et in
trinitate p̄fectā: verū p̄m-
ingemū. verū filiū vngē-
mū: verūq; sp̄m sc̄m p̄cedē-
tē ex patre et filio: et hoc
ēē vngēitū filiū qd̄ est ille

qui genuit. Hanc fidei di
 diamus a scto andrea aplo dñi
 nri ihu xpi: cuius passione
 qua corā positi vidimus. p
 ut possimus explicamus.
Passio scti andree apli.

Ro consul itaq
 regis patris ci
 utate ingressus:
 cepit cōpellere
 credetes xpo ad
 sacrificia ydolorū. Cui omne
 rens sancty andreas dixit.
 Oportebat ut tu qui iudey
 hōm ee meruisti. iudicem
 tuū qui ē i celo cognosceres.
 et agnū coleres: et colendo
 eū qui verus ē deus. ab hñs
 q veri dñi nō sūt animū re
 uocares. Egeas dixit. Tu
 es andreas qui destruis tem
 pla deozū: et suades hōibz
 ad hanc supsticiosa sectam.
 qua nuper detecta romam
 p̄m̄apes extirpāri iusserūt.
 Andreas respondit. Roma
 m̄ p̄m̄apes nodū cognoue
 rūt hoc qd' p salute hōm
 venies dei filius. docuit y
 dola ista nō solū deos nō ee
 sed ee demonia pessima hu
 mano generi inimica. q hoc
 docent hōies vnde offendat
 deus. et dñi offensus fuerit
 auertat et non exaudiat.
 et cū auersus fuerit et non
 exaudiat. habeant a dpa
 bolo ip̄i captiui: et tam diu

eos deludat. qd̄ diu de corpe
 exeant. rei et nudi. nichil
 ferū pter p̄m̄ā portātes. Ege
 as dixit. Ista supsticiosa et
 vana verba sūt. Nā ihus
 vest' cū pdicaret ista: iudei
 illū crucifixerūt. Andreas
 respondit. O si velis scire
 mysteriū crucis: q̄ r̄aona
 bili caritate. auctor huam ge
 nēis p restauraciōe n̄ā hoc
 crucis patibulū. nō mutus
 s̄ sponte suscepit. Egeas
 dixit. Cū traditq̄ asseatur
 a suo discipulo. et a iudeis
 tentq̄. et presidī adductq̄. et
 ad petitiōe iudeozū a mli
 tibus p̄sidis crucifigis: quō
 tu dicis subisse patibulū spon
 taneū crucis? Andreas respo
 dit. Ideo ego dico sponta
 neū. qm̄ simul cū ip̄o fui cū
 a suo discipulo tradebatur:
 et anq̄ tradētur. dixit nobis
 qd' tradendq̄ eet et crucifigē
 dus p salute hōm: et dieter
 na resurrecturū se ee pdixit.
 Cui cū finit meus petrus di
 cet. p̄picius tibi esto dñe ne
 fiat istud: indignatq̄ sic ait
 petro. Vade retro sathanas:
 q̄ nō sapiis que dei sūt. Et
 ut plenus nos instruet qm̄
 sponte passione suscepit:
 dicebat nobis. Potestate
 habeo ponēdi aiām meā:
 et p̄tate habeo iterū assume
 di eā. Ad ultimū cū cenaret
 nobiscū et dicit. vnus v̄m̄

fragmētū

me traditurus ē. et ad istam
vocē omēs contristarentur: ne
nos suspensos cogitatio nra
trudaret aut. **C**um dedero pa
nis de manu mea. ipse est.
Et cū dedisset vni ex condiscipulis
nris. et futua q̄ p̄
teita iā narraet: docuit se vo
lūtate fuisse tradedū cū nec
traditore fugiendo deseruit.
et in loco quo illū sciebat ve
turū eē p̄masit. **E**geas dixit.
Quare te prudētē virū istū
velle scitari: quē quocūq; pac
to. aut sponte aut inuitum.
cruci tamē cofiteis affixum.
Andreas respondit. **H**oc ē
qd̄ etiā me dixisse retines: nō
nū ē mysteriū crucis. **Q**uod si
forte audire voluēs. reuera.
Egeas dixit. **M**ysteriū nō
p̄t dia: s̄ suppliciu. **S**ais an
dreas respondit. **I**pm̄ sup̄pliciu
ū. mysteriū redēptiois huma
ne. si paciēt̄ audias cōp̄babis.
Egeas dixit. **E**go quidē te
paciēt̄ audio: s̄ si tu me ob
temperat̄ non audieis. **I**pm̄
crucis mysteriū in te ipm̄ teror
quebo. **A**ndreas respondit.
Ego si patibulū crucis expa
uescere: crucis gloriā non p̄
dicare. **E**geas dixit. **I**nsans
sermo tuus. **P**redicator es
sup̄plicij: q̄ p̄ audaciā penā
non times mortis. **A**ndreas
respondit. **N**on per audaciā
s̄ per fidē nō timeo penā

mortis: q̄ mors p̄ccatōrū pe
ssima ē. **E**t ideo te audire vo
lo crucis mysteriū. ut agm̄
forsitan credas: et credēs ad
reparationē aie tue quoquo par
to p̄tingas. **E**geas dixit.
Restaurat̄ hoc qd̄ perisse do
cetur. **R**uḡ aia mea perit:
ut ad eius restauratiōnē ve
mie per fidē debeā nescio quā
asseis. **A**ndreas respondit.
Hoc ē qd̄ te discere desidea
bā: ut dū p̄ditas aias om̄
hōm̄ doquero. iustā restaura
tiōnē eam. per crucis imper
tū pandā. **P**rimus ē hō
per lignū p̄uacatiōis mortē
induxit: et necessariū hoc
eāt geniū huāno. ut per lig
nū passiois. moēs q̄ ingressa
fuēat expelletur. **E**t qm̄ de
imaculata terra factus fuēat
hō primus. qui per lignū p̄
uacatiōis mudo mortē ma
leat: natiuo de imaculata ve
gine natus ē p̄fectus hō. i quo
dei filius q̄ primū hōiem fecit
vita etnā quā p̄diderūt per
adā hōies repararet. ac de
ligno crucis lignū cōcupisce
cie excludet. tendet i aure
imaculatas manus p̄ nam
b̄ in cōtinet̄ extensis. p̄ sua
in cibo arboris vetite. estā felis
accipet. in se suscipiens mor
taliatē nram. ut suā nobis
imortalitatem. ostendet. **E**
geas dixit. **I**ta ūba illis nar

91
tate potes q tibi credit: michi
autē nisi hoc consencias ut
sacrificiū dñs omnipotentibz
offerat. in ipā cruce quā lau-
das te suscitātū affigi pāpā.
Scrūs andreas respondit. **O**-
potenti deo qui vnus et ve-
tus ē. ego omī die sacrifico.
nō thuris fumū. nec thaurū
rū mugentiū carnes. nec
hyrcorū sanguinē: s̄ ima-
culatū agnū cotidie in ara
crucis sacrifico: cuius carnes
postea q̄ omīs pplūs credē-
tū manducauēit. et eius
sanguinē bibeit. agnus q̄
sacrificatq̄ ē. integer p̄seue-
rat et viuus. **E**t cū vere
sacrificatq̄ sit. et vere car-
nes eiū maducate s̄nt a pplō.
et vere sanguis eius sit bi-
bitus: tamen ut dñi integer
p̄maneat. et imaculatq̄ et
viuus. **E**geas dixit. **Q**uō
p̄t hoc fieri? **S**crūs andreas
respondit. **S**i vis scire. quō
hoc p̄t fieri: assume formā
discipuli. ut possis doceri qd̄
queris. **E**geas dixit. **E**go
q̄ te tormētis exigā huius
s̄xi noticiā. **S**crūs andreas
respondit. **Q**uorū te hōiem
p̄ludetē ad tantā stulaciā
deuolutū: ut putes tormētis
metibi diuina pandē sacrificia.
Audisti m̄steriū crucis: au-
di m̄steriū sacrificij. **S**i credi-

deis xpm̄ filiū dei. q̄ crucifixus
est a iudeis. verū deū esse
panda tibi quo ordine occisus
vuiat agnus: q̄ cū sacrificatus
et comestus fuit. integer ta-
mē et imaculatq̄ in suo regno
p̄maneat. **E**geas dixit. **E**t
quō agnus in suo regno p̄ma-
net. cū sit occisus: et ab omī
pplō ut a s̄sseis deuoratus ē.
Scrūs andreas respondit. **S**i
credideis ex toto corde tuo dis-
cere potes: si at̄ credere nollu-
eis. p̄mitq̄ nūq̄ ad indagaciōē
huius v̄itatis attinges. **T**unc
v̄itatus egeas: iussit eū in car-
cere trudi. **U**bi dū eēt inclu-
sus. v̄it ad eū multitudo pe-
ne totius p̄uincie: ita ut egeas
vellent occidē. et beatū andre-
ā fractis apostolū ianuis libe-
rā. **T**ūc scrūs andreas hys
verbis pplm̄ admonuit dicens.
Nolite fr̄es mei q̄tē dñm n̄rū
ihū xpm̄ in sedicione dyabolica
exitate. **N**ā traditq̄ dñs om-
nē paciētiā p̄buit. **N**on cō-
tendit. nō clamauit: nec in
plateis eū aliquis clamātē
audiuit. **H**abete ergo silē-
tū quietē et pacē: et non
solū meū martiriū nolite in-
pediē. verū etiā vosipos q̄
adletas dei p̄pate. ut v̄icatis
minas dyaboli in tepido animo:
plagas at̄ per toleraciā corporis
sup̄petis. **S**i ei terror timēdus
ē: ille ē v̄iq̄ metuedus qui
finē nō habet. **N**ā h̄lanus

timor similis est fumo: et subito cum excitatus fuerit euanes-
cit. Et si dolores timidi sunt: illi sunt utique formidandi qui sic capiunt ut nunquam finantur. **I**sti enim dolores aut leues sunt ut tolerari possint: aut graves sunt et cito vitam exciunt. **I**bi autem dolores eterni sunt ubi est cotidianus fletus et gemitus et luctus sine fine et cruciatus: ad quem egeas consulere non timet. **E**stote ergo magis parati ad hoc ut per temporales tribulationes ad eterna gaudia pertingatis: ubi sepe letemur semper floreamus semperque cum christo regnemus. **H**ec et hinc similia. **S**anctus andrea apostolo per totam noctem populum admonente dum lux diei in mane praeiret misit egeas consulere et adduxit ad se sanctum andream apostolum: ac sedens per tribunali dixit. **E**stimante nocturna cogitatione renouare amicum tuum a stulticia et a christi tui laude cessare: ut possis nobiscum non amittere gaudia vite. **S**tultum est enim vltro velle ad passionem crucis ire: et ignibus ac flammis se ipsum pessimum destinare. **S**ans andreas respondit. **G**audia tecum habere potero: si credens christum dimittas cultum idolorum. **S**piritus enim me misit ad istam punitam: in qua non puen-

iplum domino adquisiui. **E**geas dixit. **I**deo te sacrificie compello: ut isti qui per te decepti sunt populi relinquat vanitatem tue doctrine: et ipsi dominus offerat gratia libamina. **N**ulla ei in achaia remansit ciuitas: in qua non templum deorum derelictum sit et deserta. **E**t nunc iterum per te restaurentur cultus deorum: ut deus qui contra te uati sunt placari possint: et in nostra possis amica permanere. **I**n autem diuisa per defensionem deorum precibus supplicia: et post haec omnia crucis quam laudasti patibulo te affigi precipiam. **S**ans andreas respondit. **A**udi fili mortis et stipula eternis parata incendens: audi me seruum domini et apostolum ihesu christi. **S**icut usque in maius tecum ego resura fidei: ut rationis capax ueritatis defensor effectus: idola uana contempnes: et deum qui est in celis adorares. **S**ed quia in impudencia tua perduris: me putas minas tuas posse formidare. **Q**uidquid tibi videtur in supplicis manus excogita. **T**anto enim meo regi ero acceptior: quantum per eius nomine fuerit permanens in tormentis confessor. **T**unc namque egeas consulere iussit apostolum christi tormentis affligi extesum. **Q**ui cum septe terminos transisset: eleuatus atque adductus est ante eum. **C**ui egeas dixit. **A**udi me andrea: et

angustus consiliu
non fecit: an
panculo
Ego cr
sem: et crucis
debo prius q
et cruciatu eternus
peris euadere
pseuerantia
p
meo:
passioe conturbor
aut vnus diei
aut duorum
aut cruci
per omnia amara
ad fine. **U**nde de
augme
et
indignat
affigi precepit:
ut
et pedibus q
ne claus
sed cruci
longo cruciatu
con
fletu et plor
ut dicitur. **I**n
ad fecit ut
aut
ut no
passioe eius
bat:
no cessans
ad locu ubi
videns ea als
voca magna
q in corpore

ab effusioe tu sanguis conspu
 reuota. **Q**d si non feceris: cru
 as facia tu mittere patibulo.
Andreas respondit. **E**go cru
 as xpi seruus sum: et cruas
 trophæu optare debeo potius q̄
 timere. **T**ibi at cruiatq̄ eternus
 debetur: quē potes euadere.
 si postq̄ p̄baueis p̄seueraciā
 meā uel sic credideris xpo.
Ego ei de tuo mteatu timeor:
 non de mea passioe cōturbor.
Passio ei mea aut vnus diei
 spaciū occupat. aut duozū.
 aut multū triū. tuus at crui
 atus. nec per m̄lia annozū
 puenire p̄t ad finē. **U**nde de
 sine iā miseras tuas augmē
 tā: et igne tibi metipi eter
 nū accende. **T**ūc indignatq̄
 egeas. crua eū affigi p̄cepit:
 mandās hoc q̄stionarijs. ut
 ligatis manibz et pedibus q̄
 m̄ cauleo tendētur. ne clauis
 affixus cito deficeret. sed crua
 tet p̄pauis longo cruiatu. **C**ūq̄
 eū carmifices duceret: cōtur
 sus maximo factq̄ ē plorū
 vociferaciū ac dicentiū. **I**us
 tus hō et amicus dei qd̄ fecit ut
 ducatur ad cruce. **S**us autē
 andreas rogabat p̄p̄m. ut nō
 impediret cursū passiois eius.
Gaudēs ei et exultās ibat:
 et a doctrina sua nō cessans.
Cū ued̄ puenisset ad locū ubi
 crux patā eāt: videns eā alo
 ge exclamauit uoce magna
 dicens. **S**alue crux q̄ in corpe

xpi dedicata es: et ex men
 bus eius tamq̄ margaritis or
 nata. **E**t quidē anq̄ ascendet
 m̄ te dñs nr̄ ihus xpus. timo
 re tertenu habuisti: nūc autē
 amore celeste optinens. p̄ voto
 suscipis. **O**si sciretis a credē
 tibz q̄ta m̄ta te gaudia habent.
 q̄taq̄ muneā p̄pata. **B**ecurus
 igitur et gaudens uenit ad te.
 ita ut et tu exultās suscipias
 me discipulū eius q̄ pependit
 m̄ te: q̄ amator tuus semper
 fuit. et desiderauit āplere te. **O**
 bona crux que decore et pul
 chritudine de mēbris dñi sus
 cepisti. diu desiderata. sollicitate
 amata. et sine int̄missione
 q̄sita. et aliq̄n iā cōcupisciti
 aō p̄pata. accipe me ab hōi
 bus et redde me magistro meo:
 ut per te me recipiat qui per
 te me redemit. **E**t hec dicens
 exspoliavit se: et uesimēta
 sua carmificibz tradidit. **Q**ui
 accedentes leuauerūt eū in au
 tem: et extendentes fimbriis
 totū corpus eius. sicut eis ius
 sū fuerat suspendērūt. **A**stāte
 turba ad uiginti m̄lia uirorū:
 m̄ quos fuerat eāt egeē noīe
 stratocles. qui simul cū p̄plo
 clamabat. iniusto iudicio sc̄m
 uirū hoc pati. **S**us ued̄ an
 deas confortabat m̄tes ce
 denciū m̄ xpo: et hortabat
 toletaciā tempale. dicens m̄
 nihil eē condignū passioe ad

remunerationē cōpensacionis
eterne. Interea vadit omnis
plus cū clamore ad domū
egree: et omnes patē clamantes
dicebat. virū pudicū. sūm or
natū moribz. bonū doctore.
piū. modestū. rationabile.
non debē her pati. s̄ debere
deponi de cruce: qui iā sc̄da
die in cruce positus. veltatē
p̄dicatōe non cessat. Tūc ege
as pauescens p̄lm̄ p̄mittit
eū deponē: et simul cepit ire.
Quem videns sc̄us andreas
dixit. Quid tu ad nos egea
venisti? Si vis credē ī xpm̄:
sicut p̄misi ap̄iet tibi via
indulgentie. Si autē ad hoc
venisti tantū ut me absolvas:
ego p̄mitto h̄m̄c de ista cruce
vivens ī corpe deponi non
potero. Iā em̄ regem meū
video. iā adoro. iā in consp̄u
eius letus cōsisto. ubi sūt an
gelozū concordie. ubi ip̄e solus
im̄pator regnat. ubi lux si
ne nocte ē. ubi flores nūq̄
marcescūt. ubi dolor nūq̄
sc̄itur. nec p̄metristicā au
ditū ē: ubi leticia et exulta
tio finē non habet. O cruce
beata sine amore tuo ad illā
regionē nullus attingit. nul
lus ingreditur. Sed de tuis
egrea miserns doleo: q̄ pa
tus te expectat eternus int̄i
tus. Cū q̄ te miser dū ad
huc potes: ne tūc mapias
velle cū nō potes. Mittetes

autē manus carmifices ad
cruce: nō poterat p̄mitus
contingere eū. Et subinde
alij atq̄ alij se ingeretes ut
solvent eū: nullq̄ poterat cō
tingere eū. Stupebat ē bra
chia eozū: quicūq̄ extendisset
manus ad solvēdū eū. Tūc
ip̄e beatus ap̄tus adunās p̄lm̄
dixit. Oro vos oēs fr̄es. ut
vnā oracionē p̄uas ad dñm
nr̄m fundā: et ita me solui
paciem. Eo quoq̄ adunāte:
adqueut plebs. Tūc beatus
andreas ap̄tus. cū ingēta cla
mōe dixit. Non me p̄mittas
dñe famulū tuū ex hac hora
a te separi. tempus ei ē ut cō
medes terre corpus meū: et
me ad te veniē p̄cipias. qui
vitā tribuis sempiterna. Tu
es magister meus xpm̄. quē
dilexi. quē vidi. quē secutus
sūm: quē cognoui. quē in ista
cruce confiteor. Et sicut ego
te vno verbo aydun. sic mō
ī isto ~~ip̄e~~ verbo me exaudi:
et anq̄ corpus meū de cruce
soluat. assume me. Et cū
hec dixisset. videtibz auctis
splendor nimis sicut fulgur
de celo venēs emanat: et
ita arūdedit eū. ut p̄mitto
p̄e ip̄o splendore. oculi hūi
eū non possent asp̄icere. Cūq̄
p̄mansisset splendor dimidie
hore spacio. abscedete lūe e
missit sp̄m̄: simul cū ip̄o lūe
p̄ges ad dñm. Tūc maxilla

matronarū
statim ut
p̄p̄isse ad
ad cruce. et suo
om̄ reuerētia
et cōduat
et in loco ī quo
sepelendū. Illi
Eras vob̄ ita
p̄m̄. d̄ponēbat
publū face:
am̄ facione cōf̄
et p̄lm̄ destināe.
m̄ con
a diabolo ar
et in medio cui
volūtatis exp̄un
fr̄itri eius
aut̄ sc̄atorles: et
f̄m̄os suos et dixit
p̄ h̄p̄m̄atos eū
p̄p̄e at̄ de facul
m̄ch̄i quē sunt
Non m̄ch̄i p̄mittat
m̄ch̄i xpm̄. cui
ego de vob̄ fr̄es
cōm̄gā. ne pollū
cruce eius: i ap̄lm̄
sicut p̄ amore pe
c̄dere. p̄t at̄ gesta
p̄m̄iam
p̄m̄: p̄die la
p̄m̄os: ubi etiam
p̄m̄osa eius benefi
p̄m̄e dñm. Ta
m̄m̄e m̄asit ym̄uet
nullus remanēt. q̄
saluatū nō deo.
s̄ h̄os saluos fieri
p̄m̄one veltatis sue

quedā potentissima matronarū
 in speculo posita. statim ut
 cognouit ap̄lm̄ preuise ad
 d̄m̄. accessit ad cruce. & suo
 rū solacio cū om̄ reuerētia
 deposuit corpus. et cōduuit
 aromatibz; et in loco i quo
 se constituit sepeliendū. illic
 eū sepeliuit. Egeas uerō un
 ty cohit̄ p̄lm̄. disponebat
 contestationē publicā facē.
 et ad resatē accusationē conf
 maximilla et p̄lm̄ destināe.
 Sed cū hec ordinat̄ in con
 sp̄at̄ officij sui a dyabolo ar
 reptus ē. et in medio ciui
 tatis foro uolutatus expun
 uit. P̄ncipat̄e fr̄atri eius. **P**
 au nomē eāt stratorcles. et
 misit seruos suos et dixit
 eis. ut mē byathanatos eū
 sepeliēt. Ip̄e at̄ de facul
 talibz; eius nichil quesuit
 dicens. Non michi p̄mittat
 d̄ns ih̄s̄ meus xp̄s̄. cui
 credidi. ut ego de hoīs fr̄is
 mei aliq̄ contigā. ne polla
 at me crimē eius. q̄ ap̄lm̄
 d̄m̄ ausus fuit p̄ amore pe
 cūe occidere. Hec at̄ gesta
 sūt apud achap̄ p̄ncipiam
 i ciuitate pat̄ns. p̄die ka
 ledas decembz; ubi etiam
 p̄stant̄ gloriosa eius benefi
 cia usq; in p̄ntē diem. Ta
 tus at̄ timor̄ inuasit ymuer
 sos. ut nullus remanēt. q̄
 nō crederet saluatori m̄o deo.
 q̄ uult oēs hoīes saluos fieri
 et ad agnitionē ueritatis sue

uente: epi gloria in sc̄la sc̄lo
 rum Amen. **In ap̄t̄
 immaula de sc̄o andrea:**

- D**e matheo ap̄lo. et que in mar
 imdone acta sūt. **CCXIIII.**
- D**e ceto illuato. **CCXV.**
- D**e puero suscitato. **CCXVI.**
- D**e postato puero cui mat̄ impreḡat
 crime. **CCXVII.**
- D**e gratino ac filio et uore ei. **CCXVIII.**
- D**e septē demonibz; a uicea expulsi. **CCXIX.**
- D**e mortuo suscitato. **CCXX.**
- D**e comotioē maīs sedata. **CCXXI.**
- D**e latrobz; obstupescatis. **CCXXII.**
- D**e h̄is qui in nauī crediderūt. **CCXXIII.**
- D**e nuptis p̄uozū. **CCXXIV.**
- D**e exos et p̄uozū eius. **CCXXV.**
- D**e filio carpiam debili. **CCXXVI.**
- D**e mortuo suscitato. **CCXXVII.**
- D**e filio medete et puais ei. alibz;
 infirmis sanatis. **CCXXVIII.**
- D**e debili filia cuiusdā sanata. **CCXXIX.**
- D**e demone expulso. **CCXXX.**
- D**e uirino p̄onsule ac filio eius
 ac milite suscitato. **CCXXXI.**
- D**e serpente infecto et mortuo
 suscitato. **CCXXXII.**
- D**e reuelatioē passionis b̄ti ap̄li. **CCXXXIII.**
- D**e eo qui in malē cecidit. **CCXXXIV.**
- D**e libris p̄onsule et fide ei. **CCXXXV.**
- D**e trophime et uore p̄onsulis. **CCXXXVI.**
- D**e xl̄ mortuis suscitatis. **CCXXXVII.**
- D**e difficultate partus cuiusdā mu
 lieis. **CCXXXVIII.**
- D**e postato et seruo eius. **CCXXXIX.**
- D**e demoniais sanatis ad balneū. **CCXL.**
- D**e nicholao sene. **CCXLI.**
- D**e antiphane. et uore et seruo. **CCXLII.**
- D**e maximilla uore p̄onsulis
 egee. **CCXLIII.**
- D**e debili sanato. **CCXLIV.**
- D**e tribus ceas illuatis. **CCXLV.**

84
auditū. palatias gressum. le
psis mundicia. mortuus vita.
mmeſa clemēga largiri dig
natus es: apēi queſo oculos
ſerui tui. ut eat ad anūā
dū verbū tuū. Et ſtatū lo
cus ille cōtremuit. et lymē
reſulſit in carce: et oculi be
ati apli reſtaurati ſūt. et
auctozū cithene conſtructe
ſūt. et trabes in q̄ pedes eo
rū coartati erāt ſaſſa eſt:
et oēs magnificabat deū
dicentes. q̄ magnus ē deus
quē p̄dicat ſerui eius. Tūc
educta per beatū andream
de carce. abijt vnusquīq̄
ad p̄ua ſua: matheus at
reſeſſit a loco illo. Demq̄
andreas aplūs p̄dicabat in
colis verbū dei. Cognos
cētes at̄ hoīes illi. de carce
ris vnctis que acta fuerāt:
apprehenſū andream ligatis
pedibus trahēbat per plate
as ciuitatis. Jam eī capilli
capitis eius euellebātur. et
ſanguis defluebat de capite:
et orauit ad dñm dicens. A
pēi queſo dñe oculos cordis
eoſq̄. ut cognoscant te deum
verū. et deſiſtāt ab hac mi
quitate: et ne ſtatuas illis hoc
peccatū. q̄ neſcūt quid faci
unt. Et ſtatim timor mag
nus factus ē ſuper habitatoēs
ciuitatis illius: et dñm iſſo a
plō dicebat. **P**eccauimus in

te: neſcientes q̄ faceremus.
Rogamus ergo te dñe. ut re
mittas nobis delictū. et de
moſtres nobis viā ſalutis:
ne deſcendat ira dei ſuper ci
uitatem iſtā. **H**ec eī dicen
tes: p̄ſtrati erāt ſolo ante pe
des ſc̄i andree. **Q**uibz ille
erectis. predicabat dñm ihm
xp̄m: et miracula que fecit
in hoc mūdo. et qualiter ip̄m
mūdū iā perēntē p̄p̄io ctuo
re redemit. At illi credentes
baptizati ſunt ī noīe p̄is.
et filij. et ſpūs ſc̄i: accepta
peccozū remiſſioe. **2m.**

Andreas at̄ recedens ab
eo loco: vāit in regione
ſuam. Cūq̄ deambularet cū
diſcipulis ſuis: acceſſit ad eū
cecus quidā et ait. **A**ndrea a
poſtole dei. ſc̄io q̄ potes mi
chi reddē viſum et nolo eū
recipe: ſ̄ deprecor ut iubeas
hīs qui tecū ſunt cōferre mi
chi pecuniā. de q̄ veſtū ha
beā ſufficientē et pictū. **C**ū
beatq̄ andreas. vere inquit
cognosco. q̄ nō ē hec vox hoīs
ſ̄ dyaboli: qui nō ſunt hoīem
iſtū viſū recipere. **E**t cōuer
ſus tetigit oculos eius: et
cōfeſſim recepit lumē. et glo
rificabat deū. Cūq̄ indumē
tū habet vile et hiſpidū: ait
ap̄lūs. **A**uferte ab eo veſtimē
ta ſordida: et date ei veſtimē

tū nouū. Exspoliatibz se pe
ne omnibus: aut aplūs. Et
suffiat hoc ampat. Et sic
accepto vestimēto: grātiās
agens redyt ad domū suā.

Demetriū atq; *Cap. 3. m.*
Prīmū ciuitatis amaseo
tū erat puer egiptus: quē
amore vnicō diligebat. Or
ta atq; in eo febr: spm̄ exala
uit. Demq; auditis signis
demetrius que faciebat beatus
aplūs venit ad eū: et padēs
cum lacrimis ante pedes eius
ait. Nichil tibi difficile con
fido m̄ster dei. Ecce q; puer
meus quē vnicō diligebam
mortuus ē: et vrgo ut adeas
domū meā. et reddas eū mi
hi. Hec audiens beatus a
plūs: condolens lacrimis
eius. vēit ad domū in quo
puer iacebat. Et predicans
diuissime ea que ad salutē
pplī ptinebat: cōuersus ad
feretrū ait. Tibi dico puer.
In noīe ihū xpi filij dei.
surge et sta sanus. Et con
festim surrexit puer egipti
us: et reddidit illū dño suo.
Tūc oēs qui erāt in eodē
crediderūt deo: et baptizati
sunt. *Cap. 4. m.*

Per quidā socratus
noīe xpianus. vēit
secretus ad beatū andrea
dicens. Mater mea concu
puit formā speciei mee.
et iugit me insectatur ut

cōmister ei: qd' ego m̄san
dū exetans refugi. At illa
felle cōmota adyt p̄consulē
ut crimen suū p̄nat in me:
et scio cū accusatus fuero.
q; nichil ad hec respondebo.
Socius at dūco vitam am̄t
tere: q; matris detegere ci
men. Rūc at tibi hec con
fiteor. ut dignis p me dñm
exorāe: ne innocens caream
p̄nti vita. Hec eo dicente:
venērūt ministri p̄consulis
accescentes eū. Beatus vō
aplūs facta oraqōe surrexit:
et abyt cū puero. Mater at
m̄stanti accusabat eū dicens.
Hic dñe p̄consul oblitū ma
terne pietatis affectū. suppo
se i me cōuersus ē: vrgo po
tū eripi. ne ab eo violaret.
Cui ait p̄consul. Dic puer
si verā sunt ista q; mat tua
p̄sequitur. At ille tacebat.
Iterū atq; iterū interroga
bat p̄consul: et nichil ei
respondit. Dumtē autē eo
in silencio: p̄consul habebat
cū suis consiliū quid ageret.
Mater at p̄uā cepit flere.
Ad quā beatus aplūs ait.
O infelix. que fetus em̄t
tis am̄itudis. ob sup̄pū
qd' in filiū agere voluisti:
quā in tantū concupiscētia
p̄cipitavit. ut vnicū amitte
filiū. libid me insectare nō
metuas. Hec eo dicente: mi

... p̄consul. Dop
... agere vo
... et in
... p̄consul at
... uisit
... p̄nat re
... an
... recludi:
... sup̄pū
... Crante at
... magnus
... factus est:
... reudit:
... debuerūt.
... anu
... Cui p̄con
... sancti
... perū
... ne nos terra
... Crante at beato
... terremotū:
... tom̄tra
... atq; cernuus
... ac
... p̄con
... verbū
... dñi cū om̄
... et baptizati sūt
... *Cap. 5. m.*
... filius. dū
... muliere lauaē
... p̄dito sensu
... Crati
... eplam ad pro
... rogabat ut
... ad se venire:
... sus febre
... vrgo: vō

her ait. **A**udi pconsul. Post
 q̄ filius meus hoc agere vo-
 luit. hōi hinc adhaesit: et nō
 discessit ab eo. **P**consul at
 de hys ita comotus. iussit
 puerū in cullen parricide re-
 cludi et in flumen p̄ia. an-
 dreā at in carcere recludi:
 donec ex cogitatis supplicijs
 et ipm pderet. **O**rans at
 b̄s ap̄lo. terremoty magnus
 tū tom̄icu graui factus est:
 et pconsul de sede cecidit:
 et om̄es terie decubuerūt.
Mat vero puero p̄issa aruit
 et mortua est. **T**unc pcon-
 sul p̄stratq̄ pedibus sancti
 ap̄li ait. **M**iserere p̄erū
 tibus famule: ne nos terra dei
 degluciat. **O**rans at beato
 apostolo cessauit terremoty:
 fulgur quoq̄ at tom̄icua
 quenerūt. **I**p̄e at aruens
 eos qui turbati iacebat: aut
 tos reddidit sanos. **P**con-
 sul vero suscipiens verbū
 dei. credidit in deū cū om̄i
 domo sua: et baptizati sūt
 ab apostolo dei. **T**am
Qratim quoq̄ **¶**
Senopenſis filius. dū
 in b̄nedeo a muliere laua-
 tur: a demone p̄dito sensu
 graui cruciabat̄. **O**rati-
 nus at misit eplam ad pro-
 consule. in qua rogabat ut
 andreā oraret ad se venire:
 sed ip̄e apprehensus febre
 graui egrotabat. **V**xor veō

eius ab p̄dropico morbo in-
 tumueat. **D**eprante igitur
 pconsule: andreas ascenso
 vehiculo. uenit ad ciuitate.
Cūq̄ introisset in domum
 gratim. conturbauit sp̄us ma-
 lus puerū: et uenit et padit
 ante pedes beati ap̄li. **Q**ue
 ille marcpans: discede inquit
 huam gen̄is inimice a fa-
 mulo dei. **E**t statim multū
 clamitas ab eo discessit. **E**t
 ueniens ad stratu uiri ait.
Recte ergo egrotas in d̄mo
 de: qui relicto p̄prio thoro
 miscis scorto. **S**urge i noie
 d̄m ih̄u xpi et sta sanus.
 et noli plura peccare: ne ma-
 iore egrotacione maris.
Et sanaty ē. **M**ulieri quoq̄
 dixit. **D**ecepit te o m̄felix
 mulier concupiscentia oculorū:
 ut relicto coniuge alijs mis-
 ceas. **E**t ait. **O**ne ih̄u xpe
 deprecor p̄ia m̄felcordia tua.
 ut exaudias seruū tuū. et
 p̄ra. ut si her mulier ad ce-
 nū libidis qd̄ prius gessit.
 fuit conuoluta. nō sanetur
 om̄ino. **C**erte si scis d̄ne
 cuius potentia ena futua p̄
 noscunt. qd̄ se abstinere pos-
 sit ab hoc flagitio: te iuben-
 te sanetur. **H**ec eo dicente:
 disrupto per m̄feriore parte
 humore. sanata ē cū uito suo.
Beatus at ap̄lis fregit pa-
 nē: et dedit eis. **Q**ui gr̄as

agentes acceperunt et credi-
derunt deo cum omni domo sua:
nec demceps illa aut vir eius
scelus quod prius commiserat pe-
traverunt. **R**esit quoque postea
gratinus magna munera
sco aplo. per famulos suos
ipse postmodum secutus est cum
vixit: postquam coram eo roga-
bant ut acciperet munera eo-
rum. **E**mbus ille ait. Non
est meum hoc accipere dilectissi-
mum: sed potius vestrum est ea mori-
gentibus erogare. **E**t nichil
acceperit ex hiis que offerreba-
tur. **Capitulum sextum.**
Post hoc igitur nocte
proficiscitur: ubi erant
septem demones in membra
morta commorantes. Ita secus
via. **H**omines quoque perirentes
medie lapidabant: et mul-
tos iam vere mortis affecerant.
Demete autem beato aplo. ex-
iit ei tota civitas obvia cum
viam olivari: proclamantes
laudes atque dicentes. **S**alus
nostra in manu tua homo dei. **E**t
exponetibus omnem rei ordi-
nem: ait aplos. **S**i creditis in
dominum Iesum Christum filium omnipo-
tentis dei. cum spiritu sancto. unum
deum: liberabimini eius auxilio
ab hac infestatione demonum.
At illi clamabant dicentes.
Quamquam predicaveris credimus
et obaudimus iussionem tue:
tantum ut liberemur ab hac
temptatione. **A**t ille gratias

agens deo pro eorum fide: iussit
ipsum demones in conspectu omni-
um populi et eius assistere. **E**um ve-
nerunt in similitudine canum. **C**o-
versus autem beatus aplos ad
populum ait. **E**cce demones qui
adversati sunt vobis. **S**i autem
creditur. quod in nomine Iesu Christi
possum eis impare ut desin-
tat a vobis: confitemini coram
me. **A**t illi clamabant dice-
tes. **C**redimus Iesum Christum
filium dei. quem predicatis. **T**unc
beatus andreas impavit de-
monibus dicens. **I**te in loca
arida et infructuosa. nulli
penitus hominum nocentes. neque
accessum habentes ubique
nomen domini fuerit invocatum:
donec accipiatis debitum vobis
supplicium in ignis eterni. **H**ec
eo dicente. demones dato
tugitu. evanuerunt ex oculis
astancium: et sic civitas libera-
ta est. **B**eatus autem aplos bapti-
zavit illos: et constituit eis
episcopum calixtum virum sapientem
et irreprehensibilem. **E**t custo-
dite que a doctore suscepistis.
Capitulum septimum.
Quodamque nocte in
medie. ecce offerebat mortuus
in grabato: cuius pat-
ter senex. servorum sustentatus ma-
nibus. vix obsequium funebis
valebat impendere. **M**ater
quoque hac etate gravata. spar-
sis artibus sequebatur eum
do cadaver dicens. **D**e michi

ad hoc tempus dicitur
ut funebis mei
in filii funebis eorum
in hunc et hunc sim
cadaver: cadaver: vor
affuit a
condolens: laque
Dante michi
hunc puerum
ut ab luce har
illud puerum
a famu
her audiat. **Q**u
m ubi
subito
et venient
Ab hinc ergo miser
credidit et
beatus an
et in celu
in lacrimis
demonum
quos
Et nunc
ut resus
ne congaudeat ad
quam generis de
Et her dicens:
Quid dabis
Et ille. **N**ichil
etiam em
vita surrexit te
beatus vero aplos
expansis ma
Redeat
ut ipso
relictus poulus
fuit

nus usq; ad hoc tempus etas
 pducta est: ut sineis mei
 apparuit. in filij sinus epe
 dam. Cuz her et hns sim
 lia deplorates. cadaver von
 ferando psequent. affuit a
 plus dm: condolensq; lazi
 ms coru ait. Dicite michi
 quoso. quid hinc pueri
 dit confugit. ut ab luce har
 migraet. At illis p timore
 nichil responderib; a famu
 lis aplis her audiuit. Qu est
 inquit uueis iste in cubia
 lo solus: aduenerit subito
 septe canes. et retulerunt
 in eu. Ab hns ergo miser
 rime discriptus: cecidit et
 mortuus e. Tunc beatus an
 dreas suspiciens. et in celu
 oculos erigens: cu lacrimis
 ait. Sao dne. q demonu
 coru fuerit infidie: quos
 expuli a nyrea vrbe. Et nuc
 rogo ihu benigne ut resus
 cates eu: ne congaudeat ad
 uersarius huam generis de
 eius mteitu. Et her dicens:
 ait ad prem. Quid dabis
 michi: si resatuero tibi filiu
 tuu saluu e. Et ille. Nichil
 eo habeo piosius: ipm em
 dabo si ad vita surrexerit te
 iubente. Beatus vero aplus
 iteru ad celu expansis ma
 bus orauit dicens; Redeat
 quoso dne nra pueri. ut isto
 resusatato. relictis pdolis
 aucti ad te couertant: fiatq;

eius uiuificatio salus qm pe
 reuau. ut ia non subdantur
 morty. sed tu effecti vita mere
 antur eterna. Respondentib;
 at fidelibus amen: couersus
 ad feretru ait. In noie ihu
 xpi surge: et sta super pedes
 tuos. Et statim admirate po
 pulo surrexit: ita ut oes qui
 aderant uoce magna clama
 rent. Magnus e dnus ihus
 xpus: que pdicat seruus eis
 andreas. Patres at pueri
 multa munera dederunt filio
 suo: que bto aplo obtulit.
 Sed ille nichil ex hns accepit:
 pueru tantu secu macedonia
 re papiens. salutaib; ver
 bis instruxit. **Cap. viii.**

Agressus inde aplus dm
 nauim conscendit: in
 gressusq; hellepontu fretu
 nauigabat ut ueniret bzan
 cau. Et ecce comotu e mare.
 et mauiat super eos ventus
 ualidus: et mergebatur na
 uis. Demq; pstolantib; cut
 tis pualu mortis. orauit an
 dreas aplus ad dnm. papi
 ensq; vento siluit. fluctusq;
 mais quieuerunt: et tranqui
 litas data e. Creptiq; omes
 a pnti distrimie. bzancau
 puenerunt. **Cap. ix.**

Tnde pgressi ut uenirent
 thracias: occurrit eis multa
 tudo hom euaginatib; gladys.
 lanceas manu gestates: qui
 volebat in illos irruere. **Qd**

cū vidisset andreas ap̄lus
faciens quas signū cont̄ eos
ait. Oro dñe ut deadat pat̄
eorū: qui het eos age insiga
uit. Conturbent̄ virtute
diuina: ne noceat sperantes
in te. **H**ec eo dicente ange
lus dñi cū magno splendore
pterens. tetigit gladios co
tū: et corruerūt prom in
terrā. Transiensq; beatus
ap̄lus cū suis: nichil ē lesus.
Omnes ei pietatis gladijs
adorabāt eū. Angelus quoq;
dñi discessit ab eis. cū mag
no luce. **Capitulum viii.**

Sanctus vep̄ ap̄lus pue
nit ad berythum ciui
tate thacie maritimā: et
mucit̄ ibi nauū q̄ in macedo
niā p̄oabat. Apparuit ei
ei uerū angelus dñi: et ius
sit ei ingredi nauim. Tunc
p̄dicans in nauim verbū dei.
credidit nauita ī dñm nrm
ih̄m xpm̄. et oēs qui cū eo
erāt: et glorificabat ap̄lus
suis deū. qd̄ uerū nati desuit
qui audiret p̄dicationē eius.
aut qui crederet filiū dei oī
potentis. **Capitulum viii.**

Herūt at̄ duo viri in
philippis fratres. et v
m quidē erāt duo filij. alter
due filie: quibq; erat facultas
magna. eo qd̄ eent̄ valde
nobiles. **D**ixitq; vnus ad
alterū. Ecce sūt nobis opes
eximie. et nō ē de ciuibus
qui digne copulet̄ generatōi

nre: sed vem et fiat nobis
vna domus ex omnibus. **S**i
h̄ mei accipiant filias tuas:
ut opes nre facilius cōi
gant. **P**laant̄ h̄c sermo
sermo fratri: et mto sede
obligauerūt hanc colēme
tā per arabonā quā pat̄
puerorū misit. **D**ato igit̄
die nuptiarū. factū ē ver
bū dñi ad eos dicens. **N**oli
te cōiungere filios vros donec
veniat famulus meus andre
as: ip̄e vobis que agere de
beatis ostendet. **I**n ei thala
mus p̄atus erat. et cōiue
vocat: et oīs apparatus nup
tialis ī p̄mptu tenebatur.
Tercia vero die aduenit beatus
ap̄lus. et videtes eū gauisi
sūt gaudio magno: et omni
tentes ei cū coram p̄derūt
ante pedes eius et dixerūt.
Te admoiti p̄stolamur famu
le dei: ut venias et amūas
nobis quid faciam. **A**cepti
mus ei verbū: ut non antea
cōiungeretur filij nri q̄ tu ve
nires. **E**rat tūc vultus beati
ap̄li sicut sol relucens: ita
ut oēs admirarent̄ et hono
raret̄ deū. **C**uius ac ap̄lus
Nolite filij nolite sedua
nolite decipe hos iuuenes.
quibq; p̄t fructus apparere ius
tiae: sed magis penitentiā
agite. q̄ deliquisus in dñm
ut p̄ximos sanguie velletis

... nos
... aut euerim
... ab mco
... p̄p̄issa
... m̄ca
... dixerūt
... p̄
... dñi tū: q̄ n̄
... hor d̄luti
... videret
... angeli
... Magna et m
... tua vr
... Pere
... deus loqu
... Quibus suis ap̄
... sine polluo
... ut sit deus v
... merede
... sempitū
... nullo claudat̄ sine
... et benedi
... **Capitulum viii.**
... quid iuueni m̄
... nobis valde
... opibus: epous noie
... beati ap̄m. n̄
... p̄
... p̄
... **O**stende michi
... via veritatis
... qd̄ verus m̄ger
... misit te. **S**uis
... d̄m
... et credidit adoles
... s̄o ap̄lo: m
... p̄p̄issis.

fectus est. Et adhibentes scilicet
las volebat ascendere iuste
ga: ut eos interficeret gladio.
Dñs at̄ exerauit eos: ne vi
deret ascensu scalaru. Cuius
in hac pueritate dilarent:
quidam hsmachus e auibus
ait. Ut qd o viri casto vos
labore consumitis? Deus ei
pugnat p viris istis: et vos
non cognosatis? Sumte ab
hac stulticia: ne vos celestis
ira consumat. Hec eo dicen
te: copuncti oēs corde dicebat.
Verus ē deus que isti colūt:
que et nos psequi teptau
mus. Hec eis dicētibz ai iā
tenebre noctis aduēssent.
subito lumine effulsit: et om
niali illuati sūt. Ascendētes
q̄ ubi erat aplūs xpi: mue
nerūt eū orante. Postiqz
in pauimēto: clamabāt di
centes. Cuiusumus dnē ut
ores p seruis tuis: qui erro
seducti sūt. Tanta ei omēs
copunctio cordis attigerat: ut
diceret hsmachus. Vere
xpūs ē filius dei: que p̄ dicat
seruis eius andreas. Tunc
erecti ab aplō: corroborati
sunt i fide. Tantū parētēs
puer non crediderūt. Qui
exerantes adolescente: rest
si sūt in patria: subdetes oia
que habebat publicis diaom
bz. Post dies at̄ quinquag
ta: p̄mus hore momēto ex
spiraauerūt. Et post hoc p
eo qd diligeret omēs viri cum

tatis adolescente. p̄t̄ bonita
te et mansuetudinem eius omē
patrimoniu eius ei concessū
est a publico: et eāt possidēs
cūcta q̄ habebat parentes ei.
Non tamē distēdebat ab aplō:
fructus pdiorū in pauperū
necessitatibz et curis indige
tū expēdebat. **Cap. xij.**

Rogant at̄ adolescens
btm aplm: ut p̄fascet
simul in tessalonia. Et cū
uēssēt ibi: congregati sunt
omēs ad eū: et gaudebat vi
detes puerū. Tūc congregatis
omnibus in theatru pdica
bat eis puer verbū dei:
ita ut siletet aplūs: et a
miraretur prudenciā ei.
At illi clamauerūt dicētes.
Balua filiū carpiam cuius
nā. qz valde egrotat: et
credimz in ihm que pdicas.
Quibus ait btūs aplūs.
Nichil ē impossibile apud
deū. Sed tamē ut credatis:
adducate eū i conspā nō
et sanabit illū dn̄s ih̄s
xpūs. Tūc pat̄ eius abiit
ad domū suā: dixitqz ad
puerū. Hodie sanus eis fili
dilectissime adimate. Hoc
ei erat nomē puel. Qui
ait ad p̄m. Verū effec
tū ē sōpmū meū. Na ego
vidi per visu virū hūc qui
me sanū reddet. Et hoc di
ces induit se in dūmēas suas:
surrexitqz a grabato: et per

... ad theatru cursum ve
... non posset a pa
... Et pades
... gras a
... recepta
... p̄p̄at vide
... tres a
... et glori
... nō ē similis
... **Cap. xij.**
... e auibus.
... filius habebat
... rogabat be
... Bana que
... filiū meū: q̄ ma
... veniunt. De
... futuri se
... in secretū
... suffocant eū:
... aiām ei.
... p̄m tū muer
... fluit nul
... et amas suis. Ferte
... confido
... ab hos
... deū verū
... corā
... qual
... demone di
... qd exā
... resur
... at aplūs
... p̄m. Quid p̄dit
... tessalonia
... si nō
... illi dixerūt
... qm ip̄o
... credemz.
... at apls.

gebat ad theatru cursu ve
loca ita ut non posset a pa
rentibus assequi. Et pades
ad pedes beati apli: gras a
gebat p sanitate recepta.
Populi at suscebat vide
tes eum post viginti tres a
nos deambulante: et glori
cabat deū q nō ē similis
deo andree: *Cap. xij.*

Unus at e aibus
Anus filius habebat
sp̄m m̄mūdū: rogabat be
atū aplm dicens. Bana que
so vir dei filiu meū: q ma
le a demono vexatur. De
mon vero sciens futurū se
ea. dixit puerū in secretū
cubiculū. et suffocavit eū:
laqueo extorquens aiām ei.
Demq pat pueri sū mueris
set illū mortuū. fleuit mul
tū: et ait amas suos. Ferte
cadaver ad theatru: confido
ē qd poterit resuscitari ab hos
pite qui p̄dicat deū verū.
Quo delato et posito corā
aplo: narravit ei qualiter
m̄fectus eet a demone di
cens. Credo hō dei: qd ep̄a
a morte p te possit resur
ge. Conuersus at aplūs
ad pplm ait. Quid p̄deit
vobis viri thessalomeces
cū her sei videtis: si nō
creditis? At illi dixerūt
Redubites vir dei: qm̄ isto
resuscitato omēs credemq.
hec illis dicētibz. ait apls.

In noie ihu xpi. surge
puer. Et statim surrexit.
Et stupefactus ois plūs:
clamabat dices. Suffiat
nūc: credm̄ q cūcti deo illi
que p̄dicas famule dei. Et
deducētes eū ad domū ai
saabz et lucerms. eo qd iā
nō adueisset. introduce
rūt eū in domū suā: vbi
per tridū m̄scripuit illos
de hys que dei erat: *Cap. xij.*

Uent ad eum. *ro.*
Quidā vir de philip
pis medias noie. anus filius
m̄ma debilitate egrotabat:
et ait ad aplm. Dep̄cor o
hō dei: ut restituas michi
filū meū: q debilitatus ē
corpe. Et her dices. flebat
valde. Beatus vero aplūs
absterges genas eius et a
pud manū demulces. dice
bat. Cōfortas fili: tantū
crede. et implebūt volūta
tes tue. Tūc apprehēdes ma
nū eius: ip̄at in philippis.
Cūq̄ m̄gredētur portam q
uitatis. occurrit ei senex vo
gans p filijs. quos p culpa
m̄effabili medias carceali
supplicio detrusēat: et erāt
ulceribus putrefacti. Couer
sus at sc̄us aplūs ad mediā
dixit. Audi homo. Tu de
p̄cis ut sanetur filius tuus
cū apud te vincti retineatur.

quorum iam sunt carnes exese.
et ideo si preces tuas vis ad
deum proficere. absolue prius in-
ferorum cathenas. ut et filius
tuus a debilitate laetetur. **Pa-**
video impedimentum ferre pabro
meis malicia qua exertes.
Tu medias pedes ad pedes
eius. et deosculas ait. **Absol-**
uatur huius duo et alii septem de
quibus nichil audisti. tantum ut
sanctus filius meus. **Et** ius-
sit eos in conspectu beati aposto-
li exhiberi. **At** ille imponens
eis manus. et per triiduum
ablans vulnere eorum. sanitati
restituit. libertatibus donavit.
Postea vero die. ait ad pue-
rum. **Surge** in nomine domini ihesu
christi qui me misit. ut medear
infirmittati tue. **Et** apphen-
sa eius manu. leuavit eum.
Qui surrexit. et ambulabat
magnificans deum. **Vocabatur**
ei puer filio mendes. qui viginti
tribus annis fuerat debilis.
Clamantibus autem plerisque et dicenti-
bus. et nris medere infirmis
famule dei andrea. ait apud
ad puerum. **Vade** per domos
egrotantium. et in nomine ihesu
christi in quo sanatus es tu iube
eos exurgere. **At** ille cunctis a-
mirantibus abiit per domos in-
firmorum. minoratque christi nomine.
restituebat eos sanitati. **Cre-**
didit omnis plerisque. offerensque
ei munera. rogabat ut audi-
ret verbum dei. **Beatus** vero
apud predicans deum verum. in

nichil de munere accepit. **Cam. xvij.**
O nicholaus quidam enu-
bus exhibens caritatem deau-
ratis cum quatuor mulis candidis.
equisque eiusdem numeri et coloris.
obtulit beato apostolo dicens.
Hec accipe famule. quia nichil
repperi inter res meas huius ama-
bilis. tantum ut sanetur filia
mea que nimio cruciatu vex-
atur. **Cui** subdens beatus
apostolus ait. **Accipio** quidem mu-
nera tua nicholae. sed non ha-
visibilia. **Pa** si pro filia que
perdosa in domo tua habes offeris.
pro magis pro anima debes. **Ego**
ei hoc a te accipe cupio. ut non
ille interior agnoscat verum
deum factorem suum. creatorumque omnium
qui terrena respiciat. et eterna
desideret. qui caduca negligat.
diligat sempiterna. qui illa que
vident contemplatione spua-
lis intentionis aduertat. ut
cum in huius exercitatio sensu
viguetis. vitam eternam consequatur
qui meritis. filiaque hic sa-
nitati reddita. etiam in illo e-
ternitatis gaudio proficiat. **Hec**
eo dicente. persuasit omnibus.
ut relictis pedolis deum verum
credent. **Filia** quoque ipsius
nicholae sanavit ab infirmittate
qua tenebat. **Et** omnes
magnificabant deum. pariter
per totam macedoniam fama de
virtutibus que faciebat super

Cam. xvij.
vobis die doctor
... quidam adole
... exortavit vo
... Quid tibi
... famule de
... nos a grege se
... Tunc beato
... se iuvene ait
... autor armis q
... Et ille. Ego n
... ab adole
... suspensas
... Die
... illum
... Vidam
... et sa
... fuit me. **Sic** at
... nos nobis
... ab
... Et hoc dicens
... pedes apli
... et sanatus e
... gloriabatur de
... dicit
... omnes ve
... salu
... Enam nobis
... quis e verus deus
... nos curis mfr
... philosophi ve
... querebant ai co
... resiste doc
... **Cam. xvij.**
... her agere
... quidam mmm
... qd
... virtutu

infirmos: Cap. xvij.

Sequenti vero die docente
eo: ecce quidam adoles-
cens exclamavit voce
magna dicens. Quid tibi
et nobis andrea famule dei?
Veni ut nos a peccatis se-
dibus exturbares? Tunc beatus
apostolus vocatum ad se iuvenem ait.
Enarra auctor armis quod sit
nomen tuum. Et ille. Ego in-
quit in hoc puero ab adoles-
centia eius habitavi: suspicatus
quod nunquam ab eo recederem. Die
autem tertio: audivi preem illius
dicentem amico suo. Vadam
ad famulum dei andream: et sa-
nabit filium meum. Erant autem
timens cruciatum quos nobis
infers: veni ut egrediar ab
eo coram te. Et hec dicens:
prostratus solo ante pedes apostoli
egit a puero: et sanatus est.
Et surgens: glorificabat deum.
Tanta est gratia deus prestavit
suo apostolo: ut sponte omnes ve-
nissent ad audiendum verbum salu-
tis et dicerent. Enarra nobis
homo dei: quis est verus deus.
in cuius nomine nos curas infir-
mos. Sed et philosophi ve-
niebant et conquerebant cum eo:
et nemo poterat resistere doc-
trine eius. **Cap. xvij.**

Quoniam autem hec agebantur.
Surrexit quidam magnus
vir doctoris apostolice:
et venit ad consulem virum

dicens. Surrexit homo in-
quus in thessalonia. qui pre-
dicat templa deorum destrui.
cerimonias respici. et omnia
precepta legis decreta convelli.
vnum deum tantum predicat coli.
cuius se etiam famulum prestat.
Hec audiens proconsul: misit
milites cum equitibus qui eum
exhiberent in conspectum eius.
Cum venisset ad portam: di-
dicerunt in qua domo commora-
tur apostolus. Ingressi et
cum vidissent vultum eius ful-
gore nimio resplendere: timore
perterriti ceciderunt ante pedes
eius. Beatus vero apostolus nar-
rabat audientibus: que de eo
proconsuli nuntiata fuissent.
Et venientes populi cum gladibus
et fustibus volebant milites in-
terficere: sed prohibuit sanctus apostolus.
Proconsul ei veniens: cum non
moveret apostolum in civitate
quod preceperat: fremuit ut leo:
et misit alios viginti. Et
ipsi ascendentes in domum: cum
vidisset beatum apostolum turbati
nichil dixerunt. Tunc proconsul
hec audiens: nimis valde
misit multitudinem militum:
quod eum vi adduceret. Quibus
visis apostolus ait. Numquam pro-
prie venistis? Et illi pro-
prie inquit: si tamen tu es
magus qui predicas deos non
coli. Quibus ille dixit. Ego
magus non sum: sed sum apostolus
domini mei ihesu christi que predicor.

Dum her agerent² vnus
militū arreptus a demone.
euaginato gladio exclamās
dixit. Quid michi et tibi vi
rine p̄consul. ut mitteres me
ad hoīem qui nō mō extrudē
ab hoc vase. verū etiā suis
me virtutibz incendē p̄t. **U**
tina venires ad occursum egr:
et nichil ageres mali contra
illū. Cū at her dixisset demō
egressus ē a milite. **M**iles
igit̄ cecidit: et mortuus ē.
Interea v̄at p̄consul cum
magno furore: et stans secus
sc̄m aplm eū vidē nō potēat.
Cū ille dixit. Ego sum quē
queris p̄consul. Et statim
aperti sūt oculi eius: et vidit
illū. Et indignās ait. Que
est her insana. ut cōtempnas
iussione n̄am. et m̄stros
nos subicias dictioni tue.
Vere ē te magū atqz ma
lesicū eē manifestū ē. **N**ūc
autē feris te subicia p̄ con
teptū deorū et n̄o: et tūc
videbis si te possit eripere
cruafixus quē p̄dicas. **C**ū
beatus ap̄lus ait. Oportet
te p̄consul credere deū verū.
et quē misit filium eīz ih̄m
xp̄m: p̄sertim cū videas v
num de tuis militibus intes
se. Et p̄stratus ad orationē
suis ap̄lus: cū diutissime p̄ces
fudisset ad d̄m. tetigit mili
tē dicens. Surge: suscitāt te
d̄s meus ih̄s xp̄us quē p̄

6.
dico. Et statim surrexit: et
stetit sanus. Cūqz p̄lus accla
maret gloria deo n̄o: p̄con
sul ait. Nolite credere o p̄i:
nolite credere magū. At illi
clamabāt dicens. Non
est her magica ars. s̄ ē doc
trina sana et vera. **P**ron
sul ait. **H**omine istum bz
t̄is tradā. et de vobis scribā
cesā. ut velocit̄ pereatis.
q̄ cōtempntis leges eius.
Illi autē volentes eū lapidi
bus obruere. dicebāt. **S**cribe
cesā q̄ macedones receperūt
verbū dei: et cōtempntis v̄o
lis deū verū adorant. **T**unc
uatus p̄consul: recessit ad p̄
torū. Et facto mane. m̄to
misit fens in stadiū: et ius
sit t̄ali et pia b̄m aplm in
stadio. **Q**uo app̄to t̄ube
bāt per capillos impelleres
fustibus: p̄ictūqz in hare
na. dimiserūt ap̄rum fero
cem et terribile: qui ter ce
ciderūt sc̄m dei. et nichil ei
nocuit. **V**idetes at her po
puli: dederūt gloria deo.
Pconsul vero iussit v̄cū
dimitti taurū. qui a trigin
ta militibz adducto. et a du
obus venatoribz impulsus.
andrea non attingit. s̄ ve
natores in frustra dispersit:
et dans mugitū cecidit et
mortuus ē. Et statim accla
mabat p̄lus dicens. **V**erus
deus xp̄us. **D**um her age

... d̄m visus ē
... de celo: et cōfo
... aplm in stadio:
... p̄consul feruens
... ferocissimū
... dimissus re
... et ascendens
... p̄consul arripu
... et suffocavit
... m̄sama pro
... ut nichil
... aut doleret
... **C**ū beatus a
... aplm dixit
... verū de
... virtute beſie
... que n̄t viri
... p̄consul ignorat. **S**ed
... credidit. etiā
... n̄oē xpi quē
... ut cōfunda
... pat̄ eius. **E**
... diutissime o
... manu
... cū. **H**er
... magnificae
... voluerūt viri
... p̄missi nō
... **V**ernus at
... p̄con
... **C**ū. **U**
... adoleſ
... qui cecidit
... m̄dicavit m̄
... et accer
... ad occur
... p̄dit
... et quere
... verbū dei.

30
ventus angelus dñi visus e
descendisse de celo: et cōfor-
tabat sc̄m aplm̄ in stadio.
Demq; p̄consul feruens ira:
iussit leopardū feruissimū
dimitti. Qui dimissus re-
liquit pplm̄: et ascendens
ad sedem p̄consulis arripu-
it filiū eius et suffocauit
eū. Tanta v̄o insana pro-
consule obtinuit: ut nichil
de h̄is aliquid aut doleret
aut diceret. Tūc beatus a-
pl̄us r̄uersus ad pplm̄ dixit.
Cognoscite nūc q̄ verū de-
ū colitis. cuius virtute bestie
supate sūt: que nūc viri-
nus p̄consul ignorat. Sed
ego ut facilius credatis. enā
filiū eius in noīe xp̄i que
p̄dico suscitabo: ut cōfunda-
tur stultissim̄ pat̄ eius. Et
p̄stratus terre durtissime o-
rauit: apprehēsq; manu
suffocati. suscitauit eū. Hec
vidētes ppli: magnificauē-
tūt deū. Et voluerūt viri-
nū interficere: s̄ p̄missi nō
sūt ab apl̄o. Virinus at̄
confusus: discessit ī p̄tori-
ū silū. **Cap. xix.**
His ita gestis. adole-
scens quidā qui erat
iā cū apl̄o. indicauit m̄i-
sue que acta erat: et accē-
sunt eā ut veniret ad oīes
sū s̄i. Que accēdes p̄dit
ad pedes s̄i apl̄i: et quere-
bat ut audiret verbū dei.

Cuius cū satisfactū fuisset de
p̄ccatiōm. rogauit ut accēderet
ad agrum eius. in quo serpens
m̄re magnitudis erat: qui
tota illā regione deuastabat.
Appropinquante at̄ apl̄o: sibilis mag-
na emittens. erecto capite ve-
nit obuiā. Erat eī longitu-
do eius q̄draginta cubitorū:
ut omēs metu tereretur &
terre decubaret. Tūc sc̄us
dei ait ad eū. Abde caput
sinistre. q̄d expositū ī p̄ma
p̄o ad p̄ncipē h̄uam generis:
et subde te famulis dei et
morete. Et statim serpens e-
mittens rugitū. circumdedit
quercū magnā que p̄mqua
erat: et obligans se circa eā.
euomēs riuū venem cū sang-
wine exspitauit. Sc̄us v̄o
ap̄lus p̄uenit ad p̄dū muli-
eris: in quo puulus que ser-
pens p̄uiscat decubabat.
Et videns flere parentes ei:
ait ad eos. Deus n̄r q̄ vult
omēs saluos fieri: misit me
huc ut credatis in eū. Nūc
at̄ abeūtes videte mortuū
mitfectorē filij v̄ri. At illi
dixerūt. Nichil de morte
dolemus filij: si v̄lione ex-
mimico videmus. Illis v̄o
abeūtib; dixit apl̄us ad vx-
orē p̄consulis. Vade et sus-
cita p̄uerū. At illa nichil
dubitans: vēit ad corpus et
ait. In noīe dñi mei ih̄u
xp̄i: surge puer incolonus.
Et statim surrexit. Parentes

91
ut non pualet ille malig
nus: s; que te iubete me dis
pensante suscepit. munda
ta custodare moratur i scia
scloru. Et hec dicens: oes
qui aderat responderunt a
me. Et accipiens pane
gras agens fregit. et dedit
omnib; dicens. Accipite gram
qua vobis tradidit per me
famulu suu xp̄us dñs nr̄.
Et osculas singulos atq; co
mendas dno thessalomicā
pfectus ē: ibiq; biduo docēs
discessit ab eis. **xxj.**

Multi autē ex macedo
nia pfecti sūt cū eo:
quoru fuerūt due naues.
Querēbat at oēs ut illa
naui in q̄ erat aplūs conscen
derent. desiderantes eū au
dite loquētē: saluet ut na
m mari deesset verbū dei.
Quibus aplūs ait. No
u desiderium veni dilectis
sim. sed nauis hec puula
est. Ergo pueli cū impedi
metis in maiore conscen
dat nauim: vos vero in
ista q̄ minor ē nobiscum
p̄eabit. Et dato eis an
timo q̄ consolaretur eos. ius
sit alia conscende nauim.
qua p̄e sibi semper iusse
rat esse: ut et ipi videret
eū et audirent verbū dei.
Dormēte at eo parūp. qui
dā vento modico impulsus

ceadit in mare. Anthonius
at exortauit eū dicens. Sur
ge doctor bone: perit autē
vnius de famulis tuis. Ex
pergefactq; at aplūs mare
pauit ventū et siluit: et
mare tñquillū ē redditū.
Homo vero qui ceaderat:
vnda famulate ad nauim
deuectus ē. Cuius manu an
thimus ap̄heta. leuauit eū
in nauim: et oēs admirati
sūt virtute apli. qd̄ etiā et
mare obediebat ei. Duode
cima igitur die: patris ci
uitate achae appulsi sunt.
Egressiq; de nauē: in quo
dā diuersorio morabatur.

Demq; **Cap. xxij.**
cū multi eū rogarent
ut in domos eorū ingrede
tur. dixit. Quia dñs:
q̄ nō vada nisi quo p̄cepit
deus meus. Et nocte dor
mens: nichil reuelatiois
accepit. Altera vero nocte
cū esset ex hoc tristis: audi
uit vocē dicentē sibi. An
drea ego semper tecū sum:
et nō te delinquo. Hec at
audiens: glorificabat dñm
p̄ hac visioē. Iustus vero
p̄consul amottus ē p̄ visu:
ut suscipet hoīem dei. At
illa misit ad hoīem q̄ eos
hospicio suscepit: et ro
gabat ut adduceret sibi bñm
ap̄lm. Qd̄ cū ille audisset

venit ad consilium: et iugiter
sub cubiculo eius vidit eum
iacentem clausis oculis quasi mor-
tuum: pungensque latus eius
ait. Surge: et enarra nobis
que tibi contigerunt. Et ille.
Ego inquit sum qui expecta-
bam via quam doces: et misi
milites cum navibus ad con-
siliu macedonie: ut vincu-
te tuis mittes michi morte
dignare: sed naufragia per-
ferentes: nunquam potuerunt p-
uenire quo iussi sum. Cum
in hac intentione permanerem:
ut destruerem via tua: appa-
ruerunt michi duo viri ethi-
opes: qui me flagris cedebat
dicentes. Non possumus hic iam vlla
partem habere: quia venit homo
ille quem persequi cogitabas.
Et nunc in hac nocte in qua
partem habemus: vltimamur
nos in te. Et sic quia inter
cessum recesserunt a me.
Rursum autem tu vir dei deprecatus
dominum: ut dimittens michi
hoc delictum: sanes ab in-
firmirate qua teneor. Hec
eo coram omnium populo narra-
tus apostolus predicabat as-
sidue verbum dei: et crede-
bat omnes. Proconsul vero
sanatus credidit: et cor-
rotus est in fide. **xxviii.**
Tertium trophime que quodam
conubina proconsulis fuerat:
et alio iam viro sociata erat.

reliquit virum suum: et adhere-
bat apostolice doctrine: et ob hoc
plerumque in domum proconsulis
veniebat: in qua iugiter docebat.
Frater autem vir eius: venit
ad dominam suam dicens. Trophi-
me recolens sortium quod cum
domino meo proconsule agere con-
sueverat: et nunc veritas con-
miseretur. At illa succensa
felle ait. Dabo ergo me
reliquit vir meus: et iam
sex mensibus non coniungitur
michi: eo quod diligit ancilla
sua. Et vocato palatore:
iussit eam sortio dampnari. Per
moera deducit ad lupanar:
at lenonem donatur. Sed
nichil horum libens sciebat:
requiens tamen eam ab uxore
deludebatur. At illa magis
sa lupanar: orabat assidue.
Cum venissent qui eam con-
tingeret: ponebat euange-
lium quod secum habebat ad per-
tus suum: et statim omnes vi-
res predebat. Et accedens ad
eam quidam iuuenis: impudicus
sine veniens: ut illuderet
ei: resistente autem ea: distulit
vestimenta eius: et cecidit
euangelium ad terram. Trophi-
me vero lacrimans: extensis
ad celum manibus dixit. Ne
me peccatis domine polluas: ob-
cuius nomen diligo castitare.
Et statim apparuit ei an-
gelus domini: et iuuenis cecidit
ante pedes eius et mortuus

et alia scriptura bene-
dixit et profertur dominum
et profertur eam delictum
et profertur in nomine
et profertur puerum: et
et profertur ad hunc
et profertur ad balneum: cum
et profertur suo. Cum lauaret
et profertur eis de
et profertur: a quo per
et profertur et mor-
et profertur planctus
et profertur factus est. Et tu
et profertur et proconsuli:
et profertur cum lenone
et profertur. Tunc beatus an-
et profertur. Videte di-
et profertur qui pualat in
et profertur. Trophime pro-
et profertur dampnauerunt sortio
et profertur iudicium dei affu-
et profertur familiaris que ad
et profertur proconsul iussit: cum
et profertur suo proconsul in balne
et profertur et mortua est. Hec
et profertur: et aduenit nu-
et profertur proconsule senectute
et profertur deponit aliorum
et profertur in clamore
et profertur: et deposita coram
et profertur proconsule dicens.
et profertur dilectus dei es: et
et profertur deum tuum. Stat
et profertur et miserere eius.
et profertur. Condolens
et profertur super larrimas
et profertur ad pro-

92
est. At illa confortata benedi-
cebat et glorificabat dñm:
qui nō p̄miserat eā deludi.
Sed postmodū in noīe ihū
xpi resuscitavit puerū: et
om̄is ciuitas accurr̄it ad hoc
spectaculū. Uxor uerō p̄o-
sulis abiit ad balneū. cum
p̄uatore suo. Cūq; lauare-
tur simul. apparuit eis de-
mon teterimus: a quo per-
cussi ambo ceciderūt et mor-
tui sunt. Et ecce planctus
magnus factus est. Et nū-
ciatū ē ap̄lo et p̄consulī:
qđ uxor eius cum lenone
mortua est. Tūc beatus an-
dreas ait p̄lo. Videte di-
lectissim̄ q̄tū p̄ualent in
uincis. Pa trophime p̄-
pudicia dāpnauerūt scor-
to: nūc at iudiciū dei affuit.
et ecce mat̄ familias que eā
in lupanar̄ pom iussit. cū
lenone suo p̄assa ī balne-
ū cecidit et mortua ē. Hec
eo dicente: ecce aduenit nu-
t̄p̄ eius. q̄ p̄ senectute
mamb; deportabat̄ aliorū.
sassis uesp̄ibus cū clamore
magno: et deposita corā
ap̄lo rogare cepit dicens.
Sams q̄ dilatus dei es: et
q̄cūq; peccatis deū tuū. p̄stat
tibi. Nūc at miserere eius:
et resuscita eā. Condolens
beatus ap̄lus super lacrimas
mulieris: cōuersus ad p̄con-

sule. ait. Vis ut resuscite-
tur? Cui ille. absit inquit
ut uiuat: que tantū flagi-
cū cōmisit in domo mea.
Et ap̄lus. noli ut sic age:
miserere ei nos oportet p̄-
tentib; ut m̄iam cōsequa-
mur a dño. Hec eo dicente:
p̄rexit p̄consul ad p̄conū.
Sams uero ap̄lus iussit corp̄
exhiberi ī mediū: et ad acce-
dens ait. Rogo benigne dñe
ihū xpi ut resuscitet̄ ha-
m̄ uer: et cognoscat om̄es q̄
tu es dñs deus solus. qui nō
pateis innocetes perire. Et
cōuersus tetigit capud muli-
eris dicens. Surge in noīe
ihū xpi dei mei. Et statim
surrexit mulier. Que di-
missō vultu flens et gemēs
respiciebat in terrā. Cui ait
ap̄lus. Ingredere in cubiculū
tuū: et esto secreta orans
donec conforteris a dño. Cui
illa respondit. Facito me pa-
us cū trophime pacificam:
in quā tantū mali cōgessi.
Sams ap̄lus dixit. Politi-
mē non memit trophime
malorū. neq; vlcōne expec-
tat: s̄ gr̄as agit deo de h̄is
que acciderūt ei. Et uocata
trophime: pacificauit eā
cū calista uxore p̄consulis.
que resuscitata erat. In h̄ius
uero in tantū p̄fecit ī fide:
ut quada die accedens ad a-

plm. omnia^{ca} peccata sua con-
fitebitur. Cui scus apulus dixit.
Sincias ago deo meo fili. qd
times futurū iudiciū. s̄ vi-
tilu' age. et confortae i dno
que credis. Et tenes manū
eius: deambulabat i littoe.

Post deambul^{xxviii}
lacionē vero cū sedis-
set: sedebat singuli super
harena. audientes verbum dei.
Et ecce cadaver necatū in
maī. p̄iectū ē ante pedes
apli in littoe. Tūc scus an-
dreas apulus exultans i dno
ait. Oportet huc resuscitari:
ut cognoscamus q̄ in eū ad-
uersarius opatus ē. Et su-
sa oratioe tenes mortuū:
erexit illū. et statū reuixit
et loquebat. Cūq; nudq; eet.
dedit ei tunicā dicens. Dic
nobis omnia que contigerūt
tibi. At ille respondit. Ri-
chil te occultabo: quiaq; sis
homo. Ego sum socrati filius
cuius macedonis: qui nuper
ab ytalīa veni. Sed cū redis-
sem ad yppria. audiui doctri-
nā surrexisse nouā. quā nul-
lus homi prauis audiuit: sed
et signa et prodigia ac mede-
las magnas fieri a quodā doc-
toze. qui se vel dei affirmat
ēē discipulū. Ego at cū hec
audissem: speravi ut eū vidē
possem. Non ei aliud arbitra-
bar: nisi ut ipse eet deus qui
talīa ageret. Cūq; nauiga-
rem cū pueris et amicis me-

is. orta subito tempestate. op-
pressi fluctibus sumus: et ubi
nā simul p̄iecti fuisset
ut et illi resuscitati fuisset
a te sicut et ego. Et hec di-
cens. uolebat multū i corde
suo: et arbitrabatur qd ipse
eet apulus que querebat.
Et p̄cidens ad pedes eius ait.
Scio q tu es famulus dei.
Rogo p̄ hys qui meū fuerūt.
ut et ipi te ipiente uitā me-
reantur: ut cognoscant deū
verū que p̄dicas. Tūc scus
apulus repletus sc̄o spiritu p̄-
dicabat ei constantē verbū dei:
ita ut puer miraretur super
doctrina eius. Ex p̄stisq; ma-
mbq; ait. Ostende queso dñe
et reliquorū cadavera mor-
tuorū: ut et ipi cognoscant
te deū solū et verū. Hec co-
dicente: statū apparuerūt tri-
ginta noue corpora ad litus in-
da famulante deuicta. Tūc
fiente iuvene: omēs flere ce-
perūt. Postiq; an pedes
apli: rogabat ut et ipi re-
suscitarentur. Sed et philopa-
t. hoc ei nomē erat pueri
dicebat. Semitor meus per
bonā uolūtate. impositus
necessarius cū magna perna
misit me huc. Rūc autē
si audiret que michi contige-
rūt. blasphemabit deū tuū.
et doctrinā eius resuscitabit:
s̄ absit ut ita fiat. Fientibq;
at omnibus: rogauit apulus
ut congregarentur corpora simul.

... peccata fuerūt.
... omibq; m
... Cūc vno
... At ille au
... calacionē meū
... in terrā gemb
... ad celū:
... cū lacrimis
... bone resuscita
... nutrita
... gloria tuā
... home tuū
... surrexit
... amabat omē
... Apulus at item
... reacionē su
... dñe ihu
... qui de
... delati
... ut vnu
... dicit
... p̄p̄s filii
... factū
... triginta
... deū
... filius
... vero mul
... philopato
... amf
... a
... semp
... omibq;
... xv.
... caliope
... hominade
... illi
... pa
... et parū

sparsim ei preta fuerunt
 Congregatis at omnibz m
 vnu: aut aplus. Que vis
 vnus resuscitauit. At ille ait
 Quatu collactaneu meu
 Tunc flexis in terra genibz
 palmissq extensis ad celu:
 diuissime orauit cu lacrimis.
 dices. Ihu bone resuscita
 huc qm philopatre nutritu
 e. ut cognoscat gloria tua:
 et magnificet nome tuu
 in iplo. Et statim surrexit
 puer. Et admirabatur omes
 qui aderat. Aplus at item
 super singulos oracione su
 dens ait. Queso dne ihu
 ut et ipi resurgat: qui de
 pfundo equolis sut delati.
 Tunc iussit fratribz: ut vnus
 quisq tenes mortuu dicit.
 Resuscitat te ihus xpvs fili
 us dei viu. Qd cu factu
 fuisse suscitati sut triginta
 octo: et glorificauerunt deu
 q aderat dices. No e silis
 tuu dne. In huius vero mul
 ta muneu obtulit philopator
 dices. Non te cotristet amf
 sio facultatu: neq recedas a
 famulo dei. Et erat semp
 ai aplb: intendes omnibus
 que dicebatur ab eo: **xxx.**

Erat mulier caliope
 noie: que hominade
 couita. coceptu suscepit illi
 qm. Vbi vero tempus pa
 tiendi venit. artabatur do
 loibus magms: et partu

pferre non poteat. Que
 ait sorori sue. Vade queso
 et muoca dyana dea mram:
 ut misereatur mei. Ipa
 ei habet studiu obstetricadi
 facietz at sorore q sibi impa
 ta fuerat: veit ad ea nocte
 dyabolus dicens. Quid me
 casto muocas: ai nichil tibi
 pdesse possim. Sed magis
 vade ad aplm dei andream
 in achaiam: et ipse misere
 bitur sorori tue. Surrexit
 igitur mulier et veit ad a
 plm: et narrauit ei omnia
 hec. At ille nichil moratq:
 veit chozinthu ad domum
 mulieris egrotans. Erat vero
 huius pconsul ai ea. Vi
 dens vero beatus aplus mu
 liere giuda dolorum crucia
 tu torquet ait. Recte her pa
 teis que male nupisti. que
 dolose coapiens dolores in
 tolerabiles sustines: misuper
 consulisti demoma. que
 neq alijs. neq sibi pdesse
 possit. Crede nuu ihm
 xpm filiu dei: et pice pu
 erperiu. Verumptame mor
 tuum egredietur. qd mdig
 ne concepisti. Credidit mu
 lier: et egredientibz pntis de
 cubiculo. pient partu mor
 tuu: et sit a doloribus libe
 ta est: **xxxij.**

Quoniam at multa signa
 et pdigia facit beatus
 aplus in corintho:

sostrata pat' philopatois a
motus per visum ut visi
taret ap'lm. veit in achapa.
Et cu non muisset eum:
puent corinthu. Cuz cu
lybio et alijs deabularet.
cognouit eu sostraty sicut ei
ia per visu erat ostensus:
complexusq' pedes eius ait.
Miserere mei queso famu
le dei: sicut et filio meo m
sertus es. **Ph**ilopat' at' ait
ad ap'lm. **H**ic e' pat' meus
que terms. **R**uc at' inter
rogat q' eu opoeteat agere.
Et beaty ap'lm ait. **S**ao
q' p' cognoscenda veritate
ad nos veit. **S**cras ergo
agimus duo ihu xpo: qui
se credentib' reuelare digna
tur. **I**oncaus at' seruus sof
trati: ait ad eu. **V**ides dne.
qua luce resplendet vultu
hois huius? **C**ui ille. video
inquit dilectissime: et ideo
no' discedamus ab eo. **S** simul
cu illo viuamq. et audiamq
verba vite eterne. **E**t se
q'ta die: obtulit ap'lo mune'a
multa. **D**aus vob' dei dixit
ad eu. **N**on e' meu accipe
aliud a vobis. nisi vos ipsos
lucifacia cu credidistis in
ihm: qui misit me ewan
gelize in huc locu. **S**i pe
cunia desideasse. lybium
dicioze repissem: qui me
multo ditare potueat. **R**a

vos in hys conferte michi
in quibus vobis p'ficiat ad
salutem. **Cam xxxij.**

Post dies at' paucos:
diussit sibi balneu' pa
ci. **E**t cu venisset lauandi
gua: vidit sene' demom'u
habente et tremete valde.
Eque du' adminetur. alius
adolescens egressus de p'isa
na. **P**edit ad pedes ap'li dicens.
Quid nobis et tibi andree?
Vemisti huc ut destruas nos
a sedib' n'ris? **E**rectus at'
astante p'lo dixit ap'lm. **N**
lite time: sed credite in ihm
saluatore' n'rm. **C**lamantib'
at' omnibus. **C**redimus q' p'ra
dicas. **I**ncepauit ap'lm v'itu
q' demone: et egressi sunt
de corpibus obsessis. **D**umq'
siq' uel senex uel adolesces:
redierit ad p'ria sua. **B**ea
tus vob' ap'lm lauas disere
bat. q' mimicus huam' genas
ubiq' insidiat. **S**ive i' lauachis
sive in flumib'q: et idcirco
nome' dm' iugit' muocadu'
eit. ut is qui vult insidiat
no' habeat p'tate. **E**t vidi
tes v'iri ciuitatis. **V**enebat
et afferebat egrotos ponens
ante eu: et cuabatur. **S**ed
et de alijs ciuitatib' **V**enebat
cu' infirmis. et ipi sanabant:
et libent' audiebant verbu'
dei. **Cam xxxij.**
Qum her ageretur: etc

quidam senex nicholaus nomine
 fassis vestibus venit ad apostolum
 dicens. famule dei. ecce septuaginta
 quatuor annis sunt vite mee. in quibus
 non discessi ab immundicijs et scortis
 ac fornicatione. plerumque preceptis
 deductus ad lupanar exercebam illata.
 Et nunc ecce tercia dies est in qua
 audiui miracula que agis et predicaciones
 tuas que sunt plene verbis vitabilibus.
 Cogitabam enim mecum ut relicto hoc
 opere venire ad te. ut ostenderes michi
 meliora. Sed dum hec cogitare. vixit
 michi alius sensus. ut haec relinquere
 et non facerem bonum quod cogitabam.
 Iustate igitur conscientia mea. accipere
 euangelium. et oram dominum ut hec
 aliquando me faceret obliuisci.
 Post dies vero paucos. oblitus euangelij
 quod super me erat. inflammate cogitatione
 perversa. abijt iterum ad lupanar.
 Et ecce mulier meretrix videns me ait.
 Egredere senex egredere. angelus enim
 domini est tu. ne contingas me. neque
 appropinques huic loco. video enim
 in te miserum magnam. Cum ergo ob
 superfactus cogitarem quid hoc esset.
 reuolui quod euangelium mecum
 habebam. Et reuersus veni ad te
 famulum dei. ut miserereis erroribus
 meis. Spes enim michi est maxima quod non

perero. si oraueris pro humilitate
 mea. Hec audiens beatus andreas. cum
 multa confirmatione differisset. pro
 stans gemens expansisq. manibus
 tantis orabat. emittens gemitus cum
 lacrimis ab hora diei sexta usque ad
 hora nona. Surgens autem abluta
 facie. nichil accipere uoluit dicens.
 Non gustabo donec cognoscam. si
 miseretur deus huius homini. et si sit
 reputandus mihi saluator. Et reuinas
 altera die. nichil reuelatum est de
 homine usque ad quintam diem. in
 quo flens vehementer dicebat. Domine
 pro mortuis optinens pietatem tuam.
 et nunc iste qui tua cognoscere
 magnalia desiderat. cur non reuertitur
 ut sanes illum. Hec eo dicente. uox
 de celis delata est dicens. Optines
 andrea pro sene. sed sicut tu ieiunans
 es fatigatus. ita et ipse studeat
 per ieiunium ut saluetur. Et uocans
 eum. predicauit ei abstinenciam. Die
 vero sexto uocauit suos. et rogabat
 ut uniuersi oraret pro eo. Qui pro
 strati solo. orabant dicentes. Domine
 pie misericors. remitte homini delictum
 suum. Quo facto et ipse gustauit.
 et ceteros manducare permisit. Nicholaus
 autem rediit ad domum suam. et omnia
 que habebat

bat distribuit indigentibus.
Ipe quoque multum se excuria
auit: ita ut per sex men-
ses nichil aliud quam aqua acci-
pet et pane arido vesceretur.
Exacta autem digna peniten-
tia: excessit a seculo. Beatus
autem apostolus non erat presbiter: sed
in loco in quo erat: vox ad
eum facta est dicens. **Andreas**
meus effectus est nicholaus
per quo deperit es. At illegiti-
mas agens: narrauit fratribus
nicholaum excessisse de corpe
orans ut in pace quiesceret.
T quo loco dicitur **Capitulum xxxv.**
comoraretur: venit ad eum
antiphanes cuius megaren-
sis: et ait ad eum. Si qua est
in te bonitas iuxta preceptum
saluatoris quem predicat beate
andreas: nunc ostende et libera
domum meam de istis hominibus
tentat: ecce enim valde turbata est.
Cui sanctus apostolus: enarrauit
nobis homo que contigerunt tibi.
Et ille: dum de itinere inquit
domum reuersus fuisset: et
ingredere ianua atrij mei:
ecce audiui iamentois vocem in-
ferre de clamante. Cum in-
trogasse que essent hee voces:
narrauerunt michi qui aderant
ipsum cum uxore et filio male
a demone torquet. Ascendens
vero ad superiora domus: vidi
alios pueros stridentes dentibus
et in me impetu facientes: et
ridentes risus insanos. Quos

cum preterirem: ascendi iterum
ad alia superiora: in quibus
comuio latebat ab his verba
ta grauissime: que ita erant
amenage sanguine turbata:
ut resicie super oculos demissa
neque me aspice: neque cognos-
cere posset. **H**ac ergo iugo
ut restituas michi tantum: de
ceteris vero curam non habeo.
Tunc sanctus apostolus magna motus
ait. Non est enim personarum
acceptio apud deum: quod pro-
prie venit: ut auctos saluos
facet perentes. **E**t ait. Tu
mus ad domum eius. **C**um pro-
cedens a latredemona uenisset
in megara: ingressi sunt
ianua domus: et statim omnes
demonies unus uox inpre-
tu clamauerunt dicentes. **U**t
quod nos hic andreas se prosequeris?
Et quod domum non tibi
concessa adis? **Q**ue tua sunt
posside: quod nobis concessa
sunt ne adicias penetrare. **S**anctus
apostolus mirans de his ad-
mirans: ascendit in cubicu-
lum quo mulier decubabat:
et facta oratione apostolica ma-
nu eius ait. **S**anctus te dominus
ihesus christus. **E**t statim surrexit
et mulier a lectulo: et bene-
dicebat deum. **S**imilitur et simi-
gulas quibusque qui a demo-
no vexabantur: imponens
manu: sanitati restituit.
Habuitque demones antipha-
ne et uxore eius sic missimos
aduatores: ad predicandum ubi de-

Capitulum xxxvi.
Iste apostolus patris
sua proful ag
per l'io sic
ad eu que
noie
fisse cuius
ia couer
pe
Andrea
magnus febrabus
ad ea
dotti
ma
lectulu
m
ex
p
effi
m
romo
stante
ait
malu feris
m lo
pus
et
pres
lucum
ap
m
m
f
d
que
ne

Uemens uero **xxxv.**
 beatus apulus patrus
 ciuitate i qua pconsul ege
 as erat. q nuper lxxv sic
 cessant. accessit ad eu que
 da mulier effidama noie
 que ex doctrina sossie ciuis
 da aplia discipuli ia conuer
 sa fuerat. et amplectes pe
 des beati apli ait. Andrea
 sco. rogat te dna mea mag
 imilla. q magnus febrabus
 retinetur ut accedas ad ea.
 libent ei uult audire doctri
 na tua. Pa et pconsul ma
 rty eius stat ante lectulu
 flens. tenesq gladiu m
 manu. ut ai illa spm ex
 alauit. ipe se milrone p
 fodiat. At ille pcedere effi
 dama. uenit ad cubitulu m
 quo mulier iacebat. iromo
 da. et uidens pside stante
 ai euaginato gladio ait.
 Nichil tibi pnt mali fereris.
 s ueronde gladiu tuu m lo
 tu suu. Erit ei tempus.
 quando ad nos euerendq erit.
 Sed nichil intelligens pses.
 debuit accededi locu. Tunc
 aplus uemens ante lectum
 infirme. facta oratioe ap
 prehedit manu eius. et sta
 tim sudore pfusa e mulier.
 et discessit ab ea febris. Jus
 sit quoz ei aplus dae cibi.
 Pconsul at centu argenteos
 obtulit sco dei. quos ille nec
 aspice uoluit. **Cam xxxv.**

Pro de discedes uidit hoie
 iacete i stercoe debile. cui
 multi e cubo stipe porrige
 bat. unde alimetu haberet.
 Et ait ad eu aplus. In noie
 ihu xpi. surge sanus. Qui
 ptinus surgens. glorificabat
 deu. **Cam xxxvi.**

Digressus uero i aliu lo
 cu. uidit hoie m ceu
 cu uxoie et filio et ait. De
 dyaboli e opus hoc. Ecce ei
 quos et merte ceuunt et coepe.
 Et ait. Ecce ego uobis m
 noie dmi mei ihu xpi. cor
 poraliu oculoze lumie resu
 tuo. ipe quoz motu uiazu
 tenebras resate dignetur.
 ut cogita luce que illinat
 omem hoie uemete i huc
 mudu. salu ee possitis.
 Et impones eis manus. a
 periat oculos eozu. At illi
 pcedetes. osculabat. pedes
 eius et dicebat. q non e ali
 us deus. nisi que pdicat fa
 mulus eius andreas. **Cam**

Uidens at her **xxxvii.**
 signa qda. ait ad eu.
 Rogo te famule dei ut digne
 ris accede usq ad portu. e
 ai ibi ho nauta cuiusda filij
 qui ab annis quinquaginta m
 debilitate mama plectus a
 domo iacet i littoe. qu nul
 lus media potuit aia uale
 re. ecce ei est ulceibz plenus.
 et scatenz uerimbz. Her
 eo dicete. pfectuq beato apls

venit ad eam. **Q**uæ intuitus
infirmus ait. **F**orsitan tu es
discipulus dei. illius qui sa-
lus saluare potest. **C**ui scilicet ap-
tulus ait. **E**go sum qui in nomine dei
mei sanitati te restituo. **E**t
adiexit. **I**n nomine ihesu christi
surge. et sequere me. **A**t ille
relictis panibus putulentis in
quibus tabes defluerat. seq-
batur eum. profuente putredine
cum vermibus a corpore eius.
Cum venissent ad mare. in-
gressi sunt utrumque in aquam.
Tunc scilicet ap-
tulus ablucens eum
in nomine sancte trinitatis. ita sa-
natus reddidit. ut nullam pe-
nitentiam infirmitatis huius vesti-
gium corpori resedisset. **T**anta
ergo fide post acceptam sanitatem
accensus est. ut nudus per
civitatem cucurrerat. annuntians
quod ille est verus deus quem an-
dreas predicat. **E**t visitaba-
tur omnes. et congratulaba-
tur sospitati eius. **xxxviii.**

Quia ergo talia apud pa-
triam per beatum ap-
tulum agentur. advenit stratocleus
fuit proconsulis de papha.
Et ecce vnus de pueris eius
aliquam rem nomine quem pro-
cium habebat. ab impulsu
demons percussus iacebat
spumans in atrio. **E**t ecce
tumultus magnus factus est.
et nuntiata sunt stratocle-
o. **Q**ui nimio dolore com-
motus ait. **V**tinam me prius

mare absorbuisset. quod her-
vidissem de puero. **V**ides
autem eum dolentem maximilla
et edifama dicit. **N**on tamen
tristat. **M**ox enim puer ve-
nit. **E**t est hic vir dei.
qui via salutis ostendens. mul-
tos reuocat ab infirmitate
ad integram sanitatem. **P**atru-
mus ad illum. et statim reddet
puerum sanum. **D**emum accer-
sito ap-
tulo. rogauerunt eum pro
puero. **A**t ille apprehensa ma-
nu eius ait. **S**urge puer.
in nomine ihesu christi dei mei quem
predico. **E**t statim surrexit.
incolumus. **S**tratocleus vero
credidit in deum. et confectus
est in fide. et non discedebat
ab ap-
tulo. sed cotidie adherens
eum audiebat verbum salutis.
Omnis enim **xxxv.**
die maximilla ad pa-
triam veniens vocabat ap-
tulum. et audiebat ab eo verbum dei.
quod proconsul discesserat a patria.
et abiit in macedoniam. **M**ag-
na autem indignatione susceptus est
contra ap-
tulum. eo quod videret
maximilla. post acceptum sa-
lutis verbum non ei conuulgeba-
tur. **I**llo quoque redente. cum
omnes in portu residerent. et au-
dierunt verbum dei. turbati sunt
valde. timentes ne aliqua eis
viam inferret. **T**unc scilicet a-
p-
tulus orauit dicens. **R**e pa-
triam queso domine ingredi pro-
sule in hunc locum. donec omnes

egrediatur. Exemplo pro
 sua affuit voluntas purgandi
 venire. Cuius recessum petis
 set. et moras innectet. Suis
 aplis singulis manu impo
 nens. et signas eos abire per
 misit. Nouissime at se sig
 nas et ipse discessit. Sed mag
 nulla cum primu muisset
 locu. veniebat ad sim aplm.
 et suscipiens verbu dei terte
 diebatur in domu sua. *Ca. m.*

Ost hoc cophep. *xxxv.*
 beatus aplis ab egea
 ponsule postus e i carcere:
 ad que oes conueibat. ut au
 dret verbu salutis. At ille
 no cessabat pdicare nocte et
 die verbu dei. Paucis voo
 dieb9 mepositis. educt9 de
 care. et grauisime cosus. i
 ana suspensus e. In cum
 per triduu viues penderet.
 no cessabat pdicare dnm sal
 uatore. donec tna die plis
 flentib9 spm exalaret. qd
 lectio passionis ei9 plenissime
 delatit. Cui9 beatu corpus
 maximilla accipiens. ton
 ditu aromatib9 recodidit i
 sepulchro: assidue sup illud
 deprecans dnm. ut eius btus
 aplis memor eet exorans:

xxxvi.
O sepulchro mana in mo
 du farine. et oleu cu odore
 suavissimo defluit: a quo q
 sit am pntis fertilitas mco
 lus regionis illius ostendit.

Si exiguum pfluit. exiguum
 terru exhibet fructu: si vero
 copiose pcessit. fructuu
 opulencia mstrat. Na ferut
 hoc oleu usq9 ad mediu basi
 lice sce dequir: sicut i pa
 mo maculoru scripsimus
 libro. Passiois quoq9 eius
 ita ordme psecuti no sum9:
 q valde vtilit et elegant a
 quoda repimus fuisse con
 scriptu. *Ca. m. xxxvii.*

H Et sut que de virtuti
 bus btu andree apli.
 psumsi indignus ore. sermo
 ne rustic9. pius consuetia
 palare: deprecans ei9 mam
 ut stant in illius natali p
 cessi ex matris vte. ita ipi9
 obtentu eruar ab inferno:
 et sicut i die passionis eius
 supsi hui9 vite exordium.
 ita me sibi ppaui asare dig
 net alupna. Et q de ma
 iorib9 meitis reuocat nos
 pars magna fatinob: hoc
 tantu temerarius psumo pe
 tere. ut cu ille post iudiciu
 dnico corpori coformat9 re
 fulget in gloria. saltem ob
 tineat p mmesis criminib9
 michi uel venia no negan
 dam. *Explicit miracula*

sa andree apli. Passio
scē barbae virginis et
miris.

Barbae

maer obfora...
 vidisse de pu...
 at ea dolentem...
 et edifana dicit...
 tristia fuit: mox...
 dicitur: Est a...
 qui via salutis...
 tos reuocat ab...
 ad integru san...
 mus ad illa: et...
 pueru sanu. De...
 sito aplo: comm...
 puero. At ille...
 nu eius at. *Ca. m.*
 m noie ihu xpi...
 p dico. Et sicut...
 incolumis. *Ca. m.*
 credidit i deu. et...
 e in fide: et no...
 ab aplo: s9 p...
 et alidiebat verbu...

O die magnum...
 tonu venis p...
 et audiebat ap...
 q pronul dist...
 et abieat i mac...
 na a dignand...
 cont aplm: eo...
 maximilla: pot...
 lups verbu no...
 tur. Mo quos...
 oes in prono...
 dixt verbu de...
 valde timens...
 vim mferit. Cur...
 plus orant dnm...
 trais quep dnm...
 fule i huc locu...

Temporibus
 magnam
 imperatoris
 erat quidam
 satrapa nomine
 dypostorus di-
 ues valde:
 paganus vero existens et co-
 lens ydola. **H**ic habuit
 filiam unicam nomine barbara.
 fecit autem pater eius turrim
 sublimem ibique reclusit eam
 ita ut videtur ab hominibus pro-
 eminere pulchritudinem eius.
 Locuti sunt vero quidam de op-
 timatibus patri eius de ea
 ut virum sibi acciperet. **I**pe
 vero accedens ad turrim per-
 suadebat ei dicens. **F**ilia mea
 quidam de potentibus comen-
 ti sunt de te: ut accipiat te
 in coniugio. **Q**uid ergo vis
 de hoc? **R**espondit illi. **N**e cogas me
 hoc agere pater. **A**t vero ipse re-
 cessit ab ea: et descendens per-
 manebat in eo quod condebat
 lauachro. **I**nstituatur autem mul-
 titudinem artificum: quatinus hoc
 atque proficeretur. **I**nstituens
 vero quomodo debuit fieri: et
 tribuit singulis pro parte me-
 redem ex integro. profectus est
 in regionem longinquam: factus
 est ibi tempus non modicum.
 Descendens vero famula dei
 barbara de turri vidit opus
 quod est factum: vidit con-
 structionem duas solummodo fenestras

suprastrates: et dicit artifi-
 bus. **Q**uare duas tantum
 fenestras instituitis? **D**icit
 ei. **P**ater tuus sic dicit nobis dis-
 posuit. **D**icit eis beata bar-
 bara. **F**acite et institute mi-
 ctri et aliam unam fenestram. **I**pe
 vero dicit ei. **T**imemus domi-
 ne quoniam indignetur pater tuus ad-
 uersum nos: et non possimus
 portare eum. **D**icit eis famu-
 la dei barbara. **E**go dico vo-
 bis facite: ego de hoc adges-
 ce faciam preem meum. **I**pe vero
 acquiescit ut aliam fenestram
 faceret: sicut constituit eis.
Pambulans vero in querculo
 sa et immaculata barbara in-
 natatoria: et abiens con-
 tritionem instituit in marmore
 digito eius proose crucis fi-
 guram. **I**ussit in hodiernum diem
 ad conuictionem credere. **I**n-
 gressa vero in eam absidem in
 qua ingrediebatur sanctifica-
 ta aqua. facta est figura proose
 pedis eius: in qua omnes in sa-
 nationes et salutes eorum
 mensuram accipiunt. **I**n hoc
 est lauachro: scilicet eius vertex
 suscepit sanctum baptismum. **H**ic
 lauachrum simlabat fontem
 syloe: in qua a natiuitate ce-
 cis lauas respexit. **H**oc
 lauachrum simlabat natatorie
 in qua palitius
 verbo ciatus est. **H**ec est na-
 tatoria fons incorruptibilis:

...natura que curit
 ...et omne
 ...her e nat
 ...qua sana
 ...de famissima
 ...transies vo
 ...ascende
 ...simula tra
 ...et susa
 ...multifacu
 ...mco
 ...macti
 ...diugentiffi
 ...sup mspo
 ...pur dei
 ...de
 ...in certa
 ...mar
 ...drabo
 ...vires surda
 ...faae
 ...vri fia
 ...omnes qui
 ...ascende
 ...pnta
 ...atq per
 ...pat eius de
 ...consecratu
 ...stantes dicit
 ...tres fe
 ...Dicit
 ...filia tua sic no
 ...pe vero couo
 ...dicit ei. fi
 ...tres fenef
 ...pa ves dicit
 ...Eti bene fen.

her ē natatoria que curat
 om̄em languore. et om̄e
 infirmitate. Her ē nata
 toria aqua viua: quā sama
 tana petiuit de samissima
 natatoria. **Transies** v̄o
 agna xpi barbam. ascendes
 in turri. vidit simulachra
 q̄ colebat pat̄ eius: et susa
 piens sp̄m scm̄ multifarie.
 bene mobilē. discretū. incōta
 minatū. luculentū. intactū.
 benignū. certū. diligentissi
 mū. securū. cuncta sup̄ inspet
 tū: circūiuit eī vapor dei
 virtutis: et affluencia de
 om̄ipotēntis glorie sincerita
 te. Her fortissima martir xpi:
 fide cernuēnata vicit dyabo
 lū. Her igit̄ vidēs surda
 simulachra: inspuit ī facē
 eorū dicens. Similes v̄ri fiat
 qui faciūt vos: et om̄es qui
 cōfidūt in vobis. Et ascendēs
 in turri: erat ibidē p̄ntura
 dñm̄. **Finis** at̄ ope atq; per
 fecto. reuersus ē pat̄ eius de
 p̄gnanacōe: et cōtemplatus
 tres fenestras istantes dicit
 artificiabus: **Quae** tres fe
 nestras instituitis? **Dicit**
 ei artifices. **Filia** tua sic no
 bis p̄cepit. **Ipe** v̄ro cōuo
 cans filia suā: dicit ei. **Fi**
 lia tu instituiti tres fenest
 ras statilere? **Ipa** v̄ro dicit
 ei. **Enā**. **Et** ei benefeci.

Pa tres fenestre illūant
 om̄ne hōiem: at v̄o due te
 nebre sūt. **Et** assumes eā
 pat̄ eius descendit ī natatoria:
 et dicit ei. **Quomō** habū
 dancus illūant tres duab; e
Beata barbara dicit. **Her** pa
 t̄ et filius. et sp̄s sc̄s. **Tūc**
 repletus ē furore pat̄ eius:
 et tulit spatā suā ut occidēt
 eā. **Orabat** v̄o beata barba
 ra. et absisa ē pet̄. et susce
 pit eā in q; et eiecit eā super
 mōtē. **Erat** at̄ duo pastores
 pascētes oues in eodem mōte:
 q̄ et viderūt eā fugientē.
Accedēs at̄ pat̄ eius: inter
 rogabat eos de ea. **Et** quidē
 vnus volēs saluare eā. cum
 iuramento negauit qd̄ non
 videt eā: alius v̄o digito
 demonstrauit eā. **Et** maledixit
 ut ei beata barbara: et statim
 facte sūt oues eius locuste. q̄
 permanēt p̄ioso eius sepul
 chro usq; ī hodiernū diem.
At v̄ro pat̄ eius reperies
 eā flagellauit: et tenēs co
 mā capitis ei; p̄traxit eā
 a monte. et reclusit eā ī cella
 paup̄cula. et munit cathenas ut nō a
 periret ei quisq;: cōstituens
 custodes usq; dū abiens nū
 ciaret p̄fidi. ut trahat eā
 ad torquedū. **Aduemes** v̄o
 p̄ses: iussit offerri eā. **In**
 gressus v̄ro pat̄ ei; vna cū

geronno comentariense. eiecit
ea de cella. et tradidit eam
psidi: adiutus est per deorum
potentiam. ut a tortoribus ea tor-
mentis consumeret. Tunc preses
sedes per tribunali. et videns
eius pulchritudinem: dicit ei
Quid vis? **D**ante tibi ipsa
et sacrificia dominus: aut acerrimis
tormentis es tradenda. **R**es-
pondens beata christi martir
barbara dixit. **E**go habeo
sacrificia domino meo ihesu christo:
qui fecit celum et terram. mare
et omnia que in eis sunt.
De demonibus tuis propheta dicit.
Os habet et non loquetur.
oculos habet et non vident.
aures habet et non audient.
nares habet et non odorabunt.
manus habet et non palpabunt.
pedes habet et non ambula-
bunt. non est spiritus in ore ipso-
rum: et similes illis fiat qui
faciunt ea. et omnes qui confidunt
in eis. Tunc preses repletus
furore iussit exponere eam.
carnem eius partim necius
taurinis discerpi. et aliam
teptis defricari: itaque illate
sunt ei plage. ut omne corpus
eius inquinaretur sanguine.
Et iussit ut recluderetur in car-
ce: qualiter tractaret de ea qua
pena consumeret eam. **M**edia
vero nocte arripuit eam lux
de celo: in qua apparuit ei
saluator dicens. **C**onfide
atque conforta barbara. quoniam

copiosum gaudium sit in celo
et in terra super tuam passio-
nem. **N**on ergo metuas mi-
nas tyrannorum. ego enim tecum sum:
et ego erua te ab omnibus pla-
gis que inferuntur tibi. **E**t
stati plage omnes nuper con-
paruerunt in ea. **E**t heredi-
ces dominus signavit eam: et as-
cendit in celos. **G**audebat
autem et exultabat christi martir
barbara saepe exhortatione
domini. **M**ane autem facta. iussit
eam preses adduci: et intuens
quod que illata sunt ei tormenta
nuper comparuerunt. dicit ei.
Ecce quomodo apparati sunt tibi
dii sardi et ceci. et sine intel-
lectu et immobiles. **R**espondit
barbara. **Q**uomodo habebat
plagas meas curare: reme-
dium christi sibi non potentes af-
ferre. **M**e autem qui curantur
christus est filius dei vivi que-
rit non vides: eo quod corruptum
induatum est a dyabolo. Tunc
iuravit preses et fratres ut lo-
iussit carpi latera eius: et
lapades ardetes applicari ei:
et malleo caput eius cedi.
Ipsa vero intuita in celum dixit.
Tu nosti cordis cogitator christe:
quoniam amore tuo accensa. pro te
has plagas fortiter sustinui.
Iussit autem impius preses gladio
abscidi mamillas eius. **A**m-
putatis vero ubiibus eius:
martir christi barbara aspinens

Se pira
et sp
a me
fortit
pius p
omne rem
illans flagell
xpi bar
D
p
maus esto et t
meu: u
vins m
dicit ei vob dnt sup
et intens angeli
cand
muras rridux
da
At ipss
gladio co
repletus pat
a pside: et
at vo
barbari gaudes
ut pfectu
accipit: Et
maertu
Dne ihu xpi
fra fun
conclusu
posuisti
nubes
et malos
madidasti qui
tumet dia
pna meti
et da famule
manor
et meo

in celis dixit. **R**e precias
 me a facie tua dñe: et spm
 sm tuu ne auferas a me. **C**u
 at et hanc plagam fortit susti
 nuisset: iussit impius p̄ses
 nuda eam circum omne regione
 illa: et plagis illatis flagellari
 eam. **A**t uox martir xpi bar
 bara ihuta in celis dixit. **D**e
 us qui opes celos nubibz p̄ter
 tor et adiutor meus esto: et te
 ge denudatu corpus meu: ut
 no videatur a uiris impijs.
Et hec dicente ea uenit dñs sup
 cherubyn: et mittens angelu
 suu cooperuit eam stola candi
 da. **I**gitur milites circumdaxe
 rat eam i p̄dio qd uocabat da
 lasiu: in loco solis. **A**t ip̄s
 sm̄ p̄ses: p̄cepit eam gladio ce
 di. **T**uc furore repletus pat
 eius suscepit eam a p̄side: et
 p̄duxit eam in motem. **A**t uox
 martir xpi barbara gaudes
 sup hac festinabat ut p̄fectu
 victorie brauiū acciperet. **E**t
 ducta: exoptabat martirij
 corona dicens. **D**ñe ihu xpe:
 q celos extendisti: et tra fun
 dasti: q abyssos coclusisti
 et mai terminu posuisti:
 qui p̄cepisti ymbrafeas nubes
 plueri sup bonos et malos:
 qui super mare ambulasti:
 et pedes no madidasti: qui
 inrepassi ventu timete: oia
 ei obediunt tibi: p̄ra m̄cti
 petitione hac: et da famule
 tue gram: ut si quis memor
 fuerit nois mei: et meoria

fecerit famule tue: et dixerit
 martirij mei: dñe ne mem
 neis p̄toru eius in die iudi
 cij: et p̄p̄iac eus p̄ctis. **T**u
 ei nosti dñe q caro sumus. **E**t
 hec ea dicente: facta e uox
 dñi ad eam dicens. **V**eni pul
 cherrima mea: et athleta
 muactissima: regesce i cubilibz
 p̄ris mei qui e in celis. **Q**u
 aute postulasti: donatu e tibi
 a me. **E**t hec dices martir
 xpi uenit ad locu supradictu
 et illic finito p̄ioso martirio
 a suo p̄re decollata e: et co
 pletu est martiriu eius i bo
 na cofessioe cu sca iuliana
 in eode loco. **D**escendete uero
 p̄re eius a mote: ignis cea
 dit de celo: et cobussit eam:
 ita ut nec puluis eius mue
 mretur. **V**alentinus uero q
 da vir uenerabilis: perijt
 ueneranda corpi statim mar
 tiru: et reposuit in loco solis
 i habitaculu modicu: i quo
 sanaciones plurime celebrat
 in gloria oipoteti deo. **M**ar
 tuzata e at sanctissima xpi
 barbara: quarto die mensis
 decembris: impante maxim
 ano augusto et p̄side mar
 riano: apud nos regnate uero
 dno deo atq saluatore nro
 ihu xpo: cui e honor et glo
 ria i sela secloru amen. **E**xphat
Passio sce barbae uirg et
 mris. **P**logg i uita sa
 nicholai epi t qfessoris.

Passio sancte barbae uirginis et marie. plogg i uita sancti nicholai epi et confessoris.

Sicut omnis ma-
teries. si ab im-
pedito artifice
constructa fue-
rit. non solum
deformitatis.
sed et tunc dapna patitur.
ita scripturaru series. si ab im-
docto pmpptula verbositate or-
dinata fuerit. non a venusti ta-
tu sermone fraudia. sed etiam ab
intellatu corruet altitudinis.
Quod ego iohanes indignus
draconus. scilicet ianuarii seruus.
multu deuitans. tibi met se-
pius roganti fiat athanasi.
custodiatas obstaculu opponere
ba. **S**u du michi crebris in
pabus. illud aplicu mgere
tes caritas oia vmat. tandem
aliqui assensu pbiu. ut ppe
deuotione qua te erga sumi-
mu dei famulu nicolaum ap-
gemtoibus habere gaudebas.
natiuitate et vita atqz ma-
cula. que per dñs gessit. la-
tims explicarem sermoibus.
Verū qz scio me penes libe-
ralissimos magistros ineffica-
cis ee mgem. ideo deprecor.
omnes qui huius operis studiosi
lectores accesserit. ut non faal-
lima picipiant mclamacione.
et me indoctu. magz iudicæ
inertem incipiat. **D**ent ro-
go vema etati. dent et natue.
emueyo quatu paurens lustu.
natura fragilior. plus discere
qz scribere aliqd appetimus.

Sane ortu huius scilicet et vna. eo
laude qua methodius patriar-
cha. argolico sulo auda pum-
terio theodoro noie se roganti
de eo e psecuty. sumati bre-
uiter studium carpe. cetera quo-
qz miracula eius equalis doc-
toibus sumetes. magis a se
su qz verba ptulim. **S**i cui
forte displicet her nra breuis
natiatio. mittim eū ad gra-
coru faleata comenta. q tanto
largius de eo asserunt. qto illi
et in genere et in sermone co-
gruit. **E**xcessu vero eius
qualit sclo exieit. ideo non
scripsim. qz nusqz illud in-
uenire potuim. **S**ed cur eius
fimo obstinatus inquiratur.
cu tante virtutu operaciones.
indicat eū post vincula car-
nis. postqz lutea domu. libe-
ru volasse ad ethera. et in sede
celesti cu xpo triumphae phe-
nit. **H**is itaqz pmissis.
rogamus monache dei cuncta
postulæ congregacione. ut
vris pabz patit optineatis
a dno. qtinus in impedito tri-
buat scribendi facultate. qui
cu voluerit. non tantu linguas
infanciu facit disertas. sed et
brutoiu aialiu ora resoluat
in verba loqau. **T**um demde
fiat in specialit huius scilicet pa-
triamu qz nobis pate no de-
sistas. ut ea q de illo scribe
psuim. non humano sed diuino

... nos me
... hoste exp
... tutos fore
... plo
... nicholai
...
... itaqz
... ppa
... huius
... patere
... vna
... nobilissimis
... tanto
... titulabat
... actus
... habitare
... licet
... facere
... multas
... mag
... per successio
... ad nos
... tñs
... penes
... capes
... rime
... conditur
... me
... te
... vero
... ignuom
... natia
... quibus
... ad

sm̄ pbata mdiao: et sicut
 multos ex eius p̄ctioe gau
 sos legimus: ita nos meitis
 illius ex antiquo hoste ex
 tos: et ab inimicis tutos fore
 letemur: **Exphat plogy.**
Vita s̄i nicholai ep̄i
et confessoris. l.

Nicolaus itaq;
 ex illustri p̄sa
 pia ortus. hunc
 fuit patere ve
 nis: q̄ vna ex
 nobilissimis
 hae p̄uinae ciuitatib; tanto
 quoda famosissima titulabat.
 p̄to et p̄loso frequitabat̄ acces
 su: modo p̄as ep̄icibus
 p̄uissim̄ ad instar redacta op
 p̄idi. taro incolit̄ habitatore.
 De q̄ q̄ occasio se p̄buit. licet
 in exordio videamur facere
 digressionē: tamē q̄ multis
 reor illud p̄futurū. aliq̄d mag
 in p̄dign̄. sicut per successio
 nis seriem fama usq; ad nos
 manuit. ad posteros t̄n̄s
 mitte curam. Est ei penes
 vrbē eandē quida locus cāp̄es
 tis. qui totus crebertimis
 fignose flāme alluuiomb;.
 ita sicut vetus cōsumditur
 uestimētū: et ex hūleis me
 atibus p̄ diē firmū emittit te
 terrimū. per noctē vero
 q̄ feruēt̄ fornax ignuom̄
 vaporet flāma. Cuius natia
 dicit̄ eē: ut si quislib; expe
 riēne causa man̄ p̄uis ad

libueit. ardore quidē sentit.
 s̄ nullā patitur adustione.
O mira d̄m pietas. mira cle
 mētia: qui cum sit ōipotens.
 an nemo audet dice. tur ita
 facis. nō statim sceleratos p̄mittit.
 nec p̄dit in crimē: s̄ nūc
 pat̄no blandit̄ affectu. nūc
 tyrannicas intonat minas.
 crebro etiā claris exterritat
 signis: ut tandē de male fac
 tis peniteat. ne iusto iudicio
 dignas p̄soluat v̄dictas.
Sic sic quoda filius dei cū fi
 liab; hom̄ cōi voluntatē ei;
 coeuntib; iussit noe artham
 cōstruere: cuius salā formidie
 territi. ab iniusta desisteret co
 pulatiōe. **S**z q̄ nullomō se
 coheruerūt. aque eos p̄didit
 v̄dicta: qua totus etiā perit
 mūd;.
Somortuos mimmū
 et sodomitas tanta sustinuit
 paciētia: ut descendē et vidē
 dignaret̄. vtrū nefas op̄i
 reluctaret̄? an suas cōpleue
 rit actiones. Cui abraham
 obuians: amica egit colloq;
 aōe. ut p̄ dere iustis nō p̄det
 v̄muerfos. **E**uid ergo ē? **S**z
 quid veitas fefellit abrahā?
Absit. **S**z nullo ibi nisi loth
 cepto iusto. et hoc ip̄o de me
 dio equū ablato: ceteros ī sul
 phuris iudicauit examine.
Et merito: ut qui putore sue
 actiois longe lateq; dissepe
 rat. cōgruō demoliret̄ fetore.
Ere nūc et infelices ciuitatis

708

predicte accole. et persecuti sunt
luxuria. omnibus se subdidit
illecebras: ad emendationem
misericorditer signum tremede vni
dicte acceperunt. De quibus
datur intelligi: quod si vlla se
penitentie redarguissent.
hequaquam horribili proleceret
extimmo. Heu heu pestis
iniqua. tales sunt tue retribu
tionis dona: ut quos male il
litas. male et perire facias.
Veni et crede michi dies illa.
quoniam et tu et tuus auctor dyabo
lus. eterno dampnem incendio:
cuius similitudinem ignis pre
fate vrbis habet. qui ardet
et non penitentie exurit. Hac
compendiose digessisse nulli sit
onerosum: nunc ad ea que de
sco mehoanum accingamur:

Refata **Capitulum 211**
Vero vrbis adhuc multa
plebium generositate referta:
parentes eius inter cateruas po
tentium. quanto maiora honorifice
na celebrabantur. tanto superne
prece accensum desiderio. magis
celestis quam terrene dignitatis
gloriam appetebat. Renera enim cum
essent immo locupletes. nullius
honoris insignia. nullius sa
mine dignitatis modeamina que
suaverunt: sed omnino studio contine
tium se lege vniuersas. celibe in
ta actitare satagebat. Et mi
tum in modum. cum in primario
iuuentutis flore. hunc solum genu
issent filium. cunctis se volup
tatibus abdicauerunt: et matris suas

proles quas fecerat in domo templo
fundebar. hunc solum superstitem.
hunc non tantum diuiciatum. quam
et morum flagitabat heredem.
Quorum vota deus ex alto pro
spectans. haud penam conu
desuit. Numquam qualis fi
turus esset puer: in vno ut in
dica primordio natiuitatis eius
mysterium dignatus est.
Emulo cum matris adhuc lacte
aleveret. cepit bimotus in eodoma
da die. quarta saluet et sexta
feria semel bibere matris:
et hac vice contentus. tota die
sic permanebat. Cuius rex in
mense deus. quos vniuersi morta
lium ex omnipotentium tu ope
bus audet disputare. Cuius
non contremiscit tua magni
ficentia: qui vocas ea que non
sunt. tamquam ea que sunt. Et
nouum zacharie uatis: ecce al
terius elizabeth filium. Metri
neis in matris. vniuersum in vno
matris spiritu sancto est repletus.
hic fascia inuolutus. quibus
valebat impensis. eiusdem
spiritus sancti templum edificabat.
Ille de anu parente christum
indice prodit: hic de iuvene
matris christum ab infanzia est
secutus. Absit autem. ut nos
quibus ineffabilis meritum sit a
pud deum iste sanctus. beato illi
equiperemus iohannem. cum dominus
dicat. me natos mulierum
non surrexit maior iohanne
baptista. sed ut fragiles mentes
possimus et quibus possimus

verbis. laudamus magnalia
dei. Cuius ei audit puulum in
die semel et non amplius ma-
millas bibere matris et facile
credit. Cuius non obstupescit
tanto pulsus auditu. Si si
domini in euangelio dicente ante
domini. pater meus usque modo o-
patur et ego operor. omnis ab-
scedit incredulitas: omnes se-
patur contentio. **Capitulum 3. m**

Deribus igitur annis
ut patriarcha iacob.
impleat domum transactis. cepit
bonis modis adolescens esse:
et non sicut illa etas assolet.
lasciuam complexus est mundi:
et nunc parentum comitatus ues-
tigia. nunc solus erraticum tere-
bat lumina. et quod ubi de scrip-
tura patulo aduertebat au-
ditu. non in memor armatio
lo condebat pectoris. **Ubi**
at utroque parente orbatus est:
sepulchrum euangelium illud
ante sue mentis ducebat oca-
los. nisi quis renouaueit
omnibus que possidet. non
potest meus esse discipulus. **Et**
cum anhelaret ad proficiendum
quod pro uertebat in pectore:
iuuente formido cepit titil-
lare mentem. ne fauore alius per-
cellet auram. pro quod pro christo facere
disponerat. **Hec secum:**
ad deum uero totum desiderium
suum pandens uelamen. depre-
cabatur ut ille qui habet omnem
scientiam. in se pararet ei. quatinus

de tantis sibi relictis opibus
sic ordinaueret. ut muta laude
humana. conspectui placeret
diuino. **Talia** eo cogitante.
accidit ut quidam conuicaneus
eius innumeros locuples. ad tam
tam ueniret inopia. ut nec
iam necessaria uite haberet.
Quid plura? Ingruente in-
edia. tres uirgines quas ha-
bebat filias. quarum nuptias
etiam ignobiles uiri sperne-
bant. formam constituit: ut ea-
rum saltem infamiam commertio.
infelicem ageret uitam. **Poch**
pudor. **Ex**emplo fama ma-
li. quo non aliud uelocius ullum
mobilitate uiget. totam paulu-
urbem et multiplici populos
sermone replebat. **Et** ubi
scelus nicholaus cepit. rudo-
luit in ferrimo homine: atque
uirginum exortas stuprum.
deceunt omnino ex suis ha-
bitudinibus eorum supplere in-
opia: ne puelle nobilibus orbe
natalibus. lupanari macula
retur infamia. **Si** cum nollet
alium in suis factis nisi christum
habere cōtemplatorem. cepit ex-
plorare temporum uices. quo
id sic operaretur. etiam ut eos
lateret quibus fiebat. **Eya**
famule dei. ex omni pauperie
pris. ex omni filiarum sortu:
tellus tue mentis hactenus
suo exalta uolere. dupli-
subito prumpat in fructu:
ut ex uno famelia sacietur

ingluuias. et ex alio virginu
redimatur incestus. **N**o oc
cultes ferentis xpi fruges:
que carent zizanijs. **A**perte
sauru tuu. vbi pietatis ga
ze resultat: nec pauca a
dulaciois fomite. qz no ex
urit flama vicioru diuicia
as qb appbat xpūs. **N**on
timet illa edificatio igne eter
nu: que fabricat opifici
sumo. **R**upee morulas oēs
opus perfice bonu: ut vide
ant pmo senaat hoies. et
glorificet prem tuu qui m
celis e. **Cam q. t. m.**

Acta ergo cuiusda noc
tis hora: sumes non
modicu aurū. ligansqz m
pano. preuit ad domu vni.
Qua vndiqz circūspiciēs.
per fenestru qz cōpetens vi
debatur. clam intromisit.
claqz discessit. **O** noua iacob
strophā: **I**lle cōmetatus est
qualit laban mercede non
amittet: hic autē ut celesti
bz nō prauadetur cōmodis.
Ille m canalibz decoratus
ponebat virgas. ut varia
queqz acciperet: hic ut elisij
uaria oblectamēta quiret adi
pisa. edis mē clausū ligatū
priet obrizum. **H**ic ē ihu
magist bone tuus nō sur
dus auditor: qui iussis obte
peras tuis. duo impleuit
pcepta. **E**t miseratus est
hoiem medicū: et opus sic

impleuit deute. ut ignorat
simst. **M**ane itaqz factū
cū surrexisset hō. autiqz te
pesset illud dirigit primū:
ac tum qto gestunt gaudio.
qta zqz deo grās egit. qz qz
vidit ex obortis eius lacrimis
qz magnitudo leticie fudeat
aduerte potest. **T**andē alij
satisfatandus ē vix iste. de moxi
nata sua exultatōe. **D**ic agz
rogo te homo: cur tanto exul
tas tripudio? **H**actenus enī
lugubre vultū tuū ostendebas:
nūc te hylare cerno. **B**ene
inquit letai me vides: qz dñs
clemens nescio per que pta
tit vite mee subsidū. quo
carere queā infama quā m
uitus maureba. **C**ui ergo
mqz ascribis impensa tibi
benignitate? **F**orsitan fida
tue? **R**espondes. **P**alius
illi. **O** temeraria lingua vni.
An te paululu tate infidita
tis fuisi. ut teptatus deo g
cias nō agēs. s; psubulu ei
decernes teplū spūs sū: et
nūc ascribis te hoc dignū fu
isse? **Q**uale inquit teplū
dei dias? **V**is nosse quale?
Audi vas dertois qz clare il
lud cōmendet. **O**ms aut
qui caste viuunt teplū ē dei:
et sedes spūs sū. **S**i ita est
pmo qz ita ē: qz ob te tu fili
as tuas formāci madabas?
Quia media ait oppam dōr
Et cur nō laborabas māibus

sicut apli fecerūt: qui nō tā
 tā p se. s. enā ut haberēt unde
 traherēt necessitatē pauperū
 laborasse cōpbat. **Nobilitas**
 aut meq̄ rēnuabat qdlibz
 opus facere. **Infelix** si te il
 lustre cōsideras: aut puellas
 ex te gentas. pomposo leno
 nū mīstio ignobilitati male
 bas. **Disce** ergo miser. dis
 ce nō tribuere fidei tue. que
 sententiā meruit apli dicentis.
 qui templū dei violauit dis
 perdet illū deus: s. large de
 mēne dei. qui nō ē passus
 dau cōtegi famulū suū lucer
 nā sub modio. ne lux lateret
 in tenebris. s. ut posita sup
 candelabru. luceret omnibus
 qui sūt in domo dñi. **Tan**
 tū tu reuoca filias: esto p
 nubz copule iuste. non le
 no cōmixtiois iniuste. **Tra**
 de maritis: q̄s psternebas
 fornicatoibz. **Retent** cōiu
 gio iusto: nō deformetur
 conubio iniusto. **Presto** est
 crede michi qui tibi dotem
 mīstiat: ut oēs conubio sta
 bili iūgere possis. **Celebra**
 tis igitur primogenite filie
 sue nuptijs: cepit hō dilige
 t̄ mquire. quis eēt q̄ mōpie
 illius tāta pstitisset huām
 tate. **Cuz** diu talia molire
 tur: nicholaus xpi seruus
 haut multo post tropo quo
 prius simile pēgit opus.

O virū om̄i mbitū peīaa.
 om̄iqz mstritū sciencia:
 q̄ ut se utriqz testamētū suū
 cape p̄stetur: nō ē cōtento
 lege littere. s. anectit expan
 gelicā grām: q̄tūqz duobus
 flumibz. vno ex meatu pflu
 etibz. arenis fidei ortulū be
 ne irrigaret. ne vltia sentes
 falce pietatis icise. Ioh̄o in
 fande lesiois. letā volērent
 atterere frugē. **Ubi** vero
 terris reddita ē dies. et hō
 p̄siluit de statu suo. mūcūqz
 fulu pondus metalli. p̄ior
 equale. tanto exultauit gau
 dio: ut si homeri seu maro
 ms adesset. facūda loquātas.
 in tantū magnitudie lau
 dū expūmeda puto succubus
 set. **Sz** nos nō nulla orōnis
 eius p̄scētes: cetēa sagaci
 lectori melius sub silencio ad
 mtelligēdū relinque q̄ īda
 grāe elegimz. **Oraunt** autē
 sic. **Dñe** dñe absqz cuiqz nu
 tu. nec passer ad terrā. nec
 foliū cadit arboris: de p̄cor
 demētiā tuā. ut tu q̄ om̄ia
 nosti. ostendē dignēis michi
 p̄cōra. quis sit ille q̄ tanta
 bona erga me exhibē non
 desunt. **Hoc** vero dñe ideo
 peto. nō ut eā temerarijs cō
 tinge querā māibus. s. ut
 scīā famulū tuū. qui inter
 hoīes degens. angelicā habet
 cōuersationē: et magnificē

no me tuū benedictū in sc̄la.
Talibz dictis orabat: talibz
q̄ se hortabat sermoibz. Au
feta certe sompniū ab oculis
meis exaubabo solliatq. vi
gilasq. p̄noctabo: forsitan
ostendet michi dñs sc̄tū
sūū. **D**ixit: et dixit cepit
ope exercere. **I**ntea pauas
admodū euolans diebz. ecc̄
cultor trinitatis aduēit m̄o
laus: et itatū opus t̄mo
suppletē cupiens numero
equale hactant. **D**uozū tale
tū. **C**uq. somtu exatatz hō:
statim egressū. iā vadente
iāq. fugiēte tali subsequit̄
voce. **I**nste gradū: teq. as
pectu ne subtrahē n̄o. **O**lm̄
te desiderauū videre: olm̄ te
concupiui cernere. **S**ic fatū
onor aduolat: spacioq. correp
to. **N**icolau agnouit per um
bras. **M**ozq. hum̄ p̄satus:
osculai satagit pedes eius.
Qd̄ sc̄is p̄o ut eāt p̄ctōe
p̄hibuit fieri: s̄ breuit̄ allo
cutq. exegit ab eo. ne cui do
net vitales carperet auras.
nicholau huius rei indicaret
auctorē. **F**elix felicē m̄ita
tus ē magistrū: qui non so
lū hoīes: s̄ etiā demones
cōp̄mebat. ne famā eius
sc̄terent in p̄lo. **I**lle eī ne
veris falsa m̄sc̄erent: iste ve
rō ne quolibz extolleretur tu
musculo. m̄terdixit homi.
ut nullo modo panderet no

mē eius. **H**ic om̄bz votis
colendus. om̄bzq. ē p̄ro n̄s
extolledus: qui sciens duobz
dñs place nō posse. unū de
git cuiq. onus laue ē. cuiq. iu
gū ferre suauē ē: au tota de
uocōe colla sumitēs. p̄nde
rosa sarana m̄di cū oblata
cōde sua p̄ient. **P**oluit em̄
p̄cūq. sc̄uli captiue fama: ne
sc̄ozū cōtuberino p̄uaretur.
Com̄tebat se deo assidue: q̄
disperat et ordinat oīa. quado
et quomō vult. **C**am

His t̄sactis ita. **v. m̄**
Humira metropolis
ciuitas orbata ē suo ep̄o. **C**uq.
obitū nō mediocrit̄ adiacēū
p̄p̄chiarū condolētēs ep̄i. si
erat eī bene religiosus. cōue
nerūt ī unū cū deias cūctis:
ut eis annūte dñō. sc̄dm̄ s̄ta
canonū. d̄c̄er̄neret̄ p̄donēū
p̄p̄le. **C**onnoē itaq. facta
m̄terat q̄dā pontifex magne
auctoritatis. ad cuius m̄tūtū.
om̄ p̄ndebat sentēna: ut
quē ille voce p̄deret. hūc p̄ul
dubio eligerent om̄uersi. **H**ic
vero per oīa sequēs ap̄lozū ex
tugia. cūctos ieiun̄s et deu
tissis p̄abz hortatz ē m̄sistē.
q̄t̄nq. ille q̄ mathia ididit
numerū suppletē apl̄ai. ip̄e
solita clemētia pandē dignae
tur. quē velle fugi tanto sa
cerdotio. **T**ūc oēs q̄ c̄l̄ḡn̄ cō
monerūt oraculo. sic cōuersi

ad deū flagitabat ex timore
 prodij: ut pastor eternus
 vilium suarū ouium pastore
 ostendē dignaretur. Illis q̄
 pe cū summa deuotione orantibz
 uocē de celo audiunt dicente
 sibi p̄dictus pontifex ut e
 gredies ante portas ecclie sta
 ret: et quē primū hora ma
 tutia uenire conspiceret. ipm
 conseruaret antistite: adiu
 gens eā qd nicholaus uoca
 tatur. Tūc p̄sul ille ceteris
 coepiscopis hanc aperies te
 uadacionē adiecit. **V**obis i
 orandē p̄sistētibz: ego scem
 seus exuababo. **C**redo ei: qd
 nō p̄uenire p̄missō dei.
Sic aut: et ianuas basilice
 s̄a calliditate obseruabat.
Matū in modū: matutia
 u hora q̄ a deo missa ante
 omēs se agebat nicholaus.
Cūq; ad ecclie ianuas p̄m̄q̄
 set. merta manu eū appre
 hedit ep̄us: lemitz s̄asatatz
 ē dices. **Q**uale nome habes?
Ille colubina ut eāt simp
 nitate. **I**clmato capite. nicho
 laus inquit vze s̄atatis seruus.
Cui p̄tinus p̄sul innoxis
 palams ait. **S**ih uen meū:
 est ei aliqd serenti. qd tue m
 dohi dari debeat. **N**ox mitro
 gressus. en fr̄es p̄clamat.
Vere ait d̄ns qd cūq; penēitis
 in noie meo. credite p̄ accipi
 ens et fiet uobis. **E**n inq̄

qd petuum accipimz. **E**re
 adest de quo vza flagitauit
 caitas. **Q**uo viso omēs inge
 te tulere clamore ad sidem:
 et certas saluatoris laudabat
 magna. **E**pi letabat̄ pro
 collega relictz sibi collato: clē
 ri alludebat sicut bone petu
 des. **Q**o multis moroz: **L**i
 cet plurimū remtes obfite
 rit. plurimūq; repugnaueit:
 mitromz atq; ilico sicut mos
 exigebat regiois illiq. pon
 tificale accepit infula. **U**na
 p̄sus m̄ia et stupenda sunt
 que nariatur: et si hatū est
 antiquus per omnia cōparanda.
Quonda ei samuhel p̄phete
 sc̄us p̄cepit sp̄us. ut ad domū
 ysai p̄get. vnūq; ex eius filijs
 placitū d̄ns rege mungeret:
 mō at̄ isti ep̄o. ex mtimo p̄
 tanti affectu. vox de celo p̄ce
 pit. ut corā templi foribus
 exuabaret. q̄tinus ibidē dig
 nū deo. et ecclie sue sc̄e p̄fici
 ū rep̄ret ep̄m. **I**lli q̄q; vi
 deti. locus tantū nō regis
 nome p̄dicat: huc et locus
 et nome p̄sulis declaratur.
Ille caput regū cornu corū
 borant olei: iste sup caput
 nicholai. uirtute muocauit
 sp̄us sc̄i. **S**z tamē et rex et
 p̄sul utiq; claus ē a deo. **U**n
 de nos m̄ime iridedi sumz:
 qui magis ausi sumus cōp̄
 here p̄lia. **H**inc iā ad ea q̄

in epatu gessit. opitulante dno
vertatur silus. Et q no opis
e nre. aucta ex amissim dige
rete: obmouis petimq. ut no
supbe insolent. s huil igno
catur audacie: et que balbuac
do vyo pauissimis explicamq
verbis. ob amore sa libent am
plevent. *Cam viii*

Dontificali igit cathed
sublimatq: eandē morū
grauitate qua paus. eandēq
sectabat huilitate. Creber m
orone pugilabat: corpus at
tenuabat ieiunns. Mulierū
cōsoria licet ab ipō puericie
sue tēpōe exhorruerit: tamē
ex hoc q quādā peste fugiebat.
In suscipiendis homibz huile:
in loquedo efficace se pbebat.
Alacer eat in exhortando: se
uerus i corripiendo. Vidua
rū et orphanorū atq oppresso
rū sic negocia curabat. ac si
ppria eent. Rapmā exoraba
tur potentū. arguebat vio
lentos: et si que forte quolibz
casu affectū sernebat. mira
biliter reficiebat. mirabiliusq
cōsolabat. Crescebat cotidie
fama bonitatis eius: q vbiq
laudē referebat nicholai. Hic
potens. hinc ipotens illū
notabat. Gaudebat plus
cūctus de tali patio. leta
batur heroes de lato pontifi
ce: qz ita se auctoritate et glo
ria plenu exhibebat. ut om
gereret curā. et epī dignitate

non amittet. Verū tempus
desinet. qn et me sermo dese
ret: si de singulis eius ma
tis scribere septauero. s qui
sare voluit quale se quātū
que pstat. mordaci cōpa
mat dete: et ex subiectis en
det agnoscere valebit. *Cam*

Quoniam igit omni vii
carismatū virtute corro
boraretur nicholai. et nichil
sibi. s totū dei grē tribueret:
cepit ita miraculis choruscare.
ut nō tantū sui. s enā alieni
quibuslibz oppressi angustiis.
mucato noie eius. statim sen
tiret leuamē. Quādā vero
die cū quidā nauis subita ma
ris tēpestate periclitaretur.
adeo ut pntē illis mētarēt
morte: statim dissolutis fi
gore mebris clamitabat. Ni
cholai famule dei. si vera
sūt que de te audiuimq. nūc
nos ea supmo in periculo cō
stituti experiamur: qtinus
eruti ex seueritibz fluctibus
maus. deo et tue liberacōm
grās agamus. *Quia res.*
Talia referētibz: apparuit
quidā in similitudine vici dicit
eis. Ecce assū: vocatus ē
me. Et cepit eos cū fūmbo
et antepm̄s. alijsq nauis
adiuade armamentis. *Per*
multo post omis pelagi qui
eunt futor: omisq cessant
tēpestas. Tūc nauis leti qui
eta silcates equora: qtoaus

optati subeunt portu. Qui
egressi: suscitabat quis est
nicholaus. Cū at̄ indicatū
fuisse: in eam e vestigio
ingressi: mirabile dictū. que
nūq̄ nouerūt: sine iudice
cognouerūt. **M**oxq̄ p̄strati
ad pedes eius: ceperūt ei grās
agere. dicentes qualis de cō
fimo mortis. ip̄o suffragate
liberati eēt. Quibus scūs
nicholaus ait. Non mee
possibilitatis arbitriū eē
qd̄ factū ē: s̄ soluta dei ē mā
q̄ nō p̄pter me indignū
famulū suū. s̄ p̄t̄ credulita
te fidei v̄re uobis succurre dig
natus ē. **D**ysate ergo q̄tū
ualeat apud deū fides p̄ua
et petitiō nō ficta. **P**ter
petitiā eī nr̄a cotidie flagel
lamur: tamē si ex toto corde
ad bonū d̄m̄ conuersi fuerim̄.
viscē m̄e sue. illico super
nos cōmouet. et eripiet nos
de innētibus p̄ualis. **I**
aro fr̄es non pigeat uos
beneficē: sectā hūilitatē. li
benē paup̄ibz succurre. **C**re
dite mee p̄uitati: q̄ ex quo
hō in huius mūdi voragine
p̄t̄ delicta sua deiectus ē. nul
lū eius bonū sic deus approbā
legitur. sicut demost̄mā: si
tamē p̄ mūdi nō fiat glōia.
His alijsq̄ talibz iustitiz:
admittēs hūilitatē sc̄i. habi
tus uilitatē. sermois faci
diā. atq̄ magnitudinē uirtutis

eius discesserūt. **Tam̄ viij.**
O **D**oda itaq̄ tempore
cū eandē licā regione.
accolarū p̄ metus. sic p̄m
iosa fames oppressisset. ut
seges egra victū omne ne
garet: mox a p̄uincialibus
ruricolis. sepe dicto famulo
dei. naues tritico onuste a
lysq̄ metabz. ī lutoe adu
atica portus ad eē nūciant.
Quo velox aduāens nicho
laus: nautis inquit. **V**os
rogaturus accessi: ut hinc
p̄plo tabe diuturne famis la
borāti cōsuletēs. aliquid re
medij ex isto imptire stude
atis frumeto. **S**ic nante a
iūt illi. **N**on audem̄ pat
tus obsecrāde iussis: q̄ pub
lica taxatiōe angariati alex
andriā uim̄. et inde hoc
tritici deferim̄. per m̄stro
rū manus ī augustaliū sa
pendia mēcedū. **Q**uibz
scūs ait. **A**udite me filij:
et ne āplius attenuet̄ hic
plūs. per vnāq̄q̄ ratem
salū centū mch̄ modios p̄
bete: et ego in noīe d̄m̄ mei
cu seruo uobis sp̄odeo. quia
nullā m̄poracionē habebi
tis apud regū exactore. **T**a
de interiectū p̄sulis victi.
ex singulis puppibz. centū
numeraue modios. et con
festim uento sc̄do. podasses
portūq̄ relinquit: atq̄ spi

tantibus auribus. velon aursu bi
zantea applicauerunt ad rebe.
Cu at mtegra mesura qua
alexandrie suscepit. mstri
impatoris numerasset. tanto
sapor omes accepit. ut p
admiraone seriatim cuncta q
facta fuerat. eisdem nararet
mstris. **Q**ua narratioe per
culsi. deu om reru auctore
mstri cotinuata laude vtriqz
laudaru. **V**ir itaqz dm ac
cepto frumeto sic per idustria
partiri studuit. sicut vniqz
qz noueat idigere. **M**iran
dis plus miranda succedut.
Tanta ei omnipotentis dei lar
gitate. hocipm partu qd scus
distribuit auctu e. ut no tan
tu eode ano. s. etia altero ad
victu singulis sufficet. qn
et multa spe credula exinde
serere no dubitates. neqz
eos expertata seges. vane
frustrata e aristas. s. vberioribz
farsit reditibz. **P**oriz ne
hoc maedibile videat. sal
uatoris e pmissio dicentis.
Si habueritis fide sicut gra
nu synapis. dicetis monti
huic transfer te et iusseret.
Et illud. **Q**um m me credit.
opa que ego facio et ipse facit.
et et maiora horu faciet.
Vere ei m eo credidit scus
nicholaus. m cuius opitulaci
one. tale valuit face mira
culu. **Tam** **ym**...

Et multis igitur ydolatrijs
quibus olim pfata regio
dedita fuerat. maxima
demene sue deuotione. erga ne
fandissime dyane synulachu
exhibere studuit. adeo ut etia
usqz ad illud serui dei tempus.
pleriqz rusticoru exambili de
seruaret religioi. **S**ed vix dm
huius sacrilegi supstitione.
tanta pseauty e instanaa. ut
diuio suffragatu admulo
penty ex illis simbz. obse
m numis cultura pelleret.
Verū qd dyabolo maliosus
us: qd m orbe artificiosus e.
Cu at cernet se priuatu tato
decoris sui cultu. fellea face
suatesus. magna cont m
cholaa exarsit m uia. et no
uo pectoe noua versans co
silia. quosda adit viros om
bus imbutos pmo pditos
maleficijs. eisqz cofice oleu
qd mediacion dicit. sub om
celeitate pcepit. **P**tinus e
gregi auditozes. dictis cari
magistri ptoaus paretes.
portetuosu liquois mptione
coponut. **Q**uo confecto had
piger demon ad nocedu tnt
foriut se i cuiusda feie reli
giose vultu. atqz dissimula
ta facie. quibusda nauigabz
quoru deuocio ad serui dei
tendebat. medio mai sese op
tulit. et qd alioru lembo vte

tur. ait eis. **V**ideo quide
 vos p̄fasi ad d̄m nichola
 ū. malle et ego nūc venie
 vobiscū. q̄ votū habeo tanti
 p̄s p̄fui benedictioe. **S**ed
 q̄m nequos. rogo vos ut si
 molap̄i nō ē. hoc mee p̄u
 tatis oleū ad etiā m̄creo
 rū fecistis. et ob m̄oria mei
 sumat̄i exinde parietes ip̄i
 us aule limatis. **I**lli vero
 ignati doli artibz fucate
 sumūt oleū. et nauī seā
 libent̄ uehūt. **T**ūc mostrū
 m̄forme. vmbra velud tenu
 is. veloci euauit remigio.
Sz pius d̄ns mundorū asper
 nator. nō ē passus diu sim
 phat̄ ad famulū suū p̄p̄a
 tes. ferre simulate ymaginis
 oleū. nec sermoibz fanta
 stis delusos p̄gredi. **E**x m̄
 p̄uso ei cornūt sagenula i
 signibz refecta homibz. m̄
 quos cōspicit̄. quedā siml
 līmū sc̄o nicholao. **Q**ui ad
 eos sic facit̄ m̄rogatoribz
 ē orsus. **H**eus inquit que
 nā mulier ē illa q̄ vobis lo
 cuta ē. uel quid vobis attu
 lit. **A**t illi seriatim cūcta nar
 rates. en aūt. et ostendūt
 oleū qd̄ depicta ē. ad sc̄am
 portae etiā. **Q**uibz ille.
 vultis inquit euidencus sc̄pe
 que fuit feia illa. **H**ec em̄
 impudica ē illa dyana. **E**t

ut me celtū dice cōprobatis.
 hoc vasculū exegandi olei
 istos picte in flucty. **N**ulla
 in mediū mora. m̄actat̄
 faciūt impata. **R**ex autē
 vbi oleū illud equoreas ten
 git aquas. mirabile dictū. illi
 eo accessus ē ignis. ut cont̄
 natura elem̄ta. p̄p̄o maris
 sp̄ao visus sit ardere. **H**ec
 v̄o dū nautis suspenda vidē
 tur. et defixo obtutu timeret.
Itato p̄digio. v̄rozūqz na
 ues magno diuise sūt m̄ter
 uallo. **H**nde nec m̄terrogāe
 potuerūt. quis eēt ille per
 que callidi hostis frustas ag
 nouere m̄fidias. **D**erupta
 m̄ ut deuouerat ad sc̄m
 festinates nicholau. clara
 voce referēbat. obuiatibus
 sibi qd̄ eis accideat. **V**enit̄
 tes at̄ ad seruiū dei aiebat.
Vere tu es ille. qui nobis
 in illo pelago horrendū ostē
 disti p̄dignū. **V**ere tu verus
 dei es famulz. p̄ cuiqz vite
 m̄itto. erepti sumus ab eua
 alibz dyaboli m̄fidis. **T**alia
 dicētes. cūctū rei euetū per
 ordm̄ narrauerūt. **Q**uibz
 auditis vir d̄m. solito more
 in laudē prupit clem̄tissim
 p̄s. **A**c dem̄de admonuit
 eos iuste et pie viuere. atqz
 se tutale custodis et̄m ex toto
 cōmitte. q̄ nemnē p̄mittit
 teptat̄ supra id qd̄ p̄t sustine.

nate agentes. vni abutibus
 inferre psumeret. **H**is ita
 sedatis: ecce relatu e ei a di
 ceatibz. **D**ne sce situa psto
 fuiss i ciuitate palmitas:
 nullomo iniusta fieret truu
 militu cedes. **N**a et aues
 omes valde de vza codolue
 rit absentia: qm consul mig
 no exeretq mune. neci eozu
 consensit. **Q**uibz auditis
 vir dm. pietatis igne infla
 mato: pstatos rogauit prm
 apes. ut cu illo festinat per
 gret. **P**er moza ingrediu
 tur vbe: et m locu qui le
 onti dicitur aplyates. interio
 grauit suis nicholaus. si ad
 hic viueret qui capitale acce
 perit sententia. **R**esponde
 rit illi. festina venerabilis
 pat festina: q m platea di
 ostori viui detinetur. **M**ox
 ad eciam martiru crescentij
 et diostori p qua ipa cognouit
 batur platea conuictos. et no
 eos reperies: scisatato e vbi
 cent. **C**ui dictu e. **I**n
 no porta illa egrediantur.
Quo dum tenderet: audiunt
 eos apportatos m britannis.
 vbi dapnatiq perimebantur.
Hoc veredarius xpi audito.
 licet tato fatigatus eet itine.
 abijt. currit: et ad loau ex
 pedians puemos. repperit eos
 publice flexo. uelata facie.
 atq sup exerta ceruice ia li
 brato spiculatois ense. ferie

tis dextere solu expectare
 ictu. **H**ic experiri pt veldi
 ca illa sententia: iusto q leo
 confidens absq terrore eet.
Na no pte mudana non
 mugrone territus. totu se au
 dact m hctore ingessit: em
 nusq de manu eius gladiu
 pcellens. no prius abstessit.
 q illos solutos a vinculis se
 cu duceret: repetens. me m
 q me p istis innocet codep
 natis. patus sum dedere leto.
Ex carnisicabz at illis. nemo
 salu ei mutire audebat: sti
 entes eu magm meti. mag
 neq ee constacie. et m xpo
 plurimu valere. **F**auore igit
 psecuto ppi. qui eius expec
 tando aduetu gladiatoribus
 m pedmeto fuerat: ad p
 toriu consulis accessit. **C**ui
 forabz in magis q volutaie
 reseatu clausu ei erit: nuaa
 tu e eustachio consuli a cubicu
 laens de psulis aduetu. **I**n
 co dux ille festinus ei occurrens
 salutauit eu. **I**z q scriptu
 e. pbata at vito corripit
 mspietes: aspernes eu suis
 aiebat. **I**mmite dei. legis
 puicator. cui q ob innocetu
 truoze dulcius ebibit melle.
 qua temeritate psupsisti vultu
 conspice nrm. tanta cofao
 te reatus auetissime. **Q**uae
 no attendisti dnta ptepaone.
 que cotidie mtonat: innoceta
 et iustu nolite codepnate.

Ad que pauas ita respondit
dixit. Cur me sic accipis secue
dei? Cur frustra in me saues?
Aduerte. q̄ magis eudofius
et symonides huius uerbis in
signis ex hoc arguedi sūt q̄
ego. Reuera ei ipi sūt vehe
mentes. Cui p̄sul eron. No
symonides et eudofius. s̄ au
ri argentisq̄ cupido te illegit.
ut ad patriandū tantū facinus
cōsentires. Crede mee p̄utari.
q̄ quomō libet regimē tuū
q̄d dispoms p̄mo dep̄dāshac
patriam p̄ssimū augusti in
simuabim⁹ aurib⁹: qui factis
tuis dignā recōpenset equita
te. Hec et alia p̄stabat mēo
rans: ducēq̄ infamabat. Ta
de accēdēs aliq̄n p̄fati p̄m
apes militū obsecrabat: ut so
pito furore. cōsuli vehemētū
tubore suffuso uerba daret.
Quorū postulacionē uir
dm̄ clementē accipies: ducē
austachū quē corā om̄ibus in
famarat. corā om̄ib⁹ mulcē
re studuit. Stratulates demde
illi post celebratū cōuiuuiū
pōticias benedictioē aucti:
letantes socios. dassōq̄ rem
sūt. Inde vbi p̄ma fides
pelago reddita est. ut aggressi
si sūt ceptū: et flatib⁹ uiti
serudis. uelocit̄ frigū p̄uene
rūt. Quā cū sagūrit̄ ablati
seditionis fautorib⁹. sub imperij
uira redēgisset: cōstānopolē
am repedārit ad urbem.

Quib⁹ p̄o sola ḡtulabundus et
currit p̄plūs: s̄ p̄terū multi.
Impator enā ob subactos sine
sanguine hostes ḡstiens gaudio
trūphaliter eos in suo recepit
palatio. Sed hec nō equis om̄i
lis ille hūane salutis emulus
anquus affines: T longū nō
quieuit. Tandū cū se formas
uictit in hōm: quousq̄ iudos
quosdā stimulus agitare ama
ris. q̄ eorū dignitates zelātes
aut dederis q̄t necē cōt̄ il
los moliretur. Quid multū
Quidā igit̄ dolosi accēdēs
ad quedā p̄fētū noīe ablauiū
quē actiū eparchū uocat. in
multis eos accusabāt: p̄fētū
cōt̄ augustū eos mtebant
ostēdē cōsp̄itōres. adiciēs
subdolā eē locutionē eorū et
fucata hūilitatē: et ideo tātas
simulacionēs nō fore attēdēs
q̄ ubi tempus muenēt̄ sen
apparebit. S; cū mambus
uocab⁹ nichil affectatē cōspe
rēt. ceperūt magnis munā
bus ammiū uirū illuc: et cū
in p̄māe armāe mnotētū.
Verū ad quid nō mortalia
pectora cogis: sacra fames
auri? Extemplo corruptus
eparchus inuestitate filium me
talli it̄iūt ad augustū: et sic
ozus ē fact̄. Excelletissime
dne. cui⁹ modeāne totū mū
dus pacat⁹ q̄sūt: ecce mundia
diaboli. a quo om̄is nequie
semariū outur. Itq̄ nos cōt̄

...micos. R
...illu quos du
...subin
...machinā
...crebra
...cōfēdētō
...magis
...Hoc er
...ideo corā
...narrat̄ ne
...p̄uale iur
...nō solū
...s̄ enā
...faciētib⁹:
...p̄dubio a
...dū dū dū
...p̄dēat
...quid factū opo sit.
...augustū fallā
...p̄fētū sui. et
...cōprehēdi e
...retrōdi
...custodijs
...ut totū nō
...impator
...p̄cipua
...sen
...p̄tus dū
...difficili
...p̄n ca
...effluxis
...magratō p̄
...mūnā dēfētō
...cūmcos vros
...nō capite
...luglati. An
...uos posse
...actū er
...re

nos suscipiant inimicos. **Re**
 uera ei scitantes illi quos du
 du frigida vna misit sublimi
 tas: insidias machinat dno
 meo. **Na** conuenticula crebra
 agites: pmittit confederatores
 suos ditari opibus. & magnis
 extolli dignitatibus. **Hoc** er
 go p certo sciens. ideo coram
 tua veni pnciall narraet ne
 diuinu iudiciu et ipiale iur
 tere ma: qmquide no solu
 rei sut qui male faciut. s etia
 qui consensuut facientibus:
 maxie cu her pculdubio a
 somis eoru didicisse. **Unde**
 ceteris uobis collata pvideat
 sagacitas. quid facto opus sit.
Credidit itaq augustus falli
 nis eius utpote pfecti sui. et
 matus e vestigio coprehedi e
 os iussit. et in carcere tetrudi.
Illis vobis carceribus custodis
 mancipatis: accidit ut reor no
 sine nutu diuio. ut impator
 i sumis rei publice potuipa
 ty negotijs. horu ptelact sen
 tencia. **Red** q tenu pertus du
 semel misit bilis. diffiale
 pcutudie remtesat. pda ca
 lupinatores paucis effluvis
 diebus assit. et moxato p
 facto pmissa munera deferentes.
 quo pacto mquit inimicos vros
 vite donastis. et no capite
 commis fut iugulati. **An**
 spemstis sedicioi uos posse
 fine ipone: si eos actui er
 gupulo iubens. **Ecce** ei re

trusi. somis eoru admirulati
 exire satagunt: et meditata
 pfice nequicia. **Idcirco** nunc
 est te conai. ne tale qd qd no
 optamus pfice possint. **Ab**
 qn iugulasse p pace vza nos
 peuntebis: et uos ceterime
 pibitis. **Coacty** ergo pfecty
 ille magis cructo munere q
 fame: denuo auribus ceteris
 talia venena misit. **Dne**
 auguste. sceleru illi quos vza
 pietas vult smt: no cessat
 postifera cu suis copmatoribus
 meditari consilia. **Certo** ei cer
 tuis noueitis eos cotinsecus ha
 be comuatores. q eos vilit ad
 uinae satagunt: ut egredietes
 inspeate ad necadu irruat
 sup dnm nem. **Ilico** cesar
 q sua copisset morte. tanta
 furia acty e: ut salte absq i
 qficiouis respu prepisset illos
 occidi. **Quo** madatu pfectus
 accipies cu gaudio magno in
 sit ad custode carceris. ut hos
 segregatos sollicitas observa
 ret: qting sub sequen nocte
 abstonsse pmeretur. **Custos**
 at ille bone copassiois vir et
 merito hylarignus vocatus pu
 puit se ad carcere: et mesto
 hac edidit pectoe voce. **Qu**
 na uos dm nung vidissem.
Dchdolor hodie sepamur ab
 muice. **Et** lacrimis suffusus
 ait. **Eloquor** an silea. **Red**
 tamen cogor eloqui vobis. **Daa**

tantu pala. f. ena per visiones
 immai iusticie puaricatoribz.
 Reg ei frustra faat: f. qz plus
 gaudet super vno patre pei
 tente q supra nonagita noue
 iustis. ostendit aictoria se vel
 le peitena. **V**isiones at
 huiusmodi fuerit. Apparuit
 queda effigies sa nicholai
 cesai dicens. **C**ostanne au
 stantilates illos muiste copre
 hedi feasti? **C**ur sme crimie
 morti eos abdicasti? **D**urge
 velocit: eosqz dimitti pto
 aus iubeto. **E**t si me co
 tepto alias facere volueis.
 celeste rege deprec ut cotep
 tus mei vltor existes. tibi
 mdulato bellu smat isurge:
 et te ibi pempto. carotua
 bestis ambqz sit abq. **C**ui
 cesar. **C**uis et auq auctoi
 tatis es tu: ut hac hora pa
 lauu meu ingressu. talia
 audeas loqui? **A**t ille. **E**go
 sum nicholays peccator mte
 ree metropolis epus. **H**ec
 dicens abijt: eparchus sic
 territat ipm. **A**blau uerors
 mte et sensu poute: que ne
 cessitas incubuit tibi. ut ob
 sinato innocetu fieres tin
 ditor? **V**erge festinus. illos
 q continuo e carce pdua fa
 ato. **S**mat impatoris eter
 m maiestate obtineo. ut totu
 corpus tuu scaturies verum
 bus pereat: et domus tua
 qtorius diripiat. **A**d que

perfectus sic turbatis uocibus
 hysit. **T**u vero quis es: qui
 nobis tata minas? **C**ui ille.
Me scito ee nicholau mte
 rene epm. **P**xit: et paul
 i tenuie ex oculis euauit au
 ta. **T**alibz igit cesar et p
 fertus pteriti uisionibus
 excurantur sopno. et matua
 to officio. que quisqz uideat
 celeu remiserit sibi dicenda.
Demde ubi auroza supueit:
 impator acersitis magna
 tibz et eode pfecto. ferit sibi
 stantilates illos pntai. **Q**ui
 bus astatibz: turbido asper
 tu. ita exorsus e loqui ad eos.
Quas artes magicas nostis.
 ut tantis nos illudatis fan
 tasijs: tantisqz exagitateis
 sompnis? **I**lli attomti ta
 to interrogatis auspicio:
 nullu dederit responsu.
Et iteru. **E**dicite nobis q
 sint maleficia vza. **A**d que
 nepocianus solus p cuctis
 sic cu magno pauoe respo
 dit. **E**xcellentissime impa
 tor. an deus regm comisit
 habenas: absit ut nos do
 cumetis nefarie artis simus
 mstructi. **N**ug ei dne talia
 comisimq. **M**agisterio qp
 pe mltiae tue constat pfi
 temur nos munglasse: no
 vllius nefandi commissi par
 tici parte. **V**nde murrur:
 a conspitu me tue ta diru

exisse preceptum: ut innotesceret
patri subiciamus sententiam.
Tunc imperator: nos inquit
aliquem hominem cui nicholaus
nomen est? **N**ox illi audito
tato nomine: extendentes manus
ad celum: voce magna dixerunt.
Benedictus es domine deus sancte
nicholai: qui non derelinquas
spectantes in te: et de tua misericordia
presumetes exaltas. **B**ene
dictus es et laudabilis in se-
cula: quia clemens infelices ser-
uos tuos dignatus es respicere.
Sed et nunc domine domine miserere
nostri: et famuli tui nicholai
intercessione eripe nos ab hac
perditione: sicut erepti sunt tres
viri illi a primario iugulo.
Cesar vero sciens et ardens
suscipere et querere causas:
propius eos ad se accedere iussit.
Tunc demum eos intuitus: agi-
te inquit: hic quem invocastis
quo sanguine sit creatus: quis
proque sit: uel si uestra sint que
dicitis: coram iudice mature-
tis. **N**ox nepotianus confortatus
ait: **H**ic est uere sanctus per omnia:
cuius nos merito erui credimus.
Hic est quem in misericordia inuocauimus
in perditione: et ecce ut cer-
mus alacrem sensimus adiuto-
re. **V**ere enim dei dignum cre-
dimus illum esse seruum: ob quem
licet tantis terrarum spacijs
longe ab eo positi: sub uno noc-
tis momento uos nos exau-
dire dignatus est. **H**ec dixit

et: et continuo persequens
narravit: qualis preter huius
littatis: preter sit bonitatis.
Nox et ereptione iuueni-
tociens memorata: sicut scrip-
ta est per ordinem punit. **I**n
pator autem hoc audis multum
miratus est: et per tanti viri
bonitate deum venerans: ite autem
et famulo dei gratias agit: in
modo deo qui uos per eum libera-
uit. **E**x constantem autem dona-
ris munusculum: nec non et
apices nostros uobiscum ferti.
huc salicet euangelium libri
mirifice autem contextum: et si-
militer heri simul et duo ex
auro cernostata: uasque hoc au-
reum gemis preciosissimis
decoratum: eius dicite: ut dig-
natam ista accipiat: et merito
libentissime preceptis eius obedi-
entiam non minari se curare iudicet
atque per pacem regni nostri ma-
gis totius orbis dominum postulat.
Post paucos igitur dies san-
ctilates predicti: acceptis episcopis
augustinis et munitibus:
ad seruum dei uti denouerunt in-
ceperunt. **Q**ui uenientes ad
sanctum nicholaum et uidentes illum:
perstrati solo pedes eius oscula-
ti sunt: et pre magnitudine
leticie clavis repetebat uocibus.
Vere dilectissimus dei es fa-
milis: uerus cultor et ama-
tor christi. **V**ere tu omnino ore
laudabilis: propter quem mirabi-

et in notis libati sumus
per eum dicitur me co-
muni: tunc dicitur
et offerre
et non et imperia
et non offendere si
et non doctor ep
et non ad rati brach
et non inquit dicit de
et magnis et mirabilis
et magnis non e sim
et non dicitur i om
et non sicut mirabilia
et non sicut
et non dicitur
et non ad illos tatis eos
et non scripturam fluat
et non de rebus p
et non exens. **D**e hinc
et non filium more tato
et non grandis: ut sibi
et non quos in carcere
et non tres. **E**xarto
et non uita dei aligto
et non in nigenti lancia
et non dominus eius et
et non uenerit rem carit
et non magnificatus domi
et non in christi: qui cum pre
et non in deus reg
et non in maiestate: ead
et non per omnia secula seculo
et non. **D**e puco a deo
et non tempore: ad lib
et non quidem mulier
et non qui dicitur christi
et non in hunc
et non uenit christo: ubi

lit a morte liberati sumus.
 Her et alia diuissime con-
 clamantes. tandem dedicationis
 serie retulerunt: atq; offerentes
 munera nec non et imperiales
 luteas. indicia ostendere sue
 liberationis. **Moyses** doctor egre-
 gius eleuatis ad celum brachijs:
 magnus es inquit dñe deus
 nr̄. magnus et mirabilis:
 cuius magnitudinis non est finis.
 Tu es em̄ dñe diues in om̄-
 nibus: qui facis mirabilia
 magna solus. **Hys** dictis.
 conuersus ad illos tacitis eos
 irruunt scripturaru fluctibus:
 ut plurima de rebus pprijs
 largiretur egens. De hinc
 sancti salarium more tato
 gesserunt gaudio: ut sibi
 tonderet quos in carcere
 nutrierat crines. **Ex** parte
 itaq; apud vitu dei aliquo
 tempore. cu nigenti leticia
 instructi doctrinis eius. et
 aucta benedictione remeant
 ad ppria: magnificantes dñm
 nr̄m ih̄m xp̄m. qui cu p̄re
 et sp̄u sc̄o. vnus deus reg-
 nat equali maiestate. eadēq;
 potestate per oia secula sc̄lo-
 tu Amen. **De puero a demone**

Quodā tempore. ad libera-
 to.
 uent quaedam mulier
 de vico qui dicitur cypariussus.
 ad domū archangeli michae-
 lis que vocatur cyroba: ubi

erat sc̄us nicholaus. **H**oc
 attulit filiu suu: que in-
 quissimū demon ita vexabat
 crudelit. ut etiā vestimentū
 suū quo induebat. dentibus
 lamaret. **Q**ue p̄uenit ad
 pedes sc̄i viri flens et dicens.
Miserere serue dei huic im-
 sero filio meo: q̄ fortit̄ a de-
 monio vexatur. **P**ietate
 at ductus sc̄us dei super eū
 apprehendit manū eius: et in-
 sufflauit in facie eius. **Moyses**
 diuina virtute et beati nicho-
 lai meritis emundatus. **Imū**
 ab eo euant sp̄us: sicut ad
 ppria cu m̄re sua gaudens
 reuersus est. **De muliere p̄ eū ab**

Resuscitatus mundo sp̄u liberata.
 alio tempore. altera mu-
 lier de vico neapoleos. ab
 imūdo sp̄u grauit̄ torque-
 batur. **Q**uā assumēs viri
 eius adduxit ad mōsteriū
 viri dei. vbi ip̄e tūc tepois
 morabatur: et p̄uenit se ad
 pedes beati nicholai dicens.
Dñe dei succurre huic misere:
 qm̄ torquet̄ a demone. **S**cus
 at dñm mox ut oratione su-
 dit p̄ ea ad dñm: ilico imū-
 dū ab ea sp̄m eiecit. **E**t sa-
 na effecta abiit in domū suā:
 glorificās deū et sc̄am spon-
Hoc erat vocabulū monas-
 tery b̄tissimi nicholai. id est
 sc̄i iherusalē. **De palitico**

ad sc̄m

Unde quidam **santitati resti-
tuto.**

nicholaus de vico suu-
no venit ad sc̄m spon tem-
pore ieiunij. adducens serm̄
infirmū nicholaū: ut saluti
eū p̄stare reddet. Erat at̄
hō ille toto exsiccato corpore
ab ea egritudine que greco vo-
cabulo palisis. latine vero
dissolutio mebrozū dicitur.
Quē i cōsp̄ū viri dei p̄ci-
ens i terra: observabat eum
dicens. Vir dei nicholae
p̄ isto hoīe misero m̄cede:
quatinus per tuas sc̄as orōnes
p̄ciatur ei deus. Cuius infir-
mitati plurimū cōdolens vir
dei nicholaus. assumpto oleo
de d̄nica lapade punxit eū:
et sc̄a orōne santitati restituit.
Benedicōne itaq; p̄cepta. re-
uersus ē in domū suā: gr̄as
ages et magnificas deū.

Non multo **de santitate
energumū.**

energumū quidā de vico
cendimo. cuius nomē erat thi-
motheus: adductus ē in mo-
nasteriū sc̄e spon. ad sc̄m ni-
cholaū. Habebat eī sp̄m
pessimū: qui eū ita exagita-
bat. ut capud suū hinc et
inde per lapides tunderet.
Unde factū ē: ut de arbori-
bus plagis caput ei⁹ vul-
neatū existeret: ita ut sames
cū vermibus p̄flueret. Suste-
tatis itaq; a tribus viris p̄duc-

tus ē ut d̄vimus in sc̄am
spon ad sc̄issimū nicholaū:
quē etiā orabat ut suis eū
sanāe dignaretur orationibus.
Quē sc̄us p̄ns cōsignas ma-
mbus ab oī egritudine liberavit:
et incolumem ad p̄p̄a remi-
sit. **De demone ab arborē fug-**

Tempore quodā a palmitari
castello. ad sc̄m virū nichola-
ū hoīes venientes d̄perunt.

Reverētissime pater p̄m̄
tuā benignitatem. ut auxi-
liū nobis cōferas. q̄ necessa-
riū habemus arbore cypressi
maderē. statē iuxta castellū
nr̄m: s̄ in ea sentimus immū-
dū sp̄m habitare. qui nos nō
p̄mittit p̄positū nr̄m p̄tin-
ere. Si at̄ tu manū super
eā posueris: credimus q̄ maderē
poterimus. Quibus sc̄us. ea-
mus inq; fr̄es p̄at: sicut
voluntas dei. Cuius ad arborē
p̄venisset: timore pulsū nō
eā audebat t̄dere. Hāc at̄
nicholaus fiduciale auctē
exprimes. arbore seppes cū
securi violavit: sicut labora-
tibus fiducia maderē t̄didit.
Demde cū pene arbor p̄m̄-
ta fuisset. et in eā parte q̄
multos possit occidere casua
videretur: sc̄us nicholaus
senas hoc arte fieri dyaboli-
ca. facto cruas signo. in alte-
rā p̄te eā corrūere fecit.
Fugietibus itaq; astibus.

prclamat dyabolus lugedo.
 De ue. habitacione mea re
 liqui: q̄ me psequit̄ sc̄us
 nicholaus: **De fonte p̄ ei9**
Orone orto.
Umulta de castello arm
 uendesi. ad sc̄m nicholaū ve
 nerūt dicētes. Bemgnisse
 pat. loge aquā haurim9:
 q̄ in fonte quē p̄ nos habe
 mus. muliere infirmā et
 mēte captā muerim9 mor
 tuā. fonte multa sp̄riticia
 sordidato. **Q**uin eadē ibidē
 per noctē vox demōis cla
 mat: unde null9 hō q̄q̄ ex
 eo haurire p̄sumit. Est autē
 iuxta nos collis. ubi quōdā
 aque vena fuisse dicitur: sed
 nūc per multos ānos ibi nō
 muenit̄. **Q**ua p̄ petim9
 te alme pat. ut dei clemētia
 imploz9. ibidē tuus metus
 exarsit fnaas aquā. **H**ec
 illis simul orātib9: ait sc̄us
 nicholaus. Ecce fr̄es cū sū
 ma reuerētia in maibus
 nr̄is ferētes sc̄m ewangeliū.
 vna cū veneabili cruce cō
 gregati: omēs vemanus
 ad loq̄ diuinā m̄iam ip̄lo
 tati. **T**ū at̄ ad eūdē locū
 p̄uētū fuisse: beatus nicho
 laus manu sua fossorū app
 hendēs. flexis poplicibus
 diu orauit. **O**ratiōe vero
 finita. cū in altū in noie d̄m
 cubitū et dimidiū fodisset:

continuo sufficient̄ emanauit
 aque benedictio. **T**ūc oēs si
 mul laudātes deū dicebant: et gl̄rificātes
 q̄ fontē aque viue famulo
 suo deus concessit. **S**ed beatus
 nicholaus. nō hec suis metis
 s̄ p̄li deputauit. **A**d horre
 dū ver9 cū accessisset fontē.
 voces ibi teterime audite sūt
 et s̄bula: statim9 sc̄us nicho
 laus oratiōi opam dedit. **Q**ua
 finita. cū ab om̄ib9 dictū fu
 issit amen: moy cū fumo
 ingerrimo. aucti viderūt
 exinde tetrū quēdā exire.
 flebili voce clamātē. **N**usq̄
 valeo presētia suffare ni
 chola: **Quō demōiacū**
Sanauit.
Tres hoīes de regione
 andromica venerūt ad sc̄m
 nicholaū. deferētes sc̄m demo
 macū quēdā ligatū. **Q**ui ob
 male flagitātes dicūt ad eū.
 q̄ multa certānia gessit no
 b̄scū demōiacus iste: ne eū
 ostēdissem9 tue sc̄itati. **Q**ui
 bus beatus nicholaus respon
 dit dicens. **S**oluite plasma
 dei: q̄ d̄ns adiuuabit eum
 illud. **Q**ui autē ei. **N**on
 d̄ne q̄ fugiet: et nullus eū
 mueriet. **Q**uib9 sc̄us: antē
 faciē inquit d̄m null9 fuge
 valet. **C**ūq̄ hec dixisset. in
 sc̄uarū introiēs. tulit oleū
 de lapade: et cū eo eūdē demo

manu in se trinitatis nomine
hincuit. moxq; soluit. Dei
autem nutu et sancti viri ora
nombus exiit demon: factus
q; e idem ho mente et corpe
sanus: preuitq; via suam
glorificans deum. Sed et illi
qui eu detulerat: deo sanctorq;
micholao grās agebat. **De reco**

Quidam **sanu lumē restituit**
Cecus nomine anthomius
cotidie ante etiam meridiā
sedebat. Quē videns vir
dm micholaus: interrogauit
dicens. Quātū temporas ē
ex quo tibi hoc accidit? Cecus
respondit. Dñe in ann
tres sūt ex quo nō vidi lumē:
et cūcta mea expendi dñs.
s̄ michil michi p̄fuit. Cui ser
uus dñi ex timo corde cōpa
ciens dixit. Si scīs credidis
ses: iā dudū sanus fuisses.
Respondit cecus. Ecce p̄cipe
quid faciā q̄ ardeo: totaq; spem
meā in scōs cōmitto. **Dixit**
ei scūs. **Credis amodo quia**
possūt te sancti in virtute
dei sanare? **Respondit.** Cre
do deo et tuis scīs oracōibus:
q̄ potes deo omnipotenti suppli
cāe. q̄tinus michi visu restitu
at. **Mox vir dei ei cōdoles.**
p̄ illo orauit: tulitq; oleū de
candela scī theodori. et signū
cruas super eū faciens. oculos
eius punxit dicens. **Spero**
in nomine dñi mei ihū xpī:

q̄ veniete die castina p̄p̄s
oculis lumē celi videbis. **Ed**
et ita factū ē. **Advenete ei**
die oculi eius aperti sūt. **De**
incolumitate egroti.

Post hec alē quidā egro
tus. qm̄ audierat scm̄
micholau cecū illuīasse: ora
uit eū dicens. **Scē pat̄ adiu**
ua me. **Ego** eī per quor mē
ses sū volūtas me perterā.
dolensq; mteiora mai. et q̄
frigus ī corpe meo. nec vn
q̄ ad nātatem meā sedere
valeo: sed nec vpm̄ quidē a
bū cape valeo: s̄ nec vpm̄
quidē cibū cape queo. **Pro**
qua infirmitate plurimā ex
pendi medicis: s̄ michil mi
chi p̄fuerūt. **Dixit** autē da
famulus ad eū. **Ego** te tali me
dico tūda: qui tibi absq; pe
cūa integriā confert sanitatē.
Respondit ei hō ille. Et quis
ē qui michi tam cito possit
subuenire? **Dixit ei scūs vir.**
Ecce adest nobiscū. **Her ita**
q̄ audies vndiq; cepit aspicere:
putās se medicū videre? **Dixit**
ei scūs. **Estimas** vide quē te
sanet? **Ecce** si ex toto corde
tuo credideris medico: ego eū
p̄ corpe et aīe tue sanitatē
rogabo et impetrabo. **Mox**
hō ille alacer respondit. **E**
go credo deo vulo. et tue scīa
ti. **Ad** quē scūs: q̄to inquit
sanus ab hac hora. **Deinde**

ei tragmenta anozu in coniugio
posita: nullu pduximq fructu
coniugij. **M**odo voo speramq:
q per tua salute fructu nobis
pset d'ns. Ad her vir suis ma
nus ad celu lauant: et per di
midia fere hora obmptus ora
uit. Post her manu sua acci
pies oleu de lapidibz: i noie
sre trinitatis eos consignas di
misit. Dei at opitulate mia:
post no multu tempq adepti
filij. ad consignadu eu dei fa
mulo optulerut. Que vir
dm accipies: de fonte suscepit.
Paretis at puei benedictioe
aucti: ad pna cu gaudio re
meantur. **Quo puella arida**

Hic quoq tempore duo
simul vir et vxor p
fiastetes. de alpibz ad scm ve
nerut. afferetes m' brachia
puella arida ac si mortua.
que nullo mo suis m'bris po
teat pmouei: ptererutq ea
ante eu supplicantes et dice
tes. **B**re pat auxiliae filie
nre: que male torqitur i totis
m'bris ia per anos septē.
Vir at dm reppondit eis.
Si credideritis ex toto corde voo
q d'ns ihus xpus corpus et
aiam facile sanae poterit pua
let: voluntate vram ipso ad
iuuate poterimq impetrare.
Qua consolatioe et pmissioe
matati dixerut. **C**redi
mus deo benigne pat: tuoz
confidimq almitati. **A**udiens

her beatissimus nicholaus:
imfectus e eozu. et diucius
p puella orans. sana super
pedes suos restituit. **De dy**

bolo i angelu lucis tifforto.

Tud etia de sco vrbuaria
du e: q cu quadā die oraret:
subito dyabolus tiffignas
se in angelu lucis. cora eo
stetit. **Q**ue ut asperit: ita
exorsus e. **Q**uis em es tu?
Quae hic venisti? **R**espo
dit demon. **A**ngelz dei sum:
ideo ad te venies ut videam
que oparis. **I**uco intelli
ges suis dyabolice finidus
ingemū: vexillu sce cruas
mpymēs ait. **M**illes me
egredē cruas a cella. q mille
formis es. millez nocedi ar
tes tibi sut: discede a me et
noli facere moras. **T**uc za
bulus rucas voces emittēs
ait. **Q**uid tibi nicholaefan?
Quod facio? **S**alte parūp
sme me teū quiesce. ut m
stua te. **B**erius at dm ite
ru impat ei exire. **T**unc
exclamās demon atq eu
las exibat dices. **E**t si hinc
expellis me: nō tamē lon
gus reredā a te. **E**t dispa
ruit ante facē eius in illa
hora. **De misstro a dyabolo**

repto.
Non multo post mita
uit dyabolus in coqui
na. et muemēs vnu
ex mistris beati nicholaus

qui obsequi p̄stare solebat ad
 ea que erant necessaria sc̄o. in
 trauit in eū: cepitq; acut eū
 vexare. **Q**uod ut sc̄o viro nū
 q̄ratū ē: orando cūcis occu
 rit. **I**amq; vociferatē et blas
 phemate atq; aliena multa
 loquēte. p̄fatu m̄strū vir sc̄us
 corripuit: p̄cipiēs ut tandē
 resipiscet ab h̄is de blasphem
 iis. **T**ūc amplius m̄stra
 maty is quē dyabolus possi
 debat: talia cont̄ s̄m̄ ait.
Pullatēq; o sc̄e consensio te
 quēte: ego ei tantis fatiga
 tōib; ut labores p̄petro. **B**e
 atus at̄ nicholaus cognosces
 qd̄ dyabolico ore loquetur:
 egyptians manūq; eius tenēs
 ita dicebat. **S**igna te signo
 cruce s̄m̄. **N**ox vero ut sig
 nauit se. statim exiuit ab
 eo dyabolus: vociferūs atq;
 blasphemās. **D**e. ue. q̄ a
 nicholao sup̄at; s̄m̄ in om̄ib;
 qui nūq; dimittit me opari
 voluntates meas. **F**amulus
 at̄ d̄m̄ signauit se et confirma
 uit. atq; admonuit fratres
 viriū in d̄m̄ p̄stare man
 datis. eiq; obedire p̄ceptis:
 et ut nullo mō dyaboli for
 midaret. versucias. **P**re
 dicto at̄ m̄ster sana m̄te
 sano arbitrio in se reuerso.
 pedib; s̄m̄ viri puolutq; pu
 tā confessionē egit. **V**ltro
 usq; demon nō ausus ē eū
 vexare. **De tēpestate maris
 sedata:**

Quodā tempe. cupiens
 sc̄us vir n̄e iherlm̄:
 sup̄st̄ sc̄u amon et arthemā
 et acher presbiteros. **C**ūq; as
 cendisset i aſcalonē portū a
 dratiū: inuenerūt nauū egyp
 ticiā. **Q**uā dū benedixit be
 atq; nicholaus: m̄strates abie
 rūt. **P**rocte at̄ sequēti seuta
 ē tēpestat̄ tāta. ut pene mer
 getur nauis. **I**nterea ante
 oculos eorū demon appares:
 totis virib; volebat euertē
 nauū. **T**ūc aduūte eū bea
 to nicholao nauūq; cōsignate.
 statū cūctis videtib; discessit
 ille malignus: et mare a fer
 uore tēpestat̄is stetit. **P**re
 mmo autē labore presbit̄ ei;
 amon recidit: et quasi mor
 tuus apparuit. **Q**uā de re
 cōtristati om̄es: steterūt sup̄
 eū flētes. **B**eruius at̄ d̄m̄ ora
 uit p̄ eo. et tenēs per manū
 leuauit eū: resaturēq; sanū
 dixit. **E**cce nauigem; fr̄es
 in noiē d̄m̄. **S**tatiq; factū ē
 illis cōgruus ventū: et per
 q̄nq; dies usq; ad sc̄m iordaniē
 puenērūt. **C**ūq; nauite talia
 vidissent. deū glorificabāt:
 p̄m̄q; sc̄m virū adorabāt dīcē
 tes. **O**ra p̄ nobis sc̄issime pat̄:
 cognoscam; ei q̄ magnas
 virtutes p̄ te opari dignatū
 ē d̄ns. **E**xp̄tēs at̄ de nauū
 et p̄ singula abulātes loca:
 narrabant q̄ta d̄ns per eū
 signa et virtutes faceret.

**De hoie i somnis a
sterquilino liberato.**

Quoniam sederet beatus micho-
laus in armuodensi cas-
tello. populat admones ac do-
cens: quida ho frebre oppresso.
pedibz eius aduoluit damas
et dicens. Misere mei scie
dei: et noli secudu mareduli-
tatis mee meita conne me age-
ne pereat in pturbacionibus
quas multu paacor. Audua
ei sissime pat multos hoies
de tua mirabili scitate narra-
tes: et p meis pat no crede-
ba eis. Unde pteritus sum
nocte quada: nam sicut
sterquilinu flume visum
e michi. subitoq cecidi i illud
mms fetidu. In altu aute
ppiaes te quada ex parte
vidi: et michi i auxilium ve-
nire voce magna peti. Sta-
tiq ex alto manu portexisti:
et a spuracia qua retinebar
me abstraxisti. Quapropter
te rogo supplicat: ut sicut libe-
rasti me in visioe illa. ita
ab hac passioe qua exinde sus-
cepi sanes. Cui scus michola-
us respondes dixit. fili esto
amodo creduly semp et sana-
beis. Increduli a hoies in-
iudicia tale madut. Hade:
et sicut ab squalore spuracie
libeant te dms. ita et ab in-
firmiitate ista esto sanus. Post
vero ho ille sanus effectus
recessit: laudas et glorificas
deu scms micholau. **De dyabo-**
lo expulso q scm viru ter-
rere uoluit.

Quadā nocte scus micho-
laus dñ oraret atz psal-
leret vna tñ arthemian pres-
bitero: ecce imudus spūs circa
media nocte per stalias asce-
de visus ē q̄ homo. Ambobz
itaq̄ her videtibz. arthemian
at̄ pauescere: fiducia h̄ ad eū
scus nicholaus ait. Noli ti-
me fieri: q̄ inimico n̄r dya-
bolus ē que vides et nō hō.
Consuetudo eī illius ē. om̄
modo seruos dei illudē semp.
Tūc increpauit eū ut discede-
ret. et signū cruas simul fa-
ciente eo. ip̄a hora et stala et
astensor fugatione ab eozū fa-
cie enauit. **De octoginta viris**
atq̄
Et et aliud vno pane sa-
miraculu. de scō micho-
lao ad edificacionē fidelū e-
narradu. Quā quada die ad
opandū in orationo artifices
conuenerūt: mirat. et ad suū
celletariū dixit. Ecce deo g-
cias fiat: q̄ ad opandū arti-
fices conuenerūt. Quātos er-
go ad reficiendū panes habe-
m9. Tristis vō facty cella-
rius. Antea pat de opans
nō dixisti: idēq̄ mō pat
vnū panē nō habeo. Dixit
dñm placido et sereno vultu
dixit ei. Noli constare fr̄:
s̄ vade et affer ipm vnū pa-
nē: et in nocte dñm appona-
mus laboratibz ut reficiant.
Quo allato. oras et benedi-
cens. illū fregit. et opans
tribuit. Qui comedentes satu-

mi sunt. Erat at fere octo
gnta viri. Cuiqz videret tot
hoies vno se pane refectos ee.
mirati sut: simulqz omes g
nas deo dederunt et sco mcho
lao: **De muliere lunatica.**

Qum igit hys mira
culis ac virtutibus be
atissimqz flozeret nicholaus:
decedit in egritudine. q ex hac
instabili luce subtracto est.
Qui cu iaceret i grabato.
accessit ad eu queda mulier
lunatica. de vico oleon. cuiqz
nome erat eugema: exoras
eu ut sibi salutis gaudia co
ferret. Cuiqz pabz vit dm
anues. oracione p ea fudit
ad dm. demde signavit ea:
sicut sanitare qua optauerat
dixisti pmeruit. **H**emeas
ego i domu sua. magnifice
collaudabat dm ihm: qui i
suis suis semp e mirabilis. **De**

Quamvis **h**uisti **s**q **m**icho
lao **l**ao
nicholaus mortis iexcusabile
dee preptu. qd nemo morta
luu ptece pualet: cepit orae
mde smā et psallere. Depre
bat at dm atenhaus. ut suos
angelos suos ad eu dirigeret.
qz nq susciperet qd ei come
daru fuerat. id e ipsius aiām
Et cu itenta mētis itenase
p fusus praret. respexit. et
vidit gloriosos patronos suos
suaet nūaos ad se venetes
Inclinatoz capite. signo crucis

armauit se. ac demde huilut
in terra pstrauit se: et trice
simu psalmu incepit dicens.
In te dne speravi no cofun
dar i etnu: i iusticia tua libe
ra me et eripe me. **I**nclina
aure tua: accelera ut eruas
me. **E**sto michi in deū pte
toze. et in domu refugiu
saluu me facias: et ppt no
me tuū dix michi eris. et
enutries me. **E**duces me de
laqueo isto: qm tu es ptector
meus dne. **I**n manus tuas
comedo spm meū: redemisti
me dne deus veritatis. **E**t
cu hoc dixisset: tradidit pao
sa et scissimā aiām i manū
scōru āgelozū q ei apparuerūt.
Astabat at tuc ibi artemus
et hermas venerabiles pgrbrū
et nicholaus reuerentissimus
archidyaconus. mīstri quoqz
et scūdary ipsius. quos oēs
post preptā eucharistia bene
dices deosculatoz e: et sicut
dixim i pace emisit spm:

Hatu est **De plactu sup eu**
at cu de hoc mundo **scō**
ad celeste regnū migraasset.
ut mirra ciuitas. eiusqz sub
urbana veritetur i tristitia
clamois et lametaciois. **C**e
tus itaqz et ordo monasticū
pzem pmissimū se amisse
deflebant. lucty etiā ingens
exortus e. vidozū ac mulierū
que sparsis arimbz. sassisqz

vestibus laceatis gemis. pen-
tes et subsequentes sui viri ex-
equias. cum magno animi do-
lore voces lugubres. et singul-
tus amarissimos emittebant.
suumque tutore ac defensore. et
preem pater sue se plangebat
amisse. Couenerunt etiam non
solu de vicinis locis multitu-
dines plorū diuersae etatis
et viri usque sexus ad eius exe-
quias. veru etiam de vniuer-
sa licia regione. qui eius in vita
beneficia plurima consequi me-
ruerunt. **Quo die quidam e.**

Descendit autem in mirre
urbe sancte meone philip-
pus. venerabilis et deo ama-
tissimus urbis fleton episcopus. ad
sepeliendum corpus beati viri.
quod iam exanime meruit dilige-
re abluere. vna cum archidiacono
no. et archiepiscopo venerabili
presbitero. et archidiacono.
a quibus etiam palpebre oculorū
eius clausae sunt. et glorio-
sa facies illius sudario ligata
est. **Philacion** autem venerandus
vir. cum ipso archidiacono san-
ctus ferretur usque ad locum sepul-
chri. cum honore et reuerentia
qua merebat. dignissime ha-
uilaunt. ubi a supradicto deo
amabili episcopo philippo. et pa-
tribus fratribus sancti monasterii
ipius. nec non et a cunctis qui
de diuersis partibus illuc con-
fluxerant expectabatur. **Ex-**
pleis ergo vniuersis et lectio-
nibus. sicut mos exigebat re-
gionis illius. et ut sancti pres-

in regulis iusserunt. glorio-
se ac decore in sepulchro suo
ab eis sanctus nicholaus collo-
catus est. **Ibi** itaque usque hodie
ac si viuens in corpore miracu-
la operatur magnifica. virtu-
te dei orans. vndeque. et
non solum ubi corpore quiescit
humano. veru etiam ad quas-
cumque nationes mundi vel re-
giones puocato aut accessu
fuit. virtutis sue beneficiū
mirabiliter usque in sempiternu
demonstrare non desinit.
Dormiunt autem in senectute
bona. et appositus est ad pres-
suos seruis dei nicholaus.
beatissimus mirre ciuitatis
episcopus. secundum ordinem domini. me-
se qui est apud hebreos decimus.
apud nos autem duodecimus qui
est decembris. **Cuius** exitus dor-
micio in christo. sexta feria. die
sexta mirante eodem mese. id est
vicesimo ydus decembris. tertia
decima indictione. mirante
christianissimo imperatore iouma-
no. anno ab incarnatione domini
trecentesimo quinquagesimo octo-
tauo. sub sanctissimo patre nostro
patriarcha machario. **Postquam**
est sacratissimum corpus eius
in gloriosissima domo sancte sy-
on. in decima parte ipsius aule.
in sepulchro excoelo. ac tanti
sacerdotis humanitate digno.
De quo sepulchro ut ipse per
spice meruimus duo fontes ex-
duuntur. et usque in eum manae

Ex uno est m-
... olei lun-
... effluit. qui
... multa
... puncti
... qui est
... aqua
... que est
... fuit
... co-
... do-
... re-
... et sc-
... nec
... theodo-
... et
... huius
... re-
... quadrag-
... i
... i armema-
... sebastia-
... pignora
... parnat
... amus
... quod nobis
... intercessor
... flo-
... filij
... et helene reg-
... iouma-
... **Quo olei**
... **suba ipi**
... nicholaus exhor-
... ad dnm. tu-
... quo vesleable
... olei hquo
... usque in
... manae. Ad
... vnde mul

no desinit. Ex vno ei me
atu a parte capitis. olei luci
dissimilis liquor effluit. qui
infirmis beneficia multa
tunc videtur. si ex eo puncti
fuerit: ex altero vero qui e ad
pedes eius. delectabilis aqua
psillit atq; pspicua. que etiam
si egrotis in potu data fuerit.
absq; abiguitate salute corpo
ri opatur. In eade aute do
mo scilicet spon codite sunt relique
santi iohannis baptiste. et sci
stephani pthomartiris. nec
no et mclti martiris theodoru
beatoruq; martiru sergij et
bachi. quos dix antiochus
interfecit. ibide habent reli
que. **H**oru etiam quadragim
ta martiru qui sub lacino i
patore passi sunt. i armema
mmo in ciuitate sebastea.
illuc reposita sunt pignora.
cu quib; eandē aulla pznat
nicholaus sacerdos almus.
mentis magnus. qui p nobis
omib; ante deū intercessor
assidat assiduus. **F**loruit vero
a tempore constantin filij co
stanc semois. et helene regi
ne. usq; ad tempora iouma
in impatoris.

**Quo oleū ex
tuba ipi manat.**
Tertius postq; tuba ipi manat
beatissimus nicholaus ex hoc
mundo migravit ad dnm: tu
mulus ille in quo vestibile
corpus eius positū ē. olei liquo
re et aque nō cessat usq; in
hodiernū diē emanare. Ad
quē locū conuenit vndiq; mul

tudines languentū. claudoru.
cecoru. aridoru. surdorū. atq;
mutorū. et qui vexant a spi
ritib; inmundis. dū eodē sco
liquore puncti fuerit. et ex aqua
pondū supserit. paxtine red
dūt sanitati. **M**iserū me p
fiteor semel et bis ex eadem
aqua poculū sūpsisse: dū ad
hūc tumultū scilicet dmi p meis
pialibus venisse interpellae
nicholaū. **D**istat at domus.
scilicet spon. ubi requiescit idem
cōfessor a membr; marie. q;
miliaib; trib; ad orientale pla
gā. secus viā q; ducit ad por
tū adriaticū.

**Quo oleū
Boda manare desinit.**

Quāq; tempore epūs mir
ree ciuitatis. nū in exilū a
pfecto destinatus fuisset. statū
aque elemētū. et scilicet liquoris
oleū effluere cessauit. et tādū
hoc nō vsus ē miraculo. q;
dū epūs nō ē reuocatus de ex
ilio. **Q**ui cū reuersus fuisset
et sedi pzie restitutus. statū ut
antea et oleū cepit manare ex
tumulo et aqua. salus pncū
infirmoru. psidiū futuroru.
Unde sumope cōsiderandū ē
fres karissim. qti meiti iste
vir fuerit: an omnipotēs deus
tot et tanta beneficia contulit.
ut illius laudabile nōmē p
oēs naōes orbis terrarū.
q; dū orbita mūdi istius uol
uit. semp accipit idemētū.
De cedrone et filio eius.

Haud quoque ingens mi-
racula enarrantur est
de s^o nicholao ep^o. Cū a de
hac luce ad dñm migrasset
et a sacerdotib⁹ cleiasq³ alijs
corpus sanctissimū ppriatē
tur ad sepeliendū: venit il-
luc quidā hō familiaris scilicet
et beati viri noīe cedron.
Cui mirū accipies aliquas
sancti viri accipe reliquias:
cepit rogare eosdē sacerdotes
et cleicos ut aliquid daret
de sancti nicholai uestimētis.
Et dicebat cū lacrimis et
desiderio magno. Ego veni
benedictionē a dño meo ni-
cholao accipe. **H** concessu
michi nō fuit ut eū repitē:
obsecro uos ut uel aliqd michi
de s^o corpore uel de uestimē-
tis eius prebeat. ut illud
habeā ob memoriam scissimū
dñi mei. **P**resbiteri vero
et cleici sancti nicholai her-
mitedētes et tale desiderium
cognoscētes: dederūt ei vñū
de linteamentib⁹ sancti viri.
Cedron autē accipies illud
cū magno honore reposuit
in nouū locellū quo nemo
usus ē hōm: reclusitq³ dicens.
Gracias tibi ago dñe: q³ de
confessore tuo scissimo reli-
quias habeo. **O**bscero igit²
dñe: ut per eius merita dig-
neis michi dare filiū. **R**euer-
sus itaq³ cedron in ciuitate
sua que dicit² exoranda: ad

uapore sua noīe enstosma
dixit. **E**cce reliquie beati
nicholai archiepi: que tu de-
siderasti videre. **D**epremur
ergo illū: ut per eius sanctis
reliquias deus det nobis fi-
liū. **T**ūc enstosma gaudio
repleta dicebat. **G**loria tibi
dñe: qui nobis patrib⁹ tā-
tā grām contulisti ut beati
nicholai habeamus reliquias.
Demum rogauit virū suū
cedronē: ut etiā construeret
in honore beati nicholai.
Cui⁹ p⁹ab⁹ consensēs etiā
construere cepit extra portā
ciuitatis in parte orientali
q³ stadia duo. Cui⁹ constructa
fuisse deditur ea apollo
mus ep^{us} eiusdē ciuitatis
in honore beati nicholai et
in ea recondidit linteamentē.
Post hec vero cepit **locus**
ille ita splendescere in
raculis ut vndeūq³ illuc la-
guētes veniret statim per be-
ati nicholai merita ab infir-
mitatib⁹ sanaretur. **C**ū ergo
talia ibide miracula gerere-
tur et cedron uarijs carie
ornamētis studiosissimus
fuisse postularetq³ iugit²
ut sibi filius nasceretur
cōcepit enstosma uapor sua
expletosq³ tempore peperit
filiū. an imposuerunt no-
mē admodatus. eo q³ a dño
postulassent eū. **S**pē etiā
cedron ad omēs gratulabūdy

et beati nicholai
p⁹ ab⁹ consensēs
construere cepit
extra portā
ciuitatis in parte
orientali q³ stadia
duo. Cui⁹ constructa
fuisse deditur ea
apollo mus ep^{us}
eiusdē ciuitatis
in honore beati
nicholai et in ea
recondidit linteamentē.
Post hec vero cepit
locus ille ita
splendescere in
raculis ut vndeūq³
illuc languētes
veniret statim per
beati nicholai
merita ab infirmitatib⁹
sanaretur. Cū ergo
talia ibide miracula
gereretur et cedron
uarijs carie
ornamētis studiosis-
simus fuisse
postularetq³ iugit²
ut sibi filius
nasceretur cōcepit
enstosma uapor
sua expletosq³
tempore peperit
filiū. an imposue-
runt nomē admodatus.
eo q³ a dño
postulassent eū. Spē
etiā cedron ad omēs
gratulabūdy

dicebat: et per beati nicholai
 reliquias. dedit michi pius
 dñs hūc quē cōspiciat filiu.
 Erat ei infans detozus. in
 mūis speciosus. Post hec
 itaq; singulis annis. cū mag
 na leticia agebat sollempnitā
 tē s̄i nicholai. i. anniuersario
 natiuitatis filij. Quodā at
 tempe. cū redeunte eius de sol
 lempnitatis die. tam ipi cū filio
 suo q̄ ceteri qui tūctati erant.
 illuc cōuēssent. subito agere
 in venētes depdati sūt omnia.
 et auferētes viros ac mulie
 res. filiu cedronis pat̄ cap
 tuū abduerūt. Cedron etiā
 cū vxore sua fugiens: obliu
 puero p̄ pauore et timore.
 vēit in ciuitate excozanda.
 Porro agerem abeūtes. et
 diuidētes int̄ se captiuos:
 detulerūt adeodatū filiu cedro
 nis in manū regis babilonis.
 Interea eufrosina et cedron
 filiu requirētes et nō inueniē
 tes. omnimodis plancty effu
 derūt. euilātes atq; lacrimā
 tes: mat̄ dicebat. Heu heu
 vnce fili: cur michi miserē
 matri tue. tantus dolor de
 te accidit? Ego miserā vna
 cū viro meo. a dño meo in
 cholao sepissime peti. ut p̄
 abq; et meitis eius te habere
 mereretur: nō ideo petui
 m̄q; ut talē pdicōne in te
 viderem. sed gaudiu dete
 expectauim: et volumus
 ut tu clauderes oculos nros.

O dñe in beate nicholae. q̄
 per te illū habui. tu illū red
 de michi: ut videā eū anteq̄
 moriar. O s̄c̄e nicholae cōdo
 les esto miseris meis: et red
 de michi quē per intercessione
 tuā peperī. lactari. atq; mul
 tis doloabq; nutriu. Carnē
 nō comedā vinū nō bibam.
 quousq; filiu meū michi red
 das. Tūc eufrosina ieiunae
 et orae cepit. et nō comede
 bat nisi tribus dieb; i. abdo
 mada: et semp dicebat. Be
 ate nicholae redde michi filiu
 meū. Tū at appropinquatē sol
 lempnitatis beati nicholai. die
 octaua mēsis decemb̄is: dixit
 vxora sue eufrosine cedron.
 Mulier ad quiete consilij me
 is. et pergamus ad beati ni
 cholai festiuitatē. et quidquid
 dederit nobis dñs palpetib;
 erogemus. obsecrantes ut sicut
 ille liberauit tres illos inno
 cētes de laqueo mortis. et de
 ira constam impatoris: ita
 et filiu nrm nobis icolumē
 restituat. Credo equidē. q̄
 hoc ille impetrare possit.
 Eufrosina at obediēs viro
 suo. fecit sicut p̄cepit.
 Cūq; etiā ingressa fuisset:
 expandit manus suas i ce
 lū dicens. Dñe ihū xp̄e
 fili dei viui. respice in me
 peccatrice et audi me: et si
 aut per meita beati nicho
 lai. liberasti viros multos

de pelago periculoso. ac tres
minorētes de morte. sic dñe
libera ~~libera~~ filiū meū de ma-
nu regis agarenoziū. et duc
eū ad nos. ut cognoscamus
et credamus. q̄ tu es deus p̄
omnia potens. et omēs qui
in te confidunt. a nequ et om-
nulo mortis potes liberare.
Cūq̄ orationē cōpleisset. Salu-
tauit omēs. et refectiōne ce-
pit p̄pare clericis et pauperi-
bus. qui ad sollempnitatē s̄c̄i
micholai venerāt. **B**acendo-
tes vero aliq̄ clericis postq̄
missas et canonicos cursus
ad laudē dñi et beati micho-
lai cōpleuerūt. i domo ce-
droms cibū sumpserunt.
Hora autē qua dicitur cibū
sumere ceperāt. rex habilo-
me. in cuius obsequio erat pu-
er filius cedroms. dixit mi-
litiq̄ suis atq̄ magistrati-
bus. **D**ico vobis carissimi
mei. q̄ ab illa hora qua na-
tus sum usq̄ in p̄ns. nūq̄
michi comedendi volūtas
fuit sicut modo. **P**arate
michi cū festinaciōe cibū
quo vesci possim. mesaq̄
ponte. **M**inistri mox ius-
sa cōplentes. q̄mā q̄ ad ci-
bū regis p̄tinebat putare
festinabat. Cūq̄ rex aude
comederet. afferte inquit
et potū q̄ m̄m̄s s̄cio. **T**ūc
puer filius cedroms q̄ erat
in obsequio eiusdē regis. op-
tulit ei cyphū. simul et re-

centariū cū aqua. **Q**uibz
allatis. gemēs cepit. m̄ se
dicere. **N**eu me q̄ hodie
expletus ē. ānus. quo veni
captiuis i obsequiū huius re-
gis. **H**ec igitur dicens. ge-
mitz et longa suspiria p̄-
tulit. **C**ūq̄ audisset rex ta-
lia. dixit ad puerū. **D**ic
michi p̄ qua causa sic sus-
pirasti. **P**uer vero respo-
dit. ~~Puer vero respo-~~ **D**ñe
recordato sum subito. q̄ ho-
die expletus ē. ānus quo hic
captiuis apud te detineor.
et pat̄ meus cū m̄re mea.
i hac die magna sollempni-
tate faciūt i em̄a beati micho-
lai p̄ns nr̄i. **A**d her vero
rex ait. **O** miseri quid vobis
p̄dest. tā ista cogitare. n̄
ego vos apud me habeā.
Et q̄s ē qui de manu mea
vos tollere possit. **Q**uid deus
vr̄. vult ut vos habeā. **A**f-
fer ergo michi bibē. **P**uer
at̄ ad portandū cyphūm re-
cetarūm accipies. subito ap-
p̄hesus ē p̄ capillos capitis
sui. et trāstato in p̄uiciā ubi
p̄re et m̄re eius cōmorantur.
sancti micholai festiuitas
celebrabat. **C**ūq̄ egressi
eēt omēs ex̄ fores eme.
viderūt puerū ibi stāte.
cyphū et recetarūm i manu
tenēte. **Q**ui interrogātes
eū dixerūt. **Q**uis es tu.

respondit. **C**ro-
niam suā cedroms
mat̄ eius
cepit fieri
currens oscula
tibi
maas tibi
me nō fraudas
exaudiat voce
michi filiū
me eū videte.
Dythelou
et p̄ona s̄c̄i n̄
affere puerū vā
app̄hesus
atq̄ eā
sue succederet.
i domo a quoda herbario
p̄p̄ole domo
p̄mago i tabula
de porta. **Q**uā p̄tina
i n̄ suā p̄re et abs̄
quid de eo ignorātur
quid sit. **C**ū at̄ pue-
r̄ de eos qui p̄colas
vult et om̄is deditabat
magis quoda ex̄cis
i n̄o n̄dia michi.
i n̄o i hac tabula tā
de porta. **E**t her di-
cuntur eis p̄magi
i n̄o p̄iam eā cōrem
p̄p̄ent. **P**mago
i n̄o s̄c̄i n̄o micho
i n̄o p̄las m̄magis
i n̄o apud deū et hoies
i n̄o māfeste se do
i n̄o at̄ post oritū
i n̄o p̄re n̄o audisset

At ille respondit. Ego
 adeodatus filius su cedroms.
 Cū at eustrosina mat' eius
 her agnouisset. cepit flere
 p' gaudio. et currens oscula
 ta ē eū dices. Omasas tibi
 ago dñe qui me nō fraudasti
 gratia tua. s' exaudisti voce
 alle tue reddes michi filiū
 meū: faciesq; me eū videre.
 anteq; moriar. **De thelonajo**
et ycona sã nicho
lai.
Quod de affricis partibus wa
 dalorum exercitus applicauisset
 ad terrā calabriadem. atq; eā
 de regione igne succederet.
 repta ē ibi a quoda barbaro
 i nius dā xpicolle domo.
 sã nicholai ymago i tabula
 honeste depicta. Quā pting
 clam m' smū p'ieat et abscō
 dit. quib; ab eo ignoraretur
 omnino quid eēt. Cū at pue
 misset ad eos qui xpicolas
 apuuos et vinctos deducebat.
 interrogauit quedā ex eis
 dicens. Rogo m'dica michi.
 cui; ē figura i hac tabula tā
 honeste depicta. Et her di
 cens. demonstrauit eis ymagi
 nē. Cū at xpiciam eā rōtem
 plauerit. dixerūt. Ymago
 her quā cerms sãssim' nicho
 lai ē: qui multis miraculis
 ac virtutib; apud deū et hoīes
 clarus existēs. manifeste sedo
 ret viuere eā post obitū.
 Cūq; her barbarus audisset

cotinuo abscondit eā ppter
 socios: nemi ex hor aliquid
 pandēs. Reuertete at exer
 citu wandalorū m affricam
 cū plurimis captiuis et spoīs
 multis: redit et ille barbarus
 qui sancti nicholai ymaginē
 habebat i domū suā. Erat
 at ipe thelonearius. Quada
 ues die tulit ipam ymaginē
 et posuit eā ante thelonēū:
 ubi omnia que habebat erat.
 scq; locuto ē ei dicens. Nicho
 lae custodi istud thelonēum:
 ego ei alibi habeo p'fisa.
 Her locuto ymaginē disces
 sit. aptū p'mmo tehnques
 thelonēū: securus p'fiscens:
 quasi multos ibi custodes di
 mittet. Cū at seuis illud the
 lonēū latrones trāsuet: vide
 rentq; apertū. et nōmine cus
 todietē: consiliati sūt. muerē.
 ut p'ymia nocte uenētes di
 riperet omnia que intus po
 sita eēt. Et ita factū ē.
 Nocte eī miserata uenētes
 omnia abstulerūt. et sic p'fec
 ti sūt. Sola at ymago deso
 ris pendēs. superstes remā
 sit. Her igitur dispensaci
 oe diuina agebat. ut huius
 remodi occasioe repta. quis
 uel qñ mēti scūs nicholaus
 eēt. apud affricanas regio
 nes aperte claresceret. Ve
 mēte itaq; barbaro cui; the
 lonēū eāt. cepit eū vacuū.

nichil omnino habens nisi ip-
sam beati nicholai pconā.
Tūc plorās et gemens nehe-
matissimos fletus emittebat:
et totius aspectu conuersus in
facie ymagis beati nicholai.
q̄ ad uultu hōiem hec uerba
p̄ferebat dicens. **O** nicholae.
bonū custodē thelonei merite
posui. **Quid** fecisti? **Redde**
michi res meas: alioquin te
flagellis cedo. **Et** q̄ hec di-
cessit: accepto flagello uerbe-
rabat s̄i nicholai ymaginē.
Cū at̄ fatigatus eēt cedendo:
dixit ei. **Certe** in ignē te p-
iciā: si nō reddideris causam
meā. **Primum** at̄ confessor
mima misericordie ductus sup-
pconā sua. ac si ip̄e flagellis
cederet. subito apparuit in
eo loco ubi latrones cūcta diu-
debāt que de illius theloneo
abstulerūt: dixitq̄ qd̄ illos.
O infelices et miseri quid fa-
citis? **Nūq̄** ignoratis. q̄ ip̄e
se ip̄s eēt. quādo hoc malū
p̄petrauitis? **Nā** oculi mei cō-
spexerūt quādo has et illas
res abstulistis. **Quantitate**
eēt et numerū cūctarū rerū
quas de theloneo abstulerāt
singillatim exponēs addidit
dicens. **Satote** ergo qm̄ si nō
michi adq̄ueritis ut reddatis
cūcta que tulistis: ego mān-
ifestare curabo. **Nā** sub mea
cūcta omnia fuerāt commissa:
et ideo p̄ scelere uro. ego mo-

rens q̄ q̄iur flagellis sum ce-
sus. **Credite** michi q̄ nullo mō
uobis p̄cā. si nō meis cōsilijs
adq̄ueritis: s̄ angustina die mor-
ti uos tradi faciā. **Illi** at̄ fures
cū se uiderēt eē deprehētos.
estimātes q̄p̄ia fuisse de popū
lo. qui eos explorauisset. in
mū cōsternati. et ut q̄ credi
p̄t metu mortis exterriti:
per terre noctis silencia repor-
tauerūt oīa et in theloneo te
posuerūt. **Quā** at̄ facto.
cū uēisset barbarus. uiderat
q̄ omnē substantiā suā quā a-
miserat flere cepit p̄ gaudio.
cū tale miraculū per sancti
nicholai merita filēat demo-
stratū. **Tūc** apprehēsa ymagi-
ne. osculatū est eā dicens.
O sancte nicholae fidelis et
p̄ssime serue dei exreli. q̄
magnus et carus es deo regi-
mōrū. cū uiuēs militāe nō
cessasti: a quo p̄cāte accepisse
p̄bans. ut talia facere possis.
qualia et michi gentili et ma-
ligno face dignatus es. **Ab** i-
ta nāq̄ die cēdo ī xpm̄ et
in te. **Requē** uerba factis ī
plens. credidit ī dnm̄ ih̄m
xpm̄: et baptizatus ē ip̄e et
domus eius tota. **Post** ha-
ecā cōstruxit etiā in hono-
re s̄i nicholai: ī qua uicinat
glorificāe studuit dei s̄m̄q̄
nicholai. **Hec** igit̄ p̄ma
fuit occasio. q̄ apud africanas

regiones beato nicholaus e
 agnito: et exinde apud eius
 notitia eius ita creuit. ut mag
 ms obsequijs etiam ab hys qui
 crebatur baptisinate frequentate
 tur. Nullus etenim ut estima
 mus iam in orbe terrarum locus
 tam remotus tam abditus est:
 que fama et mirabilia sancti
 nicholai confessoris piissim
 no illustrauerunt. Testes huius
 rei existunt. non solum omnes
 pumae grecorum. de quibus
 origine duxisse comprobatur.
 verum etiam omne orientale reg
 num: testes etiam barbarorum di
 uerse nationes. diuersis ling
 uis utentes. que et obsequi
 pie deuotionis exhibent. Sed
 et ytalie habitatores quibus mo
 derno tempe ichoauerunt: il
 lum esse suum patronum exoptant:
 illius natalicia deuotissime
 celebrant. Unde et plurimas
 etiam in honore ipsius iam
 construere festinant: committe
 tes se ei suaque omnia. **Quo the
 sauro de monasterio sancti hemmeri**
Quo tempore fures noctulati in
in etiam sancti hemmeriam uentis
 ingredietes: quedam paucis
 metalla exinde abstulerunt
 Quo viso. omnes innum
 tristes effecti sunt: diuque in
 quietas tam ab aliens quam a
 suis. nichil inuenire potue
 runt. Tunc a quodam fratre

consilium est datum: ut per tres
 dies continuos. de sancto nicho
 lao missae communitate celebraret.
 Quod cum suppliciter voto factum
 fuisset: mox adueniens quidam
 ex alemanna. denunciat captum
 esse furem in uico qui dicitur vltima:
 sed quod hoc missum esse ab illius
 loci rectore. ut aliquis illuc lega
 tus ueniat. qui res monasterii
 perditas ibique captas inde reue
 hat. Factumque est ita. Quia confes
 si missi illuc legati. inuenit
 thesaurum ablatum. integrum qui
 de pondere sine constructo opere: pi
 tis fure effossis oculis. reatus
 sui pena precepisse. Quibus
 auditis. ablatisque rebus per
 spatis: omnipotenti deo sancto nicho
 lao. laudes deuotas per gratia
 tum actione retulerunt. Hocque
 modo contingit: ut apud ipsos be
 ati nicholai sollempnitas stu
 diosissime celebratur: que
 prius sub negligentia habe
 bat. **De iudeo et christiano que**

stant a morte suscitauit.
 Vir qui meramonijs
 intentus assiduis. uarijs ex
 uerberat rerum opulentis. Sed
 sicut sunt nonnulli. qui nonnunquam
 ex inanis rebus artificiose
 ad querendum diuiciarum apice.
 contendunt: ita quosdam sunt
 plerique. qui diutino labore.
 acquisitas opes. dilapidatione
 utentes ad infamem egestatem

sepissime puenit. **H**ic ita
q̄ vir de quo nobis sermo ē:
fertilitate diuiciaru suaru
dapsilit' et p̄dige vtens. et
in posteru nō p̄caues. ad vlti
mū ad ignominosā puenit pau
ptatē. **I**nterea necessitate co
gēte. verens ne succubet mē
ditati publice. p̄dā uideū a
dnt. qui ī vicino comorabat?
quis ut ī pleriq̄ sese habet
illud hom̄ genus. diuersis
pollebat copis. orans et mul
ta p̄re deposites. ut ex suis fa
cultatibq. aliquid ei ip̄iēdo
comodaret. vnde lucrando ali
quo mō valeret suā penuriā
reluere. **C**ūq. ille utpote iu
deus xp̄iano m̄ime fidē dā
do crederet. et p̄ thesauro co
modado arabonā sibi defer
ti iussisset: ille q̄ petebat sub
intulit dices. **Q**uid tibi pro
arabone donae valeā nō ha
beo. sed si temp̄e uelis. s̄m̄ m̄
cholau p̄ me tibi fideiussore
delegabo. **Q**uid audies ille. ut
ēat iudeus nō abnuat: s̄ sibi
talē p̄libatū respondit. **N**a
cholau m̄q̄ super quo polli
ceis: multis m̄imantibq. eiusq̄
m̄imantibus choruscantibq. non
abigo bonū ēē virū. **E**t q̄ fa
mā volūtate sum̄ dei eū cog
noū ēē fidele: ea q̄ postulas
sub eius fidei pollicitatioe. si
ip̄e volueris tibi nō cūctabor
commedāe. **C**redo equidē tate
auctoritatis virū. nullo modo

tes meas fraudulēta fide de
fraudaturū. **E**rgo cū comū
vtrorūq̄ consensu. oratorū s̄m̄
expetuit nicholai: et xp̄ianū
qui a iudeo mutuū petebat.
tenēs cornu altaris. ita eū af
fatus dixit. **I**ndū altare tibi
in uadimoniu trado. simulq̄
ip̄m s̄m̄ nicholau p̄ me fide
iussore p̄beo: an̄ eius etiā co
spectū p̄mitto. q̄ michi nūc
in tali angustia p̄stas. tibi a
me ēē reddēda die denotato.
His ita p̄ponitibq. dele
tatis. et ad domū xp̄ianū reuer
sus. q̄d petebat. querēti cōtu
lit: auri salicet nō modicā q̄
titatē. **Q**uō itaq. fauete sibi
scōq̄ nicholao opitulare: ad
p̄stina diuiciaru habūdāā
redit in breui tempore. **C**ū at
definitū temp̄us aduēisset. iude
us q̄d p̄stiteat require sāta
git: rogās ut q̄d comodauerat
volūtate celeit' restauraret.
At ille eius petitiōi adq̄p̄s:
p̄q̄ rogauit p̄mpta volūta
te annuit. **V**erū triū idu
nariū iā transcurso spatio iude
us redit: obm̄p̄s q̄d mutu
ū dederat expetit. xp̄ianus
vero īmemor collati benigni
astucia etiā deceptus dyaboli:
dixit om̄e debitū reddidisse
se illi. **Q**uid ille audies. et ut
q̄ credi possit obm̄p̄stens:
iterū atq. iterū monebat. ut
q̄d p̄stiteat redderet. sibi.
Econt' xp̄ianū affirmado as

serbat se cuncta q̄ accepit regi
 tuisse. Tandē ciuitatis geneā
 le adentes mallū. corā semoribz
 et iudicibz illius p̄ie. iudeus
 que cū xpiano egeat. uel qua
 rōdiorē illi aurū suū cōmoda
 uerit. apta ptulit rācōe. obse
 rans ut corū iudicio. qd̄ dona
 uerit mutū. sibi integre red
 detur. **N**e at̄ q̄ accepit negā
 do rōpondit. q̄q̄ exigerat
 se illi rēsignasse integro libra
 mē. **T**ūc ex cōsultu arbitrio
 rū dēreū ē. aut illi qd̄ requi
 rebat ad p̄ns reddedū fore.
 aut certe sacramēto se illi fidē
 face. omē qd̄ exigerat recepisse.
Ad hęc iudeus. satis inquit
 nicholau fidele virū credo eē.
 sub auz fide. q̄q̄ defraudator
 defendit. iudeor cōmodasse.
Attamē si michi iusurādi fe
 cerit fidē. sup̄ ipius altāe qd̄
 i uadimomo suscepit. sumā
 penūe quā repetō floccipedo
 amitte. **S**cio eī cū aurū me
 ū credidi. et certus sū nō illū
 aliq̄ fraude posse decipi. **O**
 iudei gloriosissimā fidē. qui
 nodū in xpō renatū. crede
 bat deū eiusq̄ famulū nicho
 lau. m̄ me posse decipi falla
 cibus sacramētis. **C**onstituto ite
 rū die simul cōueniūt. iude
 us cū sue legis testibz. et xpi
 anus cū xpianis hōibz. **F**e
 cerat at̄ idem xpianus. callida
 machinacōe. concāuū qd̄dā
 in manu baculi manualis.
 in cuius concāua sumitate

auri q̄ritate que repetebat
 posuerat. **C**ūq̄ p̄ter ad mōse
 tū sū nicholai simul p̄peraret.
 xpianus ille baculū simul cū
 alio interius rēcondito iudeo
 dedit. petens ut usq̄ ad basilicā
 sū nicholai illū deferret sem.
 ut dū ille baculū cū auro ter
 pet. manusq̄ portaret. q̄ illi
 qd̄ exigerat dedert in manu.
 sacramēti fidē uerūe posset.
O calliditas viri p̄suptuosa.
 qua sū nicholau m̄fontē de
 tpe conabat. **S**z q̄ nō ē sapi
 entia neq̄ prudentia neq̄ cal
 liditas cont̄ deū. mentis sū
 nicholai que fallacē machina
 bat. effice. fallax machinacō.
 qualit̄ hōibz innotuit i subse
 ptibz intrinabo. **I**nterea iu
 deus tante falsitatis ignatus.
 baculū iā dictū maibz gestas.
 vna cū xpiano ad templū
 sū nicholai puenit. **T**ūc in
 ferrimq̄ ille manū super alta
 re ponēs et peruitans ius
 iurandū m̄trepidq̄ mtulit.
 et ab altari letq̄ discessit. **A**t
 iudeus. satis inquit p̄stola
 bor. quid v̄mdicte de tanta
 falsitate michi nicholau ispe
 cū credidi faciat. **I**ns dic
 tis. vtriq̄ ad p̄ria mema re
 cesserūt. **C**ūq̄ xpianus iter
 qd̄ ad suā mansiōnē tendebat
 alacris pageret. in ipō iti
 neis medio tanto sopore de
 pressus ē. ut sibi idem nō
 modicū quiesceret. statim
 exhalaret animā. **D**icens

itaq; se in vino. bacula que
conferat cu auto iuxta se po
sunt: et diuinus obdormuit.
Igitur cu mibi somno depresso
iaceret: repente uehiculu onus
tu bobus trahetibus per eandem
uia uenibat: et usq; ad ipm
locu quo ille iacebat puenit.
Cuq; bubula eu no possent
examine: nec in altera parte
carru reflectere. impetu va
lido bobus super eu transeuntibus
carru qd traherat: per eum
transiit. euq; magis exanime
reddidit: et bacula iuxta eu
iacente contriuit. **T**u omib; q
qui aderat: aurum qd in bacula
repositum apparuit: et qta
calliditate conit iudeu vsus
fuerat. iudicibus et magistratibus
omib; populo claruit.
Cu ergo ad illud spectacula
vndiq; suburbam conuolare
iudeus quoq; et ipse actus res
affuit: aurum suu qd ille
fraudator ei suis comitibus de
negant. iudicibus illic astatibus
recepit. **C**ursu itaq; cita
to usq; ad san nicholai orato
riu puenit: et coram astas dixit.
Gracias tibi ago bone nicholae:
q; fideliter michi aurum
restituisti. qd in tua fide comisi.
Enuero q; tanta michi
in merito uoluit exhibere
beneficia. neq; passus es me
deludi ab illo fraudatore: amo
do te venerabor ut deu. et ve
lut sum dei fidelissimu am

ai et teste. **V**erum si tante
pragmatis viru resuscitando
michi tuus beneficis merito
virtute tua meriti ppalares:
cu omi familia mei uiris
deo tuo crederet: et omes quos
possem mee religionis viros
ad xpianoru conuertere secta
conarer. **I**taq; du adnuca
de re que accideat cofabularetur.
ecce qui mortuus fuerat
lymna templi ingressus. coram
altari sancti nicholai pedit.
et de hys que gesta erant ven
a impetrando sese culpabile
reddidit: et sic ad domu rediit.
Qu iudeus ut vidit. cofes
tum credens xpo cu omi domo
sua se baptizati petiit: et in
dysmu deserens. demceps xpo
scoq; nicholao fidelis pmanst.
O facialis pietas eorum con
fessio. qui peticioibus tantu
viri iudei patulas aures ta
facile pbiuit: et qd petebat
misericorditer adimpluit. **E**
ius itaq; imploremus gressi
ma clemenciam pietatis tons
cordiu medullis. ut orationu
narru libanna. ad aures su
mi defeat conditoris: q; sup
omnia uiuit et regnat. **I**solu
regni celestis Amen. **De illo**
aug filii de mai saluu redit
Hertur vir qda maxima
deuotione circa sanctu
nicholau habuisse. **V**ir iste
magnus erat: et magnis rebus

habuadabat. Et quibus vas si
 et precepit: quod sancto nicholao
 oblatum et propositum et promissum.
Verum vas factum cum auro im-
 cans et gemis fulges cernit
 artificis diligencia nobile am-
 mutauit: sibiq; reliquit. quod
 beato promissum nicholao confes-
 sori. Hoc inquit vas meo u-
 su retinebo: et aliud eo non
 inferius sancto nicholao habeo.
Dixit: et corruptis auaritia
 uas elegans reliquit: aliud
 q; longe inferius sancto nicholao
 parauit. Contigit haud multo
 post tempe. ut collectis rebus
 necessarijs domo propria exiret:
 et suo unico filio committatis
 nauim ascendet. et secundo flatu
 tranquillorum fluctu nauigaret:
 et nauigando ad beati nicholai
 ornam promittet. **E**ius igitur
 nauigatioe nodum mediata
 ob rimas corporis releuandas
 precepit nautis ut anchoras
 deponeret: et labore inter-
 misso corporali. necessitudi
 indulgeret. **P**arent nauter:
 et releuandi epulis in locis suis
 repetit residere. **T**unc prodictis
 uis factis hilarior. uas quod pri-
 mo sancto nicholao parauerat
 protulit: et cum eodem vase sibi
 promissum iussit. **V**oluntas autem
 dei fuit. ut huius patris filius
 uas quod pater diligebat acciperet:
 et uelut abluturus. aquas e-
 quois inde hauriret. **Q**uod cum
 magna cauta festinatioe puer

faceret. uas eius manibus elabit:
 et sui pondere. quod equois fundum
 in momento plabit. **U**nde
 puer extritus et pene exanimatus.
 cum conat' reme quod per-
 diderat corruit: et animu deuorantibus
 undis amplius non apparuit.
Ato magna clamabant et conu-
 runt nauite. et clamoribus et
 ululatus maximis. iustitate
 pelagi circum circa repleuere.
Accurrunt amicos patris in fluctibus
 se precipitaturus. si nauitarum
 precium non retineret et uin-
 cretur manibus. **C**lamat et eu-
 lat infelix: et sua exaggeta
 do tristitia. equor clamoribus
 et nauem suis repleuit fletibus.
Ret mora exort' crudelissima
 tempestas: et semetibus uentis
 et tumebus undis anchora
 retrahunt et reponunt. nauisq;
 nauigationem reddunt. **C**auti
 et festim nauite disponunt in-
 detes et cetera nauis arma
 meta contra tempestatis crude-
 litate. et patet lugens et pe-
 ra morturus descendit. primo
 corruit in nauis carina. **I**n
 parato equore cursu supraue-
 rat: et desideratis litoribus
 appulerat. **T**unc pater infelix
 extrahit. et seruatorum officio
 ad sancti nicholai ornam de-
 duat. **U**bi quod ex mortuis
 resurgens. et uelut aliam
 resumes: magis clamoribus.
 modo deum. modo sanctum nicho-
 laum. modo flebilibus querulis
 uocabat. et reuocabat amf

sufficienter doctus. et quā debe
at deuotionē scti nicholao. et
qualit' vobis pseuerare debeat
in pmissio voto. **De mercatore
que suscitauit.**

Mercator quidam orationis et dilec
tionis causa ad sancti nicholai
etiam festinas: hospicio cui
iusta vici susceptus e. Qui
mercatoris pecunia inuies
et affectans noctu surrexit:
et hoīem sopitū crudelit' in
gulauit. De hinc inuocauit
cadaver membrati diuisit.
et in quodā dolo occultit:
et iuxta uestendariū cōsuetu
dine carni multo sale soli
dant. **M**ercato tate vima
nitatis scēle crudelissimus
hoppes ad lectū suū redit.
iacuit: dormiuit: et quieuit.
Nocte media. clemētissimū
confessor nicholaus. illud cru
dele et nefandū hospiciū.
uelut speciosissimū miles
intravit: et aperto dolo.
illud dilaceratū et attritū ca
daver extraxit. et membra
mēbris reconciliās. corpus
totū reformauit: et p̄sus
nulla remanete acatrice vite
reddidit. **T**ūc sermone pio
mercatorē suū allocutū et
consolatus hoīs hominide ex
iuit domo: et sue beatitudi
nis reductū et receptus ē pa
lacia. **F**acto mane mercator
surrexit incolumis. dñm̄q̄

domus vocans et salutans.
intermissi labore itineis arti
pe disposuit: ignorabat eī
mortē suā quā ei hospes in
tulit. et ab illata morte p̄n
ti vite qualiter reddito fuerit.
Tūc peccator stupens et adm
rans peccatū facinus recepit:
et qualiter eū uigulasset. et vni
uersa membra diuisisset ape
riuit. **E**go inquit te miserā
de hō uigulam: ego tua mē
bra diuisi. et in isto dolo ne
fando occultui. **V**ere maxi
mus confessor sctus nichola
us qui tua contrita membra
reformauit: et reformata
p̄nti vite reddere potuit. **M**er
cator hoc audies et eē verū
cognosces. deo et suo cōfesso
ri nicholao grās reddidit:
et quō sub militis spene bea
tū nicholauū videat et audie
rat. stupenti et mirati hos
piti suo alacrit' exposuit.
Nox satisfactioē recepta ac
firma pace facta. confederā
tur hoppes et mercator: atq̄
p̄ā deuocōe conquiretes ad
etiam sancti nicholai. facti
sūt ibidē serui p̄petui. **Plōg**
**que in cofortis clericorū omni
ūm q̄ posuit i tu flacone
sā nicholai confessoris.**
Sicut manus sculp
tois perita ē ad di
lucidada sue mdagi
nis thoraclam: ita

strenua ad apalada quali in
sexu coditionis eluceat. Cuius
figmentu sicut duru e in veritatis
copacoe avari sensuuzq discre
tione coniecti: sic dudum fore di
iudicatur in firmis. phisice. et in
te. logiceq rimare differencas.
Quas illos insudae ad enude
andas decet. qui scdm cathego
rias actiue cotemplatiueq vite
censuras nectura amari came
na boate noxiu. quuz sensu
sensu. verbu uerbo. sophistico
peripateticu dogmate iudicium
videre curat. Equae quide ego
microforus barensum omi vltimq
meptus arte. mauleqz lucifluo
sermone. ad formados huus
confessoris dei clandestinos mo
res. canseraqz vita. qm imet
tus eiusde suffragatus ad om
culo. aggrediar sine trislacionis
textu. sili sub breuitate angere.
qua dominus curtorus lucidif
simq arbiter. ceteriqz barensum
ptores. pmo scaru emiaru ter
tores. sumo. cu msu cogetes
me dilucidae rogarut. Quo
ru pcatibq parens. ppter eius
de sci amore. corude fultus
mituetibq. qm msuus cernor.
ad tam lucifluu opus msus su
certam psequi veritate. q de
oz sophos flagito lectores.
catosqz libealiu artiu calcula
tores. ut aplestia sopita mu
dia apollogeticu in hoc cose
rant sermone. **Incipit trisla
co sa nicholai gressoris xpi.**

Pitur cu omnipotens deus suo
excellentiori atq archano sensu
set consilio. qualif barense
verbe. auctaqz apulie regione.
serenissimo ac pretio visitaret
ymmo deozact. splendoe. actu
e eius diuina prudentia. ut qui
da barensum sagaces atq illu
trix viri causa mercaois. cu
tribus ratibq oneratis frume
to ceterisq merabq pgerent
antiochia. Qui du ceptu
agerent iter. istamati diuina
inspiratione consiliati sut. que
sue eutes uel redeytes. deo fa
uete tolleret a mirrea corpis
beatissim nicholai confessoris
xpi. et se suas dantes p tali
desiderio conspirauit. omi cu
msu impleat illud. Quo deo
uolente dum applicuisset. suas
negocia agere cepisset. accidit
nuitu dei. ut intelligeret id q
meditati sut. uelle patiri a
veneciatis. q eo tempe similit
causa mercaois illuc pcesse
tat. Qd du barense veagit
agnouissent. scrutantes fac
ta illoru copererut eos pata
habere ferrea instrumeta
cu quibus idem veneciam
si pure possent i mirream
ingredientes beatissim mio
lai etiam. facti eiusde fran
geret pauimeta. sacrisqz de
portarent corpus. Consilijs
quoqz i luce patefactis. spo
sponderut barense. si dno
opitulaetur talis se id acturos.

ut et venetis. ymo omibz
 in myrra manetibus foret
 absconsi. Demde studetes
 venudae sua emebat que
 eis oportuna ee videbantur:
 nauisq; finis vtriusq; nego
 nis. festinat myrra vene
 rit ad vrbē. Cuius portute
 nates: solito more suas mu
 merit rates. Demde duxer
 erit duos pegrinos ab an
 thiochia secū allatos: q; curi
 osius illas exploraret partes
 p̄turtos. qui nefandissime
 eis extimarit. Qui dū
 usq; ad sc̄m accessisset corpus.
 et eorū agnouissent absentia:
 uelocit̄ remeates ad suos. nū
 nariūt qd̄ seaurisse suas pos
 sent implere volūtates. Ita
 tūq; salubri accepto cōsilio:
 quadraginta et septe ex eis.
 suis stipati armis. deuotis
 sime ad sc̄m festinaue corpus.
 Ceteri vero nō dissimiliter
 suis muniti armis. reman
 serūt easde ad custodiendas
 naues. p̄pter metū eorū dē
 tutorū: qui illā inuasent
 regionē crudelit̄ depopula
 tes. Qui sic sagacit̄ in dua
 bz diuisi p̄bz: statuerūt for
 tit̄ dilectum implere opus.
 Illi nāq; quadraginta et septe.
 ad sc̄m deuicentes eodem p̄
 confessois: quorū tātū ibi re
 pertis custodibz. hūilit̄ deuota

intrarūt aulā. sc̄m adorates
 aram. Tūc mīmū sc̄o feruetes
 desideio. sic eisdē aut̄ custodibz.
 Ostendite nobis fr̄es quo i lo
 co conditū manet sc̄i confesso
 ris corpus. Qui putates qd̄
 causa orōnis seu oblacōis ista
 inquireret: ostendit̄ prius
 locū vnde cū pennulo sc̄m tra
 hebat liquore. Demde osten
 dit̄ qualit̄ i loco eodē sc̄m de
 litestebat corpus. Tamē q̄
 basilica sc̄i sequestrata eat ab
 incolatu hominū. idem custodes
 stimulate i corde ne sc̄m tolle
 ret. inde corpus ab eis solliate
 eodē inquirūt barenenses dice
 tes. Cur talia inquiritis? For
 san sc̄m tollere vultis. Sed
 sciatis nos hoc mīme cōsen
 tire vobis. ymo an̄ posse mo
 ri q̄ p̄mittere eū tolli. Quibz
 responderūt. Vēacit̄ satote
 nos p̄pue p̄pter id vrb̄ adue
 nisse simbz: ideoq; rogamus
 ut verū nobis ostendatis lo
 cū. et n̄ labor nō remaneat
 vacuus. Custodes vob̄ vidētes
 eos dubios de ostensioe loci.
 omnimō tenuit̄ p̄andē dicētes.
 Dēbet nos liquoris sacri et
 corporis patefuisse vobis idiaa.
 Tamē vtrū ip̄e sit locus an̄ nō
 sc̄is dei confessor nequaq; per
 mittet uos cōtingere se: ideo
 q̄ recedite an̄q; her̄ cūnū pau
 aat aures. Barenenses at̄ cer
 nētes eos p̄abus nō posse mol
 liri. ad callida se vertūt argu
 mēta. fingētes sc̄i ingem̄ ver
 ba: ex quibz mīme culpandi

et videntur dicente scriptura
Bona est frans que noni noiet.
Aut ei. **S**ciatis quoniam papa vrbis
rome vait i harim ciuitatem
nam ai multis apthiepis ml
toq; clero & populo & ipe mi
sit nos ad ptes istas ut tiffca
mus illi hoc sacru corpus: eo
qd idem dei confessor in sopms
apparet ei pcept se nris tiff
uehi regionibz. **R**ati era qd
pmissioibz possent deflectu
ite aut. **S**i placet pati sumz
pbere vobis qtuq; pty quei
tis p tali thesauro: ut i pace
possimz sequesimz accepta bn
dictioe. **Q**d du idem haurit
custodes: videtes eos patos ad
destruedu eme paumetu corpa
q; tolledu petus elingues effi
aut. **F**ugeat ore color: sanguis
q; reliqueat artus. **P**lagiant
et vestes scindut e pectore sa
crus. **C**u barba ardes vellut
ex vertice tristes: & meli q; ari
ut ista discedet tertia q; tudant
caru sibi tot per sela sem. **Q**d
dica. **A**uru quasi stercus abia
tur. **B**ladimeta locuionu q;
vipereta venena muctur. et
ommo intudur se dedere fuge
quo panderet her oia aibus.
Quoru du velle barenses as
piciut sagrat ordianit ut
ut aliq ex eis teneret ipos cus
todes. aliqz custodiret ianuas
basilice eiusde. et plateas et
vias: ut nulli acrolaru regiois
illius possent eoru addistere
facta. **E**t adq; teneret. quous
q; ceptu impleret opus. **P**ost
her vero vnus e duobz p q; bi
feris. eoru qui istis mteant acti
bus. suas mte manus tenes v

nu legitu vitru. que sco m
pleueat liqueo. suis ad hora
illa somis i tato cupies suffa
gra negotio. posuit eu m
vertue vniq; colupne no mul
tu alte. q; stabat i vestibulo alta
ris. **C**omptoz sus. ut vabas
collocuioes qualu agerent.
du tenderet moras. ris valde
obstupeda euert eis. qm lectio
illes lapsus e nequie e sum
tate illa ai gidi fringoe passit
marmor illud sub quo suis ac
arcebat liquor. **A**d aug ipulsi
one vnanimi curtes. & repe
netes eu totu salu. **M**anti su
mus sumu laudates dnm. **C**ur
quide vear agnouerit. q;
idom dei confessor per illi sou
mperret eis: ac si dicit. **C**ur
tam pigri estis ad pfiaedu opz.
Mea est volutas hic pfiafa
vobis: et locus i quo p mul
ta anozu curricula dilufo hic
e. **C**onsidete miraculu quid
et meū sumetes corpus abar.
q; barenses omes mea sub p
tectioe letates. **P**etuo sub me
a iocudabimz diade. **P**re
rea quida audaassimz iue
nis ex eis anxius ad illud p
fiaedu opus ferat irruit
super vnu custodu euagiato
ense. et nisi ostendat scissim
corpis tuba. **M**inatur se illu
pting eode mterime gladio.
Que du quida ex custodibus
ipis prudetior ac sanctior ce
teis vidit sic furete. accessit
cominus: et idignatis am q;
quis mulcet alloquus. **C**ur m
quit sic i dei simulū seuis.
Ere locus a quo suis eduat

... hoc quide
... relacone
... per vnu
... multi
... valde
... sudio
... eis nol
... uobis
... p
... omni
... meolac
... dū haren
... diligent
... de aust
... respondi
... annue
... nrolau
... maiona
... ut
... cuata
... metu
... m
... ad dioc
... ad
... hanc
... facit
... q; nūc
... ostendit
... gradue
... m
... et si per
... de confessor
... sine via
... pacat
... pabiles
... p
... deo volent
... desert
... p
... gladio
... mallo

liquor: corpus vero sancti in eodem
 latitat loco. **S**i hoc quidem san-
 mus per veteri relatione vi-
 corum. Simulque per nostrum memo-
 ria temporum: quoniam multi ipso-
 tores alijque potentes valde in
 hoc eodem defuderunt studio. **S**i
 enim concessum est eis nolente
 sancto dei. **S**edam eueiet uobis
 illud quod idem dei confessor pro-
 prio anno per visionem compta-
 tus est nobis. ut eius miracula
 alias intreat. **Q**uod dum baren-
 ses audissent: diligenter hunc
 interrogarunt: custode de auspici-
 no visionis. **Q**uibus respondit.
Integer iam intactus est annus
 ex quo dei simulacrum nicolaus
 tribus suis innotuit mansiona-
 ris. per visionem precepit. ut
 notificaret habitatoribus ciuita-
 tis huius mirae. qui pro metu
 turrorum hinc aufugerant in
 motu absentes quasi ad duode-
 cim miliaria. ut aut rediret ad
 habitanda et custodienda hanc
 ciuitatem. aut omnino starent
 eum alias migraturum: quod nunc
 sicut terminus veris ostendit
 indicis. **I**deoque cesset gladius.
 sopiatur uirgula. acriter mi-
 ne sequestratur paul: et si per-
 missum est vobis. ut dei confessor
 vobis conuincat actibus. sine vira
 turbatione nunquam lesione pacati-
 abite. **S**i quis culpabilis in-
 tuemur nosmet eius sanctis precep-
 tis: credimus deo volente quod
 non sit facile pro nos deseret
 seruulos. **T**andem idem profatus
 iuuenis hinc adquefrens al-
 loquens cum sociis suis: gladio
 recondito. acceptoque malleo

ferreo. virilibus praecones. mar-
 moream tabulam paucissimi sancto
 substantia corpori. penitus eam
 praeu redigit in scissa. **Q**ui
 nodum multum foderat in profundum.
 cum socij eodem insistentes labori.
 reppererunt tumba marmorea
 candidissima: quam detegentes
 usque ad medium valde pauebat
 patere eam. ne aliquid mole-
 sti eueniret eis. **N**ox ille vl-
 terius non valuit sine metis
 tolerare feruore: sed pro nichilo
 durit. quod quod magis ei aduen-
 iret. **Q**ui forte eius praecones
 cooptorum: inuicibus fregit.
Quo aperto usque ad umbili-
 cum sancti corporis. inuenta est eadem
 tuba plena sancto liquore. aqua
 tibus ibi abobus prebiteris.
 qui eum ferre iusserunt. et quo-
 da ex naucleris. ceterisque socio-
 rum qui cunctis intererat factis.
Preterea tanta odoris fragran-
 tia subito secuta est. ut oes pu-
 taret se in paradiso consistere. que
 non tam penitus verum etiam
 congruis spiritibus auius. usque
 ad mare ferre tria miliaria se-
 positum ceteris socijs dilapsa est.
Ex qua respuanti extemplo omni
 iocundatur letitia. agnoscentque
 quod sanctus prope confessor suis con-
 sentiret socijs. **P**ost hoc teme-
 rarius ille totum se audacter
 ingerens sancto. nichilque ut dic-
 tum est titubans. indutus caliga-
 tusque audet sacra descendit
 in tumba. **Q**ui ingressus: sub-
 mergens suas in liquore palmas.
 repperit reliquias sanctas naturas.
 aromatum omnium suauitate vme-
 tes. **Q**uas infaiciabiliter deos

septingenti et septuaginta quibus
 animi tacti sunt: in quibus
 nulli aliqui imperatorum uel quo
 cuius hominum talia commiserunt.
Satis gratissima rem copen
 sit vobis altitonas dñs. eius
 confessor beatissimus nro
 laus: qui nos reliquit orba
 tos. uosque ignotos renouat
 i filios. Et nullo modo se con
 tinentes. induti et calciati in
 mare mergebant. et plora
 tes capiebant remones na
 uia et remos dicentes. Reddi
 te prem nrm et dnm. tuto
 re et nutritore nrm: qui
 nos omnino sua ptectione
 tutabat a visibilibus et inuisi
 bilibus inimicis. Et si non
 totum uel pte ex eo pbete no
 bis: ut no tanto penitus
 frustremur patrono. Quo
 rum euilantibus barenenses copi
 neres: dulcia pstant colloq
 a. Satis inquit nos ex
 apulie ptebus oruidos ee.
 et ex barense uebe huc adue
 misse per reuelacione ad hoc
 sanu corpus tollent. **T**ur
 cans calamitatibus irrationa
 biliter affligunt. Quia sicut
 dicitur a tempe quo scus dei
 confessor obijt. septingenti
 et septuaginta quibus animi pte
 ritu sunt: satis e eius habuit
 se beneficia tam uos que et
 pgeitores uros. **N**ur quide
 eius e uoluntas pffasa hinc.
 ut alias mundi illuaret ptes.
Sane habundat consolari po
 testis. eo quod eius habetis mo
 numeru sro plenu liquore.

quod vobis relictum e. pmo et
 pcona de qua multa sensibus
 beneficia. **I**ustu namq e: ut
 tam gndis et illustribus ciuitas
 ut bariis e. tato fungat patro
 no. **I**nterea ide indigene
 ibi videt assistere qda fien
 te e paramonarijs illis orba
 te ac desolate etie: que capi
 etes du affligeret i multis
 uerbeibus. opponebat quod ide
 ipse per penumam scm tradi
 dyet corpus cu socijs suis.
Sed beatissimo misericordie eu
 liberate nrocolao ab illozu ic
 tibus stupefacti remaserunt.
 agnouerunt quod inculpabilis
 eet. **D**empe sro corpore ho
 norifice recondito i una p
 uula belete. et pphero descen
 dete ad undas. pperibz fla
 te ueto. idem barenenses para
 tu reperit nauigae p equor.
Tur quide astole illi videtes
 se tanti patibm diuisione
 humilari. et barenenses relinque
 portu. nouosque deo et sro red
 dere factios. et em. i magnos
 conuersi luctus. implebat lito
 ra simul et aera grauibz si
 gultibus. testatibus eyde barenibus.
 quod ad duo pene miliaria clamo
 res ululatu sonaret: pmo
 quod pauca eent ex eis. qui uix
 contineret se fletibus copacien
 tes eorum miseris. **Q**uibus per
 curretes multe longitudinis
 iter: nocte illa quicuerunt in
 loco qui dicitur cactauus. **D**e
 inde transeutes magestam.
 postquam ad pfundas descendit
 aquis maris. valde impedi
 ti ceperunt eius fluctibus: et

vento qui dicitur aquilo obiacere se
eis usque patenti salutate. unde
idem dei confessor oratus est
puenerit. In qua cum quidam pi-
sulo destinates: putarunt quod idem
dei spiritus nequaquam voluisset in eis
eis: neque dimittere eos ultimum progre-
di donet redderet eis. Sed cogite-
tes supra modum virum suarum:
si ad viginti quatuor miliaria
et non valentes procedere ultra: in
uita sua destinant iter. in locum
qui dicitur per dicitur defectus viribus.
**Qui descendentes ad litus vide-
bant mare quietum. ventum sopitum:
et non valentes abulac. talipm
abatur me se. ne quisquam ex eis
fiatus est de reliquis sanctis.**
**Repente delectum est a nauclens:
ut patet euangeliorum libro. vias
sua uincit omnes nauite. quod
nullus eorum fuerat est. ab eis.**
**Quod si ausi fuisset scire: consi-
liaretur. qualiter e seculo ageret cor-
poris. ut ad patria redire valeret.**
**Tunc vero quique ex nauibus ipsis
manifestauerunt se habuisse de
sanctis reliquis. Quibus redditis
repositisque cum ceteris: tam hinc quam
omnes uniuersum dicentes. quod
nullus eorum fuerat est de sanctis
reliquis. De quo facto nulla
abige debet. quod ex dei volunta-
te hoc actum est: ut tandem demo-
nstraretur. donec omnes sancti corporis
reliquie iduise conderetur.**
**O mirabilis deus. quod ineffabi-
lis est tua potentia. cum non per uocem
aliamque angelum. nec per reue-
lacionem quorumlibet sanctorum. neque
per eundem sanctum nicolaum.
qui in hoc magis magisque vi-
get. primo nec per portitorum
suorum sompna ista perpendere
uoluit: sed per muta elementa
tam diu eos dissimulasti. quo**

usque se redderet sua. Demum
post factum sciam mentem quiete
tibus uentis. propterea timore
maris. Inquietes littora. uel
fiantis catibus. in comitum gra-
dentes uenerunt in locum qui mar-
chiano uocatur. Deinde dum pre-
teriret aulsum uicinis: accidit
ut quidam nauitarius obdormisset
grauiter prope sompno. In
quo apprensus ei sanctus nicolaus
dixit. Nolite pauere in aliquo.
**Ego enim uobiscum sum: et ad vi-
ginti dierum numerum per uen-
memus in barum ciuitatem.**
**Qui dum exprophetatus fuisset.
et que uidentibus uariaret
satis: omnes inmensum iocunda-
tes gaudio. uenerunt in cetera
num. Ubi dum comedisset. inde
per sustulissent aqua: ueloci-
tatis uariantes. per spacia
duorum dierum uniusque noctis
transiissent quingentis miliaribus.
applicuerunt in insula mila-
ibi quietum nocte illa. Albas
cete autem aurore. aggressi sunt
iter suum. Qualiter uero un-
numinda res eis accidit non
permitta: sicut qui uidentur
narrauerunt michi. Nam dum
teneret pelagus. uent una
puula duns allaude similis.
et sedit in dextero temone
nauis. in qua deducebat
corpus. Et de abulac super
eum ceu ab ipsis nutrita foret
mansuete ascendit manu
cuiusdam nauite: qui tunc temo-
ne uidebat eundem. Indeque
motus preterit ubi sancti quiete
cebat corpus: et modicum ro-
ce canens. cum uento suo lenit**

illa. in qua
reliquie. B
laudatus e
qui non
uere eam nu
laudacione et ve
si confessoris
satis aus
tactus uero
quod se
corpi. Qu
unaqueque
uere uisa e
laudat. eo quod tan
milibus gest
Que reddito
obsequio. euola
de uisa no est.
uenerunt in
dicitur staph
uere uona polli-
uenerunt in nobilis
qui dicitur gese
non. letabundi i
monastia ciuita
reliquit. post aliq
uenerunt in the
uenerunt vna et
uenerunt. Deinde
in silia: vni pau
in nulla iam
uenerunt locum. se confes
reliquit eos. Igit
et i portu sancti geor
quatuor dista
uenerunt a barese urbe:
uenerunt. in qua
uenerunt corpus. a
uenerunt a barese. illa.
uenerunt dore conuere sst:
uenerunt. Quibus pan
uenerunt: cum omnibus re
uenerunt. quibus re

tangebatur belete illa in qua
 se delitescere reliquit. **B**e-
 nignus fides. o q̄ laudatus e
 omnipotens deus: qui non
 tantum hoies. verum etiam muta
 creatura in laudacione et ve-
 neratione sua se confessoris
 dirigebat. **N**am cantus eius
 laudatio fuit: tactus vero vir-
 tris oscula intelligit. qd̄ sc̄o
 fideliter offerebat corpi. **Q**ue
 canedo carnes vnaq̄q̄ in se
 simul et hoies. visa e om̄ibz
 dae beatitudinis laude. eo qd̄ tam
 magnificam mirabilem gesta-
 bat pastore. **Q**ue reddito
 sue obedientie obsequio. euolas
 amplius ab eis visa no est.
Per multo post venerunt in
 insula. q̄ colice dicitur staphy-
 nu: latine vero bona polla.
Demum venerunt in nobilif-
 simu portu qui dicitur gene-
 ra. **I**ndeq̄ moti. letabundi i-
 tuerunt monobastia ciuita-
 te. **Q**ua relicta. post aliq̄
 tu spaciū applicuerunt in me-
 thone: ubi emerit vnu et
 que necessaria erant. **D**emum
 venerunt in sikea: vbi pau-
 lula quiescentes. in nullam iam
 declinauerunt locu. sc̄o confes-
 sore xpi letificante eos. **I**gitur
 ut ventu est i portu sc̄i geor-
 gi maris xpi. quatuor dista-
 te miliaris a barefi urbe:
 construxerunt clepsidra. in qua
 san̄ ordinauerunt corpus. a
 mouentes eu a belete illa.
Cui vbi q̄te dore connere sst:
 put dñs dedit paucas pan-
 dere curabo. **O** baris relicte
 sonata iherlm: cu om̄ibus te
 cu manentibz innumeis exultas

fauoribz gaude. **G**aude baris:
 om̄i amodo plena iocunditate.
Gaude baris: innumeis facta
 prouis. **G**aude baris: in te
 erupies nouu legatu salutis.
Gaude. que nictis apulie acti-
 bz laudabilior p̄baris. **G**aude:
 q̄ triumphali victoria coronaris.
Nam nykolaos grece: latine te
 sonat victoria p̄loru. **Q**ui
 vere viat: cu baretes apuleos
 q̄ omes. sub sua p̄tectioe adqui-
 siuit. a possessioe infirmitatu
 liberatis. **G**aude: que per bonis
 simu nycolau. in angeloru
 choros tuos agnosas assumptos
 nutraos. **G**aude: que celebri
 fama per totius mundi clima-
 ta diffusa. **O** q̄ pietate res-
 perit omnipotens: q̄ suauit-
 te sue subegit benignitati.
O q̄ te clauo irradiant suu
 aspectus luce: cu te s̄as angelis
 comendauit p̄tenda. **O** q̄
 vigili custodia die ac nocte ho-
 ris ac momentis sumo super-
 te vigilauit studio: nepe no
 per te. que multis molibus
 peccoru grauis: s̄ per bonis
 simu suu confessore nykola-
 u. cu quo legiones aduenerunt
 angeloru. **F**ides dilassimi te
 stipiscamus omes. et om̄i cu
 nisi ad puu conuertamur dñm:
 qui nos pie manus decorauit
 etherea margarita adornas.
Nam si toto ex corde ad eude
 conuersi fuerimz dñm: no ta-
 tu hoc eximio letabimur do-
 no. q̄tu ip̄o donato futuo
 celestiqz remunerabimur bo-
 no. **S**unt nobis testes lica

regio. mirra simul et pate
nt ciuitates eiusdem: que si
huius confessoris dei antiqua
pcepta pntes q virtutes fide
ll sequerent. tramite. nullate
nus eas idem relinquet gu
bernator. Ideoq om modo
separetur a nobis aduiteria
plurcia. homicidia. furta. odia.
falsitates. malignitates. lites
detractioes superbie: et que
cuq in nobis man obnubi
lat fide. Quibz obiaamus
almificas virtutes. man
iustificantes fidelitate. pmo
omibz p deo suoz confessoris
amoe vnderiqz huc venen
bz. ad oraa oes sacrasqz obla
tioes soluendas. nullusqz mo
ru aliquid condiciois seu
molestaciois opponat. nec
negocia exerceat ficta: qz
si idem dei scis. nos pncos
seruulos talit malis amal
catos bonisqz redimtos as
pexerit. non solu in nos so
litas ostendet virtutes. sed
et per suu intuetu regm
religis effiaet possessores.
Citur postq bureses ad por
tu pncie ciuitatis applicauerit
paretibz eozu qz inticulis
obuiaabz eis. relatu e qualit
tissimatu eet beatissim con
fessoris corpus. Qd du qua
da ex eis vedat agnouerit:
uelocius remeates ad litus.
magms vocibus annuciaue
hoc ibi asitibus. Qd fama
ubiqz diuulgate per vrbem
omnes cateruati concurrut
ad tam miru amaduz spet
taulu. Cleia vero barenfes

sacris m diti vestibus
celestibzqz intenti fauoribz
rapidis passibus descendit
in portu expectates scis sus
cipe corpus. Interea nauicle
ri simul et naute per lagna
ciois officiu suu nunaueut
cuibz dicetes. Quando nos
sacru tulimus corpus. tunc
pmissus ut piter vobiscu
conde m9 ei digna etiam in
curte dnica que dicitur ante
catepam: petimus ut vris
assenciais pmissis. Et quo
dicto gndis int omes orate
dissensio: quozu alij q plures
ee videbatur laudauerunt
illozu sponstiones. alij vero
nequaqz. s aupebat ut scis
dei confessor ferretur i epus
copiu. Quibus ex vrisqz p
tibz litigatibz. factu e ut
domng helyas abbas vena
bilis. monasterij sci bndicti
ciuitatis illius ascendet naues
illas: et post libata oscula so
rectoribz dixit illaru. Huc
ady sophia pectore petunt
vram fies. quo scis michi o
cedatis amadu. an nos ve
tes studeam9 vobde gntes: do
net vobiscu vulgus consense
rit illud qd pmissus sco. po
pulusqz petistis. domnica quo
curtis nykolao sit domus al
mo. Cui9 dilecte peticiois oes
fideht assenserut: scis pbe
tes corpus. Demde iustim
e ematu om sonae capanas:
ppter eiusde sti honorem.
Deponetesqz lipsanu scis.
suma su cautela posuerut illud
sup altae eiusde sci benedicti.

vnt

regio. mirra simul et pate
nt ciuitates eiusdem: que si
huius confessoris dei antiqua
pcepta pntes q virtutes fide
ll sequerent. tramite. nullate
nus eas idem relinquet gu
bernator. Ideoq om modo
separetur a nobis aduiteria
plurcia. homicidia. furta. odia.
falsitates. malignitates. lites
detractioes superbie: et que
cuq in nobis man obnubi
lat fide. Quibz obiaamus
almificas virtutes. man
iustificantes fidelitate. pmo
omibz p deo suoz confessoris
amoe vnderiqz huc venen
bz. ad oraa oes sacrasqz obla
tioes soluendas. nullusqz mo
ru aliquid condiciois seu
molestaciois opponat. nec
negocia exerceat ficta: qz
si idem dei scis. nos pncos
seruulos talit malis amal
catos bonisqz redimtos as
pexerit. non solu in nos so
litas ostendet virtutes. sed
et per suu intuetu regm
religis effiaet possessores.
Citur postq bureses ad por
tu pncie ciuitatis applicauerit
paretibz eozu qz inticulis
obuiaabz eis. relatu e qualit
tissimatu eet beatissim con
fessoris corpus. Qd du qua
da ex eis vedat agnouerit:
uelocius remeates ad litus.
magms vocibus annuciaue
hoc ibi asitibus. Qd fama
ubiqz diuulgate per vrbem
omnes cateruati concurrut
ad tam miru amaduz spet
taulu. Cleia vero barenfes

omibz ex p[ar]tibz dispositis ac
 matibz nauibz ne aliqua pa
 terent v[er]m a quacunq[ue] p[ar]te ci
 uitatis. T[un]c vero missum est
 festinat[er] ad domnu[m] vsu[m] ba
 r[th]ol[om]ae archiep[iscop]i ut ad tam in
 r[ati]ficat[ur] excellētissimaz rem
 p[ro]p[ri]etatis festinat[er]: qui eo sa
 licet tempe abeat canusie
 p[ro] causa s[an]ctitatis iplenda. Quo
 audito dū acus bar[th]ol[om]ae repe
 datet ad vrbe[m]: sompnes eius
 non tantu[m] sub ar[ist]abat gra
 dibus q[ui] ip[s]us am[er]ica ar
 dor festinat[er] anhelabat. In
 grediesq[ue] ciuitate[m]: ad s[an]ctu[m] de
 amant corpus. Cui debita
 reddes veneracione[m] tanto ga
 usus mune[m] ad p[ro]p[ri]a reme
 aut sede[m]: disposens ut re
 uertit illud ad suu[m] gestaret
 ep[iscop]iu[m]. **Q**uod audientes nau
 cler[ici] am[er]ica suos p[ri]mo et
 populi q[ui] eoru[m] consenserat
 voluntati: omes eque conu
 rit ad resistendu[m]. **Q**uod dū
 idem p[ri]sul audisset suu[m] ab
 illa p[er]fectio[n]e reuertit pede[m].
 T[un]c missi s[un]t a legati no
 bilissimi ac sagacissimi ba
 r[th]ol[om]ae viri deprecantes ut
 eoru[m] consentiet voluntati. **P**ost
 q[ui] vero legati reuersi s[un]t ad
 suos sine cupita responsio[n]e:
 g[er]unt me se tumultu[m] cepe
 rit eo q[uo]d p[ri]sul ip[s]e medita
 retur in uel dolo s[an]ctu[m] corpus
 auferre. **I**gitur dū ex v[er]is
 q[ui] p[ar]tibz subito arreptis ac
 mis consertit pugnam. acci
 dit ut ex ambobz turmis mo
 r[er]etur duo adolescentes: quo
 ru[m] aias veniat ad m[er]ica atq[ue]
 firmamus i[n] p[er]petu[um] beatitudie
 fore locandas s[an]cto fauete

d[omi]no. eo q[uo]d v[er]it[er] p[ro]p[ri]e des[er]u[er]it
 bile appetit[ur] s[an]cti corporis obiect[ur].
Quibz adhuc dimicantibus
 s[an]cti corpus euestigio sublatu[m]
 e ab ip[s]o monasterio. cu[m] g[er]n
 diffimo honore armatorum
 alioru[m]q[ue] populoru[m] clamatu[m]
Kyrileyson: ceterasq[ue] canē
 aū laudes. **Q**ui enudatis
 capitibus educetes illud per
 posterula[m] eiusde[m] monaste
 rij a p[ar]te maris detulerunt in
 p[re]dictam ciuitate[m]: ad etiam s[an]cti
 eustachij m[er]itis xpi. **Q**ua euer
 sa post aliquot dies cu[m] alioru[m]
 s[an]ctoru[m] etis usq[ue] ad solu[m] con
 structa e ibide[m] cu[m] alio spacio
 eiusde[m] ciuitatis splendidissima
 ac magnifica etia[m] ab eisde[m]
 barensibus ad honore[m] beatus
 s[an]cti n[ic]olai ip[s]oru[m]q[ue] s[an]ctoru[m].
 disponete ea eode[m] domno he
 lya abbate cu[m] barensiu[m] nobi
 libz qui p[er]mit custodie eius
 de s[an]cti corporis rogatus ab eo
 de archiep[iscop]o ciuitatisq[ue] ciuibz.
Quod ne muadetur ab aliqui
 bus p[ro] v[er]m ad tollendu[m] custo
 diebatur die ac nocte a diuer
 sis phalagis armatoru[m]: do
 nec honorifice locaretur in
 eade[m] etia[m]. **S**ublatus est at[er] cor
 pus s[an]ctissimi s[an]cti n[ic]o
 lai confessoris ihu xpi de myr
 rea ciuitate. vndeamo die
 ap[er]uis ia tendens ad exitu[m]
 et nono die man ia habetis
 p[ro]mapiu[m] t[ra]nslatu[m] e in barm
 die d[omi]no hora vesp[er]tina: de
 positu[m] e nauu[m] receptu[m] est
 in basilica s[an]cti benedicti. ut
 ia relatu[m] e t[ra]nslatus ab m

eo qd per nutu dei omnipotens
 i pres pgeret grece: tamen
 prius qd pergeret videret
 magnu miraculu ee patenti.
 Qd ita factu est: qm ipa
 feria an solis ortu sauis fac
 tus e uiuas per quq anos
 possessus demone surdo et
 muto ac ceco. Preterea i
 sexta feria. erulfus epus
 uetontinus. uenit ad scm cor
 pus cu magna pessione:
 deprecans dnm. smqz cofes
 soze nycolau. Ea naqz feia
 archiepūs barenfis. cu go
 domo ozetano archiepo.
 et leone epō auperfaense.
 et alijs tribz epis. atqz cu oi
 cleo suo. et populo infirmo
 pacatis omnibus hūilitate
 ad adorandū scm accessit
 corpus. Sabbati quoqz die
 hora nona sco subuacente
 nycolao: vndeā infirm
 amissa reterperit sanitate.
 Quid multa? Lotidie vn
 deqz ad suas coarretibus
 reliquias. qcuqz infirmitate
 guans: ide dei cofessor m
 uisibilis obuias. in vns uel
 platis seu siluis atqz curi
 b9. pmo auitatib9 ac oppidib9.
 celee ptae dignat sanitate.
 fies km qd ste pieqz tale tā
 tūqz debemus dilige deū et
 dnm. eiusqz sequi pcepta.
 qui post breue incolatu hui9
 vite suos officet scos celesti
 u possessos. pmo equū reli
 quias tā magnis clarisqz
 miraculorū diluadat domis:
 ihus xpus dñs nr. q cu deo

pze scōz flamme uiuit et reg
 nat deus per oia secula secu
 lozū Amen: **Plōgy i vita**
sa eucharj epi + confes
sozib...

Omnis bea
 ta vita scōzū
 apud omipo
 tente deum
 eternalit ma
 neat et eozū
 noia liber
 vite sine qb

luuone contineat: nichil
 tamē vere religioi obistere
 credimus. si eozū merita sepi
 us mēte reuoluam9 actusqz
 illozū uerbis et scriptis co
 mēdremus. **Deu** et ea q
 de gestis scōzū pzm tuerice
 vrbis certissima relacōe ma
 iozū agnouimus. silēio seg
 me pterire non debemus:
 q iustu e hos pñs comēdāe
 memorijs. quozū cotidie m
 struimur exemplis: **Exultat**
plōgy. vita sa eucharj epi.

Omnis postqz beatissimus pe
 trus aplūs anthocena eāiam
 prima confessioe xpīam nois
 super solidissimā petram fū
 daueat et pontū et galacia
 apadocia ac bithinā. uerbo
 pdicacōis illustrauēat in
 exordio regni claudij cesaris
 supna pūstioe ordmate roma
 ingressus. salutare auctis ac
 dentibus fide constāssima
 asseracōe pdicauit eandēqz po
 tentissimis signis atqz virtu
 tibus cōpbaunt. et eiusde uerbis

J

fo 16 Bese
pontificatu viginti quinque annis
supervixit. Ubi dum fidei
firmi fundamenta collocasset.
et per totam italiam fama doctri-
ne eius longe lateque pervenisset.
tandem a spiritu sancto promerito
gallie quoque ac germanie ver-
bi salutis inferre ordinavit.
atque ad hoc opus tres prebatus
mos viros et suos discipulos
elegit. Eucharium videlicet
qui interpretatur gratia. magna-
rum vir existens virtutum. et
implevit ope quod designaba-
tur nomine. valerium et mat-
thiam. Quorum statim eucharium
ad episcopale dignitate sublima-
vit. valerium ad gradum dy-
aconatus promovit. mater-
thiam subdiaconum consecravit.
Qui satis ydonee a magistro
instructi. munus sibi man-
datum alacri mente susceperunt.
et accepta benedictione ad
supradictas regiones ire cepe-
runt. Per gentes per viam
incessanter sanctam doctrinam au-
tis evangelizabant. et mul-
tos ad soliditatem fidei signis
et virtutibus provocabant.
Cum in quodam gallie castel-
lo nomine degia pervenisset. ibique
aliquot tempore commorantes.
omnes ad credulitatem constantem
moverunt. unus illorum nomine
maternus febre correptus.
quod egrotare cepit. atque cres-
cente eadem infirmitatis molestia.
non post multos dies
vita similis. Qua oratione
beatus eucharium munus con-
tristatus. facie uberrime lac-
rimis perfudit. simulque inge-
mnans ait. O munera et

odiosa mors que pro mundi
dyaboli in orbem terrarum intro-
it: quare contra nos tam crudeliter
operasti? Cur quod supra pie-
tas ad depellendam mortem in-
delitatis destinavit. tu violenter
et absulisti? Scio te in pro-
fissa pro morte
ocubuisse: et unde te iterum
adversus sanctos suos exivisti?
Sed confido in dominum meum ihesum
christum quod per nos fieri dispo-
suerit hoc auctor tuus impedire
non poterit: et quod ipse ad salu-
tem aeternam providaverit. hoc
miserum tuum dyabolus puer-
te non valebit. Hec dicens
lacrimas reflexit. et corpus
discipuli terre commedans. as-
sumpto valerio cum celeritate to-
mam rediit. cunctaque que sibi
in via accidissent flebiliter ma-
gistro narrauit per ordinem
dicens. Non possumus te-
rum remeare per viam quam misit
nos. et predicatas gentes pro-
docere. nisi maternum discipu-
lum tuum sanctus tuus pater resus-
cites a mortuis: ut virtus domini
nostri ihesu christi gentibus illis ma-
nifestetur. Que ille clementer
consolabatur dicens. Noli lu-
gere hinc nec tristes esse. quod
que nunc mortuum doles. ipsum
per gratiam redemptoris nostri ihesu
christi resurgere videbis: et tu in-
tinclis fidele et incolumem pro-
cum habebis. Mortem ei quam
ille ad tempus corpore pertu-
lit: hanc omnipotens deus ad salu-
tem plurimorum providit. Sed
iam nunc accipe baculum magistri
et ceptum iterum page. et cum illuc
pervenieris. ipsum baculum super cor-

...pome dicens.
...potius aplis.
...si filij dei vi-
...et commi-
...pfi as.
...cu fr u
...magist gnti
...ad pdrum as
...puent:
...fatis acre
...thysau
...fines sup
...verba que
...stati
...spu eddit
...pontifici. vi-
...populi mu-
...fuerit.
...durs
...suis
...possi
...Cur oes
...celu ex-
...multi ex pagani
...consequas.
...convenit.
...apli
...mors illius or-
...ad vita
...In quo loco pos-
...constru-
...quod acciderat
...iposue
...multos
...et
...tempus tui
...vderunt.
...per
...vite savendo p
...perfecto
...puerit.
...gentilita
...sngulo

pus defuncti pone dicens.
Precepit tibi petrus ap[osto]lus.
 ut i[n] no[m]i[n]e ih[esu] x[risti] filij dei vivi
 a morte resurgas: et commissu[m]
 misteriu[m] nobiscu[m] p[er]ficias.
Sais vero eucharis cu[m] fr[atre] va-
 leno imperiu[m] magist[er] g[ra]tia[m]
 ter suscipiens ad p[re]dictu[m] cas-
 tellu[m] veloci gressu puenit:
 atq[ue] ad sepulchru[m] fratris acce-
 dens dilectissimu[m]q[ue] thesau-
 ru[m] q[uo]d dicitur baculu[m] funeri sup-
 posuit: et d[omi]ni apli verba que
 mandauerat tenuisset. statim
 matius resupto sp[iritu] desedit.
 dataq[ue] manu pontifici viuis
 & molu[m]is cora[m] populi mul-
 tudine de tumulo surrexit.
In hoc ostendit p[ro]pheta dixit
 se. **I**mbilis deus i[n] scis suis.
 Et in alio loco. **O**mnia possi-
 bila su[n]t apud deu[m]. **T**u[m] o[mn]es
 qui adieru[n]t laudes i[n] celu[m] ex-
 puleru[n]t: et multi ex pagani-
 bus baptis[m]i g[ra]tia[m] consequentes
 vniu[er]sali fidei se co[m]miseru[n]t.
 sicq[ue] impleta e[st] p[ro]missa apli
 sententia. q[uo]d mortis illius or-
 casio multoru[m] fieret ad vita[m]
 resurrectio. **I**n quo loco pos-
 tea p[ro]p[ri]am etiam co[n]struere
 ruit: eiq[ue] ex eo q[uo]d acciderat
 nome[n] resurrectio[n]is iposue-
 rit. **I**lli vero postq[ua]m multos
 ibide[m] ad fide[m] imbuerunt: et
 ia[m] ad alia loca tempus t[er]m[in]is
 magni ad ee[m] viderunt:
 vale dicens fr[atr]ibus. per
 gallia[m] semina vite serendo p[er]-
 facti su[n]t: tandemq[ue] p[er]fecto
 itinere treueri puenerunt.
Obi tantus error gentilita-
 tis me[at] ut exceptis singulo

cum penatibus in vno loco
 ciuitatis. centu[m] statuta ydola
 a p[ro]p[ri]o genealit[er] coleretur:
 et p[er] ea miseri responsis
 demonu[m] ac p[ro]p[ri]is deludere
 tur. **N**ec tamen bonis actibus
 recepti su[n]t a populo treueri-
 ru[m]: q[uo]d q[ua]ntu[m] ciuitas potens
 or dignitate fuit. tantu[m] au-
 tu[m] p[ri]ma p[ro]dicatoru[m] superior.
Cumq[ue] scis eucharis per
 singulos dies populu[m] admo-
 net. ut ydola vana colere
 cessarent. et ad deu[m] o[mn]ipote[n]-
 te[m] creatore[m] celi & ac terre se
 co[n]uerteret. illiq[ue] nullo mo-
 do verbis ei[us] adque[m]issent: quo-
 da[m] die cu[m] scis p[re]b[er]e magis-
 sus e[st]. eundem sermone[m] ad
 populu[m] habiturus. **Q**ua-
 p[ro]pter pontifices capitulu[m] ze-
 lo cont[ra] eos a cre[n]si. maxi-
 ma p[ar]te apli aduersus eos
 concitaueru[n]t: et expellentes
 illos extra ciuitate[m] lapidibus
 obruere volueru[n]t. **Q**uod vi-
 dens sanctus eucharis ad
 arma oratio[n]is se cu[m] suis co-
 uertit: obsecrans videlicet
 cu[m] lacrimis o[mn]ipotens dei
 clemencia[m]. ut et illis cont[ra]-
 maculos p[ro]p[ri]os p[ro]beret aux-
 iliu[m]. et infans infidelium
 turbis. ad cognoscenda[m] fidei
 veritate[m] copabile[m] ap[er]iret
 sensu[m]. **I**nt[er] hec om[n]is illa
 seueritatu[m] turba. m[er]itu[m] in
 modu[m] ita celsus obligata
 e[st]. ut alij ex eis necessum iac-
 tu[m] m[er]itentes. p[ro]p[ri]is ex-
 tentis inflexibiles starent.
 alij m[er]ito m[er]itis p[ro]colligere

dis lapidibus deorsum inclinati
terre pms ceruicibus inherere
rent: et omnes secundum unum
augq; corporis motum immobiles
et obstinati pducant. et o
nus suum iuxta apli septem
vnuquisq; portaret. **D**um
hoc fere per unum hore spa
cium ageretur. et acti per
varios modos nexibus super
numis astricti teneretur: ce
perunt omnes iam immo dolore
fatigati. absolucione suorum
membrorum humilitate petere.
seque credituros si absolueret
clamae. **T**unc sanctus eucharis
iterum oratione ad dominum sum
dens. omnem illam rebellantem
multitudinem a vinculo dolo
ris absoluit: et ad priorem sta
tum reddita sanitate restituit.
Bene autem scribitur de
electis dei in psalmo. **S**i
consistant aduersum me cast
ra: non timebit cor meum.
Et iterum apulus. **S**i deus p
nobis. quis contra nos. **E**t
moyses. **D**eus pugnat pro
nobis. **H**oc viso miraculo
omnes puer se ad pedes sanctorum
puolucetes. rogabant ut eis
via salutis ostenderet non differ
ret. sed quid illis pro eorum rem
pacione agendum. quid ue vi
tandum esset. cuius insinua
ret. **P**ost hoc facto silencio
beatus eucharis ait. **R**e
cessarium vobis est dilectissimi
ut errorem in quo hactenus co
uersati estis penitus relinq
tis: et ad verum omnipotentem de
um toto corde vos conuertatis.
Error est enim maximus et dya

bolica fraude hominibus persuas
lapides et ligna et manu fac
ta ydola. superba et muta ac sen
su carena colere: et creatorem
omni rerum visibilium et invisibilium
net agnoscere net adorare.
Huius quippe vanae dyabolo
est primus auctor: quod omni sceler
tum atque errorum ipse est motor.
Hocque idcirco hominibus studet p
suadere: ut quod ipse a veritate
con conditore suum se extolle
do oberrauit. omnes sibi con
suetos in eodem errore p
noscere introducat. **A**b ma
nibus contra hominem per mu
dia exarsit: et eum aduer
sus precepta dei sui agere cal
lide persuasit. **P**rimus etenim
parens ut innocens et imor
tis est creatus: et totus corrup
tionis ignarus. **I**n paradisi
quoque gustum amicitatis est
positus. ubi assuenerat verba
dei audire. batis angelis
mundicia cordis et celsitudinem
visionis inter ligna virdita
tas aspiciere. et eorum fructus
vno tantummodo interdito deli
tabilitate pape. melle lilia et so
sas ceterosque inaccessibiles
flores deambulare. et ex hinc
suauissima odore naribus
attinere. lucem videre perpetua
nocte habere incognita: semp
de beneficijs creatoris sui gra
de. et omnem moliam uel tristitiam
ignaram habere. **H**ic tamen
quod dyabolus dignitate non
ferens. egit arte nequissima
ut homo in tanta sublimitate
positus. mandata dei sui neg
ligent postponeret: et de sua

tu lignu veni obediret come
 deret. Cui ille p̄hdolor con
 senas. statim innotuitatis
 veste p̄natus. a celstidie
 prius dignitatis cecidit: et
 a paradisi gaudijs merito sue
 p̄niamois p̄ictus. I hui⁹
 etly atq; certatis erupna
 deuet. Ex au⁹ carne omne
 genus huānu p̄pagatu pressat:
 et ab illo sicut origine nasce
 di. ita enā ab ipso maum
 p̄candi supsit. Post hoc dy
 abolus se victore ee cōspicēs
 sup p̄da sua quā fraudulet
 muasat. sicut leo rugiens
 senebat. et q̄ antea in pa
 diso hōi velut minor ac sub
 iectus suggererat. postea iā
 sibi per consensu p̄stato.
 atq; a paradiso erigentib; me
 nis expulso. sicut dūs im
 pibat. Quap̄t ad tanta
 insamā hoies p̄durit. ut na
 dignitate quidem condiciois
 intelligeret. nec deū ac cre
 atore suū uel cu agmāoe uel
 salū in mēte haberet: sed po
 nus dicerent ligno deus nos
 t̄ es. et lapidi uel aucūq; me
 tallo. aduua nos q̄ potens
 es. Cū ergo dyabolus p̄ vari
 a detrapionū geneā in mū
 do crassaretur. et eū sibi sub
 iectū esse gloriaretur: tandē
 omnipotens deus condolens
 huāne miserie. filiū suū in
 deitate sibi coeternū et cōsub
 stāiale misit in mūdū. ut
 hui⁹ miserijs tandē finē im
 poneret: et captiuū hōiem de
 crudelissā dyaboli p̄tate in

selcordit libearet. Hic uob
 altissimū filius. per quē oīa
 creata sūt. et sine quo factū
 est nichil. q̄ in sua p̄tate vi
 del ab hōibus non potuit.
 visibile se ex castissima virgi
 ne carne assumēdo exhibuit.
 p̄ticeps quidē factus nre na
 tūe. s̄ alienus ac remotissim⁹
 a consorcio totius culpe. Hūc
 ergo cū vidisset dyabolus
 sanā doctnā populis p̄dica
 te. perata relapante. regna
 celozū p̄detib; p̄mittetem
 ceros illuante. leprosos mū
 datē. palucos curante. mor
 tuos suscitante. surdis auditū
 reddetem. et omne languore
 uel infirmitate sanate. erpa
 ut quidē in eo et puritatis
 innocētiā. et diuinorū ope
 rū excellētiā: s̄ q̄ eū simile
 mortalib; vidit hūc deū ee
 dubitauit. Unde et aduec
 sus deū crudelissimos p̄secu
 tores exortauit. qui ei⁹ doct
 ne resisteret: et cōtumelie
 affectu p̄brosa morte occide
 rat. Sed q̄ ad hoc ī mūdū
 uenerint. ut nō solū cōtume
 lias. sed ipam mortē p̄ nobis
 subiret. non recusant vma
 cula. flagella. spūta. cōiucia
 sustine: ut nos ab eternis
 obp̄bens eripet. Demde q̄
 agnus māfuetissimus ad
 victimā ē ductus. crua af
 fixus. et velut hostia mūdū
 fima p̄ salute mūdū deo p̄i
 est oblati: cōsumatq; pas
 sioe ī sepulchro ē positus.
 qui tercia die nō solū a mor

tus resurrexit. venit etiam ipse
auctore mortis dyabolū igne
is catenis ligatū in eterna
dāpnatione retrusit. Post
het discipulis suis per dies
quadraginta in multis argu
mentis apparuit colloquens
cū eis et cōnestens: atq; ipso
die quo ascensus erat in
celū. illis ita p̄cipiens. cū
tes docete omnes gentes bap
tizātes eos in nomine p̄ris et fi
lij et spūs s̄c̄i: et hoc dicens
videtibus discipulis suis pe
netravit celos. et sedet ad dex
terā p̄ris. Exinde decimo
die post ascensionē eius. il
lis in vno loco cōsistentibus.
atq; orātib; spm̄ scm̄ in ignis
lmguis super eos misit: et
sciētiā om̄i lmguarū eis de
dit. Quo repleti et cōforta
ti ceperunt mor̄ magna
dei predicāre: et per orbem
diuisi verā salutē cūctis ge
tib; annūciāre. Ex quib; nūc
beatus petrus p̄nceps ap̄lo
rū eius. in vrbe roma hanc
fidē constat p̄dicat. et eam
hactenus in errorū tenebris
manete. radio sc̄ssime doc
trine illustrat. qui etiā nos
ad istas regiones misit. ut
vobis eandē fidē annūciem⁹
et viā salutis per quā ad ce
lestē patriā p̄gitur fidelit⁹
demonstremus.

Hec p̄dicāte s̄c̄o euchar
ia cōpuncti sūt corde:
ut se nūq; talia audis
se uel cōpisse testati sūt.
Assuit etiā huic salutifere
annūciatōi diuine virtutis
cōfirmatio: et eā mor̄ sub

seruata est suspendi miraculi
attestatio. Quia sicut in eodē
spectaculo quedā vidua noīe
albana genere p̄clara. raba
opulētissima. treherozū sena
tu fulgens. viduitate religi
ose custodiens: que a famu
lis illuc cū festina cōse curē
tibus triste accepit nūciū.
videlicet vnicū filium suū que
domū reliquerat infirmū. re
deunte ad vitalia dolore cō mor
tuū. Quod illa audiens: in
sit se statim cū lacrimis ad
pedes s̄c̄i eucharis dicens. Ob
secro te renouator nr̄ vr̄bis.
et illuinator totius gentis. ut
mei misere iā his orate mi
sereris: et viscera pietatis su
per me miserā habere
digneris. Super eā marito
sū viduata: et heu hodie
miserabiliter vnicū filium morte
sua destituta. Quod si eā re
suscitaueris. scias me certis
sime post hoc p̄ceptis tuis
libentissime obedire: et cum
ipso filio meo ac tota familia
in xpm̄ tuū credere. Hic
gemitibus motus beatus
eucharis ibat cū illa: et
p̄ tanti miraculi nouitate
cū eo turba copiosa. Cū vero
illuc p̄uēisset: assumptis se
cū beatis valerio ac matino
domū introuit. p̄lo expec
tante euentū rei. Et prius quā
de genua flectens in orationē
se dedit: ac demde ab orati
one surgens ad corpus exam
ine accessit tenensq; manū
eius cū fiducia dixit. Quoti
bi uiuens. ut noīe ih̄u xpi

vidue sua
quodam
deus: et
demonstr
sicut
Quod redente
et no
debetis: deo
Quod aff
sc̄i eucharis sc̄m
et coram
vniū et totū
matr
Tūc oēs qu
magnis vocibus
dicentes.
et potenti
deus p̄p̄atorū esse
quod talia signa et
per famulos suo
Eodē die ba
cū filio q
et de populo
modica. Domus
non post multo
a s̄c̄o eucharis etiā est
Quod her quidā nobi
us eiusde vr̄bis sena
nator vidit s̄c̄m
cūctū curam p
Quod nocte affe
s̄c̄m quedā vr̄bi
s̄c̄m. vultu dēg
p̄p̄atorū usq; ubiq;
cūctis: m̄re q̄
manu ferentem.
In vr̄bi qu
sc̄m s̄c̄i dei
et p̄ter vram salu
et vram. Et ideo si
et ad vitā et

qui vniū filii vidue sua
 virtute resistit / tu quo
 q̄ ad p̄ntē lucē redeas: et
 deinceps relicto demonū er
 rore. mentore tuū recta fide
 recognoscas. Qui redeunte
 aīa statim surrexit: et non
 dū per fide imbutus. deo q̄
 cū agere cepit. Quē assu
 mens scūs eucharis scām
 ext domū duxit: et coram
 om̄i populo viuū et totius
 infirmitatis exptē matri
 rosignauit. Tūc oēs qui
 aderūt magnis vocibus
 ceperūt clamaē dicentes.
 Vere magnus et potentis
 simus deus xp̄ianorū esse
 pbatur: qui talia signa et
 mirabilia per famulos suos
 xp̄us opatur. Eodē die bap
 tizata est albana cū filio ac
 tota familia: et de populo
 nō turba modica. Domus
 vero eius. non post multos
 dies a scō eucharis etiā est
 constituta.

Dest her quidā nobi
 lis eiusde vrbis sena
 nator vidit sopniū:
 ad salutē aictorū cuiusm p
 futuri. Quadā nocte asper
 it per sopniū quēdā vrsū
 coram se stante. vultu elegā
 tē. splendidissimis uestibq̄
 coruscātē. cruceq̄ inre equi
 magis ī manu ferentem:
 ac sibi dicētē. Isti viri qui
 huc venerūt serui sūt dei
 exēsi: et ppter vram salu
 tē huc destinati. Et ideo si
 mortē euadē. et ad vitā et

nā vultis puenire. omnia
 quecūq̄ vobis dixerint fac
 te: et p̄ceptis illorū cū om̄i
 deuotionē obedite. Et her di
 cens: ab oculis eius sublatus
 est. Facto at mane: conuoca
 tis cūbus. narrauit per or
 dmē semor que per somp
 niū vidēat. quos audierūt.
 Qua relacōe facti. ceperūt
 certati ad scōs dei curare:
 et sacri baptismatis vnda
 siant expetere. Tantaq̄
 fuit per dies tres ad illos
 populi concursio. ut ī flūie
 q̄ per mediā ciuitatē cur
 rit eos baptizaret: nec alit
 eorū oppressione ferre susti
 neret. Unde et accidisse
 creditur: ut ex eo tempore
 ip̄e riuulus ob infusione
 sacri olei. deriuatiue oliua
 nūcupetur. Interi ciuitas
 a pollucōe pdolorū mūda
 tur. error sup̄sticiosus abi
 atur. destruiuntur demonū
 are. fabricatur per loca xp̄i
 ecclē: p̄sonat late p vrbem
 tuba salutis. om̄esq̄ mutat
 ac pulsat ad grām credulita
 tis. Arms fidei cōn sp̄ualū
 hostiū insidias vndiq̄ mūm
 tur. ymnus nouus m̄ publi
 ce canitur: et que antea cre
 atore suū nō cognoscedo e
 rat adulteria. ip̄a se per fide
 conuertendo. facta ē xp̄i sancti
 tissima sponsa.

Acidit at die quadā
 dū deo dilectus ponti
 fer. ut semper solitus
 adhortacōis grā mediū cui

spualibus quoque equeque pau-
 rate. Ad beatum vero valeri-
 um dicit. Comendo tibi sint
 linc sponsam xpi. etiam
 videbat eius qm in istis re-
 giombq acqsim eius virtu-
 te. ut illa caste custodias:
 et nullis errorib[us] decep-
 aonibus in diebus tuis pol-
 lum spias. Mensura ewage-
 lici tritici. sicut fidelis ser-
 uis et prudens dmice fami-
 lie largit[ur] croga. Comissa
 tibi talenta i eis fidelit[er] mul-
 tiplica: ut du iudex ratione
 pone cu seruis suis veniat.
 non ut seruis neq[ue] et desi-
 diosus p[er] m[er]itis talens pu-
 maris. s[ed] potius p[er] duplica-
 tis th[es]auris. ad gaudium dm
 tu felicit[er] m[er]itoducaris. Hec
 dicente s[an]cto eucharis. subito
 qui aderant cernentibus aut
 tis lux clara uelut fulgur
 emant: ac pene per unius
 hore spaciū tota illam cellu-
 la eius arcufulsit. At ille
 uale dicens fratribus. reprop-
 sisq[ue] reueret oculis. reliquit
 hoc triste seculū: et cu ipa
 luce. vi. idus decembris la-
 tus migravit ad xpm. Tūc
 discipuli p[er] eius exitu sacras
 equeque celebrauerunt: et
 corpus eius in ecclia que est
 ecclia mema ciuitatis. ad me-
 tidiana plagā sita. cu ymis
 et p[er] lacrimis sepulture
 tradiderunt.

Dest venerabile obitu
 s[an]cti eucharis. beatus
 valerius i m[er]itū

sacerdotale successit: illudq[ue]
 per quinquaginta annos s[an]cte uiue-
 do. et uerbu uite p[re]dicado p[er]
 batissime cepit. In quo uide-
 licet temp[or]is spacio multos
 ad dnm populos. signa mag-
 na et stupenda p[ro]digia exer-
 cendo conuertit: et ad cogni-
 tionē catholicę fidei saluber-
 rima instigatioe p[ro]dixit.
 Qui etiā tam studiosissime
 uerbo p[re]dicatiois instabat:
 ut iā tunc pene per galliā
 ac germaniā xpianam paga-
 nos et numero superaret et
 religioe. Erat naq[ue] doctri-
 na eius singulis congrua:
 auctisq[ue] audientibus dulcis
 et g[ra]tissima. Unde ob mel-
 listuā sermonū eius faci-
 dia. v[er]oq[ue] ad eū populi cō-
 fluebat: et saltem aliquod
 uerbu ex ore eius audire cu-
 piebat. Quāto uero ad p[re]-
 dices mores p[er]tinuit ut breui-
 t[er] narrem. fuit cogitatioe
 mundissimus. uerbo utilis et
 discretus. opacioe nichilom-
 nus irrephensibilis et p[er]-
 p[er]uus. ac sic per actiua uitā
 singulis copassioe exiit p[er]-
 minus. ut tamē p[er] ceteris con-
 templatioe eet suspensus:
 et i contemplatioe positus nō
 deserebat finitā cōdestensi-
 one uite actualis: nec etiā
 i actione submissus: recede-
 bat a sublimitate cōtemplaci-
 ois. Quisq[ue] salutaria mōta
 sui magistri recto tramite
 sequēs. ewageliū tritici dmi
 ce familie fidelit[er] dispesant.

et credita sibi talenta spali-
augmentis cotidie multipli-
cauit.

Quoniam vero hys profectu
in gradibus usque ad
venerabiles canos pe-
uenisset et iam consummatio
sui cursus appropinquaret: qua-
dam nocte apparuit ei beatus
eucharis per visionem dicens.
Tempus iam instat finis va-
leri resolutionis tue: et pata-
sunt gaudia retributionis et
ne. Patet et tibi ianua ce-
lestis regni: quam post hanc
horam quinto die gratulabundus
ingredieris. et de concessis
domini tui beneficiis sine fine
letaberis. Quapropter maternum
agone tuum non cooperatore. tuum
officium successore constitue: il-
lumque de visitatione matris quam die
sui exitus certissimum redde-
re. Et hoc dicens recessit. Eui-
gilas autem sanctus valerius. mox
visu beato materno ceteris
que fuerant que presertim erant nar-
tauit. et eis die obitus san-
ctissimo vultu instare proxi-
mit. Sequenti vero die vene-
rabile maternum ad sacerdo-
tale gradum peruenit: et eum de
studio commissi misterii dilige-
nter instruit. Cumque per predictum
spacium ob famam depositionis
eius. aduidentes fideles ver-
bo salutare amonitionis. de-
esperatio sancte conuersationis in-
stanter instruet. et eos ad salu-
te animi suam dilataflua ex-
hortatione patrisque visceribus
mactaret. illucescere iam quinto

die oratorum ingressus. via
tunc quod ipse consecraret acci-
pit: et post hoc extensis
manibus discipulorum manus sa-
cris mectis. in kalendas
february. spiritum celo reddidit.
Cuius corpus colligentes disci-
puli. sanctissimo corpori sancti
eucharis coaptauerunt: et
iuxta ubi sepultus est cum diu-
nis laudibus condiderunt. Et
supra dispositione actum esse
credimus: ut quorum una mens
semper in domino erit. eorum corpora
non sepulchrum ab invicem sepa-
ret.

Dicitur decessu sancti vale-
rii beatus maternus
pontificale suscipiens
apicem. cepit per ci-
uitates et regiones veram
fidem que in christo est constituit. pro-
curator. auctos ad viam salutis
assidua amonitione provocare.
magnis virtutibus crescere.
signis ac miraculis longe
lateque coruscant. Et quinto coti-
dianis maxime fidelium mul-
titudine plus augeat conspiciat.
tanto diligentius munusculum
sibi misterium regulariter ordi-
nare studebat. Hic etiam quod
ius est viri magne auctori-
tatis et prudentie. nichil ta-
men ex proprio imperio. quasi
libera utens potestate exerceat.
sed omnia humiliter ac simpliciter
egit: communemque se subditis
studio sancte dilectionis exhibuit.
In omnibus etiam que probabi-
litate gesserat. non suam sed
christi gloriam quesivit: quibus

mē cetera scāri virtutū exer
 ana pmissimus existens.
 consolabatur afflictos: pa
 uit ex hys que habebat ege
 nos. uestiuit nudos. rede
 mit captiuos. suscepit pe
 grinos. errantibus viā salu
 tis misericordit ostendit.
 desperatis spem veme **spem**
veme consequēde clement
 pmissit. Curatos viā mag
 datorū dei semper ad antei
 ora impulit. in eadē remo
 tates verbo exhortationis
 instigauit: et mō docendo.
 mō exhortando. mō sustine
 do. modo ī piculis se obia
 endo. omnibus indefinēter
 pio solamine occurrit. **Hys**
 itaq; atq; alijs huiusmodi bo
 norū operū studijs fultus:
 ad scām ac laudabile senec
 tute puenit: et sicut quadra
 ginta diebus iacuit ī sepul
 cro. ita enā totidē annos
 mansit ī sacerdotali mīste
 rio. **Is** itaq; solitus erit
 per nocturna quietē. locū
 ubi corpa scōrū requiescūt
 silent fręptā: et ibidē diu
 cius in orone solus p̄sistere.
Vnde dū quadā nocte iuxta
 more eandē etiā intinet.
 ibiq; p̄cipuis diurnas laudes
 celebraret. cepit circa medi
 ā noctē sopno graui. et ab ī
 stantia p̄cipm. offendere sepi
 us lingua tetredai. **At** ille
 in subsello qd̄ ibi erat con
 sidens. infiris ad genua
 cubitis. mē p̄trasp̄ manus
 scām caput reclinauit: et

paululū sompno cedens celeri
 ter obdormiuit. **Statimq;** ap
 paruērit ei per visionē scūs
 eucharus et beatus valerius.
 clarissimus vultibus splen
 detes. sacerdotalibus m̄filiis
 coruscates. coronas singu
 las cōsis **et** h̄is ac ceteris
 odoriferis floribus mirabi
 li arte intextas. ī caputibus
 gestates: consimile ei scētū
 demonstrantes et dicētes. **Et**
 ce matēne sicut olim tibi
 p̄missimus: ita an̄ die dor
 mitionis tue visitādi grā ad
 te venimq;. **Quē** ergo gau
 de et letare. q̄ die tertia ex
 hoc seculo migrabis: et ad
 menarrabilia dñi tui gau
 dia introibis. **En** ceterē p̄
 my tui incorruptibile coro
 nā. que a paradiso p̄petue ame
 nitatis ē sumpta. et a xp̄o
 per nos famulos suos desti
 nata. an̄ flos nūq; mar
 cescat. an̄ odor nūq; a sua
 uitate defiat. an̄ p̄seuerā
 cia finē non nouit: quā
 post corrupcionē p̄ntis vi
 te incorruptabiliter possidebis.
 et ī consp̄tū regis regum
 cū ea laureatus eternaliter
 p̄seuerabis. **Hys** dictis
 mor disparuerūt. **Ille** at
 a tenuissimo sompno emigi
 lans. valde quidē letus de of
 tensa sibi visione extitit. sed
 statim adesse corpus molestā
 sensit. accersitos m̄stro cū
 eius adiuuante ad cellulā
 rediit: et scōrū familiaribq;
 discipulis hoc qd̄ sibi osten
 sum fuerat retulit. **Die** at

crastina conuocata ad se fratrum
cetera cepit eos studiose
de fidei integritate amone
et ad eos eorum ad celeste desi
derium delectabilibus verbis
accedere. ac per totum die sa
lutaia monita eis dare no
cessans. usque ad octauam hora
subsequens noctis sermone
exhortatorum perit. et post
reliquam noctis superat in
psalms et ymnis cum frat
ribus iniegit. Post pullozum
vero cantum instante iam die
venit desuper clara vox cunctis
qui in ipsa cellula erant au
ditibus dicens. Materne
dilecte dei veni. Qui mox
quasi assuetam vocem audiens:
conuersus ad articulates fra
tres ait. Valere filioh me
i et viscera mea. Ego enim
iam migrabo: et in patria scilicet
amplius vobiscum non ero.
Et hec dicens. commuone
domina sacramenta accepit: statim
que sanctam animam exhalauit. **U**
nig absolute huius que presentes
erant fideles. condignas
exequias expleuerunt: et eius
corpus non longe a reliquis
sanctorum eucharie ac valery ho
norabiliter posuerunt. die
xviij. kalendis octobris:

Hec de gestis sanctorum per
post exadium treuerie
orbis. relictis anes
diligentius perscrutantes sp
sim in cartulis scripta mue
nimus. Que in unum redac
ta: vtilitati legentium tam p
n

cum que futurorum fidelitatem comen
dauimus. Et quibus in patria li
bello pauca de eorum sanctissi
mis actibus. propter casum
superius memoratum conti
neat: credendum sine dubio
est. multas virtutes dum adque
in corpore videret per eos dominum
exeruisse. quando nunc usque ad
reliquas ipsorum hoc idem non
cessat agere. **P**atet in eodem lo
co ceia scripta illuminant: ego
tam sanatur. deo nos ab obse
sis corporibus fugatur. varie
que infirmitates tam anime quam
corporis curatur. Et quicunque
illuc pio desiderio ac fidei
deuotione venit. ibique dominum
per merita ipsorum de quibus
que ueritate exorauit. non
solum ea que postulauerunt con
sequitur. verum etiam huius pon
ora se precepisse letatur: pre
tante domino nostro ihesu christo. qu
cum patre et spiritu sancto uiuit et
regnat deus. per infinita
secula seculorum Amen. **Explicit**
vita sanctorum eucharie valery et
materni episcopi. Passio sancte
luce virginis et iuniorum.

Omnium per
vniuersa
sialie p
na. beatis
sime virginis
aghathe fa
ma crebra
ceret. et sicutianus plus
per milia prope quadraginta
quibus ab urbe cithanensium
pergeret. ad sepulchrum sancte vir

gims agathe venerandū: cō
 tigit lucā venerabile vir
 ginē nobilissimā syracusa
 norū simul pergere festum
 tatis grā mutare cū matre
 eutychia: que per ānos qua
 tuor fluxu sanguis fatigata
 nullo poterat medicorū reme
 dio liberā. **I**gitur dū passi
 ois misteria ageretur. hec
 ewāgelij lectio fuit. tactu sim
 bue vestimēti xpi muliere
 a fluxu sanguis saluatam.
Et dū hec lectio ventaretur
 dixit sctā lucā matri sue. **S**i
 credis mat' hys que leguntur
 crede agathā passā p' xpi noie
 hoc meruisse. ut semp' i p'n
 ti eū habeat p' anō noie pas
 sa ē. **C**ontinge ergo sepul
 chū eius credens: et libe
 ras. **I**gitur cū pactis om
 nis populus abstessisset.
 p'stiterunt se ante sepulchū
 virginis mat' et filia: et ce
 perunt cū lacrimis flagitare
 suffragiū. **I**nterea dū ora
 nois phytas tenditur. sop
 nit lucā virgo arripuit: et
 vidit in sompnis beatam
 agatham in medio āgelorū
 gemis ornata stāte ac dice
 te sibi. **S**oror mea lucā v
 go deo deuota: quid a me pe
 tis qd' ipā poteris prestare
 cōtinuo. **R**ā et matri tue
 fides tua subuenit: et ecce
 saluata ē. **E**t sicut per me
 ciuitas cathanenſiū sublima
 tur a xpo ita per te syracā

sana ciuitas decorabitur: q
 iocūdū deo in tua virginita
 te habitaculū p'passi. **E**t hys
 auditis. exp' gefacta surrex
 it tremens: et ait matri
 sue. **M**at' mea: ecce salua
 facta es. **P**er ipam te dep
 cor que te saluarat suis ora
 cōibus. ne tu michi aliqñ
 sponsū noies. ne tu velis
 de corpis mei posteritate
 fructum mortuatis inqu
 rere: s' oīa que datura mi
 chi eras eūti ad corrupciōis
 mee auctore hōiem morte
 da michi eūti ad integra
 tis mee auctore dñm ihm
 xpm. **C**ui mat' eius eutych
 ia ait. **O**mnia que sūt p'as
 tu defucti ante nouē annos:
 ampliam potius q' manu
 patrimonium tuū. **M**ea vō
 oīa que sūt uel que possit
 ee. ipā melius nosti. **T**ege
 prius oculos meos: et que
 cūq' tibi placuerit de ipis fa
 cultatib' facto. **L**ucā dixit.
Audi mat' consiliū meū. **N**ō
 satis deo carus ē qui illi hoc
 dat quo ipē p'stin nō p't.
 s' si tibi vis gratū ee deū.
 hoc illi da quo poteris tu vti.
Rā qd' das moriens ideo
 das: q' teū auferre nō p
 uales. **D**ives ergo et salu
 te tuā corpis habens. da xpo
 que possides: et quidquid
 te michi datura s'pospondeas.
 uel etiā cogitabas. xpo ma
 pe tradē. **I**gitur cū de hys
 cotidie sermo nāctur virgo

chasius dixit. Tu ergo deus
 es. Iuua respondit. De
 sum aalla sum: et ideo dixi
 verba dei q̄ ip̄e dixit. Cū
 staretis an̄ reges et p̄sides
 p̄ter nomē meā: nolite co
 gitaē quomō aut quid loq̄
 m̄. Non eī vos estis q̄ lo
 quim̄. s̄ sp̄s p̄ris v̄ri qui
 loquit̄ i vobis. Paschasius
 dixit. In te ergo sp̄s s̄cis
 ē. Iuua respondit. Ap̄lus
 diat. qd̄ caste et pie viue
 tes tēplū dei sūt: et sp̄s
 s̄cis habitet in eis. Pas
 chasius dixit. Ego facia
 te ad lupanar duci: ut dū
 fueris scortata fugiat a te sp̄s
 s̄cis. Iuua respondit. P̄
 q̄ corpus magnatur. Insi de
 consensu meīs. P̄a et si
 i mea thura ponas manu
 et per manu meā iacas
 sacrificiū: deus hoc attēdit
 et ridet. De sensibz ei et
 de voluptate iudicat. P̄a
 sic patitur violatorē castitas
 sicut serpētē: sicut latronē
 sicut barbarū. P̄a si me
 munitā violari feceris: casti
 tas michi duplicabit ad co
 ronā. Paschasius dixit.
 In te facia sub turpitudibz
 exptare: nisi mo cerimo
 nis consensibz augustorū.
 Iuua respondit. Ia dixi
 tu voluntate meā nuq̄ po
 teis p̄notā ad peccati con
 sensum. Ceterū quidqd̄ fece
 ris corpi. qd̄ in tua videris

habē p̄tate: hoc ad analla
 xpi p̄tine non poterit.
 Tūc paschasius iussit ve
 nire lenones: et tradidit
 eā illis dicens. Inuitate
 ad castitate eius populos:
 et facite eā tādū illud q̄
 diu mortua nūaetur. At
 vbi ceperūt eā velle tūhē
 ad lupanar: tanto ponde
 eā fixit sp̄s s̄cis. ut pem
 tus moueri nō possat. Ace
 detes at̄ quidā simul ex offi
 cio impelletes deficiebat in
 tribus: nā xpi virgo imobi
 lis p̄manebat. Tūc miserūt
 funes i māibus eius et pe
 dibz. et ceperūt omēs tū
 hē: illa v̄o q̄ mons imo
 bilis p̄sistebat. Tūc angus
 tiari cepit paschasius consu
 lais et merore defice: et uo
 cauit magos et aruspices
 et tēplorū om̄ sacerdotes:
 quibz omēs agebat sup̄stia
 one sua cont̄ eā ut mouētur
 et omnino moueri nō pote
 rat. Tūc paschasius locio
 eā p̄fundi iussit. credens
 asserētibz qd̄ p̄ maleficijs
 staret imobilis. Itē adduc
 ta sūt multa paria bouū ut
 ab ip̄is trahētur: et ita p̄
 sistebat imobilis. ut nā
 per aera eius vestigia mo
 ueretur. Paschasius dixit.
 Que sūt hec maleficia tua.
 Iuua respondit. Ita nō sūt
 maleficia mei: s̄ sūt b̄nficia

dei. **P**aschasius dixit. Que
est hec ratio. ut puella fragi-
lis a mille tracta hoibus no
mouearis. **L**ucia respondit.
Et si alia decem milia adhi-
bueris: audient per me dicere
spem san. qd cadent a latere
meo mille. et decem milia a
dextris meis. **H**oc audito
plus torquebatur animo pas-
chasius: et int cogitationes
et visceru cruciamenta clama-
bat. **C**ui beata virgo ait.
Paschasi miserrime. quid
crucias. quid palloribus tre-
pidas: quid per diuersa mens
tue tormeta veraris. **T**epla
dei ee si pbasti ia arde: si no
pbasti disce. **H**ec paschasius
audiens magis furiose anhe-
labat: q de ipso risu sibi ex-
hiberi cernebat. **T**uc igitur
arta ea fecit copiosu aren-
di. ita ut picem et resina
et ferues oleu sup ea iacta-
rent. ut celerius consumetur:
q voce publica eu confunde-
bat. **A**t illa in noie dnm ihu
xpi stetit timobilis dicens.
Ego rogavi dnm ihm xpm
ut ignis iste no dnetur in
chi: qm nus tibi insultet co-
fidentes in xpo. **E**t ideo pe-
titiu inducias martiry meix
ut ardentibus timore tollere
passiois. et no ardentibus vo-
ce insultationis auferrem.
Tuc videtes angustiam
paschasii anna ei: iusse
runt gladiu immergi i guttu-
re eius. **E**t ia pmissa p diu
voluit allocuta est turbam

curitate. dicens eis. **A**nnu-
cio vobis pace datam esse dei.
dyocleniano de regno suo de-
iecto et maximiano hodie
mortuo. **E**t sicut habet ca-
thanesu ciuitas intuerete
sorore mea beatam aghatam:
ita me facitis huc ciuitati
datam ee a dno. si voluntas
eius facietes suscepitis fide.
Hec loquere familia de lu-
cia ut diximq visceribus gla-
dio patefactis: ante oculos
eius ferro vinctus ducebatur
paschasius. **C**ucurrerunt ei
relaciones siculoz: qd fuisse
pdatas puma. **C**ui pduc-
tus ad urbem romanam: ab
omni senatu auditus accepit
sententiam capitale. **D**ea aute
marte lucia virgo sanctis-
sima de loco i quo passa et
penitus no e mota: s non
emissit spm. nisi prius ven-
entibus sacerdotibus et sacmto-
ru mysteria ei dantibus. atq
omnibus respondens. ante
illa i confessioe dnm emisit
spm. **I**n eode loco fabricata
est sca nois eius basilica: in
qua oraciones eius florent
et beneficia largunt omnibus
contingentibus sepulchru eius.
Passa e at sca lucia i ciui-
tate sbracufana sub die ydo
decembas: pqrtae dno nro
ihu xpo. cui est honor et glo-
ria in secula secloru. Amen.
Expliat passio scilicet
virginis et matris. vita scilicet
odilie virginis.

Empo-
hilderia
patris:
quida d
alugris
adulterius
qui ena a
et ad dicitur et nobis
pateribus genis or
gallensu ter
Pater per
nos lucienus pa
pater matoris hono
vobis submatu
filii et eius cu eet
vna religiosa lau
dus eius positus ducer
pater de mppante gi
reperit ut aliqne loc
ad dm msteriu m
pater: et archan
vobis submatu
Cui consiliu
in cognoscere ac voli
us satisfactis. et se
reuerit. et tan de lo
de dicitur requisit
dicitur vena
plus quoda reperit
in pccatis motibus
na nome ob altitudme
vobis submatu
vobis videretur fore.
quoda desideriu sue
vobis si ipius venedi
vobis placet: qui en
vobis firmatis atq defen
vobis tam ai. cont mgn
vobis moleras. con
vobis tempore mactelliam
vobis pater ee. **P**relatus

In temporibus
hildericus im-
peratoris. erat
quidam dux
illius nominis
adalticus.
qui etiam alio
nominis etiam dicebat. ex nobilif-
simis parentibus generis origi-
ne forasens: galliensium terri-
torio oriundus. Pater vero in
illius nominis luthericus. pala-
tio predicti imperatoris honori
maioris domus sublimatus
erat. filius autem eius cum esset
iuuvis. utique religiosa laico
habitu quibus positus ducere
cupiens. dei inspirante gratia
cognitum cepit. ut aliquem locum
habilem ad dominum misterium im-
plendum pararet: et archana
sui cordis fidelibus suis pan-
dere cepit. Cui consilium
domini sui cognoscere. ac volun-
tati eius satisfacere. et se-
cretum tenuerunt. et tandem lo-
cum domini desideratum requisitum
manifestavit: dicitur vena-
tores ipsius quedam reperis-
se locum. in preclis motibus
situm. cui nomen ob altitudinem
vrbium hohemburch erat. qui
sibi aptus videretur fore.
ad explendum desiderium sue
voluntatis. si ipsius venerabi-
li patritati placeret: qui etiam
propter firmitatis atque defen-
sionis tutam. contra ingru-
entium bellorum molestias. con-
structus tempore matthelliam
regis factus est. Preclarus

igitur vir eorum manifestacioni
consensu prebens. conate ip-
sum paganus locum. diligentibus
muestigatis. deo gratias referre
cepit. quod sibi tale dignaretur
manifestae possessione. que
tam copatens aptaque esset ad
explendum propositum suum deside-
rii: moxque mihi etiam ac
cetera edificia que militati-
bus pro necessaria sunt. edi-
ficari ordinauit. Huius igitur
thalamis venerabilis coniunx
adherebat. ex nobilissimis
progenitoribus orta. nomine pro-
sinda: stanti asseraone plu-
rimorum didicimus affinita-
te sancti leodegarii redimta.
Que quod lege coniugali liga-
ta foret. tamen elemosinis
et ceteris iusticie opibus de-
dita. sancti pagani scriptu-
turam operam dabat: memor
illius apostolica. qui habet ve-
ros tanquam non habentes sunt.
Iudicio autem dei contigit: ut
ex eis nasceretur filia a na-
tuitate ceca. Patris autem ut au-
divit quod ceca nata esset. tur-
batus est in seipso dicens. quod
pro aliquo delicto eius ei hoc
evenisset: dixitque ad coniugem
sua. Nunc cognosco quod in aliquo
deum iratum habeo: quod michi
hoc evenit. quod ante nunquam ge-
neri meo contigit. Iussitque
ut occideretur. Hec vero
sua dixit ei. Domine in noli
esse tristis. sed scito iudicium dei
manifestum. quod ipse spiritus respo-
debat discipulis suis de ceco

nato interrogatibq dicens.
q̄ neq̄ hic peccavit neq̄ pa-
retes eius: s̄ ut manifestent
opa dei in illo. **I**pa vero p̄
hec verba consolari noluit.
s̄ magis ac magis doluit i
corde suo dolebat. qd̄ hec ea
dem puella puua erat. dixit
q̄ ad conuige sua magna
sibi verecundia ee. qd̄ filia
eius visu oculoru frustata
eet. et idcirco precepit ei ut
aliquē sibi familiarē satage-
ret querere per que ipa pu-
ella occideret. aut i ea locū
duceretur. ubi nūq̄ manifesta-
retur. **M**at̄ vero magis
angustis circumdata. et uis-
sione sui mariti nō sponte
suscipiens. huc illucq̄ am-
mo fluctuare cepit. ignorās
quid filie sue face debuisset.
Tandēq̄ aīe sue diuidicauit
melius ee. ut ea in pegrina-
tione mittet. uel i aliquod
latibulū. q̄ consilio suo mor-
ti traderetur. et ob mte dnm̄
deprecari studebit. ut consili-
ū sue grē p̄ spm̄ s̄m̄ ei ope-
de dignaretur. qui mererū
consolator ee cognoscatur.
Tuc dñm̄ inspiciante grā.
recordatione cuiusdā femie
cepit habē. quā in infancia
familiarit̄ in domo sua nu-
trierat. eratq̄ illi quodā fide-
lissima. s̄ p̄t̄ aliquo delictū
eo tempe de domo eius ab-
iecta erat: et tūc iā marito
conuicta. familia cū vno suo
possidebat. **D**na vero audi-
ens. ea iā filia habē. memor
q̄ pristina familiaritatis misit

nūcū: ut ea ad se cū mag-
na festinatione trahere faceret.
Que imperiū dñe sue grā
lat̄ amplectens qd̄ per nū-
cū mandauerat. velocit̄ ad
ea puenit. **P**ostq̄ at se mu-
tuo viderit. dñā eius cum
magna tristitia ei cūcta re-
plicando retulit. que uel que
dñs eius de filia sua manda-
ueat. **I**pa autē famula ut
audiuit quomō dñā eius tō-
tristabatur. nullū dolore
uis condolens. dixit ad eam.
Dna mea carā. nolite me
vire afficere p̄t̄ filia tuā.
q̄ ip̄e qui eam secūdu volū-
tate sua creauit. potens ē
eā i ea restaurare qd̄ imper-
fectū ē. **E**t si v̄re placuit
volūtati tradite eā michi ad
alendū. meū ei erit dñō a-
nuete eā p̄duce ad p̄fectā e-
tate. **T**uc venerabilis dñā
consolatione suscepta. que-
pit ipam puella. et tradi-
dit in manus ancilla dñe.
Tibi eā do ad nutriendū. et
dñō meo ihū xp̄o cōmendo.
Tuc ipa gratulante accip-
es puella remeavit i domū
suā. et nutriuit eā per mte
grū fere añū. usq̄ dñm̄ ip̄i
viam sermoanaret. aus ha-
filia eet. quā ipa tā honora-
bilis nutriret. **N**utrix autē
eorū verborū agmāoe p̄p̄-
ta magno timore pausa.
q̄ hoc palā fieri timebat. qd̄
occultate cupiebat. misit nū-
cū et intimauit dñe sue qua-
lit̄ loqueret̄. viciam eius. **I**pa
at ei remadauit. ut latere
p̄peraret trāssige in aliu lo-
cum qui palā vocabatur.

ibi seculi occultaret ipsam pu-
 ella: afferens se ibi habere qu-
 dam amicae que illi necessaria
 quibus indiget largiretur.
Tunc iussuibus eius libenter
 obtemperans ad consignatum
 pervenit locum: et in eodem
 contubernio ipsam educavit
 puella: donec audam episcopo no-
 mine ecardo de partibus bau-
 variorum dominus in visioe ma-
 davit dicens. **V**ade ad quod-
 dam monasterium quod dicitur
 palma: et ibi mulieres pu-
 ella a nativitate carna. **A**c
 tunc eam et baptiza in nomine
 trine maiestatis impones
 ei nomen odilia: et continuo
 post baptismum visum rece-
 pit. **I**psa ergo preceptum sibi
 multum implere festinas
 ad partem pervenit locum ac omnia
 sicut ei ostensa fuerant in-
 venit. **T**unc accepit ipsam
 puella: et secundum sibi datum
 mandatum in fonte sanctifica-
 tum demersit. **E**t cum ea a
 sancto fonte elevarer: et oculo-
 los ipsius chrysmate limeret:
 illico ligaturis oculorum lax-
 atis clare videbat in facie
 antistitis. **S**ans vero dei fa-
 mulus in genti gaudio re-
 platus deo ymnis et lau-
 dibus gratias retulit: et ei-
 de congregationi quomodo in
 visione ei omnia ostensa sunt
 patefecit: admonens et ex-
 hortans sacras acillas christi
 ut strenue diligenter curam
 virginis christo consecrate mente

retur habere. **E**rgo ostulit
 pacis filiole sue porrexit di-
 cens. **I**n regno eterno con-
 cedete superna clemencia liceat
 nobis de novo nos mutuo con-
 templari vultus. **A**c hinc omnibus
 finctenus expletis: ad
 patria repedavit propriam.
Samociales at tunc virgine
 christi nutritabat: eius ut medi-
 tatione scripturarum operam daret
 mungebat. **T**unc sacra virgo
 adeptam visione oculorum. **S**tu-
 debat in sacra lectione et oratione
 pugil existere: ac deosimis
 secundum propria facultate insigni-
 t' deservire: nec non culmine per
 solide mentis: omnes pompas
 mundam fastus veluti per mchi-
 lo despicere: quatenus expedita
 ab omnibus que mente eius per-
 illicita desideria poterant
 impedire: illi soli liberius de-
 servire: tunc se mihic ma-
 cupaveat. **P**atri at eius cel-
 tibus ostensum est: quomodo filia
 sua quae interim decevisset
 suscepit: et quomodo per christum
 sacro fonte abluta visum ce-
 cepisset. **A**ntistes quoque propria ei
 dum in patriam rediret: missis
 nuncio omnia que gesta erant
 intimavit: obsecrans obmire
 e: ut dissensionem que inter se
 et filiam eius dyabolo maculate
 erant: deo opitulante distemperet:
 et in concordia redire festinaet.
Ergo ergo odilia in mo-
 nasterio posita: sedulum deo
 studebat impendere famulatum.
Qua de re accidit: ut omnium
 malorum inventore istigante:
 quedam femine in christo habitu po-

sit. sicut semper e malozu
mundere bonozu actibus. ea
odio habere maperet: et mul
ta ei contra iribgaret. **P**at
at nichil horu curans. s pro
dei amore coplactens sponte
conga: in dm seruuio cotidie
augebatur. **H**abebat eam fra
tre decoru in domo patris sui
opame edoctu: que et ipse pat
valde diligebat. **I**lla autem
eu in colloquuo et cotempla
tione incognitu habebat.
Tuc ergo scripsit epistam eam
globo rotando inuoluta. eide
germano per queda pegeri
nu transmisit. implorans ut
ppt dei amore quo no solu
pmquos et amicos s eam in
imicos diligere iubemur. re
cordari su dignaret. **F**ratr
at litteras a dilecta sorore des
tinatas non solu suscepit.
veru eam intente plegit: et
demde prem suu allocutus e
dicens. **O**ne in karissime.
pbe puu auditu suasionibus
famuli tui: tua clemencia sup
plicans. **P**at at respondit
dicens. **S**i ea que ad rem no
ptinet postulauis: incon
gruu e ut tibi consensus p
beatut. **I**lle at respondit.
Congruu ee poterit. si tue pla
cuerit parituti. q nichil aliud
postulo: nisi ut filia tua que
nuc in extera gente. suozu
omni destituta parentu consistat
solacio. reuocae et tue pnae
psentia facias. **P**at vero in
pauit ei ut de hac re omnino
reticet. **D**one at indolis a
dolefens. dolori sororis co
pacis: pre ignozate. misso
curru et ceteris que ut faciebz

necessaria erant. fecit ea in
ppriu reuerti locu. **E**ode at
duce vna cu filio et ceteris
suis hoibus. consedete i edi
tore vrbis loco. qui ob ethi
mologia ipi nois hohem
burci dicitur: congit ut odi
lia sponsa xpi in curru sedes
sicut illis temporibus mos e
rat. euidi cu turba copiosa
adueneret. sicut ei factu
us disposuerit. **P**at euolu
tis suis obtutibz: cernens
multitudme illa. pcuratus
e quid hoc eet. **T**unc adolef
rens respondit. qd filia eius
eet odilia. **E**t ipse inquit.
Quis tam stolidus et teme
rarius ea reuocae psupit
sine meo iussu. **P**uer at
aduertens qd iam latitae
non potuisset hoc qd fecerat.
pa respondit. **E**go famu
lus tuus arbitrans qd in ob
pbriu nobis eueniret. si in
pauptate tanta pmanet.
multu afflictioi illius copus
sq reuocari ea. **B**ed nuc pu
t michi hoc indulge. q suo
me stulte egisse. qd ea sine
tuo reuocae psupsi impetro.
Bed ipse male inuidia deuit
tus: baculo que manu gesta
bat pueru passit dicitur
qd sibi volutati eet. **T**uc ado
lestens ex eode ictu i agritu
dme decidit: vitaz sumit.
Pat vero inmanitate reatus
sui considerans. semetipm i la
metacioe et abstinentia affli
ge studuit: et loga sufficiat

De ma
filia interm
iudias ma
ad ob
pfero p
place mebat
fructibus
fructando
et corpe ma
sedu
Tunc demu
nemica
sues
pcepit
imp
volu
soma
er
dal
analle
hoc
mona
tempo
msi qd
cosue
ut nu
mgu
mem
magn
terra
pcepit
comen
Contigit aute
octoginta
sepulchru que
sepulta fuerat
corpus
toto cor
pentes
sola dex
ita corrupta

trahendo dixit. **De** michi
 misero: q̄ filiū intermēdo
 sup̄m uam iudias mauri.
Ac demceps usq̄ ad obitū
 suū in monasterio pseueras.
 deū sibi placē mtebat. dig
 nis penitencie fructibus: et
 scōrum limna frōptando.
 spū cōpūto et corpe macē
 to. egrū intercessione sedulg
 m̄plorabat. **Tunc** demū
 sup̄na disponente clemētia.
 recordatus abiectiois filiesue.
 et ad se accersiri p̄cepit. **Que**
 et accersita uenisset. inquis
 erga eā aliquid agere uoles.
 tradidit eā nuda s̄a momah
 que de butamco tritorio erat.
 et cōstituit ei cotidie dal si
 pendiu vnius ancille. **Ipsa**
 autē q̄ gūarū actioe hoc ip
 sū accipiens. i ipō monas
 terio multo mansit tēpore.
 nichil aliud habes. nisi qd̄
 vna ancillarū habē cōsueuit.
Interim at̄ euenit: ut nu
 trix eius de hoc sc̄lo migra
 ret. **Ipsa** uero nō memōr
 illius magne industrie. q̄
 ab ea nutrita fuerat. terra
 fodi ad sepeliendū eā p̄cepit.
 et per semet eā terre cōmen
 dare cōiuit. **Contigit** autē
 post spaciū fere octoginta
 annorū: ut sepulchrū quo
 p̄dicta nutrix sepulta fuerat
 euaguar̄ ad aliud corpus
 humādū. **Tūc** uero toto cor
 pore putrefacto ac pemptus
 in puluere redacto. sola dex
 tra mamilla ita icorrupta

et inter m̄ueta ē. ac si eo
 de momento a corpe eēt absci
 sa. **Hoc** uero ad cōpbandā
 sacre uirgis almitate factū
 creditur: q̄ sagax illius nu
 trix aliqd̄ celeste i ea eēt con
 phendens. de sola dextera ma
 milla ei lac p̄bueat. et per
 omē tempus lactacōis eam
 arcūdatam limo habebat
 pallio. **Sc̄a** at̄ uirgo eodē
 stipendio cōtenta in monas
 terio multo tempe erat.
 nichil aliud habens: eo qd̄
 nec pat̄ eā uocauit. nec ip̄a
 nō uocata eū adire p̄sūpsit.
Sed cū iā sup̄na pietas. lu
 cerna sua sup̄ candelabrū
 ponere decreuisset. ut mita
 tes domū lumē cernerent.
 accidit ut quadā die farina
 i uasculo sub pallio quo ar
 cūameta eāt portata pat̄
 nit̄ septa monasterij obuia
 ret. iamq̄ rigida deposita
 mēte per diuinā inspiraci
 one. eam demē albatū
 ē dicens. **Filia** karissima
 unde uenis. aut quo ire ci
 pis. aut quid portas. **Ipsa**
 q̄ subsistens respondit.
Parū farine dñe ego fero:
 ut ex ea aliquid abi facā
 ad recreandos egenos. **Ipsa**
 at̄. noli inquit cōtristari
 qd̄ hactenus mope duristi
 uita. q̄ dñō anuete i ip̄i
 mo ē ut hoc exsupes. **Eodē**
 itaq̄ die p̄fatu monasteriū
 cū omnibus appendicijs. in
 maibus illius tradidit. ob
 secrans eā ut una cū sc̄a cō

gregarioe memoria sui peti-
tando deū p suo faanoē m-
pellaret. et nō multo post
vives tempe ad diē plem-
extremū. **I**pa vero p m dia
a plurima. et reuelacione
scām agnouit qd pat eius
m penali loco eat p pā
p quibus i hoc sclo morte se
anticipate. dignū pme fruc-
tū non feat. **T**uc illa mge-
ti merore ppter mteritū
sui pās vallata. i vigilijs.
m ieiunijs. et oracionibus.
p eo dnm depā studuit. re-
colēs illū suis dixisse discipu-
lis. Amen dico vobis: quid
quid orantes petitis. credite
q accipietis et fiet vobis. **C**
vero supna pietas famula
sua de tanto merore consolā
vellet. ipa orante i secreto
latere illius mōis. sup que
monasteriū erat. ut se tan-
to ardencius qto liberius
p absolucioe sui pās affli-
geret: apto celo lux celitus
emissa sup eā m oracione pro-
stanta emicuit. ut quedam
pars eiusde celle ex eodem
splendore emittisset. et vox
ad eā facta intonuit. **O** de-
o dilecta odilia. iā angores
afflictiois a te cōpescē. q re-
missione pccōrū pū tuo a
dno impetrasti. et ex te ab
inferno liberatū. i choro pa-
triarcharū collocandus ab
angelis ducitur. **I**pa aute
hoc audiens: mox intulit
dicens. **G**racias tibi ago dñe

qd me indignā nō meis me-
ritis. s tua bonitate exaudi-
re dignatus es. **H**abebat
enā sub cūa sui regimē nu-
merū scām malūm q cen-
tū triginta. **Q**uibus dā scā-
mat duplici studeret pēe
doctrina. ut quas verbis
instruebat compozaret et
emphs: satagebat cotidie
se m diuinis exercere obse-
quijs. illud aplicū mente
renoluēs. ne alijs p dīas
ipē repbus muemar. **C**
itaq sancta odilia i oraci-
one constans. diuine lectio-
nitenta. i locuacōe modēta.
m abstinecia singularis: ita
ut pter dies sollempnes.
nichil aliud sibi sumeret m-
si panē ordeaceū et legumi-
na. **I**n lecto nāq vāman
pelle habē: et p plumacio
capiti suo petram supponat
conuenit. **I**ta autem fa-
cēdo non laide requirebat
huana. s sola sui redeptiois
inspeccōne: ac ideo alm m-
na oculta acōe omnia faciebat
diuina obsequia. recolens illā
dixisse. nesciat smstrā tua
quid faciat dextera tua. **I**n
nasteriū qd vero venedictus
abbatissa gubernabat sicut
iā plibauimus i extelso mō-
te erat cōstructū: et idcirco
nō solū debiles et infirm
s eā integritate corpis ha-
bentes. cū magna difficulta-
te illuc accēdebat. **U**nde
scā dei famula dolens eos

atque
reuerē
propria
congru
habebat
et
lecti
aspettas
magnū
agratib
et del
et ideo pa
Ego volo
sicut
littere istius
hospitale ad
Tunc o
opmū eu
Et accepta
reductione
pāms
cāq
dedicari
et deinde
wapa
fuit
Vla
habitau
opus amēnis
habidāa
locu
postulauerit
ut
monasteriū
faceret
q
monasteriū
m
aquare penuria
illa autē
consi
assensu
pbens
monasteriū
et cōprobat
fuit
autē
dum
m
et ut
eam
quidā
pre
i manu
sua
tres
de arbore
tūa
et
Dñā
accipe
has
et plantā
eas
ut
mōnā
tua
ha

ppter difficultate itineris ra
 to venio ad suu cenobiu cu
 est hospitalitate papua. co
 gregavit omne congregati
 onē qua sub se habebat. uti
 aurū volens consilio. et dix
 it ad eas. **L**ernte dilectissi
 me sorores. qd' asperitas i
 tineris labore magnū asten
 dendis pergrinatibq et debi
 libus confert. et ideo pau
 a nos adent. **E**go volo iu
 bere si vre placuerit scitatu
 m interiori latere istius mo
 nis edificari hospitale ad req
 piendi xpianos. **T**unc oes
 responderunt optimū eius
 esse consiliū. **E**t accepta ea
 ri benedictione i p'ams
 ibi etiam costruxit. eaqz i
 honore sa marci deditari
 rogavit. et demde recepta
 anem pauperū fecit. **P**la
 aut autē sororibq habitatio
 illa qz locus amenus erat
 et aquarū habūdāa locu
 plex. et postulauerūt ut
 ibi monasteriū faceret. qz
 superius monasteriū in
 magna aquarū penuria
 sūū erat. **I**lla autē consi
 lio illarū assensū pbens.
 edificavit ibi monasteriū
 sicut hodiernū. et coprobat
 dies. factū ē autē dum m
 eodē ope occupata eet. ut
 veniret ad eam quidā vir
 portans i manu sua tres
 virgas de arbore tilia. et
 dixit ad eā. **D**na accipe has
 virgulas et planta eas. ut
 in posterū ob meorā tuā ha

beantur. **I**lla at accipiens
 iussit tres pauci fossas. **I**n
 term vero accessit ad eā vna
 de sororibq et ait. **N**oli dñā
 has plantae virgas. qz fir
 qz ex ipā arbore nascuntur
 vermes mali. **E**t illa noli
 inquit turbari. qz nūqz ali
 quid cotinuetatis ex hys ar
 boribus veiet. **E**t tulit vna
 m manu sua et ait. **I**n no
 mine p'ris te planto. **E**t ac
 cipiēs alterā dixit. **E**t te
 m noie filij. **E**t tertiā tulit
 dicens. et te m noie spūs
 sa. misterū trinitatis co
 plens. que usqz hodie vni
 bra sua videntur i ardore
 estatis p'stare anallis xpi
 magnū refrigeriū. se per
 plurimū extendedo spaciū.
Fuit eā et consuetudo pere
 grinas ad scām cōuersationē
 suscipere feminas. tam de sco
 tia qz eā de britānia. nec
 non et viros religiosos sus
 cepit. et ex eis sibi presbi
 teros ordinari rogavit. et
 cōsumavit utraqz monasteria
 et collocavit in eis scāmōia
 les. **E**t post hec cōuocavit
 omes sorores. et rogavit
 eas ut sibi indicarent. utriū
 canonicā an regulariē vitā
 ducere vellent. **T**ūc omes
 vnammit responderūt se
 regulariē velle habē cōuer
 sationē. **I**lla at cū hūilita
 te et mansuetudinē dixit eis.
Sao karissime sorores et
 matres uos promptissimas

ēē ad omnia aspectu et dura
p̄ xpi noie toleranda: s̄ time
o si nos regulare vita elegerim
rimus. maledictione a suc
cessorib9 nr̄is mactē. q̄ ut
te locus ut satis valde īco
petens et laboriosus ē regu
lari vite. adeo ut nec aqua
m̄si cū magno labore hic a
dipisa possit. **Unde** si v̄re
placuerit almitati: melius
est ut ī canonicō habitu cō
sistans. **Tūc** omēs secūdu
illius verba elegerūt cano
nicā regulā: ī qua vsq̄
hodie ī sup̄dictis monaste
rijs degentes p̄cedēti noc
mā sequedo p̄seuerūt. **Illā**
at̄ ut cognouit qd̄ canonicā
regulā elegerūt ait. **Dūc**
ihū xpe qui me indignā nō
meis meritis s̄ tua ineffā
bili clemētia cecitate per bap
tisma **sanctū** eripe digna
tus es: tibi dūc supplicō. ut
hāc familiā tuā cū me p̄
esse fecisti. tua p̄tectioē ubi
q̄ custodias. et omnē aq̄
ditate carnaliū desideriorū
ab eis auertas. ut tibi toto
msu mētis illibati studeant
semper impendere famulatiū.
Ipsa at̄ per ascensū sc̄arū
virtutū quasi bona abies ī
altū p̄ficiens. p̄uis toto cona
mē omēs ī comune sc̄os ad
auxiliū sibi muocaret: sepi9
tamē reliquas sc̄a iohānis
baptiste venerabat. eo qd̄
ī baptis mate visū adeptā fu
erat. **Unde** etiā etiā nōi

ip̄i9 edificatē cogitabat. **S̄**
q̄ per ipsius reuelacione sc̄a
re volebat ī quo loco etiā
sibi cōstru p̄destinat: q̄
nocturnas horas surgens.
secretū que sibi ad orandū e
legeat locū pet̄. se9 ibi
ī oracione sup̄ vna gūde
pet̄ p̄stauit. que vsq̄ ho
die ob memoria ip̄i9 cruce
lignea gestat non modicā.
Quā se ibi ī oracione lar
git̄ q̄fudisset: sc̄is iohānes
baptista magna claritate cō
mitat9 dicit̄ apparuisse.
talit̄ sicut saluatore ī ior
dane baptizauit an̄ amē
tus. **Una** at̄ sc̄arū fecitū
cū9 m̄stetū erit horam
diuinū officij p̄uidere. surgēs
foras egressa est: ut stellis
cōtemplatis sc̄ret si iā tēp̄
eēt ad signū nocturnale pul
sandū. **Videns** at̄ tantā
claritate: et st̄re volens quō
hoc eēt q̄pius accessit. **Cū**
accessiss̄ immo splendore p̄
territo. continuo ad p̄uisti
repedauit officij: et manū
ibi videre potuit. m̄si sc̄am
virginē m̄ma claritate ar
cūdata: sc̄m at̄ iohāne m̄
me vidit. **Tūc** sc̄is iohā
nes ec̄e dei virginem et locū
vbi etiā cōstru velle
et q̄tū spaciū ī latitudine
et longitudine habē debere
patefecit. **Finis** at̄ h̄is
extemplo eandē dei ancilla
que huic visiom̄ intēnt.
ad se vocauit. atq̄ m̄dixit.

ut nulli hanc ante suum obitum
 manifestaret visione: et hoc
 quod ipam latebat aperuit dicens.
Claritate qua vidisti non potest
 me scire secundum iohannem aduentum:
 qui mecum loquendo preceptum caritatis
 construende inuixit. **F**acto ve
 ro mane ingenti gaudio re
 plata: mox diuinum quod sibi
 ostensum erat facere opus micho
 auit. **I**n ipsa autem michoano
 accidit miraculum: quod nequaquam
 arbitror silencio occultandum.
Boues namque qui plaustrum onus
 tum petris ad fabricam ecclesie tra
 hebant: ab ipso cacumine mo
 tis quo a summo usque deorsum
 spatio septuaginta pedum uel a
 plus distabat ceciderunt. **T**unc
 homines cito per descensum illuc
 currentes: ut saltem eos si quod
 vitale in se haberet gladio iu
 gularent: quatinus eorum carni
 bus vesta liceret. **S**uffragantibus
 mentibus sancti iohannis baptiste
 illos plaustrumque onustum
 reperit: rursusque eos per
 semitam angustam que vix egressa
 prima est: rursus ascendere plau
 strum trahendo ad predictum opus
 fecerunt. **E**tiam autem perfecta
 iuxta eam dormitorium et ceteras
 officinas construi iussit:
 et ibi ipsa cum paucis secretam
 vitam ducebat. **H**abebat e
 iam fratrem nomine adelbertum qui
 habuit tres filias: quarum una
 eugema. altera attila. **T**ercia
 gairidinda dicebatur. **Q**ue
 audientes opinione sancte virgi
 nis. cogitauerunt et ipse dei

cultate accense mundum delin
 que. et discipulatum a matre
 sue se maculare: quatinus
 exemplis illius instructe. per
 fecte disceret omnes volupta
 tes carnalium desideriorum edo
 mac: ut simul cum illa immar
 cesabile etne vite premium me
 teretur accipere. **I**lla autem ut au
 diuit desiderium. libet eas sus
 cepit et diligenter edocuit: et
 edoctas domini seruitio macupa
 uit. **P**ost haec contigit: ut
 quidam ex seruitoribus eius
 monasterium ipsius occideret fratrem.
Tunc ipsa magnoque contristata
 pro illius morte cepit: omnibusque
 congregatio simul cum ea. **V**n
 de etiam dominum rogabat: ut
 ipse in eo qui eam fortiter con
 tristabat vindicam dignaretur
 tibi: melius esse diceret. ut in
 penitentia dignam castigationem. quam
 in futuro perpetua pena subiret.
Quatuor proceres ut postea
 illius probat exaudiri meru
 erunt: quod nullus postea ex
 ipsius progenie humana sorti
 titus est vita. qui non aliquid
 in se debilitatis haberet.
Euenit etiam quadam die sicut
 consuetudo in eodem monasterio erat:
 ut secundum ordinem ieiunaret
 virginum ieiunaret et psal
 terium decantaret: ut ven
 ret dies ieiunij eius. **C**umque
 in oratione stando psalterium
 intererat explere: accessit
 una de ministrantibus et dixit
 ad eam. **O**na nobilitate vitam

celare nequeo. qd vnde con
sororibus meis ex vno deser
uire debuim defectus ho
bis e: qd sup mensura ho
dieina nichil habeamus.
Tuū e puidere quid ex hoc
agere debeamus. **I**lla at
inquit. **N**oli contristari
filia sed habe fiducia: quia
qui ex quibz pambz et duo
bus pisabz tot milia ho
minu saturauit. potens
e etia ipam puā quā ser
uae dignatus est mensurā
si sue voluntati placuit ml
tiplicare. **S**ed vade et solu
ta esto erga misteriu **mm**
tibi commissum: et noli obli
uisa qd ipē ait. **Q**uerite
primū regnū dei et iustia
am eius: et hec oia adiacē
vobis. **T**ūc petita benedic
tione: ad suum remeavit
officiū. **T**empore at quo con
suetudo erat vinū sororibus
ppinari. accessit ad vas vma
riū. in quo pdicta mensura
remaserat: plenosq mueto
statim reuersa nūciavit dñe
sue qd factū fuerat. **I**lla
at conuocatis sororibus ait.
Graas agite dño ihu xpo
qui non deseruit sperantes
in se. et nobis mensuram
vini multiplicae dignatus
e: ut debitam illi seruitute
sine murmuracōe impen
dere valeamus. **A**c demceps
eas ex eode vino letabadas
p dei caritate refecit. **I**ta

ergo virgo per plurima ex
ercicia carne sua magis ac
magis castigando. ac de vir
tute in virtute pficiendo.
condianos pfertus scāru vir
tutu in se congregauit. **S**ed
cū iq dñs sancte sue tanti
labois remuneraōne pedo
deuisset. sciens sibi absolu
tione sui corpis munner
prexit i etiam scā iohānis
baptiste: ibiqz omnibus acce
ptis sororibus. amonuit eas
ut semp dñm diligere. ac
madatis eius i omnibus obe
dire satagerent. obseruans
etia earū scitate. ut tam p se
q p pte suo et ceteris eius ipi
quis. dñm sedulo impellat.
Et hys expleis. iussit eas
in oratorium scē marie ire.
et ibi psalmodia celebrare.
Ipa autē mibi sola remasit.
Illis ped iussione eius im
plentibus. et psalmos cānt
tibus. scā illa aq carne solu
ta e: tataqz fraglancia una
odorus illic aspersa e. ac si
domus omnibus aromatibus
plena eet. **C**ūqz cōpleta ora
tione reuerse essent. spū
tale matre ia defucta muē
entes. nimio gremore cōtr
tai reperit. qd tam scā aia
egrediete mīme mteē metu
erūt: et qd earū dilectissima
mat anteq vitū accipet
spū exalaret supremū. **O**ū
q mīme angustaret: vna
nūnt in oracōe pstante.
lacrimis ex intimo affectu
pfusis. rogauere deu. ut scā

ergo virgo per plurima ex
ercicia carne sua magis ac
magis castigando. ac de vir
tute in virtute pficiendo.
condianos pfertus scāru vir
tutu in se congregauit. **S**ed
cū iq dñs sancte sue tanti
labois remuneraōne pedo
deuisset. sciens sibi absolu
tione sui corpis munner
prexit i etiam scā iohānis
baptiste: ibiqz omnibus acce
ptis sororibus. amonuit eas
ut semp dñm diligere. ac
madatis eius i omnibus obe
dire satagerent. obseruans
etia earū scitate. ut tam p se
q p pte suo et ceteris eius ipi
quis. dñm sedulo impellat.
Et hys expleis. iussit eas
in oratorium scē marie ire.
et ibi psalmodia celebrare.
Ipa autē mibi sola remasit.
Illis ped iussione eius im
plentibus. et psalmos cānt
tibus. scā illa aq carne solu
ta e: tataqz fraglancia una
odorus illic aspersa e. ac si
domus omnibus aromatibus
plena eet. **C**ūqz cōpleta ora
tione reuerse essent. spū
tale matre ia defucta muē
entes. nimio gremore cōtr
tai reperit. qd tam scā aia
egrediete mīme mteē metu
erūt: et qd earū dilectissima
mat anteq vitū accipet
spū exalaret supremū. **O**ū
q mīme angustaret: vna
nūnt in oracōe pstante.
lacrimis ex intimo affectu
pfusis. rogauere deu. ut scā

angelis qui aiām deduxerūt
 mīparet eā iterū ī corpus
 restitū. **M**irūq; in modū
 illis toto conamine oratibus
 aiā repente ī corpus recepta
 scā dei famula resedit: ac
 eis hīs allocuta ē verbis.
O dilectissime matres et so
 cros: quāe michi tale iniqui
 tudine irrogāe voluistis. ut
 dnm irrogāetis. q̄tinus aiām
 pondere corrupcionis exuta
 hoc qd̄ semel amiserat. denu
 o renserit iuberet. **E**go ei
 dei grā anuete. cōtuberno
 lucie virginis cōiuncta tanto
 gaudio p̄fruebar: qd̄ nec lin
 gua exprimere. nec auris
 audire. nec oculus intueri
 suffiat. **I**lle at̄ cōn̄ reserebat
 se hoc idcirco egisse: ne neg
 ligentia notaretur. si ipā
 expeis d̄m̄i corpis obiret.
Cūq; talitē in quo d̄m̄i cor
 pus et sanguis habebatur
 sibi offerri iussisset. p̄p̄ris
 māibus eū accipiedo. scā cō
 mūione p̄cipitata. omnibus
 cernentibus aiām t̄ndidit.
Ipe autē alip̄ in eodē monas
 terio. ob memoriā illius venē
 bilis facti hactenus p̄manet.
Tūc scē dei analle. sacū cor
 pus cū magno honore sepul
 ture t̄ndiderūt. in ipā etiā
 in dextro latere an̄ altare scā
 iohānis baptiste. fraglātia
 miri odoris. que prius ibi
 app̄sa erāt usq; in octauū die
 mibi cōtinue consistete: ubi
 sup̄na p̄stante pietate. mit
 ueientib; meis scē dei v̄gins.

nōnulla miracula postea fac
 ta memoratur. **P**er mirum
 videri debet si se societati scē
 lucie martiris xpi cōiuncta
 eē dicebat. quib; ipā per mar
 tiriū ab alijs irrogāū vitā
 non simerit: q̄ ex hoc qd̄
 carne suā p̄ tot aspera et ar
 dua edomate p̄nimo mace
 rante studuit. concedatur ne
 quāq; eā ceruice ferro tenus
 se submittere. si ferocitas p̄
 secutoris nō deesset. **R**igū
 ut at̄ scā odilia. et ut ita
 dixerit vitā ī melius muta
 uit p̄dus decembris: regnā
 te dno nro ihū xpo cui est
 cū p̄re et spū scō laus et ho
 nor et potestas. **P**er omnia
 secula seculorū Amen.

**Pas
 sio scē eulalie virginis
 et maris.**

Primus numerus populus et in
 finita multitudo est. que p̄
 xpi noīe crudelissimā morte
 eterne vite gesticentes cōpen
 dīs. p̄nimo sunt robustiore
 congressi: int̄ quos beatissi
 ma martir eulalia de victo
 rie felicitate in xpo confides.
 scilicet sumū triumphatore
 martiry certamē aggrediens.
 palmā dignā p̄meruit: q̄
 nullis blandimētis inducta.
 nullis suasiomb; puocata.
 antiquū petentore cū suis
 artibus gloriosa calcauit.
Hec ergo virgo beatissima
 sc̄imomalis puella deo t̄o
 ita. atq; matrimonialit̄ e
 docta. annorū saluet tredecū.

mente et corpe casta. religio-
ne pudica. castitate firma.
dorebatur a deo dato quoda
presbitero. a tu dmetris m-
fanciae. ut fateretur xpm a-
plus q̄ negaret. et in dūn-
dua trinitate que deus est.
mens integritate cōfiteret.
nichilq̄ aliud interioris hoīs
officio pagebat. nisi ut dūo
om̄ipotentī cui suēat tota
deuocōe subiecta. intrepida
cordis instancā deseruēt.
Que martir dū adoleste-
ae annos fuisse ingressa.
maiore credulitatis cultu to-
bustior. fidē quā scā deuoci-
one conceperat. aīo forozōn
seruabat. **Do**ueat ei aīam
suā deo. eamq̄ p̄ xpo pone
contendebat. a quo desideā
ti palmā martiry inuētūā
se felicius cōgaudebat. **Pa-**
t̄ vero ipsius eat noīe libe-
rius. hunc beata eulalia ha-
bebat p̄m. **I**gitur cū ab
sceleratissimo calfirmāno
xpīams p̄secutio fuisse
imposita. et passiois dies
sup̄ueisset. fortuitu eulalia
beatissima cuius et mcola
pūmāe lusitane. cū longius
ab urbe miliario tricesimo
fere et octauo. ultra emeritā
villā noīe p̄cāno in simby
pūmāe beate. dū a quadā
sorozōe p̄ effectu sc̄imo me ip-
sius. ad sup̄dictā possessio-
nē suā fuisse euocata. et
ibidē in sc̄is dei laudibus
cū confessore felice. et ceteris
deū timētibus castissime mo-
raretur. malū fama nō ta-

aut qd emeritensū urbem
hostis crucis mtrasset. Et
nūciatū ē beate eulalie sup̄-
uenisse nūcios cū vehiculō
publico. qui eā ad emeritā
deducerēt. ibiq̄ iā p̄m su-
ū liberū cū ceteris confessa-
bus in carce reclusū inuēt.
Quo cognito eulalia beatis-
sima letā ad passionē p̄sili-
uit. petens p̄tinus p̄cipit
et iter arripit. ueliculū
sibi iussit aptari. **Nō** illa
gressus itineis. non p̄m
mony habūdatis crimina.
non carozū vnānimitas te-
uocauit. officū virile p̄p̄-
tans. sc̄q̄ deuota ad tālem
gloriā destinata. toto an-
mo festinauit. ut si fieri
posset si tam longinquū
iter nō eet. mtrā vnā ho-
tā omē trāfret. et ita ve-
guebat ipm mulionē in
velocitate uehiculi. om̄i an-
mostate festinas ad palmā.
Propterea vero a comita-
tū iulia cōiugialis ei. et
cū iter agerent. dixit ad eā
beata eulalia. **Notū** sitti
bi dñā sorozōe q̄ nouissima
vado. sed p̄mā patiar.
Et ita factū ē. sicut beata
p̄dixit eulalia. **Cū** ergo
colome emeritensū vbi
app̄mquasset beata eulalia.
obuiant ei quidā iudeus.
et dixit ei. **Bene** venisti
filia. vade et thurificā ut
vivere possis. **Cui** respon-
dens sancta eulalia dixit.
Augeat tibi dñs fidē aīno

... p̄m dñs m
... Et p̄m
... uehiculi. **O**
... iudeus vidit
... uelut f
... sup̄factus q̄
... mellerit qd an
... p̄p̄bat ea. **Nō**
... dñs hor uniaq̄
... ut dūn
... sus pensata v
... magna dei. **De**
... eulalia fide plena.
... ad forum pu
... tumor cōiur
... nona for p̄tes. et
... p̄mā m̄mēabr
... nōm. ita ut m
... nemo remanet. **T**
... m̄mōialis eula
... om̄s emeriten
... habitatores. ad
... uer. ut i au
... uer. uer
... p̄māe ipsius ser
... habitate videā
... dem̄tā. **Statm**
... cūmā. ē calfirm
... p̄māe lusitan
... impatore et
... fugit. dūrtus
... xpianozū.
... calfirmānū p̄māq̄
... et sc̄leis capud
... beata eulalia lacry
... nō illā di
... non cū epte manu
... ap̄ptus a p̄mā
... submouit. **Ma**

se. nā ego p ppo dno meo
 mori desidero. Et p̄t̄nsit
 i uelocitate uehuali. Quā
 respiciens iudeus uidit ful
 goze eā comitate uelut flā
 mā ignis: stupefactus q̄ i
 tali visu intellexit qd̄ ange
 li dei ia p̄tegebat eā. Ideo
 eā uoluit dñs hoc miraculū
 iudeo ostendere: ut duricia
 a cordis eius insensata ui
 deret magnalia dei. Sed
 beata eulaha fide plena:
 sua sponte ad forum pue
 nit. Tūc rumor cōmittit
 per vicinas fora ptes. et
 facta ē turba innumēabilis
 ingens mms. ita ut in do
 mbq̄ nemo remanet. Ta
 lis eā erit s̄moialis eulaha
 fama. ut omēs emeriten
 sūi vrbis habitatores. ad eā
 aduentū cōueiret: ut i au
 amōe pendeat. uere uer
 nula et p̄uinae ipsius sena
 trice atq̄ habitatrice uideret
 cū p̄s̄ide dimittēte. Statim
 q̄ de ea nūciatū ē calfirm
 ano p̄s̄ide p̄uinae lusitame:
 q̄ a mariano impatore et
 p̄secutore fuerat ductus
 in p̄secutionē xp̄ianorū.
 Quē calfirmānū p̄ncipē
 atrocitatis et sceleis capud
 cōuicis beata eulaha lacos
 s̄re non cessat: nō illā di
 ra vox. non auente manus
 nō turpis aspectus a p̄p̄ita
 passione submouit. Na

ior facta est in uiribus dñi:
 cū in suis fascibus p̄s̄idete.
 toto msu conata est deum
 cere. Hec sic calfirmānū
 m̄tues dixit. Quid ingre
 deris vrbē inimice dei ex
 celsi. Quid p̄sequeris xp̄i
 anos: et m̄teris. *virgine. seduce*
 dei. Dñs docet me in veri
 tate sua: nec auferes a me
 castitate meā uel adolesten
 ā. Calfirmānus p̄ses dix
 it. O infantula. ante q̄ ares
 cas flore etatis tue p̄de que
 ris. Beata eulaha respon
 dit. Ego quidē sum anno
 rū arat̄ tredecā: putas in
 sapia meā tuo terrore tur
 bari. Suffiat michi hec
 tūstoria uita: et q̄ terre
 ne uite blandimētis nō de
 lector. alterū futurā beatā
 expecto: q̄ beacior dono di
 uinitatis efficiar. Calfir
 manus p̄ses dixit. Ita
 te uanitas misera nō sedu
 cat: sed accede et sacrificā
 dys sc̄ndū impiale p̄ceptū
 et potes tormentā euadē
 et honorā. atq̄ sponsum di
 uitē p̄meri. Beata eulaha
 a respondit. Habeo spon
 sum diuitē et m̄morle om̄i
 ihm xp̄m: qui te tuosq̄ et
 p̄rem tuā d̄pabolū qui dia
 tur sathanas. ext̄mnae
 et p̄dere p̄t. Tūc iussit p̄
 ses ut in carcere m̄teretur.
 Prius tamē cepit eā blan
 dis alloqui uerbis. uolens

ea decipe et dicebat illi. **C**o-
sidera infancia tua. aspice te
metipsa. et humiliata ut uiue
possis. **B**eata uero eulalia
fide plena. uirtute summa.
usq; ad morte pena notimes.
ita respondit. **I**mpiana su.
non facio. **T**uc calfurma-
nus turbido furore accensus.
putans pudicicia infantis
uirginis. more ceterorum infan-
cium a tergo corporis emedari.
iussit ea flagellari. et cito
mns cedi per officium puato-
ris. **C**umq; catomaret corpus
eius delictum ac sum. illate
cedis ubera equo auro sustine-
bat. et fidens in magna glo-
ria domini constant et fortiter
maledicebat regem et cesarem
cum dominis eorum. **A**ngeli uero domini
protectebat famula christi beata
eulalia. sed iniquissimus uideri
credebat se face posse quod que-
bat. si pudica uirgine fedius
verberasset. **B**eatissima eu-
lalia dum talibus uerbis lacea-
ret. atq; talia proclamaret. ad
aures perfidis puenerunt que
beata eulalia dixit. **I**pe
quoq; ad se ea uocum precepit.
et aspiciens in ea decoris et pul-
chritudinis specie. in facie eius
quod misericordia preterens dixit.
Consule tibi et dominis immola.
ac declina a mortis opa. **B**ed
beata eulalia dum primis uer-
bis laceata fuisset. calfur-
mano dixit. **Q**uid prodest
miser. quod honestate mea in-
sane temptasti nudari. **C**or-
pus quidem meum habes in prete:

nam at meam habere non potes
in prete. nisi solus deus que
dedit michi. **T**uc calfurma-
nus uidens primis uerbis
suum dispositum minime profice.
beate eulalie dixit. **Q**ue est
ista uogo constantia. qua quibus-
da cognoscere adepti fuisse per-
surgis. et ad laudem tu genitricis
dys deprecias immolare. **B**ed be-
ata eulalia ex toto corde in domino
confidens. eadem perfidii que an fuerat
loquuta dixit. **C**ur me inter-
rogas. **R**eplus dixit et dicit
tibi quod uis et quod dicit omni-
no non facio. que christiana sum.
et ut oia scias. ego reges uis
cum dominis eorum et maledixi et
maledico. **C**umq; hec preces au-
disset. et de sententia danda
publice moras faceret. eula-
lia uirgo beata perseuerans
in constantia audax. plena
fide et constantia omnibus audi-
entibus dixit calfurmano. **D**e
sententia. regibus eius et
dominis eorum. eadem que dixi sepi-
us nunc quoque et repeti male-
dixi et maledico. **H**is uerbis
auditis beate uirginis. exacer-
batus est uehementer calfurma-
nus. et furore immo accensus.
iussit sibi sequenti die pari-
tubnal in foro. **T**uc precepit
ex sententia beatam uirginem
cruari. et uiam flammis ge-
mai. **C**ui beata eulalia re-
pondit. **N**on timeo minas
tuas. potens enim est dominus meus
qui michi in primis uerbis
tuis tolerantia tribuit. et ab
igne que nunc preces illesam

Calfurmanus
Paten me com
e dicitur me miser
Eulalia beata
Pateratur me
qualis e ma
Calfurmanu
suis dixit
de arborabu
si scripibu
ca n
Eulalia b
Hee sut mne t
mich me
f magis confortas
pater dixit
olei et succedite
mores eius mamlla
beata eulalia
Calfurmanu
et olei c
me alferat. se
cibus christi qu
Calfurman
Afferte michi
et illic ea minge
desup fundite. **E**
respondit. **T**ruca
eternus. quod mod
dispositi analla
uulabatur michi
et de manibus libe
me. que non pro me sed
pior penas. **C**
pater dixit. **P**lu
et uehemē
ca afferte. et
ferru nuda stern
quide pena. illi of
forte conuertatur

cōfenuae. **C**alfurmanus p
 ses dixit. **M**ultū me cōmo
 ues: et adhuc tue misereor
 miseriae. **E**ulalia beata res
 pondit. **M**isereatur michi
 dñs. **P**am qualis ē mia tua
 maledicte. **C**alfurmanus
 p̄ses militibz suis dixit.
Afferte fustes de arboribus
 et madefacite cū scirpibus
 suis: et exspoliātes eā nudā
 p̄nctā cedite. **E**ulalia bea
 ta dixit. **H**ec sūt m̄ne tue
 antiquissime: nichil me
 nocet s̄ magis confortas.
Calfurmanus p̄ses dixit.
Afferte oleū et succedite:
 et candētes eius mamillas
 pfundite. **B**eata eulalia
 respondit. **C**alfurmane fri
 gidus ignis tuus: et oleū cā
 dens non me calefecit: sed
 me calefecit caritas xpi que
 quero videre. **C**alfurmanus
 p̄ses dixit. **A**fferte michi cal
 ce viua: et illic eā intingite:
 et aquā desup fundite. **E**u
 lalia sc̄a respondit. **T**ruadet
 te ignis eternus. **Q**uāmodū
 truidae disposuisti ancillā
 dei: et auxiliabitur michi
 dñs: et de manibz tuis libe
 rabit me: q̄ nō p̄ me: sed
 p̄ ip̄o has p̄rior penas. **C**al
 furmanus p̄ses dixit. **P**lū
 bo ollā m̄plete: et uehemēt
 calefactū ante eā afferte: et
 sup latū ferreū nudā sterni
 te: p̄mū quidē penā illi of
 tendite: ut forte cōuertatur

ad deos: et si sacrificiē nolu
 erit: ita eā pfundite. **B**eata
 vero eulalia que cotidie beati
 tyrsi passione legebat: am
 plissimo magis roborata ar
 doe: penā oblatā. **I**ā sc̄a vi
 disse dixit. **D**eus veni ve
 ni ad liberandā ancillā tuā.
Credo eā qd̄ qui prius beato
 tyrsō adhuc gentili miserato
 es: et ad te eū conduxisti: ita
 et me cōuertas. **E**t cōtinuo
 obbulliuit plumbū: manus
 quidē tenentiū vastabat: ad
 beatā vero eulaliā frigidum
 p̄uēbat. **T**ūc calfurmanus
 nimio fure arreptus: dixit
 militibus suis. **V**irgas affer
 te: et cedetes eā frigidū tes
 tūle adhibete: et eius plagas
 fricate. **E**ulalia beata dixit.
Misere dñe ancille tue: ne
 infirmes cor meū: s̄ magis
 conforta: q̄ gehēnā quero eua
 dere: et ad te p̄ueniē: qui vnū
 trinū nomē es: qui vitam ta
 buis eterna. **C**alfurmanus
 p̄ses dixit. **M**isera consule
 tibi anq̄ exterminis: et sa
 crifica dñs. **B**eata eulalia
 respondit. **S**acrifica tu et
 omes assistentes tibi dñs vis:
 ergo at̄ sacrificabo dño deo me
 o hostiā viua me offerens
 illi: sicut et ille p̄ me obla
 tus ē: ut nos de p̄tate tene
 brarū: et de imperio dyaboli
 liberaret. **P**ā dñ v̄i quibus
 poterūt sacrificijs honorari:
 quos scimus vanitate super
 sticiois auro aut ere cōflatos.

aut lapidibus sculptos. aut
alios metallorum generibus fi-
guratos: qui propterea a propria
mens respuitur. quod nisi a uobis
habeat custodia se custodire
non possit. **Calpurnianus**
preses dixit. **Si ergo deus**
est. in quem credis. quomodo in
terra passionem sustinuit.
Eulalia beata respondit.
Acceptit quidem passionem ut
homo. quod hominem propter nos induit.
et pro nostra salute seruile for-
mam assumpsit. ut nos ad liber-
tatem produceret. **Calpurnianus**
preses dixit. **Infirmat** te co-
gnatio tua. ego hoc non libere
audio. sed accede et sacrificia dys-
ne forte amphiora tibi impo-
nentur tormeta. **Beata eulalia**
subridens ait. **Tunc** mei magis
adiuuas vota. quando amphiora
michi inferis tormeta. fac
quod cogitas. ut me in omnibus
in christo facias. **Et** esse victricem.
Calpurnianus preses dixit.
Ego te victricem nunquam dimittam.
sed quousque peris te afficiam.
Eulalia beata respondit.
Vincere me non potes. quod vin-
cit in me qui pugnat pro me.
Calpurnianus dixit. **Can-**
delas incendite. et ad genua
eius ponite. **Eulalia beata**
respondit. **Ustulatum** est cor-
pus meum et foras myeta sum.
salem iube mitti. ut plenus
in christo possit esse conditum.
Tunc calpurnianus dyabolico
furore exiratus respondit.

Carmifices caminum succendi-
te. et illic ea mittite. donec
deficiat. **Succenditur** ergo
caminus secundum preceptum pro-
phetis. ducitur puella ut in
caminum mittatur. atque in
missa psallere cepit et dice.
Adducunt regi virgines post
ea. prope eius adducuntur
in leticia et exultatione. **Cal-**
purnianus igitur ante fores de-
ambulabat propter quod pro-
pe erat locus ubi fornax
ardebat. **Cum** sanctam virgi-
nem audisset psallentem. ait
suis. **Puto** victi sumus.
Hec virgo producat in malis.
sed ne gloria se putet. educta
est et sacrificium more antequam
paciatur decaluetur. et discrin-
ta per populum trahatur. ut
eius uirginitas omnibus reue-
letur. **Cum** hoc beata eulalia
audisset. ita respondit. **Ac-**
cept ignominiam sustineam decalua-
ta et discrinata. et ad deformi-
tatem ueniam. nouit enim pro quo
paciatur. ille scit quod modum
hoc a te exigant in misericordia ius-
ticiae. **Calpurnianus** dixit.
Ergo si times ad deformita-
tem uenire. accede et immola
dys. **Eulalia beata** respon-
dit. **Ego** immolo domino deo
meo sacrificium laudis. et vic-
tima iubilacionis. **Tunc** calpur-
nianus exiratus crudelissi-
ma uoluntate dixit carmifi-
bus suis. **In** cauleo im-
ponatur. et flammis ex utraque
parte appositis comburatur. **Eula-**

aduersus uirgo be-
atissima dicitur. **P**
non est mulier.
Et exultabat.
quidem iam u-
pass
speculabat
capillus sui
ad pa-
passio-
mari-
pau-
sa-
ad tegme fer-
Et in i-
extenditur t-
flagellatur. et dis-
corpore
pax
nulla poterat torm-
tantam sup-
quocumque
quo amp-
deputatis
late
martiris. **S**
sacris
et per ignis
maiora tormeta
mensura censu-
Quib-
eulalia ludibri-
calpurniane: qui
seuicia in m-
voluit. **M**inas e-
no primis
me et deo deuota
Pota tibi sit tamen

sententia audiens virgo beata:
 psallens ita dicebat. **P**robas
 tu me deus. igne me exami-
 nasti. et non est munda in me
 iniquitas. **E**t exultabat in
 dno. Angelos quidem iam vide-
 bat sibi assistentes. **E**t passiois
 ipsius perfectione sperabat.
Tunc per chamo capillus suis
 suffrenata. ducatur ad passi-
 onem. **E**t cum ad locum passiois
 esset uenisset. manibus
 suas vestem suam ipsam exuens.
 questionarius tradidit. sane
 periculis sibi tantummodo pro pu-
 doris aspectu. ad tegmen femo-
 ras seruauit. **E**t cum in aculeo
 imponeretur. extenditur. tor-
 quetur. flagellatur. et discen-
 tis membris crescebat corpus
 ad penam. sed quod pro christo pacie-
 batur. nulla poterat tormen-
 ta sentire. **P**er tanta suppli-
 ciorum atrocitate quocumque inge-
 mosa crudelitas. quo ampli-
 us corpus puelle deputatis
 duobus militibus. utriusque lateri-
 bus beatissime martiris. sub-
 positus flammam facibus.
 iussit aduri. et per ignis
 combustionem. maiora tormen-
 tuum genera sancta membra censuit
 atrocitate discerpi. **Q**uibus
 beata martyr eulalia ludibris
 tormentorum adacta dixit. **E**d
 tibi prodest calfurmane. quid
 tue crudelitatis seueram in me
 erectere uoluit. **M**inas et
 supplicia tua non pertimesco.
Ipsam me et deo deuota
 fateor. **N**ota tibi sit tamen

facies mea. ut dum ante tribu-
 nal domini mei ihesu christi tempe
 iudicij uenerim. recognoscas
 faciem meam in illa die. et debi-
 tam pro tuis consequaris uisione.
Multa territi et compuncti corde
 hinc uerbis auditis beate mar-
 tiris eulalie ab ydolis recesserunt.
 et in domino crediderunt.
Post hec ergo beata eulalia
 diuersis tormentorum generibus
 macerata. pendens in cruce.
 super hinc omnibus gloriabatur.
 commemorans seipsum in quibus
 se ab infancia sua paueat.
 omnibus etiam audientibus se dice-
 bat. **C**redi oportet unum ve-
 rum deum patrem celestem. et uerum
 ihesum christum filium eius omnipoten-
 tem. cum spiritu sancto adorandum com-
 firmabat. qui est benedictus in
 secula. **S**icque beata et gloriosa
 in suo agone festinans ad
 dominum. quo celerius ire appe-
 bat. de camino ignis ex utro-
 que parte apposita apertis ore suo
 unum haussit et auxit incen-
 dum. **Q**uo facto. spiritus ex
 ore sancte martiris eulalie. in
 specie colube in conspectu omnium
 ingressus ad celum. saluet que
 martirem christi celestibus sedibus
 nunciaret. **O** digna martyr.
 que gratissimum expectaculum
 ciuibus proposuisti. ut preta om-
 nium. principia roboret. sequen-
 tia producat. **C**uius integrum
 corpus et uellus. iussu patris
 suspensum est in ligno. **I**taque
 nequissimus credebat stulticia

crudelitatis sic se posse uel de
ficta vince: quia uiuere supra
te non potuit. **B**ed cum huius
na fuerat obsequia denegata:
celestia per diuinam largitate
affuerunt merita concessa.
Nam in deserto puelle corpus
asperxit. quod et fortitudini
probat et decorum: ut carnes eius
quas lictorum sanguine lenta
manus fede turbauerat. as
persa celestia dona adorna
ret. **E**t est omnibus notum
eulalia beatissima etiam hic
iam recepisse suis laboribus
mercedem: ut corpus eius quod
ex utraque parte appositus ignis
ardoris sui incendio fedauerat.
inuali candore cooptum diuina
gratia dealbaret. **F**uit a christiana
mens eius corpus ablatum. et
cum omni diligentia sepultum:
ad cuius sepulturam uenit qui
in carcere tenetur uenit et
curatur. **N**ox ergo ubi po
sita fuerat. donatus et felix
sua accesserunt. qui et in confes
sione unanimes fuerunt: et glo
riosa eius uestigia per con
fessionem gratia erant secuturi.
Cui cum alacritate et ingenti
exultatione animi beatus fe
lix ait. **M**artiri palma:
prima dona meruit. **B**ed
eulalia beatissima uulabus
ueluti subridens. iam de victo
ria erat sue laudis secura:
de comitatu salutis sollicita.
Cognoscite maudita spes et
admirabile uirginis passio
ne. qua gloria eternum puerit

ad regnum: ut primo hostem
carnis uinceret. post aduer
sarium fidei superaret: in deuo
tione laudabilis. in confessione
felix. sexagesimum fructum
uirginitatis claritate promeruit.
et centesimum adeptam est dig
nitate martyri. ut priorum
merita decoraret. pios ar
maet ad fidei. et posteris
credulitatis exemplum monstra
ret: regnate domino ihesu christo.
qui martirem suam eulalia in
pace suscepit: qui est honor
et gloria in secula seculorum.
Amen. **E**xpliat passio sancte
**eulalie uirginis et maris. in
capit. passio sancti ignacii
maris et innocenti episcopi.**
Omnium christianorum in
petrius romano
suscepisset. **I**gnacius
discipulus u
hams apoli et episcopi
gelyste. **U**ixit in omnibus apostolicis
secundus post apostolos est factus.
Qui post euodum suscepit
etiam antiochenorum guber
nanda. que olim a tempestatibus
et persecutionibus eragrabatur.
tanta bonus gubernator.
omnes infestationes suis omnibus
repellebat. et ieiuniis
atque doctrine assidue. et laborum
spirituali ieiunans. teporale
sua uirtute auertebat: timens
ne aliquem pusillanimum aut
infirmum amitteret. **D**emum
letabatur de eadem immobilitate
tanta. cum quiesceret paululum a per
secutione: considebat et apud

ad regnum: ut primo hostem
carnis uinceret. post aduer
sarium fidei superaret: in deuo
tione laudabilis. in confessione
felix. sexagesimum fructum
uirginitatis claritate promeruit.
et centesimum adeptam est dig
nitate martyri. ut priorum
merita decoraret. pios ar
maet ad fidei. et posteris
credulitatis exemplum monstra
ret: regnate domino ihesu christo.
qui martirem suam eulalia in
pace suscepit: qui est honor
et gloria in secula seculorum.
Amen. **E**xpliat passio sancte
**eulalie uirginis et maris. in
capit. passio sancti ignacii
maris et innocenti episcopi.**
Omnium christianorum in
petrius romano
suscepisset. **I**gnacius
discipulus u
hams apoli et episcopi
gelyste. **U**ixit in omnibus apostolicis
secundus post apostolos est factus.
Qui post euodum suscepit
etiam antiochenorum guber
nanda. que olim a tempestatibus
et persecutionibus eragrabatur.
tanta bonus gubernator.
omnes infestationes suis omnibus
repellebat. et ieiuniis
atque doctrine assidue. et laborum
spirituali ieiunans. teporale
sua uirtute auertebat: timens
ne aliquem pusillanimum aut
infirmum amitteret. **D**emum
letabatur de eadem immobilitate
tanta. cum quiesceret paululum a per
secutione: considebat et apud

semetipm. qd' nuq̄ posset
ad dilectione xpi in plenu
ptingere. neq̄ pfectum ordi
ne doctrine optine. nisi per
martiry factam confessione
dno appropinquet. Unde et
paucis am̄s pmanes terna
lucerna deficata: smigulozu
corda illuare per scriptura
tu expositione pabus assi
dus meruit. Postea vero
nono ano regni truanam. re
meate eo de victoria scitaru
et daci. et diuersaru genau.
et putate qd' posset suu impe
riu amittere. nisi xpianozu
pmissimu cultu suis demoiibz
ad idolatria inclinaet. uel
compellet. cu ergo vniuersis
gentibz psecutione comna
retur. omes dei auctores aut
sacrificare aut certe mori
compellebat. Tunc agi times
cont' ealam antiochenozu
fortissimus xpi miles ig
nacijs: vltio p̄xit ad tra
ianu triseute in illo tempe
per antiochia. et festinan
te ad armenia et parthos.
Cum in facie regis truanam
venisset. rex dixit. Quis
es tu cacodemon. q̄ ma p
cepta festinas trisgredi. et
alys psuades ut male pe
vant. Ignacijs dixit.
Nemo theozu cacodemo
ne vocat. Longe ei recedut
a seruis dei demoma. Scis
quide q̄ eis molestus sum.
pterea malu ac demone vo

casti. Confiteor ei me xpm
celestē regē habē: et dissoluo
illozū consilia. Truanus
dixit. Et quis ē theophozus?
Ignacijs respondit. Qui
xpm habet in pectore. Tra
ianus dixit. Et nos nō tibi
videmur habē deos in pectore:
quos habemus auriphatores
cont' hostes. Ignacijs dixit.
Et demoma genau deos exi
mas errans. Unus ē ei deus
qui fecit celū et terrā mare et
om̄ia que in eis sūt: et vnus
vngentus ihus xpus filius
eius. cuius amara adquisiui.
Truanus dixit. Cuius xpi di
as a poncio pylato. Ignacijs
dixit. Illū dico crucifixū: qui
p̄cā et destructore eius. et
illū qui nō iustificat p̄dolozu
seruitute. et qui in corde suo
hoc sapit. Truanus dixit.
Tu ergo xpm in corde gestas?
Ignacijs respondit. Vnq̄.
Scriptū ē ei. Habitabo in eis
et ambulabo. Truanus dixit.
Ignaciū censu dicentem.
in seipo cōtinē crucifixū. vni
tū a militibz p̄duca ad mag
nā vrbē romā: et tam bestijs
p̄ aduocacōe populi. Hanc
sentenciā audiens magnus
martir ignacijs: cū gaudio
exclamauit dicens. Gratias
tibi ago dñe. qm̄ pfecte me
honorasti in tua dilectione:
et dignū me fecisti cū aplō
tuo paulo vinculis ferris al
ligari. Hec dicens et cū leti

na suscipiens vincula. et oras
primo in ecclesia. et ea cum lacri-
mis commendans domino. sicut a-
ries magnus boni gregis dux.
a ferocissimis militibus duce-
batur crudelissimis manibus
romam ad comestione. **F**uerunt
autem custodientes eum triam per-
secutores numero decem: nimia
sueti quidem. et bestiarum mores
habentes. **E**t quod cotidie be-
neficiis agebatur a fratribus. mil-
lorum mitigabat eorum iracun-
diam. sed crudelibus oculis et
manibus affligebat sanctum: si-
cut et ipse in epistola testatur.
dicens. **A** Syria usque ad romam
cum bestis de pugno per terram
et mare. vinculus cum decem leo-
pardi. quod est militum custodia.
quibus cum bene factum fuerit
peiores fiunt. **C**olletes ergo
beatum ignacium pervenerunt ad
selenciam. unde et nauigare
habuerunt: respiciensque sanctus
ignacius post multum laborem
ad smirneorum civitatem. cum
multo gaudio descendens de
navi. festinabat sanctum policar-
pium episcopum smirneorum coadiu-
torem suum videre. **F**uerunt autem
ambo discipuli sancti iohannis
apostoli. **A**d quem adductus et spi-
ritaliter communiens ei. et con-
gaudens et vinculis eius con-
sultans: rogabat eum adire
ad propositum suum. **M**agis autem
communit omnis ecclesia rogabat
eum: per sanctum episcopum policar-
pium presbiteros et dy-
aconos. **S**ed et omnes ecclesie
asie festinabat ad eum: ut parti-

ciparetur de benedictione eius
spirituali. **M**agis autem et
sanctum policarpum hortabatur
ut eum adiret: quod consumptus
a bestis. et invisibilis mundo
effectus. presentaretur obtutibus
christi. **E**t rex inde proficiscens:
trope appropinquavit. **A**dductus
autem neapolim per philippis
transiit macedoniam pedibus
et primum que est iuxta epidaurum
secus mare: atque exinde navim
consendens. nauigavit per
adriaticum pelagus. **E**t cum in-
de ascendit ad tyrenum. et
transiret insulas et civitates
ostensum est sancto potius quod ipse
transiturus esset: et obviam ei
episcopus festinabat sequi vesti-
gia eius tamquam apostoli pauli:
et non potuit sequi. spiritu na-
vis prostratus incubet. **E**t bea-
tificans in eo loco sanctum suum
in dilectione: ita nauigavit.
Demum vno die et ea nocte
prosperis ventis usque pervenit
ad urbem romam: et nunciaverunt
impatori de adventu eius. **E**t
iussit impator eum adduci pri-
mo in senatum: et dixit ei. **I**-
gnati ob quam causam rebella-
re fecisti antiochenorum ci-
vitate: et omnem syriam con-
verti de paganism ad christianam
religionem. **I**gnacius dixit. **A**tz
utina o rex. et te potuisse
sicuti illos auertere ab idolatria:
et introducere ad deum omnem
christianam. et constituere tibi for-
tissimum principatum. **T**ra-
nus dixit. **S**i vis michi gratiam

dare. et mit' meos amicos
 conuincari. depones hanc
 sententia sacrificia dys. et eis
 princeps sacerdotu magni
 Iouis et meum regnabis.
Ignacius dixit. Eas quas
 oportet prestari que non ledunt
 animam non eis que producant
 ad perpetua damnatione. Ita
 tas vero promissiones quas tu
 promittis dare. in nichilo
 dignas existimo. neque dys
 tuus ego sacrifico. neque ioue
 quis sit scio. neque regnum
 huius mundi attrahit me.
**Quid ei pdest michi si totum
 mundum lucrare. et animam me
 a pda. Titianus dixit.**
**Videbas michi sensatus
 esse uel sapiens. et nunc insul
 sus esse. et propterea promissa
 mea annullans. Unde non
 solum inobediens es. sed et
 ingratus. non confitens
 senatum. consulto sacrificare
 dys. Ignacius dixit.** Fac
 to o rex quod tibi videtur. e
 go autem dys non sacrifico.
**Neque ignis. neque cruor. neque
 in bestiarum. neque dissipatio
 meorum persuadet michi se
 pari a deo uiuo. Non enim
 pater scilicet diligo. sed eum qui
 pro me mortuus est. et
 qui a deo resuscitatus est.**
Senatus dixit. Nos noui
 mus. quod deus immortalis sit.
 tu quomodo dicitur quod christus mor
 tuus est. Ignacius dixit.
Neus deus propter aliquam dis

pensacione mortuus est.
 et post tertia die resurrexit.
 ubi autem deus mortuus fuit tantum.
 et non resurrexit. **Quod**
 manifestum est quod uixit apud
 artem mortuus est. asclepius
 quoque in cytherone monte
 fulmine percussus est. uenit
 autem in papho cum venatores et
 sepulta. hercules igne con
 sumptus est in turo. Talibus
 igitur uicibus digni ha
 bita sunt deus ubi. qui fuerunt
 pueri. et malorum factores.
 et hominum corruptores. **Post**
 autem christus et crucifixus est
 et mortuus. ostendit sua
 uirtute resurgens a mortuis.
 in iniurias se sicut et in
 uos ulastens. **Ubi** et deus
 a nostro deo sententia accepit
 operum maliciae. ne uero deus
 ab hominibus nequissimis qui
 non potuerunt implere eius
 mandata. et quibus omnia
 beneficia impendebat passus
 est. et ipsi ei ingrati extite
 runt. **Titianus dixit.** Ego
 moneo te ut declines mor
 te. et ad uita curas. **I**
gnacius dixit. Benedixisti
 o rex ut fugiam perpetua mor
 te. et uita sempiterna ad
 quira. **Titianus dixit.**
Pande quate sunt mortes.
Ignacius dixit. Due. **U**
 na quidem temporalis. alia uero
 eterna. **Sunt** etiam uite
 due sunt. **Una** quidem mo
 dica temporalis. alia uero

sempiterna. **T**imianus dixit.
Sacrifica dñs ut tormēta de-
clines: qđ est aptū senectuti
tue. **I**gnacius dixit. **Q**ui
bus dñs sacrificē. ex quibz
vnus id ē mars tredecā mē-
ses ppter adulteriū in dolo
vinctus dāpnatus est: aliq
vero qui sibi diuitate assig-
nabat a muliere vinctus
ē. quā a tytāms rapueat.
que eū de masculo femina
fecerat. **N**ā et laomedonti
muros edificauit: et mer-
cede priuatus ē: qui hōm
mulierūqz opa imitabatur.
Non confundelis dicē deos.
maleficos. et corruptores
puerorū. et adulteros: qui
per maleficia in draconē.
et taurū seipos trāfiguabat.
non ad aliquid bonū. sed ut
athenas nuptias adulterare-
tur: quos te oportebat abi-
cē non adorare. **E**ge quos
deprecabatur vrē mulieres:
ut pudiciā vobis cōseruet.
Timianus dixit. **E**go tecū
reus factus sū: qđ factos
blasphemias. qui michi tibi
noauerit. **I**gnacius dixit.
Dixi tibi iam olim qm̄ pa-
tus sū omnia tormēta et om-
nē mortē subire: qđ festino
ad deū. **T**imianus dixit.
Nisi petens sacrificaueris:
ia tibi non parcam. **I**gna-
cius respondit. **N**ec deside-
ro ut parcas michi: neqz
qđ impas facia. **T**imianus
dixit. **V**ilus plūbeis scapu-

las eius contūdite. **I**gnacius
dixit. **M**agis me excitasti
in dñm desiderū. **T**imianus
dixit. **V**ngulis latea eius
dilamate. et lapidibz appēis
confricāte. **I**gnacius dixit.
Magis magisqz sensus me-
us extenditur ad dñm: et de
quibus pacior verbū non
facio. **T**imianus dixit. **S**acri-
fica dñs. **N**ā ista te p̄supi-
o nō iuuabit. **I**gnacius dixit.
Quibus dñs: forsitan
dñs egyptiorū iubēs me sa-
crificare: boui aut hyrci. p̄
sidi aut syme. et aspidi ve-
nenose. lupo et canē. et cor-
codillo. igni aut aque ma-
rine. aut terte aut plutoni
aut mercurio furi. **T**ima-
nus dixit. **D**ixi tibi qđ mul-
tiloqua ista non te iuuabit:
sed sacrifica dñs. si vis salu-
tē consequi. **I**gnacius dixit.
Dixi tibi qđ non sacrifico:
neqz discedo ab vno solo deo.
qui fecit celū et terrā. mare
et omnia que in eis sūt: qui
habet p̄tate om̄s carnis.
et rerū om̄ sensibilū et i-
telligibilū. **T**imianus dixit.
Et quis te phibuit et illū
deū colere: et istos in hono-
rē quos cōmūt om̄es con-
fitemur. **I**gnacius dixit.
Ratū et intellectus quado
fuerit mūda: nō cōm̄stet
veritati mendaciū. et luce te-
nebras. et dula amarū. **Q**s
ei non intelligat her: aut
qui consensus p̄pō cū beial.

quod magis fidei cū
... qui consensus
... idōlis. **T**a
... **E**xp̄ndite ma
... et replete eas ig
... **I**gnacius dixit. **N**eqz
... neqz bestia
... neqz dissipatio
... neqz constructio of
... dilamatio totius
... huius dyaboli m̄festa
... me separare a cari
... **T**imianus dixit.
... in deo m̄fundite:
... latē eius ad
... **I**gnacius dixit. **V**ide
... o m̄ aberrare. qđ
... in me vita est.
... eius michi p̄
... conficit aīam meā
... suffere tua tormē
... **I**gnacius dixit. **F**errens
... et durissimus et
... ut tāta tormēta
... **S**ed sacrifica dñs:
... **I**gnacius
... **N**on qđ non senāes
... dñs: sed spes
... in me futurorū bo
... reuolūt a me hos do
... **P**er aqua bulliens.
... ad deū p̄ certū
... in dño dilectionē
... **I**gnacius dixit. **A**fferre ig
... et p̄p̄tates i pauimē
... stare facte ig
... ut uel sic
... michi cōsequat.
... **I**gnacius
... ignis tu:
... m̄festa
... **I**gnacius
... **N**ec at tem

aut que participatio fidei cum
 infide: aut qui consensus
 templo dei cum ydolis. **Tra-**
ianus dixit. **Extendite ma-**
nus eius: et replete eas ig-
ne. **Ignacius** dixit. **Regis**
ignis incensus. neque bestia
cum morsus. neque dissipatio
membrorum. neque contractio os-
suum. neque dilamatio totius
corpis. neque dyaboli infesta-
io poterit me separare a cari-
tate dei. **Traianus** dixit.
Napum in oleo infundite:
et incendentes lateam eius ad
urite. **Ignacius** dixit. **Vide-**
ris michi o rex aberrare. quod
deus qui est in me vita est.
qui et virtute eius michi pro-
stat. et confortat animam meam
ut possim sustinere tua tormen-
ta. **Traianus** dixit. **Ferreus**
forstati es et durissimus et
plumbeus: ut tanta tormenta
sustineas. **Sed sacrifica dys:**
ne heri parais. **Ignacius**
dixit. **Non quia non sentias**
tua tormenta o rex: sed spes
dei que est in me futurorum bo-
norum. releuat a me hos do-
lores. **Regis aqua bulliens.**
neque ignis ardens potest extin-
guere meam in domino dilectionem.
Traianus dixit. **Afferte ig-**
ne. et aspergetes in pavum me-
to carbones. stare facite ig-
naum super eos: ut uel sic
ardat. et michi consensuat.
ut dys sacrificet. **Ignacius**
dixit. **Combustio ignis tui:**
comemoracionem michi facit
verissimum ignis. **Iste autem tem-**

poralis: nichil est. **Traianus**
dixit. **Arbitror hoc malefi-**
cium esse genus: quod sic tormen-
ta contempnit. et non credit uo-
bis in tantis que a nobis pro-
tulit. **Ignacius** dixit. **Qui**
a demonibus distedit tanquam
ab apostatis dei. et ydola ex-
ecrantur: quomodo possit esse
malefica. **Edicto.** **Vos estis**
estis qui ydola colitis: et ta-
libus maledictionibus subiace-
tis. **In nostra autem lege positum est:**
ut maleficos vivere non permit-
tamus. neque incantatores.
aut augures. **Sed et omnium**
illorum qui talia opera agunt
libros incendere consuevimus:
quos et audire exortamur.
propter quod ego non sum male-
ficus: sed uos qui demonia
adoratis. **Traianus** dixit.
Per deos uiro o ignati. la-
boraba teum ut liberari posses:
sed iam tormenta te afficiam.
donec subiicias preceptis
nostris. **Ignacius** dixit. **Soli**
laborae o rex: sed si vis ig-
ni contradere me. aut gladio
me cedere. aut in mare me
mittere. aut bestis tradere. ut
credas quod nichil horum proulo-
sum est propter dei dilectionem.
Traianus dixit. **Que est ista**
spes quam expectas o ignati?
Pro quo tanta pateris uel mo-
ris. uel tormenta sustines
non habeo scire. **Ignacius** dixit.
Qui ignorat deum qui
est super omnia. et dominum ihesum

nam xpm. et que ppata sut
pys homibz bona ipsi nesci
unt: et q ex ipso est pna
pnt om racionabilium et
iracionabilium. **R**os vero
qui scientia habemus pcta
tis. nouimus q cu ista vita
caruerimus. resurgetes sem
piterna vita habebimus in
xpo. que no amittitur. neq
successione habet: a qua dis
cedit dolor et tristitia et ge
mitus. **P**iamtate ei veri
dei et vngenti eius filij.
et secundu carne conuersatio
ne eius: etia moyses conse
quet hac conuersatione p
dicans. numm vera religio
ne ea ostendit. **Q**ue em
num cognouisti bellu medi
tari. et no potius subiectos
ee principibus. tibi no est
piculosa subiectio. s tantu
in amicitis pacifica redde
tes omnibus debita. an tri
butu tributum. cui timorem
timore. cui uertigal uertigal.
cui honore honore. festina
tes nulli aliquid debere. in
sitantiu munce diligere.
Docti ei sumus a dno no
no solu primu diligere.
s et munco bene facere:
et odietes amare et orare
p inimias. et p persecutibz
nos. **Q**uis enim pcepto tuo
in xpianitate non obediuit.
ex quo cepit ee dicitur: aut
aliquid nouu contigit circa
romanu imperiu. **A**ut no
fortassis multozu regnum

ad vnus deductu e pma
patu. et augustus pauius
tuus. sub quo dno nr de vir
gine natus e. et factus q
primo deus verbu et homo
nobis solumo. no om secu
lo. regnauit omnibus ququa
ginta annis et septē men
sibus. alijs septē tenes roma
nozū imperium. et monar
cha habuit quomo nullus
an eu. cui gentes omes sub
dite erāt: et primo no fuit
comertio gentiu. et odit con
tra muicem nondū fuerat
solutu. nisi ex saluatoris nri
aduentu. **S**enatus dicit. **V**
tiaz hoc omnia sic habet quo
dixisti ignati: **F** illud indig
namur q ille deozū uozū
culturu dissoluit. **I**gnacius
dicit. **E**t incognitū quid se
at o splendidissima prude
cia: si ea racionabilia q erāt
gentiu correxit romanzū
impio. qd nri sermones ve
ga ferrea vocat. **S**ic et ty
ranicos spūs nequicie ab hoi
bus abegit: vnu et solu an
nūcians super omnia deum.
Et non hoc solu. sed et corū
amara sermicia imutauit.
qui fuerāt sanguibuli et
inimicordes: qui sic mor
te libeis vris imittebat.
no q ingentibus bellis uos
cōtamularet. s cogebat uos
atq mulieres vras nudas
spectari. et qadmodū in
captiuitate in pompa exhi
bentes. sanguibus terram

et rōmūne acē
pollutes. In
si nō hoies
Omno
amboseres: sa
fuisse vir
gloratur
sacrifico: a bar
hot malu.
Per deos
tua dor
no laudo tua
Ignacius dicit.
i scā mū
Ignacius dicit.
no adoratis.
neg sa
que omia nutrit.
Et quis po
figura
atq ori
ex igne papi
et elip
qui nō p̄t mu
a sententia
a mpet suū air
quomo e adorandū
q̄ sicut
et si
confinit. et si
collocuit: luna
atq mnuētē.
et passiombz
Ad si p̄tera
adorari. q sple
ergo nō
ut adozē
hoibz et nō
dēp sunt. et nu
fructus m̄sa
faci dīe. illūa

maculantes. et comune aere
 immunditatis polluetes. In
 interrogate scitis: si non hoies
 dyane immolabat. Omnis
 uos negatis erubescetes: sa
 turno immolata fuisse vir
 gine. Gra quoque gloriatur
 in tali humano sacrificio: abar
 baris accipientes hoc malu.
Trianus dixit. Per deos
 ignati quod expauesco tua doc
 trina: si tamen non laudo tua
 religionem. **Ignacius dixit.**
Et quid intellexisti in ista tua
religione? **Trianus dixit.**
 Quia deum solem non adoratis
 neque celum neque terram. neque sa
 cram lunam que omnia nutrit.
Ignacius dixit. Et quis po
 terit adorare solem ipsum. figura
 tum sensibile. occidit atque ori
 entem. et iterum ex igne capi
 entem amissum calore. et eclip
 sum patientem: qui non potest mu
 tare suum ordinem a sententia
 illius. qui ei imperat suum air
 su. **Celum** quomodo est adorandum
 quod nubibus opititur. quod sicut
 pelle extendit opifex. et si
 aut cameram confinxit. et si
 aut cupam collocavit: luna
 vero crescit atque minuitur.
 et corruptibile et passionibus
 subiacente. **Sed si propterea**
 eos oportet adorari. quod sple
 didam lucem habent: ergo non
 est omnino vera ratio ut adore
 tur. quod ad lucendum hominibus et non
 ad adorandum dati sunt. et mu
 tate et calefacere fructus insti
 tuta: splendidum facit die. illuina

re nocte. **Et stelle celi in sig**
na ordinate sunt. et in tempora.
 et solsticia: et per consolatione
 nauigancium. **Nullum** ita horum
 adorandum est: neque aqua ut
 neptinus vocetur. neque ig
 nis vulcanus. neque aer iu
 no. neque persepma. neque fruc
 tus ceres. **Omnia** haec ad usum
 nostrum facta sunt: tamen corrup
 tibilis sunt et ex aera. **Tria**
nus dixit. Non bene dixis
 ti maio: quia tu prohibuisti ado
 rari orientem et deos. **Ignaci**
us dixit. propterea indignus
 o rex: quod que non sunt adora
 da monemur non coli. sed
 deum viuunt et factorem celi ac
 terre. et vngentium eius fili
 um. **Sola** est haec vera agni
 tio fortissima. per quam con
 firmatur ista et spiritualia dog
 mata eius. que reddunt in
 nobis doctrinam: illa vero aut
 a paganismis sine deo poli
 theia. ad bonum inconvertibili
 bus. instabilis consistens.
 in nulla infirmitate stans.
 incorruptus erudicio. seduc
 trix quodammodo non est omni fal
 siloquio repleta: que nunc di
 cat duodecim esse per omnia et in
 omnibus deos. iterum aut pluri
 mos accipiens. **Trianus**
dixit. Jam non suffero tua
 elacionem pessime et nos pro
 uocas: nescio quibus iracio
 nabilibus uerbis vincere nos
 volens. **Sacrifica** ergo. **Suf**
ficiat et tibi: quod rethorice dis
 putasti aduersum nos. **Si**

at nolueis iteru te tormētis
afficiā: et sic te postea bestijs
trada. **I**gnacius dixit. Ergo
vniuā: et nō cōples q̄ p̄mitt
tis. **P**ianus sum et non
sacrifico nequissimis demoni
bus. s̄ adoro verū prēm deū
dñm mei ihū xpi. Illūante
me luce scientie: qui aperuit
oculos meos ad intelligēda
m̄abilia eius. **H**ūc colo
et honoro: et ip̄e ei q̄t deus.
et dñs et rex. et solus potens.
Trianus dixit. **I**ecto flā
meo te trucidabo. si non pe
nitueis. **I**gnacius dixit.
Bonū ē et o rex a malis pe
nitere. et ad meliora cōcur
rere oportet: et ad peiora
nichil melius pietate. **T**ri
anus dixit. **D**orsū eius un
guis dilamate. dicentes ei.
Consenti impatori: et sacri
ficia dñs scāidū deareū sena
torū. **I**gnacius dixit. **E**t de
areū dei timeo qui dixit nō
erūt tibi dñi alij p̄ter me:
et qui sacrificauerit dñs ali
ens periet. **S**enatū vero
et regē iniqua monete nō
audio. **N**on ei accipies in
quit lex p̄sonā potentis: et
nōh ēē multus in malicia.
Trianus dixit. **A**ceto et
sale p̄fundite plagas eius.
Ignacius dixit. **D**ombq̄
que michi p̄ dei confessioē
acciderint: scio q̄ merces
bonorū michi augetur. **N**ō
ei sūt condigne passionēs
huius temporis ad futurā glori
ā que reuelabitur in nobis.

Trianus dixit. **P**arte tibi iā
hō: et ad quiesce impantibus
tibi. **P**ā peiora tibi adinuēia
tormēta. **I**gnacius dixit.
Quis nos sepiabit a caritate
dei. **T**ribulatio an angustia.
an p̄secutio. an fames. an
periculu. an gladius. **C**onfi
do ei q̄ neq̄ vita neq̄ mors
poteit nos separe a pietate
confidētes in virtute xpi.
Trianus dixit. **S**enatū. **P**u
tat q̄ p̄t me vncere ista tole
rācia. **T**oleabile ē aīal ē hō.
Ignacius dixit. **N**on puto
s̄ ardo q̄ viciū vniu: ut cog
noscas q̄m sit in pietate
et impietate. **T**rianus dixit.
Collite eū et imponite ei fer
rea vncula. et in ligno pe
des eius cōcludite. et repom
te eū in p̄ma carceris. et ne
mo eū nec per sp̄amē vide
at. et tribus diebus ac tribus
noctibus panē nō comedat.
neq̄ aqua bibat: et post in
diuū bestijs traditus. sic vna
caueat. **S**enatus dixit. **E**t
nos consentanei sumus ei
sentēcie. **O**mes ei nos mu
riatus ē cū impatore: non
consensens sacrificiē dñs.
s̄ ēē se xpianū cōsumans.
Ignacius dixit. **B**enedicis
deus et pat̄ dñm nr̄ ihū xpi.
qui p̄ multa sua beniuolētia
dignatus ē me passioibq̄
xpi cōmūicare: et verū mar
tū dicitatis eius fieri fidei
p̄conē. **T**ertia at̄ die tria
nus cōuocās omne senatū

... uenit ad a
... Audierit
... cū bestijs
... Et seden
... iussit adduci
... At ubi vidit
... Ego miror quō
... tōmēta ei
... vel sūt consent
... et de adiacentibus
... et nos de tri
... Ignaciu
... P̄dēs michi signū
... mores at̄ vulpi
... quidē cauda. ma
... cogitans: hū
... confingens.
... nichil sanum ēē
... cauda. q̄
... nichil mao mortalitatis
... vitē: p̄t ihū
... ut vada ad eū
... immōlatis:
... vitē eterne. **I**pi
... ad v̄m extendo
... et despicio tor
... et gloriā tuam
... Trianus dixit.
... superbus es et cōtēp
... cū duo leones
... qui nec reliqui
... At ubi di
... ad eū basie: vidēs
... dixit ad p̄lm.
... romanū qui hoc certa
... non sine cau
... no p̄ter p̄u
... p̄t p̄t
... a dei sum: et de
... molar. ut p̄is

et pfectu: iussit venire ad am-
 phiteatru. Et coaruit omnis
 turba romanoru. Audierunt
 ei: q epus syrie cu bestijs
 habuit pugnae. Et sedens
 p tribunali: iussit adduci
 sm ignaciu. At ubi vidit
 ei: dixit ei. Ego miror quo
 viuis post tanta tormeta et
 fame. Sed vel nuc consenti
 michi: ut et de adiacentibus
 malis libereris. et nos de tris-
 tina animi libereris. Ignacius
 dixit. Videris michi figura
 habere huana: mores at vulpis
 blandientis quide cauda: ma-
 la at in animo cogitatis: hua-
 nitatis verba confingens.
 et volens nichil sanum ee.
 Audi ergo ia cu inuidia: q
 non e michi ratio mortalis
 et temporalis vite: ppt ihm
 que desidero ut vada ad eu.
 Pams e q immortaltatis:
 et poalu vite eterne. Spi-
 us sum et ad ipm extendo
 mente mea et despicio tor-
 metu tua: et gloria tuam
 sequo. Traianus dixit.
 E m superbus es et cotep-
 tor: alligates eu duo leones
 ad eu lapite: qui nec reliqui
 ad eius dimittit. At ubi di-
 misse sut: ad eu bestie: vides
 eas stus dei dixit ad plm.
 Viri romani qui hoc certa-
 me expectatis: non sine cau-
 sa laborati: no pptet piu-
 tate her pacior. s pptet pieta-
 te. Tunc a dei sum: et de-
 tibus bestiariu molar: ut pms

mundus efficiat. Her audies
 traianus: magna inuidia
 repletus e dicens. Grandis
 tolerancia in xpm credentiu.
 Quis grecorum aut barbaro-
 ru tanta tolerate pati p deo
 suo: qta iste p illo in que ce-
 didit patitur. Ignacius dixit.
 Non huana virtute to-
 leam: s sola pemptamitate.
 et fide attrahente. et adiuto-
 rio xpi. Et her illo dicente.
 accurrerit ad eu duo leones:
 et ex utraq pte sup eu ma-
 detes pfocauerunt eu tantu
 mo. et non tetigerunt car-
 nes eius. ut relique eis tu-
 cio cent romanoru et mag-
 na urbis. in qua petrus cu-
 asius e. et paulus decollatus.
 et onofimus lapidatus. Tra-
 ianus vero exurgens am-
 racioe paulus discessit. Ve-
 nerit aute ei scripta a pha-
 no secundo duce pmo. sup
 multitudie que facta fuerat
 martiru p fide interempto-
 ru. in quibz nichil omnino
 sceles deprehendetur adms-
 su. aut aliquid contrarium
 legibus gestu: pter hoc solu
 qd an luce surgentes. causa
 xpi pmos dei cauebat. ad-
 ultera vero uel cetera huiusmodi
 crimina abhorabantur. et oia
 agebat legibus conuencina.
 Traianus vero hys auditis.
 pems de hys q in beatu et sm
 ignaciu gesserant. erit em
 ppugnator ceteroru martiru:
 et tale decretu pposuit. ut

sumus. et unus p. p. n. a. s. :
 et quidq. luanti fuerimq. de ar.
 te ma. ipi. fidelit. defertimus.
 Ascenditq. at. nau. ut na.
 uigarent. dicit abanes ad
 thoma. Et quid scire potes
 de artibus: q. p. tulit te mi.
 chi dñs tuus: Cui thomas
 respondit. Colloco funda.
 meta que non veterastit:
 extruo parietes qui nuq. cor.
 ruit. Facio exedras et fe.
 nestrans. et erigo fabricam
 in altitudinem: ut omne edifi.
 cium prellens appareat. Edi.
 ficatio at. mea q. ius extem.
 peus habeat decorē: sed mi.
 tus plus habet pulchritudis.
 Quid multa tibi dicam
 de artis mee pericia: Oia
 que in marmore. et que in
 structuris debent ee ego fa.
 ha: et q. tos volueris imchi.
 dare discipulos ego docebo
 eos. Dicit ei abanes. Mag.
 nus e. vir iste: qui tales ser.
 nos habet. Iste melior q.
 quouis rege. Dicit ei tho.
 mas. Sene dixisti. Nam
 vnus filius regis. est. et
 tenet pat. eius regnu. in
 supms montibus. ubi hostis
 numq. potest intrare: vbi
 nullus inuenitur infirmus.
 nullus pauper. nullus ali.
 quo indigens. Tu her. et
 hys similia loqueretur tho.
 mas: uelificante nau. sep.
 timo plenis velis. et p. p. e. s.

ventis tenuerit ciuitate
 adriano polm. Cuiq. ascen.
 dissent de nau. eate can.
 tanciu uoces in organis
 et tibys et cytharis. erant
 autē nupae in quibus re.
 ciuitatis filia sua nuptia
 teadebat. Na. et p. ones
 per ciuitates circūmētes
 clamabat. ut omes huc
 nuptiali et regali cōiunio
 interessent. Dives et pau.
 per. nobilis et ignobilis.
 tuus et peregrinus: quicūq.
 non uenissent. regem offē.
 dissent. Contigit autē et
 abanē cū thoma intrasse
 cōiuiū. Stupebat autem
 eos discubētes q. peregrinos:
 et quos nuq. uiderant. In.
 terra circūbat cantatix ferēs
 tybia: et circa singulos um.
 auq. q. laude canebat. At
 ubi uenit ad thoma. ducius
 minorata ē: uidens hoīem
 non maducate neq. bibete.
 s. tantūmodo oculos fixos ad
 celū habente. Intellexit hūc
 hebreū ee: et dei reli adora.
 tore. Erat e. ipa puella q.
 captabat hebreā: et cepit
 hebraice canere dicens. V.
 nus ē deus hebreorū qui cre.
 auit omnia: ipē fecit celū et
 terrā. et fundauit maria.
 Audiens her. aplūs plus
 orabat: et attentius hebreā

tas tua. **P**er
 postus f. p. m. l. e. r. o.
 nū nōre abanes
 de nau. deambulā.
 mare in foro
Dñs autē accipit
 dixit ei. Quid
 o. uulū. et de
 mais tē. m. d. u.
 ad istas p. r. o. s. u.
 ducerē. n. g. e. n. o. s. t. i.
 aut seruos ex. t. e. r.
 arte ar. p. h. e. t. i. c. a.
 que ex lignis f. i. c. i.
 dibus: ut cō. m. m. u.
 palacū cō. s. t. r. u. e.
 at. **H**abes ser.
 et fidele. m. e. r. i. t.
 sas ciuitates in
 q. laborat. m. e. r. i.
 laborū suorū. q. u. e.
 itaq. m. e. t. a. t. e. n.
 tis omnibus ad
 eū q. honore. r. e. p. o.
 audiens abanes
 platus ē. q. u. i. d. e.
 agens of. f. i. c. i. t.
Et cō. u. o. c. a. t. d. ñ. s.
 dit ei. in manu
 abscissit. **D**ixit
 ad thoma. **D**ic
 re seruos ipius q.
 didit michi. **C**u.
 at. **E**go m. e. s. t.
 effem: qua h. o. i. e.
 deat habuē. t. i. t.
Sed q. seruos
 qd. uolo facio: s. p. q.
 dñs meus. **S**er.
 eius. vnus q. m. e.
 bus. qui oēs d. u. o. s.

illa verba veritatis capere
eadem repetere amonebat.
Tuc pincerna marepans
apostolu. qd neqz m aduca
ret neqz biberet: dedit pal
ma in facie eius. **A**plius
et dixit ei. **M**aius est ut
tibi in futuro detur indul
genaa. ubi fims plage nul
lus occurrit. na hic i isto
seculo plage tnsitorie sunt:
et ideo hic tibi reddatur. ut
tu ipe interas: manus ve
ro qua me percussisti. a cam
bus corpora huc deferantur.
Hoc hebraico sermone cu
dixisset: nullus potuit in
telligere. nisi illa puella que
canticis suis conuiuas vocabat.
Is ergo qui palma sua faci
em apli percussit egressus e
ut aqua deferret a fonte:
muasitqz cu leo. et bibens
sanguine eius abiit. **C**anes
vero comederunt mtebra eius:
e quibus vnus niger canis
dexteram manu eius i ore suo
ferens. i mediu conuiuij de
portabat. **V**identes aute
conuiue stupefacti ad mira
ta sut. **T**uc illa cantatrix
iactauit tybias suas: et
currens osculari cepit pedes
eius. ac dixit omnibus. **H**ic
ho aut ppha aut aplius dei
e. **N**a hora qua pincerna
percussit palma facie eius
dixit ei hebraico sermone
qd illi euenit dicens. **N**on
erugna de isto conuiuiis: nisi

videro a cambo manu ipam
huc deferri. **C**uz de fructu
hom rex inquireret. et quid
euenisset audiret: ferit ad se
vocari apostolu. et rogare
cepit eu ut benediceret filia
eius vna cu sponso suo.
Et ingressus thalamu cu
rege: posuit manu super
capita amboru et dixit.
Deus abraham. deus ysaac.
deus iacob. benedic adolesce
tes istos. et semina semen
vite eterne in mentibus
coru. ut quidam de utilitate
sua didicerunt hoc facere
cupiat: per ihm xpm re
cupatore homi. filium tuu
vngentu. qui te cu spu
sco viuut et regnat ante
oia secula et nuc et semp
et in eterna secula seculoru
Amen. **E**t cu hoc dixisset:
exiit a thalamo. et abiit.
Post hoc sponsus a iudea
tute prima puer. deducit capit
aplu. **E**t cu deduceret eu
palme ramus plenus dacti
lis grandibus in manu iu
uens apparuit: et gaudens
cucurrit ad sponsam sua. et
dedit ei: et gustauerunt de
fructu eius. **C**uz gustasset
ambo de fructu memorato:
subito soporati vnu soporu
viderit huiusmodi quasi
rex potens gematus in me
dio stans amplexaretur u
troqz dicens. **A**postolus me
us benedixit uos: ut eterne

officiam. **E**
sibi nar
dissent: et
eis dicens
vobis loquit
me cla
ut l
sup us fructu
em integri
om virtut
salutis ppetue
angeloz
possesso. **V**
aliduu. to
de mim
securitas
de corrupcione
lucis
et ex hys
cu pculo
m
ducat
e
an
partus cup
suoru pr
Tande alig
ho. aut sta
aut qua
necis. **P**leru
a demomo nascitur
preatur. **E**
cometo y
si voluei
qua vobis
custodire
mon: sed
gauder. **C**
dixebat gran
apparetur ibi duo

vite pncipes & efficiam. **C**u
 glantes autem cu sibi nar
 rarent que audissent: ecce
 thomas apparuit eis dicens.
Rex meus qui vobis loquutus
 e in visione. ipse huc me clau
 sis ianuis introduxit: ut be
 nedictio mea sup uos fructi
 ficet. **H**abetis em integri
 tate que e regina om virtu
 tu: et fructus salutis ppetue.
Virginitas e soror angeloru:
 et om bonoru possessio. **V**ir
 ginitas victoria libidinu: to
 phi fidei: victoria de inim
 icis: et vite eterne securitas.
Non nascitur de corruptione
 pollucio: de pollucioe tractus
 de tractu confusio: et ex hys
 oritur filij aliqñ cu piculo
 parentu: et du puudetur ma
 tri filius copagnatum educat:
 et tota mulier pregnans e
 grotat: dolet: fastidit: an
 gustatur: et partus consup
 ta dolore: secretoru suoru pre
 co ipa efficitur. **T**ande aliqñ
 egreditur infelix ho: aut sta
 bus aut debilis: aut quacumq
 pte loqus i mebris. **P**leru
 q eia cu demomo nascitur:
 aut lunaticus paratur. **E**t
 re quibz casibus comptio is
 ta deseruit. **N**on si voluerit
 benedictione qua vobis
 dedit per me dñs custodire:
 faciet vos nuq mori: sed
 ppetua felicitate gaudere. **C**u
 q que ab aplo dicebat q tan
 t audiret: apparuerit ibi duo

angeli: qui et dixerunt. **N**os
 sumus angeli qui dati sumus
 vobis a deo: ut ostendamus
 nosmetipos vobis ppter be
 nedictione apli eius: ut du
 custodieritis montem eius:
 omnes petitiones vras offera
 mus deo. **N**os demq clau
 sis ianuis introduximus ad
 vos aplm dei: ut sicut nos
 clausas ianuas ei palacy pa
 tescimus: ita ipse uobis clau
 sas ianuas vite eterne ap
 at. **T**uc sponsus cu sponsa
 miserit se ad pedes apli di
 cetes. **C**onfirma nos i om
 virtute. **C**uius ait. **V**e
 ma ad vos septa nocte: et
 plenus uos instrues pfaci
 car. **I**gitur iuxta pmissu
 suu venes: de omnibus vite
 eterne mysterijs ambos dili
 gent instruit: et baptisma
 tis eos vnda sanctificans na
 uigauit. **P**ost no multu
 vero tempore: misit vnu
 ex discipulis suis: que p
 biteru ordinis ita constituit:
 ut i eade ciuitate consistes
 ordinarer etiam: in qua
 multus e deo plius acquisitq:
 et e ibi sedes apli: et fides
 catholica usq in hodiernu
 diem. **I**pe autē puer dno
 missus: noie epus factus:
 sponsa sua pelagia noie
 sacro velamine consecrauit.
Que post obitu eius duplex
 martiriū tenuit: vnu q co
 tēpsit viru habē: alteru q

sacrificiæ pdolis noluit. atq;
hys duabus ex causis sente
ciâ decollationis accepit. Et
sup̄ tumultu ipsius gressu
mombus et litteis ita scrip
tū ē. In hoc loco requiescit
sponsa dyomisii epi. q̄ est
filia thome apli. Igitur
q̄ longū ē tendere hystoria
virtutū eorū. in q̄tu possu
mus ad rerū exitum succū
tim p̄gamus. Cū at̄ eēt
ap̄lus mdie ciuitate ingres
sus. abanes gundoforo regi
nūciavit oīa que gesta sūt.
Rex at̄ ut vidit thoma. dixit
ei. Vides michi fabri
cæ palaciū? Respondit
thomas. Possum. Oten
dens autem rex locū ap̄lo ait.
Dic michi quo ordine pote
ris extruere i isto loco pala
ciū. Thomas at̄ apprehen
dens arundinē. cepit me
teri et dicere. Ecce ianuas
i isto loco disponā. et ad or
tū solis ingressū. primo p̄
aulū. secūdo salutatorium.
in tercio consistoriū. i quar
to trichozum. in quinto ze
tas hypemales. in sexto zetas
estuales. i septimo epyrau
storiū. et trichina acalibita
lia. i octauo thermas. in
nono gymnasium. in decimo
coquina. in vnderimo colū
bū. et aquarū lacus influ
etes. in duodecimo p̄podro
mū. et per gyrū artus de
ambulatorios. Rex at̄ con

siderans aplm dixit. Vere
artifex es. et docet te rembo
mstrare. Et relinquit illi
pauas infimtas abijt. Ap̄lus
autē cepit arcaute p̄ p̄uicias
et ciuitates. p̄dicare verbū dē
et donāe paup̄ibus. baptizāe
credentes. et habūdāt donāe
egremb. Unde factū ē. ut
innumeabile pplm dño acqui
reret. Ordinauit at̄ domos
et ecclās fabricauit. et per
totū biemū quo absens fuit
rex gundoforus firmavit et
deffas. Cū at̄ venisset et hoc
qd̄ fecit ap̄lus deprehendisset.
iussit aplm simul cū abane
ferro vinctos i yma carceris
tridi. Et qm̄ fuit regis in
extremitate vite languēbat.
distulit interfectionē eorū.
Cūq̄ cogitaret eos vinctos et
conate. et ita flāms eos tin
dere. moztur germanus eo
noīe gath. Et factus i luctu
intolerabilis. multū a illi
amabat. Cūq̄ arcaudisset
moztū bysso et purpura.
et gremb regalibus totū cor
pus eius ornasset. iussit ex
porphiriticis lapidibus me
mozia exstrui. et ipm̄ in la
bro porphiritico poni. Igi
tur cū artifices tendūt mo
tus sepulture eius. gath ip̄e
qui moztuus fuit. refulserit
it. quarta hora die. Et fac
tus ē p̄uor et stupor et silē
ciū. ita ut oēs viti ac fete
qui regio funei planctū ex
hibebant. in silenciū et m̄

confidētia
stuperen
fieri sicut
Audi me
quē tu dis
et mēn
omēs
si
m celū ab
m̄ch
thomas fabri
quo tū
structis: s
lapidibz
uictis et th
m̄ch
m̄ch
Et cū con
vniuersa
angeli sancti
m̄ch
Ecce palaa
thomas fa
Et dixi. Vt mā
i isto loco ostiaruē
Cū respondēs dix
m̄ch
si vis tu i illo
p̄te dmi
ut ube
et vide et
fuit
peruas suas
p̄disse. Et he
f̄p̄nat̄
et ingressus
ap̄li plo
indulge
m̄ch
m̄ch

pauore conuersi. considerando
 noua & munda stuperent.
Tunc gath dicit fratri suo
 rex gundoforo. **Audi me**
frater. **Iste** homo quem tu dis-
 ponebas extorciare & maren-
 dere amicus dei est: & omnes
 angeli dei famulantur ei. **Pa-**
lacia mea ducta est in celum ab
 angelis. & ostensum est michi
 palacium quod thomas fabrica-
 uit. eo quidem ordine quo tibi
 disposuit in structuris: sed
 tota fabrica ex lapidibus smar-
 gundinis et iaculis et the-
 rubinis et albis instructa
 est intus et foris. **Et** cum con-
 siderans desideraret uniuersa
 pulchritudinem: angeli sancti
 dixerunt michi. **Erat** palacia-
 u: quod frater tuo thomas fa-
 bricauit. **Et** dixi. **Ut**ina
 mererer in isto loco ostiarius
 fieri. **Cui** respondentes dix-
 erunt. **Frater** tuus indignum se
 illo fecit: sed si vis tu in illo
 manere. rogamus pro te dominum
 illum filium dei uocare. ut iube-
 at te resuscitari. et uade et
 uendat illud tibi: et frater
 tuus recipiat pecunias suas
 quas se dolet perdidisse. **Et** hoc
 dicens cepit festinat ire
 ad carcerem: et ingressus
 misit se ad pedes apostoli plo-
 rans et postulans indulgentiam
 cum fratre suo dicens. **Ignoras**
 quod apostolus dei sis: manent

graue delictum. **Statimque** abig-
 tis unguibus: cepit eum rogare.
 ut uestem acciperet preciosam. **Cui**
 apostolus ait. **Adhuc** ignoras.
 quod nihil terrenum nihilque car-
 nale uesuitur. qui capiunt
 habere in celestibus potestatem.
Unde crede sufficere michi
 colobium meum quo utor. et hoc
 pallium. et hoc sandalia: que
 omnia non exterminabuntur penitus
 quousque de corpore isto exeam.
Factum est autem: ut egrediente
 apostolo de carcere. occurreret ei
 rex gundoforus. qui et ipse
 aduoluens se pedibus eius.
 ueniam postulabat. **Dicit** ei
 apostolus. **Multum** uobis presertim
 dominus noster ihesus christus: ut osten-
 deret uobis secreta sua. **Erat** ^{uere}
 pinnacis et ciuitates uere ecclis
 plene sunt. **Parati** ergo estote
 ut sanctificemini: et per eum reg-
 num principis efficiamini. **Dicit**
 ei gath. **Palacium** quod frater meo
 fabricasti conspexi: et peten-
 tibus angelis dei hoc merui
 ut illud emerem. **Dicit** ei tho-
 mas. **Hoc** in parte fratris tui
 est. **Dicit** ei gundoforus rex.
Iam quod michi fabricatum est
 credo quod meum erit: tibi uero
 fabricet alterum apostolus. **Quod**
 si non potest alterum fabricare: istud
 unum ambobus sufficiat.
Dicit ei apostolus. **Hoc** uos nos-
 se uolo quod innumerabilia in
 celo sunt instructa palacia.
 et ab origine seculi iam parata:

omnes et ab omnibus videtur posset: et factio silencio dicitur. Audite omnes populi. Huc ad vos me dominus meus cum sum servus qui dicitur ihesus christus misit: ut etiam hunc populum et vestrae dignatus est et curare. Ego autem homo sum sicut et vos ad hoc missus ut doceam vos recedere a simulacris que sunt sine sensu. et ut colatis creatorem vestrum unum qui in celis est deus: qui sine personarum acceptatione omnes vult salvare credentes in se. Audite ergo viri et mulieres. pueri et puellae. iuvenes et virgines. adolescentes et seniores. siue servus siue liber. Omnes si volueritis ad aeternam vitam pertingere. primo omnino credite in deum huiusmodi. et in unigenitum filium eius dominum ihesum christum verum et in spiritum sanctum. patrem genitorem filii. filium unigenitum patris. sanctum vero spiritum. non nascendo sed procedendo ex patre et filio. et una deitatis substantiam in trinitate inter se adimplendo. Credite primum semper fuisse. quod deus immutabilis est. et hoc est quod est. Non enim aliquando fuit. quando non esset. Semper enim fuit filius et spiritus sanctus. Dabo autem vobis exempla plura: quomodo tria de uno procedunt. Certe una est sapientia in hominibus et de una sapientia procedit intellectus. et memoria et unigenitum. Nam unigenitum est

ut quod non didicisti ad memorem: memoria ut non obliviscaris que didicisti: intellectus ut intelligas que ostendi poterunt vel doceri. Si ergo tu homo habere potes ista tria in una sapientia: quanto magis deus in una deitate. Tres quidem personae habere credendum est: sed una substantia. Nam unum caput quatuor sensibus constat. Habes enim in uno capite. visum. auditum. gustum. odoratum. In vinea tria sunt: lignum folium. fructus. Si ergo corruptibilia haec tria in uno sunt: multo magis illa aeterna ita unum sunt. ut vere tria sint: ita tria sunt. ut vere unum sint. Nec vero antiquior pater. et iunior filius. Si enim hoc credes. invidia erit. Demque in hominibus veteranus pater antiquior est filio. et iunior filius aetate ut iuvenescat: et factus iuvenis etate proficit ut senescat. Cavendum ergo est. ut non ita estimetis divina esse sicut humana sunt. Ipse enim humanus filius minor est patre suo: qui est ex maiore progenitus. Si ergo pater dominus nostri ihesu christi. fuisse aliam alterius patris filius. quod credi est blasphemum. recte filius ex eo genitus minor esset et inferior: et tantum huius restaret

vbi crederet. **¶** Item illi senesc
episteret. **¶** Callate ergo qui
creditis in unum deum. **¶** Fauete
hoc blasphemum. **¶** Primum er
go fructum habetis si bene
credatis. **¶** secundum ut credentes
baptizem. **¶** tertium ut a form
carne abstinatis. **¶** quartum ut
auaritia temperetis. **¶** quintum ut
a gula moderemur expensis.
sextum ut patientia teneatis.
septimum ut perseverantia in his
operibus specialiter conservetis.
octavum ut hospitalitate ser
temur. **¶** nonum ut queratis que
que sit voluntas domini et eam
faciatis. **¶** decimum ut queratis
quid est quod non vult fieri deus
et penitus non faciatis. **¶** unde
cum ut caritate non solum homi
nibus amas impendatis. **¶** ve
rum etiam et inimicis non noce
atis. **¶** Duodecimo loco posi
ta est sollicitudo diurna et noc
turna. **¶** ad custodiendas hanc
omni virtutum divicias. **¶** ut qui
plus habet eternas divicias.
plus eas valeat custodire ne
perdat. **¶** In his itaque duode
cim virtutibus integra libra
equitatis consistit. **¶** qui perfecti
one eorum continent. **¶** qui veli
dei volunt esse cultores. **¶** He
c autem dona et munera que mi
hi attulistis pauperibus ero
gate. **¶** ego enim non sum deus
sed servus dei sum. **¶** Parati
ergo estote. **¶** ut baptizetur
unusquisque vestrum. **¶** Et cum

fecissent. **¶** veniente dominica bap
tizi sunt novem milia virorum.
exceptis puillis et mulieribus.
¶ Perfectus est autem apud ad ma
dian superiore per revelationem
domini nostri ihesu christi. **¶** ad opinionem
eius omnes populi festinabant.
videntes signa magna et mira
quia que faciebat apud. **¶** et non
poterat contempere predicationem
eius. **¶** Nam et demones pellent
corpore illuabat. **¶** et leprosos mu
dabat. **¶** omnes etiam dolores
et languores pellebat. **¶** mor
tuos quoque suscitabat. **¶** Conti
git autem et ut amica mgdome
sintice nomine que fuerat per
anos sex circa curaretur. **¶** Et
veniens ad mgdoma. **¶** videns
quod ea ita sanos oculos habe
te. **¶** ut nec signum preterite infir
mitatis clarissimum eorum ha
beret aspectus. **¶** exclamavit
mgdome dicens. **¶** Vere hic
homo autem deus est autem angelus
eius. **¶** qui tibi lumen sine aliquo
medicamento restituit. **¶** Dicit
ei sintice. **¶** Quare me sola
illuavit. **¶** Quod quia ipse
fecit. **¶** quiaque infantes variis
firmitate detenti. **¶** saluti sunt
ab eo per invocationem domini nostri
ihesu christi. **¶** Dicit ei mgdome.
¶ Possam videre eum. **¶** Dicit ei
sintice. **¶** Cuius constitutum est ut
sermone faciat ad populum. **¶** Si
vis ergo interesse muta ves
te tua. **¶** et velato capite san
cti mulieres ut non agnos
cas. **¶** Erat autem mgdome vix

...mgdome
...inter
...amicas
...se
...pud
...m
...aplico
...vita
...miser
...et
...putatur
...diffugiat
...repentius
...tene
...ven
...de
...vita
...morte
...sc
...sem
...epular
...ut
...ad mor
...vita
...per doc
...qui sunt
...per
...m
...hom
...fieri
...scm
...filij dei
...dicatio
...dedit no
...nos
...nos
...audiat
...gressum
...demonos
...ly sos

carum cognati regis magde-
 Cuius hoc fecisset: inter an-
 allas suas et amicas muta-
 to habitu applicuit se. ubi sanctus
 thomas dei filium predicabat.
 et propter quid venisset. et homo
 minus filius dei ore applico do-
 cebat dicens. **Q**uoniam vita ista
 in qua nati sumus. misera
 est et casibus subiaccens. et ita
 fugitiva. ut dum putatur te-
 neri labefacta diffugiat.
 tollit eam illa repentinus casus.
 et ita fugit. ut vitari tenei
 non possit: ideo nunc venit
 nobis lux de celo filius dei.
 et donat eam altera vita. que
 nunquam haberet mortem. nunquam
 gemitum. nunquam tristitiam. sed
 semper est in ea gaudium. semper
 letitia. semper ~~letitia~~ epulatio.
 semper lumen. **F**ecit autem ut
 homines qui nati sunt ad mor-
 tem renasterentur ad vitam. et
 efficerentur filii dei per doc-
 trinam apostolorum. qui sunt pec-
 catores et filii peccatorum.
Non enim poterunt filii hominum
 mortalium immortales fieri:
 nisi per aquam et spiritum sanctum
 renati efficiantur filii dei.
Et ne forte hoc predicatio
 credi non posset. dedit no-
 bis prout qui nos iussit hoc
 docere. ut in eius nomine cecos
 illuminemus. surdis auditum red-
 damus. claudis gressum.
 fugemus demones. leprosos

mudemus. etiam ipsos mortuos
 suscitemus: ut homo magna-
 bilis dicat in se. **S**i vera non
 est predicatio eorum: non eos co-
 miteretur signa virtutum.
Ideo filii mei heri et nudi-
 us tertius ad hoc vacavi. ut
 prius corpora vestra sanarentur.
 hodie vero hoc constitutum est.
 ut medicamentum verbi dei sal-
 uetur anime vestre. cum susceptis
 verbis salutis. **S**icut enim oculi
 infirmi qui non recipiunt
 collarium a medicis non curantur.
 et porciones qui non bi-
 bunt aut emplastrum recusant
 a medicis depericulantur: ita ab
 apostolis et doctoribus anime curari
 non possunt. nisi acciperint
 verbum et crediderint
 veritati. et castitate tota in-
 tentione seruauerint. et a gu-
 la se segregauerint. auaricia
 vero exornata fuerit. et nei-
 que leserint. et ad verbum
 dei audiendum et custodiendum
 vacauerint. **H**inc anime curantur.
 et alate sanum sapient: et in-
 capiunt per te esca verbi dei.
 que antequam sanate essent. fasti-
 dium patiebatur. **L**anguor
 enim corporum non permittit hominem
 cibum carnalem capere: et lang-
 uor animi non eas permittit
 cibo spirituali saginari. **N**am
 qui amore sui in amore car-
 nis expendet: unde amare
 possit sua animam non habe-
 bit. **U**nde et antiquus propheta

Dicit: qm̄ qui diligit iniqui-
tate odit animam suam. Et sequi-
tur asserens. Pluit sup̄ pec-
catores laqueos ignis. Audite
pluuiam: et intelligite de-
bitas peccatoribus penas. Con-
siderate aque dulcissime pluuiam: quā
qui murret i campo aut si-
ne terro. causabitur se debile
per umbrē effectū: et hoc ad
vnius hore mundacionē pos-
se fieri sepe pbauimus. Quid
tūc facient miseri: sup̄ quos
pluuiā ignis ac sulphuris
iugit et sine intermissione
pfundetur? Credite veras
miseri peccatores penas.
et veras habituros delicias
iustos. Ideo autē veras q̄ et
nas. Na qd sine habet vide-
bitur nec fuisse cū eē desierit.
Hec et hys similia dicente
aplo. credidit vniuersa mul-
tudo: et baptisate dñi
suo ordie post septe dierū
ieiuniū consecrata ē. Mig-
doma at cū nollet thozū
viri sui vltia contange. et
cognouisset hoc ideo illi eue-
nisse. qd apli pdicationē au-
disset. p̄xit ad migdomū
regē. et impetrauit ab eo.
ut tentus aplus mitteretur
in carcerē. Sm̄thice at mig-
doma duxit i carcerē. et da-
to mune carcerario introuit
ad eū. et p̄sternens se ad pe-
des eius cepit dicere. Orate
aple: ne p̄pter me hanc in-
ulnā sustinens facias super
me venē unā dei. Dicit ei

aplus. Reuertē cito i domū
tuā. ego illuc adueniā ut
cognoscas me volūtate patri
p̄ noie dñi mei. et q̄tu possit
fides que ē in dño meo ihu
xpo. Et reuersa i domū
suā. clausit se i cubiculo: et
p̄scata hum orabat dñm
dicens. Deus omnipotens que
pdicat thomas: fac me dig-
ne doctrine eius fieri p̄cipem.
Medie at noctis tēpe adest
aplus dicens. Constans esto
in migdoma: q̄ sicut tu p̄ me
ad vitā eternā attinges. ita
ego per te ad dñm meū ihū
xpm̄ cū martiri corona p̄-
ueniā. Expangens migdo-
ma aut. Obsecro eternū lu-
m̄is ostendē. ut sicut car-
nales oculos cerorū aperuisti.
ita aie mee apias oculos.
ut videā viā rectā. et non
marrā peccatorū foueā.
Dicit ei aplus. Septe diebus
imple ieiuniū: octauo vobis
die veniā ad te. et baptisim
vnda consecrabo te. et om̄s
qui crediderit. Caricus aut
cognatus regis. tuq̄ rex mig-
deus sororem habebat vrozē
peccit regē dices. Obsecro
te rex bone. ut facias dñam
meā reginā vstare migdo-
mā: si forte possit ea r̄uo-
care ad mētē suā. Ego em̄
p̄abq̄. ego m̄ms. ego blan-
dimētis. ego p̄ am̄cas et
parentes et notas nō cesso
deprecari eā. ut ad thozū suū

et nulla ratio
na bibi meū
nos respice.
p̄ctare sordē
qm̄ nō a
ca videt
vpor ter
et dixit ei
larissima
et cofab
peto te ut
ne con
legitima vna cōte
natales tuos. et
na et ro
et om̄s domq̄
de te loq̄
te querit
subito am̄e
Cū migdoma r̄p̄
si sc̄
hōiem quid
sed deus ē.
q̄ mul
visti ab e
Quid at memorē
reddidit. fa
egrotis restitui
rationū ad
et altera
nesciam om̄i
tr̄p̄ne. Et
p̄tes que p̄
symphozus
nocte mortuo
et i carcerē. et i fido
et carceris et
in domū suā. Can-
suscitauit ei
et nō m

redat: et nulla ratione potest
 maducare uel bibere meum. uel
 in facie mea respice. **C**ui
 rex ait. Hortare sorore tua
 comparare mea: quoniam non erit
 infructuosum si ea uiderit.
Prexit treptia uxor regis
 ad magdoma: et dixit ei.
Magdoma karissima am
 ma. soror dulcis. et confabu
 latrix mea. peto te ut dormi
 tas hanc ameciam: et ne conu
 by tuu legitima uiam contemp
 nas. contra natales tuos. et con
 amnuu uiri tui. **N**am et rex
 constituitur. et omnes domesti
 ci eius: omnes pariter de te loqui
 tur. te genuit. te querunt.
 plorantes te subito ameciam ef
 facta. **C**ui magdoma respon
 dit. **O** soror treptia. si scires
 que ego didici: hominem quidem
 attendisses sed deus est. **N**am
 amca nra sint hinc. quod mul
 tis annis cetera fuit. uisum ab eo
 accepit. **Q**uid autem memore est
 surdis auditum reddidit. sa
 lute omnibus egrotis restituit.
 etiam mortuos reuocauit ad
 uitam. **H**ic ostendit esse alteram
 uitam immortalem: nesciam omnis
 doloris. omnisque tristitiae. **E**t
 ne macerulum putes que pos
 sit. dixit mulierum symphozus.
 filio suo ista nocte mortuo.
 abiit ad eum in carcerem. et in fide
 sua suscepit a carceribus. et
 dixit eum in domum suam. **Q**ui
 oratione facta. suscitauit ei
 unum filium suum: et mox in

ipius domo sedet. et docet
 omnes ingredientes ad se. et curat
 omnes infirmitates. **D**icit
 ei treptia. **S**i ita est ut asseris
 eamus: et si uere ita esse comprobauero.
 plane credam ei. **S**tultum
 est ei eterna uita non appetere. et
 tantis uirtutibus non credere a
 mortuum permanere. **P**rexit autem
 ad domum duas symphozus:
 et uenerunt ante domum eius
 elephantinosum stantem. et cupie
 re intrare ad apostolum: sed nullus
 eum permittebat intro ingredi.
Facies autem eius in aspectu
 horribilis. et scabro uultu
 et uoce rauissima: et non
 erat penitus quod potest uulnea
 que uidebatur in eo. **I**ngres
 sa magdoma autem cum treptia.
 nichil poterat loqui ad eum.
 occupatus enim erat. manus im
 ponens super infirmitates varias.
Sed ut uidit treptia regina
 tanta miracula. obstupefac
 ta ait. **M**aledicti sunt a deo:
 qui non credunt huius operibus
 salutis. **M**agdoma autem dixit
 ad apostolum. **Q**uoniam quidam lep
 sus cupit ingredi: et non
 permittitur introire. **A**p
 oplus autem ait ad symphozum. **N**on
 parcaus prohibet eos qui credunt
 quod possunt salutem consequi per
 me. **D**icit ei symphozus.
Venito non est quod uideatur
 in eo. **F**acies ipsa plena est
 uulneribus: et uniuersa eius
 corpora mebrorum. sub una

Unde et tu ipse cum sis rex.
 quod non potes nimis effia.
 hinc si audire volueris. non mori
 eris metui. Tunc expavit rex
 regis: et iussit ad se adduci cog
 natum suum caritum: et cepit
 con eum clamae et dice. Tu
 tua studium exsuperare uxorem
 mea potui. Nam et treptia
 prior facta est michi: quam tibi
 mgdoma. Statim iussit
 mitti ad thoma. et manibus
 a tergo ligatis adduci ante
 se: et dixit ei. Es iste de
 us tuus: qui coniuges nras
 per te a nobis sepat. Dicit
 a thomas. Tu cum sis rex.
 nunquam vis habere inquinata ser
 uia. Si ergo hoc deus in ser
 uis et apallis suis amae p
 dico. quod tu in seruis et acillis
 tuis diligis: ut quid culporis
 Dicit ei mgdeus rex. Ego
 pmissi treptiam uxorem mea
 ut cognata tua mgdoma
 de papiano liberaret: et quam
 in papianum misisti. Dicit
 ei aplos. Papianus e recede
 a castitate: et uere in libidine.
 Que ues a libidine se tulit.
 et ad castitate redyt: hoc a
 papiano remeat ad salute.
 egreditur de tenebris ad lume.
 Dicit ei mgdeus rex. Quo
 sepasti a nos eam. hys uerbis
 et actibus magis a consorcio
 coniugij: sic age consilio et sua
 soe tua. ut redeat ad coniugi
 u sicut an fuerit. Dicit ei

aplos. Errat iussio regis.
 Dicit ei rex. In quo errat
 iussio mea. Aplos respon
 dit. Fabricium tuum excel
 sam. et dicit michi id quod
 ego fabricium destrua. Fodi
 terra profunda et eduxi fonte
 de abyso: et dicit michi ut
 ego illum obrua. Ego magis
 dica illa uerba domini mei: quod
 diligit preem aut matrem plus
 quam dominum. deo dignus non est.
 Tu ei rex temporalis es. et si
 uoluntas tua non sit. tempa
 lit pumis: deus aut rex eter
 nus est. et si uoluntas eius con
 ta fuerit. et naliu pumit. Et
 quidem tu rex postquam occideris
 corpus animam occide non potes.
 deus aut uerus rex potest animam
 et corpus mitte in eternum in
 totum. Tunc dicit caricus ad
 regem. Hinc magis si tardius
 occideris. te in precipitium mittet.
 Tunc uerus rex iussit lances
 ferreas igni. et precepit ex
 calcari aplos. ut distalantis
 pedibus superstantis hoc dolore de
 ficeret. Statim aqua proripit.
 et extinguit lances. Et ait
 ad illum aplos. Hoc non potest
 me fecit deus sed propter te: ut
 uel sic credas. Nichil aut dominus
 hanc paciencia dare potest. ut si
 ne aqua igne tuum non timea.
 Dicit caricus regi. Sube eum
 in fornace termatum mitte. Et
 cum fieri iussisset rex: terme ut
 tra calefieri minime potuerunt.

Aplūs at̄ dei alio die egressus
ē incolumis. Tūc caricius di
at̄ regi. **F**ac illū sacrificiū de
o soli: et nā incurre dei sui.
qui illū libeat ab hys q̄ m̄se
fictur ei. Cūq; uiguerit i
teplo solis sacrificiū offerre:
rideps t̄ facie regis dicit. **D**ic
michi rex. **Q**uis ē melior
m̄ te et p̄ imaginē tuā? **N**o
dubito qd̄ p̄stantior tu sis.
q̄ pictura tua. **E**t quō vos
dimittitis deū uerū: et pictu
rā eius excolitis? **E**rat autē
statua solis facta ex auro ha
bens quadraginta equorū ante
ā: q̄ q̄ cursu rapido agebatur
ad celos. **E**t dū compellerent
eū adorare: dixit ad regē. **T**u
putas rex qd̄ sicut dixit ca
ricius deus meus m̄t̄h̄ ius
fatur: cū deū tuū adorauero:
hoc magis te nosse uolo qd̄ deo
tuo iusfatur: et euerter eū
mor ut adorauero eū. **D**icit
ei rex. **I**nuictissimū solem.
deus tuus quē uidei occiderūt
euertere p̄t. **D**icit ei aplūs.
His ergo p̄bāe si hoc potest
fici? **D**icit ei caricius. **E**t
iustitias sibi inuenit: ut nō
adore solē neq; sacrificet ei.
Dicit ei aplūs. **P**rimo ergo
adoro eū: et si non euerterit
eū deus meus sacrificabo ei.
Dicit regi caricius et amica
eius. **I**ta faciat. **E**t intro
dixerūt i templū eū: ducē
tes choros cantu quo solebat.
Erant at̄ uirgines cū liris
cantantes: alie cū tybys. alie

cū tympanis. **E**t cū intro
dixissent eū: ait ad simula
chrū. **T**ibi loquor demon qui
i isto simulachro habitas.
et das responsa deceptis et
stultis hoibus: qui simulachrū
vident et te non uident. **D**
ixit te i noīe d̄m̄ mei ih̄u
xpi. quē uidei crucifixerūt.
ut excas et stes an̄ me ut in
dea te: et qd̄ impauero tibi
hoc facias. **E**gressus at̄ de
mon stetit an̄ eū: ita ut so
lus aplūs uidet eū. **E**t dixit
ei. **E**go corde colo deū ih̄m
xpm. **M**ox autē ut posuero
genua mea i terrā: et dixerō
ut constringas p̄dolu et non
fereas: rogabo deū meū ut
mittat angelū suū qui te re
liget et mittat te i abyssū.
Dicit ei demon. **R**ogote aplē
dei ne me i abyssū religes.
s̄ p̄mitte me ut oēs interficiā.
Dicit ei aplūs. **I**mpero tibi
i noīe d̄m̄ mei ih̄u xpi. ut
nō noceras ulli hom̄i nisi huc
simulachro: qd̄ mor ut ge
nua flectero. iniquitātē con
stringas. **L**oquebatur autē
aplūs cū demone sermone
hebraico: et nullū scire popu
lū quid diceret uel cui loqueret.
Conuersus at̄ ad regē dixit.
Cogita tecū rex. **T**u istū in
uictissimū dicis: et deū meū
ēe hoīem: et a iudeis occisi
calūpmāis: ac per hoc si for
tior fuerit deus tuus: ut non

...noīe dei m
...simulach
...m eo lāttat
...adoro eū: s̄ c
...si uero m
...fuit elisus h̄c m
...par ē ut deim q
...tencas ueritatē
...Adhuc es m
...falsū. **M**odo f
...aperas talis: si nō
...sacrificaueris
...adoro
...adoro: s̄
...adoro a
...i au
...demon q
...latus simulach
...sed
...simulachrū cō
...q̄i cer
...postea liquif
...Tūc om̄
...magis iuauer
...tempū: ele
...ap̄h
...Ergo uideo iustias
...Rex at̄ fugit cū
...diffensio
...p̄ aplō cla
...ut ip̄m pontif
...quereret
...m̄cenderit
...cū honore a
...ymms
...condre
...paosib: et fie
...magna et p̄dgra
...Rā et demo

cū inuocatiōe noīis dei mei
 cōfringat ipm simulachrū
 demon qui in eo latitat. ego
 non solū adorabo eū. s̄ etiā
 sacrificabo illi: si vero minu
 tatiū fuerit elisus hīc muic
 to tuus. par ē ut delinquas
 errore. et teneas veritatē.
Dicit a rex. Adhuc es meū
 ausus fabulari. **Modo faciā**
 tundi arterias tuas. si non
 adoraueris et sacrificaueris ei.
Dicit a ap̄l̄s. Ecce adoro:
 s̄ nō ydola. Ecce adoro: s̄
 nō simulachrū. Adoro at
 dnm meū ih̄m xpm. i cuius
 noīe impero tibi demon qui
 i ip̄o hīc latet simulachro.
 ut nullū hōiem ledas. sed
 metallū et simulachrū cō
 munas. **Stati autē q̄i cōtra**
 iuxta ignē posita liquefactū
 ydola resolutū ē. **Tūc omēs**
 sacerdotes mugitū leuauerūt.
Pontifex at̄ templi. elevās
 gladiū: t̄nsuerbeauit ap̄lm.
Sicēs. Ego v̄ndico t̄uicias
 dei mei. **Rex at̄ fugit cū**
 carcio. **Facta ē ei dissensio.**
maior ei ps̄ p̄l̄i p̄ ap̄l̄o cla
mabat. ita ut ipm pontifi
 cē qui eū percussit quereeret.
 ut v̄uū illū incendereit.
Corpus v̄o ap̄l̄i cū honore a
ph̄ico cū laudibz et ymnis
t̄nsulerūt ad eccl̄iam. condie
tes aromatisbz p̄osis: et fie
bat signa magna et p̄digia
ubi positū ēat. **Ita et demo**

mosi illic libebatur. **Dupli**
cates at̄ syri ab alexandro im
patoe romano venete de p
sīde rege deuicto. impetuerūt
hoc. ut mitteret ad regulos
mdorū. q̄ting reddent defūc
tū quibz. siq̄ factū ē. ut
t̄nflatu de india corpus ap̄l̄i.
ponetur i ciuitate edissa in
locello argenteo. q̄ pendet
ex cathemis argenteis. In
qua ciuitate nullq̄ hereticus
p̄t viue. nullq̄ iudeus. nul
lus ydolorū auctor: s̄ nec bar
bari aliquado eā tuade potue
rit. et quo abigarius rex eius
dē ciuitatis meruit epl̄am
scriptā manu saluatoris acci
pe. Hāc demq̄ epl̄am legit
infans baptizatus st̄s sup̄
portā ciuitatis. Si q̄n gens
aliqua veniet cōn ciuitatē.
eade die q̄ lecta fuerit. aut
placatur barbari aut fugā
tur eliminati. tā saluatoris
scriptis. q̄ oracioibz s̄i tho
me ap̄l̄i siue didim. q̄ latus
d̄m contingēs dixit. tu es
d̄ns meus et deus meus:
cui agamus omēs gr̄as. cre
detes nos per hanc gr̄arū
actionē. tam indulgētiā
cōsequi p̄corū. q̄ ad ap̄lorū
gaudia p̄uenire: cui ē honor
et gloria in secula seculorū
Amen. **Explicit passio**
s̄i thome ap̄l̄i. **Incipit**
passio s̄i gregozij m̄ris.

sendū opa sua. **Flaccus** dixit. **Pure** verbositate tue. **Et** p̄ tibi p̄cipio hoc adimple. **Sāns** gregorius respondit. **Qd̄** p̄cipis iā scio: qd̄ me oportet face hoc ago. **Flaccus** dixit. **Ergo** sp̄ salute tua agis. **ingredere** templū mlabile. **et** sacrificia dys magnis. iou. mnerue. **et** asclepio honorabili. **et** multa bona muictissimozū p̄cipiū consequeris: **et** n̄r amicos. **Cui** sāns gregorius respondit. **Ego** amicitias v̄as nō cōcipisco: nec sacrificio demonibus. **s̄** d̄no meo ih̄u xp̄o. **Flaccus** dixit. **Que** ē m̄sāma ista m̄ser. **quete** possidet. **Sās** te p̄mis d̄ris simis accumulā. **Sāns** gregorius respondit. **Insanus** nūq̄ sū: **s̄** tu poelus qui creatorē tuū nō agnosas d̄m̄ ih̄m xp̄m. **Et** iouē. mneruā. **et** asclepiū quos deos d̄cas: demones eē manifestū ē. **Flaccus** dixit. **Colaphis** cōtūditte maxillas eius: **dicentes** ei. **Nō** deos blasphemāe. **Gregorius** dixit. **Cotumax** nūq̄ sū: uos v̄o m̄seri et t̄is sathane faciētes voluntate eius. **Tyrannus** dixit. **Amoneo** te gregori imola d̄s: **an̄q̄** corpus tuū ext̄m̄netur. **Sāns** gregorius respondit. **Melius** ē m̄chi ut corpus meū ext̄m̄net: **et** nō aīa.

facite qd̄ vultis. **Flaccus** aīm tyranno dixerit. **Accede** et sacrificia d̄s: **an̄q̄** p̄mis te cruciemus. **Sāns** gregorius respondit. **Iā** tibi dixi **et** dico. qd̄ nō sacrificio demonibus v̄as. **msi** d̄no meo ih̄u xp̄o: qui fecit celū **et** terrā. **mare** **et** oīa que ī eis sūt. **Flaccus** dixit. **Fustes** nodosose afferte: **et** dorū eius verbeibz rumpite dicetes. **Her** pacūtur rebelles deozū: **et** p̄cipiū cōceptozes. **Sāns** gregorius respondit. **Hoc** scire te volo flaccus: qd̄ q̄ta mala corpi meo exertes. **duplicia** m̄chi p̄stantur bona m̄ celo. **Flaccus** dixit. **Regnate** illū: **et** ventre eius fūstibz dissipate. **Sāns** gregorius int̄uens ī celū orabat d̄cens. **Miserere** seruo tuo deus sāns isrl̄: **a** timore m̄m̄ a eripe aīam meā. **Tyrannus** aī flacco dixerit. **Procurator** tibi an̄q̄ morialis: **consulimus** tibi ut amica. **Cui** sāns gregorius respondit. **Recede** a me m̄ster sathane: **vacat** oblationes tue. **Adest** m̄chi d̄ns ih̄s xp̄us: **ad** confortandū me m̄ vulneibus meis. **Flaccus** dixit. **Hec** ē m̄sāma tua m̄ser. **quete** v̄ue nō p̄mittit. **Sāns** gregorius respondit. **Si** totū corpus meū mortifices: **d̄ns** aīam meā viuificat **et** fouet eā. **Flaccus** dixit. **Ligate** illi ma

nus et pedes: et in antea
ignea supponite. et ligna sub
ipso inserte. Et fecerunt in
sua sicut precepit illis flacus:
et pauerunt igne. Beatus
vero gregorius exclamabat
ad dnm de medio ignis. dicens.
Dne ihu xpe. deus abraham.
deus ysaac. deus iacob. deus
patri nroru. qui no despicis
preces famuloru tuoru. qui
ingressus es cu tribus pueris
in camnu ignis: esto et me
cu seruo tuo pns in medio
pncu pressurru. Et hec di
cente beato gregorio. terre
motus magnus factus est
int civitate spoletana: et
cecidit vna regio que sumete
appellatur. et oppressit plus
q trecentas quinquaginta vias
paganoru qui ydolis seru
ebat. Hec cu videret flacus
fremuit ut leo: et territus
inmis fugit inde. Dixitq
tyrannus. Ferru afferte et
eu constringite. et in carcere
illu recludite: et a militibz
diligent custodiatue. Cum
autem ingressus eet beatus
gregorius in carcere: ange
lus dnm apparuit illi dicens.
Vax team gregori: non ti
me. Et continuo vmgula
eius disrupta fuit: et clari
tas dnm circumfulsit illu.
Et cu vidisset beatus grego
rius cecidit in facie sua: et
orauit dicens. Eras tibi a

go dne ihu xpe. q misisti
angelu scm tuu ad confor
tandam animam mea: et ego
confitebor tibi in toto corde
meo. et honorificabo no
me tuu in eternu. q fecisti
meam misericordia: tu es
ei deus solus. Respondes
at angelus dnm: dixit illi.
Euge serue bone et fidelis.
in pauca fuis fidelis. sus
multa te constituat: me in
gaudiu dnm tuu. Et hec di
cens: ablatu e ab oculis eius.
Et erexit se beatus gregori
us: laudans et benedicens
deu. Die altera subsequente.
iussit sibi flacus sede in
medio foro collocari: et beatus
gregoriu an vesigia sua re
pntari. Cum representatus
fuisset beatus gregorius in
medio foro: flacus dixit
illi. Vel nuc recessisti ab
infamia tua? Accede et sacri
fica dno magnis: quos usq
nuc negas cognoscere. Beatus
gregorius respondit. Pa
q demony sacrificium no
sacrificabo: nisi deo meo.
qui me ad ista corona iusticie
pducere dignatus e. Respon
dit flacus et dixit. Cardes
ferreos afferte. et genua eius
totis viribus percutite: ut vel
sic possimus vince omem
stulticia eius. Beatus grego
rius respondit. Vide qualis
sis tu qui demony seruus.

...pola opa manui
...si facies arator
...ipm ipm adoxa
...angelu cotemsa
...flacus: et dia
...demonio seruo
...Beatus gregorius
...ate a dyabol
...Per audiens fl
...Lampades arde
...et lateri eius ac
...Poli sup
...Beatus gregorius res
...Et si totu corpus
...pno meo e me
...meus ihu xpus. qui
...et corporat.
...mala q in me
...ut nichil
...flacus dixit. Ac
...et sic tibi
...dos innoces: anq
...vntada. Cui scis gre
...respondit. Male
...on is qui confidit
...Audiens hec flac
...ut ignis dicit.
...meu relet voca
...Gregorius dixit. Ete
...Et iussit eadem ho
...flacus.
...Beatus gregorius tunc
...amphiteatro capi
...Beatus vero
...abat ab dnm
...amphiteatro dicit
...dno deus meus
...aditor meus
...meus: qui me

adoras ydola opa manuum
 hominum. **Pa** si scires creatore
 tuum ihesum xpm ipm adorares:
 que omnes angeli contremiscent.
Respondit flaccus: et dicit
 illi. Ego demomib; seruis
 fueram. **S**ans gregorius
 respondit. **R**ecte a dyabolo
 servatus es. **H**ec audiens flac-
 cus dixit. **L**ampades arde-
 tes afferte: et latera eius ac-
 cendite dicentes. **N**oli sup-
 bus ee. **S**ans gregorius res-
 pondit. **E**t si totum corpus
 meum ydas: psto michi e me-
 dicus meus ihesus xpus. qui
 me sanat et corroborat.
 ut ista omnia mala q in me
 exerce videris. ut michi lu-
 criam. **F**laccus dixit. **A**c-
 cede maledicte. et fac tibi
 ppios deos numozles: anq;
 te morti tradat. **C**ui sans gre-
 gorius respondit. **M**ale-
 dicti sut omnes qui confidunt
 in ydolis. **A**udiens hec flac-
 cus eparsit ut ignis dicitur.
Tyrannu michi celeit voca-
 te. **T**yrannus dixit. **E**cce
 assum. **E**t iussit eadem ho-
 ra impyissimus flaccus.
 ut beati gregorii tractu
 in medio amphiteatro capi-
 te truncaret. **B**eatus vero
 gregorius orabat ad dnm
 in medio amphiteatro dices.
Benedictus dñs deus meus
 et rex meus. adiutor meus
 et liberator meus: qui me

hodie de hoc seculo ad te vocare
 dignatus es. **E**t respiciens ad
 celum: audiuit voce magna
 dicente sibi. **E**cce gregorius co-
 ronatus es: et in numero sco-
 rit meorum ascriptus es. **M**gite
 de ad me benedicte dnm. **I**u-
 ta e habitatio tua. **A**d huc an-
 gelo loqte: ab aquilino spata-
 rio capite truncatus e. **T**yr-
 annus vero iussit feras terri-
 biles dimitti: ut corpus beati
 gregorii absorberent. **F**ere
 autem rabientes: venerunt usq;
 ad corpus: et flectentes capita
 sua. adoraverunt corpus beati
 gregorii. **E**t hec videns turba:
 clamabat voce magna dicens.
Vere magnus e deus xpi-
 anorum. **E**t multi crediderunt
 in dnm. **F**laccus vero eadem
 die percussus ab angelo: cu omnes
 interiora sua exspiravit.
Corpus vero beati gregorii.
 iacebat in medio amphiteatro.
Erat autem quedam mulier xpi-
 ana habundancia noie: que
 accedens ad tyrannu. percipit
 corpus beati gregorii. ut illud
 colligeret de medio amphitea-
 tro. **C**ui tyrannus dixit. **A**-
 ffer michi aureos xxxv. et re-
 tpe corpus. **H**abundancia
 xpiana dixit. **E**o ubes
 accipe accipe: hoc tantu rogo
 ut celeit michi detur corpus.
Respondit tyrannus: et dixit
 illi. **A**ffer michi: et retpe
 corpus. **E**t obtulit tyranno

habundantia aureos. xxxo. et ce
cepit corpus beati gregory gau
dens et benedices deu et dices.
Benedicis qui no amouit de
pacione mea: et miam sua
a me. Et sepeliunt eu. et co
duunt balsamo cu nardo. et a
romatibus paois: et repo
sunt eu iuxta ponte lapideum
et riuu qui sanguinaru ap
pellatur iuxta muros ciuitatis
an. p. dies kalendaru ianua
riu. cu ymms et catius dices.
Mirabilis deus i scis suis:
deus isrl ipe dabit virtute
et fortitudme plebi sue. bene
dictus deus. Iustus dñs in ver
bis suis. et scus in omnibus
opibus suis. qui dat votu op
tandi. et benediat annos ius
ti: ipe honor et gloria i scia
sculozu Amen.

Explicit
passio sa gregory iuris.
Eplogy i passione scy
grysgoni anastase chyo
me herenes et atapes.

Oma que a sanctis
gesta su uel gerut:
si qs voluit studio
se pquire. et sibi et
alys plurimis edificacois et
libe potest fructu: et si qbor
fructifera no sine causa pbat
terra occupae du uiuit. cu ipe
suis pomis ornatur. et omis
qui ex eo fructu pcepit sagi
natur. Scribimus ei sicut
in gestis inuenimus. quid te
germit qd ue passifuit sancti:
ostenditis vos ee catholicos q
ppi victorias libent legitis.

libent auditis. Interrogo vos
qui ista me apocryfas litteras
exsufflando censeis. Per
quos constant canones scrip
tularu om diuinaru. Pug
no per eos qui per ipos cano
nes magis occidi optauerunt
q vma. Qd et tenuerunt mi
tutes nisi fide verita: q sacris
voluimbz certo librozum numero
continetur. Agit illis quis
apices factissim. q p eozu p
seueracia pseuerant: et idco vo
lut eozu gesta conscribi. ut
in conspu dei et homi semp
sa laudetur. qui in conspu
mardulozu p eozu defensioe
tormenta inama pulerunt.
Nos vob nichil pte scriptu
ris canonicas recipietes studi
ose conscripsim. ostendentes dog
ma catholicu martires custo
dire: exemplu posteris damu
edificacoem credentibz trad
imus. arte bellica ppi militibz dem
stradimus. Constat eos nolle
pugnare. si necesse sit: qui no
lut lege pugnatorez. Impent
silenciū infidelibus: expectat
pugiles dyabolicos. qui adu
thas ppi expectae coteperunt.
Nos diuinas virtutes loquimur
scribimus. pdicamq. phibent
emuli. impent silenciū tam
di: verberent cotepernetes.
legentes increpent: libent
ha audietes atausent. Glo
riofiores facit. milites vul
nea p impatoris laude suscep
ta: p tuiq amoe etia aias ponit

libent' optamus. **T**riumphū
 xpi ac victoriosozū labores
 eferuntū. de occultis foras p
 ferimus: qz s'amus pugnās
 q's illi visibilt' passi sunt
 inuisibilt' nobis exercitari co
 tidie. et negligētē pugnātes
 acius vulnerā. Ergo ut ar
 ma p'ntes attende bellātes:
 da mentē studijs ut hostis te
 mapiat timere: **Passiosa**
chrysofōi puris t' scilicet
anastasię chryome herene et

O Reterata illustri
 viri filiā anasta
 siam. legimus
 a chrysofōno viro
 xpi amissimo eru
 ditam: ad cuius
 noticiā hac occasione puenit.
 Cum nobilis nata ita pluri
 mū possit. ut viri parem mē
 matronas habē potuisset. in
 duibat se vilissimo habitu
 et sola vnius puelle consortio
 carceres arcuabat. Erat q' in
 vinculis et i carcere multos
 xpi: quos s'ā anastasia ista
 alit' visitāe nō poteat. nisi
 plebeo cultu pauperē se men
 taretur eē terrena. ut celestes
 diuinas occuparet. Ibat ergo
 per custodias publicas. et cus
 todias carcerū p'it potuisset
 pecunijs redimebat. Ingres
 sa vero licet omib' tribulanti
 bus m'st'at: scis tamē qui
 p' dei noie erant i vinculis.
 sollicita satis cura eāt attom
 ta lauiq' pedes. ungerē capita.
 pertinae crines. quos longa

carcerū claus' nutrebat.
 Interea dū hec assidue ager
 atq' a mariti consortio simu
 lata infirmitate cessaret. p
 uenit ad noticiā zelantis viri
 hanc plebeo cultu arcuare ar
 ces. et dei confessores omi
 cū sollicitudine visitāe. Tūc
 indignatus vir eius publius.
 tales domui sue instituit custo
 des: ut anastasia nō p'mitte
 ret nec fenestelle cuiuscūq'
 aditum aspectāe. Erat i vin
 culis iussu dyocletian quidā
 vir dei noie chrysofōnus:
 qui per biēmū in domo vica
 riū officij degens. multa p'f
 sus. s'cē anastasię alimonia
 fouebatur. Hic eāt apud
 rusum quēdā vicariū: quē
 dñs ihūs xpus. cū omī domo
 sua per s'c'm chrysofōnū lu
 cratus ē. Igitur cū nullus eēt
 qui posset ab anastasia diri
 gi: anus quēdā mueta ē xpi
 ana. in vicinio s'cē anastasię
 comarēs. que ut ē solitum
 amialis. infantū ac mulie
 rū neccitates agē videbatur.
 Hac occasioē domū s'cē anas
 tasię ingressa. cepit eē media
 mē ipam. et omēs dñi cofes
 sores: int' quos tam in nobili
 tate terrena q' in diuina sapia
 mificus et p'clator omib'g
 chrysofōnus habebatur. Is
 itaq' a mēozata amala p'ce
 pit s'cē anastasię eplam: cuius
 iste ē textus. **S**cō confessor
 xpi chrysofōno anastasia.

Iacet pat' michi fuerit ydolo
tu auctor: mat' tamen mea
fausta xpianissima semper
vixisse pbatur et casta. **H**ec
me int' ipa ainabula fecit
fieri xpiana. **P**ost cuius ex
cessum. sacrilegi uigū mariti
suscepi. cuius deo misericordie tho
ru mentita infirmitate de
clinās. die noctuq; dñi nā
ihū xpi vestigia amplector.
cū iste pat' momū meū ex
quo illustratur. cū indignis
ac turpibus ydolatrie exhau
riat. **N**e quoq; ueluti ma
gam atq; sacrilegam. custodie
tam grauissime mancipant.
ut vitā corpale me amitte
suspicer. **N**ihil ei superest.
nisi ut amisso spū mortis suc
cipiā. **I**n qua morte licet
glorietur de confessioe dñi mei
ihū xpi: tamen in eo virtus
mea valde contetur. qd' opus
mee q̄s ego omēs deo deuoue
rā. alienis a deo et turpibus
erogā conspicio. **E**t idcirco
te deprecor homo dei. ut instā
ter dñm deprecens. ut ad fidē
suā uenturum si p̄uidet. pu
bliū smat uiuē: aut si plu
det eū in hac maledictatis
punitate mansurū. iubeat
ei locū dae suis cultoribus. **N**e
lius ei ē ei exhalare spm. q̄
dei filiū denegare: et eū con
fitentes impedire. **I**pe em
om̄ipotens testis ē xpūs. qm̄
silabeāta fūco. scōrti uestigis
adherebo: et curas om̄ solū

te exercebo ut ceperā. **V**ale
vir dei: et memento mei.
Cū hanc eplam legisset sc̄s
chrysogonus: oratioe facta
cū multis confessorib; xpi.
ita ei rescripsit. **C**hrysogonus
anastasiae. **F**luctuati tibi mē
pcellas et turbines mudi
cito sup vndas xpūs aduen
et: ut dyaboli aduersū te sta
te spm. vno iussiois sue ser
mone cōpescat. **P**raeent
ergo et quasi in medio mari
posita crede ad te spm eē ven
turū: et ad te metipsā cōuer
sa exclama cū p̄p̄ha dicens.
Quāe tristis es aīa mei:
et quāe conturbas me. **S**pa
in deo qm̄ adhuc confitebor
illi. salutae vultus mei deus
meus. **G**eminū diuinū mu
neis pbabitur mdiciū: cū
tibi et terrena reddentur. et do
nabitur celestia. **D**ñs em̄
beneficiū suū ad hoc p̄tendit
p̄ aduersa: ut non sit nobis
vile qd' p̄stat. **V**nde netur
beris in hoc. qd' p̄ie tibi vi
ueti inferitur aduersa. **N**ō
ei deciperis sed p̄baris: q̄ nō
ē tuta defensio. q̄ putas per
hōiem posse constāe. **A**udi
scripturā dicentē. **M**aledic
tus hō qui spem suā ponit
ī hōie: et benedictus homo
qui spem suā ponit in deo.
Cave fortit' cautissime. vigi
lant' strenue vniuersa p̄tā:
et a deo solo quere solacium.

...cipias. **C**ito
...uertetur
...notis t
...lumē ac
...graciale fr
...aurati
...succedat:
...amorē
...tempale
...dūho
...Pala i
...Hanc e
...fora
...et
...virtute ce
...de oppressi
...cau
...P̄terea dū
...m se
...susce
...p̄ur
...triplu
...custo
...stus
...negaret
...anag
...fial
...De
...anasta
...debat
...custodes a
...p̄nisi
...noie
...fratus ē
...eam
...vos p̄u
...cepr tū
...p̄a pro

cuius iussa conseruas. **C**ito
 ei ad te placidū conuertetur
 tempus. et q̄ post noctis te
 nebras. floridū diei lumē ac
 p̄nes. atq; ut post glaciāle frī
 gus h̄p̄em̄s t̄p̄ent̄is. aureati
 bi tempa et serena succedat.
 ut omnibus qui p̄ x̄pi amore
 affliguntur. p̄beas tempale
 leticiā. per quā sine dubio
 consequas eterna. **V**ale ī
 d̄n̄o. et ora p̄ me. **H**anc e
 plām legens anastasia forā
 ozes fidei vires accepit. et
 tantū de patientie virtute ce
 pit gloriari. q̄tū de oppressi
 one infidelissimū vici se cau
 sabatur affligi. **I**nterea dū
 ista geritur. publius in se
 natu sedes. legationē susce
 pit mittus. ad p̄s̄id̄is p̄uin
 cīā p̄fecturus. **T**ūc reuersus
 tristis. sc̄e anastasia triplica
 ut custodia. et posuit custo
 dē illi vnū ex parastis suis.
 qui illi et lucē ip̄am negaret
 et victū. **A**gebat eī ut anas
 tasia moreretur. et ille faul
 titū eius d̄n̄s p̄manet. **V**e
 ritus eī ne eo absente anasta
 sia eadē faceret que solebat.
 constat eī **v̄n̄** custodes a
 certimos p̄ter vnū ex parast
 tis que memorauimus noie
 thomasū. et ita p̄fectus ē
 ut dicit. **R**euertens si eam
 viuā mueneo omēs vos piū
 am. **I**ta igitur age cepit cū
 anastasia. ut aqua ip̄a pro

n̄ia vir tandetur. **T**ūc iterū
 estimas se in ip̄a tribulaciōe
 deficere. scripsit ad sc̄m̄ chrisogono
 nū h̄ns verbis eplām. **C**on
 fessor x̄pi chrisogono. anasta
 sia. **F**inis v̄it̄ corp̄is. me
 m̄o mei. ut egrediente aīam
 meā ip̄e suscipiat. p̄ augamōe
 ista sustineo. que ex ore huius
 vetule recognoueis. **A**d h̄c
 chrisogonus talia tenuit scrip
 ta. **C**hrisogonus anastasia.
Semp̄ ut **v̄** lumē tenebre p̄
 cedat. sic etiā post infirmita
 te salus reuertitur. et vita post
 mortē p̄mittitur. **V**no fine
 clauditur et aduersa huius
 mūdi et p̄p̄a. ne uel tristib;g
 despacio. uel lais elacio d̄n̄et.
Vnū mate ē. in quo nauau
 le corp̄is n̄i vehicant. et sub
 vno gubernatōe aīe n̄e nau
 tico fingitur officio. **Q**uo
 ruda igitur fortissimus carina
 tū neribus solidate. et fene
 brosi equozis conatos fluctus
 ille p̄tereit. quozuda vero
 singulis uictum lignozū eā
 in tranquillo vicinū morti cō
 ficuit cursum. **N**e eī ut pe
 reant. qui nō cogitat ut ad
 salutis portū p̄tingat. **T**ū at
 o x̄pi irrep̄hensibilis famula.
 cūas x̄pi trophēū tota m̄te
 confige. et tēpsā ad opus d̄m̄
 p̄p̄a. in quo tuus desideris
 dū parueis. cū palma maturū
 ad x̄p̄m̄ attingas. **T**ūc accipi
 ens hanc eplām sc̄a anastasia
 confidens quidē erat in x̄p̄o.

sunt sorores mee quod michi dominus
 meus chryzognus comeda-
 uit. Et videtes se muice
 in christo letate sunt: atque locum
 ubi positus erat christi martir
 chryzognus ei ostendentes. ro-
 gauerunt seculi aliquotulum como-
 di. Illa vero una apud eas
 erigens nocte rursus ad urbem
 aquilegensis pergit: satis sollici-
 ta de hijs qui in vinculis habe-
 batur. Quia autem sanctus zoilus
 preerat ad dominum. Decollatus
 est autem sanctus chryzognus die
 vni. kalendas decembris: et co-
 ditus est in locello a zoilus pres-
 bitero. Sub die quinto kalendas
 eiusdem mensis. Ceteris scorum
 actiones plurimatis in metate
 pretereo: et carptim per amicus
 anastasia finem attingo: ad
 ipsius anastasiae.

Sanctarum itaque chryome-
 hyrene. et agapes dy-
 orleanus rumore coopto: ius-
 sit eas suis optatibus perire.
 Quas cum vidisset rex ait.
 Que vobis fatuitas impat-
 sequi superstatione vana et su-
 perflua: atque in contemptu vestre reli-
 gionis diuinas exequari virtu-
 tes. Igitur quod coeperi uos ge-
 nerosas et nobili ortas stir-
 pe. dabo vobis maritos de
 palacio meo: per quos illas
 tues esse possitis. si negaueritis
 deum vestrum esse christum. et dominus li-
 bamina dederitis. Tunc agapes
 respondit. Sanctissime impa-

tor: cuius generum tibi malibit-
 cum rei publice. cum exequatur:
 et ad iniuria dei vni loquens.
 cuius auxiliu est tibi necessarium.
 cuius tibi benignitas parit.
Dyorlecanus dixit. Insa-
 nit ista: alterum applicate. Et
 adducta chryoma dixit. So-
 ror mea non insanit: sed
 iniusta morte iusto iudicio
 reprehendit. Et hanc amoueri
 precipiens. tria iussit addua-
 iumore nomine yrenen: cui et
 dixit. Quia vanitate reple-
 te sunt sorores tue maiores.
 tu saltem que iunior esse cog-
 nosteris. dies certum inflecte.
 ut etiam tue sorores. tuo libe-
 retur exemplo. Hyrenen
 respondit. Flectant hinc cer-
 uicem ydolis: quibus vultus est
 deus. Peior est indignitas
 non est: quam ut hinc adoret aquas.
 qui ab artifice plasmatus est
 antequam fieret. Nisi est prius
 eum plasmaverit artifex. aut
 stante. aut sedente. aut ride-
 te aut flente. aut saltatam
 aut iacete. dans perquam lima-
 tibz dolatibus conflantibus.
 nusquam esse videtur. Sed postea
 quam feceris ex metallo ymagi-
 ne quam antequam permissi. ceruice
 tua inclinas illi: et deum tuum
 seruum tuum esse credis. quem ipse
 antequam fiet ex metallo depinx-
 isti malefactorum deum tuum et
 copositum. et climatum emissum.
Dyorlecanus dixit. Ita

verba tormētis tollenda sunt
si mōtis pacifas obtempare
forſitan reſpuitis. **C**hyoma
reſpondit. **N**oli dicere forſitan:
nos eī p certo nouim⁹. qd̄ tuis
nūq̄ ſimus uiffiorib⁹ conſen
ſu pempto pbituē. **T**ūc uiffit
eas d̄proclerianus carreis custo
die tradi. **Q**uas b̄ata anas
taſia per diebus per noctib⁹
deſerebat. **C**onueiebat eī omēs
xp̄iam ad anas taſia uiri et
fere indigetes: q̄ iā penuria
xp̄iam illo tempore ſuſtinēbat.
Nulla eī xp̄iano licebat uel
poſſide. uel arte aliqua exer
ce: aut aliqd̄ negotiū agere.
Anaſtaſia uero cotidie hoc co
gabatur d̄m̄: ut nō prius ex
iret de corpe. q̄ omē p̄cium
qd̄ de patrimonio ſuo uendito
accepit expendiſſet. **P**ſi
aſtente igitur d̄procleriano ad
macedonia. omēs xp̄iam q̄
in v̄m̄alib⁹ erāt ſimul a cus
todietib⁹ ducti ſūt: n̄t quos
erant ſimul agapes chyoma
et lycene. **I**gitur cū ſugge
tū fuiffet impatori de h̄is q̄
habebant in clauſtris. uiffit
p̄ſidi dulcago diuerſis tormē
torū geneib⁹ age v̄m̄uerſos
q̄ ſacrificiē noluiſſet: eos at
qui d̄is ſacrificare nō cōtēp
ſiffent. diuitijs et honorib⁹
ſublimai conſtituit. **V**erū
q̄ longū ē multozū deī mar
tirū geſta conſcribere: trium
ſozozū facta mēozabimus.

dulcagij p̄ſidis p̄ntatariū as
pectu. **Q**uas videns dula
cius. capti oculoꝝ aſtrictus.
turpiſſimo agebatur ſp̄u:
et fecit eas apud tale tradi
custodiedas. qui illis p̄mittet
libertate. ſi conſenſu ſuū eis
captiue aie p̄buiſſet. **I**gitur
cū neq̄ p̄miſſioib⁹ neq̄ terro
rib⁹ commutaret: ip̄e m̄
digniſſim⁹ p̄ſes auſus eſt
ſilencio nocturno p̄gere
et cellā ingredi ubi ille oꝝ
tes noctē xp̄o p̄uigile epi
bebat. **I**n quo loco autē erāt
clauſe: om̄ia uenſilia coqu
ne poſta habebantur. **I**gitur
cū fuiffet ingreſſus. et uellet
ire ubi eū uox p̄ſalmozū tri
plex impellebat. mens eius
in alienatione ē cōuerſa:
et ollas cepit amplecti et
ſactagnes oſculari. **I**n qui
bus diu ludificatus. m̄ger
totus et cacabatus. talis ce
pit in ueſtib⁹ et in facie
eē. qualis a d̄p̄bolo poſſide
batur in mete. **E**greſſus tū
dem ad ſuos qui eū cū lūa
rib⁹ expectabat. viſo eo
omnes fugerūt: videtes eū
totū cacabatū. et nullā pe
nitus in ueſtimētis p̄te. que
nō eēt inquinata et p̄tib⁹
ſuſſa. **S**tantib⁹ at̄ dei anal
lis et p̄ſallentib⁹: nullū pe
nitus per eū potuit d̄p̄bolus
impedimētū afferre. **V**ides
itaq̄ p̄ſes ſe ab officio ſuo eē

delectu. neq̄
ſuiffet arit.
in domi
nato curſu
dicens. **P**ſi
ſim⁹ impa
ta d̄m̄ me ab
habitu
et clamorib⁹
ma
cre ille
ſuſſus
aillam.
m̄ta
pugnis.
facm̄ eius
d̄m̄ deſe
ſim̄gebat
at̄
ad domū ſua
d̄m̄: d̄ctes ei
ſenſū tuū.
onulos
at̄
t̄ totus
m̄es eēt
d̄m̄. **O**m̄es at̄
analle ex
eius ve
a demo
ſua nō eē.
m̄e ſua nō
et ſactagi
Leterū
officio relm̄
ſperne
lucratu
co ſipa eēt:
a
delectatione

cotēptū atq; derelictū. nesci
 ens quid de eo fuisset actū.
 nō reuersus est in domū
 suā: s; cepit conato cursu
 ire ad palatū dicens. **P**ost
 nā me inuictissimis impa
 toribus: et ita dicit me ab
 officio meo ludibrio habitū.
 atq; sū irrisione et clamorib; **d**
 derelictū. **C**ūq; primo mane
 apertū eet palatium: ecce ille
 totus cacabatus et scissus
 an regnā apparuit aulam.
At ille cū nitus uellet intra
 re: alij uirgis. alij pugnis.
 alij exsufflantes i faciem eius
 eū impingebat: et alij deride
 tes. alij inscetes ipmgebant
 eū expellentes. **A**d ultimū at
 que potuerūt eū ad domū suā
 serui eius pducere: dicentes ei.
Recipe et reuoca sensū tuū.
Clausat eī dyabolus oculos
 eius: nec potēat seipm atte
 de. **V**idebat eī illi qd totus
 mūdus mcedēs. nuicis eet
 uestimētis indutū. **O**mnes at
 su siue vxor siue ancille ex
 capillate in occurū eius ve
 nerūt. **D**icebatur eī a demo
 ne collisus mēte sua nō eē.
Ille autē diu in mēte sua nō
 fuēat. qd diu ollas et sartagi
 nes fuisset amplexus. **C**eterū
 cōtempe quo ab officio relin
 quebatur et a cūctis sperne
 batur. a suis etiā lugebatur.
 mens quidē in eo sana emt:
 s; soli oculi eius tenebatur a
 sathana. de qbus delectationē

macerebat infelix. cū dei mar
 tures obsceno mētis conamine
 repperisset. **I**nterea reuocatus
 a dyabolo ad furore. putans si
 bi maleficijs anallatū xpi ista
 euemisse: iussit sibi publice tri
 bunal pari. **C**ūq; fuisset adduc
 te orātes atq; psallentes: iussit
 eas exspoliari. ut auda eorū
 corpa inspiceret. **C**ūq; misse fu
 issent manus ut exspoliaretur:
 ita fixe erāt uestes earū ad car
 nē. ut putaretur ipā uestimē
 ta eē qd corā earū corporū.
In hac autē intencione inten
 tus p̄ses dulcius obdormiuit
 sedens p̄ tribunalib;: et ita
 obdormiuit stertens. ut etiā
 a pulsantib; excitari nō posset.
Qui sublato inde in sella dor
 mens: tūc exprofectus ē cū
 domū suā fuisset ingressus.
Audies at impator vniuersa
 q̄ acciderāt: dedit cōmītē sūm
 mū qui eas audiret. **C**ui cū
 p̄fērate fuisset: vocauit ad
 se vnā et dixit ei. **E**d tibi
 nomē ē. **E**ue respondit.
Hyrene dicit. **S**ymmus dix
 it. **C**onsenti regali iussiom.
Hyrene respōdit. **N**ō cōsen
 cio. **S**ū eī xpiana: et dei oī
 potentis acilla. **T**ūc symm
 us iussit eā in carcere redigi.
Et adductis ad se chpoma et
 agape: dixit eis. **H**yrene
 q̄tū apparet uimor vobis ē:
 et v̄o illa exemplo et doctrina
 decrepta. diuina iussa cōtēpmit.
Ideo eā distulit: ut v̄o exitu
 territa possit absolui. **E**t

idcirco offerite dys libamina
sicut et nos qui deuoti sumus
regibus. Agapes respondit.
Insurpabilis est fides nra. Di
at sismnus. Tu quid dicis chy
oma. Chyoma respondit.
Fides nra immutabilis pseue
rat. Sismnus dixit. Qu
quid sit apud vos libri xpi
anozu. Responderunt. Snt
libri s in metibz nris ab
scoditi: unde nunqj pote
rnt pferri ab hostibz xpi.
Sismnus dixit. Quis vobis
dedit consiliu ad ista calami
tate deuenire. Famule dei
responderunt. Calamitas qui
de temporalis e: s ex ipa cala
mitate gloria nascitur sem
piterna. Sismnus dixit.
Implete preceptu regis et sa
crificate. Agapes respondit.
Nos sacrificiu deo cotidie lau
dis nre offerimz: dyabolo at
penitnz nunqj sacrificabimus.
Noli ergo psuade tibi: qd pos
sis nos a dm nri ihu xpi cul
tia diuelle. Stultus e est se
sus: qui no considereat nos a
fide xpi deuiare no posse. Un
de qd preceptu e tibi ~~tolle~~ im
ple: ut sicut nos precepta re
gis nri seruamus. ita tu im
patoris tui precepta cōseruas.
possis eius gram muemre.
Tuc sismnus dedit sente
cia dicens. Agapen et chy
oma. que nec terroribus in
dignaria iussa pncipū imple
voluerūt: iubeo viuas mee
di. Hys auditis chyoma et
agapes. replete sit gaudio:
dicentes clara voce. Hias

agimus tibi dne ihu xpe:
qui nobis ad confessione nois
tui pseueracia dare dignatus es.
In manus tuas dne suscipe
aias nras. Et ai her dixissent:
milites miserūt eas in igne.
In quo igne dū penitus nec
vestimenta earū arderent: ora
bat dnm vociferantes atqz di
centes. Dne ihu xpe: ne ab
ista hora parais nos uel loq
ai hys qui negauerūt te ve
rū deū. Et hys dictis psua
uerūt se in oracione: et intac
te ab igne ad dnm preperūt.
Et dūte ostendet deus mar
dulis qz ignis eas no suscipet
exuēdas. et ipse oracionibus
suis sibi exitum impetruē
tint. miraculatis corpibus.
intactis crinibus. integrisqz
vestibus digesto igne repte
sūt. Quaru corpa. missis
oculte ab anastasia homibus.
furtim abrepta. et ad eius
sūt hospiciūm deducta. Que
illa aromatibz. et dignis mar
tiribz sepulturis agens. in
sarcophago nouo cū omni gau
dio sepeliunt: orans dnm
ut earū pnceps effia merere
tur. Altera at die. tertia sibi
sismnus iussit adduc: tu
et dixit. Hyrene sacrifica
dys: ne simili incendio pe
reas. At illa respondit. Ego
non sacrifico. sed festino p
ticeps sorozū mearu effia.
ne in conspū dei astantibz
sorozbz meis. ego aliena in
ueniar. Sismnus dixit. P
suadeo tibi. ne maiores crucia

ille maurent
sorozes fuisse
Ego festi
viamem ut
per
pierre
Dicas te sic
huc passe su
tradi mere
adurpes usu
Hyrene ref
ex feris
et ex om
sua ficut sic
matorē: si
sua
sua
et melius michi e
cor meo quibus
et muris
in pdolis
que ai no con
sua
ante hac
da psue
sua
m ore: num
Sismnus
m qui nati
sanguine
Hyrene dixit.
m qui nati
Dolup
et natab
Dys a resu
et mixtu
sua
que
aite illum
consequado glu
sua pdissent.

tus maritus. q̄ ille mauerit
 quas tu dicit tuas sorores fuisse.
 Hyrene respondit. Ego festi
 no. nō negando ueritatem p̄m
 gere ad uitā per mortē. et per
 ignē ad refrigeriū puenire.
 Sissimus dixit. Putas te sic
 pati: sicut sorores tue passe sūt?
 Ego te uideo nudā tradi mere
 tribus: ut ibidē ad turpes usus
 posita monas. Hyrene res
 pondit. Caro mea ex feris
 et ignibz et plagis. et ex om̄
 nibus penis q̄q̄ passa fuit sic
 patitur sicut fornicatorē. si
 cū canē sicut uersum. sicut
 serpentē. Et melius michi ē
 ut tradatur caro mea quibus
 extortaueris penis et iniurijs:
 q̄ aīa mea polluat̄ in ydolis.
 Iniquitatis eī que aīa nō con
 sentat: nō suscipit reatus.
 Quis scit dei qui ante hac
 in confessione nōis dei pseue
 rates. de sanguine sacrificij uā
 munt accepit in ore: num
 q̄ inde polluti sūt? Sissimus
 dixit. Ergo nō sūt inquinati:
 qui de sacrificiorū sanguine
 gustauerūt? Hyrene dixit.
 Non solū nō sūt inquinati:
 sed etiā coronati sūt. Volup
 tas eī habet pena. et nātā
 parit coronā. Vos eī resu
 p̄mal eos iussistis. et mixtū
 aqua sanguine sacrificiorū
 multos sorbere fecistis: que
 apto ore eorū sicut cornu equis
 intulistis. Illi autē illum
 sanguinē si consensendo glu
 tissent: aīam suā pdidissent.

Atque non consensendo illum
 s̄ vni paciēdo gustantes: nō
 solū polluti nō sūt. uerū etiā
 mūdati sūt. Ita et ego que
 carne meā xp̄o tradidi. siue for
 dibz siue plagis. siue ignibus
 eā tradas. ego nō consensā:
 et oīa que passa fuero p̄ confes
 sione d̄ni mei nō verebor. No
 tens ē tamen deus: ut nō p̄mit
 tat te facere qd̄ cogitaueris.
 Tūc uocauit ad se milites: et
 tradidit eā illis dicens. Ite
 et ponite eā in loco turpi ubi
 meretricetur: ut ibi ludibrio
 sit om̄bz populis. Tūc hy
 rene cū duceretur apparuerūt
 duo milites ante eos qui eam
 ducebāt. dicens. Misit nos
 Sissimus comes post uos:
 ut ubi nos ostenderimz. ibi
 eā ponatis. Et ceperūt eos
 milites sequi. quousq̄ ascen
 derūt in faciem montis: et
 sederūt ibi. Et dixerūt illis
 milites. Ite nūdate: quia
 sicut iussisti in faciem mo
 tis ibi eā fecimus stare. Tūc
 Sissimus uidens se delusum.
 et hoc factū qd̄ ip̄e nō iussit:
 ascendens equū ip̄e per se p
 rexit currens ad montē. in
 quo orabat dei famula hyre
 ne. Attendēs ergo uidebat
 eā. et gressus ḡitabat a mane
 usq̄ ad uesperam et non p̄m
 gebat ad eam. Tūc uidens se
 derisum ingemuit. Extendēs
 autē unus artū ex hys qui cū
 eo uenerāt sagittauit eā: et
 illa emisit uocē dices. Consule

tibi miserabilis: quia sicut vult
fortem me in bello aggredieris.
quam sicut mulierem volueris
subiugare. **M**unda igitur nunc
vado ad dominum nostrum Iesum Christum.
qui me modo meis reddidit
sororibus: quia sine me esse non
parebatur. Et hys dictis:
emisit spiritum. **U**nde corpus
eius sublatum est ab hominibus anas-
tasia: et cum sororibus eius po-
situm est. **P**asse sunt autem agapes
et chryoma quarto nonas apri-
lis: et in ipis nominibus hyrene
apud thessalonicam maxima
nocturno consule.

Ruertere autem imperatore
dionocleiano apud syri-
am macedonem oblata
est ei theodota cum tribus filiis.
nacione bythima: cuius nyce-
na: que ideo fugerunt de civi-
tate sua: quia persecutio circa om-
nes christianos illic vehementer
agebatur. **T**omes autem leocha-
dus qui eam tradiderat: petiit eam
ab imperatore dicens. **S**ube eam
michi dari uxorem. **Q**ue si non
consensisset sacrificie: ego eam
diversis penis interficiam. **A**ccep-
ta itaque potestate: cepit eam iustis
omnibus dyabolicis et suasioibus
fatigare. **I**lla vero dixit ei. **S**i
propterea me petisti coniugem ut fa-
cultatula mea muandas esse v-
muerfa que possideo vade et
occupa: et dum redieris accipies
me uxorem. **Q**uo cuncte: unam
mens cum anastasia theodota per-
manens: cotidie cura sanctorum sicut
ipsa anastasia exercebat. **D**idi-

cent enim ab ea quia mater de filiis
esse sollicita: et cotidie sanctorum
vulneribus medebatur. **D**ubios
confortabat: timidos corrobora-
bat. **S**ollicitis securitate ted-
debat: nec altea anastasia et
theodote cura erant: neque aliud
studium nisi ut eorum curas age-
rent: qui causa christiana nominis
in diversis viciis tenebatur.
Tunc cum diversa multitudo christi-
anorum esset in ergastulis: et dy-
ocleiano principi indicatum esset:
iussit omnes uno die interfici.
Quiaque autem sacrificie vo-
luisse: honoribus et divitiis
amplius precepit. **D**emetres
autem huius qui missi fuerunt: ab-
sulerunt omnes sanctos et duxerunt.
mittentes alios in reumate: ali-
os gladio interimites: diversis
supplicibus interfecerunt. **I**gnoras
igitur beata anastasia cum nocte
venisset solito more precepit:
et diversas custodias circumspiciens
dum neminem eorum inveniret ce-
pit vehementissime flere. **Q**ua
cum flente attenderet quidam:
dixit ei. **Q**uid ploras? **A**t
illa respondens ait. **S**ervos dei
confessores quos qui in viciis
habebatur: et nescio ubi dux-
erunt eos. **Q**ui dixerunt ei. **T**u
ergo christiana es? **Q**uibus inter-
pida respondens ait. **E**go christi-
ana sum. **T**unc unus ex eis com-
prehensa eam duxit ad forum: ubi
perfectus illuc sedens causas
diversorum audiebat. **C**um exire-

genti optulit ea dicens. Hanc
 muem iuxta carcerem flentem
 qua interrogans quare fleat
 dixit quod psonas querebat quas
 nescio xpianus. Ego aut cum
 hoc audissem: inquisiui si et
 ipa xpiana eet. Que cu mitre
 videra id se ee penitus no nega
 tet tenui ea: et ad vram am
 plitudinem fident adduxi. Pro
 bus ad hoc eam interrogans dixit.
 Que vocaris? Respondit.
 Anastasia. Probus dixit. Ve
 re ut asseis xpiana es? Anast
 asia dixit. Xpiana sum: nec
 aliud me ee confiteor. Probus
 dixit. Unde huc aduenisti?
 Anastasia dixit. Cuius sum
 vrbis? Probus dixit. Et ab
 vrbis roma quomodo deuoluta
 es? Anastasia dixit. Amorem
 xpi habens. vendidi omne pa
 trimonium meum scdm iussu eius:
 et secuta sum eu. Probus dixit.
 Et ubi e xpus? Anastasia dixit.
 In celo ad dexteram patris: in
 terra vero vbicunq; fuerit scia
 eius. Probus dixit. Et ubi
 sunt sancti eius? Anastasia
 dixit. Usq; hodie hic fuerunt.
 Probus dixit. Ergo ia hic no
 sunt? Anastasia dixit. Non
 hic corporalit: q; uos expulistis.
 Probus dixit. Qui sunt quos
 expulimus? Anastasia dixit.
 Innocentes et scia atq; coletos
 deum: qui fuerunt in vinculis
 positi. Hos ego cura diligenti
 suscep. quib; ita serueba.

ut nulli alij deesset. Quos
 dubios videbam corroborabam:
 quos tristes videbam consolabar.
 Et ecce subito quib; p annum
 iugit et menses aliquos deser
 uum deliquerit me hac nocte:
 et ipi cu triumpho martiry ad
 regna celestia preperunt. Vi
 dens ergo me ita remansisse.
 ut no sit aliquis cui nunc me
 ostendere. s; celarem: pia in
 iudicia ducta sum circa eos qd'
 illi regni et cu dno: et ego stem
 adhuc consolatiua me custodia.
 no p noie sco passua. Probus
 dixit. Ut video no sunt tibi
 leuia xpanda tormeta. Tu ei
 renocasti aios eorum ad sacrilegi
 u: qui obtemperare decreuerat
 regalibus institutis. Anasta
 sia respondit. Ego dolorib;
 fatigata. eam pedes eorum oscu
 labar: petens ne aliqui cederet
 dolore compulsi. Na et quousq;
 habui multa suma auri in egri
 uitate expendi: nunc vob
 erogatis omnibus aiā meā
 ad passionē aptam. iussu ui
 dicans. ut eos qui me delique
 runt aliquatenus comprehendā.
 Probus dixit. Quia sacrilega
 te dñi diuiciis celari passi non
 sunt: ipi fecerunt. ut tuo te ore
 detegeres. Anastasia dixit.
 Ego in zelo macata sum eorum:
 in quib; sermo dñi mei ihu
 xpi completus e quo ait. Erunt
 primum nouissimi: et nouissi
 imi primum. Na quicunq; postea

noluit fieri faciat. **P**obus dixit
 iussit te dñm nr̄m muic
 tissimū impatores aut dñs sa
 crificae: aut ut decet sacrile
 ga diuersis supplicijs interci
 re. **A**nastasia dixit. **P**oli di
 cere interire. **P**ro dei et noie
 mon regnae est. **I**sta vam
 tate abice: et esto sapiens.
Aplius paulus monuit nos
 dicens. **C**ui vult sapiens
 se in hoc mūdo: stultus fiat
 ut sit sapiens. **E**go sapiētia
 dei habeo: que ē stulticia apud
 hoies. **P**obus dixit. **I**nfa
 mā patetis. **A**nastasia dixit.
Infamā quis patitur: ego
 que vos stultos arguo. **A**n vos
 qui michi nō potestis reddē
 rationē? **P**obus dixit.
Condoleo tibi: quia vana
 potestate elatus. plus hoies
 metus q̄ deū. **P**obus dixit.
Sacrificā dñs: ut ad ciuitatē
 tuā redeas gaudens. **A**nas
 tasia dixit. **C**iuatē habeo
 non manufactā et nā in ce
 lis: ad ipam ptingere cupio.
Et cū hęc et hys similia ex
 alterutro sermone gesta ce
 tineret: ipsa gesta legit im
 pator p̄fectus. **T**uc dyocle
 nianus cepit furere: et con
 silij quid fieret. **T**uc extitit
 quidā qui dicit ulpianū qui
 capitolij sumus pontifex e
 rat. hanc vxorē velle. hūc
 illā dari debere: cū si non
 consenserit ipse facultatib9

eius fruatur: et habeat potes
 tate occidendi eā. **P**lacuit
 dictū impatori: et iuxta hoc
 consiliū tradidit ulpiano
 anastasia. **Q**uā ille ducēs
 ad domū suā. cepit ei orna
 mēta ostendē et gladium:
 gemas et fustes. eculeū et
 argētū. lectos argenteos stin
 tos plumis. et carbones ar
 dentes. simplicitata et cōpedes:
 cellaria plena dapib9. et cel
 lā obscurā repletam testacis
 acutis. **T**uc anastasia gaudēs
 cū om̄i fiducia ait. **I**n cella
 ista ubi tenebras putas. ego
 lumē verū aspicio. **P**am
 in cellarijs tuis nichil nisi
 stercozū confectiōne attendo.
In auro tuo draco ē: in gemis
 tuis dyabolus ē: in lectis ar
 genteis libido requiescit. **I**s
 ta autē ferrea vinctula si col
 lo meo induxeris. renouabit
 sicut aquile iuuetus mea:
 et videbor michi munitula
 ornari ad placēdū xp̄o. **T**am
 amore die noctuq̄ suspirō.
Tuc ulpianus dixit. **D**abo
 tibi triduanas inducias: ut
 teā cogites. **Q**uarta at die:
 aut ego te habebō vxorē. aut
 habebūt te diuersa supplicia.
Anastasia dixit. **J**am putā
 q̄ fluxit tūus dies: et scias
 me supplicia magis eligere.
 per que vadā ad eū que dili
 go. **U**lpianus dixit. **E**t quis

est que diligis. **A**nastasia dixit. **E**piscopus filius dei. **V**lpianus dixit. **M**orte ipsius ducas. **A**nastasia dixit. **A**men. **V**lpianus dixit. **Q**uid est amens. **A**nastasia dixit. **I**ndignus es huius sermonis habere noticiam. **V**lpianus dixit. **E**sto tibi gratia. **E**t dimisit eam deinde mulieribus affimbis atque consanguinitate propinquis: quarum ei alie osculabantur genua. alie pedes. alie manus: alie offerebant odoramenta. alie gemas. alie muneia. **A**nastasia vero oculos suos figens in celum. per triduum illud stetit in oratione manibus expansis: non manducauit non bibit. non sedit. nec leuit dormitavit. **T**ertio acta vero die tertia venit **V**lpianus ad eas: interrogans quid proficere potuissent. **Q**ue responderunt dicentes. **V**oces nostras uelud cornicularum clamorem contempnes porrexit celis aspectum: et ex ea hora qua eam nobis tradidisti. expansis manibus presencat sine cibo sine potu. sine sompno. **S**ed si vis aliquid facere. vade et quere eam sicut perit uirum et noli stare: et blandis eam irretire sermonibus. **T**unc ingressus **V**lpianus accessit ad eam: et volens eam complecti factus est cecus. **E**t gemitabat per totum triduum in quo erat oras dei famula. ab hora diei tertia usque ad uesperam. cecus in

uocans iouem. ueronem et minernam dices. **D**omi liberate me. **E**t erubescere clamare. **T**am de aliquo oculi qui ceca facti fuerat ceperunt immo dolore torqueti. **T**unc cepit clamare ad eos qui foris eum expectabant. **Q**ui ingressi vident anastasia orantem: et illum semam in hanc et ceterum. **E**t tolles eum inde in manibus. duxerunt eum in domum suam maledicentes apud et publica et uoce imperatoris cuius iussu anastasia ad eorum domum deuemisset. **I**gitur dum facta fuisset media nox. petiit se ad capitulum duci **V**lpianus: et uixote magnus pontifex cepit in superstitione sacrificiorum suorum inquirere utrum possit euadere. **C**ui respondit demoma sua. **Q**ui in dei famula anastasia contristata nobis est traditus: et ab hodierno die semper nobiscum in inferno eris. **E**t audiens **V**lpianus. angustatus est. **E**t dum dicerent eum ad domum: manus pueri exprauiit. **P**ost hec anastasia exiens domum. perit ad domum theodote: et narrauit ei omnia que fecerat dominus. **I**gitur cum aliquot diebus in dei laudibus permaneret: adueniens comes leochadius. cepit agere ut theodoteia eius coniugio neceretur. **C**uius per multos dies blandimentis et terribus mansisteret. et sancta theodote nulla

consentit. **A**nastasia apud **T**uc an **theodote** **filios** **des** **augusti** **hanc** **ut** **in** **com** **si** **vero** **cer** **ma** **duces** **suppl** **erit** **Tuc** **au** **consulais** **d** **audi** **me** **et** **sa** **ne** **ne** **er** **Theodota** **ne** **mal** **dem** **consulais** **portus** **conspalte** **tribus** **filij** **et** **esto** **illus** **des** **in** **st** **re** **pe** **ius** **noie** **et** **des** **conspalte** **nos** **naupierit** **nos** **mois** **nag** **mois** **absuam** **consulais** **dixit** **et** **suade** **filij** **et** **cuadas** **suppl** **ad** **amara** **reg** **Theodota** **reppon** **ad** **amara** **am** **et** **filios** **m**

tenus consentiret. didicit quod
 sancta anastasia apud eam latebas
 fuit. Tunc anastasia tradi
 dit iudici: theodota vero ferro
 vincit. cum filijs tribus ad con
 sulari bithynie destinavit di
 cens. Ex augusti precepto et
 auctoritate. hanc. ista condi
 tione suscepi. ut si sacrificas
 set michi ea in coniugio copu
 lare: si vero ceremonias contemp
 sisset. diuerso suppliciorum ge
 nere puer. Tunc audiens eam
 Nicetas consularis dixit. The
 odota audi me et sacrificabis
 cum filijs tuis. ne cum eis male
 pereas. Theodota dixit. E
 go inteream ne male peream:
 non sacrificabo demonibus tuis.
 Nicetas consularis dixit.
 Tibi ferreum pectus est. et
 tibi ipsa inconsulte non pas
 sive saltem tribus filijs tuis in
 ferere: et esto illis pia si tibi
 impia esse desinisti. Theodo
 ta respondit. Istos michi
 deus qui dedit ipse recipiet.
 si virilitate eius nomine tormenta
 contempserint. et despicietes mu
 dum celos conaspicerint. adipisci
 unde eos mors nunquam separat.
 nunquam morbus absument. Ni
 cetas consularis dixit. Con
 sule tibi et suade filijs tuis:
 ut et tu euadas supplicia. et
 cum ipsis ad amnicam regis attri
 gas. Theodota respondit. Per
 ueniat huiusmodi ad amnicam impe
 rii qui amicus christi esse non audent.
 me autem et filios meos certus

esto nunquam tuus mortis prebera
 consensu. Tunc consularis ce
 pit inuas tormetorum tribus
 filijs eius ostendere: dicens se di
 uersas plagas eis usque ad mor
 tem inferre. Tunc primogenitus
 euodus nomine dixit. Si tormen
 ta timebatur. illa metuenda
 sunt que ab angelis tartareis
 irrogantur: aut si querenda
 sunt gaudia. illa querenda sunt
 que ab angelis dei inter nemo
 ra paradisi exhibentur: ubi
 roseis floribus per misteria
 corusca sanguinis sacri prata
 pinguntur. Nicetas consu
 laris dixit. Tu sis puer. quoniam
 tibi ista uerba sunt inserta:
 cum longa etas longa medita
 tione vix hoc valeat retinere.
 Euodus dixit. Dominus noster ihesus
 christus nos monuit dicens.
 Cum steteritis ante iudices propter
 nomen meum: nolite cogitare
 quomodo aut quid loquamini. Da
 bitur enim vobis in illa hora quod
 loquamini. Non enim vos estis qui
 loquamini. sed spiritus patris vestri qui
 loquitur in vobis. Non ego me
 ditata tibi hodie uerba sugges
 si. sed que deus dignatur pro
 tori meo infundere. ipsa loqui
 tus sum. Nicetas consularis
 dixit. Vel fratribus tuis inno
 centibus suade: ut vel ipsi non
 male moriantur. Euodus dixit.
 Si esset in te sapientia. con
 siderares etatis nostre non esse quod
 loquamur: et crederes christum
 esse verum. quem innocentes negare.

1. deum

non possit. **Quis** nobis et
in infancia positus dedit in
lingua sermone in mente con-
stantia: in fide perseverantia?
Aut quis excludit de sensibus
nostris timorem hominum? **Quid**
qui hoc praestat dubitandum est
quod non ipse sit deus? **Tunc** in-
terius consularis dixit ad matrem
eius. **Suade** tibi et filiis tuis:
ne vite huius luce careatis.
Theodota respondit. **Hoc** lumen
nobis tenebrosum est. **Nos** enim
tale lumen nosmetipsos credimus
adepturos: quod caligo nulla in-
fiat. nulle tenebre excludat.
Tunc eundem primogenitum filium
eius in conspectu matris theo-
dote fecit sustinere cedi. **Cui**
mater clamabat. **Nolite**
fili ista verba: per ipsam enim ad
eterna gaudia christi pertinget.
Tunc consularis interius iussit
vocari quendam hyrtacium nomine qui
in libidinibus erat famosus
et ait ad eum. **Comprehende**
sacrilegam et ducito. ac postea
quod illis in publicis con-
stitue meretrices: ut videamus
si christus eius defendat eam.
Tunc hyrtacius dum pergit ad eam
ut teneret et duceret: cepit
de naribus eius infinitus
saucus sanguis effluere. **Clam-**
abatque ad consularium hyrtacium
dicens. **Stat** iuxta eam
iuvenis pulcher auratis vesti-
tibus inditus: ex cuius manu
pugnum accipi in naribus.
Tunc consularis dixit. **Theo-**

dota sacrificia. **Primum** facio an-
te interfici filios tuos. **Theodo-**
ta. **Hoc** est quod desidero. ut e-
os ante me permittam: et se-
cunda post eos sequar. **Consu-**
laris dixit. **Simul** vos faciam
in igne consumi. **Theodota**
respondit. **Gracias** ago deo:
si digna pro eius nomine fuerit
ipsa sacrificium fieri. **Tunc** reple-
tus dyabolo consularis interius
iussit ignem copiosum accendi:
et missa est in eum theodota cum
tribus filiis suis. **Referens** deo
gratias et dicens. **Benedictum**
nomen pietatis tue: qui me
nec in isto seculo a filiis meis
separasti. nec in confessione
tui nominis disungi passus es:
nec in martirio dividi per-
missi. **Passa** est autem in pro-
vincia bithynia apud urbem
mecam cum tribus filiis suis sancta
theodota: sub die quarto no-
nas augusti.
Scitur ut super dictum est. **transita**
sancta anastasia profecto illuc:
cum quando custodia habebatur.
Notum est etiam iam omnibus:
quod preterito patre nata. **matro-**
narem nobilissima femina ro-
mana. cum esset in custodia pro-
fata. **putabatur** habere infir-
mitas pecunias. **Qua** tunc tem-
pore eam profectus. iussit priu-
atim adduci cui et dixit. **Anas-**
tasia si christiana vis esse. **precepta**
christi tui comple: et vade quo-
cumque volueris. **Anastasia** dixit.

Ego precepta xpi desiderabilia
 habeo super aurum et lapidem
 preciosum: et dulciora super
 mel et fauam. Dicit ei pater
 lucius. Precepta ergo
 eius sunt dicentis. Qui renu-
 ciauit omnibus que possidet:
 non potest meus esse discipulus.
 Anastasia dixit. Ego memore
 sum domini mei in euangelis
 ita dicente. Vende omnia que
 habes et da pauperibus et habe-
 bis thesaurum in celo: et veni
 sequere me. Tu diues es: et
 quia tibi dedit. cost precepta xpi
 sua agit. Non enim dicit da di-
 uitibus. Pa et ipa mensula
 christianorum uos pbauit indig-
 nos dicens. Tu uocauis ad
 mensam tuam qui conuiuunt tecum.
 non mutas diuites uel illos
 qui te possunt pascere: sed uoca
 eos qui sunt egeni et miseri.
 Noli ergo te ad hanc iniuriam
 ducere. ut tibi iuxta sacrificium
 saluatoris uoce. ac si misere-
 ro et egeno me dare compellas:
 sed in quo te pauperem noui. in
 eo si iubes accipe: ego etiam
 rogo ut accipias que te indige-
 re cognosco. Lucius dixit. In
 quo ego pauper sum? Anastasia
 dixit. In fide. Dicit ei
 lucius. Tu ergo que fide te habe-
 dias. dic montibus et transfe-
 rantur: quod hoc dicit magister
 tuus. Anastasia dixit. Jude-
 us non es. ut quid signa a me
 uita analla xpi requiris?
 Lucius dixit. Iudeis enim solis

licet signa inquirere. Anastasia
 dixit. Sancti pauli apostoli tes-
 timonio in recordata sum quo ait.
 Iudei signa petunt: et greci sa-
 pientiam querunt. Nos autem
 predicamus dominum ihesum christum:
 et hunc crucifixum. Lucius dixit.
 Et si dominus tuus crucifixus est:
 ut quid iouem non colis qui nul-
 li unquam iniurie subiicit?
 Anastasia dixit. Iouis ini-
 uriam fecit: christus passus est.
 Tu imitae dominum tuum: et ego
 dominum meum. Lucius dixit. Et
 expedit tibi ut imiteris deu-
 tuum? Anastasia dixit.
 Plus quam expedit. Lucius dixit.
 Intus blandite et hortante
 me tibi exhibui: quod te nobile
 nata addidici. Si in hac ob-
 stinacione permanere uidero:
 in te seruus uindicabo. Anastasia
 dixit. Incipe uindicare:
 quod christi me ancillam quod diu uir-
 ero confitebor. Tunc lucius
 iussit ea in una carceris con-
 cludi. et acerrimis tormentorum
 generibus fatigari. cibum uero per
 modicum et serotinis horis of-
 ferri. Anastasia uero etiam ea
 que afferebatur a penitus
 recusabat. Aparebat autem
 ei spiritus sanctus theodote cum lina-
 ribus et mensa honesta uariis
 refectioibus ponebat ante eam:
 et orabat simul: ita ut diceret
 ad eam sancta anastasia. Jam pas-
 sa es per christi nomine. quod ad me
 uenisse. Et dicebat theodota.
 Quia dominus hanc martiribus

illis tribuit potestatem: ut scias et
castas et pulchre colentibus se de
monstrarent. et loquatur cum
eis et consolentur eos. Et quod
tibi iam paradisi deliciae pate sunt.
et omnes exercitus angelorum
letatur: ideo michi licentia
data est. ut tibi solacium prebe
am. Et orantes simul tota
nocte usque ad pullos cantum
loquendi secum et videndi se
terminum capiebant. Hec cum
per dies triginta fuissent
gesta: lucius putans eam
iam fame et tenebrarum horrore
defecisse. iussit tamen inquiri
si vivet. Cui cum fortior
nuntiaretur effecta: iussit
eam adduci. Et videns eam ro
bustior et letior: indignatus
est custodibus dicens. quoniam
contemptus est. Et mutatis
custodibus. alio vno mense
iussit eam secundum pristina sen
tentiam custodire. ita ut anulo
suo iuberet carcere signari:
volens eam in ipsa claustrum
deficere. Cumque ut diximus
diuino per sodalem martire
abo refecta: pinguior erat
pelagi fluctibus dimergit. Et
iussit eam alij hominade. alij
adulterio. alij per adulterio.
alij per diuersis sacrilegijs pu
mendij inter quos vnus erat
xpianus nomine eutychianus.
cui patria sublata erat patria
cum diues esset. Hic innocen
tissime nature etiam aristoteli
cos superauit. Sublatis sibi

omnibus taquit: nichil cogi
tans. nichilque metuens. nisi fa
cultates ac diuitias fidei ne
perderet. Demum quocumque
cumque fuisset auditus. quocumque
cumque interrogatus: nichil aliud
dicebat. nisi michi non tollet
qui caput abstulit. Impo
situs ergo ad centum viginti fere
horibus veis in nauem atque in
altum ductus. ubi fuisset pela
gus. ut preceptum erat illuc per
tulit nauem: et ibi eos re
liquerunt. Tunc apparuit ibi
sancta martire theodota: et
super mare ipsam planam na
uis considerans. nauem a periculo
liberauit. Hortabatur autem
anastasia. ut omnes qui in na
ui erant domino crederent. Et os
tendebat eis eutychianum mar
tire theodota. dicens eum colle
gam martirem. Tunc anasta
sia osculata cepit genua eius
dicens. Da orationem: et bap
tizentur vniuersi. Cumque cum
orassent. et hortante sancta anas
tasia vniuersi crederent: vno
die et vna nocte in medio
pelagi ita fuerunt. ut putaret
se in terra esse sine metu. si
ne estu. sine fluctuatione.
Tertia vero die. deuoluti sunt
ad insulas quas palmarias
appellant. in quibus episcopi et
presbiteri et multi religiosi
vni temporibus diuersis fue
runt relegati exilio: et decant
ant hymnis et psalmis suscip

ti sūt. **P**iscatores autē per
 diuersa litora missi sūt
 die tertia: ut renūciaret p
 facto ubi eos mortuos p
 la uictasset. **R**enūciauerūt
 omēs xpianos factos ad pal
 marias insulas deuenisse
 illos: atq; cū hys ad quos
 deportati habebantur die
 noctuq; in dei laudib; pma
 nere. **T**ūc misit: et vniuer
 sos inde deponens. possit
 munera ante oculos eorū.
 et gladios euaginato dices.
 sacrificale ditabitur: qui reu
 sauet: aut decollabitur: aut
 ignib; cōsumetur. **A**tq; hoc
 ordme cū eēt amplius q̄
 ducenti viri et septuaginta
 fere exceptis puulis. ex quib;
 ne vnus quidē potuit amoe,
 vte p̄ntis ad sacrificia reuocari:
 omēs varijs interfectōibus
 martiriū celebrauerūt. **A**
 nastasia v̄o per manus et
 pedes extensa. et ligata ad pa
 los fixos. circa mediū eius
 yms succensus ē: in qua pas
 sione orans et benedicens de
 ū emisit sp̄m. **T**ūc apollom
 a xpiana matrona. per ma
 trona p̄fecti meruit ut corpus
 eius tolleret: qd accipiens ex
 osculabatur. et aromatibus
 condiens. atq; dignis linteis
 mibus obuolues. in vinda
 riū domus sue ut decuit mar
 tiriū sepeliuit: atq; expensō
 non p̄ue pecunie numero.
 basilicā ubi eā sepelietat fa

bricant. **P**assa ē autē anas
 tasia. v̄m̄ kalendas ianua
 ry: et in absconditis habita.
Deposita ē autē postq; basi
 lica fabricata ē in domo apol
 lome. v̄ȳ. p̄dus septembris.
In eadē basilica opatur dñs
 beneficia sua ad laudē nois sui
 usq; in fine seculi: cui ē honor
 et gloria cū deo p̄re in v̄nta
 te sp̄s sancti **deus** per oīa
 scla seclorū Amen. **I**ncipit
passio s̄re ac beatissime
eugeme virginis ac matris.

Eximo consula
 tus sui anno cō
 modus imperator
 dixerit illustris
 smū v̄rū phi
 lipū ad egyptū.
 ut p̄fecturā ageret alexandrie:
 et omēs ptates que per totā
 egyptū admistrant. eius ar
 bitrio deseruēt. **I**nc itaq;
 cū vxore claudia. et cū duob;
 filijs auito et sergio. et cū filia
 eugema. ab vrbe roma ad vr
 bē alexandriā cū v̄isset.
 et romana grauitate ageret
 p̄fecturā. atq; omnē p̄uincia e
 gipti romans legibus guber
 naret: cunctis quidē magnā
 curiositate sectantib; finem
 mposuit. iudeos vero nec
 nomē illozū nec occupacōne
 habere p̄misit: xpianos autē
 paul ab alexandria tantū debere
 eē constituit. **I**pe vero plus
 phylosophorū amicq; factor

pdolorū: romānis tamē sup
stacōibus ac si religiosus ac
si religiosus auctor instabat.
non ratiōe s̄ traditiōe con
cordans. Eugeniā igitur
filia sua dū litteris libealibus
p̄fectissime docuisset. et eā
tam latino q̄ greco eloquio
instruxisset: etiā philoso
phia d̄scere p̄misit. Eiat
ei alacris ingenij. et tam
mēorie capax: ut quidq̄
audiēdo semel uel legēdo
potuisset arripe. p̄tius reti
nēt. Eiat quoq̄ pulchra
et elegāti corpe: s̄ pulchrior
mēte et formosior castitate.
Igitur cū quinto decimo eta
tis sue āno. ab aquilo aquili
m̄ consulis filio peteret. p̄pon
sa: interrogata a p̄re. utri
petenti uiuē illustrissimus
ozto natalibus consentiret.
illa respondit. Nactis mo
ribus non natalibus eligen
dus ē. q̄n̄ ei non parentibz
utendū est. Igitur cū alijs
atq̄ alijs postentibus āno cas
titatis obsisteret. p̄uenit ad
manus eius beatissim̄ pau
li doctrina: et licet sub pa
ganissimis parentibus ageret.
cepit eē xp̄iana. Et q̄m ius
si fuerat xp̄iam ab alexandria
vrbe discedere: rogat p̄ce
tes. ut visitandi gr̄tia p̄mit
teretur p̄dia sua in suburba
no alexandrie posita arapi
re. Cūq̄ statim qd̄ postebat
impetrasset. et ab vrbe ad vil

la p̄uenit: audiuit xp̄ianos
psallētes atq̄ dicētes. Omnes
dij genaiū demōia: d̄ns autē
celos fecit. Hec audies sus
pirant et fleunt: et dicit
ad enuchos pueros suos.
noīe p̄tum et iacantiū. Dico
vos litteris mēti eruditos.
et digna simul hom̄ et m̄
digna legimus gesta: philo
sophozū silogismos ueno la
bore constructos. studio san
pulosissimo transēgimus.
aristotelica argumēta. et pla
toms ideas et epuratas ser
tas. et socatis momta. et sto
p̄ozū taciturnitates: quidq̄
cantat poeta. q̄q̄ orator in
uenit. q̄q̄ philosophus co
gitauit. vna sententia ex
cluditur. qd̄ repudiatēs xp̄i
anos audiuim̄ dicētes. Omnes
dij genaiū demōia: d̄ns autē
celos ante fecit. Confessio
et pulchritudo t̄ consp̄ca
eius: sanctitas et magni
ficentia in sanctificatiōe
eius. Igitur iubet conferre
sermone: et apl̄is legitur.
et ap̄la laudatur. fit conor
dia fidei: et quado ad pepe
tabilia diuīe sapiētiē absq̄
sua sepacōne p̄ueniat consi
lio ardenti defimtur. Quam
me inquit uobis usurpata
potestas attribuit: sed s̄o
rem sapiētiā attribuit fecit.
Simus ergo fratres sicut di
uina sapiētiā p̄ordinauit:
non sicut se iactat huānate

meitas. **P**rogamus pit ad xpi
 anos: et sicut ordinatus ppe
 remus. **H**elenū audio dicente
 epm: aug et habitatio illa est
 in qua die noctaq; audiuntur
 deo suo canere laudes. quos
 nos psallentes audiuimus. **S**ed
 hic helenus epus parus dicit
 eae sue occupatioib; detinet.
Ins autē qui in diuinis lau
 dib; vacant. theodorū que
 dā presbiterū constituit: cui
 tanta mirabilia naruntur.
 ut ea a ceteris orationibus suis
 illūet. et demones effugiet.
 et infirmatib; afferat sancta
 te. **S**ane ad diuersorū cogre
 gationis huius in qua deo can
 tur. nullā patitur venire fem
 nariū. **H**oc ergo considerans
 tondere me existimo: ut cas
 tino nocturna pcessioe ordina
 ta. per ipos nobis transitus
 pbeatur. **D**obis itaq; duob; **l**
 iuxta basternā ambullatibus.
 et ceteris pcedentibus. ad locū
 deponar a vobis: et vacua
 infente basterna. nos tres vi
 rili habitu ad dei hoies pperē
 mus. **P**lacuit utrisq; con
 silū: et septi nocte sicut
 ordinauerit adimpletur.
Tanta credentib; illis xpūs
 erubere dignatus ē: ut eadē
 hora qua ad pōsteriū puene
 rit. suis helenus supueiret
 epus. **E**t q; mos est apud e
 gyptū ut quando accueant
 epi monasteria psallēant eos
 sequat exercitus: supueit

itaq; scūs helenus heliopol
 tes epus. et cū eo amplius q;
 decē milia virorū psallēant
 et diceant. **V**ia iustorū recta
 facta ē. et iter scōrū ppatū
 ē. **A**udiens hec eugema: dicit
 ad socios. **C**onsideate vni cur
 minū euideter nos respicere:
 quidq; modulatis uocibus psal
 lūt. **D**emq; cū de deo verbo
 nost tinctatis in disposiāōe
 multū **amoris** sermōis agetur:
 audiuimus eos canere. omēs
 dy genitū demōia dñs autē
 nē celos fecit. **E**cce nūc ar
 ripietibus nobis iter quo re
 cedimus a culturis ydolorū.
 ut ad xpianā culturā puēia
 mus: ea milia nobis homi
 occurrit. vna voce clamānt
 et dicentū. **V**ia iustorū rec
 ta facta ē: et iter scōrū ppatū
 ē. **I**ntelligamus ergo quo p
 gat hic pplus: et si ad hoc ha
 bitaculū vadūt quo nos nē de
 ceuimus. uingamus. canētib;
 turbis. et ut pote ex aduēntib;
 cōputati. ingrediamur ut socij
 quo usq; noticias collocemus.
Igitur cū se uirisset canēti
 bus turbis. et inquireret q; s
 eēt semor qui solus aselli pe
 hualo uteret in medio ppi
 sequētis et pcedētis: audiuit qm
 hic eēt helenus epus ab in
 fancia xpianus. **Q**ui dū
 infantulus in monasterio cres
 cet: tūte scriptis virtutib;
 armis cingebatur. ut si quando
 missus fuisset ignē e vicino
 petere: ardetes purnas uesti

meto deferebat illo. **D**emq;
ante hos inquit palios dies.
venit quidam magus nomine zaireas.
qui verborum argumentis
populum dei conabatur evertere.
dicens falsum hunc esse episcopum. **S**e
se missum esse a christo ad docendum
populum. **H**ic autem erat ver-
sificatus. et de scripturis
divinis populum seducebat. **D**e-
mq; omnis turba christianorum ac-
cessit ad hunc quem videtis
preem nunc: et dixit ei. **A**-
dummus zaiream quod ipse sit
missus a christo ad docendum populum.
Constituere die in quo eum aut
recipias tibi socium: aut si po-
tes convincas non velle persequere.
Igitur constituitur dies et
locus in medio hehopolis civita-
te: et venit zaireas magus cum
artibus suis. venit et heleenus
episcopus cum oronibus suis. **C**um
salutasset populum: ait episcopus.
Nunc probabitur spiritus qui sunt
ex deo. **E**t conversus ad zaiream:
cepit verborum ingenium habere lac-
tam. **S**ed quod versutus erat
ingenium. et concludere sermone
ingenium non poterat. respiciens
populum forte ledi: quod zaireas quasi
superior haberetur verbis. mo-
dum silentium postulavit: et ait
ad populum. **P**auli apostoli mortua
in hac parte omnino tenenda sunt.
Dicit enim timotheo discipulo
suo. **N**oli inquit verbis con-
tendere: nichil enim utile est. nisi
ad subversionem audientium. **S**ed

ne hoc testimonium non quasi cau-
ti sed quasi timidi proferamus. ac-
cendatur ignis in media ci-
vitate. et ingrediamur simul
flamas: et quiustus non fu-
erit. credamus quod hunc misit
christus. **O**mibus sententia pla-
cuit. **S**tatim demq; ignis co-
piosus accensus est. **T**unc beatus
heleenus iubet zaiream introire.
Cui zaireas ait. **I**ngredere tu
primum qui proposuisti. **C**onfig-
nas igitur beatus heleenus se.
expandis manibus. **I**gentes fla-
mas intravit intrepidus: et
stans illic fere dimidia hora.
neque capillis neque vestimentis
eius ex aliqua parte ustulatis.
ut zaireas quoque introiret si-
militer impabat. **S**ed zaireas
cepit reluctari et fugere.
At ubi illam multum plus ig-
nibus tradidit: statim accen-
das flamma cepit eum erigere.
Et immittens se beatus heleenus
licet semustum vivum tamen eum
eripuit: quem cum dedecore gra-
minavit plus a fimbria regio-
nis huius. **H**ic ergo autem
sicut videns cotidie cum dei lau-
dibus quocumque precepit com-
tatur. **A**udiens hec beata euge-
nia ingemuit: et padens
ad pedes eius qui sibi ista retu-
lerat ait. **O**bservo te ut me
vna cum istis duobus fratribus
meis ei insinues. ex ydolis enim
converti volumus ad christum. quod
simul nos hoc deservimus
et fratres sumus: etiam hoc ab eo

... impet
... ille nunc
... ingressus
... pulul
... omnia sc
... illi: et
... illi dicit
... deus m
... autem
... eugenia
... comitib
... illi ai quo ser
... Perfectis it
... laudib; raga
... sibi ad ser
... divina mstra
... a secula repiss
... infertione velun
... quere. **R**equ
... somnu vidit
... mulachru feie
... sacrificat
... in somno
... per
... loquat ai de
... pmissenti
... Cognosce te a
... distode: et no
... At illa h
... et secuta
... non te desera
... mao rest
... ista man
... accessit ad
... quo fuerat cu
... dicit ei. **T**

volumus impetrare. ut nunquam
 nos alterutrum paciatur se
 pari. **A**t ille nunc inquit silete.
 quo usque ingressus monasterium
 ad quod pergit paululum requiescit.
 dum opportunum ei fuerit. miri
 mabo illi omnia secundum verbum
 tuum. **I**nterea cum exproquasset
 monasterio illi: egrediuntur obvium
 a patre ymnium dicentes deo domino.
Auscipimus deus in manu tuam.
Ingredietur autem episcopus cum plura
 mtrant et eugema cum patre et
 iacinto comitibus eius: tantum
 nota illi cum quo sermone ha
 buerat. **P**fectis itaque matu
 tims laudibus: requievit episcopus.
 et iussit sibi ad sextam parari.
 ut diuina mysteria celebraret.
 ut dum a sexta cepisset. nona
 ad refectioem relinacium oportu
 tunc puerum. **R**equiesces autem
 episcopus somnum vidit: in quo
 ad simulachrum feie ducebat.
 ut illi sacrificaret. **T**unc dixi
 inquit in sompno hys qui
 me tenent. **P**ermittite mihi
 cum: ut loquar cum dea patre. **E**t
 cum michi promississent loqui ei.
 dixi. **C**ognosce te creaturam dei
 esse et discede: et non permittas
 te adorari. **A**t illa hys auditis
 descendit: et secuta est medi
 cina. **N**on te deseram: quousque
 me creatori meo restituas. **I**
 gitur cum ista in animo episcopi uol
 ueretur: accessit ad eum dux
 pius cum quo fuerat eugema lo
 cuta: et dixit ei. **T**res pueri

li fratres unanimitate cultum
 simulachrorum relinquentes.
 episcopo seruicibus in isto monas
 terio se sociare desiderant: et ho
 die uestigia tua persequentes huc
 ingressi sunt. posteaque me
 cum lacrimis exorauerunt. ut mere
 antur notitie tue beatitudinis
 presentari. **T**unc beatus helenus
 gratias inquit tibi bone ihesu refe
 ro: qui me ad hunc rei notitia
 puenire fecisti. **T**unc vocati ad
 se precepit pueros: et apprehe
 dens manum eugeme sudat ora
 cione. **Q**ua cum compleisset:
 tulit sequestanti eos: et gratias
 summo vultu qui nam diceretur
 interrogauit. uel cuius nationis
 essent. **S**iligentem inquit. **A**d
 hoc beata eugema: cuius magister
 romam sumus. **U**nus ex hys
 duobus fratribus meis protus
 dicitur. alius iacinctus: ego
 vero eugenus nuncupor. **C**ui
 beatus helenus ait. **R**ecte te
 eugemum vocas: uirilitate enim agis
 et confortatur cor tuum per fidei christi.
Ergo recte uocaris eugenus.
Nam ut scias in spiritu sancto te eu
 gemam aperiendum. et qualiter
 huc uerres. et quid ista tu
 sint: non me passus est dominus
 pretere: sed et hoc michi dominus te
 delae dignatus est. quod quousque
 in corpore tuo habitaculum
 parasti. custodiedo uirginitatis
 premium. et punitis temporis blan
 dimenta fallacia respiciendo.
Scito autem te multa per castitate

passura: s̄ nō te deseret ille
cui te ex integro tradidisti. Ad
protū autē et iacinctū ait.
In corpe seruitutis positus in
genū dignitate aie tenuissus
fortis et tenetis. Unde vobis
me tacente ipse dñs loquitur
dicens. Amen dico vobis: qui
p̄seueauerit usq; in fine huius
saluus erit. Unde et vos be
atos annūcio q̄ concordastis
spū sc̄o: et vnamini consē
cientes mortis salutariū simul
ad gloriā p̄ueistis. accepturi
victoriā xp̄i et mercedem cō
tubernij p̄ceptois. Hec be
atus helēnius nullo alio teste
p̄ter deo medio locutus est:
et iussit eā sic virili habitu
p̄mane. et nō eos deseruit quo
usq; baptisate sacrificiois
m̄structos. monasterio ad qd̄
festinauerit sc̄iauit. Rede
amus nūc ad illud tēpus quo
protus et iacinctus p̄ferentes
eugeniā abierūt. Basterna
igitur iumentis p̄ambulatis
et p̄ueis qui p̄ibant uacua p̄
ueit ad matrem. Vidētes at
em̄ing p̄perantes pueros et bas
terna venēte. occurrit cū gau
dio vniuersi: et m̄uēientes
vectoriū vacuū. omēs simul
mugitū reddiderūt. Fit rep̄
te ciuitatis strepitus. Cuius
ei poteat audire p̄fectū filiā
carissimā p̄didisse. Erat itaq;
planctus inestimabilis. fletus
inmensus. Iugebat vniuersi
in confusione: p̄cetes filiā.

corpore fr̄es. seruū dñam. et te
nebat vniuersos meror et in
finita aie tribulatio. Fit iniqui
tatio. interrogantur acus p̄ces.
inquiruntur phytōnes. sacri
cūs quoq; sc̄lestas sup̄scōm
bus demōia interrogantur:
ut ubi deuenisset euēgia m̄di
curet. Hoc dicebat solū omēs:
qd̄ eā di de celo impulissent.
Credidit factū p̄at. et fletū
ad consolacionē reuocās dat
festa responsis. et in deorum
numero illā cōputās. et auro
puro eius fecit fieri simulacrū.
qd̄ ita cepit expleat. ut vni
re honore illi q̄ dñs exhiberet.
Nāt tamē eius claudia. et
fr̄es autus et sergius nulla
poterūt racōe consolacionē
accipere: s̄ erāt inoleabiliter
eā lugentes. Beata autē euge
nia virili habitu et animo
p̄dicto vniuersi monasterio per
manebat: atq; ita in diuinis
erudiciōibus p̄ficiēbat. ut
m̄sta secūdu annū omēs pe
ne scripturas dñicas m̄ōria
retineret. Tanta itaq; in ea
erat tranquillitas animi: ut
eā illa omēs diceret ex nu
mero eē angelorū. Cuius ei
dephendet qd̄ eēt feia: quā
ita virtus xp̄i et virginitas
inmaculata. quā ita virtus
p̄tegebat. ut inimitabilis eēt
viris. Sermo ei eius erat lu
minis in karitate. clarus in
mediocritate: viciōs t̄rens.
et facundia fugiens. Omēs

qualitate sup
interior
s̄bat. Eff
o m̄ia. triste
cōgruēbat
suo m̄tū
suo offerat
suo s̄bito ex
delectaret
no consenti
cūq; in dolorē
statim om̄
et omēs sal
m̄t. Comites
et iacinctus
et erāt in om̄
m̄is ei. Tertio
eius aīo: ab
m̄ in m̄sterio
dñi. Post
m̄bus v̄sa ē: ut
m̄ia eugēniā
m̄ia. et cōi reg
m̄. t̄i m̄es in
am̄it deprecante
t̄o eō. Obsec
m̄m̄ in p̄tū
s̄ cū fuisse all
m̄ocōstāq; p̄p̄ia
m̄p̄dū ē: xp̄us
m̄tādus. Vide
m̄e lectōe n̄m
p̄at: ut et v̄s
m̄p̄us p̄m̄tas at
m̄ reuocāt codicē
m̄ ad quēdā locū c
m̄s. Dixit aut
m̄us suis. P̄est
m̄s genāi malō

in humilitate superabat: nullus
 illi anterior ad orationem in-
 ueniebatur. Efficiebatur omni-
 bus omnia. triste consolabat:
 leto cogitabat. in patiente ser-
 monis suo mitigabat. super-
 biente suo effecabat exemplo.
 ut oue subito ex lupo facta
 crede delectaret. Tanta autem
 a deo concessa est gratia: ut
 quicquid in dolore postquam uisi-
 tasset. statim omnis dolor re-
 cederet. et omnis salubritas ad-
 ueniret. Comites autem eius
 pius et iacinctus imitabantur
 eam: et erant in omnibus obtem-
 perantes ei. Tertio igitur conuer-
 sionis eius anno: abbas qui preerat
 fratribus in monasterio. migravit
 ad dominum. Post eius excessum
 omnibus visum est: ut beata sibi
 eugenia eligeret abbatem. Tunc
 beata eugenia metuens se esse
 femina. et contra regulam uiris
 uocari. ita times ne omnes u-
 lamini deprecantes spernet:
 ut ad eos. Obsecro uos ut
 euangelium in preceptis adhibeatis.
 Quod cum fuisset allatum dixit.
 Quocumque christiani aliqui
 eligendi sunt: christus est ante oculos
 assistendus. Videamus ergo
 in hac lectioe nostra quid ipse pre-
 cipiat: ut et uirum iussuibus
 et ipsius promissis attendamus.
 Et reuoluit codicem: et ueni-
 ens ad quedam loca cepit legere
 dicens. Dixit autem ihesus disci-
 pulis suis. **Resistis quia prin-
 cipes gentium maiores sunt**

sunt hijs quibus dominantur: et
 principatus eorum gerunt. Apud
 uos autem non est sic. Sed qui
 uult esse inter uos primus sit
 uestri ultimus: et si quis uult
 esse inter uos dominus. sit uestri ser-
 uus. Et hijs dictis adiecit.
 Ecce inquit et uirum iussuibus
 obtempere primatum suscipe:
 et dominum iussuibus obtempere.
 ultimum me karitati uere subi-
 cio. Et hilarantur omnium animi
 in consensu eius: ipsa tamen
 omne opus monasterii quod in
 firma solebat exercere persona
 suscepit. in omnibus aqua por-
 tare. ligna concidere. missi-
 dicinas facere. In eodem demum loco
 habitaculum sibi elegit. ubi osti-
 arius monasterii manebat: ne
 uel ipso superiore se ostenderet.
 Bene refectioe firmi sollicitate
 curabat: et psalmodi deo ordi-
 ne fortiter custodiebat. Tertia.
 sexta. nona. uespertinis et noc-
 turnis atque matutinis horis.
 tam cautissime insistebat: ut
 uideretur iam perisse deo. si ho-
 ranti uel quippiam spargi absque
 diuini laudibus aliqui preterisset.
 Ita demum in hoc opere deo ce-
 cata cepit: ut et demones
 ex obsessis corporibus repelleret.
 et cecorum oculos aperiret. Sed
 quia multa sunt singillatim nar-
 rare per ordinem: factum premit-
 tit breuitas accedamus. **Matro-
 na quedam alexandrina ceteris
 matronis prestantior. nomine me**

lanca: audiens opinionē eius
venit ad eā: q̄ quartano typo
grūssime iam per annū et eo
amplius verabatur. Quā
cū beata eugema oleo pun-
isset: omne continuo violen-
cia fellis comouit: et sanissi-
mā reddidit: ac pedibus suis
ad suū diuersorium peruenit.
q̄ in vicino monasterij pos-
sidebat. **O**rdinat interea
munera: scyphos argenteos
tres impleuit solidis. hos
salutis sue mittens grā ad be-
atā eugemā. Cui gratant
remittens que miserat ait.
Abundamus et sulphabunda-
mus omnibz bonis. **U**nde
te parens karissima melan-
cia admonet: ut ista egenti-
bus aut nātate paup̄tibz
dones. **A**udiens hec melancia
contristata ē: et veniens ce-
pit rogare: et ampliora p-
mittere. **F**it assidua cura
gemā beata: et in nullo
dephendes qd̄ eet feia. ele-
gancia decipitur uulchetis.
Videns eā iuuenē puerū
putabat eē terrenū. se autē
non scitate eius s̄ aliqua arte
existimās saluata. in conspū
eius elabitur: et putans eam
eē amphoris pearlme cupidio-
re. cepit infinita offerre: et
ampliora pmittere. **C**uqz ea
de sepius praecipitur: et gra-
to sibi ammo oblata. ab euge-
ma cerneret reddi. declinat
ad maiorem mteritū: et egi-

tudine simulat. **Q**uā cū be-
ata eugema rogata uisitasset:
sedente ante lectulū suū scā
eugema. talia uerba cepit
pducere. **I**ntoleabilis aēta
te amor meū pectus exagitat:
net ullū remediū fatigationis
mee repere potui. nisi ut te
om̄ rerū mearū mstatū dnm̄.
Quid tempm̄ uanis et man-
bus abstinetis crucias. **E**cce
possessio. infinita locupletatio:
ecce pondus auri immensum.
et argenti misterū copiosum.
familie infinitus ē numerus:
dignitas generositatis michi
mest. **H**oc āno absqz filijs
uiduata sum. succede p̄ eodē
m̄ facultatibus meis: et nō
solū rerū mearū. sed etiā meus
esto iā dñs. **C**uqz hec et hys
similia loquetur: dixit ad eā
eugema. **R**ecte nomē tuū
migritudis testatur p̄fidia:
magno eī malo te dyabolo ha-
bitaculū p̄asti. **D**iscede a ser-
uis dei deceptrix et illariposa
melancia: hos eī alit̄ milita-
mus. **H**abeat q̄ opes tuas
tui similes. **D**nm̄ deletat
nos medicāe cū xpo. at statū
dices ē. qui cū xpo pauper ē.
Fugiant a te ymagines con-
cupiscentiae: nō est etiā salu-
tis que te inuasit m̄sama.
Orazomē habitaculū facta
venenū effundis: s̄ nos xpi
inuocato noīe. uenenozū tuo-
rū vires euadimus. et m̄se-
ricordiā inuenimus. **T**unc

illa deceptiois sue non ferens
 pudore sperans se detegi in
 si prior ipa detegeret: reuer
 sa alexandria adire pfectu sta
 tuit. hoc ordine dicens. **Be**
lestini uixente simulatē se
 xpiane religionis mairi. **Ad** gā
 me autē cū visitadi eū venire
 pmittere. q̄ dicitur infirmā
 abus pdesse. vna me exiit
 mas. **et** illis de quarū pudorē
 barchatur. ausus est impudēt
 alloqui: et uerbis p̄dioribus
 ad carmē hortari. **Que** nisi de
 dissem voce. atq; in p̄nti an
 alle mee fuisse in libertata sola
 no: more barbarico sue libidi
 in captiuasset. **Audiens** her
 p̄fatus. immo furore exar
 degit: et iubet statim ad lo
 cū monasterij destinare. qui
 eū vinctū ferro cū omnibus
 ibidē comorantib; ei deponeret.
Deponitur omēs in v̄mai
 lis: et q̄ v̄mus carceris eos
 non capiebat locus. per di
 uersas custodias diuiditur.
Post hoc statuitur dies mu
 nerū quādo alij ad bestias.
 alij verp ad ignē. alij ad diuer
 sa supplicia dampnaretur.
fit rumor immēsus: impu
 dens quoq; fama cūctā exp̄
 ti pagant puincia. **Omēs**
 ardit omēs cōprehēdunt:
 omnibus veri simile videtur.
 melancā illustre feriā men
 teri non posse. **Quid** multa?
Beit dies munerū cōstitutus.

in quo vniuersę ciuitates po
 site in vicano cōueniūt. ut
 videret ferariū tradi morsib;
 corruptores. **Introducitur**
 in carceris et collarib; ferreis
 cū beata eugema: et in nullo
 cognoscetes qd' eēt feriā. cla
 mor populi diuersis sentē
 cijs congruebat. **Tuc** iubetur
 adducā p̄p̄ius: ut non p̄ m
 ternūcios eā p̄fatus audiret.
Et ex ore eius addisceret veri
 tate. **Ap̄tatur** etulei. ver
 bera. ferē. flāme tortores: et
 cetera que solent abscondita
 cordis ex sculpe p̄antur. **Tuc**
 philippus p̄fatus dixit. **Dic**
 scelestissime xpianorū: hoc
 vobis xp̄us v̄p̄ tradidit in
 mādatis. ut opam corrupciōi
 bus detis: et pudorē atq; ve
 ritadiā matrimonale fraudulē
 ta astucia capiatis. **Dic** nūc
 furifer. que te temeritas cō
 pulit. ut illustre femina me
 lanāā appeteres: ut ingressus
 sub spēde media castitate
 generosissima ad lupanais ig
 nomina puocares. **Audies**
 her beata eugema capite de
 misso ne possit agnoscā: ta
 lit dedit p̄feto responsū.
Dñs meus ih̄s xp̄us cui
 ego seruo castitatem doauit:
 et integritatē corporis custodi
 etibus vitā p̄mittit p̄petuā.
Hāc autē melancāā falsā
 teste. nūc possumus declarā
 re. **Et** melius ē ut nos patia

myr mala. q̄ illa dū cōiuncta
fuerit aliq̄ patiatur. et fructus
pacēne n̄r̄e deperat. Certe
per victoriā principū testat̄
v̄m̄ sublimitas qd̄ non in eā
ip̄am retorqueatis sententiā.
et hec fallax testis nichil pa
riatur mali. Et tūc p̄habim̄
in eandē crimē qd̄ nobis ob
icit redundat. At ubi testa
tus ē principū salutē p̄fecto
p̄mittens ad oīa. que postu
labat effectū. eugenia dixit.
O melancia m̄gitudis no
mē. et tenebrosa malicia.
applicatē fecisti cauleos suppe
di p̄cipis xp̄ianos. dapna
parte. incende. bene nos acci
pis. nō tamē tales habet fa
mulos xp̄us. quales tu esse
testais. Tamē adducit pape
ancilla. quā testē n̄r̄i criminis
ēē dixisti. ut ex ore eius pos
sint refutari medacia. Cum
p̄ applicata eēt ancilla in con
sp̄cū iudicis. cepit dicere. Et
tum iuuenē impudicissimū
fixit quidē audiuim̄ circa vi
lyssimas p̄sonas detectū in ad
ulteris. sed ip̄as impunitas
ad hoc eū adduxit. ut eā dñe
mee circa p̄zina hora. cubicu
lū impudēt̄ ingressus. p̄i
mo quidē sermōne q̄ p̄ salu
te ueniret indicaret. sedo pro
sua concupiscentia. tercio igit̄
ad violenciā. nisi cursum ē
gressa ~~familia~~ familia conuo
cassē. que hodie huius criminis

testis ē. Tūc p̄fectus ex fami
lia ad eē iubet aliquos. qui
ita gestū eē suo testimonio
cōfirmaret. Cūq̄ applicat̄
singuli. ita eē ut illa dixerit
testabat. Tūc iudex uerem̄
cōmotus dixit. Quid ad hec
infauste dicturus es. quem tot
reuincit testimōia. tantaq̄
indicia manifestat. Ad hec
beata eugenia dixit. Tempus
inquit loquedi ē. q̄ tempus
tacendi transiit. Optauerū
quidē crimē obiectū futurū de
iudicio reseruare. et castitate
meā illi soli ostende. cuius a
more seruada ē. tamē ne glo
rietur in seruis xp̄i fallax au
dacia pauas expedia ueritate.
non ad iactantia hūane dela
tōis. sed ad gloriā nois xp̄i.
Tanta eī uirtus ē nois xp̄i
eius. ut eā feie i timore
eius posite uirile optineant
dignitate. **N**on eī seruis diuer
sitas fidei potest eē superior.
cū beatus ap̄lus paulus ma
gister oīm xp̄ianorū dicat.
qd̄ apud deum non ē discre
do masculi et feie. omēs em̄
in xp̄o unū sumus. Huius
ergo noemā ferueti animo
suscepi. et per confidentiā
quā habui in xp̄o nolui esse
feia. sed uirginitatē m̄nacu
lata tota animi mtenciōe con
seruās. uirū gessi constanter
in xp̄o. **N**on eī inimicam
honestatē simulacris assumpsi.
ut uir feiam simularem. sed

femina virilit' gerendo viru
 gressu virginitate que in xpo
 est fortit' amplectedo. Et hec
 dicens scidit a capite tunica
 sua qua erat induta. et appa
 ruit feia. Et statim ad pre
 fertu ait. Tu quide' michi
 secundu' carne pat' claudia ma
 t' e. et frater hii duo qui tecu
 sedent auctus et sergius: e
 go aute' eugema filia tua. que
 p' amore tuo xpi. mundu' om
 ne reppui cu' delicijs suis tan
 q' stercus. Ecce protus et ia
 sanctus eunuchi mei: cu' qui
 bus scola xpi ingressa sum.
 xpus aute' dñs meus tam
 idoneus michi extitit. ut
 victria' me libidinu' et omnes
 pollutionis eos facit mundos.
 per manum suam: cu' ardo me
 usq' ad fine' uigit' uirgine
 p' mansuetam. Agnoscens itaq'
 pat' filia. sorore' fructus. ser
 uili dnam. currit statim ad ea.
 effundetes lacrimas in conspu
 pli: et amplexibus eius in
 cumbit. Nunciatu' factum
 claudie matri: et statim quosu
 rapidissimo ad spectaculu' spe
 rat. Deserit' uestimenta.
 et licet multa induitur: atq'
 in excelsis throno imposita.
 in sublyme extollitur. et ab
 omni populo acclamatur. Unus
 deus xpus: vnus et verus de
 us xpianoru'. Sane sacerdotes
 uel epi qui cu' multo populo xpi
 anozum. circa amphiteatrum

erant expectantes. ut du' fuis
 sent interfecti qui q'cu' abatur
 ab eisdem sepelirent: ingredi
 untur hymnu' deo dicentes. atq'
 omnes vna voce clamantes. Dex
 tera dñi glorificata e' in virtute:
 dextera manus tua dñe confre
 git inimicos. Tollit' igitur
 in triumpho eugema: et ne ta
 to gaudio populi defuisset pbatio
 castitatis. visus e' ignis de celo
 descendens. qui ita ardebat
 melacie domu' ut ne vestigiu'
 alicuius que ad ea ptinebat re
 mane' potuisset. fit gaudiu'
 populi cu' timore dei: et etia' que
 ia q' vidua septem annis clau
 sa fuerat. reseratur. Reuocat'
 xpianoru' plus. baptizatur
 pfectus in fascibus constitutus:
 baptizantur filij eius. baptiza
 tur claudia mat' eius. Resti
 tuit' priuilegia xpianis: et
 mittit' relatione' ad seueru' im
 patore' de xpianis: et memo
 rat' satis comane rei publice
 xpianos pdesse. ideo debere
 eos absq' psecutioe aliqua in
 urbibus habitare. Consentit
 relationibus impator: et fit
 tota ciuitas alexandria uelud
 vna ecclia dei. Extitit' omnibus
 ciuitatibus gaudiu': et digni
 tas xpianis nois florestebat.
 Sed q' semper scititate emulacio
 insequitur inima. et contra
 boitate' impugnat malicia:
 consilio dyaboli aliqui ex alex
 andria honorati cultores ydoloru'.

aspicientes agere qd' xpianis pri-
uilegia tradidissent. venientes
ad regem dixerunt statim rei
publice coturbatu a philippo:
qui cu nono anno in fasabius
constitutus inreprehensibiliter
administaret. nuc decimo
pdidit omnia. Demq' deozu
immoziliu deseruit cerimonias:
et omne ciuitate ad cultu
ra cuiusda hois que iudei oc-
ciderunt conuertit. Non e le-
gibus vris vlla reuerentia. **Das-**
sim quisq' cu voluere tepla
venecada ingreditur: non
ut colendi beniuolentia pten-
dat. s' ut dicat infinitas blas-
phemias: saxa no deos ee
quos colimus aut metalla po-
tius q' diuum numis signa.
Hec et hys similia dicta sut
seuero et antonino augustis.
Unde comoti: dixerunt ad rex
eu huiusmodi dearta. **Di-**
uus patens nr comodus im-
pator quonda augustus. no
ut pfectu s' ut regem alex-
andriete ordinauit: et con-
stituit. ut du vita maneret.
successore in nullo suscipere.
Unde beneficijs eius sup ad-
de cupientes: statim us ut aut
dys omnipotentib' solitam
cultura exhibeas. aut de post-
ta dignitate etia ppris facul-
tatibus cedas. **Accepta** igit
hac augusta auctoritate. simu-
lat egritudine. quousq' vni-

uersa tribueret: et donaret
per omne puincia eclesie
et paupibus. **Ipe** aute pfectus
in timore dei et in cultu
xpi etia alios confectabat.
Interea omis alexandria con-
spirabat in epatu eius: et ce-
pet eu res publica habere p-
fectu. q' successor ei nodum
veneat: et etia epm q' merito
fidei sibi eu elegerat sacerdo-
te. **Duravit** aute in epatu
vno anno. et mensibus tribus.
Omnes itaq' puicie hac om-
sione ad xpm pene conuerse
sunt: et per omnes fere ciui-
tates restaurabatur etia ac
dignitas xpianis nois flores-
cebat. **Post** hec aute spacia
temporum ueniens phenim-
us pfectus alexandrie. du
quereret partere eu et non
posset. q' omis ciuitas in a-
more eius durabat: misit
ei aliquos qui se fingeret xpi-
anos. **Et** illi ingredientes in
etiam: passert eu ante
altare in oracione constitutu
ante dnm. **Post** hec totidit
passores pfecto phenimo.
Ille aute conscius iustionis
sue q' audientes custodie ma-
cepauit: post paucos aute
dicit eos principu indulge-
tia relaxatos. **Bestissimus**
aute philippus post passum
tribus diebus in corpe pms-
sus e: no ob aliud nisi ad du-
bia corda confirmada. **Sam-**

et magnit
se noluit
hoc ut ven
qui in cor
mora signat
vnde cecos
poluisset p
voluisset m
ne dubia q
mox phylip
fuerit. pncip
et suscipen
martyres. que
suscipent sac
m epatu a
mox pntis: et
ueteri prece
et beata eugen
huerit qd' xpi
obauit in r
i copululu se
ost hec ibide f
tate basilica f
dua cu dedica
tate sua et bea
no loco beati
podoctui filio
pntur p dia qu
is pegrinacul
si aute cu aut
pntis: et cu beata
tate vna. **I**
radio filios p
seruati senatu
ueneri: et tantu
no donae digna
pntis: atq' ser
pntis harriga
tate affrice d

ut migraret ad dñm. mar-
 tiri se noluit corona fraudari:
 ipse hoc ut recipet orauit.
 Quia qui in corpore positus de
 moria fugabat et illuabat
 oratione cecos: quomagis etiam
 si voluisset poterat utique quod
 voluisset impetrare? Hoc
 sine dubio quod et accepit: ut
 princeps philippi apostoli qui nomine
 frueret: princeps esset et coro-
 nari et suscipere collegam
 martiris. que merito etiam
 suscepit sacerdotem. Gessit
 autem in exilio annu unu et
 menses tres: et cum palma
 martiri prexit ad dñm. Post
 hoc beata eugema iuxta mo-
 nasteriu quod christi virginibus
 collocauit in matris. prius
 sui corpusculu sepeluit: et
 post hoc ibidem fratres eius in
 gente basilica fabricauerunt.
 Quia cum dedicassent vna cum
 matre sua et beata eugema
 in ipso loco beatissima claudia
 xenodochiu fabricauit: et
 constituit portia que susceptio-
 nis peregrinatio deseruisset.
 Ipsi autem cum aucto et sergio
 filius: et cum beata eugema prope-
 tulit roma. Igitur cum omni
 gaudio filios philippi auctu
 et sergiu senatus recepit ro-
 monari: et tanta eis gratiam
 dñs donde dignatus est apud
 impatore atque senatu ut unu
 consulere harraginis. aliu
 vicariu affricce dirigeret.

Claudia vero atque eugema
 diuini lectuomibile studium
 commendabat: et cotidie ani-
 mas exertas a laqueo dyabo-
 li. et a cultu ydoloru deo luc-
 batur. Ad beatam autem euge-
 mam cum multe matrone con-
 ueneret: et pene omnes quas
 cumque virgines potuisset notas
 aut amicas sibi facere christo
 faceret crede: et in virginim
 tate dñici permanere. Et cum
 inter matronas et virgines
 christiana optimo audiretur:
 quedam senatrix basilica nomine
 que neptis galieni augusti
 erat. virgo conspicua ac
 prudentissima. audiens christi
 nome quod magnu et honora-
 bile est. occulte ad beatam venit
 eugema: et audiens sermo-
 nis veritatis ex ore eius. eade-
 die uel hora ita credidit in
 dñm ihm christum. ut omnibus
 incomparabilis haberetur ab his
 qui prius crediderunt. Tunc
 beata eugema conuocat ad se
 beatissimos comites suos petru
 et iacintu: et dicit eis. Ac-
 cingimini ad miliciam. ad quam
 vos conuocat christus. Dono
 vos basille. et sub specie
 muneis offera: ut vos eam
 christo dño ancilla faciatis. Sit
 itaque huius muneis gratia: et
 suscepit basilica petrum et ia-
 cintum qui famulos. quos ut
 apostolos adorabat. Dacabat at-
 que eis omni tempore: et quasi
 eunuchos seruicio habens. no-

diebus. non noctibus a collo
quijs dei et oratione cessabat.
Igitur cornelius cum esset in urbe
roma. sacre religionis antistes
puerit ad eum latenter. et bap
tizauit eum. Confirmata autem
basilla in timore dei. pauca
te inna et gratia christi. pene om
nibus noctibus mutuas fruebatur
appertibus ipsa et beata
eugema. Omnibus itaque vi
diuis christians conuentus erant
ad beatam claudiam. et omnibus
virginibus conuentus erant ad
beatam eugemam. Scis autem
cornelius papa urbis roma.
per omne sabbatum ~~per omne~~
desperere que lucrasset in dimca
diem dabat cum eis nocte pri
mo puigile. et pullozu cano
ribus noctis quiete exclusa.
agebat eis sacrosancta myste
ria. et ita confirmabat eas
omnibus noctibus sabbatoru.
Eugema autem et basilla ut
memoratum est. omnibus pene
noctibus se fruebatur in christo.
et alterno semetipsas eloquio
releuabat. Offensas per vir
gine eugemam saluator vir
gines muenit. gratias etiam per
basilla christus spongas obtinuit.
Iste per claudiam viduitatis
bonum prompta voluntate serua
uerit. Ista iuuenes per christum
et iacquetu christo domino credide
runt. Cum hec ageretur. uale
riano itaque et gabieno impa
toribus. orta est sedicio contra
christianos. eo quod cyprianus kar
thaginense euerteret. et cornelius

roma. Data est itaque auctoritas
ad paternum consilium ut cy
prianum occideret. cornelius
autem quia a multis romans erat
illustribus fovebatur. erat
in abditijs. Eo tempore cum ad sa
lutacionem beate eugeme basil
la uenisset. amplectens eam
cum gaudio dixit ei beata euge
ma. Hodie michi dominus reue
lare dignatus est. quod te mar
tiry expectet corona. Et cum
hec basilla audisset. expandens
manus suas ad celum. deo om
nium potenti gratias referebat. Et
cum adorassent pariter dominum.
et coplesent oracionem. basilla
beate eugeme dixit. Et michi
dominus hodie reuelauit. quod duplex
corona martiry te expectet
in celo. vna quam per virginita
tis amore apud alexandriam
per iustis laboribus adquisisti.
alia quam per effusione sanguinis
tui consecuturum es. Simili pro
audiens beata eugema. exi
lariatur et gaudet. Et quocumque
vniuersas virgines christi. que
per ipsam illabate domino serui
ebat. se ad oracionem ad dominum
fundere precepit. Et expandens
manus suas beata eugema
dixit. Domine ihesu altissimi fi
lius qui ad salutem nostram uenisti
per virginem matrem tuam per
virginem eugemam. omnes quas
michi dedisti produc ad regnum
glorie tue. Residens autem
scis virginibus christi. que erant
cum eugema et basilla. dixit
omnibus beata eugema. Ecce
videnme tempus est. in quo

suadetur botrones bone fer-
 tiles et pedibus concalcantur.
 et pumprinas leuitatibus se-
 pantur. s. post hoc celestibus
 vocalis exprimitur. et regu-
 llibus conuulsis p'sunt. et abs-
 q. coru sanguine nulla p'fas
 impery. nulla illustris dig-
 nitas decoratur. et uos pal-
 mites mei. et maxu uisceru
 botrones estote parte in dno.
 ut lapades v're in conspau
 sponi v'u d'm ihu xpi nu
 q. extinguitur. **Virgini-
 tas** e' est prima mdicium.
 deo primobr. similis ange-
 lis. parens vite. amica scita-
 tis. magistra securitatis.
 d'na gaudy. dux virtutis. fo-
 metu et corona fidei. admi-
 niau spei. subsidu' carita-
 tis. Nichil itaq. laborandu
 e'. nisi ut cu' uirginitate
 uiuamus. aut p' uirginita-
 te ead' moriamur. **Quesit**
 e' huius mundi blandimenta
 fallatissima. que cu' gaudio
 tempali et cu' ppetuo dolore
 discedit. **facit** momen-
 taneu' risum. ut eternu' luc-
 tu' in fugat. **Tribuit** fugi-
 tuos flores. ut maradiores
 p'sueret. **Menatur** secu-
 ritate' transeuntis tempis.
 ut ppetu' seculi cruciatu' tra-
 dant. **Ideo** carissime uir-
 gines que mecu' in agone uir-
 ginitatis nu' usq. uiriliter
 curristis. pmanete timore

dei melius q' accepistis. **Tem-
 pus** flendi tempalit. sine
 fastidio et horrore sufferte.
 ut eterni gaudy tempa cu'
 omni delectatione possitis sus-
 cipe. **Ego** e' orau' p' uobis.
 et comendau' uos spui sco.
 cui credo qd' uos michi p'ite-
 gas illibatasq. cu' omni die
 gaudio in die suo restituat.
 Nolite ex hoc corporalem
 faae mea' querere. sed gesta
 et actus p' xpo cōtemplamini.
 Et hys dictis beata eugenia
 ostulata e' vniuersas. et fle-
 tes fortissimo animo consola-
 batur. **Dicentibq.** aute' omni-
 bus sibi vale inuice. **basilla**
 et eugenia oratione facta dis-
 cedut. **Et** eade' die p-
 rexit una ex anallis beate
 basilie ad sponu' eius pom-
 peiu' noie. et dixit ei. **Basas**
 sponsa tua dnam nram
 basilla. ita ab eugenia esse
 psuasā. ut pemptus te aliq-
 do neget suo matrimonio co-
 pulā. et qd' ea in matrimo-
 mo tuo accipe ab impatoribq.
 meruisti. nouimus. q' sextus
 et eo amplius annus e'. qd' tu
 in tenero etatis ano ut postea
 accipes sustinueris. **Sed** pa-
 tructe eius helenu' scias ee
 xpianu'. et hanc ab eugenia
 ita facta ee xpiana. ut tibi
 omnino no' nubat. **Na** et du-
 os eunuchos p'tu' et iacmcti
 simulauit se dono illi offerre.

quos illa velut dnos extoluit
et cotidie pedes eorum ac si deorum
immortalium osculatur: qd ipi
sunt auctores artis magice qua
ipsam committunt. **H**is audi-
tis pompeius. tunc statim
ad helenum patruelē suū. qui
nutritor eius erat et tutor.
et dicit ei. **I**n hoc triduo
nuptias meas celebrare volo.
Pro qua te fac me videre spo-
sam meā: qua michi dmi te-
hes multissim fieri coniugē
preperit. **I**lle autē hoc au-
diens. cognouit pditū eē ne-
gociū: et ait ad eum. **Q**uo-
usq; transierit annū infancie
eius. mea circa eā tutela p-
germantate patris eius. et p-
ipō nutrimento exerui: nunc
vero sua cepit eā arbitri. et
non mei imperij. **A**udiens
hęc pompeius sponsus eius
vehementius cepit ardere: et
p-gens ad scām basilā. audac-
ter ingreditur domū eius.
Et pueniens ad cubiculū eius.
inuenit illud clausū: in quo
cū pto et iacincto beata basilā
pmissis et oracōibus vacā-
bat. **C**ūq; se intrare pete-
ret: mandauit ei. **C**ausā
videndi me penitus nulla
habere te cognoscas: neq; vi-
dendi neq; salutadi. **D**iscede
a me. **T**uc ille. hys auditis
erexit tristis. et turbatus est
vehementius: et misit ei
diuersas matronas. **Q**uibus
suadetibus ut sponsū spōsa

reciperet: illa respondēs ait.
Si hoc vobis iustum videtur.
ut hōiēm morturū accipia.
q̄tomagis michi multo me-
lius ē ut sponsū meū qui ē
et viuit et pseruit meternū.
illi pferā hōiēm mortali et
caduco. **N**on ē indignū ac-
cipiat: qd illi pponitur melior
et facultatibus dicioe adamq;
Ego ēi amori eius xpm dmi
meū preposui: et ille qui mi-
chi corpus impollutū et inte-
grū cōmendauit. integrum
restituet et impollutū fidelit-
usq; ad mortē custodiet. **V**i-
des ē omnia que sūt p̄p̄is huius
tempis gaudia in nichilū eē
fictura: et omnia eē tanq; tela
aranearū. **V**nde quibus deus
dedit sapē. ueritate audiant.
et videant oculis nris sue.
et intelligant qd omnia hęc
tristitia et p̄ticia sūt: et
gressus rectos faciat pedibus
suis. et timeat eū qui creauit
eos. **C**ūq; hęc et alia multa
dixisset sancta basilā. multe
cōpuncte sūt. **F**atq; ita
sunt sermoibus eius cōpuncte.
ut nulla earū dignata sit pō-
perio reddere responsū. **T**uc
pompeius om̄i pene sena-
torū fauore usus. p̄stituit
se corā impatoribus dicens.
Sacratissimū impatores subuei-
te legibus nris. et deos nouos
quos secū adduxit eugemā ab
egypto ueniens. de hac urbe
sepate. **D**ui ē ei qd hī qui

quos illa velut dnos extoluit
et cotidie pedes eorum ac si deorum
immortalium osculatur: qd ipi
sunt auctores artis magice qua
ipsam committunt. **H**is audi-
tis pompeius. tunc statim
ad helenum patruelē suū. qui
nutritor eius erat et tutor.
et dicit ei. **I**n hoc triduo
nuptias meas celebrare volo.
Pro qua te fac me videre spo-
sam meā: qua michi dmi te-
hes multissim fieri coniugē
preperit. **I**lle autē hoc au-
diens. cognouit pditū eē ne-
gociū: et ait ad eum. **Q**uo-
usq; transierit annū infancie
eius. mea circa eā tutela p-
germantate patris eius. et p-
ipō nutrimento exerui: nunc
vero sua cepit eā arbitri. et
non mei imperij. **A**udiens
hęc pompeius sponsus eius
vehementius cepit ardere: et
p-gens ad scām basilā. audac-
ter ingreditur domū eius.
Et pueniens ad cubiculū eius.
inuenit illud clausū: in quo
cū pto et iacincto beata basilā
pmissis et oracōibus vacā-
bat. **C**ūq; se intrare pete-
ret: mandauit ei. **C**ausā
videndi me penitus nulla
habere te cognoscas: neq; vi-
dendi neq; salutadi. **D**iscede
a me. **T**uc ille. hys auditis
erexit tristis. et turbatus est
vehementius: et misit ei
diuersas matronas. **Q**uibus
suadetibus ut sponsū spōsa
reciperet: illa respondēs ait.
Si hoc vobis iustum videtur.
ut hōiēm morturū accipia.
q̄tomagis michi multo me-
lius ē ut sponsū meū qui ē
et viuit et pseruit meternū.
illi pferā hōiēm mortali et
caduco. **N**on ē indignū ac-
cipiat: qd illi pponitur melior
et facultatibus dicioe adamq;
Ego ēi amori eius xpm dmi
meū preposui: et ille qui mi-
chi corpus impollutū et inte-
grū cōmendauit. integrum
restituet et impollutū fidelit-
usq; ad mortē custodiet. **V**i-
des ē omnia que sūt p̄p̄is huius
tempis gaudia in nichilū eē
fictura: et omnia eē tanq; tela
aranearū. **V**nde quibus deus
dedit sapē. ueritate audiant.
et videant oculis nris sue.
et intelligant qd omnia hęc
tristitia et p̄ticia sūt: et
gressus rectos faciat pedibus
suis. et timeat eū qui creauit
eos. **C**ūq; hęc et alia multa
dixisset sancta basilā. multe
cōpuncte sūt. **F**atq; ita
sunt sermoibus eius cōpuncte.
ut nulla earū dignata sit pō-
perio reddere responsū. **T**uc
pompeius om̄i pene sena-
torū fauore usus. p̄stituit
se corā impatoribus dicens.
Sacratissimū impatores subuei-
te legibus nris. et deos nouos
quos secū adduxit eugemā ab
egypto ueniens. de hac urbe
sepate. **D**ui ē ei qd hī qui

piam dicitur rei publice no-
 cent. qui vident legu vranu
 sacrosanctas ceremonias: et
 omnipotentes deos ac si vana
 simulachra despiciunt. Iura
 quoque ipsius nature puerit.
 separant coniugiu gratia spon-
 santes sibi associant: et di-
 cit miquu ee si sponsu suu
 sponsa recipiat. Quid faci-
 enus vssim impatores
 Inucl sit dy. qui hoies nas-
 a phibeat. Et quibus ista
 iubebatis. si nati no fuerint
 quibus valeat impari. Vbi
 repacio romanoz viru. Vbi
 vbi erit romam exercitus
 rediulua cortanna et p quibz
 videntes dextere vie hostium
 ceruices declinat: si ia vroz
 habende non erit. si sponzas
 amittamz et tacemus. Cuz
 her et hys similia psequeret.
 et eade senatus flebili quere-
 la depmeret: detruent galienus
 augustus. ut aut sponsu su-
 u basilla recipet. aut gladio
 interiret: eugema vero aut
 sacrificaret diuims numin-
 bus. aut crudelit interiret.
 Et dedit lege ut quicuz
 xpianis sacrificas ydolis no-
 lisset ilico puniretur: et qui-
 nuz xpianu penes se abscon-
 det interficere. Quid plu-
 ra. Conuolentur basilla. ut
 sponsu recipiat. At illa
 exclamas ait. Regu regum
 sponsu habeo: qui e xpianu fi-
 lius dei. Et du hoc aglutile:

per multos dies diuersis p-
 suasioibus fatigatur. Hinc
 matrone alie atqz alie. hinc
 virgines inde a fines. et pe-
 nni: hinc etia uetule quibus
 mos e licentius psuadere qd
 cupiut. Quid multae. Om-
 bus fortit. ~~obstipit~~ et sue
 consticie immobilitate ostedit.
 Sed qm de genere regio erit
 et publice audiri non poteat:
 intra domu sua p. uirginitate
 qua in xpo habuit gladio tns-
 uerbeat. Ilico ptus et ia-
 cinctus tenti fut. et trahit
 ad templu iouis: et iubetur
 immolare. Sed oratione illis
 facietibus. simulachru iouis.
 ad quod ducebatur immolare.
 cecidit ad pedes eoz: et ita
 comitutu est ut ubi fuerit
 no pareret. Prefectus aute
 non uirtute diuina sed magi-
 cas artibus hoc impuiss fac-
 tu: iubet eos pferre diuersa
 supplicia. At illi pseueratos
 in noie dm: et ipsi pter de-
 collatur. Tunc mceus urbis
 pfectus iussit coprehedi bea-
 ta eugema et ad se adduci:
 et cepit de magicis artibus
 ab ea flagitare sermone.
 At illa constat aperiens os
 suu dixit. Doliteor tibi qd
 ars nra uellemenor magis
 e. Na magister ne habet
 prem sine matre: et matre
 absqz pre. Demqz sic eu genuit
 pater: ut omno femina nes-
 ciret: sic eu genuit mat. ut

omnino masculinū non nosset.
Et hic ipse habet uxorem virgi-
nē: que illi cotidie filios creat
innumereabiles et filias.
Carnē suā eius carnī cōiun-
git: oscula eius circa eū sine
intermissione sociat. In a-
more suo mulier omnino per-
durat: et tanta integritate
subsistit. ut omnis virgini-
tas et omnis castitas atq; ois
integritas ex eorū cōiugio de-
rivetur. Audiens hec mce-
cus obstupuit: et ne ad im-
patorē pertingeret qd' eā libet
audiret. iussit eā duci ad tē-
plū dyane. Et ita spiculator
imminens. dixit ei. Redi-
me vitā tuā: et patrimoniu
tuū. Sacrifica dee dyane.
Tūc beata eugenia expandēs
manus suas ad celū cepit
orare ac dicere. Dñe deus
meus qui cordis mei archa-
na cognoscas. qui virginita-
tē meā sincerā in tuo amore
servasti. qui me filio tuo dño
ihū xpō sociare dignatus es.
qui spm scm tuū in me reg-
nāre fecisti. adesto nūc in
confessione nois tuis: ut
confidatur omnes qui adorant
hoc ydolū. et qui gloriantur
in simulachris suis. Et hec
cū dixisset. factus ē tremo-
tus magnus in eodē loco.
et ita ipsius templi funda-
mēta dīversa sunt cū ydo-
lis. ut chaos magnū fieret:

et amplius non cōparuit nisi
sola qm que erat ante ianuā
templi. ubi astatat sancta
eugenia. Hec gesta sunt in
insula lychadonia corā omnibus
qui sequebatur agonē euge-
nie. Fit conarsus ppli cō-
magi varia acclamatio. Alij
dicūt innocētē. alij magā.
Quārantur hec pfecto: et
pfectus impator. Tūc iustus
gabenus impator saxū magis
ad eā ligari iussit: et in flu-
viū p̄cipitai. Cūq; p̄cipitata
fisset beata eugenia. adue-
mens angelus dñi soluit eā.
et super saxū sedare fecit:
atq; ita super fluvium ferebat.
q̄ nauicula p̄staret. Omnes
autē xp̄iam gaudebat. et mag-
nificabat deum excelsū. ce-
dentes atq; dicentes. hūc. eē sal-
uatore cū eugenia in fluuio ty-
beris ne absorberetur. qui fuit
cū petro ap̄lo in mari ne mer-
geretur. Inde autē sublata.
in thermarū seuerianarū for-
nacibus mittitur: que sic sta-
tim extincte sunt. ut calor
thermarū tanq; glacies re-
frigeraret: et quā ligna in-
cendiarū ad nichilū deuem-
ret. Sic demq; fecerūt cha-
os: ut ulterius exhiberi non
possent. Post hec mittitur
iterū in custodia tenebrosā.
et per decē dies iubetur nullū
alium sumē accipere. et lumē

ventus non videte. **I**bi autē
 tristis cotidie habūdabat sp̄le
 don: ut dū ingrederetur beata
 eugema q̄ lumē aliqd̄ radia
 ret. **A**paruit autē
 illi saluator: de dno manu
 accipiens panē mueli colozis.
 et mimese suauitatis et gr̄e.
 hoc ab eo uerba audiunt. **E**u
 gema: accipe cibū de manu
 mea. **E**go em̄ tecū sum salua
 tor tuus: quē tota mētis in
 tenacōe dilexisti et diligis.
Eodē die te in paradiso scōrū
 meorū suscipiam: quo ego
 de celo descendi ad terras.
Et hoc dicens abscēssit. **I**po
 autē die natalis dñi n̄r̄ ih̄u
 xp̄i. missus ē sp̄culator:
 qui illā in custodia posita
 p̄citeret. **T**ūc sublātū est
 corpus eius ab affimbis eius
 xp̄ians: et positū ē non lō
 ge ab urbe roma. via latina
 in pdio eius pp̄rio: ubi mul
 torū illa sepeliēnt membra.
Claudia autē mat̄ eius. cū
 ad eius sepulchrū fleret. su
 bito apparuit ei beata eugema
 filia sua vigilati in medio
 noctis silencio. auro fexta cy
 clade induta. cū multo vir
 ginū p̄lo: et dixit ei. **G**au
 de et letare mat̄ mea. q̄ in
 trodixit me xp̄us in exulta
 tionē scōrū. et p̄m̄ meū
 in patriarcharum numero
 collocauit. **E**cce die dñica ue
 met: et suscipiet te cū gau

dio cū gaudio sempiterno.
Manda ergo filius tuus fratri
 bus meis signaculū crucis: ut
 mereantur n̄r̄i eē p̄cipēs.
Et ecce loquēte ea facta ē clai
 tas mimesa. quā oculi sufferre
 nō poterat: et angeli t̄p̄entes
 p̄p̄lū dicebat deo menarū
 bilibus uocibus. **D**ie autem
 dñico mysterijs celebratis: in
 oracōe posita beatissima clau
 dia mater sancte eugeme e
 misit sp̄m̄. **I**n qua hora au
 diti sūt angeli p̄m̄ū dicētes
 deo. atq̄ cūctos in aere ita
 dicētes. **C**onfitebuntur celi in
 tabilia tua dñe: et ueritate
 tuā in eccl̄a sanctorū. **A**cta
 sūt autē ista tempibus au
 leciā et galienū imperitorū
 in urbe roma: regnate dñō
 n̄r̄o ih̄u xp̄o. qui ē mirabi
 lis in factis suis. **F**uitū ē
 marturū sancte eugeme die
 octauo kalendariū ianuariā
 rū: ip̄o adiuuante qui uiuit
 et regnat per oīa secula scō
 rū. **A**men. **M**iracula ste
 phani p̄thom̄is xp̄i.

Hic no dñice incar
 nationis ducesio
 quadagesimo ter
 cio. postq̄ dyocle
 cianus sibi q̄ col
 lega maximianus. impiali dig
 nitate deposita. p̄ p̄secucōe
 in xp̄i nomē facta. impyssi
 mā uitā digno mortis exilio
 pessundati enā deposuerunt.

maxentius et carne et moribus maximam filius. romanum nullasit imperium. ex decreto senatus. Eodem itaque tempore in aquitania et britania partibus cepit se rex regie exercere constantinus et helena constantii filius. licet paganus tamen pietatis actibus nec non totius honestatis informatus: sicut decet et apparet in rebus. Maxentius vero e contra in omnibus fediore patre fedissimo. libidinis nota primis, viciorum malicia deturpauit imperium. quod est in principibus principissimum. Unde principes romanam cum plebis scato iustissime contra illum irritati: sine commotionis ceperunt habere principem constantium. in supradictis tetrarum plagis regnarem. Hac necessitate comita cepit tendere: ut rem publicam eripet a tyrannum principis. In terram matris helena filii persequerebatur vestigia: quod pugnaturus erat valde sollicita. Sicque sequendo filium puenit uestoniam. Hec est metropolis in confinio moecum sita est vixensium. Que a primatibus loca utpote mater regis suscepta honorifice: post multa habita cum eis necessaria colloquia. cepit ab eisdem inquirere cuiusmodi et qualis esset locus tutus religione. Qui

bus respondentibus. ad ritum romanarum ceremoniarum multorum deorum protectione: persecuta est. ac si non curado. an ibi essent aliqui cultores fidei christiane. Erat autem deo deuotissima: et occulte christianissima. Cuius ab astantibus didicisset ibi aliquos. ad hoc in intersticiata ad brau de christianis maxime: qui sub optentu munde punitatis situ videri. puenit ubi locum manebat christianam. Tunc nacta oportuna occasione episcopo alloquendi: manifestauit se illi verbis et maxime lacrimis christianam. Quo viso episcopus. verbis diuinis amplificauit lacrimarum illius sacrificium: cuiusque ardenti lucerne adiecit pietatis oleum. Enuero tunc tempore hylarius antistabatur cesaropole. Que est scissimum videtur. beata helena exorabat rogare sanctum stephanum ut interueniret apud dominum pro sua salute et regnum in manu filii prosperitate: et si per eius orationem fieret filio victoria deturpatione non solum in edificijs loci illius sed etiam ubique locorum etiam adiciens illi se ad posse questurum. et mittere ex suis felicijs. Didicent et a plibato episcopo in honore sancti stephani loca basilicam: nec esse ibi suarum reliquiarum aliquam partem. Tade deposita construende anime pecunia distegit: episcopi conuatio et dei benedictione munita.

Anterea constantino impatori
 sollicito de conflictu maxentij
 scilicet pugnatur. affectus em
 ia uera philosophia nulla
 eius erit in dyb confidetur. ut
 enastica refert historia appa
 ruit dñs per visum: eius dix
 it ostendens signū crucis.
 Hoc erit signū tue victorie
 et salutis. Qua visioe cofir
 matus congressus ē iuxta ponte
 muluū. De adytoio: et poti
 us ē victoria celesti iudicio:
 in flūie necato maxentio.
 Itaq; in nictis dei pcedete grā.
 constantino cessit toqus im
 perij monarchia. Beata ve
 ro helena apozre fidei adyt
 ciuitate ihpm adorae i loco
 sollicita: ubi erunt piosa
 dñi uestigia. Tūc utiq; tem
 pestatis macharius erit p
 sul iherosolimitane sedis:
 vir per omnia beatus noie
 uolūate et ope. Igitur pru
 dentissima helena i om̄ plu
 decia post oblatā uisitacionē
 scōru et loci. implozauit cle
 mēciā ep̄i. si ēgit apud se a
 lique p̄thomartius stepham
 reliquie ut dignaretur sibi
 aliquid earū concedere: non
 m̄memor eozū que p̄miserat
 uesōnari deo et scō stephano.
 Cuius supplicatōibus clemēt
 ānuēs patriarcha macharius:
 optulit cū dalmatica partē
 sanguis stepham p̄thomarti
 tis. Factaq; ibi questione cru

as dñice. et cū clauis mucte.
 disposuit reuerēt de hys ut
 legitur in hystorijs: suffulto
 in loco machary defuncti. ep̄o
 noie quiriaco. Sicq; repeda
 uit roma quācius. ibi em̄
 tūc tepozū se agebat in step
 tas filius suus constantinus.
 mittens inde scō hylario ue
 sonciū preciosissimū qd̄ sc̄i
 detuleat pignus reliquiarū.
 Insiper p̄pat rome classē:
 que deducta per mare euasit
 arelatū. Inde emetito rodani
 flūis ascensū. ingressa aruim
 puenit ad aquā cui nomē est
 danubius: her ē et decurrens
 iuxta p̄be uesōnciū. In qua
 paululū ab aruī emersa cū
 ascendēdo laboraret ē dissoluta
 cōpagibus. ignotū qua occasi
 one et casu: sicq; onus nauis
 in flūis quēgetem nō cōparuit
 mersū. Erat ei onusta mag
 more et ere et diuersi generis
 materie: que erit necessaria
 cōstruēde ecclē. Sed et beata
 helena ad hoc repandū longū
 nō habuit longū nō viteter
 minū. Statim utiq; in dñō q
 euit sine beato. Unde qualis
 misit uesōnciū p̄thomartius
 stepham p̄tapatim reliquiarū
 thesaurū. et de bona eius vo
 lūate in loci illius restaura
 one. q̄ q̄tū fuit cōpetens in
 p̄uacari diximus: hūc q̄ad
 modū brachiū eiusdē p̄tho
 martius sit deductū ad hūc
 locū p̄palemus.

Detexto igitur multorum
dierum curricula anno
domini incarnationis tre-
centesimo sexagesimo quarto.
regni vero honorii septimo.
facta est beati pthomartiris
stephani corporis reuolucio.
Ignotum vero erat omnibus quo
locorum tempore martiri fue-
rit ~~reconditus~~ reconditus.
ut testatur scriptus de mu-
tatione illius libellus. Quo au-
dito imperator honorius ga-
uissus est maxime quod erat
christianissimus. mandauitque
quam cunctis iohannem pape. is
enim ea tempestate patriarcha
batur iherosolymis. ut sibi
transmitteret partem preciosissi-
mi thesauri a se repleti. uide-
licet de corpore pthomartiris
stephani. Cui deuote complens
imperatoria iussione. misit ei
brachium sancti stephani secum
dum christiana merito ueneranda
religione. Ille uero accipiens
deuotissime munus tam opta-
bile detulit illud roma. id por-
tans uoti ut in honore domini
et eiusdem martiris deuotioe
constitueret etiam. sed non com-
pleuit ope quod conceperat vo-
luntate. Statim uero exiit
homo et regressus uia carnis
ex more. Cuius cum suscepisset
imperium nepos illius minor
theodosius. sicut fuit impe-
rii. sic cepit esse bone uoluntatis
sui antecessoris et heres. Cuius

id satagaret ut uoluntati opus
manuaret. ostensum est ei per
sonam beati stephani brachium
quod penes se erat reconditum.
ut transmitteret uel sonam in ec-
clesiam eiusdem martiris. quam olim
in eadem urbe amplificauerunt do-
mus et beneficis regina mater
constantinensi helena. indeque fore
ecclesie gallie futuram per mitem
tum pthomartiris protectionem a
pud domini assiduam. Cui uis-
sione compunctus imperator et
contristatus. ~~tamē noluit~~ ta-
mē noluit repugnare diuini
iussionibus. cum a deo deuo-
tissimus. fecit quod ei mandatum
fuit diuinitus. Ea utique tempe-
state relictus domus presul erat in
ciuitate. Contigit uero per
idem dum herere gerebatur. an-
te legati theodosii cum reliquis
pueruerent ad urbem. decem gal-
lie episcopi reuolucioe diuina sus-
se comortos. ad urbem perire
conato itinere. ut sancti reli-
quiarum possent participare. Cui
ut eis iussu fuerat uenietos in
sopolim. causa sua aduenus u-
nusquisque nesciente alio iudice
uit uobis episcopo. Horum omnium cum
una fuit confessio. maxima
fuit in presule admiratio. co-
actisque in grege retulit uniuersis
salutem quod ab eis didicerat singu-
lariter. Quatenus in commune eis
tunc fuit leticia. potest argu-
mentum bonorum intelligentia.
quod adeo se senserunt communitate
dei uoluntate et prudentia. Ter-
cio nonas augusti die saluet

releuatur
dum pthom
prece imp
sopolim nu
dante ex reg
dispositioj
non potest
suet su uice
per legatos
uollic. Ent
pugna. et a
pnceps m
cu episc et
ppl. qua so
tas reliqu
dant aliqui
de uisitate
pudbat cler
destinatus
plaudabat
eas. pcludo
uano bati se
dortas. Cui
pnae dno ti
pular. nullu
de lingua. Ar
tas cu erit qua
mpas. de quib
hic censum
dum postq ded
maue nor tam
vite. episc qui
uenit. ut se qu
pote de brach
n habet. Uide
uolile ossa bra
m. sed q adent
de. pter uis
pplile. Tur

quo celebratur reuelacio eius
 de beati pthomarturis stepha
 ni: pter impatorij uenietes
 chrisopolim nunciauerunt gal
 le patrie ex regis pcepto. q
 ille dispositioj tantu reliqui
 aru non poteat mte. ut illa
 faceret su vice scudu qd ex
 eis per legatos cognosceret
 sua uelle. Erat em regi con
 sanguinea: et ad deuotione
 sua princeps in eade pria.
 Per ai epis et clero deuotissi
 moq iplo. qua sollapmt fuit
 obuia fas reliquis: no e facile
 ut dicat aliquis. **I**etabatur
 epi de uisitaco dmi et stepha
 ni: gaudebat clerus: q eius
 adent destinatus a deo patro
 nus. **P**laudebat omis serus
 et etas: psoluedo deo in come
 moraco beati stephani lau
 des debitas. **Q**uata et qualia
 in pnaicu dms tuc fecerit
 miracula: nullius ualot enar
 re lingua. **A**rridebat ei sa
 ntas cui erit qualiscunq in
 firmitas: de quibus tamen v
 nu hic censumus misericordiu.
Eatur postq deducte fuerit
 relique nec tamen adhuc re
 condite: epi qui aduenerat
 reperit mt se querere. quali
 t possit de brachio sn stepha
 ni habere. **V**idebatur em eis
 horribile ossa brachij cossi in
 gere: sed q adent dei reue
 laco. pteru visu e uenabili
 t possibile. **T**uc fas celdoni

us archimandrita. accipiens
 forcipes quas fabri vulgo uo
 cant tenacias a tenedi officio:
 cepit ex hys suma unu os bra
 chij moedat sumgere. **S**ic
 em consueant se posse par
 cus et aucus fringere: ut
 factis pculis epi ualeat pti
 cipare. **S**trmgens uero os ar
 chiepūs. defluxit ex eo sanguis
 recentissimus: tam large ut
 diceret ibi ad ee beatu stephanu
 uiuete in carne. **Q**uo uiso
 qui aderant pculi nouitate
 miraculi in semet cordetenus
 conersi. ex ardore spūs lacri
 maru optulerit holocaustu
 ad posse reddetes deo gratias:
 siq no solu epi uerū etia fi
 deles qua plurimū sūt. sanguie
 ptiipati. **R**epedantibusq ad
 pna plebs sue cuiusq ecclie oc
 currebāt: qua deuotissime gau
 detes de beati stephani sanguie.
 et per xpm in ppetuu a deo co
 rressa benedictione. **G**alla uero
 patricia vna cu psula celdo
 mo. ossa brachij pthomris ac
 cipiedo. manus condiderūt
 sub basilica qd erit i basilica
 su nois pntipali. minus uo
 opipate herms et auro adm
 star huape manus ope facto.
 ut in diebus oportunis ab epo
 accipetur: et plebs ab eodem
 per xpm cruas signaculo mu
 niatur. **M**iserit ei supradic
 tus impator theodosius cum
 beati stephani brachio aliatu
 reliquiaru maxima munimā:

videlicet beate marie pectus.
et eius capillorum aliquid. in
gula; dicitur. nec non sicut
martiri corpa epphania
et ysidori. Quos cum mag-
na reuerentia et honore con-
uerti sarcofagi sunt in
ecclia beati stephani: videlicet
eo loci ubi fons aque viue ab
vis terre meatibus euascent.
Postquam vero beatus stephanus
cepit in hac uita patitur:
non est possibile aliam referre
uolenti. quia per eum dominus hic mi-
racula dignetur operari. Sed
labete temporum inuapud me.
alia sunt in psecutione deie sub-
ducta homini memorie. quedam
litteris tradita cum ipsa ecclia ig-
ne consumpta: multisque alijs
modis per corruptione reli-
gionis pmanata. Sed tamen
aliqua pars horum licet mini-
ma et litteris et relatu fidelium
nobis cognita. et etas huius
na hic loci defluens cecidit
het ususque suo et solo. et tunc
mittit suis posteris retula-
da narratio: de quibus uole-
ti sunt. et inuenire facile:

Memoriam fecit mirabi-
lium suorum misericors
et misericors dominus. in
reliquis beati stephani ptho
martiris. quas in iherosoli-
me confinio diu latentes. pba-
bili prius reuelacione glorifica-
uit. deinde per orbe terrarum
plenasque etas cum hys copio-
sa largitate sublimauit: ut

inuenta miris integritas par-
ticulati minutis. vniuersa
te confessione plebis ppiante
illu ubique venerans coaduna-
ret in xpo. Et hys reliquis
civitas uisanti. inuicibilis
diues. que olim romanorum
principum sedes pmanalis.
uiribus et armis pollebat.
nunc in brachio beati stephani
potentior: lapsis prebens
uena. egyptatibus signorum
efficacia. hostiam taberni dmi
boli triumpho xpi eliminat.
Nec minus si stephanus liber
et ereptus de carcere nexu
corporis. pabus suis apud
deum miracula facit: qui in-
ictus lapidatum faciebat pdi-
gia et signa magna in pbo.
Ineffabilis pietas omnipotentis
dmi seruis suis hanc merce-
dis vicissitudinem pposuit:
ut qui in terra uolentes mei-
tis suis erigentibus magna
faciebat. ipi post mortem
carnis malorum faceret. unde
fides ppiante religionis uolue-
accipet eos ueraciter uiuere
in celis. per quorum mortua
corpa uiuida uirtus signorum
patescit in terris. Unde et
infantis beati stephani mi-
raculorum beneficis. una rem
memorable narrare oportum
durimus: que infra magni-
tudis sue spaciositate. reliquo-
rum signorum continere uidetur
ueritate. Tempe pthead archi-

epi. surrexerunt quidam de synagoga dyaboli. insidiatos brachio stephani. qd' i' ecclia vespontensi ut superius memoratum e. auro et gemis patu. populam suffragi queret. a periculis instatibz defendebat. Bene igitur brachiu beati stephani auro includitur: merito archa testameti architecta ex omi pte auro a fidelibz xpi gemis adornatur: in qua vna aurea habens mana ad monumetu benivolentie dei seruiatur. Vere archa testameti stephanus erat: iudeis seu enabus pferbat: cuius sapientie et spu nemo resistere poterat. Vna aurea habens mana cor stephani plenu mudiga et karitate diuina. exemplo dñi saluatoris. pfectiores suos scissimis precibus reficiebat ne perirent. Latebat brachiu stephani in auro thesaurus in thesauro: thesaurus desiderabilis et indeficiens in transitorio thesauro occultabatur. Metal lu primum et primum primo martiri congruebat: ut sub rubeus color auri. roseu auro martiris representaret. Videtes aute her quida fures et latrones dissecabantur cordibus suis: et stridebat dentibus cupiditatis in auru. Quada vero nocte du custodes plus solito vagi. aditum

ecclie negliget' obseruarent. ingressi fures brachiu san corripuit. exentes auru totu erulit. brachiu nudu sancti martiris in flume qd' vocat' dubius puit. magis tanti sacrilegij furore q' auri pondere grauati reredit: non minor uesama obligati qui stephanu verbat' quiescet. q' illi qui ou lapidabat iuente. **V**ergite latrones. auru subducite nobis. brachiu contempite stephani: nichil est comune uobis et illi. **Q**ue e conuicio xpi ad beual. **A**ut que societas luci ad tenebras? **E**o tenore impuniti abite: qd' amore auri ptulistis brachio stephani: qd' abhorristis rictoru martiru decore ppter auri fulgore. **D**ilectobat uobis stephanus ppter auru. possessor ppter possessione: dñs ppter seruu. margarita ppter sterquilium. **S**perces de cepit uos: et auaritia subuertit cor vrm. **I**te continetes aures vras: ne audiatis fama miracula sequete. **A**ssimilate uos prioribus aduersarijs stephani: q' sili more bachamin ut illi. **E**iecistis stephanu ex ciuitate. depollastis eu tegime auri. quo a fidelibus fuerat indutus: collistis eu ad lapides flumis. **I**mersistis eu acerbis arene.

et p̄ tantis contumelijs insultantes ei recedebatis. **N**unc vero locus ē apud virtutis grām immensam: quā deus q̄ est mirabilis in sc̄is suis. martirē suū dignatus ē glorificāre. **I**nerto brachio in fluvium. **I**lico diuidebatur continua q̄ntitas defluētis aque: et cumulus vndarū in liquidos partes erectus. spaciū terminauit in medio. ubi brachium sc̄m sicut sinu aquosi fundi blande receptū collocabatur. **N**ec defuit lucida martirū lux diuina: s̄ in modū candele ardētis lumē appositu apparuit. qd̄ nullis autē spiritibus flatibus extingui valebat. **E**cce verus israhelita in quo dolus nō erit. in medijs agēs sicā stagione cū diuino lumine optinuit. uelut olim plūs dei māe rubrū siccis uestigijs p̄t̄nsunt. cū nubes lucida per diē. et colūpna ignis p̄ noctē m̄strauit. **O** ammīranda potentia dei in antiquo populo. o p̄dicanda ipsius gloriā in stephano: cuius meritis natura mutata flectitur ad obediēciā. **C**reatura lege sua p̄t̄ creatoris famulū deseruit: brachium sc̄m aqua circūflues nō humectauit. **F**rigiditas vndosa calori ignis nulla contumētate mōstrauit. splendore sc̄i lucis nō obscurauit nebulosus impetus fluminis:

ut miles p̄i insolito et memorabili beneficio remuneratus. post celū p̄ma exaltaretur in terra. **N**on erit in congruū. m̄t̄ latronū p̄secutiones beato stephano. fronte aperiri secreta fluminis: hūc m̄t̄ lapidacium manus apertū sc̄t̄ cell. **D**ic iterū beate stephane. **E**cce video fluctus apertos. et ih̄m stantē a dextis virtutis dei ne cōmouear: q̄ eripiat me de luto ne m̄figurē. et liberet me ab h̄is qui oderūt me et de p̄fundis aquarum. **N**on ē licuit denudō stephanū p̄fundi aqua: quē p̄fudit m̄t̄ acerbos lapides sacri sanguis vnda. **Q**uia lotus ē nō indiget ut lauet: s̄ ē mundus totus. **Q**ui semel lauit stolā suam et candidā fecit in sanguine agm̄: nō valet ulterius vlla illucie cōtamari. **D**ū igitur tale obsequiū reliquie sancti martiris diuinitus haberent. piscatores sup̄uenērūt: et in dextes brachium sc̄m m̄t̄ aquas cū lucis claritate in sicut postūmimo stupore quati in ripa cōsederūt. et de causa ignota valde mirabatur: ignorantes quid sibi tam māifestū p̄dignū uellet. **F**elices piscatores: felix venatio v̄ra. **N**on māifestū laxastis illa nocte v̄ra in captiuā: qui talem meruitis arcūm q̄ p̄dam. **P**reda sc̄a. preda gloriofissima m̄lta ē a vobis. dulciore

comibus et echimis atq; auctis
 pisabus maris: hinc p̄cio
 stor omnibus diuicijs terrenis.
 que int̄ primicias martirū
 triumphat in celis. **S**edete au-
 todientes v̄m̄ d̄m̄: annūci-
 ate populo miraculū. m̄dica-
 te voce v̄na qd̄ non tacent
 muta clemēt̄: ut non desit
 stephano ab om̄i creatura.
Scribatur hec in generacioe
 altea: et populus qui creabit̄
 laudabit d̄m̄. **I**nterita quos
 tu facta ē in eccl̄a beati ste-
 pham de brachio ipsius. **Q**uo
 non m̄ueto: a suribq; subla-
 tū ē per totā ciuitate sine
 mora vulgūtū ē. **V**nde mar-
 mus oriebatur tumultus po-
 puli lamētans et dicētis. m̄-
 cil sibi restat p̄t̄ mortem.
 cū vitā suā in brachio patris
 in sui stepham pdidissent.
Quē tumultū piscatores p̄-
 dicti audientes: ut intellere-
 rit qd̄ acciderit. m̄strabat
 ip̄s locū in fluuio ubi brachi-
 um sc̄m̄ cū linē int̄ aquas
 in sicco erat positū. **O**m̄es
 simul vidētes indubitatū si-
 de huius miraculi postis re-
 liquerūt. **V**idebat om̄es
 qui erāt in concilio uesontien-
 si brachiū stepham: et intue-
 batur illud tam̄ vultū ange-
 li stantis int̄ aquas. **N**ox
 p̄muersus serus cū ip̄lo. or-
 bam suburbam et om̄es qui
 erant in circuitu cōuenerūt

cū letanijs et p̄m̄is: et in
 maxima auiditate sumētes
 brachiū beati stepham. in
 eccl̄am ipsius vnde sublatū ē
 cū gaudio menarrabili repor-
 tabat. **I**umē vero qd̄ in aqua
 an̄ sacras reliquias videbat̄:
 sublatis illis ulterius nō cō-
 paruit. **P**arū minus gau-
 diū erat populus de redēte
 brachio: q̄ si integrū stepha-
 nū redēte de celo corpalit̄
 videret in terra. **N**emo que-
 rebat̄ de sc̄i brachij pdiāōe:
 q̄ cōmune gaudiū erāt om̄i-
 bus de eius m̄uēcione. **R**ep-
 ta salus aboleuit p̄teritū dolo-
 rē: m̄uentū lucrum vicerat
 ancedēs dāpnū: q̄stata m̄a
 mitigauit. m̄grata flagella.
Sic p̄iarcha ioseph distric-
 tus atq; venditus postq; ag-
 m̄t̄ et iūctus ē: gaudiū
 ip̄lo suo faciebat. **S**ic t̄ ewā-
 gelio dragma pdita et m̄leta
 vicinas mulieres q̄tulari do-
 cebat: sic ovis que perierat
 in humeris reportata. gau-
 diū magnū cōlocatis amicis
 attulēat. **Q**uē beate martir-
 nos famulos tuos in p̄cis p-
 ditos. et errātes ac deceptos
 ab hoste maligno defende: ex-
 tende brachiū tuū. et libe-
 rāas n̄as ne pereamus. **A**f-
 flicti p̄ p̄cis juris d̄n̄e sc̄m̄
 me stephane. lacrimabiliter
 oramus per sacros lapides
 sanguine tuo pictos. per celos

tibi apertos. per ih̄m stante
et te adiuuante. per sc̄ssimā
orationē quā effudisti p̄ m̄m
q̄s p̄ ~~m̄m̄as~~ per sanctū bra
chium tuū a deo nobis reddi
tū. ut possis gēmbus inter
cedas p̄ nobis famulis tuis.
sicut intercedebas p̄ iudeis
dicens. Dñe ne statuas illis
hoc peccatū q̄ nesciūt quid
faciunt. Ignoramus quid agē
debeamus. s̄ tu martir m̄uc
tissime martir p̄ssime. tes
tis xp̄i ydonee. interpres di
uine legis. signifer eter̄ni re
gis. r̄p̄dix martiry. flos ver
naculi. messis primitiua. in
atamētū fidei. ardor caritatis.
patientie p̄p̄n̄s. dignaē p̄
nobis peccatoibus intercede
ad d̄m̄. ut sancti brachy tu
miraculo. a tr̄m̄nū n̄d̄rū
torpore excitati. in bonis o
p̄ribus vigilemus. et post
terminū huius vite obdor
mamus teū in pace. adiuua
te d̄nō n̄rō ih̄u xp̄o. qui cum
p̄rē et sp̄u sc̄o uiuit et regnat
deus in sc̄la sc̄lorū Amen.

Hud
miraculū beati stepha
m̄ narrāe ad cōmēdandam
boni op̄is p̄seueranciā oportu
nū videtur. Erat quidam
vir in p̄uincia cartaulangrū.
qui solebat frequēter superc̄res
p̄tes burgundie causa picis.
vnde vasa vinaria ab ip̄an
tur. Is ai sepe hospicio rec̄
petur in ciuitate uosontiensī.

semper etiam beati stephani
ai oblationibus suis visitabat.
Quodā tempore dum iterum
eodē tempore positus sero uenisset
ad hospiciū. tūq̄ socij itineis
p̄p̄ accēlētādā uia dicerent se
in ip̄a nocte exiuros. cepit
ip̄are candelā quā beati mar
tiris etiā more solito ob deuoc
ionē exhiberet. Cui dū hospites
illius diceret non eē sibi opus
i nocte ascendere ad etiā. et si
illi cōmendāe uellet. cande
lā ip̄e eā mane facto ad sc̄m
stephanū deportaret. non ad
quieuit illi. sed surgens in noc
te ascendit in montē. et per
ueniens ad etiā ceremonias
p̄soluebat. et patibana
beati martiris efflagitans.
securus recedebat. Verbo re
ro c̄p̄sopolitana super quē
dā montē posita ē. vndiq̄
rupibus acutis per naturam
mamta. quā c̄cūfluens ex
omni p̄te quoddā flumē qd̄
uocatur dubius. tutum et ame
nū locū incolis p̄stabat. Cū
q̄ tota urbs stopulosa satis
circūstū habbat. ex vno tamē
latere per altissimū p̄cipitiū
patescit riuus. ita ut neq̄
aditū neq̄ exitū ullis in terra
vinctibus nisi volatilibus
aut serpentibus adhibeat.
iuxta quā rupem in inferio
ribus plamaē uia publica
dirigitur. Comitēs at̄ huius
religiosi viri simul de nocte
surgentes. ad eandē uulgatē

puenerit
reperit cla
noie. ut i
Quo
miferius
repond
ad eos uenit
tenebrosa
usq̄ ad n
clare uidebu
ndū puert
se per plan
nos. ai ip̄i
ferus. et ille
distaret ab e
dūa sub
m̄. medios
ponebatur.
vnde tam
et qualis d
us uenire pot
se n̄d̄rē. et
tatis habere
capillos aliq
p̄p̄. parū
habe. Anu
deus et beat
eno gr̄as ag
p̄p̄. p̄p̄. A
sc̄lorū d̄n̄s.
p̄p̄. sc̄m dan
m̄. lacu leon
us illos n̄p̄p̄.
p̄p̄. h̄c v̄p̄i tel
p̄p̄. stephanū
p̄p̄. n̄d̄s su
m̄. dignati
a. honor et g
p̄p̄. Amen

via puenent: et nō mucto
 eo ceperit clamare et vocare
 illū noīe. ut ubi eēt scire po-
 tuisset. Quos dū ille ī sūma
 rube inferius clamātes au-
 dīet: rēpondebat p̄tinus
 se ad eos p̄uenire velle. Et cū
 nō tenebrosa eēt: p̄abili-
 ter usq; ad mōtus p̄cipi-
 ū clare videbatur valde formi-
 dandū puenit. Et dū putā-
 ret se per planū mcedere ad
 socios: cū ip̄i p̄ rube fuis-
 set inferius. et ille ī saltu lon-
 ge distaret ab eis superius:
 subito diuina subuēctio ī pla-
 nū m̄t medios socios, illesus
 deponēbatur. Illi vō m̄ta-
 tes vnde tam repente ven-
 ret. et qualit̄ desursum vi-
 uis venire potuisset rēpon-
 dit se nescire. et nichil diffi-
 cultatis habere: nisi qd' se q̄
 per capillos aliquid suspēsus
 fuisset. parū moleste dice-
 bat habere. Sanus tamē et
 letus deo et beato martire ste-
 phano gr̄as agens: iter m̄-
 ceptū p̄git. Vere pius et
 misericors dñs. qui abacuc
 p̄phetā sc̄m dāmele visitan-
 tem ī laui leonū. per capil-
 los illesos t̄r̄portari fecit:
 ip̄e hūc virū religiosū visi-
 tante stephanū ad laudē et
 gloriā noīis sui de faucibus
 mortis dignatus ē subtrahē:
 cui ē honor et gloriā ī sc̄la
 sanctorū Amen.

Et aliud beati p̄tho
 martiris miraculum.
 qd' nō minus placeat
 ad audiendū fidelū deuotiō-
 mēoneq; condeū religiosita-
 tis et fidei: qd' dñs ih̄s dig-
 natus ē facere per meritū
 martiris. fuit igitur vir
 quidā lambertus noīe natiōe
 limgonicus. ex nobili ortus
 p̄sapia. sapia et virtutibus
 ad modū adornatus: q' limgo-
 nice vrbis p̄positus ī primis.
 postea diuina d̄ponēte gr̄a
 pontificali honore ī ip̄a se-
 de ē sublimatus. Qui cum
 adhuc mēgrate vrbis p̄positus
 eēt. ei quidā morbus super
 alterā manū m̄creuit. que
 vulgus sup̄ ossā ~~affole~~ con-
 solet uocitare: vnde valde
 cepit egrotare. Et vtrūq; ei
 p̄te carne ingrūete os alte sup̄
 emnebat: totūq; corpus vis
 doloris exurebat. S; venerū-
 dus vir. dñi p̄uidencie vul-
 nus suū cōmittēs sanādū. ^{radūe}
 cū tanto dolore cōma cepit:
 ac bisontica vrbē t̄r̄sienb. et
 c̄ḡta domū p̄thom̄is ste-
 pham. ī ip̄o mōte sitam
 iustitauit. Qui cū c̄r̄ptam
 ubi sc̄m sc̄i m̄ris brachium
 habebatur fuisset ingressus.
 tanq̄ manus ex vna p̄te.
 ex alterā vō dolore alterius
 p̄ne debilitatus. orationē deo
 ac sc̄o martiri quā deuote
 fudit: deprecans regē regim
 xp̄m. q̄tinus sc̄o intercedete

pthomarture stephano mor-
bū ex quo intāntū laborabat
sibi alleuaret. quo inceptū
iter p̄ficere posset. Erat q̄p
pe vix possibile tanto labore
egrotante. tam longū iter
pagere. Verū quid non of-
fert indubitata fides arden-
tibus? **O**bi ei oratioe pa-
ta surrexit. audita ibi missa.
brachio domini stephanū per
hoc sperans habere salutē se
signari exspectat: acceptaq; li-
cētia abeundi. nil remissos
mah qd̄ tam dure antea pas-
sus fuerat. viā aggrēdi cepit:
donec eo ubi suus seruiens
cū nū equo exiebat. viden-
cet an̄ p̄as fores monasterij
puēnt. Cum igitur ex more
equū ascensurus: tegimēta
manū saluat iuuātos a ser-
uante sibi exigeret. seruens
vnū ei cōtulit: alterū vero
quē p̄pter vni dolois iam diu
non induerat. tenuit. atq;
dn̄o suo reliquū. iuuantum
exigenti. aridens seruens
dixit. **O** vtrū verū eet:
qd̄ ip̄i manū tam diu pas-
se tegimētū suū cōueniret.
Ad cuius vocē dn̄s suus tūc
demū sop̄tatis sue effectū
agnoscens. manū suā quā
diligent̄ intutus. ita am-
sanatā muenit: ac si nulle
lesionis maculā in ea vnq;
ptulerit. Cepit ergo a cētū
stantibus sc̄p̄tari: in qua
manū videratur prius illud

malū habet. Demq; tanto
gaudio tam repentina salute
repletus. vna die sp̄s ar-
tam ubi prius orauerat. con-
to itinē repēnt: atq; p̄p̄o et
sc̄o martiri quē post deum
auctore sue salutis credebat
gn̄s egit. **S**icq; denuo sc̄o
brachio a quo sibi ignarati
salus fluxerat. signatus: cū
om̄i p̄p̄tate ceptū iter p̄-
egit. **S**ane clemēs ac p̄d̄us
deus. qui infirmos ī platis
positos. vmbra beati petri
obumbratos. ad laudē suā sa-
nari p̄m̄sit: hūc virū fidele
sc̄o brachio in cōfessioe suā nois
lapidibus contrito signatū.
ad augmētū sue glorie libe-
ri constituit: cū laus et m̄-
perū in sc̄la Amen. **De h̄is**
Ocius ve **corpus p̄tho**
ritatis auctore. p̄mmo
ip̄am veritate dn̄i n̄m̄m̄
p̄p̄m̄ sup̄liat. m̄plozamus:
ut de corp̄is h̄is latioe beati p̄-
thomartiris sui stephanū vera
nos dicere concedat. Ad tue
felicitatis cumulū o roma fac-
tū eē credimus: ut au deus
et regm̄ monartina. et ap̄lo-
rū p̄ncipes. et totius em̄e
p̄ncipale tribuit sedē. t̄bi
quoq; primū martire saltm̄
post obitū legaret. **D**erebat
ei multūq; conueniens fuerat:
ut que tot p̄ciosū martiri
arore purpurata eius. tātūq;
per tue impietatis m̄stros
vb̄iq; terrarū sanguine fideas.

quosq; mi-
bis. **R**ep̄is
p̄t̄i p̄fessioe
laud
m̄rem. p̄m̄
m̄s gladius
Cui
m̄o v̄tiam
p̄t̄i. qd̄ ol̄m̄
p̄t̄i. p̄t̄i
m̄s dū t̄t̄bal
p̄t̄i. m̄d̄
cū ei cor m̄a
m̄d̄i ē v̄ta.
p̄t̄i. Ad te m̄
ad te ap̄sto
de sancti mar
p̄t̄i. **B**ed al
p̄t̄i. p̄m̄t̄
p̄t̄i. t̄t̄lanone
videmus. **I**
acta s̄nt. seq
p̄t̄i. **E**mp̄ibus
m̄p̄t̄is.
p̄t̄i. qu
p̄t̄i. n̄p̄olis ap̄
m̄p̄ator hab
d̄t̄i. p̄t̄i. p̄t̄i
ut filia eius
p̄t̄i. que come
m̄o m̄zabat. a
p̄t̄i. p̄t̄i. v̄t̄
que quide res
p̄t̄i. et fami
p̄t̄i. m̄m̄s n̄
p̄t̄i. m̄v̄t̄.
p̄t̄i. p̄t̄i. p̄t̄i
p̄t̄i. totūq; no
p̄t̄i. t̄t̄t̄e cō

primi quoque miris tibi ossa cus-
 todias. **R**ecipis ergo igitur ia-
 nua cum processione magnisq; in-
 vilacionibus laudibus stephanu
 martirem primu: que quoda
 crucis gladius ipius iugulas-
 ti sequaces. Quis non vident
 illud mo vaticinu in te esse
 copletu. qd olim per ppheta
 dñs dixerat. ppter ea non time-
 binus du turbabit terra: et
 trasserent motes i cor mais.
 Tu es ei cor mais: in te toti-
 us mundi e vita. consiliu et
 sapia. Ad te motes trasseru-
 tur. ad te apostoli deducunt:
 ad te sancti martires venire
 coguntur. Sed alij quide cu
 supbiao veniunt. stephanu
 vero traslacione cu iubilo-
 fiei videmus. **H**ec at qua-
 lit acta sint. sequena ma-
 festant.

CEmpibus theodosij
 impatoris. cu apud by-
 zanciu que nuc con-
 stantinopolis appellatur.
 ipse impator habitaret. diu-
 na dispensate puidencia fac-
 tu e ut filia eius eudoria
 noie. que come in regis pa-
 latio morabat. a demomo
 concepta gñit veriretur.
 Que quide res et parentibz
 tristitia. et familie luctum.
 et auctis amicis immoderatu
 maussit meiorie. Tristabat
 a parentes p filia. famuli
 p dñg. tota q nobilitas im-
 patoris tristitie copaciebatur.

Quid faceret? Tandem ducit
 ad apoloru limina ad scozu mo-
 nasteria: ad seruozi xpi suffra-
 gia. Sed cu ille malignus spūs
 qui ea torquebat. ipse quoq; g-
 nit torquebat. ia quide et quid
 disponderet. et a quo eia debet
 fateret? **U**t ergo. Ego quide
 ab ea nullatenus separari poterō:
 nisi michi pnti pfens fa ste-
 pham corpus pthomiris adsit.
Quo dicto siluit. Quibz au-
 ditis custodes puelle et peda-
 gogi q de salute g tulabudi.
 confesti ad impatore nuncios
 dirigit: q demois repponsa
 nunciaret. **R**epta igitur via
 recuperande sospitatis. g totius
 romam impator madavit.
 quatinus ad se filia eia constan-
 thnolim duceretur: ubi sa ste-
 pham corpus iacebat. **C**ites
 ergo redeuntes q legati: velo-
 cit ferit referit q madata.
Sed q natia callidi et sermo-
 ne n ligares habetur. et reppo-
 so dubij snt: nequa spūs ille
 no se ad stephanu. sed ad se po-
 cuis ut pemat stephanus oport-
 tere turbulet m habatur. alio
 qn se no exituru. qd ab ipis e-
 fla aplis petro videlicet et pau-
 lo sibi concessum clamitabat.
Unde factu e: ut cosilio bti
 pelagij urbis epi qui tuc tepus
 apostolice cathedre psidebat
 iteru ad impatore legati mit-
 teretur. **H**is augustus cogm-
 tis: mox constantinopolitanu
 epim omes nobiles et primates

ciuitatis quorum consilio et pru-
dentia res publica regeratur.
ad se accersiri iubet. Quibus
artustantibus ait. Non latet
dilectione vestram pres conser-
ti. quid meroris et sollicitudis
michi sit. cum mea pagemen-
tam atrox piculo videam sub-
iacere. Quod quidem ut ego per-
spicue cognouit. et uos ipsi in
multo acens condoluitis. Si
uest igitur modo nobis assistit
assensus. muemur consili-
um quo ab hoste valeat liberari.
Cum omnes et assensum et auxi-
lium leti totis viribus pollice-
rent. impator omnem rem
suae emittit ex ordine patefe-
cit. Nam demum igitur ciues
intelligentes ad quid regis sen-
tencia tenderet. pterititur
batur. quid super hac re respon-
dere debeat muemur nequeant.
Mox fama volat totaque ci-
uitas hoc uno sermone comple-
tur. quod videlicet impator
beati ptho martiris stephan
corpus auferre disponat.
Ingens oritur luctus. fit
concursum plorum domus re-
sonat ululatus. omnesque
platee mordmatis vocibus
reboant. Hic urbem pue-
ille libertatem ademptam.
aliquam tamen et auxilium sub-
latum clamat. Tandem pauci
quibus aliorum ingenij et sa-
pientiae intellectus erit. scie-
tes se pferri in tanta nequitate
uoluntati regis obuiare non

posse. quodam muemur tepame-
tum. quo tanto vulnere ciuita-
tis mederi valeant. Quod acta
grecorum astuta adentes in-
peritose. talibus enim affant
uerbis. Sciat gloriosissimus
omnis virtute et dignitate p-
ditus impator semper augus-
tus. quod audito hoc verbo tota
ciuitas scandalizata. immo
dolore. immo tristitia lan-
guet. Quod non doleat ta-
to se priuari patrono. Quod
eque ferat tanti mris depa-
cione. Amica spes. ciuitem
egrotantium medicina. misero-
rum refugium in hoc uno mar-
tine erat. Hoc uno inter-
sore. apud superum iudias
clemencia. quod proprio singulis ad deo
donato totus hic plius vte-
batur. Diuus est roma reli-
quus martiri. ebria est ut
putamus sanguine scorum.
Quod est igitur quod ebria stit.
Habet aplos. Ibi petrus
apolorum princeps. ibi paulus
genium doctor. Cui ipse non
sufficit. utique in facibus
est. Hys ligandi et soluendi
ptas in celo et in terra psta-
ta est. Put igitur voluit quo
modo voluit. et in quibus vo-
luit sua virtute ptae. Et
ipse quidem si valent. finale
est regis filie conferre salute.
Sed quid multa. Quando
quidem censura regis detrauit.
idque animo sedet. ut martine

in hunc ap-
p-
omni-
u-
nobis
fiat.
con-
littera-
ha-
pat-
p-
maxime
de sc-
audient
et omni-
contad-
voluntati
instancia.
quatin-
sui corpu-
ne penitu-
immode-
Pleuam
desolacomi-
sue pater-
noyis tale co-
a clamore a-
quietus et tri-
existere. Qu-
p-
martium
sit. mteno-
repta cepit.
aplos for-
re manus.
p-
per tito negro-
Conemur
males. roadi-
ores et leuit

nrm hinc a portu faciat:
 saltim p̄ recompensacōe ut
 tanta omnium pturbacō pla
 ca valeat. vñm que digna
 martire nobis a romans do
 nari faciat. **Placuit** augus
 to: statimq; roma beato pela
 gio pape litteras dixerit cō
 tinētes hec. **Pr**icūes audi
 ta legacōe pat̄ de demoms
 expulsioe: q̄ntū ad salutem
 pilelle maxime sūt gauisi.
Sed cū de scō corpe trāsferen
 do audirent q̄ mortuū reddi
 tu sūt: et omnino quidem si
 possent: contradiceret. **Sed**
 cū nre volūtatis intellere
 rūt instancā: hūiliter sup
 plicauit. quatinq; vice eius
 aliud sc̄m corpus adquire
 mus. ne penitus reb̄stali
 tristitia. immoderate absorbe
 retur. **Pl**euamē igitur
 tante desolacōis. rogamus
 cāritate sue paternitatis lar
 giri nobis tale corpus. vnde
 plūs a clamore cesset: et no
 bis quietus et t̄quillq; pos
 sit existere. **Quo** nūcio pau
 lipp̄ papi p̄teritus: ad
 que marturūm petedū re
 gis sit. intencio. atterius
 cogitāe cepit. **T**imēbat eī:
 ne i aplos fortasse uellet m
 uere manus. **P**recepit er
 go cōducari consiliū: in quo
 super t̄to negotio discepta
 retur. **C**ouēniūt ep̄i. assūt
 cardinales: coadunant̄ sa
 cerdotes et leuite. cū toto

senatu. **N**on minor sollicitu
 do romans minaret: q̄ su
 perius constantinopolitans
 affuisse memimq;. **R**ichil
 eī pt̄ aplos sese habe p̄ita
 bāt. qd̄ beato stephano posset
 equipari: tum q̄ ab ip̄is a
 plis ordinatq; fuerat. tum q̄
 primus martirū erat. **U**n
 de ad op̄acionē eis dari deder
 nūt: ut que uelint p̄ tali cō
 mercio p̄ter aplos habeant.
Finito ergo consilio. supra
 dictus papa. ip̄e quoq; ad
 impatore litteras misit in
 hūc modū. **V**ale fili k̄me.
 semp̄ auguste. **Q**d̄ tibi licitū
 ē postula. tantū ne qd̄ non
 debeas queris: ut roma stas
 priuētur possessioib; primis.
Qd̄ tibi postere ualde inho
 nestū: nobisq; concedere in
 diplom̄is cōstat illicitū.
Put̄ p̄ salute filie tue cū gu
 bernacōe republice. licet in
 uiti faciamus. elige de nris
 qd̄lib; vis. exceptis corpibus
 petri et pauli. tali cōmercio
 p̄mereri nō inficiabimur.
Adt̄ si ad aplos uerteris ex
 petendos: v̄luctib; romans.
 h̄m̄e poteris officar̄. siel huius
 volūtatis. **N**ā ut petendū ē
 pete. que petas attende. quo
 tua valeat postulacio v̄luis
 eē. **H**is uti relatus iussū im
 patoris cōueniūt constanti
 nopolitam. **T**uc aplice sedis
 littere recitantur. et roma
 norū responsio p̄t̄ declarat.

Certi igitur cives qui quocumque
scorum peterent exceptis apud
eis non negaretur. in voce
exultationis et gaudij. beati lau-
rencij corpus unanimitate se ve-
le proclamant. Felices tali peti-
tione: si beatus laurencius su-
os romanos tantum non dilex-
isset. Quada igitur cordis
habundancia exultantes laurencij
dignitate. vitam et triumphum
extollunt. quod deum viderit
qualiter in articulo assatus fu-
erit. qualiter etiam thesauros
pauperibus dedit. Interea
legati ab imperatore missi ro-
mam redeunt. qui super denique
apostolici virum per omnia religi-
osa comonem faciant. quatinus
aliquos episcoporum suorum constanti-
nopolim dirigat. qui beati ste-
phani corpus et diligenter recu-
dat. et decentem sepulchrum
ad et factum est. Aduerentes
igitur episcopi salicet apostolice sedis
legati. postquam regie urbi appropin-
quaverunt. obviam eis imperator
cum uxore fuit: quem totus se-
natus cum magno comitatu
sequebatur. Tandem ut ad tu-
mulum beati pithomitis stephanum
uentum est: prefati pontifices cum
venerunt et laudibus sicut locum
devenit. adgit. Postquam ergo
diutissime ab omnibus est oratum:
tumulus aperitur. Unde tanta
tamque miri et suavissimi odo-
ris habundancia prodit. ut qui
adecant iam se in illa beatam

vitam translatos esse putarent.
Sed quod valeat dicere quod si fue-
rint ibi ceteri illucati. Leprosi mu-
dati. demonia liberati. Tan-
tas enim ibi ac in itinere per eum
est dominus virtutes operatus: quibus
si quis referre velit. maioris
indigeat tempore et volumine.
Tunc demum senavit cives quod
thesaurum amittat. Et quibus
cuius commercium id fieret non
ignorat: tamen adhuc si aude-
ret imperatorie voluntati omni-
modo contradiceret. Comen-
dantes autem se orationibus miris:
ut suorum civium vel in alia parte
meminerit. suppliciter deprecantur.
Pergit interea gaude-
tes episcopi. beati stephanum
reliquias secum deferentes. Post-
quam autem capua propinquaverunt:
tota civitas simul cum episcopo in
occursum fuit. Quo in loco
per per triduum morati sunt.
multi ibi palatia sunt curia:
et quocumque salute indigens
advenit. letus et incolumis
ad propria remeavit. Dicitur
etiam quod episcopus et populus ca-
puanus tandem magnis pa-
bus obtinuerunt: ut eis manus
brachium concederetur. Inde
vero cepto itinere missos:
tandem romam pervenit. Qui-
bus venerabilis papa pelagius
vna cum clero et populo letus
ex urbe obviam procedens. cum
magno honore summaque vene-
ratione usque ad basilicam beati
petri que dicitur ad vinula

... etiam in civi-
tate disposuerunt
... subseru-
... omnipotens
... iustis
... clamant. V-
... quocumque m-
... ab amica
... indigeat volumine
... baulari
... in bito sanos
... baulari
... mtebatur
... mtrrodu-
... Dum id se-
... michi pfiger-
... quocumque
... mte agitur
... magna con-
... mpera et m-
... demone
... detenta. V-
... ad martire
... color er-
... eadem: p-
... pabat. Flo-
... familia:
... consona v-
... stephanu
... mte
... ustatam
... Confestim
... spūs qui eā
... os virginis
... inquit. si ai
... stephano
... dicitur euan-
... libeata est
... leticia t-
... m exultatio fac-
... pibus constā

qua etiam in eius honore dedi-
 care disposuerat. corpus ve-
 nerabile subsecutus est. Ibi ve-
 ro omnipotens deus qui sit
 mirabilis in sanctis suis mirifice
 declamavit. **V**ideres lang-
 uentes quacumque infirmitate de-
 tentos. ab amicis et quomodo
 vndique baulari: videres eos
 de subito sanos et incolumes
 nullo baillate reuerti. In
 terra mtebatur corpus miris
 etiam introduce. **M**ira-
 res. **C**um id sepe temptaret
 et michi perficerent: tandem
 fessi quiescerunt. **S**ed dum
 hoc ita agitur. ecce regis
 filia magna comitate cater-
 ua. misera et miserabilis.
 plena demone et plus sol-
 to detenta. **V**erita. **V**is a mul-
 tis ad marture traheretur.
Cui neque color erat idem. nec
 facies eadem: nec vox ho-
 mine sonabat. **F**lebat plus
 lugebat familia: omnesque vo-
 na et consona voce perthomae-
 ture stephanum pro ea rogabat.
Succurre misere aduua in-
 felice: uirtutem ostende vir-
 tute. **C**onfestim ille malign-
 us spiritus qui eam torquebat
 per os virginis declamans: no-
 hic inquit. si cum laurentio foris
 murum stephano dabitur locus.
His dictis euauit: et con-
 tinuo liberata est puella. **V**n-
 de tanta leticia tamque ingens
 omni exultatio facta est. ista a
 temporibus constantin imperatoris

usque ad id tempus nunquam fuisse
 rome ferebatur. **C**ritas lau-
 des deo gratas. gratas deo age-
 rent martiri. non est in facili
 die euoluere posse. **I**lico igitur
 subleuato loculo in quo marti-
 ris corpus positum erat. cantantes
 et psallentes simul omnes ad ec-
 clesiam beati laurentii proficiscuntur.
Eua ingrediētes et iuxta
 muris tumultum marture pone-
 tes. aperuit locum in quo et
 ille qui querebat. et hic quiescere
 debebat. **T**unc vero constanti-
 nopolitam et cetera huius
 comitatus interuētores.
 beati laurentii corpus put con-
 stitutum fuerat sibi dari depos-
 cuit. **A**d hoc aplicus. **S**i pre-
 sūtis inquit. uos ipse prius
 accedentes tollite illud. **A**t illi
 simul appropinquantes. beati viri
 corpus. et ossa non uidentia
 viderunt. continuo mirabile
 dictu quod mortui ceciderunt.
Vnde omnes qui aderant
 tantus terror inuasit. ut iam
 ulterius prope ad tumultum acce-
 dere non auderet. seseque indignos
 arbitrabatur. qui tanti
 miris corpus uel a longe uide-
 debuisse. **P**roque ei leue est eos
 uelle oculis carnis uide: quia
 iam in illa celesti gloria cum reg-
 nat. **V**enerabilis igitur
 papa pelagius cuius iam sepe
 mentionem fecimus. ferens corpus
 beati perthomae stephanum. post-
 quam ad tumultum accessit. continuo
 beatus laurentius cogaudens

aduentu fr̄is. in vn̄a se colli-
gens p̄tem. non q̄i hospiti
s̄ uelud coheredi in edum ei
diuisit sepulchr̄ū. Et merito
cōmune possidet sepulchr̄ū:
qui nichil p̄zi h̄ac vita di-
lexerit. Illius q̄ppe cōgrega-
tōis beatus stephanus dysce-
pator fuit. de qua tactibz
aplozū legitur. qd̄ nem̄ lice-
bat aliq̄ habere p̄zi. s̄ erant
illis oīa cōmuna. Sed nos
quid iocūdius. quid uere-
tius in hac vita taliz copula
decatāe et psallere possimus.
q̄ illud dicitur. ecce q̄ bonū
et q̄ iocūdū habitāe fr̄es in v-
nū s̄. Habitat equidē corpe
fr̄es i vnū. quibus fuit vni-
mo et est mens et cor et aīa
vna. quibz vnus d̄ns. vna
fides. vnū baptisma. vnus
deus et pat̄ oīm. qui ē super
omēs. et per om̄a. et i om̄-
ibus nobis. Post hec autē
beatus papa pelagius. fun-
des orationē ad d̄m. et dep-
cans m̄res p̄ h̄is quos sipe
vius q̄ exanimēs cecidisse dicitur
vnius. Et temerario ausū ad qm̄
tumulū accedere p̄sumpserit.
p̄stane eos restituit sanitati.
Sed quid p̄fuit eos tā cito ad
salutē reuerti. quibus mors
tam p̄xima minnebat. Nec
vnus quidē sapuisse dicitur.
qui infra dēre dies ex hac vi-
ta nō migrasset. Hoc autē
cur acciderit ignoramus.
Occulta em̄ sunt iudicia dei.
Vnū tamē scimus. qm̄ nemo

ulterius nō dicā de tr̄sferedo
s̄ nec de vidēdo quidē beati
laurencij corpe locutus ē. Cipe
qd̄ valde mirabile ē. quidam
etā ex armis impatoris qm̄
solū tr̄sferedi assensū p̄bue-
rit. donec tumultū claudere
tur. q̄i frenetia detrahentes.
huc et illuc quadā infama
ferebatur. Vnde factū est.
ut nemo in tota vrbe mue-
ratur. qui vel tr̄sferre uel
let uel tr̄sferre volenti auxi-
liū daret. Et ego quidē er-
bitror qd̄ nisi talis necessitas
maubisset. hodie roma lau-
renciū non haberet. Postea
venerabilis papa magna cū
diligencia clauso sepulchro.
ne hoc tantū negotium obli-
uio m̄ tradatur. uolens i pos-
terū per omēs generationes
cōmendā memorie. hec quidē
de sue cōposiciois carminatu
mulo sup̄addidit. Hic duo
scōzū requiescit membra vi-
rozū. Stephanus ē alter.
sibi p̄ar laurencius. atq̄. Ito-
rū metis scandamus gaudia
xpi. Et celi ciues. semper
uiuamus in ip̄o. Qui cū
p̄re deus regnat per s̄cūla s̄cūla.
Hec autē lucius sc̄e romane
eccl̄ie archidyaconus q̄admo-
dū p̄ns vidit et audiuit.
breui sermone conscripsit.
Que et nos rogatu dom̄m
theod̄m eiusdē eccl̄ie archidy-
acom. materie ueritate in

ambus et per
la stū m̄m
p̄stulū diges
i passio
su
ass
bat
con
su
ep̄la
m̄mo qui ep̄la
p̄ fide. non s̄
sed sp̄i c
m̄s facit
m̄p̄ codicel
i ueritate m̄
i ueritate ut o
i ad edificacō
i singulis pl
uone beati h̄
i et m̄is. ca
i p̄ac̄ieq̄
i. Neq̄ ei
i salente m̄en
i nuda relex
i p̄p̄nā dep̄m
i p̄m̄ simplici
i fūm̄e abicta
i depecta. s̄
i magis int̄der
i uisū. Quic
i uisū m̄nus e
i. ne dū de
i r̄ificati. Et e
i codicē eius. ne
i dū nō ē p̄
i artificialiter
i tā dū. tā n

omnibus et per oia cōseruata
sola sibi immutatioe lacus
aliquitū digessimus: **Pro**
logi i passione scti tho
me epi.

Quia dicturus
sum. et cōmū
asserione cōpro
bata: et que in
cōsciētia et fide
hū p̄uētibus
quibz eplā nra dicitur
p̄mo quā eplā xpi sunt
per fide. non scripta atq̄
mētō. sed spū certius et eu
dētius faciūt argumētū.
q̄ in nro codicello. Sed uti
hā ueritatē nram ita condi
at apicius. ut omnibz p̄fici
at ad edificatiōe q̄ dicturus
sū: singulis placeat ad mi
tatiōe beati thome ponti
fias et mris. caritatis. hū
ilitatis. paciētiēq̄ exēpla sub
posita. Nam et panageti
cū fulentē intendimz. s̄ his
toriā nudā retere. non
odeporiū depingere. s̄ rem
gestam simplici explanāe:
nō fuisse abiecta. non pal
lāe depecta. s̄ uerū ueritati
magis intendere. q̄ sermonū
uenuitati. Quidq̄ em̄ dice
potuerit minus erit a laude
mris. ne dū de m martire
glorificati. Ut ergo a primo
exordiar eius. ne p̄ncipiū
faciā ubi nō ē p̄ncipiū
nec artificialiter iuxta poetā
nūc iā dicit. iā nūc debentia

dici. ita dictis dicēda cohere
ant. ne p̄ncipiū medio. mediū
nec discrepet p̄mo. dictisq̄
fidem facies. ueritas semp
comitetur ueritate. Sicut et
inquinū ē blasp̄hemāe scōs ul
derogāe: ita cont̄ ueritatē ali
quid addere inacceptū ē. Me
morā ergo p̄cipū mris tho
me silētiō p̄re nolui: s̄ offi
cio litterarū. calām studio. scrip
tularū māibus. doctrine lin
gua. sciētie oculis posterita
ti cōmedaui. Et licet eius de
scti uita a doctoribz officiosū
sime tractatā nō ambigamz
amōe tamē ipius cōpulsus offē
et ego qd̄ possum. A ueritate
autē nequaq̄ exorbitāe dispo
nētē. non suggillet aliquis
p̄sonā suā. aliter hūc m̄fectā
p̄cipiens quā ip̄e uellet.
quippe qui ante malus fuit.
fortitā correctus ē: qui autē
nondū corrigit. futurus ē
fortassis qd̄ iste ē. Si ergo de
sctō mris p̄ ueritate historie
p̄ ut actum ē differam: non
succenseat nec extandestat
aliqui de eis etiā m̄terseri qd̄
uerū ē. Hec ē nāq̄ sicut in
eccl̄astica dicit. historia: scrip
tozē omnia ueritatē postpone.
Sed si qui huius scti mris uita
melius tractauerint. nullū
facimz in hoc opusculo p̄ui
diciū. sed cadamus doctori
bz: ignoscāz qui legerint
impitē nre. studioq̄ dent. ve

ma totū offerēt qd potuit
licet volūtate suā m̄mplo
nequeat. **Passio s̄a tho-**
me cantuariensis epi et
miris.

Totus archiepiscopus et mater
thomas. mediocribus londoni
arū aiubus ortus. ita gradatim
ascendit. iuxta scilicet dignitate.
ut a paupe scolari in archidia-
conū p̄ficeret. deinde cancell-
arius regis effectus. in archi-
epi dignitate sublimaretur.
ut ostenderetur horū p̄fectu
graduū in m̄te. carne. mag-
nū p̄fectū virtutū futurū in
m̄te. Quia ideo a paupe ita
sublimatur a dño. ut tanto
plus amaret. q̄to de nichilo
magnificatus ē. vel ideo iuxta
pauli sententiā stulta mundi
elegit deus. ut cōfunderet
sapientes. infirma ut cōfun-
deret fortes. ignobilia et cō-
temptibilia et ea que nō sunt.
ut ea q̄ sunt destrueret. Et
hoc stulto p̄t̄ xp̄m̄ sapientia-
us. quid hoc infirmo forcius.
Quia qd̄ stultum ē dixit sa-
pientius est hoībus. Sed iste
stultus epi et infirmus. qua-
te forcius hoībus et sapientius.
In puerili etatula adhuc sub-
ditus. neq̄ multis p̄fuit.
neq̄ obfuit. q̄ adhuc impo-
tens fuit. Rōndū mirabilis
in aliq̄ grā. quus nā p̄fectus
a magnifica grā. Qualit̄
ē in ip̄o lumē latuit sub mo-
dio. pace ip̄ius s̄a m̄timabo.

Sicut ē grata ē quies post
labore. sicut placet refectio
post esuriem. sicut radiat
dies post tenebras. ita clar-
ant exempla bonorū p̄fatione
et collatione antecedenti ma-
lorū. Quis paulo seuior. que
magdalena dissolucior. At
tamē alt̄ uas electiōis dñi et
doctor gentiū exstitit. alter
vero p̄mo iuxta penitentię
exemplū fuit. Ille nimis
aplozū in numero. max-
imus in grā. illa aplozū
apla. Quis ergo desperet.
Neq̄ p̄sumat quisq̄. Res-
piciat malus ad paulū et
maria. timeat bonus iudi-
cis sententiā. Nec hoc dico.
q̄ beatus thomas aliqui ma-
lus fuit uel p̄terius exstite-
rit. s̄ q̄ bonū qd̄ egit ali-
quado nichoauit. Rōndū
ē beato thome fuito petro
per fidē. dixit ih̄s sequē
me. nodū ficturo paulo per
spem. sufficit tibi grā mea.
nondū ficturo ioh̄m per ca-
ritatē. sic volo ut maneat
donec ueniam. Adhuc oīa
grā dimisit liberā in d̄ger-
to. et dñs c̄pedit super a-
sine pullū qui erat sine ui-
go. Sed ueniet ueniet dies
illa in qua dicitur tibi tho-
ma. cū pes uimor cingebas
te et ambulabas ubi uolebas.
in p̄mo autē ē. ut alius
te cingat. et ducat quo tu nō

vis. Sed iam historia psequimur.
Pater et mater eius. **2m**
 iusti ambo coram deo. in
 fide stabiles. in spe perseveran-
 tes. in caritate ferventes. in
 elemosinis affluentes. in hos-
 pitalitate puerientes. deum
 timentes. et omnes homines pro
 christi honoribus. patri quomodo
 dum sibi. et iuxta facultate
 suas ceteris affluentem largi-
 tate profusi. in sermone pru-
 uidi. in consilio prudentes.
 in ope bono pollestantes. et
 in hoc mundo querulo. sine
 querela conuersantes. Illi si-
 quidem ciues ludomefes cum
 cent. non gloriabantur in
 mundi vanitatibus. sed se suis
 mediocritates modum in omnibus.
 et mensuram ponebant. con-
 cupiscentiam trimodam a vita
 et conuersatione sequentes.
 manibus suis laborabant ut
 haberent unde tribuerent ne-
 cessitate pauperibus. In casti-
 tate coniugali degentes. in fa-
 cie torius populi quasi fidei et
 sive videbatur. cui se in sua
 verpent. qui viciniam excepta
 debiti solutione pro diaboli
 temptatione. et propter spem sobo-
 lis conuersabantur. audientes
 apostolum dicente. ut qui habent
 uxores. sicut tamquam non habe-
 tes. Dignum profecto erant. ut
 ex talibus patribus nasceretur
 et filius. qui bonis eorum

moribus patris factus. et a mag-
 nifici quam pueritatis. et in sci-
 tate precelleret. Volent enim bo-
 nos patres boni filii imitari.
 et e regione sicut argumeto
 a conuictu didicimus. malis ma-
 li conformari. Unde dominus ad
 litteram de bonis et malis ait.
 Non potest arbor bona fructus
 malos facere. neque arbor mala
 fructus bonos facere. Unde
 et quidam gentilis poeta ait.
 Scilicet expectas. ut traudat
 mater honestos alios mores
 quam quos habet. Utile por-
 to filiola turpe. uetule produ-
 cere turpi. Erosio autem ut
 ait salomon. gloria patris est
 filius sapiens. et iterum boni
 filius letificat patrem. Sed et
 ceteri beati thome progenitores.
 eiusdem fidelitatis. caritatis.
 elemosine et liberalitatis insig-
 ne proferebant. ut nullus eorum
 abicitius armis notaretur elo-
 gio. ne in catalogo generationis
 eius aliquis inueniretur. cuius
 macula pagaretur in posteris.
 nec tradideretur iniquitas. ve-
 rum de radice non oleastri. sed
 pinguis oliue et dulcis eiusdem dulcoris
dulcoris. primo maioris suc-
 creuit et adoleuit sicutulus
 beatus videlicet thomas. qui
 florere incipiens in nativitate.
 qui defloruit in passione.
 reflorescens vero in glorifica-
 tione. fructum fecit. primo sus-
 cepit centuplum. Sed ut plus
 dicitur. fecit et suscepit. Iuste

pit in gloria sua: fecit in mi-
seria nostra. Suscepit in etermita-
te sua: fecit in conuersione nos-
tram. Suscepit in sua consum-
matione: fecit in nostra inchoa-
tione. Quod ei ipse suscepit: ipse
nouit: quod in nobis fecit: nos
assidue degustamus. Ut ergo
ad hoc quod ipse et fecit et susce-
pit: competenti ordine pueni-
amus: incepta reueramus his-
toriam.

Batus siquidem thomas
talibus oriundus existit
parentibus: qui inter sanctos
et infimos: medium utriusque non
minimo habebatur honori. Qui
dum adhuc infans materno de-
pendit ab ubere: future bea-
titudinis praesagium praesignabat:
factus uero puer et adhuc tu-
tele deputatus: idem omnine-
cius prononabatur. In infanci-
a iam ei uix natus: non querula
erit: non clamorosus: non lacri-
mosus: non uagibus tediosus:
sed mitis admodum: sed pacatus:
non festenimnis crepundis de-
lectatus: ut iam tunc diceret
inchoatum in eo future maturi-
tatis praesagium. Extremus
autem in puerit: non cupidus:
ut in tali etate assolet: non
auarus: non mobilis apparuit:
non circensibus ludis intentus:
non praesax: non edax: videba-
tur. Adolestentis autem in iuue-
ne: non superbus: non uanitati-
bus deditus: non laudis auar-
us: non lubricus: non luxuri-
osus: non uimolentus: non
symbolis intentus habebatur.

sed iam tunc proferebat: non solum
in mente uerum etiam in facie:
eximium continentiae et paci-
entiae deus. Disciplinam abbo
ergo litteris traditus: celesti
uocatione docibilis erit: in ge-
nito pollebat: audita memo-
rit retinebat: et de die in
diem in scientia proficiebat.
Cito ei dicitur quod docetur:
ubi spiritus sanctus doctor est. Pul-
li uero in scholis mirrabatur:
maiores et doctiores uene-
batur: minores uero tuebatur:
et ab omnibus diligebatur. In
facie erat angelicus: in sermo-
ne affabilis: in consilio sta-
bilis: in moribus liberalis.
Prior omnibus ad obsequium
tardior ad malignandum: ut ex
emplum illud patriarchae ioseph
illi probabit: competere quo
dicitur: filius accipiens ioseph:
filius accipiens et deorum
aspectu. Ita diligebatur ab om-
nibus: ita fouebatur: ita laudaba-
tur: et ipse uersa uita omnes
hominum diligebatur et uenebatur.
Tale profecto esse debet lucer-
na supponenda candelabro:
que radios claritatis suae: non
solum in una domo: sed toto dis-
funderet mundo. Cum ergo scia-
ribus litteris et diuinis mi-
bueretur: ut qui iam in fons-
te imbibeat sapientiae: uolens
quod ipse accipere ceteris comu-
nicare: ut iuxta reuelationem
iohannis: qui audit dicitur ue-
ni in scientia

condita nulli
magis
apud
deum
grati
in seculo
corpe
de
Et au-
positum
ut ubi
et scilicet
Per
fuit
comparat
quas legis
auditor
epistolam
um
lites
ut amicos
ut hostes
non tantum
ad penitentiam
semp
si spualit
idem semper
publ
pauat
penite
parates hortat
in uiuos conua
debellat
lappu
lappu
bonos ut
monat
In om
sub: hui
comites
illis metul fa
disponebat:

abstondita nulla utilitate ee.
 pmo magis sui detrimentu:
 delibauit apud se no slo m
 letie sed deo. Adiuuctus at
 theodebaldo archiepo cantua
 riensi: in slo quide conuersa
 tus corpe. cu deo mente conuer
 sabatur. Et aute secretum
 metis ppositum celaret: eo
 accessit: ut ubi qd in tumul
 tu et scilicet gloria se facilius
 occultaret. Per tamen inter
 scilares. s. int. etuasticas per
 sonas comorandu iudicabat:
 int. quas legis diuine non
 regnis auditor. s. impiger
 factor. episcopalia ptractauit
 negotia. una etuastica expo
 nebat. lites dirimebat. vir
 tutes ut amicos nutrebat.
 vicia ut hostes expellebat.
 crimina no tantu psequabat.
 qtu ad penitencia puocabat.
 instruens semp iux aplm
 pualit. qd spualit. huilismoi.
 considerans semp in ne et ipe
 teptaretur: publica publice
 arguebat. priuata corrigebat.
 satagebat: penitentes consolaba
 tur: peccates hortabatur: effra
 tos in viuos conuertebat: ob
 stinatos debellauit. stantes
 conspidauit. lapsos suble
 nauit. lapsiuos ne caderent.
 tenuit. bonos ut pseueraret
 monuit. In omibz quoz
 iudicis suis: huilitate et mi
 sericordia comites habuit. In
 ne illis nichil face nichil di
 cere disponebat: nichil sine

piuidia iudicauit. nichil
 sine consilio psumpsit: nichil
 impetuose uel impbe fe
 cit. nichil remisse ptermisit.
 Ome facendu iuxta consiliu
 salomons tercio p cogitans:
 ome factu ne in oculis distric
 ti iudicis displiceret districte
 exannas. Socijs quidem et
 mense et officij in negotijs
 ptractandis lucris mhnantibz.
 ipe cogitans sententia be
 ati iob qd nudus egressus eet
 de ventre matris sue. et nudo
 reuertetur illuc. quo eu voca
 re deus disposueat. et iuxta
 psalmista cu interuet non
 sumet omnia neq descendet
 cu eo gloria eius. exauisit
 manus suas ab omni mune.
 floccpendes qd omnia her tu
 um suu et meu per que
 vniuersa mala uenerunt
 in terra comunitate gaude
 bat. **Ca. m. m.**
Quom de mensa ar
 chepi cotidianu su
 meret stipem. et de
 thalamo indumentu suffice
 credidit sibi: dicens uel ma
 gis cogitas cu aplo habetes
 alimeta. et quibus tegamur
 hys contenti sumus. In cau
 sis aliquibz pctoria comis
 sione aduocatus interpel
 latus. uel vicaria ptate iu
 dex delegatus. nulli graua
 nim exstitit: semp verita
 ti consensit. semp falsita
 tis inimicus fuit. In quid

autē exterius qd̄ uisus uel
m̄e uel caritati uel pietati
uel paciēcie uel continēcie
uel parsiōme refragari
uideretur. cōsuetudina tamē
sana semper. Intencio semp̄
mūda habebatur. Exterior
bus p̄fecto sc̄li in ymaginibz
interiora celauit. Latuit cō
in ueste sc̄lari clericus. in
publico monachus. in con
dione religiosus. in tumultu
solitarius. in diuicijs egenus.
in seculis ieiunus. in mul
tos solus. in carne incorpore
us. in corpe maritus scriptus.
in terra celestis. in corrupta
one impassibilis. Siquidē
ut ait gregorius nazarenus.
duo sūt in celo que terris
nō possit. deus et angelus.
tertiu in terra. scilicet xp̄i
nus philosophus. In ur
chaldeoru habitans beatus
thomas cū abrahā. s̄ euades
cū eodē secessit in aram. ha
bitatus postea in terra cha
naan. Sua nō quesuit. q̄
sua tam affluēt distribuit.
Daturus et carnē suā p̄ xp̄o.
quid negaturus erat xp̄o.
Cuiusq̄ em̄ pally uel tu
mce. uel alterius peculij uel
pecunie auarus ē. nūq̄ sue
ip̄ie carnis p̄dignus erit.
Primus gaudis ē sua dāe.
secūsus seip̄m. Illud cōmū
us ē. hoc specialius. Illud
bonoru et maloru. hoc tantū
perfectoru. Siquidē et mū
di philosophi sola reliquerūt.

qui se sibi tantū reseruauerūt.
Hinc ē qd̄ ille thebanus gra
ton philosophus. cū ad philo
sophandū pergeret. diuici
as habūdantissimē. que sibi
erant pietat. dicens nō simul
philosophari posse. et diu
cias possidere. At nichilom
nus uidens detrimētū in di
uicijs ē. nō questū aurū
et argentū et lapides p̄iosos
et ceteras facultates suas pie
cit in mare dicens. Abite
in p̄fundū pessime cupidi
tates. mergam uos ne mer
gare a uobis. Istia cōtemp
serūt. s̄ q̄ p̄ humana laude
uel sine scientia fecerūt. et
se et sua p̄diderūt. Non
sic fatu non sic. Omnia
causa ē omnia relinqueri.
s̄ non vnus tantū modus
hoc exequedi. Qui p̄ter
xp̄m hoc facit xp̄ianus ē.
qui nudus xp̄m nudū im
itatur philosophus ē. hoc
fecit beatus thomas. s̄ non
statim oīa reliquit. nec simul
oīa distribuit. Geneale p̄uer
biū ē. Nemo repente fit su
mus. Primo dicit possi
dere. deinde possessa cōtemp
nē. Et sp̄us simul id est in
fine oīa libenter cōtempserūt.
que transitorie possidentur.
non statim tamē ex quo pos
sedit dedit. Quare. Vo
lunt dedit illū dāus. plura
possidere. et ad quicquid glo
rie sue plura relinquerūt.

Tamē ex do
p̄tari. et
uideret reddi
sua possent. qu
sua supersed
tunc facultas
p̄ca. Verū
que ait. D
in intrare in
ad uerbo my
moto. temp
no difficultatis
mū diues uel
p̄cultate reg
uaut. Reg
qui legit
sua siquidē
et uolēt
s̄ iustus uir
p̄us et pecc
uāt. Et er
beati thom
s̄ renūciatio.
mo. **Tamē.**
Expede aut
quo tantū
re p̄ postulāt
umate. archiep
ad quāscūq̄
p̄: beatus th
in bonis pollex
in archidiacon
s̄ rogatur. In
aduit stat et
s̄ facit secretū
uāt. oculis uer
p̄tēs. soli deo
dicens. cū ma
et cōtēptans s̄m

Cum a ex donacione archiepi
 capitulari et aliorum plures
 haberet redditus. qui ei suf-
 fice possent. quibus copendij
 causa supersedemus: acuit
 tamen facultas. ut crederet
 gloria. Verissima e dñi sente-
 tia que ait. Difficile e diu-
 tem intrare in regnu celoru.
 Sed verbo impossibilitatis
 amoto: temperantia e ser-
 mo difficultatis. Quis em
 vniq diues uel pauper. sine
 difficultate regnu celoru in-
 trouit. Reg a coronabitur.
 nisi qui legitime certauerit.
 Regnu siquidē dei vni pa-
 titur: et violenti capiunt illud.
 Et si iustus vix saluabitur.
 impius et peccator vbi pa-
 rebit. Et ergo copiosa
 est beati thome rei fami-
 lis renūciatio: acuit pos-
 sessio. **Cap. v. m.**
Recedite autē archydia-
 cono capitulari. p̄muer
 p̄clero postulate. p̄plog ac
 clamate. archiepo theodopal-
 do adquirete. p̄mmo pele-
 gete: beatus thomas quasi
 qui bonis polleret moribus.
 in archydiaconatu feliciter
 subrogatur. In quo sumope
 studuit sicut et in p̄uore con-
 uersacione secretū suū omnes
 latere. oculis vero s̄m̄ dei
 patere. soli deo seruendū
 eē dicens. cū moysē diligens
 et contestans sine m̄missioe

testimonij constiēcie p̄rie
 et non aliene: nulli vniq̄
 alij q̄ sibi plus credens. dese-
 dicens cū p̄sua. secretū meū
 michi. secretū meū michi.
 Secretū suū sibi ut tuū tibi:
 ut om̄ sibi. Quisq̄q̄ em̄
 sibi vult uel sibi morit̄. uix
 illud. Gloria mea alteri dabo.
 s̄ nec pena possum. Consi-
 lens ergo beatus thomas. et
 seipm̄ considerans. in archy-
 diaconatu suo soli deo et sibi
 manifestū studuit. sibi tamē
 displice ut placeret deo. recules
 illud apli. si adhuc hoibus pla-
 cerem xpi seruus non eē. Si
 ne offensa conuersas in se. sine
 querela ad p̄mos. Quippe
 primus p̄fectiois gradus est.
 custodia sui. sedus n̄ma p̄mi:
 tercius caritas dei. Primus
 innocēcia. sedus beneficia.
 tercius diligēcia. Sed q̄ homo
 videt in facie. deus in t̄tuetur.
 autē cor: qui solus nouit cor-
 da hōm. intelligens uix psal-
 mista cogitaciones hōm de
 longe. et secūdu alij. scrutans
 corda et renes: qm̄ beatus thomas
 m̄rtū potuit. mudo latere dis-
 posuit. alius intus fuit. alius
 ext̄ apparuit. nō paries deal-
 batus. nō fermētō phariseorū
 corruptus. nō sepulchro mor-
 tuorum assimilatus. nō i ag-
 no lupus. non sub vellepe ver-
 sctus. s̄ se suaq̄ dissimulās.
 eē maluit bonus q̄ videri. p̄-
 uipendēs dici malus. Na et

Dñs dictus e samaita. demo
mū habes. **V**idens autē dñs
cōstanciā famuli sui pbavit
eū adhuc certius. s̄ grā dona
uit habūdācius. **I**am eī illū
toti mūdo exposuit. diuicijs
arcūvallauit. delicijs tēpta
uit. honoribus aplauit. **E**t
quid fecit? **N**on est cōbustus
m igne. nō e submersus m
amne. **Q**ui eū per talia tēp
tauit. faciēs eā cū tēpta gē
puētū ut sustinet. ab om̄ibz
mōncijs custodiuit. **I**a
eī affabilitate bñ thome. et
m̄dustria. liberalitate. et au
rialitate cōgnita et cōperta.
ut q̄ eēt hilaris ī vultu. m̄
tis m̄ alloquio. hūilis ī obse
quio. p̄uidus m̄ consilio.
distributus m̄ iudicio. fidelis
m̄ cōmisso. ad palaciū regis
hemria videlicet sc̄di. ip̄o
rege postulante. archiep̄oq̄
iūto p̄ntante ascitus est.
In denuo ad cōmēdacionē
future glorie dico. s̄c̄lo mili
tare plus solito potuit. s̄ x̄po
malluit. **C**ancellarius q̄ effec
tus tabelle signifer. m̄tāntā
amicū a regi. ulnctus est.
ut voluntate regis iunctus e
m̄ ammo portaret. ore re
gis loqueretur. regni negotia
ip̄e disponeret. p̄moueret
quos vellet. deponeret quos
vellet. quidq̄ lubet fieret.
quidq̄ p̄hiberet deficeret. et
sic virgo ad hoc naturalit̄ p̄do

nea. ip̄m̄ innocētia cōstā m̄
geret loto suo et duceret quo
non vellet. eaq̄ p̄ter mag
nā mundiciā magnatorū cōn
se excitauit. **I**n tanta autē
potestate posito. tanta glori
a. et dignitate p̄dito. p̄stina
remāsit hūilitas. m̄lata ad
hesit libertas. et cognata libe
ralitas. **S**emper om̄es casti
tas et cōsors caritas. m̄dū
due ei cōmites singule virtu
tes. sexaginta videlicet for
tes ex fortissimis isrl. anbi
entes lectū pacificā n̄i. vni
cuq̄q̄ ensis sup̄ femur suū
p̄ter timores nocturnos.
Semper veritas m̄ ore p̄us
erit. **S**emper falsitas abeat.
Et si fortassis aliqui tēptat̄
carnalibus desiderijs. sed nec
ē abstractus nec illectus. **E**i
eī secūsus sampson om̄m̄ pec
catorū vniūla ex odore ignis
id ē sp̄us sc̄i dissoluit. factoz
m̄p̄etu m̄ hostes saluet. vi
cia p̄secutus ē amalech usq̄
ad m̄m̄cionē. **N**ō pep̄it
gladius aoth. vtrāq̄ manu
utentis p̄ dextera. **C**uq̄ bñs
thomas tante eet p̄tās. sup̄
pedit eū deus a tumultu ciuis
libet mortifere actiois. **S**ed
q̄ nemo sine p̄cō est. nec
eā m̄fāns cuiq̄ vita ē vni
die super terrā. si quid m̄ eo
fuit purgandū. nichil tamē
tamē t̄stāndū. **S**icut q̄
opus arserit. det̄m̄ētū pa
ctur. **S**i quid m̄ eo ep̄m̄

adū: nichil
quod fortasse
magis et
nichil tamē
ma sp̄us
Et licet m̄
non sc̄di
nec solū
magis flag
m̄ozibus
nebat. **C**
melius
sc̄di ut ion
Opa a
diserte se
potent. **I**bell
machina
no disposuit
adquisi
sc̄di sūt m̄
H̄ns ep̄m̄
ad alia anhe
me ē ad t̄nc
sc̄di h̄ pan
ep̄m̄us sp̄us
v̄da p̄m̄sc̄di
Orm̄e r̄
cū p̄ibus
dodebaldo c̄tu
m̄ arapollit
sc̄di orbata. lam
lucet ī fronte
nō ē visum m̄
memie nō gē
m̄s. fluctu
et c̄tēa orna
m̄oluta
de esse nō po
p̄m̄tatu

nadu: nichil dampnadu. In
 quid fortasse egerit i quo e
 vanitas et p̄sūp̄sio spūs:
 nichil tamen in quo eet blas
 phemia spūs sc̄i id e malicia
 Et licet in carne vivebat
 sed non secundū carnē milita
 bat: nec solū a criminibus et
 a magis flagitijs. sed etiā
 a minoribus q̄i vas elcioms
 abstinebat. Consiliū eius ut
 chusi. melius q̄ q̄chytosel:
 sp̄catus ut ionathe. opus ut
 abysai. Opa autē eius q̄ fe
 cit q̄ diserte se habuit i pace.
 q̄ potent i bello. q̄ta i hostes
 regis machinatus e. q̄ta in
 regno disposuit. q̄ta ex te
 rione adquisiuit: nōne her
 scripta sūt in noticia singu
 loru? Hys ergo sup̄sedeamq:
 q̄ ad alia anhelamus. Et q̄
 sup̄ me e qd̄ tractabitur. ma
 ioris studij pandeda sūt vela:
 lapidus smus metis. et in
 uocanda maiestas trinitatis.

Omnite itaq; **Cam**
 cū p̄ibus suis **vj.**
 theodebaldo catuariensi archi
 ep̄o. metropolitana eccl̄ia pas
 tore orbata. lamina aurea nul
 luxit i fronte. rationale
 nō e visum in pectore. sup̄
 humerale nō gestabat. in su
 meris. siluebat t̄nt̄m̄nabu
 la: et cetera ornamenta ponti
 ficalia inuoluta sūt. Sed qm̄
 diu deesse nō poteat i que to
 cus xp̄iamtatis anglie iura

respiceret. nec poterit filij
 sponsi diu ieiunare ne percl
 rent: totus clerus totusq; cō
 uetus. iur̄ eccl̄iastica decreta et
 sanctita canonū et cantuari
 ensis eccl̄ie priuilegia. dignū
 sibi p̄fici a rege postulauerit
 pastore. Quisus ergo ex qm̄
 locū sublimadi quē amauit
 muenit. archydracōnū can
 tuariense. et suū cancellariū
 i pastore p̄posuit. cōmedauit:
 suscipi monuit et p̄cepit. Et
 qm̄ videbatur minus religio
 sa eē p̄sona. ut que i seclari
 habitu usq; huc lateat. nec
 vnq; habitū religionis idueat.
 et ad tantū gradū minus p̄do
 nea: libent̄ respueret si aude
 rent. Sed q̄ regis et d̄ni vo
 luntati. aduersa fronte resistē
 titū nō e: sollepm̄ elciom
 ep̄oru et ip̄i anuerit. In
 tronzatus autē in debitum
 honore. quē minus canonicē
 adeptus erat. i manibus su
 m̄ pontificis alexandri. ca
 nonice postea et volūtarie
 sicut sequēcia declarabit di
 misit i resignatūq; et ip̄o
 ritū vix coactus et aplica
 auctoritate constrictus tere
 pit. **Cam vij.**

Promotus ergo et in
 tus atq; sacre unctionis
 sanctificatione et cōsecratione
 delibutus ita p̄fecit. ut eate
 nus vixisse p̄ nichilo et q̄
 hucusq; semper moreretur.

et nunc vitæ incepisset: ita
tempus vite amissum redi-
mere satagebat. Itaque subito
totius perfectionis culmen arripuit:
quod in castro moreretur. **Ubi**
quod prius habundavit delictum
postmodum superhabundavit et
gratia. ut dixeris spiritum sanctum in spe
colube in eam descendisse et
mansisse super eam. meritisque
illud platonem primo christum
cum. scilicet veram philosophiam
esse meditationem mortis. Et
illud iheronimum. Facile hec
omnia contempnit. qui se semper
cogitat mortuum. non aliam
sapit sed timuit. Ervensque
uictis tunc et veterem homi-
nem cum actibus suis: induit
nouum qui secundum deum creatus.
creuit in agnitione eius: a-
bulasque in nouitate vite. no-
uus homo effectus est. mutatus
in partem alteram. Vere alterum
que alterum: quia omnia in conscientia
conuersa sunt. **Iam** enim supbia
expulsa adstetit humilitate.
superfluitas prescripta ingerit
paupertatem. prodigalitas eliminata
inducit frugalitatem. luxus
abstinentiam. libido continentiam.
effusio seueritatem. vanitas ma-
tunitatem. curiositas quietem. in-
constancia stabilitatem. immoderatio
temperantiam. omnis illicitus
motus animi honestatem: et omnis
vitiosus contumescit. scilicet contemp-
tu. **Quia** enim affabilior in e-
loquio. hilarior in dato. ser-
mior in vultu. parior in cultu.
moderatio in sumpu. sedulior

in oratione. plerique in contem-
platione. sollicitior in predicatione.
in tribulatione patientior. in mi-
seris copacior. in misericordiis
dignus. in elemosinis affluens.
in uacillata tardus. in remissione
primus. in uerecundia promptus.
in mansuetudine totus. in subueniendo pius.
in fide firmus. in spe certus.
in caritate perfectus. **Hec** est
mutatio de terrene extelst: hec
sunt mutatoria quibus induit
ihesus sacerdos magnus filius
iosedech precipite domino. hec est
mutatio habitus thamar se-
deth in uiuo. hec est mutatio
vultus dauid impingentis et
predicantis ad portam ciuitatis
cora actus: hec est fragrantia
vestimetorum valde bonorum equi-
quibus induit non equum sed
iacob brassimilata odori agri-
plem benedicti a domino. **De-**
beatur siquidem equum. si acce-
pit ea iacob: unde et a patre
benedicitur. Amisit equum pri-
mogenita sua: que premeruit
iacob. **Hoc** est quod apostolus ait.
Bonus odor similis deo. **Ha-**
bens ergo archipresul non et
martir unctione a sancto. acce-
pit oleum gaudij per luctum. pal-
lum laudis per spiritum meritis. per
frangens per uiuum littere in
thagorice. tam subuersum
et inclinatum contempnes. per
erectum et in celum usque tendente.
iter arripuit: dicitur cum apostolo.
Non habemus hic manentem
quiritatem: sed futuram inquirimus.
Et iterum. **Quia** conuersatio

et multa
perterere neq
fatu comuim
illa sen
diuideb
quis exig
dicens
hanc. nunc
nunc nunc
mutet dnos
Sed
relebat il
oportet
ed. castu
ornati m
hospitali
et to
partu subdit
lectudine p
planaa ma
abatur. argu
parando. ne
lupus inuag
peret: sed as
opposit
plurim p d
certamine
actas
etna facta
na confite mabe
veridicabat
dicit. dicitur
mpos et rebe
mehis sententia
mudit aute
felicitati eius
et membra sua
m. fug
dei exultant
m. ang

celis e. **C**umq; ex redditibus
 suis multa priuata posset
 exercere negocia. oia tamē
 fructū cōmuniōi impendebat.
 iuxta illā sententiā actū a p̄lo
 r̄i q̄ diuidebatur v̄manq; p̄
 put opus erigebat. nichil
 v̄rū dicens. qd̄ p̄cto mo
 bilis hore. nūc prote. nūc p̄no.
 nūc vi. nūc morte sup̄ma
 p̄mittet d̄nos et cedat in ce
 teā uirg. **S**edulo ī mēte et o
 pe recolebat illā apli senten
 tiā. **O**portet ep̄m in rephē
 stibile eē. castū. sobriū. pru
 dētē. ornātū moribus. pudē
 ti. hospitale. nō v̄moleptū.
 et cetera: et talē se erigebat.
P tanta subditozū. **V**ij. . .
 sollicitudine positus. summa
 v̄mplancia magna q; opa solli
 citabatur. arguendo. incepto.
 obsecrando. ne quis periret.
 ne lupus inquit v̄mens oues
 diriperet: sed ascendens ex ad
 uerso opposuit se oīmbus hos
 tibus in lūm p̄ domo isrl. et
 in certamine virilē agom
 zabat. etiās sustentabat
 iura eccl̄astica auctoritate
 sua confirmabat. **A**missa v̄
 m̄ vendicabat. ablata r̄pug
 nabit. d̄minuta restituebat.
 impios et rebelles anathe
 matis sententiā cohercebat.
Inuudit autē dyabolus tan
 te felicitati eius et p̄uertū
 et membra sua in iudie f̄aib; **A**
 accensa. in suggillatione vi
 ri dei excitauit. **Q**ue deroga
 bant ei in angulis. obloque

batur in cubiculis. misdiabat
 quibus poterat modis: draco
 nes in abscondito. leones in
 aperto. **S**edebat in misdiis
 cum diuitib; in occultis. ut in
 terficeret innocentem. **S**ed
 quid fecit agomista n̄r. **Z**elus
 domus dei comedit eū. m̄cen
 dit eū. absumpsit eū: et ideo
 ep̄bra ep̄brancū ceciderūt
 in eū. **H**oc ergo zelo zelatus
 v̄lm̄ dei. optauit anathema
 eē a p̄po p̄ fratrib; suis cū aplō
 et deleri a libro dei cū moyse:
 ut v̄li d̄mitteret̄ offensa.
O q̄ta de dei m̄ia p̄sumptio.
O ptabat p̄ x̄po separari a x̄po:
 p̄ x̄po. nollet habē x̄pm̄. deleri
 a libro vite. ut tenacius scri
 beretur in libro vite. **R**enol
 uensq; illā sententiā apostoli
 qui ep̄scopatū desiderat bo
 nū opus desiderat: cū primo
 honore sitiret nō labore: nūc
 e regione opus nō opulentiā.
 onus non extollet̄a desiderauit.
Monensq; se exemplū: in se
 retozquebat illud apli. **I**m
 itatores mei estote: sicut ego
 x̄pi. **S**icut nichil docuit qd̄
 non fecisset. sicut ordo docē
 di postulat: sed versa vice
 qd̄ ordo nō postulat. multa
 erubuit docere que nō erubuit
 facere: militans deo ī occulto
 sed nō ad occultū: p̄mmo ad
 hōm̄ et angelozū cōmune
 spectaculū. **J**am eī qd̄ egit
 occulte in cubiculo. qd̄ abscondit

etiam in multis secretis: super
tertia predicatum est.

Tertea regnante gloriosissimo
rege anglorum henrico secundo.
quieuit terra a pombus.
pax et securitas erit a latro
mbus: euigilauit iusticia. re
staurabatur sanctorum edificia.
Cantum et iubilatio audiebatur
in clero. uox gaudij et leticie.
uox sponsi et sponse. uox
mole et lucerne. concubabat
in choro. uox laudis et gratiarum
actio in uniuerso populo. **Q**ui
mebatur homicide. tenebat
fures. suspendebatur latrones.
trucidabatur rex. pallebant
perfidij. fugiebat consilij: eia
dicabatur de terra uiuentium cri
mposi. **E**gressa est tamen a
quibusdam iniquitas: quoniam an
glorum terra in domita et gens
effrens. nunc potest purga
ri a latrombus. **S**ed obside
bant exitus uicium et lustrum
fearum et condensa nemozum:
et transientes quos intercipere
poterat. aut trucidabat. aut
pemis affectos spoliabant.
Inter quos tam presbiteri quam al
terius ordinis clerici. deflexis
dico multum sunt. **E**t ad gra
uius fero. ad nocendum alijs illi
ferociores erant. qui ablati
tunc ab alijs. et palia relin
quere debuerunt. **S**icut enim
difficile muemuntur meliores
quam qui in ecclesijs profecerunt: ita
difficile muemuntur deterio
res quam qui in ecclesijs ceciderunt.

Captis ergo quibusdam latro
nibus qui se clericos esse fateba
tur. et ordinati erant licet pri
mum. profatus rex tam cler
icos illos quam laicos ante tribunal
suum assistere fecit: et manifeste
reos sine audientia dampnabat
alios iudicabat. **H**oc autem
solum optentu iusticie facie
bat. **P**er solum clericos reos
uel criminosos ita iudicabat.
sed etiam innocuos similiter
iudicie presumebat. **Q**ui
nullatenus licere. primo
dignitati etate et suis deurens.
et sanctis canonum resingua
arripit. **S**ummus opposita
auctoritate sua dicebat: et
uehementer reclamabat.
Ecclesiasticum ergo profonari
causa se periculo exponens:
sententiam minabatur. si quis
iura ecclesiastica contumneret.
His de causis ergo scitatus
ad tribunal regis. securus
et impaudus curia adijt:
sed nulla de aliqua ecclesiastica
iurisdictione. ibi accepit a
rege questionem. **D**ictum est
autem ei de baronia sua. si ali
qua oriretur his aut contropu
sia in curia regis debere res
ponde. **C**ui tenuerit et con
dicet quoniam curia nequaquam sibi
appendit: obiectum est etiam de can
cellaria regis phabita debere
rationem reddere: et aut iudici
um subire. aut quod exigetur
reddere. **Q**uo dicere a laicis p
sonis et in laica curia se nulla

admittunt iudicium: insurge-
 tes quidam epi. pcepto regis
 eum iudiciale accingebatur.
 Eo autem non ad quiescere hos-
 pium adijt: ibique vigilando
 in orationibus pnoctavit.
 ut dñs de se quidquid iube-
 ret faceret tantummodo etiam
 sua a consuetu malignanti-
 defendet. et a rugietibus
 patris ad eam ptegeret.
 Post triduum vero audito. qd
 eum accusasset epozum et quozum
 da magnatorum conciliabula.
 et in nocte ipsius conspiciasset.
 celebrato diurno officio. et
 dñico corpe et sanguine pcep-
 to. ad lecta dei sacerdotalibus
 insignibus insignitus. cruce
 ppris manibus gestans effigra-
 lem. cuius signa spiritalia as-
 sidue gestavit in corpore. sa-
 tatus iterum usq; ad aliam ppe-
 tuit: et alacri vultu. rube-
 reda facie eadem qua prius auc-
 toritate impavidus impeteci-
 tus sperans iam adesse quod diu
 concupiscit. se regi pntavit.
 Interrogatus ab epis. cur
 armato coram dño suo veniat.
 respondit eum nullq; sine
 hñs armis lupra pcedere de-
 bere: neq; indignum esse sig-
 num dei summi gestare signu-
 fer. neq; terram regis maies-
 tati derogari. si summi regis
 considet. Cuius multis modis
 impetetur. ita discretè pru-
 detet et sufficienter respondit:
 ut dices impletum in illo qd

dñs pmissit testibus suis. **C**u-
 steteritis ante reges et pñdes:
 nolite cogitare quomodo alit quid
 loquamur. Non enim vos estis
 qui loquimur: sed spūs pñs
 vñs q loquitur in vobis. Et i-
 terum. Ego dabo vobis os et
 sapiētia: cui non poterit re-
 sistere et condicere omnes aduer-
 sarij vñi. **M**eliorq; illi asseri-
 bitur faciendissim demostenes
 illa comendatio. **Q**uid si au-
 dissens ipsam bestiam sua ver-
 ba resonare. **E**t illud evā-
 geliat. **Q**uāq; locutus est sic
 hō. **V**ere nō hō sed spūs.
Otestabatur et indignū esse.
 pñem a filiis. **P**latū a subditis.
 pastore ab ouibus. aut accusa-
 dū esse aut iudicandū. **E**t si quō
 accusandus. sed nō ibi. **I**pm
 q; neq; ubi accusabatur. **N**eq;
 a quibus. neq; sup quibus im-
 petebat. vlla accepturū acu-
 sationē. vel iudiciū pñolatu-
 rū. **I**nsurgētibus autē qui-
 busdā viris belial. ut naboth
 iezrahelitem iudicaret. et ex-
 terminaret: vir dei appellaci-
 onē faciens. et statim qm
 punctu itineris psequens.
 et causā suā audiat. domū
 pape et iudicio pñelans. in-
 quitati cessit et recessit. **I**n-
 sultatibus vero omnibus et acci-
 matibus virū impiū. crudelē.
 infidelē. pñrū. regis et reg-
 m pñtozem. nō debere liberū
 dimitti. s; coartari ul' ex-
 ter

mitari: peperit et dominus ter-
timens deū en altera vice. **R**e-
cordatusq; mo po martir nri
tempis. semei lapide mittere
tis con dauid et expbrantis.
et pacēne ipsius dauid expo-
brati. et vndicta phibentis.
et vema pmerens p male-
dictioe: ibat gaudens a con-
spicu consiliy. ne forte et ipse
dignus haberetur p noie ihu
contumelia pati. In sequenti
vero nocte. tuctis non medi-
u. solu immo pzinu et vl-
timu tenentibus silenciu. ai
no cent qui ei cogitarent ut
loquerentur bonum uel face-
rent. hantuma recessit.
Comendauitq; deo etiam et
aiam sua. mare adyt. trans-
fretauit: felixsimusq; papa
alexandru senoms mulemit.
Exponesq; causa sua per or-
dinem: honorifice ab eo sus-
ceptus e. Amplexusq; eu
domnus papa deosculas et
consolans. cause sue pferat
ppm aduocatu: et agoms
sui tutore. Et qm redditib;
suis sicut terra rege pfato
pzinatus e: dominus papa
religiosissio regi et eplams
sio francozu ludeuino pcepit.
monuit. suggestit. rogauit.
ut cura illius in francia age-
ret. et nataria mstaret.
Et impetravit: magnusq; vi-
debat. felicissimus ille rex
hoc rogare q; rogari. et ma-
gis credidit sibi subueniri q;

obediēcia hac q; alicui subue-
nire. magis q; donari q; sibi
donae. libenciusq; ille susci-
pe uoluit q; alter suscipi:
no qd' de eo arripit aliquid
na timet uel dubitet: sed
qd' no nuq; puidicat dantis
affatus eius tū datur hono-
te verendie. Nichil ei sine
verendia a quocq; honeste
accipitur. Qui sine veren-
dia accipit: pudore amittit.
Impudens in accipiendo: ana-
tus est latrundo. Inlatas
autē datus ubiq; pbatur. In-
lare ei daturē diligit deus.
Beacius e dare q; accipe. Qui
ei duo dona dat quilibet
dat. **Capitulum**
Distipiens eu pfatus
ter sibi et clerics suis
et familie. qta vo-
luit habere expensa sufficiat
puidit: honoraui eu non
solu ut archiepim pmo ut
dum eu libenter audiuit. et
consilio suo regni negocia dis-
posuit. et exhorta oibus eis
multa bona fecit. Ipse in
exemplu posuit. qui solus
in tempe nro totu mundu
cotempfit: et aiām pnam
odio habuit. Qui qm in
iustis principu iustis obedie
noluit: moeti e codepnato.
Exulans ergo i aliena regio-
ne. pmo copatrians id est g-
mus ptulit exiliu. Pondum
ei quieuit exactor. sed pfatu
regem anglozu i partes suos

eraspant: et p[er]p[er]atione e
 oru[m] exequuntur. In exiliu[m] re
 ligatus erat. q[uo]d sponte susce
 pit: et assue absq[ue] vlla causa
 ead[em] ibi calu[m]pnia[m] e[st] eu[m]. **Q**
 uia ei i[n] p[ar]etes suos actus e[st]: in
 ip[s]u[m] iuda[m] cognouit. **I**am
 utriusq[ue] sexus et diuersarum
 etatu[m] et condicio[n]u[m]. viri salu
 cet ac mulieres. iuuenes ac
 virgines. senes cu[m] iuniorib[us].
 lactantes cu[m] lactentib[us]. mari
 ti cu[m] p[ro]natib[us] exulaueru[n]t.
Videns ergo archiep[iscopu]s in
 nocentiu[m] p[er]p[er]ationem. m[er]ito
 luit vehemeter: et grauisse
 sup[er]uans. et suffusus lacri
 mis. q[uo]d hactenus nichil m[er]ito
 modi p[er]tulisset. ita m[er]ito con
 sternatus e[st]. ut pene a p[ro]p[ri]o
 to relaberet: et ad veniam
 regi postulada[m] flectetur. **S**ed
 noluit d[omi]n[u]s qui aliud de eo co
 gitauit. **Q**ui quale eu[m] p[re]
 sciauit. p[ro]uidit. p[ro]uidit. et p[er]
 destinauit. talem eu[m] disposu
 it. talit[er] et elegit: magnifica
 uit et gloriificauit. **D**eru[m]
 pugnabat in eode[m] iacio et af
 fectus. caro et sp[iritu]s. **E**t n[un]c
 iacio affectu[m]. n[un]c affectus
 p[ro]p[ri]o racione. **N**unc caro spi
 ritu p[ro]ualuit. n[un]c sp[iritu]s car
 ni. **N**utataq[ue] decies sententia.
 sufficiatibusq[ue] utriusq[ue] conges
 tis allega[n]tib[us]. alternatimq[ue]
 p[ro]iudicantib[us]: tandem p[ro]ualuit
 iacio. sp[iritu]s superauit. **I**am
 de parentibus suis q[uo]d de seipo
 so est palma martir[is] eos deu[m]

glorificatus e[st] cupiebat. **H**a
 bitabatq[ue] ip[s]i in terra franco[r]u[m]
 quasi colom uel indigene. sicut
 pater et fr[ater] ioseph ob gra[m]
 ip[s]ius ioseph in terra iessen.
Considerans aute[m] beatus p[ro]sul
 et martir[is] thomas. se minus
 canonice archiep[iscopatu] adeptu[m]
 e[st]. q[uo]d quasi munere ab obsequio
 p[ro]motu[m]. et ideo forsitan uel
 ip[s]u[m] uel etiam ip[s]ius m[er]itis
 impugnata. honore quo indig
 nu[m] e[st] iudicauit. digne dimitt
 te disposuit. et causa iaciosa
 bili p[ro]tensa. in manu sup[er]um
 pontificis cu[m] uenire supplica
 tio[n]e assignauit. **T**riduoq[ue] si
 ne pontificatus honore. sed
 no[n] sine merito exstitit. **D**os
 tea aute[m] domnus papa. quia
 nemine illi similem. in per
 seuerantia. in paciencia. in
 caritate. in humilitate. in be
 nignitate. in discrecio[n]e. in
 doctrina et op[er]atione cogno
 uit: dimissu[m] honore[m] virtu
 te obediencia[m] co[n]stringete. in
 iusto et reme[n]ti et reclamati
 resignauit. **R**estitutus vir
 d[omi]ni in dignitate. q[uo]d seip[s]u[m]
 sponte desitueat: quasi ia
 vir alt[er] de die in diem a v[er]o
 p[ro]fecto in p[ro]fectissimu[m] p[ro]fice
 fatagebat. **D**epositoq[ue] cano
 nici regulari habitu. p[ro]mo
 mutato que p[ri]mu[m] ab adep
 to ep[iscop]o suscepit. mona
 chilem habitu[m] q[uo]d districtioris
 ordi[n]is signu[m] induit. inditus
 q[ue] opus et m[er]itu[m] monach[ic]e

significans sine significato est
adimplent. **I**am et lectioibus
crebrius vacabat. in orationi-
bus ptractioibus insistebat.
vigilijs uberioribus uigilabat.
abstinens amplioribus corpus
macerabat. **A**micusque nonne
syndone sed alio sup nudis
qd nulla temptatioe reuerat.
usus e femoralibus aliamis.
qd de nullo alio auditu e. qd
omnes mortales pter unu suu
secretu conscit latueat. **N**ul-
lus ita carne sua domuit.
nullus ita carne sua odio ha-
buit. nullus ita spm uiu-
ficauit. **E**t qd per singula
omnibus uirtutibus habundans
sine sup omnes nri tempis em-
tebat. **E**t ut vno uerbo totu
colectat. ab amurca publica
uel aliquatim domestica in ge-
mellatu reliquatus e. **Cum**
His ita gestis. **¶**
Nepe dictus rex anglozu
sciens aliu in loco archi-
epi. ipso uiuete subrogari non
posse. p fatuq archiepim tho-
ma uel aplice auctoritate. uel
regis firmitate et baronu int-
uentu. uel xpianitatis alios i-
terdicere obtentu. uel alia occa-
sione sibi reconaliadu. sciens
p certo ipm sibi nuq amadu.
que uoluntati sue ita uiuene-
int resuganeu. filiu suu reg-
is successore henrici tertii.
que p certitudine regni ut as-
seruit. uel priuata aliq causa
qua ignoscimus. muniri uoluit
et coronari. officio p fati archi-

presulis thome. licet hoc ad
ipm respiciebat nullatenus
uoluit insurari. **E**t quare
noluit hucusq conuertiari pos-
sumus. sed ueritate nescimus.
Docatusq archiepule eborac-
ensis et epib anglie et lundo-
niensis filiu suu eoru ad mstra-
cioe. qd eos tamen no decebat.
muniri fecit et coronari. **E**t
q huius psumptiois magis
et miter erit eboracensis
archiepiscopus rogerus. lundom-
ensis episcopus giselbertus. et sal-
buriensis iocelus. alij tamen
pluribus consensibus. con-
soluit archiepiscopus et mar-
tir thomas miserie uozum.
sciens qd per inuidiam ipius
nulla habita aplice caucione.
nec aliqua contradictione p-
tensa. id fecissent qd non li-
cebat. **E**t qm tres illi p fati
ai consensu aliozu. p seuaiois
ipius iuxta p fiam caput e
et tant cauda inuicatos et re-
frenatos. per quos int ipm
et rege pax deformata erat.
malignitas obfirmata. his
oborta. necdu ead quiesceret.
nec super tribus et quatuor
sceleribus suis eunt aduersi.
donec succideret ossa regis
p dumei usq in aneres. archi-
episcopus scissimus psumptio-
ne ipozu et malignitate et
infectatione. domino pape
alexandro intinguit. **A**ce-
pitq litteras aplicas. ut illi
duo uidelicet lundoniensis

et salburien-
co munitati
omnino p
quis uero ebo-
ra complures
penderetur.
ant. **P**oq
munitas sibi
fretura: ut
porent. et ipm
ant consilio
magis ite int
e domum reg-
et iura regni
scit consuetu-
state confirm-
firmate etia
adone scilicet
sunt huius e
multe interm
et exactiones
sua alexandre
et tunc et
ant. nisi etia
et archiepi
pode sua reuo-
rege epi et ab
sue coacti u
archiepo regi-
lis melius face-
on aduenerit
item et digni-
munitas iudic-
us qui da iura
ant: ut si m
ppto na aliqu-
na munitas. h
in regno. **¶**
munitas. uel to-
tis dedissent.

et saleburionensis. qui antea
 excommunicati erant. iterato
 commulone priuaretur: archi-
 epus uero eboracensis et alij
 sui complices ab officio sus-
 penderetur. Quos illos no-
 latuit. Ideoque tres p[re]fati epi
 p[re]munitos sibi uenerunt trans-
 ferreturi: ut d[omi]n[u]m regem a-
 dicerent. et ip[s]i quid facturi
 essent consuleret. Ventilata
 itaque lite int[er] sanctu[m] archiep[iscopu]m
 et d[omi]n[u]m regem. rege uide-
 licet uirginem et p[re]decessoru[m]
 suoru[m] consuetudines. regia po-
 testate confirmate. archiep[iscopu]m
 confirmate etiam uirga p[re]-
 iudicant[ur] secularibus. q[uod] cessare
 debent humana cu[m] diuina.
 multe interim sc[ilicet] matri eccl[esi]e
 fuit exactiones. Felassimo eni[m]
 papa alexandro. sententia[m] in-
 dicenda[m] regi. et regno suo in-
 nate. nisi eccl[esi]e sc[ilicet] uirga conce-
 deret. et archiep[iscopu]m cu[m] g[er]m[an]ia
 ad sede[m] sua[m] reuocaret. citant[ur]
 a rege epi et abbates totius
 anglie. coacti ut d[omi]no pape
 et archiep[iscopu]o resisterent. et p[ro]
 illis nichil faceret: si uero
 non adquiesceret. expellendi
 a terra et dignitate sua et
 beneficijs iudicabatur. Ad hoc
 autem quidam iuramento obligati
 erant: ut si in auxilio uel ac-
 gento uel aliquibus donarijs
 uel munijs. archiep[iscopu]o thome
 in tempore ~~exilio~~ exilio sui sub-
 uenisset. uel consilio regem
 omis dedissent. aut p[re]scribere

tur. aut pena redimeretur.
 Interdictu[m] e[st] et ad hoc littora
 maris deputati sunt m[er]itri. ne
 quisq[ue] ex clericis uel monachis
 uel nuncijs eoru[m] transiret.
 uel huc inde transiret: ne
 quis consiliu[m] regis d[omi]no pa-
 pe uel archiep[iscopu]o nunciaret. uel
 sententia[m] ip[s]orum anglia[m] de-
 portaret. Sed et si contigisset
 aliquem huc casu delegatum qui
 sententia[m] deferret. constructi
 sunt clara q[uod] iura iuramento.
 ut eu[m] non suscipiant. nec sen-
 tentia[m] teneant: sed legatum
 quisquis e[ss]et caperet. si pos-
 sent. sin autem p[re]salerent.

Quiaq[ue] ead[em] ~~et~~
 a d[omi]no pape suspensi
 erant uel eccl[esi]e uacabant: iusti
 sunt sine reconciliatio[n]e officia
 a suis plene celebra[n]t. Jam
 et opatium e[st] misteriu[m] iniqui-
 tatis. Instant siquidem tem-
 pa periculosa: et hoies seip-
 sos amat. Signa in sole et
 luna et stellis patet. iuxta
 euangelium dauid. et sol conuersus
 e[st] in tenebras. et luna in san-
 guine sed[m] p[ro]pheta: et terra
 pars stellaru[m] iuxta reuelatio-
 ne[m] iohannis p[ro]pheta e[st] cauda
 leuiathan. Surgit gens con-
 gentem: et regnu[m] aduersus
 regnu[m]. Hoc quidem o[mn]ia sunt:
 sed nodu[m] statim fims. Ante ce-
 lebrade sit uictorie: ante fien-
 da miracula. Ante sustinenda
 martiria. an saluade relique:

ante numerus martirū cōque
reñciū sub altari aureo adm
plendus est. **S**ed qui polunta
tes mittat. quando vult et put
vult. deus. licet plurimū labo
rauit sicut ipse per prophetam
ait. laboravi sustinens. sente
ciā regis henrici mittat in
melius: ut qui vincere eam
in hoc Marte disposuerat. se
vina pmissit. **A**udita ei dom
in pape paterna exhortatione.
et lodouici regis francorū cō
silio. et epōrū et baronū inter
uentu. p̄fatū archiep̄sculē tho
mā sapientia uariūdie flāma ut
videbatur. et lite t̄m̄ata. in
grām recepit: sed non dicitur
na. **R**esacratq; amicia ex
terius et pace reformata: ad
etiā suam redire pmissit.
Cognoscens autē in spū archi
ep̄scul et martirū thomas. mar
tirū sibi p̄minē. nolēs glori
ā suā p̄telāe. nec etiā suā
captiuitate ducis īconsulta
relinque. nec alienā etiā
martirio suo depraē. rege fran
corū et ep̄is. et baronibus.
in testimoniu pacis int̄ ipm
et dnm regē henricū vocatis.
ep̄atū suū adijt. **A**udietes ar
chiep̄scus eboracensis et lundo
mensis et saraburiensis adue
tū eius. sibi timuerūt: et cū
ipse eēt mari ut transfretaret!
conuenerūt portū obserua
tores. et muliebribus corruerūt.
quatinus introitū eius impe
dierūt. **E**t fecissent si auderet.

Sed ostenso illis regis impio.
et licencia remeadi indulta
et pace resignata: vix ita ad
quieuerūt. **V**eniens ergo ar
chiep̄scul ad eam suā: in mag
na grā et gloria et honore.
q̄ angelus de celo veniens. ab
omnibus ferē susceptus ē. **A**u
ita se agebat quasi antea nichil
emisset: ita virtutes auxit.
mores bonos meliorauit. ut
in carne quidē sed p̄ carne
viveret. **E**t nil audebat actū.
cū quid sup̄ eēt agendū. nichil
arduit nichil magnificū. ni
chil virtuosū interpretatū ubi
quirit: affectūq; suūm viuēdi
dixit ad effectū. **P**aupe et
diuites libent̄ audiebat. clamo
res om̄i et querelas apud se
tractabat. iuste in omnibus iu
diabat: etiā et p̄sonas cor
ripe et corrigere disponebat.
Clericos plures coadutores ius
titiē ad se vocabat: omēs q; cō
siliarios suos obligatiōe con
stringit. ut nec p̄ce nec p̄
tio. nec timore nec amore.
nec alia qualibet causa ius
tiā dei p̄terterent. nec iu
dicia p̄telarent. nec ueritate
celarent. **P**̄uatiq; est ei
p̄fatos tres ep̄os ad regem
transfretaturos. nec ipm sus
cipe velle. nec debitā subiec
tiōne exhibere: et iuxta ma
re ventū expectare ut trans
fretarent. et p̄nā ipius
fugerent. **V**ocato ergo a
sore suo: litteras aplicas. sen
tentiā ep̄o m̄uñciōis et su

penfiois. et
le et p̄re dom
adentes a
nullata. et
diferā. et arti
uerit. nequa
et t̄m̄etab si
m̄ctas ligat
es siquidem
ponetes ei us
es p̄ archiep̄
diferā et ca
flūi sui cor
diderit etiā
p̄p̄tū victi
p̄p̄e et iustit
et celebrati
d̄ iuria et a
et filij sui regū
p̄p̄es q; ad ho
am regis n
d̄ m̄dā con
et cū pace arch
et remeadi lig
na se nō habē
ia iudicari:
ep̄ies ut dicit
uatiōne faciēs
ut hoies. f̄m̄
et cōquei nō e
de p̄ces ita s̄
et filij p̄p̄is. n
et filie m̄ib9:
Ostantes
car m̄fices
p̄p̄silus tho
p̄p̄es m̄
m̄ f̄f̄ctes
et. **D**um her
p̄p̄ hui9 consi
m̄rtirū futuri
a uideat nouū

pensionis. et causa continetes. il
 lis et pte domini pape dixerit.
Videntes at machinamenta sua
 ad nullata. et industria sua in
 dustria. et arte arte delusam.
 auerunt iniquitate. multiplica
 uerunt nequias. totaque quietes
 et trahetes sibi finialu. quo
 strichas ligardat. **C**usfreta
 tes siquidem rege adierunt. ex
 ponetes ei inlicita et inlicita
 as p archiepum thoma. aplica
 sententia et causa. videlicet
 q filiu suu coronae psumeret.
Addiderunt ena ipm archiepum
 sacmetu vinctois filij regis
 cassae et infirmiae velle. q illo
 ru eet celebratu officio. totuq
 ad iniuria et ad dedecus regis.
 et filij sui redudae dixerunt. ad
 iugetes q ad hoc q poterat ma
 la. am regis inflammauerunt.
 ad iracundia couerterunt. ut pei
 tet eu pace archiepo idulsisse.
 aut remeadi licentia. **C**oquestu
 ena se no habe hoies q iniuria
 sua vidicaret. no alio modo
 papies ut dicitur. nec aliqua
 roactione facies. quos pub ha
 bunt hoies. feat no hoies. Ita
 aute coquei no eat pape. Cot
 tidie pres ita filijs imprecatu.
 et filij pabg. nives si habus.
 et filie mribg. **Cam vij.**
Pstantes at milites pmo
 carmsices. exterminu
 archiepulis thome et neie regi
 plac. seipos morti etne dedere.
 stam filifretes ut ipm intfac
 ret. Dum her agentur. archi
 psul huius consily incertus. sed
 martiry futuri no ignarus.
 ad videdu nouu regem que nu

teat i ifancia sua pfecto e. s
 phibitv vide eu uel alloqui. eius
 madatu accepit. ut in ecclia sua
 catuariesi se tenet et inde no
 erret. neq p ciuitates suas uel
 oppida pagraret. **Q**uo audito.
 ad eccliam repedaunt. **A**ceptaq
 setena semel audietis. ut quicq
 die erret a iherlm et tuisret tor
 rete cedron morte moietur. co
 tuunt se psul stissimq et mar
 tir i iherlm. et inde no e egresso.
Egresso e semel et interfecto.
 non e egresso archipsul et ta
 me interfecto. templu in teplo
 iherlm i iherlm. pat in filia. filij
 m mre pempto e. **N**a ere i
 quita die natalis dm. circa vn
 decima hora. sepedeo archipsu
 lethoma. de pace et iusticia
 cu suis cleias differete. quor
 milites vici bellal. misri zabu
 h. malleatoris maus. seme ne
 qua. filij sceleti. genq pdiaois.
 uasa unudie. quozu her sit
 noia. **R**eginaldo filius vsiois.
 ab vso agnoiatq. **R**ichardus
 britto a brittonu mnata pue
 tate dictq. **W**ilhelmg de tracia
 traqu fertate. **H**ugo de more
 villa. a morte ville uel moetu
 ozu villa intptatus venerit.
 et audact ad archipsule intro
 eutes. i huc modum eu sit al
 locuti. **R**eceptu regis de tuis
 maie nunc venietes deferung.
 ut ad nouu regem eas. exhibitur
 ei obsequiu qd debes. et factu
 rus qd face habes. et satisfac
 turus ei i curia sua. si i aliquo
 regie maiestati derogasti. i sup
 epos qui pte excomunicati sit

amputavit: et eode ictu archi
 epu i capite sacro pculit. et
 sanguie rubricavit. **I**a ei m
 choatu e martiriū i ipa xpi
 ecclia: xpo ita dispoſite. **A**g
 enā i eodem loco capiti gūe
 vulgū iressit: et totū corpū
 ei solōteng nutae fecit. **T**er
 tius impigens eū cū gladio:
 p̄cipitavit sup paupietū.
Quarto vō corona absidit:
 et testa capitis dissipata. cerebrū
 simul cū sanguie mixtū su
 per lapide fudit. **E**t ita bea
 tissimū xpi martir thē cor
 pū concedens: aiam celo intu
 lit. **E**ius corpū cū sanguie mo
 nach colligentes. deuotissime
 corpū lapideo codiderūt. in au
 soleo: sanguine vō mixtū
 aqua. i firmorū remedio re
 posuerūt. **C**elebrites vō ex
 equas ei. **U**enerūt sub ca
 nona regulāis habitu melo
 tē monachile. et sub ea iuxta
 carnē aliquū aſprimū. et se
 moalia aliana sicut p̄dictū
 ē. qd̄ atea omēs latueat: do
 nec dñs ihūs xpūs illud om̄i
 b̄ hoc mō reuelāe dispone
 bat. **V**assū ē autē sc̄ssimū
 archip̄sul et martir tho
 mas p̄ ueritate et iusticia.
Anno ab icarnaade xpi mil
 lesimo centesimo septuage
 ſio p̄mo. ad accumulū glōie
 sue. et cōfusione m̄m̄corū
 suorū. i nativitate xpi. die
 quita. i ecclia xpi a xpianis
 p̄fessioe h̄cet non actione. ut
 p̄ quo sustinuit libet̄ m̄rū.

toto xpūs ei reſp̄sactur in
 p̄m̄it: qui sup oīa. et per oīa
 est deū b̄nd̄us in secula sc̄lorū.
Amen. **P**logg i vifa s̄a

Siluestru.

Historiographus
 n̄r eusebius cesarien
 ſis paleſtine epus. cū
 hystoria eccliaſtica ſcribet. p̄ter
 miſit ea q̄ ſit i alijs epus cu
 lis uel q̄ se mem̄it retuliſſe. **P**a
 vigiti libros id ē duas decadas.
 om̄i pene p̄uinciarū paſſione
 martirū et eporū et confessorū
 et ſagmū virginū ac mulierū
 cōtinē ſcit. **D**em̄de ſc̄ntū pe
 trū aplm̄. om̄ eporū uoīa uel
 geſta conſcripſit. et earū vr
 b̄ū q̄ arcem pontificatū per
 ap̄licas ſedes tepē uoſcit. i
 vrbis rome. at̄thoche. ihero
 ſolime. ephesi. et alexandrie.
 harū vrbū eporū om̄iū p̄tel
 torū uſq; ad tempū n̄rū ḡreco
 ſermōe conſcripſit. **E**t quorū
 num̄co. vñū epm̄ vrbis rome
 ſilueſtrū de ḡreco i latinū h̄ſ
 ferre p̄cepit dñe ſc̄ ac b̄ſſiſſe
 pat. **Q**ui cū me exigū ad h̄ſ
 lacōne h̄at. eē cōſid̄care: elagi
 hoc detegē q̄ ſim̄ p̄m̄ ſermō
 ſis et m̄ctus igeny. **D**nde
 obſero ut p̄ me tuis orōmb̄
 ip̄etres. ne q̄ culpa cōteptois
 fugio. p̄ſuptois noxā iurā.
Credo ei qd̄ orādo implei ſā
 as: qd̄ me arripe iubedo ſc̄ſu.
Pa tertū ſū qd̄ in hoc t̄ſſe
 redi ſtudio. ſi qd̄ vitupacōnis
 extiterit. mee est audacie: tue
 vō orōnis ſi euasēō culpa.

167
 p̄m̄
 vō 151

**Incipit vita s^{ca} ac bea-
tissimi siluestri epi ac con-
fessoris xpi.**

Silvester igitur cum esset
infantulus a vidua matre
iuxta nomine et ope nu-
tritius: traditus est cari-
no presbitero. Cuius vitam imita-
tus et mores: ad summum apicem
xpiane religionis attigit. Facto
iudicis hospitalitate tota ani-
mi diligentia exhibebat: que
non diuacitave: sed bone volu-
tatis thesauri plebat. Unde
factum est: ut timotheum quedam
viri xpiani et religiosi viri
ete ab antiochia xpiani publi-
ce predicante tempe persecutionis
hospicio suo exiret: quod omnes
pene xpiani facere timuerunt.
Silvester ergo non solum se cum hos-
picio suscepisse gaudebat: sed etiam
tam vitam quam predicacione eius suis
laudibus commendabat. Igitur
cum spaciū am p^mig et triū me-
su in timothei predicacione
fluxisset et multo p^e eū genu-
plus conuersus esset. dignus mar-
tiro: tunc a p^{ro}lo paganorum tra-
ditur urbis prefecto tarquinio.
A quo tormentis plagarū afflic-
tus: et longa carceris custodia ma-
ceat: quasi bonus athleta xpi.
cū sacrificie ydolis nolisset.
tercio ceso: tercio g^{ra}uissis suppli-
cis attritatus. sententia accipies
mit^{er} homicidas decollatus est.
Que scis silvester omite me-
dio noctis tepe captus ad domū
sua detulit: ibique scilicet melchi-
ade episcopi cum suis presbiteris et
dyabolum venire fecit. Cui qui-
bus p^{er} tota nocte in dei laudibus

permanes: eius martirium dedica-
uit. Quedam autem xpianissima mu-
lier nomine theonia rogauit meo-
rum papa: ut in suo orto iuxta
pauli apostoli sepulchrum eius corpus
colum condere: ubi postea suo sub-
itu edificauit ecclesiam. Quod factum
valde placuit omnibus xpianis:
ut huius nominis martirio paulo apostolo
per eos que disciplinam habuerat ad-
hereret. Post hec tarquinus vi-
bis profecto: sparsus timotheum au-
tem peruenas habuisse: tenei iussit
scilicet siluestrum: cui et dixit. Sa-
si michi omnes scelerati illius ty-
mothei dedecus facultates: quia
tormenta patiens. Sed cum multo
tū testimonio didicisset illum huius
mundi diuitias non habere: titulum
illi xpianitatis opposuit: dicens
eum tormentis uariis sumendum nisi
sponte ydolis ymolaret. Cui
scis silvester ait. Scias te eter-
na illatione damnatum: si non cele-
rius deum dei filium credideris illum
xpianum. Tunc iratus tarquinus: ius-
sit eum in carcere capi dicens.
Grauissimis tormentis te faciam
prima sessione deficere. Ad hec
scis silvester dixit. Ewangelica
te sententia alloquor. Stulte
hac nocte anima tua auferetur
a te: ut tormenta que xpianis te
palia irrogasti: tu eterna con-
picias: et sint tormenta ipsa huius
te deum que nos xpianum colimus
recognoscas: et presbiter timotheum
non sceleratum non sceleratum esse.
sed martirem xpi que tu punisti.
Interea silvester cathenatus ad
carcere ducitur: et rogatus
tarquinus ad p^{re}ditum quasi episcopus

laturus accessit. Sed siluestro
 carcere orate. et tarquino in
 summa prudente. illo dicitur ma
 nifestata e. **S**emper os pistis
 du manducaret. et eius gutture
 uersatu e. qd nulla medicoru
 arte. nulla potuit uentatoru
 muocare de iustre. **U**nde factu
 e. ut ab hora pndy usq; ad me
 dia nocte dolore ueritus. seu
 du uerbu qd scus siluester dix
 eat exprimeret. **D**icit factu e.
 ut pma hora diei q sepiu se
 dominatu ficut. feretro eiecto
 de domo sua cu luctu ad turru
 lu ducetur. **T**unc ppi xpianu
 cu sco melchade epo. ad car
 cere pgit. et scia inde silues
 tru cum gaudio magno edu
 cit. **N**am pene oes qui iussu tar
 quini muliere eius miseri exti
 terat. et gembo siluestri puoluti
 rogabant. ut oraret p eis. ne
 aliquid eis simile deo iudice e
 ueniret. **T**antaq; deus sco sil
 uestro gram dedit. ut no solu
 a xpianis. s etia ab ethnis in
 mid diligetur affectu. **Q**uiaq;
 cu eet tricesimo etatis ano.
 a sco melchade epo dyaconus
 factu. omem gram tustendebat
 i clero. **E**t no multo post omis
 plis xpianoru i vrbe p bzm
 eu sibi exposuit fici. **S**co itaq;
 siluestro ordinato p bzo. tanta
 a dno gram pdicatiois contulit
 ut nullu eet qui no illu ex af
 fcu diligeret. et huc ee uerbu dei
 famulu acclamaret. **N**ichil
 supra de eius morib; usurpabat.
 sed omib; beniuolq; in terris po
 situs celeste habitu morib; osten

debat. **E**at ei appai angelicu.
 sermone nitidus. ope scus.
 torpe integer. ingenio optimo.
 consilio magno. fide catholico.
 spe paciētissimo. karitate dif
 fuso. **E**t qm ad omne eius nar
 ratione nec littera pt nec ser
 mo suffice. ad ea que gesta sut
 accedam; **S**co itaq; melchade
 epo migrate ad dnm: ab omi
 plo siluest eligitur. **P**or omi
 clericoru et laicoru vna efficit
 ita ut nullu i omib; hys mueri
 retur. qui no in eis acclamaret
 elatione. **S**cus ues siluester e
 tatis sue excusatione oppones.
 qm se accusabat indignu tantu
 dignu ab omib; clamabatur.
Obiaebat. hinc sca pcomax
 et qm anq; p bze eet confessor
 xpi ee meruit. **Q**uid multa e
Hys et huiusmodi assertioni
 bo ploru actatus. auctore deo
 leuatur vrbe rome epis. **E**t
 q hoc ee meruit. opib; deti
 mbat. **E**at ei pssimo et omi
 siluante conspicuus. atq; ita
 mit diuites ac paupes medius.
 ut illu paupes q; parem appi
 cepet. diuites ues quasi suploze
 sibi diuite clamaret. **N**o em
 ad pone potencia. s ad moru
 elegacia attendebat. et tantu vnu
 queq; emmerius honorabat.
Hto uiue eu sanctus didicisset.
Ad detractorib; aures suas q; a ser
 petib; sepabat. dices hoc uene
 nu p eas ingressu occide aias
 audientiu. addens hoc. **S**up bzm
 no liceat accusa aplis no iubeat

comprobatur: ut sibi auxilia
 torum suum in carna reuixisse
 gauderet. que se amississe fle
 uerat dū obisset. De legata
 rnis vob quid memorem? Si
 penū nō memoratos testamēto
 hor ordie ut diruus require
 bat: quid de hys esamadu e. quos
 sua commedatioe dignos meo
 rasset? Sagilegiū dicebat eē
 facultates t hereditate tactas.
 nisi prius q̄ sit iusta a testatoe
 fuissent ex omī pte corroborata:
 illud sū abacuchē p̄phē cōmeo
 rans quo ait. Adapient ora
 sua sicut paup edens i abscon
 ditō. Dicebat eī hinc fame
 impactatis ostendi: tū ad here
 ditate heres anq̄ omnia q̄ sit
 legata exsoluat. accesserit.
 Omī vob clericorū hanc curā
 statuēt. ut nisi vnu e duobz
 officiu potuisset imple. sector
 eē nō posset: id e bene legedo aut
 aut bene psalredo p̄lm vela
 uaret. Ipe vob suis siluester
 cotidiana doctrina p̄los mu
 tabat: ita ut ad p̄dicationē
 eius copiosa conueneret turba.
Tullo tempe eufromius ep̄s
 pamphlie veb̄ roma: dicens
 sibi impatiū p̄ reuelacōne. ut
 ad ap̄lorū hūna p̄ehisset. Iste
 etiā p̄ noīe dñi nri ihu xpi ml
 tis fūcat plagis et exilis cōp
 bato: tatagz eū virtutū effica
 cia comitabatur. ut etiā si su
 dario eius tacto fuisset infir
 mus. mox recuperata sanitate gau
 deret. Demonia vob ex obsessis
 corporibus nup̄ m̄ ihu xpi noīe
 mine p̄tenuē abstedebat. Hic

eat faciū diffinūq sermone tam
 latino q̄ greco. **S**ca vob cordis
 eius et vultū tam pura omībz
 apparebat: ut quacūqz eius
 alloqu meruiss. putaret se cū
 p̄ze beniuolēde loqui. aut miris
 affectu. Hic cū cotidie i dei lau
 dibz et orōmbz ager: omībz di
 ebus dñicas sp̄calit dñs ad here
 bat. **C**um accedes ad celebrada
 xpi mysteria. colobio candidissimo
 induebatur: qd' colobiu sū iacobi
 apli fuisse phibeat. Dicebat
 autē hac iusta eē reuerētia: ut
 dū dñis mysteris assistit. sac
 dos hys vtatur uestibz: q̄ habi
 tū apli cū i sacerdote exhibeat.
Sic autē factū e. ut a sco siluestro
 et a p̄biteris eius et dyacoibz
 colobiorū vsus s̄p̄sisset. incūz
 qd' marcus et iulius et liberi
 us eo vsi sūt ordie. **S**ed qm̄
 brachiorū nuditas a q̄bz da
 culpabatur: post her colobia
 i dalmaticis comutata sūt.
Visti e eī melius hinc p̄p̄ito
 conueni: qd' aculacius magis
 place aspectibz ualeat p̄lorū.
Ferias vero habē clerū p̄tūq
 siluest' papa desc̄psit. dices
 illud psalmingraphi obserua
 oportere. vacate et videte qm̄
 ego sū dñs. et illud apli. nemo
 multos deo implicat se negotijs
 sclaribz. **E**x eo ergo contigit:
 ut licet viciōso q̄tū apud grā
 maticos sermone dies i ferias
 mutaretur. **P**a sicut haledē
 uel therme. iugulae nō vā
 puit nomē: sic quoqz ferie ut
 dñi ad vacandū deo muctus e
 feriatas dies omī religioi xpi me

In illo tempore erit edictum: ut
 scriptam ad sacrificium idolis
 cogerebatur. Unde factum est: ut
 recedens ab urbe suis siluester.
 in monte scriptam latibulum cum
 suis clericis eligeret. Constantinus
 igitur imperator augustorum
 monarchia tenens. cum plurimas
 stanges de christiana dedisset. et
 innumerablem populum pro omnes
 iustas fecisset variis penarum
 generibus interficere. elephantina
 a deo lepra percussa est. Hinc cum
 diuersa malorum et medicorum
 et incantationum agmina. nulla
 medendi ratione subuenire
 possent: capitolium pontifices
 hoc dederunt consilium. quod pro
 piam in ipso capitolio infantum oc
 ciduum sanguine repleri debet:
 in quo cado sanguine. statim ut
 descenderet augustus. morbum
 vulnera istius lepre desereret.
 Missum est igitur arcum quaque
 ad media regna. et de rebus sua
 uel patrimonio regis. ferre ad tria
 milia et eo amplius infantes
 adducti sunt ad urbem romanam.
 traditiq; sunt pontificibus capi
 toli. Die autem constituto egrediente
 constantino palatium. et ob hoc
 citi ad capitolium ut sanguis
 minorum fundetur. occurrit
 innumerablem multitudo mu
 lierum. que omnes solutis armibus
 nudatisq; pectoribus. dantes plu
 latus et genibus. coram eo in pla
 teis fundentes lacrimas se persua
 uerunt: horrore nimium augusto.
 et vniuersis partibus manente
 tes. Dicit tunc itaque augustus.
 quare de causa multitudo hec mu
 lierum ista facit. didicit has ma

tres filiorum esse. quorum effundendus
 est sanguis in piscina. in qua
 medendi causa ipse laudus des
 cendit uel sanatus. Exhorruit
 facinus imperator: et se tantorum
 criminum reum fore apud deum esti
 mas. quorum esset procorum inter
 ritus futurus. vixit crudelita
 te pontificum pietas romanam
 petri: et principes in lacrimas.
 iussit stare curruca: et erigens
 se atq; conuocans vniuersos dixit.
 Audite comites meos et comi
 liones. et omnes populi qui asita
 tis. Romanum imperium digni
 tas de fonte nascitur pietatis.
 Cur ergo hodie hoc non osten
 da et comprem. et propterea sa
 luti mee salute innocens:
 et ab effusione sanguinis innocens
 sententiam crudelitatis excluda.
 Sic semper vna cum hostes certa
 mia in plures extitisse noscunt.
 ut reus esset legibus et capita
 li sententia subderetur. quibus ali
 que occidisset in fante: emittit
 hoc statutum in bello. ut facios
 qua pubertas non noueat. gla
 dium bellatoris euaderet: et vite
 incolumis permaneret. Nunc itaque
 quod in hostium filijs custoditum
 est. in filijs nostrum cuius exercita
 mus: ut non sumus nisi legibus
 in. atq; a captiuitate animam et
 conscientie captiuemur. qui
 pugnando fideliter omnium gentium
 meruimus esse victores. Quid
 uiuat barbaros superasse. si a
 crudelitate vincimur. Nam
 percipisse extraneas nationes bel
 latorum est virtus populorum: vice

autē vicia et pccā uel cūa. vir-
tus ē morū. In illis ergo p̄his
foriores existimus alijs: in hys
autē nobis ip̄is foriores sumus.
Vnicuique ei nosmetip̄os. dū
a mala nos uolūtate excludimur:
et qd' inconsulte desideamur.
consulte et vtilit' exequimur.
Hoc autē facimur. qm̄ uolūtates
deozū. uicis uolūtatiq' ampo-
nimur: et dūis desiderijs. ob-
uia nra desideria nō implemus.
In hoc certamine uictos nos ēē
hac mōde gaudeamur: ut ag-
noscamur nos cōm̄ nra salute
uoluisse pugnare. **Pa** q' conat'
p̄petrare qd' malū ē: captiuā ē
utiq' scudet qd' bonū ē. Cum
ergo fuerit in isto certamine su-
p̄atus. uictoria optinet uictus:
qm̄ uictor p̄dicōne m̄ueniat.
et mala captiuitate iurarent
post triumphū: si tamē triumphus
dici p̄t. quando pietas ab impi-
etate uincatur. et iusticia ab
iniusticia sup̄atur. **Vincat**
ergo nos pietas in isto congressu.
Bene ei om̄i aduersantium
poterimur ēē uictores: si a sola
pietate uincamur. **Om̄i** etiā
se ēē uerū dūm cōprobat: qui
uerū serū se ēē nō manent
pietatis. **En** autē ad istā con-
ditionē om̄is exortatus. dūisq'
p̄his ductissime acclamasset.
Item cōtionatus dixit. **Iussit**
pietas romana filios suos ma-
tribus reddi: ut dulcedo reddita
filiozū. amaritudine lacrimarū
matricū obdulcet. **Et** hec
dicens: iter qd' arripuit eundē
ad capitolium deserēs: ad palaciū

redijt. **Non** solū autē filios
reddidit. uerū etiā dona am-
plissima et uehicula infinita
et annonas iussit expendi:
ut que flexes uenerunt et lu-
gētes ad alienā p̄na. alacres
cū gaudio reuertēret' ad suā.
Hac igitur t̄sacta die. noc-
turno facto silencio somni tem-
pus aduenit: et uidit p̄ uisionē
assistetes et dicētes sibi. **P̄os**
sumus petrus et paulus apli
dei. **Cū** flagrans posuisset
manū. et effusione innocētis
sanguinis horruisset: missi sumus
a dño nro ihu xpo dare tibi sa-
nitatis recuperande consiliū.
Audi ergo mōta nra: et fac
om̄ia quāq' indicamur tibi. **Sil-**
uester ep̄tus urbis rome. apud
montē scripturam p̄secutiones
tuas deuitans: in cauernis pe-
traru cū suis clericis latebram
fouet. **Hūc** cū ad te adduxeris.
ipe tibi p̄stinā pietatis osten-
det: in qua te cum terro mer-
serit. om̄is te ualitudine ista de-
seret lepre. **Qd'** dū factū fuerit.
hac uicissitudine tuo saluatori
cōpensā: ut om̄es iussu tuo p̄
totū orbē romanū ecclie restau-
retur. **Tu** at' temp̄a in hac p̄te
purifica: ut relicta om̄i sup̄-
stitione p̄dolorū. deū unū quā
uerus et solus ē adores et ex-
colas: et ad eius uolūtātē attin-
gas. **Exurgēs** autē a somno
constatim us augustus. statim
cōuocauit eos qui obseruabat
sibi palaciū: et seruidū tenore
sompni sui. misit ad montē
scripturam. ubi scus siluester

in quibusda
nōnis quib
receptus. la
nōs nō s̄stet
multisq' car
reddidit se ad
p̄petri: et cō
scitū qui cū
Ere nūc tēp
ca nūc dies
et qd' nos lect
nō ē desig
berū dūis m̄
quos uult
denegret seru
p̄te sua. et
hoc dūis ora
miserū cōm
scit. adimple
uibus p̄fect
uē cū unue
trūta et d̄m
temp̄a simul
m̄dus ar̄bit
xpo tribulā
ca ep̄ula. **E**
quillo am̄
m̄p̄s clericos
tollena pulle
Cetera p̄uuer
pendebat: e
t̄ caesibz er
fētū ē: ut or
p̄p̄na replet
nā d̄agebet
simul cū eo a
P̄fectus itaq'
uenit ad reg
cū tribus p̄b
tōbz p̄tate
augustinus: p

in quibusdam christiani agro prope
 alicuius causa cum clericis suis
 receptus. lectioibus et orationi-
 bus insistebat. Cum ergo se a
 militibus circumiectum vidit.
 credidit se ad martyrii coronam
 vocari: et conuersus ad omne
 clerum qui cum eo erant dixit.
 Ecce nunc tempus acceptabile.
 ecce nunc dies salutis aduenit.
 ut quod nos lectio docuit. opum
 virtutem designet effectus. Ecce
 iterum dominus inter homines ambulat.
 si quis vult post eum venire.
 abneget semetipsum: et tollat
 crucem suam. et sequatur me. Et
 hec dicens oratione fecit. omnesque
 miserum commendans deo animam
 suam adimpleuit: et datus pace
 omnibus profectus est. Venit scilicet
 autem eum vniuersi clerici cum presbiteris
 triginta et diaconibus quibusque op-
 timis simul passioni succubere:
 melius arbitantes cum illo pro
 christo tribulati. quam in eius absen-
 tia epulati. Erat enim semper
 tranquillo animo et sereno: ita
 omnes clericos diligens. ut sicut
 gallina pullos suos foueret.
 Circa pueros carum amore
 ostendebat: et omni hora mori-
 tis celestibus erudiebat. Unde
 factum est: ut omnes eruditionis
 sagina repleti. passionem ma-
 gis diligeret quam timeret. et
 simul cum eo alacres perueniret.
 Defectus itaque ut dictum est. p-
 uenit ad regem. Cum nuntiatus
 autem tribus presbiteris et duobus dia-
 conibus presentibus. Assurgens itaque
 augustus: prior eum salutauit

dicens. Venite penite et titula-
 mur. Cui sanctus silvester dixit.
 Partibus et victoria de celo in-
 ferretur. Que cum rex alacri ani-
 mo et vultu placidissimo susce-
 pisset: omnia illa que facta sunt
 et que dicta. queque etiam reuelata.
 secundum textum superius comprehen-
 su exposuit. Post finem vero
 narrationis sue percutabatur.
 qui isti essent dominus petrus et pau-
 lus qui illum visitasset: et ob
 quam causa salutis sue latebra
 eius deterrissent. Cui sanctus sil-
 uester respondit. Deus vnus
 est que colimus: qui totum mundum
 fecit ex nichilo. id est celum et
 terram. mare et omnia que in
 eis sunt. Petrus autem et pau-
 lus dominus non sunt filii serui dei. qui
 illi per fide placentes. hoc
 quod artem teneat scitatis con-
 scanti sunt. ut sunt in numero
 omnium sanctorum primum a domino apostoli
 facti. In ergo natiuitatem
 domini nostri ihesu christi filii dei. pri-
 mum gentibus predicauerunt: et
 omnis ecclesia ab his suscepit
 incipit. In expleto apostolatus
 officio. ad palmam martyrii
 peruenit. et sunt modo quia
 omnipotentis. Cuius hec et hys
 similia augustus diceret papa.
 interrogate eum cepit augustus.
 vtrum nam istos apostolos haberet
 aliqua ymago expressos: ut ex
 pictura diceret hos esse quos re-
 uelatio donasset. Tunc sanctus
 silvester misso diacono: yma-
 gines apostolorum exhiberi precepit.
 Quas imperator aspiciens: in

genti cepit clamore dice. nichil
verius qua horu ee ymagines.
quas in visione asperisset. **H**y
inquit michi dixerit. **M**itte
ad siluestru epm. et hic tibi
ostendet piscina detritatis. in
qua cu lotus fueris. omni vulne
ru tuoru sanitate consequeris.
Tuc scus silvester dixit ad eu.
Audi me rex: et saluti tue pis
cina necessaria hoc ordine re
quiere. primum ut credas xpm
dei filium ideo de celo venisse.
et ut hoies conuersatu fuisse.
ut ista piscina credetibus ma
festaret. **D**iscina ergo omnis
aqua e siue maas. siue omni
stagnoru. **T**anta ei virtus e
nois dei: ut ad muocacione ei
vniuersa pcca abluat. et salu
te confect qua fides credentis
exposcit. **C**ui augustus respo
dit. **E**go nisi credidisse. ad te
penito no missem. **T**uc scus
silvester dixit. **E**rige a tempo
vna ebdomada ieiunium: et de
posita purpura intra cubiculu
tuu. ibiq induere humi pstratu.
aliu. et confite te p ignoracia
errore passum. ut xpianis per
secutione indiceres. et xpm sal
uatore ee corpm et aiari non
solu loquedo. sed et credendo
pnuicia. et penitere multos sps
te occidisse: et templa iube clau
di. et cessare omnia sacrificia ydo
loru. **D**ebitores si n paupes
laxi. carceatos dimitte. pcepte
in gulis aut metallis. aut in
quibuscuq tribulacionib con
stitutis indulgencia dari. et iu
be per tota ebdomada elemosi

nas fieri: et ydoneos qui expe
quatur her constitue. **T**unc
constantinus imperator dixit.
Constat omnes cultores ydolo
ru in am supstacoe laborare:
net posse ibi diuitatis gloria
muelari. ubi medax assertio
deu diat huc ee que fecit. **Q**u
si misericors iste e qui hanc
virtute muocatus aquis con
cedit. ut pcca aiari abluant
et corpibus conferant meda
na: constat huc ee veru deu.
aug apli me visitae dignati sunt.
et hoc monere ut vniuersa deum
credam saluatore meu. **H**er
et hys similia cu augustus di
cet. **I**mposuit scus silvester
manu sua sup caput eius. et
benedicens eu ac faciens cathe
cumu abijt. **T**uc indixit scus
silvester omni ecclie biduanu ie
iunium. id e sexta die et sabbato
oracionib vacans cu omni clero
et pbzis et dyaconib: uocans q
xpm augusti spai reuocatem
moris instruit. et constantia
erigit. fide certissima reddit.
Vespere itaq sabbati: iubet la
uacra sui calore in palacio la
teant. **A**ugustu ingredi. **Q**uo
ingresso: ad benedictione fon
tis accedit. **B**enedicto itaq
fonte: augustus ingreditur.
Quo scus silvester tangens
aristate sacro: interrogat
si ex toto corde credit in deu
prem et filiu et spm scu. **Q**u
cum crede se clara voce dixeret.
et se pompis dyaboli renuaciae
toto corde assereret: misit
manibus suis cosidens augusti
in piscina totu corpus scus su

scus dicit
dicit in ior
man spri
per aqua ap
per baptis
dicit reddidit
et psecutores
hunc seruu
pnapie con
nam eius ab
mudifi. ita
omni lepra de
et psequete
nisi se habere
ecclia catholu
deu xpm ih
qui teni vult
in spu sco. p
Aug omnes
libro si filig
luc orilus per
si emant: et
et ecce sonu
magis strid
et uelut pisci
vnu illu form
Ex quo mudu
langu. xpm
et mudu ma
Prima die ba
gram dedit
qu se mudass
et huc debere
ecclie romano.
scus: ut qui
misit capro b
Terna die p
scus: ut quicu
reueria. omni
militate med
ta die pnuia
mane ecclie

uqter dicens. **D**eus qui munda-
 disti in iordane lepram naa-
 man syri. et ceca nati oculos
 per aqua aperuisti. et paulo aplo
 per baptisimū oculos quos qui-
 sciat reddidisti. et fecisti nobis
 ex persecutore doctore. tu omūda
 hunc seruu tuū sūm terrenorū
 p̄ncipē constatū. et sicut
 nam eius ab om̄i stercore p̄cā
 mūdasti. ita corpus eius ab hac
 om̄i lepra defartina ablue. ut
 ex p̄sequete credente et defende
 temp se habere virū hūc scā tua
 ecclia catholica gloriatur. per
 dūm ur̄m ih̄m xpm̄ filiū tuū.
 qui tecū vuit et regnat deus.
 in spū sc̄o. per oīa secla sc̄lorū.
Cūq om̄es respondissent. **A**m̄e.
 subito q̄i fulgor intolleabilis
 lux oculis per diuidia fere ho-
 m̄ emant. que om̄ et m̄tes
 exterruit. et asp̄us obterit.
Et ecce sonus in aqua q̄i sar-
 thaginis stridentis exortus ē.
 et uelut p̄sūū m̄genū. cristus
 totū illū fontē repletū ostedit.
Ex quo mūdus exurgens con-
 stanting. xpm̄ se uidisse cōfessū
 ē. m̄ditū candidis uestibus.
Prima die baptisimū suū hanc
 legem dedit xpm̄ eē deū verū.
 qui se mūdasset a lepre paulo.
 et hūc debere libere coli ab om̄i
 orbe romano. **S**ecūda die dedit
 legē. ut qui xpm̄ blasphemasse
 fuisset cōprobatus. puniretur.
Tercia die p̄mulgauit hanc le-
 gē. ut quicūq̄ xp̄iano fecisset
 iniuria. om̄i bonorū suorū fa-
 ultate mediā amittet. **Q**uar-
 ta die p̄uilegiū pontifici ro-
 mane ecclie cōtulit ī toto orbe

romano. ut sacerdotes ita hunc
 caput habeat. sicut iudices regē.
Quinta die instituit. ut ī quo
 cūq̄ loco fuisset ecclia fabricata
 consecrans sue hac virtute
 optineat. ut quicūq̄ reus ad hac
 confugerit. iudicis ad īmulo qui
 in p̄cā fuisset defensetur. **S**exta
 die p̄cepit nulli n̄t̄ muros cuiq̄q̄
 ciuitatis dari licētia eccliam con-
 struedi. nisi ex consensu p̄c̄is
 ep̄i. que sedes ap̄lica p̄basset
 antistitem. **S**eptima die. om̄i
 possessionū reghū decimas
 manu iudicaria exegit ad edi-
 ficacōne eccliarū. **O**ctauo die
 p̄cessit albis depositis. totus mū-
 dus et saluus. et ueniens ad con-
 fessione petri ap̄li. ablato dya-
 demate capitis. totū se p̄nū p̄-
 ueniens in facie. tantū illic lacri-
 marū effudit. ut om̄ia illa
 insignia idumeta purpurea.
 infunderentur. dās vocē inter
 amaras lacrimas. ī quibq̄ se er-
 rasse. se peccasse. se uolum eē de
 p̄secutione sc̄orū cōm̄orans.
 nō eē se dignū eorū hūmā cō-
 tinge. cū m̄gētū gemitū excla-
 mant. **Q**uid ibi ab om̄i p̄plo
 lacrimarū fūsum sit. quis hoc
 memorare sufficit. **E**rat at
 tale gaudium flentibq̄ plenū.
 quale solet in caris mortuis
 suscitatis. aut in hys qui euase-
 runt naufragū. aut in illis q̄
 vicinos dentes leonū euadere
 potuerūt. **V**erū qm̄ de hys
 longū ē enumerare. dicamus
 p̄ima die p̄cessiois sue quid fe-
 cerit. **E**ruens se clamide. et ac-
 cipiens bidente. terrā primus
 aperuit ad fundamētū basilice

construere. De hinc i numero
duodecim aplorum. duodecim copiosos
plenos suis hueris supposito.
hos bauulauit de eodem loco. ubi
fundamentu basilice apli statue
ut collocari. et ita galides et ex
ultas i curruca sua. vna cu epo
sedens ad palacu suu rediit.
Altera vero die silit in capitolio
suo lateanensis basilice fabrica
cepit. das tale lege que hys
uerbis concluditur. Sit itaqz
omnibz notu nos xpi cultores
effectos. ut int palacu nrm
templu eiq noi construamz.
i quo plus xpianz vna no
bis cu conueniens. detati ipi
gras referat. Hac ita data
lege constituit. atqz edicto pe
dente ppon iussit. ut si quis
paup xpianus fieri uoluisset. de
fructatibz regis uestimeta candi
da. et xxx solidos de arca regia
acciperet. qui pitacu epus detulisset.
Hoc aute ideo factu est.
ne cupiditas imparet fallacie.
et no credulibz sed tepatibus
ista pficeret. Capta at eode
anno credidit multitudo. ut
pioru numerus baptizatoru
ad septe milia tenderetur. exrep
tis mulieribz et infantibus. Igit
cu senatoru nullq omnino hinc
religioni se fide adhibet. ne ob
hoc missa alicui senatoru papa
pmitteret. pcepit sibi i basilica
ulpiana tribunal excelsu statu.
et illic omne senatu ac plu
hac uoce affatus e. Pface dis
sensiois mentes. ideo nulla ra
tioe salubre consiliu sumit.
qz pfunde ignorancie pccidate
caligine. nullus eas clarus ac

serenus ueritatis ppledor illinat.
Aperiedi snt ergo luce stene
oculi aiaru. et diligenti e exami
nacione ceruedu. istos uer dca
debe daos uer credi. qui facti ab
hoimibz ee cognoscuntur. hoies
at magis eoru deos ee quos
ipi plasmauerunt. Demqz si a
liquo casu aliqd i eis lectu fuet.
hoies q eos sua arte fecerunt.
sua eos nichilominz arte re
stant. Sunt ergo ut dixi hoies
dy illoru quos du no eent fe
cerunt. et du fuerit lesi restau
rant. Pnde coniectura hinc
cu omnibz magis me ad altum
veri dei exlybeo. qd in me fac
tu quoqz ipi aspiciatis et phatis.
Nisi et ipi eet deus xpis qui
fecit nos. no vtiqz qd ab alio
factu fuet restauare ualeat.
Obatur ergo huianu genus
hinc dei ee figuratu. q restauat
lapsu. fractum consolidat. sub
limat allisu. sicut vniusa ista
pdola qz hoim figurata sunt.
hoim auxilio du lesa fuerit
reparantur. Habeat itaqz ha
beant sine isti errores. abdi
cetue ista supstacio. qua ignora
tia cocepit. stulticia nutrit.
et alunt. adoeet deo solo q vng
et verus regnat i celis. De
sinamz hos cole a qbz salua
no possimz. et quos legos ipi
saluamz. Cessetqz ab hys fla
gitie man custodia. quos ma
tuem custodia ne pereant. Et
inserrimus insibi studemus
lapides adoraie et ferru. Hac
tetus surdis diximz ut audiat.
cecis ut videat. Sit itaqz omnibz

metu. qd si
pstruc
ab isto erro
state cessau
ita ryma
den colat. a
no que ipa
ne lora dra
dat utentio
sua brau
uoluntz p
ut pualcra
cu habuisse
piane legi
non sit. v
ebz. vco dec
mactinasse
cu meit er
strueda. e
muru ryma
tis i eode m
mactinasse uo
i isto ipso fr
uor. p
cu plicia h
negant. mal
i ueris deus
mauerit qu
Tepla claud
tant. Dicit
Cum xpm co
Dicit est p
ipm no colu
gustou. Sin
denas. Tem
u gustum. i
Dicitum e tra
dotes teplozu
Dicit est qu
Cum adhuc

mētu. qd' sum a xpo que nōgn
 hā p̄stine s̄antati redditus: et
 ab isto errore xpo dno ihu xpo aux
 uitate cessamus. Et qm̄ sapi
 eia romana nō fallitur: istū
 deū colat. a quo ip̄a custodiat:
 nō que ip̄a custodiat. Verū
 ne loq̄a draco omēs uos exten
 dat intentos: qd' cōstitū dū con
 sumis breuit̄ p̄nda. Patere
 uolumus xp̄ianis eccl̄ias: ita
 ut p̄uilegia q̄ sacerdotes tēplo
 rū habuisse noscūt. atq̄ ites
 xp̄iane legis assumat. Ut at
 notū sit vniuerso romano
 orbi. vōs deo et dno xpo nos
 inclinasse cōrines. nō pala
 tū meū eccl̄iam xpo arripui
 cōstrueda: et vniuersitas ho
 minū cōp̄bet. nulla dubita
 tib i corde meo ul' p̄teriti erroris
 remansisse uestigia. Cumq̄
 i isto uōlo fuisset alloquū:
 uos plorū p̄ duarū fore hora
 rū sp̄cia hōc fuit. Qui xp̄m
 negant. male peccat: q̄ ip̄e
 ē uerus deus xp̄ianorū. Cla
 mauerūt quadragies. Item.
 Tēpla claudatur: eccl̄ie pa
 teant. Dictū ē decies. Item.
 Qui xp̄m colit semp̄ uiuat.
 Dictū est p̄cies. Item. Qui
 xp̄m nō colit: inimici au
 gustorū sūt. Clamauerūt
 decies. Item. Qui saluauit
 augustū: ip̄e ē deus uerus.
 Dictū ē tricies. Item. Sac
 dotes tēplozū ab urbe pellat.
 Dictū est quadragies. Item.
 Qui adhuc sacrificat: ab urbe

pellatur. Dictū ē duodicies.
 Ad hāc uocē. impator silenciū
 petiit. Quo facto: iterū sic
 alloquū ē plm̄. Itē diuina
 hūanaq̄ semilia q̄ hoc inter
 est. ut hūana seruiq̄a coacta
 sūt: diuina autē uolūntia cō
 p̄bent. Deus ei q̄ mēte colit
 tur. et s̄incero hōis uenēatur
 affectu: spontanea ei q̄ debet
 ēē cultūa. In hoc ei apparet
 q̄ deus uerus ē. qd' per tanta
 secula cōtēptoribz suis nō unq̄
 finē impōsūt. s̄ ip̄icū se illis
 qui eū colebat demōstrūt: in
 dulgēdo cōm̄a et salute aiabz
 et corp̄bz cōferēdo. Sit ergo
 om̄ibz notū nō coactos uerū
 tate. s̄ suo iudicio libēos posse
 fieri xp̄ianos. nec hūanū in
 uētes impiū. ad dei cultū
 accēde aliquos oportere. s̄ in
 rationabili cōsidēraōne magis
 rogāe. ut xp̄ianorū numerū
 applicetur ad hys q̄ hūc sagan
 tisse legi deseruūt. Iustū ei
 uerūq̄ cōspiciūg. ut sciat pe
 tetibz culpa ē si negotur: ita
 nō petentibz si tradatur iniquū.
 Nec hoc aliqui metuat: qd' a
 nōi gr̄a duellatur. si xp̄iam
 ēē uoluerit. Nā etiā hēme
 ra talis ē: ut i bono ope non
 mictetur. Unde hoc magis
 cōsidērandū ē: qd' uobis adhe
 bīt i amicitis hys q̄ sp̄tanea
 ad xp̄ianā legē uenire uoluerit.
 Tūc om̄ibz p̄lis et xp̄ianis et
 pagāis hāc legē laudantibz et
 uisam augusto optatibz: itēto
 clamor factus ē durissime. Et

cū finis huius rei factus fuisset:
revertente augusto ad palatium.
tota auitas cereis atq; lampadibus
repleta coronata e. Erat em
ditiusq; gaudium: quā lex talis p
cesserat. que nullū ad cultum
impelleret. nullū a cultu xpi
repelleret. **S**it uox leticie per
vniuersas ecclesias. honorant
omnia sepulchra sanctorum: omnesq;
confessores qui cathenati ad diuer
sa tracti fuerunt exilia. cū glā
et honore regio ad pias pias
redierit. et amice regis effecti
sūt. **C**etera que facta sunt uel
dicta ptererant. ut ipa purita
te sui fastidium lector inclinat.
Sunt q; alia plurima et utiliora
que ptermitti nō debeat. **E**ri
git autē hec hystoria ut ad he
lena imperatoris uirginem flectam
artiquitatem: et hoc ordine ad
finem huius opis attingam. **C**ur
at hoc faciam: eplē ab ea con
scripte tertius ostendit. **Q**ue
arcueta a iudeis cū eēt in
pibus orietis. cū duob; nepo
tibus constante et constructulo
pene habuit fieri iudea. nisi
euocatio xpi p filiū a pidoz
eēt consilio liberata. **D**emq;
huiusmodi ad eū scripta tūc in
sit. **D**uo semp augusto filio
constantino. helena mat sem
p augusta. **V**eritate sapiētis
animus nō requat. nec fides
recta patitur aliquā quacūq; iac
tura. **B**emulencie dilime repu
tare debem; et iusticie qd meru
isti simulachrozū signeta dese
rere: s; errozū applicam; hūano.
quā ihm nazarenū deū credere
uoluit. et hūc eē in celis dei

filiū estinas qui a iudeis exi
tit orindus: et magus acū
satus. sententiā crucis accipie
do defecit. **E**rant demq; a
pud helyam cruas impressa
uestigia. **U**nde ad ueritatis lu
me attinge cupientib;: altera
uia eē non potest. nisi hebre
ozū susceperit lege. **P**ietati
autē tue ideo sanctus reddita
phatur et creditur: qd ydolorū
cultue pūngit augustos
finē dederis. **D**eus ergo uerus
qui e deus iudeozū. ut ostendat
illos quos recusasti nō eē ueros
deos. fecit te salua: ut deposita
formidie simulachrozū. probas
eos nec sanctate conferre posse
pprios. nec uirtos auferre.
Huius ergo errozū fide deserēt:
deserunt pietate tua infirmitas.
Purc ad deū omnipotentē
accede: et uirtus te columabit.
qua superari nō possis. **H**ūc
ergo dum ceptis colere. obtine
bis dantiā fletet imperiū
et salomōis sapiētissimū et
pacificū regnum. eritq; tecū
phe cū quib; deus locutus e:
et omnia que p eos popostens
impetrabis. **V**ale dñe augus
te fili hūc: et p pib; ad uota
successib; polle. **A**d hec resar
ta sunt hec. **D**ue semp au
guste uiri helene: filius con
stantin; semp augustus. **Q**
modeatur scēla. et dispoit to
cus mundi suffragia. quibus
alimur et sustentamur et su
mus. p se quide p pūmēta

uini fiat: f
um scul
errellenacoe
hoies: tanto
nig. **O**mi t
omū iudica
uelle nra n
Et ideo dñā
ola non rep
laudabile deb
et non uerit
ad uolūm n
que dixerit m
dit. **D**eū v
urtallā m
de re capet e
mōne m. c
pūno: ita ut
rup. et pūa
nobis pūthb;
omīs confuct
mācūs hū
indagūe uer
ut ex uolūm
mūce q; eā
ostendat. ad
tūā. vna no
mūtemq;. **A**
p augusta: e
successib; pol
pūbites iud
ad helena aut
not ut eliger
uros q; cū ipa
dicens eis ip
pū tenen per
ua a toto scē
nā uua pūre
nā maouabr
hor tempē p
tūp; iudeozū
infirmitate s

unificat: **per** pectora principum suis
 unum seculis dicitur. **Qu**nto ergo
 excellencione loat tenemus in
 hoies: tanto omni putemus asper
 tibus. **O**mnitque mortalium oculi
 omni iudicia. omni uota. nem
 velle nra nolle considerant.
Et ideo dña semp augusta. no
 solu non reprehensibile s; ead
 laudabile debet ee qd volumus:
 et non vax totu omne bonu
 qd volumus nolimus. **H**ec at
 que dixit in actibus nris, inte
 dit. **D**eum veru intellige: sup
 intellam nram emmet. **Q**ua
 de re cesset error in hac diffi
 mone nra. cesset nri ausus p
 supcio: ita ut didascalii iudeo
 rum. et xpianoru pontifices.
 nobis pntibus mutuo alterica
 coms conflictu decertent. ut
 intellcus nri puenie ualeat ad
 indagane ueritatis: ita tamen
 ut ex volumibus sacris tam sibi
 munice q; ead nobis ueritate
 ostendant. ad cuius ueritatis cul
 tura. vna nobiscu oem pph
 mutemq. **V**ale dña mat sem
 p augusta: et pspis ad uota
 successibus polle. **T**uc uniusi
 tribites iudeoru conuenerunt.
 ad helena augusta. impante
 hoc ut eligerent eruditissimos
 viros q; cu ipsa roma pgerent:
 dicens eis ipsa augusta. qd le
 gis teneri ueritas a principibus
 uel a toto sclo omni no possent.
 nisi vna pars alteram sibi con
 tra maonabiliter suparet. **I**n
 hoc tempe ysachar summus po
 tifer iudeoru eat. qui simulata
 infirmitate se quidem ab hac

pfectioe subtraxit: s; misit duo
 den scribas ac phariseoru magistros
 ac principes. qui et hebreo et greco
 et latino sermone elinati et ydo
 na. ad alteracione pposita viden
 tur. **C**onstatino itaq; augusto
 et liciano quat consulibus. die ydu
 u augustaru. facta e congregaco
 iudeoru et xpianoru in vrbe ro
 ma. in q; diuersaru punciaru
 fuerunt epi. numero. xl. q; tuor.
 sacerdotes iudeoru centu viginti:
 exceptis hys duodeca q; ab ysachar
 pontifice alteracionis gra fuerunt
 destinati. **P**resentibus itaq; au
 gustis. uniuersisq; pstatibus
 aulicis. int palacu factu e con
 uentus: in quo auditores ee uolue
 runt constantin q; helena mre
 sua augusta. **J**udices uero hos de
 derunt qui nec iudei cept nec
 xpiani: ne vna e duobus q; uim
 sue ptis seruet. et ueritate pro
 suo cultu asseret. **F**uit ergo dato
 quida cogitor philosophus an
 ton noie. qui tam greco q; latino
 magistero eruditus fuerat: an nu
 q; suadei poteat ut ab aliquo
 aliqd munice acciperet: et cum
 amicis eet. frem impet. nichil
 uoluit habere terrenum. **R**ethoricu
 tam latinoru q; grecoru p anos
 aliquos nobilitati romane ex
 posuit: quq; ut dictu e. cu in
 chyl habet. pento futuo die ne
 cessary. sua ee asserbat omnia
 quecuq; oculis necessaria libent
 aspiceret libent aspiceret: astu
 ens omes diuites cum sollicitu
 die grandi was diuitias custo
 die. quibus seipm securu sui per

ferri meorabat. Mebat ergo.
In pteixa diuites utuntur auro et
argento et gemis et sericis. ut
omni aspectibus placeant populo.
cui sua sollicitudine securis place
ant. Cui omnibus itaque officiis
et ornamentis suis diuites eorum
seruiunt oculis qui diuites esse co
tempnunt: eorum ipsi affectus excitant.
qui esse diuites concupiscunt. Di
uites vero non facit amor pecunie
sed contemptus. qui beniuolentiam
in multis exhibet: et qui possit
non ledendo inimicos suos sed
uiuado amicos ostendere. Hec
fuit antonis sententia: quae sapie
ntia optimorum quoque hominum laudi
bus probatur. Hinc datus est
socius Zenophilus perfectioris
uir: qui consulatum idcirco pme
ruit. quod cum sepe numero prefectus
fuerit. nunquam penitus aliquid minus
qualecunque suscepit: nec posse
esse iustum defunxit. eum qui quicquam
occurrit diuitias ad se uenientes
excepit. Horum itaque duorum an
tonis philosophi et Zenophili
illustris uiri gratia est sententia.
nam pro lege habebat quod tunc sanc
tissimum: nec ut assolet inueniebatur
quispiam qui in aliquo ponet
quod eorum fuisse iudicio firmatum.
Vnde etiam cum omnia uoluntate ma
iorum minusque hos cogitatores
augusti altercatibus iudicibus
et defensionibus christianis posue
rit. Quod uero iudicium disputatio
extiterit. qui ordo sermonum fu
erit. quid uero finis inueniet.
sed liber uiri textus ostendet.
In quo trophaeum fidei erigitur: et ad
uersus pugnas iudicis superstitio
nis in illis christus accepit palma.

**Explicit liber primus.
Incipit liber secundus.**

Dedicti igitur antoni
philosophus et zeno
philus illustris dant
iudices in conspectu he
lene auguste matris augustae que
a iudeis mota fuerat et prius au
gusta constantini. qui primus in
romanos reges christi cultor extitit.
Assit caterue iudeorum cum illis du
odecim pseudo apulis: assit etiam
pauca episcopi cum papa siluestro. qui
git conuentu facto: augustae cum
augusta matris sedes: omnes qui in
erant leside iussit. Silencium in
patu est: In quo silencio primus
constantinus imperator ita affatus
est. Non solum patris scilicet salus in
ipso conuentu tractanda est et que
reda: uerum etiam omnibus posteris
matris necessario regenda. Et
quam demencia matris mee auguste
per uniuersum mundo sollicita.
Iudeorum nationi uidetur animo
dare consensum. saluo eo quod in isto
conflictu probauerit uerum ut credat
et teneat: me quoque christianissi
mum factum uniuersus orbis co
muni addidit: daret uos una
nobiscum silencio dicendi et al
tandi qualitate audiendo cognosce
re et iudicium dictorum equali lance
pensare. et honestis defensionibus
fauore ostendere. et in his
uero cunctis obiectiois consi
derare testimonio condemnatione ap
ponere. Sed et cum ista lex non
displecet: et una nobiscum sub
reuerentia celestis regis id est omni
potentis. cuius causa agit. audiat:
et probata comprobet. et condemnata
condempnet. Hac est moderatio
ne. et ad noticiam uerum perueniet.

et nobis qd
neque mihi
fuerit dicitur
regis. uniuersus
factus
antoni p
mueri qui
has pariter a
seruare uobis
reus sit carni
sollicitudo au
et zenophila
disceptantes
clenbutissim
pauca longis
et huius fide
reuerentia: q
se dedisse com
pauca non
defensor et ui
necessaria mat
in defensione
pauca. Erat
et utroque late
constructa: et
augusta defen
in qui ad disci
uenerit. Sed q
nos iudices d
na lege neq
sumus et amari
magis. In iustu
equitate mag
q uniuersa. Om
tatur. Cum or
sa silencium on
uniuersis et di
intelligat. et
nas discernat
dicit. Ne o
me iudice cof
tante no. o q
loquedi licet

et nobis quissimus est: et salute
 aie sue mueriet. **C**um hęc augus-
 tus dixisset: placere sibi dictu
 regis. vniuersus plus clama-
 uit. **F**actosq; silencio post clamo-
 re. anton philosophus ait. **V**-
 niuersi qui in isto conuentu as-
 tis: pacietes audite. **B**reui quide
 sermoe uobis intinabo: quid
 reru sit earu dictaxat: p quibz
 sollicitudo augusta. iudices me
 et xenophila illustre vnu. ut
 disceptantes constituit. **I**pe ei
 clementissimq; impator amoe
 xpiane legis ductus. defensor
 ee pt huius fidei. iudex tamen ee
 recusauit: quia ipe lege tale
 se dedisse comorat. ut eius de
 sententia non possit ee quis pia
 defensor et iudex. **I**ta quoq; cle-
 mentissia mat impatoris augus-
 ta defensione iudaice sette acci-
 puit. **E**rit ergo defensionis
 ex utroq; late sima equilibrium
 constructa: cu hinc atq; illinc
 augusta defensione intinuitur
 huius qui ad disceptacione pati cer-
 uitur. **S**it ergo omnibz uotu
 nos iudices datos. neq; xpia-
 na lege neq; iudaica didicisse.
 sumq; ei amatores sapientie no-
 uimq; q; iusticie. et tales q; pro
 equitate magis uoluimq; occidi
 q; vna. **O**mnia ei hic causa tunc
 tatur. omni ora clausa sunt i cau-
 sa silencio: omni aures pateat:
 vniuersi et disputaciu sensus
 intelligat. et iudicaciu sente-
 nias discernat. **Z**enophilus
 dixit. **N**eo ore locutu e: datu
 me iudice constat. **I**nquirere
 tamen uolo q; sint quibz detur
 loquedi licentia: ne ad nuncia

iusticie confuso sermo hinc inde
 psiliat. **V**ni damq; loquedi licen-
 nam: quo tacite e diuerso pmit-
 tung dari ab vno responsum.
Edm fuerit custoditum. scia
 ac libea aurret facio: certis certu
 qd dicitur ab attricibus. certis
 simu qd a iudicibus defunctur.
Place sibi vniuersi clamat que
 ab utrisq; da sut: et simto cla-
 moe. noia et dignitates eoruq;
 disceptaturi sunt requiruntur.
Duodeci igitur iudeoru cla sut
 huius: primus abyathar et ionas
 rabbites eoru: godolias et am-
 man scribe eoru: doheq; et chu-
 si dydascali synagoge: benpa-
 mpy et arthel interpretes eoru.
 uhal et thara legis pti eoru:
Seleon et zambri presbiteri
 eoru. **H**ic at zambri quatu
 reru certis doct. mago arti-
 ficiosissimq; eat. s; celabatur:
 p que etia videbatur alij confi-
 de. qd posset victoria obtinere.
Sed confidencia i hoie postta in-
 rimna conuersa e: spes ues in
 duo posita. trophcu obtinuit.
Habebat at et ps fidei xpia-
 noru. **S**iluestru romanoru
 epia. **R**omanu psbiteru. dya-
 conu maximu: et religiosu
 vreu noie tullianu. **H**ys qtu
 or notatis. qritu e. ut debent
 duodeci a pte xpianoru eligi:
 qui cu duodeci iudeis i conflictu
 disputatores staret. **E**t obsistit
 siluest diceus. **N**o in multitu-
 die confidimq; homi: s; de sola
 dei iusticia psumentes. in nu-
 mero quatuor ewangelistarum

vnū nobis sufficere xpm credimus:
cui ex toto corde clamamus dicen-
tes. **E**xurge dñe. et iudica cau-
sam tuā. Quāto ei hūmans in-
numumur auxilijs: tanto iua-
mus in dñis. **P**rimo ad her a-
ppathar dixit. **H**anc sententiā
iū propheta cequitur i psalmo.
Si qua ergo iūe ptis defensioe
pferre ius: nō de nris sed de tuis
pferre debes libris. **C**ui scis sil-
ilest ait. **O**mnia huc hodie de
vris libris a nobis pferenda sūt
aduersū uos: sicut conuicio a uo-
bis aduersū nos de vris si potue-
ritis erit aliqua pferenda. **T**ūc
ei rationabiliter conuicit pars
e diuiso subsistens: cū suorū fue-
rit auctoritate conuicta doctorū.
Zenophilus dixit. **D**igna et ra-
tionabilis ē ista sententia: ut
is qui confligit. sue legis auc-
toritate compellatur nō negare qd
credit. **A**ppathar dixit. **O**mnia
pale negotiū ē: ut deū hūc co-
lum qd vnus ē. lege ipi hūc
ignorare doceamus. qui tres deos
euidētissime confitetur. **E**t ideo
de nris libris qui vnū deū colimus.
iste quid pferat ignorat: sicut
et ignorauit ille qse filius dei
cū dicit. iuste a nris pnonibz
crucifixus ē. que iste mortuū
nō negat et sepultū. **A**ddit ta-
mē hoc. qd tertio die resurrex-
it. et i celos ascendit. **E**cce
duos deos id prem que nos cre-
dimus. filium que patres nri au-
as patibulo dāpnauerūt: tuū
veo spm san. que dicit sibi eis
apli apparuisse. **C**ū ergo tres
deos istos colit: xpm qui se ve-
rū dixit solū repbat et offendit.
In nra autē lege clamat uox

dei nri dicens. **V**idete videte.
quia ego sum deus: et nō est
alius deus pter me. **Z**enophilus
dixit. **S**i her uox dei ē dicentis.
nō ē alius pter me: compellatur
siluester dicere nō se tres deos
colere s; vnū: ut possit hāc tri-
ū deozū obiectioe euadere. **S**il-
uester epus dixit. **H**ec uox dei
ē aduersus incredulitate iude-
ozū: qui videtes eū dixerūt.
Non ē her a deo. **E**rgo ut oc-
cultam sue diuinitatis magnitudi-
nem ostendet: talit' uozū increduli-
tate confudit quā dicit. **S**i her
ppharū uerbis nec aplozū uultis
credere qd ego sū dñs: uel oculis
vris credite. uidetibz me eē deū
qui mortuos vros suscito. **I**d
circo et pphe iudeozū pene oēs
testati sūt dicentes. **I**ngere de-
gū qui uiuificat mortuos.
Prestans ergo maculosos fo-
ludicos: pmones ait. **V**idete
videte quia ego sum deus: et
nō ē alius pter me. **E**go occi-
dā et ego uiuē facia: pnia et
ego sanabo. **A**ppathar dixit.
Diserte euāgeliozū tuozū uolūta:
et ostende si alibi uiuens
xpm tuū aliquē occidisse. cū le-
gās a mortuis aliquos suscitasse.
Ait ei uox ista dei. **E**go occi-
dā et uiuē facia. **C**inton dixit.
Si constat xpm suscitasse mor-
tuos: constat eūde etiā eē. qui
uiuentibz tulit mortē. **N**am
ps ista de qua iudeus causat
id ē infirmitatis hūane. possit
hoc et bestie face: et uarietas
que hūanis casibz subiacet: mor-
tuū veo suscitare nō nisi de ē.

Appathar d
nre semp
cū qui pat
nā et clemē
mana diuise
mis post se
et solent sta
nō de celo su
sacrificia dei
vri cadaue
reperit. i
her signa et
fessio. sibi
nōs i iurpa
que hūc dicit
i de filiu
siluester epus
tū negat u
synagogi u
suscitauerit.
feretro portat
vni reddidit
dianū ac si
occurrit. **P**
graphus vest
de illo ista st
apphas pmi
nō i isto
lazaru luore
et pplatū her
signauerit. **A**
Dixit siusse
nēros seruos
uerit. **P**a i
siluester ep
se debes aato
mosen sup
gn fuisse pau
dixit. **I**n est
Et hoc ad a
than et chor

Abpithar dixit. Virtus legis
 iure semp habuit uiuos virtu
 tu qui paria signa gesserunt.
 na et clemētis impauerunt. et
 maria diuiserunt. et flucta flu
 mis post se currere fecerunt.
 et solem sta e iusserunt. et ig
 ne de celo sup iniquos et sup
 sacrificia dei ecerunt. et mortu
 orū cadauea iusta qua amiserunt
 receperunt. nullū tamē eorū q
 her signa et pdigia legitur
 fecisse. sibi met diuū honore
 nois usurpauit. qd' iste fecit
 que ihu dicit isti xpm. et de
 u dei filiū confitentur. **Bais**
siluester epūs dixit. Hoc in
 teri negare nō potes. qd' archy
 p synagogi urī filiā mortuā
 suscitauit. et vniū indue i
 feretro portatū mortuū mat
 vniū reddidit. et lazaru q
 duanū ac si dormiente exatū
 euocauit. **Menaor** si historio
 graphus vest iosephus non
 de illo ista scā retulit. s' et
 caphas pncops sacerdotū vō
 rū. nō i isto facto i suscitato
 lazaro luore exarsit. si non
 et pylatū her eadē sua relacōe
 signauerit. **Abpithar dixit.**
 Dixiā fuisse et alios. q ista fa
 cientes seruos se eē dñi meora
 uerit. **Pa** iste deū se eē asserunt.
Siluester epūs dixit. Memis
 se debes aaron et maria cont
 mosen supbie tes. lepre pla
 ga fuisse percussos. **Abpithar**
dixit. Ita est. **Siluester dixit.**
 Et hoc ad animū reuoca. da
 than et chore et abyron uiuetes.

a terra p't supbia deuoratos.
Abpithar dixit. Ita ē. **Siluester**
dixit. Et hoc p'tene te pacior.
 qd' saul xpūs effectū p supbie
 spm deōmo sit macipatū. **Dixit**
q' abpithar. Ita ē. **Sūs siluest**
dixit. Si ita ē p'mo q' ita ē.
 videat iudices. utriūā iste q
 recis visu reddidit. surdis
 auditū. deōma ex obsessis cor
 pib' eiecit. sup maria sicis
 pedib' ambulauerit. et tepesta
 tes tūquillauerit. leproso mū
 dauit. paliticos curauit. et
 suscitauerit mortuos. si men
 tur potuit se deū dice qd' non
 eāt. cū itiq' deus hebreorū. nū
 q' pass' ē supbie tes absq' plaga
 aliqua acerrima p'teū. **Huc**
 ergo se deū dicetū. virtutū
 efficacia comitabatur. **Dicebat**
 demq' iaredulis qd' docebat.
Su uerbis meis nō creditis.
 uel virtutib' credite. zenophylū
 illustis et aaron philosophū
 dixerunt. **Constat** abpithar
 a siluestro supiatū. si consistit
 hebreorū deūm semp i p'teū
 supbie tes resistisse. **Bed** ipa
 racio euideti doameto supeditat
 ipū si deū nō eēt. et deū se dicet.
 nō potuisse vitā cōferre mor
 tuis. s' ipū potius mortis sen
 tēciā suscepisse. **Siluester epūs**
dixit. De trinitate vō de qua
 interrogasti iudee. nos vniū
 deū fatemur et credim' q' nō
 i tanta solitudine diuitate eiq
 eē diam' q' ist gaudiū filij nō
 haberet. filiū at' eiq illū
 dicim' de quo p'phā dicit.
 uerbo dñi eēt firmati sunt.

et spū scū illū dicim⁹. de quo
idem ppha ait. et spū oris ei⁹
omnis virtus eorū. **F**iliū illū
dicim⁹. cui per pphā vrm
clamat pat. filius me⁹ es tu.
ego hodie genuite. **D**es ei hodi
e et cras nō habet sicut ego et
tu: sed semp deus habet. **S**icut
ergo sine nūcio des e et sine nū
cio pat e: ita et sine nūcio filius
e. **N**ā cū dicit deus. faciam⁹
hoiē ad ymaginē et similitudi
nē meam. **S**i ei dixisset facia
hoiē ad ymaginē meā. vidē
tur fortasse similitudis sue mdi
casse uestigia: nūc. at qd dicit
ad ymaginē et similitudinē meam.
eundē eā filij equalitate exprēssit.
Nichil ei recipit maius q et
tus maxime nō nouit. nichil
nūq. q ubi crescat pectus nō
habet. **S**ed iohas rabbites dixit.
Ratio huāne nō e comitēda
fides: que deū hūc suadeat ex
di. que tu vnu deū prem et filiū
et spū scū confiteris. **S**iluest
dixit. **C**ū legas in tuis libris
de pte qd dicit filio. filius me⁹
es tu. de filio qd dicit pā. ipse
inuocauit me pat. meus es tu:
quāe qd nouū aliquid nos exis
timas i hac scā trinitate asserere.
Nā de spū scō audi tuū
pphā orante. spū scū tuū
ne auferas a me: et aliū pphā
dicente ex psona pās. spūs a
me p dnt. **I**te ppha dicit. spū
oris eius omnis virtus eorū id
e celozū. **C**onstatim⁹ augustin⁹
dixit. **M**uor iudeū i suis scrip
turis ex omi pte supatum: ad
huc velle aliqua continē veritate
inquirere. **H**nde q de pte et

filio et spū scō satisfactū e: si
qua sunt alia pferat. **J**onas
dixit. **O**rdo disputacōis nre
ab abrahā pte nro sum at exor
diū. **H**ic ita gurus deo existit
ut etiam amūcū suū deus illū
dicet: et geneacōnē ei⁹ idcirco
i ea pte corpis cōsequet. quā ge
nū nreū hoc naturalit. scū stete
rit. **D**eniq. cū diuideret deus
gentes. et fines earū. iuxta
nūmerū statueret angelozū.
facta e portio ipi⁹ dei geneacō.
hec ipi⁹ in iacob. qui filius fuit
filij abrahē. **M**entior si ita ee
scriptū p̄sens negatē potueris.
Bais siluester dixit. **I**ta ee
negatē nō possum⁹. **S**icut hoc
i mediū athūlis ignorauis.
Jonas dixit. **E**ū arcūasio
est q sanctificat coletes deū hūc
urū. **D**eniq. si qd ex gentib⁹
huic p̄lo nro sonai uoluisset.
nisi arcūsius eet. id fieri pectus
nō posset. **S**iluester dixit.
Recte hoc dices: si absq. arcū
asioe null⁹ potuiss. iustus scri
bi uel credi. **N**ā et abel prim⁹
deo placuisse legitur. et enoch
scripsim⁹ memorat. **S**iquidē
tūlatū illū e medio mortaliū
diuio testimo credim⁹. **N**oe
quoq. ipse deus loquitur dicens.
Te inuēni iustū in ista genea
cōne ante me. **S**em et iafeth
ipi⁹ noe asseris et benedictio
app̄bat iustissimos fuisse: et
melchisedech summū sacerdo
te dei sanctissima scriptūa testa
tur. **E**cce hos omes absq. arcū
asioe deo placuisse si negauis
conuinceris. si nō negauis scias

to i hac pte
diti scilicet
nas dixit
q. p̄mū as
fuit: qd d
q. arcūasio
siluester d
deo notau
tū nā ipse
hā cōplauit
e. **S**iluester
nūc. **P**er
tos deo cōmō
sione an per
dixit. **I**n
dixit. **I**ustac
hois opib⁹ cō
p̄ fidem: qua
hūc ee: qui cel
i omib⁹ que
jonas dixit
iusti dicit. m
deū ee. **S**ilue
nūc. **I**nterrog
ta. **A**brahā
dixit e illi ex
illa dictū e a
p̄te cū sum.
is domū abp
cū: et dictū e
pp̄eta meū
magis eū f
et auferre a d
de michi qd
et adorant
i ipā trinitate
talit. **D**ic
qd filij cōse
uis et semor
ia frigidus. a
tū e illi ad

te i hac pte supatu: iudices q
 dati sententia roborabunt. **J**onas dixit. **R**emor ee debes
 q iurium assertiois mee hoc
 fuerit: qd dixi abraham deo abs
 q aruicisioe petus no place.
Siluester dixit. **P**roces abrahe
 ideo noiam: ut respondeas u
 tru na ipe sit deo. an ena abra
 ha coplaant. **J**onas dixit. **I**pe
 e. **S**iluester dixit. **I**nterrogo
 nuc. **P**er quid placuisse y
 tos deo comemoras: per aruica
 sione an per iusticia. **J**onas
 dixit. **I**n iusticia. **S**iluester
 dixit. **I**n iusticia dei ipa i solis
 bois opibz copbata est. an ena
 p fidem: qua crediderut deu
 huc ee: qui celu ac terra et mac
 ai omibz que i eis sit creant.
Jonas dixit. **N**ec poteant
 iusti dici. nisi crederet istu
 deu ee. **S**iluester dixit. **Q**uid
 nuc interroge diliget auscul
 ta. **A**braha qn placuit deo et
 dictu e illi exi de terra tua. qn
 illi dictu e a deo. noli time e
 go tecu sum. qn flagellauit de
 us domu abimelech regis p
 eu. et dictu e regi. scias q
 ppheta meus e. vide ne con
 tingas eu s magis oret p te.
 et auferat a domo tua sterilitas.
 dic michi qn vidit angelos tres
 et adorauit et salutauit. et
 i ipa trinitate vnu deu meo
 maut. dic michi qn credidit
 qd filiu consequi posset grande
 uis et semor centenarie etatis
 ia frigidus. qn credidit et repu
 tatu e illi ad iusticia. et amicos

dei appellato e. dic obsecro iam
 aruicisiois nulla vniq nec meua
 one accepit. **A**d hac interroga
 rone ionas coticuit. **C**uq in
 sistet **S**iluester ut daet inter
 rogati responsu: cepit dice.
Ego tecu de aruicisio e ago qua
 deus geneaioni hebreoru attribuit:
 ut doceim hoc virtutis iudiciu
 genei nro concessu. **S**iluester
 dixit. **N**olo michi anfractus
 obicias et q angus lubricus
 costrictu. coneris effugere: atq
 ab interrogatombz non finitibz
 abscede. **D**ic qd nraue tue inter
 rogatois assumpsisse conuincis.
Abraha dixisti disputatombz tue
 norma arripe. **D**ic ergo qn
 abraham hms vniuersis virtuti
 bz p motus. amicos dei effectus e:
 ia aruicisio e. an miraculosa.
Jonas respondit. **N**ondu fuerat
 aruicisio. **S**iluester dixit. **I**n
 terum amicu illu dei fides fecit.
Dic nobis. **Q**uid plus am
 nicie per aruicisioe pmeruit.
Si nichil e signaculu fidei: pt
 ee aruicisio huano genei nra
 ria. **P**rescians ei deus genea
 rone hebreoru effundi p uarias
 getes. signu carni carni eoru
 attribuit: ut tanti vni genea
 rone p hoc signu ostendet. prem
 suum p fide et iusticia ad dei
 amicitiam puenisse. **C**raton
 et zenophilo dixerunt. **P**re
 rogatiua aruicisiois: exclusit
 fides et iusticia. **D**ocuit em
 siluest. no de aruicisioe deo
 abraham s de fide et iusticia pla

† sciat

causse. **Unde** scilicet **ionas** aliud
quod profert non habet. **amot**
abscedat. **scilicet** propositioe suam
euidetissime supata. **Amot** i
tag. **scilicet** iona: accessit **godolias**
et dixit. **Quor** ego fron
te gentilis hois legis nre sibi
sciencia usurpae: cu siue fide
dca siue iusticia deo abrahā
placuit. **no** tamē generi q̄
hēditaria ē dei arbitrio deuo
luta. **Scilicet** silvester dixit. **De**
sine hēditaria tuo generi tan
tu abrahē fide et iusticia uen
dicat. **Legis** ei dixisse deū ad
abrahā. **In** semine tuo hēdita
bo oēs gentes. **Unū** ergo e
duobz aut deū ueracē pbabit
iudices. et te supflua terguer
sacioe mēitu. aut deū men
titū. et te posse deo aliquid
uerius ptulisse. **Craton** et **ze
nophilus** dixerūt. **Videat**
godolias sillogismū se eunden
tisse iurisse. **Aut** ei gentiles
no debent presumē sciencia
legis vre. aut deus hebreorū
hoc no dixit. aut si dixit de
abrahē qd̄ i seie ei hēditare
t̄ oēs gētes et pmissū suū qd̄
pmissit impleuit: supatu te i
tua obiectioe cognosce si hoc
deū pmississe no denegas. **A
mot** **godolias** ergo accessit a
man et dixit. **Video** iudices
tata seueritate suas exaspere
sententias: ut cū minime abi
libz possunt vna sententijs.
isti quide de vna supare vide
atur. **uris** vob no liceat dispu
tationibz ad vicina quoqz scrip
turū loca p̄gere: sed semel

dictū et exclusū q̄ victorie
mācipatur. **Craton** et **zeno**
philz iudices dixerūt. **Quis**
obiectio a uobis sumit exordiu:
q̄ obiectio dū cōclusa fuit et
supata. **opposito**re suū uictū
ostendit. **Qd̄** si conclusa nō
fuit: prebit ei ad defensionē
suā multa milia uerborū assu
me. **Et** ideo palpai debet an
q̄ claudatur obiectio: nā si cō
clusa fuit ubi currit locū nō
habet. **Hac** de causa iusticia
a iudicio si exclusa fuit: etiā
a se iudice pellit. **Ne** ergo
iudicē reū facias: q̄ nō custo
diat iusticiā. **sententiā** ad iu
dicandū dirige. ut q̄ iure sit
laudanda collaudet. et iuste vi
tupanda uitupet. **Unde** si
nos iniuste iudicamus conuincē
ut alios iudices iustos acci
pias: aut si conuincē nō potes.
iustu ē. ut sine inuisione
palma ueritati concedas. **Amot**
dixit. **Que** causa fuit ut abra
hā fidei sue signū i certū
sioe accipet. **Silvester** dixit.
Ut intelligamus qd̄ deo ualde
cara sit castitas. **Unde** admo
net post hoc ip̄e deqz p̄pham
dices. **Conuincite** corda v̄ra.
Cordis ei deqz castitate iniqui
sunt: quā uida nō considerā
tes putauerūt qd̄ eis carnicatio
scitāte daret. cū nō de carnicā
tioe scitas. s̄ de scitāte carnicā
tio oratur. **Craton** dixit.
Hac interrogacionē ad quā
ptom attulit iudeus p̄b.
nosse debemus. **De** deo ei agi
m̄. **Ut** x̄p̄i debeat deqz ardi

aman dixit
carnicatio
ca ergo me
scilicet: quomō
solū obit.
dixit: et
omise de
illud tā ptu
pham dixit
corda v̄ra. et
qd̄ dictū ē
m̄. si
p̄dēt adhibe
dixit. **Ergo**
uit: ista car
si sola q̄ cordi
no cū ip̄e qd̄
no qua tūcō
corru ea ph
dixit. **Iustu**
carnicatio car
du x̄p̄i nā
si fuit ab
carnicatio p
astioe. **Iustu**
ē impleta p
carnicatio
scitātionē e
scio ergo cas
et nūcū acci
remissionē
quā uobis p
p̄uocant.
go male faci
ne x̄p̄i acci
suscessu q̄
dixit. **Malo**
carnicatio
quā p̄ sc̄p̄
quā abrahē

Aman dixit. **Q**uia ipse xpus
 circumcisiōe iuxta legem accepit.
Cu ergo magist' horū hac usus
 sit: quomō ista circumcisiōe nō
 solū odit: uerū etiā euacuāe
 contendit. **S**iluester epus dixit.
Remisse de pes nos testimoniū
 illud iā ptulisse qd' deo per
 ppham dixerat. **C**ircūadite
 corda ur̄a. et nō corpa ur̄a.
Qd dictū ē. nō ferro vulnus
 infigit: s; vulnēto cordi
 studet adhibere medicinā. **A**ma
 dixit. **E**rgo et xpc ur̄ nō de
 buit ista circumcisiōe accipere:
 s; sola q' cordis ē acceptab'. **P**at
 vos cū ipse qd' illa accepit: que
 ro qua ratiōe i suis discipulis
 exercei eā phibuit. **S**iluester
 dixit. **I**ustū fuit ut tandū
 circumcisiō carnis excurreret q'
 dū xpus nasceretur. qui pmas
 s; fuerat abrahe: qui oēs gētes
 iustificaret p fide nō per circū
 cisiōe. **I**uste ergo circumcisiō
 ē impleta p xpm: qui cordis
 circumcisiōe p baptismatis
 significatiōe exhibuit. **C**ircū
 cisiō ergo cessauit impleta i xpo.
 et nūcū accepit pmissio que
 remissione peccatorū om̄ donat:
 quā uobis prima passio dñi
 puocauit. **A**man dixit. **E**r
 go male factū ē. ut circumcisiō
 nē xpus acciperet: quā iā tempa
 a suo cursu exclusēnt. **S**iluest
 dixit. **M**ale faciūt q' illa post
 circumcisiōe xpi suscipiūt:
 quā p seipm xpus impleuit
 qui abrahe fuerat pmissus.

Pmissio ergo impleta circumci
 sionē sine dedit. et nūcū bap
 tismati posuit. **C**irton dixit.
Si pmissū a deo constat hoc qd'
 i xpo completū ē: uideat aman
 euadedi sibi aditū nō patere.
Unde et isto amoto accedat
 q' obiciat si q' obiciēda sūt: ea
 saluet ratiōe. ut interrogatiōe
 suā cta. fixū et certū respon
 sū dū suscepit sileat. **J**uho
 nequū ē ei dato resposō alia p
 alijs querē: et sapiēs respon
 sū i seipatis cōtenciōib; cōn
 here. **S**ohet dixit. **S**i ex seie
 dauid xpc dei filij factus ē: q'
 scūs natus ē: baptizari nō debuit.
Hoc ei nascendo habuit. ut
 dei filij diceretur: et natiuitū illa
 nō fuit ut hoc qd' iā nascendo
 illi extiterat. hoc iterū sibi g
 tulerit p baptismū obuenire.
Siluester dixit. **S**icut circū
 cisiō i circumcisiōe xpi sine ac
 cepit: ita nūcū baptismatis
 cōsecratiōe p baptismū xpi
 suscepit. **N**ō ē significatiō ab
 aqua baptismatis ē: s; ipse eā
 suo significauit ingressu. **Q**uā
 cū itasset celos ei apertū fēnt.
 quos cōn se ip̄a aqua clausos
 habuerat. et scū spm̄ uēiente
 de celo accepit cōstatū: ut p
 ipm̄ sic lauaret animā a peccatis.
 sicut aliqui p se lauāt corpa
 a sordū inquinamētis. ut
 per ipm̄ discent oēs ardetes
 in baptismatis impositiōe
 scū se spm̄ acceptū. **Z**enophilus

iudeus dixit. Satisfactum censo
interrogationi tue. Et si aliquid
numquam dictum existimas quere.
Thusi sextus dixit. Deus certe
perfectus est et nullo eget. Et
ergo ei opus fuit ut nasceretur
in christo. Silvester dixit. Filius
dei est ante tempora genitus ex patre ut
faceret ea que non erant: id est celum
et terram. mare et omnia que in eis sunt.
Thusi dixit. Ergo filius dei fecit
celum et terram? Sicut Silvester
dixit. Quid putas esse filium
dei? Thusi dixit. Tu debes
dicere qui illum colis. Silvester
dixit. Filium dei uerbum patris le-
gimus: credimus et probamus. Sed
qui didascalus est iudeorum et noster
discipulus christianorum esse incipis:
audi dauid dicente. Verbo dei
celum firmatum sit. Itaque alius propheta
dicit. Verbum domini ualidum
et forte: quibus poterit comprehendi
de illud. Cuius uirtute terra
fundata est: et celum cum suis luminari-
bus solidatum est: et aer in sinu
suo diffusus est. Thusi dixit. Ver-
bum hoc qua ratione asseras filium
dei edicere. Silvester dixit. Fi-
lius se genuisse uerbum ipse pater
asserit dicens. Tenui principium
in die uirtutis tue: in splendoribus
sanctorum. ex utero ante luciferum
genui te. Tanta ergo uirtus
patris est: ut sermo qui ex ore eius
erit: ad facienda omnia que sunt.
hic eius filius esse et probari possit
et credi. Thusi dixit. Constat
quod antequam haberet filium pater dici
non potuit. Sic enim. quomodo in-
mutabilis dici potest: cum hoc
nomen accessit? Silvester dixit.
Nolo ut tam stulte crederes: ut

deum putas ita generare sicut
homines generant. Nam semper
pater fuit: quod semper filius exi-
stit. cuius est pater. Non ergo ex
accidit hoc sortitus est nomen.
Semper ergo pater et uerbum habuit:
et uirtute habuit et sapientia
habuit. Verbum enim dicimus
dei uirtute. et dei sapientia:
quod semper fuisse in patre dubium esse
non poterit. Thusi dixit. Et
unde hoc docere poteris? Silvester
dixit. In corde patris uerbum hoc
fuisse semper ipse deus pater eundem
expressit dicens. Exiit uirtus
cor meum uerbum bonum. Item
in libro sapientie dicit ipsa sapientia.
Ex ore patris erui: ego feci ut
ornatur. Quando stabiliiebatur
motus. et firmabat terminum et
eripebat fontes aquarum. ego
eram disponens omnia. Cum er-
go semper apud se habuerit uer-
bum uirtutis pater uerbum non cepit
habere quod non habebat. cum ista
omnia fieret. sed uirtute omnia
uerbum suum cepit ostendere quod
habebat. et sic fit ut non di-
catur mutabilis deus. cum pater
uirtutis nomen accessit. Sic
enim semper fuit deus ut semper esset
pater: quod sapientia eius et uirtus
et uerbum eius filius eius est. Cum
ergo sine sapientia nunquam fuerit
et sine uirtute: quomodo putas
hoc nomen deo ex tempore euasis-
se. cum semper fuerit et sit pater.
et semper fuerit cuius est pater.
Beniamin dixit. Nos de illo
agnimus qui nuper natus est tempore
baalzebub cesaris: de quo euangelia
uera dicunt quod temptatus
fuit a dyabolo et traditus a discipulis

pulo prior
et tentus sit
phenis
facie. et fl
primus cozo
hoiadas fin
tuus et sep
metu colu
reerit. In
ficia et ap
siluester dix
in quo in er
su e illu s
ideoq; nup a
pfa iusfulto
semper fuisse
nos de illo a
nato e. et n
uigie nato
tibi pph tu
enacuel. qd
a deus. Na
phe iudeoru
Semper de n
nat. Ene
raret et pa
vitur nome
ergo nato e
da carne: q
in uirtute.
ad dauid deu
lectis tu p
tu. Et ne
metu suu n
filii que an
mucat. huc
et pepit coz
phtus deq
pe sine nro
et nre. an
pater. spu
cia mada et

pulo p̄no tradidimus accepto.
 et tentus sit a turpis. et p̄ blas
 phemijs suis palmas cecus i
 facie. et flagellis i corpe. et
 spinis coronatus i capite. ut
 hoiasdas fixus i cruce. et mor
 tuus et sepultus. aug monu
 metu colitis et dicitis qd̄ sur
 rexit. Huc den̄ dice que inao
 faciat app̄bae nō possim. Saus
 siluester dixit. Ecliuso chusi
 cu quo in erit conflictu. osten
 su e illu sibi ad ee nō potuisse.
 ideoq; nūc ad singula que obie
 p̄ta ausulta. Cum ergo dicere
 semp̄ fuisse filiu dei. ipe dixisti.
 nos de illo agimus qui nuper
 natus e. et noluiti dice qui de
 virgine natus e. ne obmaret
 tibi p̄ph̄ tuus et dicit huc ee
 emanuel. qd̄ int̄pretat nobis
 cu deus. Na ipe e de quo oēs
 p̄ph̄e iudeorū preconati sūt.
 Deniq; de natiuitate eius p̄sas
 diat. Ecce virgo i vtero con
 cipiet et pariet filiu. et uoca
 bitur nome eius emanuel. Huc
 ergo natus e ex seie dauid secu
 du carne. q̄ p̄destinat e filius dei
 in virtute. Inre ei iurauit
 ad dauid deus dicens. De fru
 uentris tu pona super sedem
 tua. Et necesse eat ut uirga
 metu suu impleret. et huc
 filiu que anq̄ munda eet i ge
 mēat. huc que virgo concepit
 et peperit comparat. et eet i eo
 p̄fectus deq̄ ante sela q̄ctus ex
 pre sine uirē. et p̄fectus homo
 ex uirē. an nō esset carnalis
 pater. Sp̄us ei scus uirgis ius
 cea munda et intacta et nima

culata ingressus. hoicm tale
 fecit ea concipe. qui mūdū p̄
 ditū restauraret. et iste q̄ est
 deus dei filius inuisibilis. p̄
 ipm̄ uisibilis appareret. et
 eet int̄ hoies deus et ho. au
 dixit pat̄ de celis. filius meq̄
 es tu. ego hodie genui te. Raq;
 qd̄ int̄ hoies conuersatus sit.
 audi tuu p̄ph̄am dicote. Huc
 e deus iur et nō estimabitur
 alius absq; illo. q̄ ostendit ma
 salutis iacob puero suo. et isrl̄
 elco suo. post her i terris iusq;
 e. et cu homib; conuersatus e.
 Aut si scriptu in vas codicib;
 nō e recusare stude. si ues scrip
 tu e tuis potius scripturis q̄
 mas affectioib; crede. Zeno
 philo dixit. Si uiri p̄ph̄e sūt
 qui her afferit. non potestas
 apices quos sacros creditis re
 cusare. Huc uiri nō sūt. nō
 argumētando s̄ negando ista q̄
 obiecta sūt recusate. Tunc
 augustinus constantin; cu uinu
 silb̄ acclamant i laude siluest.
 Octauus arohel dixit. Adhuc
 temp; laudadi siluestru nō e.
 sūt ei plura q̄ obiciam; . Cu
 ergo p̄mueris satisfactū fuerit.
 et ipi man; dates i laudib;
 ipi; victorie p̄silim; . Siluest
 dixit. Consuetudo illoru e
 talis q̄ iniusta defendit. ut
 dilacom; studeat. s̄ itq; illo co
 rru i eo solaciū iusticie differre
 victoria. Sic ergo q̄ uelis. ut
 agnoscas sp̄m̄ sc̄m̄ patū habe
 responsū. Arohel dixit. Cu
 non de sola natiuitate xpi uer.

de illusionem et passionem et morte eius interrogato scilicet de sola
nativitate eius visus est aliquid in
timuisse: et ideo naturam ducit
ut de ceteris astruas. **Item** dicitur
debere laudem differri victorie.
Tunc ei laudanda est: cum plena
extiterit. **Bilues** dicit. **Primum**
est ut confitearis christum natum iuste
defendisse: ut cum in toto
fuerit victoria mea de nativitate
eius. postea tenem de sola passione
eius affigam. **Constatinus** augustus
dicit. **Iusta** interrogatio probat
antistitibus. **Fatei** ei debes de his
quod iam deum scit: ut non in eadem re
cum conflictu maneat. **Abel**
dicit. **Benedicere** poterit dicit:
si ista que sequuntur ea non leserit.
Bilues dicit. **Sic** ergo que sequuntur
t. **Abel** dicit. **Ergo** dei filius
a dyabolo temptari potuit: ut non
in fame panes ex lapidibus faceret
virgetur. non super prima templi
statueretur. inde in preceptis ageretur:
non ad adorandum dyabolum
ipsum per ostensas divitias suadet.
Bilues dicit. **Ad** temptandum
est a dyabolo: et vinceret dyabolum.
scilicet zacharias propheta dicit.
Vidi dominum magnum sacerdotem:
et dyabolum stabat a dextris eius.
Et dixit ad eum. **Impet** tibi dominus
dyabole. que redit israel. **Opportuit**
ergo ex virgine secundum novum
hominem adam fieri: qui serpente
temptante se vinceret. id est qui vic-
torum primum hominis vinceret: et ho-
minem de eius captivitate aufer-
ret: quem qui ante iudicem existit
in paradiso. ipse temptator dei fac-

tus est in deserto: ut qui vincat
adam manducante. vincatur
a domino ieiunante. **Item** sicut ma-
ducatum est per adam suadete dy-
bulo. et odine genus quod nascatur
in terra ab adam morti addicti
sunt: ita ieiunatum est a domino. ut
omnes qui per eum renascuntur. vite
eternae restituantur. **Item** ergo
si morte non vincunt nisi
qui nati fuerit ex carne ade.
et sanguine: ita vita non vincunt
nisi qui renati fuerint.
ex aqua et spiritu sancto. et carne
christi et sanguine sue carnis et
sanguinis socraverit. **Qui**
vincit dyabolum: paradisu reddi-
dit. et vite eternae ianuam
patefecit. **Item** autem filii dei
temptati non dicuntur filii
hominum: in quo plenitudo filii dei
constabat. **Item** sicut in eo ple-
na divinitas extitit. sic et in
eo erat plena humanitas. **Hec**
est homo erat christus ihesus. qui dedit
semetipsum redemptionem pro omnibus.
Et sicut temptari non poterat
hoc quod erat filius dei: ita de-
pluisse temptationibus agone a-
gebat iste qui erat filius hominis.
Si enim profecto homo viceret. illud non
qui profectum hominem vincat. vic-
toria eius nobis prodesse non po-
teat: et doceri poterat ad epon-
cio humano generi obfuisse. **Item**
nec victoria non potuisse prodesse.
Item filium virginis terre hominem per
factum vincit dyabolum. et omnes na-
tos eius in mortis sententia cepit:
ita et a filio virginis male hominem
profecto superatus. omnes renatos
per eum vite eternae iunctos re-
stituit. **Item** dicitur enim ipse dominus ait.

Item quis
qua et spiritu
vita eterna
in homine terre
naturam mortu-
is qua renas-
cuntur nativitate
in tempore apu-
se dyabolum
ergo temptati
despice dyabolum
dyabolum sem-
per est tempta-
tus. **Item** suffere
qui ideo viceret
eius adam pat-
manducando co-
que est pat om-
nem ieiunando
primo tempta-
tionis: ut qui
temptat omni-
penna tempus
hominum. extol-
vergebatur. ut
ieiunium extitit
victoria ieiun-
ut qui iam victo-
ria sibi primum
sui primum a-
daret sue for-
quibus superatum
per ieiunium quod
non debeat om-
nium loci tempta-
in quo non sibi
medetur quod ma-
tum dyabolum per
est extollens: et
extollens et co-
mitem sententia est
est dyabolum iuncti

Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non habebit vitam eternam. **U**na est ergo in homine terre naturas que nascitur morti. et altera spiritalis qua renascitur vite eterne: quia natiuitate nobis Christus illo in tempore apertit. quo temptante se dyabolum superauit. **N**on ergo temptati despice deum. sed despice dyabolum superatum. **P**ra dyabolo semel uicent adam. a christo est triplex victoria superatus. **S**uffereat itaque hoc: ut qui ideo uicent quam persuasionem eius ad adam patet omnem nascentium in aduersione consenserunt. Christus qui est pater omnium renascendum contempserit ieiunando. **S**uplicatur primo tripliciter temptatione victoria: ut qui semel uicent. triumphat vincatur. **P**ra super prima temptacione elatu post ieiunium. extollente stimulis perurguebat. ut qui quasi uictor per ieiunium extiterat. per semetipsum uictoria ieiunij uidetur extollit: ut quasi iam uictor angelorum iniusticia sibi permissa exigens. in sinu proprio caperet. **S**ed ut daret sue forma uictorie. ut quibus superatum aliquis dyabolum per ieiunium gaudeat: extollit non debeat omnino. **D**ignum huius loci triumphum optinuit in quo non sibi sed nobis omnibus credendum uincit. **E**t quia superatum dyabolum per ieiunium exsecuta est extollentia: superatum iterum per extollentia contemptum diuinitatem sequita est gloria. **H**is ei duabus uictoriis celebratis.

diuinitate et glorie humane superditat huius qui ab eis obtineri poterit. quando adulator eorum extiterit. quorum monitor esse contempserit. **P**ra quicumque famosus sumus per sui sanctitatem extiterit. incipunt ei simul reges honorem cum omnibus exhibere: huius ipse per occasionem nobilium personarum amocentis fuerit peruenit. non ea lucubatur nisi ei fuerit contra iustitiam adulator. et eos quos scit per pollutionem et luxuriam et malitiam et iniustitiam inter se habere dyabolum non exortitur et arguit. uerum flectes ceruicem adorat et suscipit. **E**t hoc est quod triumphum demitatoris sue dominus noster ihesus christus obtinuit. ut dicit dyabolo offenti diuitias. et diuinationem inimicam iusticie erigenti. ut eum quem pessimum nouerat. per oblationem diuitiarum adoraret: uade retro sathanas. scriptum est enim dominum deum tuum adorabis et illi soli serues. **E**cce omne tibi temptacionis exposita causa. **C**rede iam iudee: ut possis per eum qui in te temptatore euadere. et nobiscum istas tres uictorias celebrare. **Q**uod uerbo comprehendendum est: sapientia dei per salomonem dicit. **S**upererit inter se impij. **C**omprehendam iustum: quoniam iustitias est nobis. **P**ra quod a discipulo suo temptandus est. dicit per salmigraphum. **Q**uia edebat panes meos: apprehendit aduersum me superplacacionem. **P**ra quod exponendum est. et uestimenta eius in sorte reciderunt: per dicit idem propheta dicens. **D**iuiserunt sibi uestimenta

mea: et super veste mea in
seruit sortem. **Na** qd' a falsis
testibz accusandz eet' idem pph
taunt dicens. Insurrexerunt
i me testes iniqui. **Na** qd' spi
ritus coronadg eet: iheronimas
uaticinaty e dicens. Spiritus
patru suozu arcedit me ppls
hic. **Ed** fellea esta abadus et
aceto potandz: olim an pdictu
e dicere ppha. **Dederit** in esta
mea fel: et in sti mea potane
runt me aceto. **Na** qd' illud edg
eet: scis iheronimas pdixit dices.
Illusto factus su ppls huius.
Na qd' vinculis ligandz et cruci
figedg eet a iudeis i ligno: scis
edras pphetant dicens. **Unx**
istis manus // non // mem' qui
liberant nos de terra egypti.
flagrantes an tribunal iudicis
hii hastis me: suspensu in lig
no: morti tradidistis me. **Ed**
sepeliendg eet: iheronimas dicit.
In sepultura ei9 reuincunt mor
tuu. **Tempo** ergo quo dñs nr
ihus xpūs in passioe sua em
sit spm. monumenta apta sut:
et multa corpa scōru fluererunt.
Tu arohel psumpsit in uoce
dixit. **Ex** codicibz suis affirmat
omnia: cu hoc pmissit siluest'
qd' nos ex nr̄is supare deberet
scripturis. **Siluester** dixit. **Neo**
ratur augustus et omes iudices:
me omne tectū dñce natuu
tatis et temptacōibz et passiois
de vrbz assercioibz ptulisse.
Sed hoc nichil a uobis **nr̄e**
no iure obiectū e: cu uere de
xpo oia ut pdm sunt. **ma**ona
bili sermone exsolueret: et au
sas omes euidenti assercione mō
strare. **Caton** et **zenophilus** dix

erunt arohel. **Immemor** factus
es eozu que ia elimata sunt: re
trosum iteru pnti altitudine
reuocae studeas. **Ed** si imperi
cia fecit. indulgendū e: si calli
ditas p̄uēdū. **Unde** iustu u
dicamq ut sileat: cu ad loquēdū
aut sulticia aut calliditas in
pauit. **Nonus** iobal phariseus
dixit. **Cu** de sola temptacōe sil
uester explicauit uerbu: iustor
vrazu p̄uēdū q' ia de omibz
explicauit ptes dare victorie:
cum ingentior obiectiōibus
uris remansit summa. **Dicam**
ei uenudacōe discipuli sui tradi
tū tentū. illusu. exspoliatū. co
ronatū spm̄s: cruci affixū. mor
tuū et sepultū. **Siluester** dixit.
Imemor esse debes iudee. me
dixisse dei filiu penitus passi
on non potuisse subici. **h**oīem
pfectū ih̄m nazarenū que pro
miserat de9 abrahe dicens. qm
in scie tuo hereditabo omes gen
tes. de quo etiā pmissat dand
dicens. de fr̄u uentris tui ponā
super sedem tuā. hūc fuisse tem
tatu. ut dyabolū cu omibz tem
tacioibus vinceret: passum.
ut uinueras passiones subicit:
mortuū. ut mortis imperiū
subiugaret. **Iobal** dixit. **Er**
go duo sut filij dei: vng que
virgo pepit. alter que om̄ps
deus generauit. **Siluester**
dixit. **Dei** filij vng e i xpo:
qui sicut uere da filij e inu
sibilis. ita uere uisibilis e // xpc.
Est ergo inuisibile hoc qd' e
de9: et e uisibile hoc qd' hō e.
Per fuis ei de9 pfectū hōiem
induit: ut pfectū salūte
omibz exhiberet. **Iobal** dixit.

Et quomō
hō qui aff
one ei9
ter dixit
plo: ut du
vng maner
eadat: f
mchi null
bils. **Silue**
amno asser
dias nō sub
asseris. q' n
ru. **Iobal** d
hoc mchi
det i vno e
subsistere.
truci figi. et
passiois si
Siluester dix
erepō maō
dicant p̄uē
Constantin
Etiā si nō
su. iudicā
tū uē duas
positas. o s̄
alio sustiner
Siluester dix
p̄uē regis v
fuit. **Iu**
sanguis acc
p̄uēu p̄uē
tur dignitas
hor qd' regne
e. an qd' lan
batur. **Nō**
dignitatis o
na que nāq
n̄ tū sit. co
hoīem. et p̄
deū: qui s̄m
i iudicacōe.

Et quomodo fieri potest ut patetur
 homo qui assumptus est sine passi-
 one eius qui assumpsit. **Siluester**
 dicit. Doceri potest aliquo exem-
 plo: ut duo in unum positi
 unus maneat inuicem. et alter
 enadat. **Jobal** dicit. Hoc
 michi nulla ratio ostendere po-
 test. **Siluester** dicit. **Judaico**
 animo ageris: idcirco magis au-
 dias non tibi a me posse ostendi
 asseris. quam me pollitior ostensu-
 rum. **Jobal** dicit. Impossibile
 hoc michi ratio humana persua-
 det in uno eorum. vna simul
 subsistere. simul teneri. simul
 crucifigi. et vnum sine altero
 passionis sustinuisse iniuriam.
Siluester dicit. **Cum** vili quocumque
 exemplo maioris humane ostendens:
 dicant patres iudices te superatum.
Constantinus augustus dicit.
Etiam si non vult probere conse-
 su. iudicandus est ut consensiat:
 cum ipse duas substantias in vnum
 positas. ostendit vna sine
 alio sustinere passionis iniuriam.
Siluester dicit. **Ut** patris pur-
 pure regis utamur exemplo: lana
 fuit. **Hinc** conchias coram
 sanguis accedens: colore pur-
 pureum probat. **Cum** ergo negre-
 tur digitus et torquetur in filium:
 hoc quod regie dignitatis color
 est. an quod lana extitit torque-
 batur. **Non** utique color regie
 dignitatis ornatus: sed in his la-
 na que nascendo existit. **Quod**
 cum ita sit. constat lane assilari
 hominem. et purpureo color assilari
 deum: qui simul in passione. simul
 in traditioe. simul fuit dum patet

in cruce: sed passioi peccatus in nul-
 lo subiacuit. **Constantinus** itaque
 augustus. cum vniuersis acclamati-
 bus ueritatis asseruit exemplum.
Jobal dicit. **Non** sufficit in
 istud exemplum. quod simul secatur
 color. simul etiam torquetur in la-
 na. **Cum** enim pene omnes conuice-
 ret. simul quidem esse et lana sola
 passioi subiacere non colore: **Siluester**
 dicit. **Obsecro** nos filii hominum
 date silentium: et eundem ex-
 emplum proferre. an uideus conuice non
 possit. **Et** adiecit. **Audi** **Jobal**.
Potest fieri ut arbor habes in se
 splendore possit maceri. **Jobal**
 dicit. **Potest** fieri. **Siluester** dixit.
Ergo cum macerit. non vides
 quod ictus ferietis ferri. splendore
 solis eripit prius quam tangat lignum:
 sed splendor tamen ibi sit non
 potest nec maceri nec a dolate se-
 pari. **Sic** at diuinitas nec separari
 potest nec maceri: illud autem
 passioi subiacuit. quod sicut lignum
 et lignum possit teneri. **Tunc**
 vniuersus simul etiam uideorum
 plus in eius laudibus acclamant.
Scimus ad hec **Thara** dicit. **Di-**
cat **Siluester**: utrum uideus con-
 iugla maledixerit. **Siluester**
 dicit. **Nos** coniugla benedicta
 dicimus a deo. **Thara** dicit. **Et**
 quare negatis de coniugio natum
 istum quem colitis. **Siluester** dicit.
Nos non ideo dicimus filium uir-
 gis christum. ut coniugium condempne-
 mus: sed causa uirgis partus
 rationabiliter acceptam. **Thara**
 dicit. **Et** causas parietis uir-
 gis ondas ignoro: vnum hoc sen-
 tio. quod in obfusata coniugla laude

virginis suades. Siluester dicit.
Non obfuscatum sed adornatum
hac asseruone conuicia. qui hec
virgo que xpm peperit. de con
uigiis nata e. et ita sacru
corpore exhibuit. ut digna eet
dei filium uerbu carne factu co
ape. q pditu scdm ceperet. Se
leon dicit. Memor ee debet
siluester. qd dixit de causis
singulis natiuitatis et passiois
xpi sui dae resposu. Siluest
dicit. Ita plane facia: et oia
q acta eu gesta snt utilitatis
huane causa eundet ostenda.
Na qu pnuu hois deus luna
meta foruit: uirgo eat tra
pnde affluo e. Beleon dicit.
Nonu genus asseruone audio
terta uirgine fuisse: ut q mu
lier possit fieri. Siluest dicit.
Bene factis munce uobis suc
cedetis: ut contendedo q uesit
tis possitis ediscere. Terra ei
uirgo eat tota: q nec sangui
ne huani bibeat. nec mortu
u in se suscepat nec sepultu
ra. Beleon dicit. Et vnde
pbas terra uirgine uel dia de
be uel ardi. Siluest dicit.
Rur hoc loco auctoritate re
queri: ubi hoim oim vna e
sentencia. ut uirgo dicatur ter
ra. que no habet mortuoru
hoim sepultura. Tame ut
docea terra ee uirgine. eo
tempe quo frigidu a fre co
missum e. et a proze frateru
excepit. et sepulture funeris
os siml aperuit: audi quid
dicatur a deo hinc q fransu
u opudit. Maledca terra in
opibus tuis: que aperuit os
suu et bibit sanguine fris tu.

Spinas et tribulos germina
bit tibi. Et ppha dicit. Et
corrupta e terra i sanguibus:
et cotaminata e i opibus eoru.
Caton iudex dicit. Frustan
terta fuisse uirgine dubitas:
qua et corruptam postea eundet
tacio manifestat. Vnde dece
teis q snt explananda iudeus
a xpiano inuuiat: si docuerit
et auctoritas legis iudice de
clarauerit. Sais siluest dicit.
Em constat de terra uirgine
hoiem pnuu fuisse plasma
tu. qui mruu nubendi uasce
tibz tribuit. idarco oportuit
ex pteo uirgis nasci. qui mi
ruu renascendi conferret.
et hoste qui pnuu hoiem vi
reat vincet. ac renascetibz
sentencia maledcomis auferret.
Na sicut naty e ut renasce
mur: ita etia se temptari p
misit. ut nos a temptacoim
bz liberaret. Esuruit: ut nos
reficeret. Sitiuit: ut aridita
ti nre uitaha popula mstruet.
Iugatus e ut solueretur. ue
ditus e ut nos redimet: tery
e ut nos dimittet a saltum
demonu q tenebam. Illud
e: ut nos ab illuioibz libera
ret. Spinea corona i capite
exercuit. ut nos a maledic
tioe spinaru et tribuloru e
riperet: et flores paradisi qui
nos fecit quos poidet hua
na p supcio redderet. Ex
spoliatus e: ut nuditate pa
nie p uaricacis. non ficolu
folijs nec pellicis tunicis
sed indumentis cadidis pec
indulgentia tegetet: et super

mu em de
a p dicit
i p p dicit
Et quia ligit
pa detinet
xpus ascen
naet pnuu
no truitis h
Acepit q
nly: ut ho
ete lac et m
et fontes u
apret. Ac
dictione m
sua benedict
et man a r
auferret. I
litate mru
uita siml a
tuere: nec
bis reddidit
nec pnuu
clausat. Na
na omnia q
nt. Ne u
huana tati
uideret. ab
metis ul ho
mbz. ceto e
palue sue r
ut sepim ee
pnuu ho
plasmauet
coruando e
det. que vi
uado dedisse
p sos mudau
q exritudi b
demonia ex o
expulit. pe
maria. m p
trae ropectu
mortuus et

nu em dealbatos ac mundos
 a peccatorum sordibus. oes credentes
 in se patris sui filios adoptat.
Et quoniam lignum conuersionis e
 culpa detinebam. ad lignum crucis
 christus ascendit. ut de peccato dāp
 naet peccati in carne. id est de lig
 no crucis lignum conuersionis.
 Accepit escam fellis et acetum po
 culum. ut hominem ad terram flu
 ete lac et mel introduceret.
 et fontes nobis mellifluos
 aperiret. Accepit in se male
 dictionem matris. ut super nos
 sua benedictione effunderet.
 et matrem a nobis maledictione
 auferret. **S**uscipit in se mor
 titate matris. ut sua uobis
 uita simul cum eternitate resu
 rueret. nec solum paradisu no
 bis reddidit. que humano ge
 neri primum hominis peccato
 clauserat. **S**ed ipsa celorum reg
 na omnibus appetibus patre
 at. **S**ed ne uerbis curatibus
 humana tantum magis progredi
 uideretur. absque aliquibus pig
 metis uel herbis ac medica
 mentis. cetero ena nato de luto
 saluē sue reddidit. uisum.
 ut scriptum est ostendit. qui
 primum hominem de limo terre
 plasmauit. et ceteris uisum
 recreando et unferendo red
 det. que uisus fuerat non cre
 ando dedisse. **D**eo etiam et le
 pios mundauit uerbo. omnibus
 et egritudibus salute prouit.
 demonia ex obsessis corporibus
 expulit. pedibus pambulauit
 maria. impauit. lictis. tepes
 tate coepescuit. et uita iam
 mortuis et sepultis oris sui

impio redonauit. **H**ec fides
 nra qua predicamus et credimus.
 si quid tibi o iudee nunquam dictum
 putas interroga. **S**eleon dixit.
Fateor in de omnibus satis esse fac
 tum. nam primum sermo tuus et me
 dius et ultimus ita ratione fir
 tus. ut iam olim debuissim christo
 credere. **N**am manifestum est quod nichil
 nouum agit perfidia nra. que se
 per probatur contra utilitatem sua
 esse. **T**unc uniuersi populi simul
 cum regibus et iudicibus. iustis
 laudibus clamabat. agentes deo
 gratias quod tanta ratione per os eius
 auribus eorum dedisset. et nulla
 dubitatio eorum motibus de dei om
 nipotencia remaneret. **T**unc indignus
 zambri unus ex duodecim uoce cla
 ra dixit. **M**itor uos prudent
 tissimos homines iudices uerborum
 ambagibus credere. et dei omn
 nipotencia estimare ratione humana
 concludi. **U**nde in qui nodum
 locuti sum huc adiuu apite. ut
 cessantibus uerbis aliqua virtu
 te et efficacia in dei nri nomine
 demonstramus. qualiter possit in
 a homo humana diuina uirtutibus
 credere. et quis sit uerus deus
 uis iudicis edoceri. **S**i cum iste
 hunc deum dicit. que crucifixum non
 negat. cur ego hunc deum deseram.
 qui incomprehensibilis et inestimabilis
 et inenarrabilis approbatur. **N**am
 ut sciatis hunc hominem nulla
 creaturam posse sufferre. exhibi
 tur michi ino feruissimus
 taurus. dicens nomen eius in aure
 illius. et mox uidebitis intolera
 bile esse potencia uobis eius. ita
 ut nec saxa possint uisum uobis
 eius sufferre. **E**t cum uellent
 ferocem taurum inquiri. extitit terren

cuis illustris. qui dicit. nō lon-
ge a murgō vrbis habet taurū
in armeto. qui vix posset a vi-
ris ferocissimis centū artū.
Tūc siluester obscane cepit
augustinū et oēs qui simul ad-
eant ut adducetur. Quē cū
iussisset adduci ī palacium:
euntibz et redentibz. siluester
cū zambra hūiqz rā altricatio-
nē exortuit: ut quereretur ab
eo ad quos vsus taurus iste fe-
rocissimū quereretur. At uero
zambra cū eēt maleficū: dixit
qz nōmē dei nri nulla virtū
sufferre pualet. Na priores
nri cū in sacrificio taurū of-
ferrent feroces: hoc nōmē
dei magnū in aures tauri dū
decerent. statim mugitū ge-
mitūqz reddens. simul etiā
spm exalabat. Nulla autē
virtus hoc audiens nōmē
inuenire pt. Siluester dixit.
Et quomō hoc nōmē audies
didicisti? Zambra dixit. Er-
go putas qd' audiedo hoc didi-
ci: qd' nulla maiorē auditus
hūanū uolucrū pericūqz suf-
fert? Siluester dixit. Vel
dms rerū augustus īmua:
quo ordie hoc nōmē sine au-
ditu didicisti. Zambra dixit.
Nō ē tuū nosse hoc mysteriū:
qz inimicū es illdegrū. Dixit
ei augustus. Ergo hoc legendo
nōmē dei didicisti? Respon-
dit zambra. Non carta. nō
mebrana. non ligna. non la-
pides hoc nōmē possunt
habē scriptū: statim et qui scri-
bit interit. Et ubi scriptū fu-
it soluitur. Dixit ei augustus.
Et ergo simplicit. qd' nō
dū hoc nōmē didicisti. Zambra
dixit. Septē diebz ieiunij ua-

ram. post hoc in cūcha no-
ua argentea. in q' nullū usus ex-
titit missa ē aqua de fonte:
et cū eēt plena bndicta ē. Post
hoc ī ipa aqua sunt digiti hit-
tere. q' nōmē dei eruduit ta-
rentis annū. Tūc ergo cū
ab hora diei pma usqz ad ues-
pam straxissem ī aqua: in-
illud potū elumate ī secreto
pectoris mei retinere. Quid
ergo opus ē uerbis cōtencioz
qz frenā laxā: et alia atqz alia
dicere et audire? Cū hec et
hys silia multa zambra repe-
tet: ecce taurus ferocissimus
a multis militibz putatur.
ut in se sicut dictū est. a cōtū
viris fortissimis a cornibus
fimbz canapineis nouis. a
capite et a tergo fūheretur cō-
strictū. Tūc zambra īsultas
siluestro ait. Hic uerba et
argumēta talia tuorū sermo-
nū sine muerēt. Aut dic nō-
mē datū ī auro tauri. et p
babeis omipotentē colere: aut
ego dicā. et omēs nri religioz
concordet. Tūc cōturbati sūt
omēs pene fidei nri fautores:
s' scis siluester stabat intre
pidū et letis dicens. Quia
certanna deōnū maioribus
diuis auxilijs supant? At
me micia erit credentū: et
necesse est. ut tenuē fidem
tepestas temptacionū irquent.
Consenserūt tamē simul oēs.
ut diceret hoc nōmē in auro
tauri: ut hoc qd' zambra pmi-
seāt pbaretur. At ubi abiit
zambra. et dixit. Tūc tauri
nescio qd' nōmē. statim miser
factus dedit mugitū. et vio-
lentissime cictis oculis exprimit.

Tūc omēs
nri muerēt
ut paret
ret. et sim
per duactū
Tūc rogat
ut pō mū
cū fūisset f
mūctioz
at. Audet
lūte potēt
silus tomq
per quā nob
dei nōmē ī
uolū. s' p
me hūc dix
Na des quē
muerēt mo-
tuos uunfio
uuerēt et m
nō posse: et
fūct. et led
trones. Et
pente per a
taurū emoz
si uult ut n
nōmē demō
dei qd' dixit
nōmē et su
omde p et
cōstāt cū nō
qui uuerēt o
fūctio mortū
reophylus
simul cū re
bz: ut suste
ad muscari
pēt. Cūqz
diceret illū p
posse: dixit
dūm testio
muerēt pō
dū pualet.

Tunc omnes iudei in insultatio-
ne insurrexerunt siluestri ita
ut pars aliqua illi eam argue-
ret et fuit ista tumultuosa
per duarum ferme horarum spacia.
Tunc rogat augustinus silvester
ut pro imparet silentium. Quod
cum fuisset factum ascendes in e-
minentiore locum suus silvester
ait. Audite principes et intel-
ligite potentes et cognoscite omnes
plus romanorum ueritate christi
per quam uobis unde possiam non
dei nomen in hunc taurum ante esse
uocatum. sed pessimum demonis no-
me hunc dixisse manifestabo.
Na dei que ego p dico non solu
muetos mortificat: sed et mor-
tuos uiuificat. Quod autem
uiuete et mortuum uiuificat
non posse: et serpentes possit
face. et leones. et uersi. et la-
trones. Et licet uirtus sit. re-
pente per appellacione nois
taurum emori potuisse: tamen
si uult ut non credamus hoc
nome demonis alium fuisse sed
dei quod dicit. dicit mortuus illud
nome et suscitetur eu. Sed si
ocide potest et uiuificat non potest.
costat eu nome demonis noisse.
qui uiuete ocide potest. et uiu-
ficat mortuum non potest. Tunc
xenophilus et anton iudices
simul cum reprobis uigebat zambri
ut suscitaret taurum. que
ad inuocacione nois interfe-
rent. Cuius reluctaretur et se
diceret illi penitus suscitare non
posse: dicit ei. Constat te se-
cundum testimonium siluestri demonis
inuocasse nome: quod ad ocide
du puaunt. ad suscitandu uero

puale non potest. Ad hec zambri
dicebat diuine ~~uirtutis~~ uirtutis
nome tanti ponderis esse: ut pe-
nitenti ferri non posset. Cui suus
silvester insistens aiebat dices.
Nos dum ihu christum ante hora meo
ramus hunc patrum dei filium me-
tis omni claruisse. quod infirmati-
bus salute. ceas lumen. et uitam mor-
tuis contulisset: et tu istum quem
deus esse. cuius nois inuocacio in
uete mortificat potuit. mortu-
um suscitare non potest. Zambri dixit.
Ignoras deus plagis egyptum in-
uocacione eius nois cessam: et omnia
primitiua egypti ab hoie usque
ad petrus subito mortua. Siluester
dixit. Ignoras hunc deum qui p-
cessit egyptum cum primitiuis suis
dixisse. ego occidam et ego uiue-
faciam: pauciam et ego sanabo.
Si ergo christum inuocasti ut occi-
det. inuoca nunc ut suscitetur:
ut possimus omnes tunc dicere deum
qui mortificat et uiuificat pro-
batur. Sic et in libro primo iug-
noru dicitur. Deus mortificat
et uiuificat: dedit ad infidos
et reuocat. Xenophilus et anton
iudices dixerunt. Constat supra-
tum zambri. si non potuerit per
inuocacione huius nois suscitare
mortuum. per cuius nois inuoca-
cionem inuocatum occidit. Zambri
dixit. Suscitetur hunc siluester in-
uocato illo galileo ihu nazareno:
ut asseracione detentus quis erit
nos recipere ualeamus. Scis sil-
uester dixit. Tandem aliqui san-
sermone locuti sunt zambri. Unde
uos dati iudices qui cuncta uisus
sime moderantur. interrogate ce-
tedos iudeos qui nobiscum inuere co-

flectit. si hinc sententia pbeant
sua cordis assensu: ut cunctis
patet suscitato hoc tauro in
chil dubij de ihu noie remanet
se. **Jenophylus** et **anton** dice
erunt. **Singillatim** dicunt iuda
ce assertiois auctores: utru
nam gratu fuerit hoc qd ultima
muet post omni contentione
sententia. **Abathar** dicit. Co
sensu nre psto est: si auditus
bauimus istum i ihu noie sur
rexisse. **Jonas** dicit. Quid
sup istu tauru dicit siluester
audiam: ut possim nosse
qd illi qui crucifixus e inuo
cauet nome. **Sodolias** dicit
si istu que partes nri rei mor
tis melamauerit inuocauit
et surrexit hic taurus dno
noie interfecto: sine dubio
manu dabo uris assertioibz.
Amari dicit. Sicut no pt fides
nra a recto tenore demare. sic
net iste taurus potuit surgere:
tame q i ea conclusa e sententia
ut si i noie ihu crucifigi sur
rexit. tribua assensu: et ne
qua q cotradico ista. **Sohor**
dicit. **Armor** hoies prudetes
ad tanta infirmita deuolutos:
ut credat hinc tauru dno no
mie mortuu aliquid suscitauit.
Hic ena si iacens mouere se
potuett in ihu noie omne am
biguitate abicia: et hoc qd sil
uester pdicat creda. **Chusi** dicit
dicit. **Benaru** me spondeo credi
turu: si nom tauru ad inuoca
tione nois ihu suscitau posse.
Benamyn dicit. **Siquid** no
nra facimz metibz expectan
t. qui vident tauru oculis
egressis de loco suo iacente totu

tumudu et mortuu. et hinc
credamz ad inuocatione nois
crucifigi posse resurgere. **Ta**
me q iudicibz hoc placet:
si factu fuerit pbebo consen
su. **Abhel** dicit. **Osario**
benamyn q i meo fit ore dca
edocet: suscitato hoc tauro me
consentaneu xpi ac defensor
pollicetur. **Jubal** dicit. **Pol**
licetur me a iudaysmo recede:
si siluester istu tauru. ul vno
die viue faciat. **Chara** dicit.
Sicut magna demencia e crede
istu taurum suscitau posse
sic magne impetie est ut p
mitta me a lege mea discede.
Et q utruqz fia no pt. **Seu**
rus pollicetur qd suscitato tau
ro a siluestro xpianus efficiat.
Selebn dicit. **Quatuor** p
missio nra gestus tenetur af
scripta: nec tauru resurgere.
nec me credente ondet. **Ta**
me ne videamur uolere sus
citae siluestru impedire. omes
nos pstemur xpianos fia.
si hic inuocato xpi sui noie
istu suscitauit tauru. **Jeno**
phylus et **anton** iudicos dice
runt. **Omni** iudeoru sententia
que ad conuictu siluestru
hactenq traxit cofectu. in ea
diffinitione puenit. ut si a
siluestro inuocato xpi sui noie
hic surrexit taurus. siluestri
defensio inuocatoe sortatur of
fectu: et se a iudaysmo illo
aufert. hz quoru pffioes
gestus tenent ascripte. **Tur**
scus siluester qd ipso silencio dicit.

Aud
trib
aut
ing
dign
hinc
ut se
fidele
hs et
i vna
qua d
lates.
nis a
xpm
ad har
credul
e oro
cet m
epist
se uide
ar dice
vri: ep
siluest
abraha
q m tra
bz patri
uolunt
p dnm
trinitat
vng fia
habes fi
spm sa
datus r
tas i pr
ning v
es a id
mudu
tu id e
e forma
ut hoies
assumet
ho hoib

Audite fratres et filii quibus deus
 tribuit intellectum. De his autem
 quibus deus non est: pro certo didici-
 mus. Sed quia tempus exigitur ut
 dignetur salutis omni causa
 huius rei habere curam. precipimus
 ut sequestret se ab infidelibus
 fideles et credula ab incredulis
 et nos omnes qui credimus christo.
 in una parte stantes flectamus ge-
 nua deo. oes unanimiter postu-
 lantes. ut dignetur petitionibus
 nostris annuere: et dominum nostrum
 christum suum esse filium deum.
 Ad hanc vocem segregati sunt omnes
 creduli ab incredulis: et facta
 est oratio pro una fere hora. ut non
 esset inter eos qui non flectens dominum
 exorat. **Rideturque** a se. ut
 se iudeis et iherosolimitanibus
 ac dicentibus modo apparebit christus
 vestri: exprobat manus suas sicut
 siluester ad deum et dixit. **Deus**
 abraham. deus ysaac. deus iacob.
 qui in terra quiescit in hiis tri-
 bus patriarchis ideo te inuocamus
 uoluisse. ut manifestaretur nobis
 pro domino nostro ihesu christo. qui in
 trinitate patris cum filio et spiritu sancto
 unus sis deus uerus pater. uerum
 habes filium ex te genitum. uerum
 spiritum sanctum ex te procedente. una
 deitas in trinitate. uera trini-
 tas in unitate subsistes. nichil
 minus unum. nichil maius alteri.
 es ei idem quod semper es deus. qui
 mundum ex nichilo fecisti puerum
 tuum id est pro filium tuum. qui dignus
 est forma tue seruitutis accipere.
 ut hominem perfectum deus perfectum
 assumet. ut in unum deum et
 homo hominibus credentibus subueniret.

qui uirgineo partu editus. stella
 indice demonstratus magis. et
 pastoribus ostensus ab angelis. in
 sepio positus rex celestis huius
 in terra positus et ostensus. omnia propter
 nos temptacionum genera superaret.
 ut nos a temptacione demonum e-
 ripet. et ad gratiam paradisi reuo-
 caret. ac suscipiet pacem mundi.
 ideo filius hominis factus. ut de filiis
 hominum dei filios faceret. et in te
 eterne faceret consortes. te itaque
 uiuorum ihesum nazarenum. crucifixum.
 magne resurrectionis auctorem.
 qui ideo morti uoluisse. ut mortuis
 captiuos impium. et uite eter-
 ne aditum resurgens a mortuis
 apertus. te uiuorum super taurum istum.
 ut qui in nomine sathane exspirauit.
 in tuo sancto nomine cum omni mansue-
 tudine surgat. ac mansuetus quasi
 agnus ad gregem suum cum omni lenitate
 pueriat. atque ad iudicium uirtutis
 tue multorum et annorum uita tribu-
 as: ut cognoscat patres omnes quia
 tu es christus filius dei qui in hunc mun-
 dum uenisti. **Et** hec dicens: magna
 uis se ad aurem tauri in quo nome-
 nestio quod dicitur zambra. et dixit.
O nome maledictionis et mor-
 tis. sicut irasisti in aurem istum tau-
 rum. ita egredere iussu domini nostri
 ihesu christi nazarenum crucifixum: in
 angustis nomine dicitur tibi tauri ex-
 surge. **Et** cum hec dixisset: tauri
 pato flatu surrexit taurus cum omni
 mansuetudine. Cuius uocem ma-
 gis siluester soluit dicens.
Vade cum omni mansuetudine quod ar-
 metum tuum. Cuius abissus huius:
 omnis plus simul tu regibus et regnis.

et duabz. et iudicabz. et iudeis
vna voce per triu horaru spa
tia clamauerunt dicentes. Verus
deus: et uerus dei filius dñs ihus
xpus. Ea die amplius q̄ tria mi
lia iudeoz crediderunt: et conuerſi
sunt ad fidem xpi. Ipa et heli
na quigusta in omnibz filijs et
filiaz suis credidit. xpo: oēs
q̄ sunt in iherosolimis crediderunt.
Et et ipi iudices ze
nophilus et anton oēsq̄ amici
iudici crediderunt: q̄m̄s agētes
deo q̄ per siluestri papam ab
errore liberati. salutis sue ma
absq̄ dubitacione inuenire me
ruerunt. **O**mnes uero san̄ dei antistitem
vnamini excolēbat: nec solu
in urbe roma. s̄ et in toto orbe
romano fides catholica per as
seracione fidei eiq̄ et op̄i eius
virtutibz. celestis et p̄ctus ob
tinuit. **T**ransactis itaq̄ **Capitulum:**
aliquis diebz: pontifices uniuers
si temploz. huiusmodi suggestio
ne augusto constantino fecisse di
citur. Sacratissime impator et
semp̄ auguste: plus semper ue
romanaq̄ dracois picturatur flapi.
Solebat et uirgines sacre in templo
ueste om̄i kalendari die ad eu
descende: abozq̄ ei simulagi
nis ministrare. Ex quo at pietas
vra lege xpiana accepit. hinc
nichil offertur: ideoq̄ indiḡ to
cotidie p̄p̄a suo flatu uerit.
Et ideo deprecamur: ut solito
maiestati eiq̄ esca iubeas exhibe
ri quo possit sub tue pietatis
imp̄io ciuitas romana de salu
te suor̄ animu om̄i gratulari.
Tur impator consuluit san̄
siluestri: interrogas si oportet
ret pontificibz animu. et ex moe

estam solita dai dracom: illas
q̄ sacrilegas ceremonias exhibet.
Cui respondes san̄ siluester ait.
si quis inuitu tuoz ad inuina
tua tyranni lege aliquid fieri con
tua uira punittat: nuquid no
simulacio ē hec qua ip̄e quide
no faciat. face at alteru non
phibeat. **Q**uid de hoc iudicabis.
Repodit at impator ait. **A**ut
gladio aut incendio interibit.
Dixit ei san̄ siluester. **H**ac
lege pene apud regē celeste in
aurit: q̄ punittat con̄ dei uolu
tate inuina aq̄ uoluntate imp̄ei.
Calpurmus at urbis p̄fectus.
q̄ simul eēt in p̄ncipe. quando
hēt san̄ siluester dicebat: in eēt
getulis dixit. **P**er clamecia
vram sacratissime impator.
q̄m̄ per singulos dies moriut
aphus q̄ t̄t̄t̄ hoies p̄m̄san
serus et etatis. et no est aliud
remedy genus in hoc ut place
tur draco: si tanta semel inq̄
de p̄ceptu suo ualeat aq̄ t̄t̄t̄
aphatis inuicibz complac̄.
Repodit san̄ siluester. **O**nde
ex hys qui moriutur uel unū
qualemcūq̄ ultimū xpianū. **C**al
purmus dixit. **E**rgo si xpia
nos no muadit descende ad
illu tu: et fac illu uel uno die
requiesce. et ab interfectione
huana cessae. **D**ixit ei san̄ sil
uester. **E**rgo nichil noui fecit
draco q̄ hoies interfecit. hoc
ei dicas. ip̄e ei placabitur ut
minglederet. no ut omnino
no ledet: ego at illu dico in uoie
dei mei ihu xpi ab om̄i lesioe
cessae. **D**ixit ei calpurmus.

fac ut uel uno die a leſione
 hominis ceſſet: et credemus xpo
 que tu p̄dicas. **S**ans filueſter
 dixit. **A**udi me demetrius
 princeps. **I**ube p̄ntes ee vni
 uerſos potifices aſtia ai p̄fecto
 calpur mo: ut qd ſolg hic polla
 ctur. **S**mul quoq; ead̄ illi pro
 mittat. **T**uq; aliq die aduent
 oes potifices ai calpur mo: p̄
 miſerit i 9 ſp̄ai auguſti ſe oes
 xpo credituros. ſi ſans filueſter
 egiſſet. ut uel uno meſe in
 toto ano draco ab homin leſio
 ceſſat. **T**uq; ſans filueſter abijt
 ad ap̄lu petru ai duob; p̄br̄is
 ſuis euſtomo et coſtao. **B**ona
 nu ieiunium coplenſ i oratioe:
 viditq; tercia nocte i oratioe
 ap̄lu petru talia ſibi moſta
 p̄ferete. **C**u hys ai quib; ie
 iunasti et oraſti: ai ip̄s t̄m̄
 deſcende. **S**olo xpi ſanneto
 reſecti deſcendite. **N**e timeas
 neq; trepidu ſit cor tuu: ſed
 cofides in deo accede ad draco
 ne i quo habitat ſathanas.
 et dices. **I**huſ dñs natq; ex
 ſp̄u ſc̄o et maria virgine. cru
 cifixus et ſepult; qui reſurrex
 it et aſcendit i celos. ſedet nuc
 ad dextr̄a p̄ris. hic venturus
 e iudicare viuos et mortuos:
 ex p̄ta eu ſixus i isto loco aſq;
 p̄a uerit. **E**t ai hoc dixiſ.
 liga os eig de lino canap̄tico
 torto triplici. qd̄ te ai portabis.
 et ſuper eam pones. et ſigna
 bis anulo **l** ferro: qui ſig
 nu cruceſ habebit ſculptu. **E**t
 aſcendens uenies ad me: et ap
 ta cofeſſioe mea iueries pane
 a me tibi p̄atu. de ip̄o te reſi
 cies et p̄ eum om̄e venenu abi

aies: et ſaluu te xp̄iano p̄ncipi
 ſiml et p̄lo p̄ntabis. **I**gitur
 deſcendete filueſtro. oes xp̄iani
 p̄ oes carnas fletib; icubebat:
 petetes de celo auxilium. **P**otifi
 ces at teplor; miſerit am̄ co
 magos dicetes. **I**ſta aloge ſequat;
 porphyrus et torquat;: et nu
 tict nobis ſi puer̄as ad dracone.
Oras at deſcendebat filueſter
 ai meozatis p̄ br̄as euſtomo et
 coſtao: p̄ quod; cetū q̄nq; grata.
Porphyrus at et torquat; ſa
 crificantes et iuonates deoma:
 deſcendebat poſt eos. **A**t ubi p̄
 uenerit ad flatu draconis: co
 p̄hedt porphyrū et torquatū
 anguſtia. et ceaderit. **S**ans
 at filueſter ai p̄br̄is ſuis ſiuit
 admouit; e ab ap̄lo. ſme foram
 die deſcendit: duas lapades acci
 ſas ai feretes ei. **E**t ecce p̄pa
 mediu deſceſu ceperit ſybulu
 draconis inſcetes audire. **C**ui ſc̄us
 filueſter ait. **A**pluſ xpi petrus
 miſit me ad te: et iuſſit michi
 ut ligem os tuu **l**mo. et ſignem
 anulo cruceſ ſignaculu habete.
Tuq; draco immamſſim; ſqua
 ma facies ex ore ſuo et ſibula
 ones agens. q̄i trabes centena
 ria uenibat in ſurore immo:
 ita ut ignis et flama p̄cede vi
 deretur. **T**uq; ſans filueſter ex
 clamauit et dixit. **N**e tudas
 beſtis dñe cruceſ cofiteſſau tibi.
Et hor; facta e ad filueſtru.
Coſtao eſto. qm̄ teru mang dñi
 accede et liga os eig. **E**t auct
 des ad eu filueſter dixit. **D**a
 honore deo. et collige te i agu
 lo ſpetuce tue: qm̄ ex p̄cepto dñi
 mei ihu xpi et ap̄li eig petri ligabelis.

Et accedens lignavit os eius.
et signavit anulo sicut ei precep-
tu fuerat: et clausit ianuas
erogas et ianuas lignavit sicut
modo dices. Credo in virtute
dñi mei ihu xpi. quia iste ianu
e no poterit aperiri quia ad usq
aduenit dies iudicij: i quo iu-
diadq e iste mundq. Igitur cu
moras faceret in ascensu. repe-
runt ppli paganorū in sultate
clero et xpianis eū expān-
tibq: et dicebat. Bilueser pa-
pa ut ai fama mori uoluit.
ut dicitur quia tū dragone
phōm salute pugnauit: et
ideo mortuus est. Et contur-
bata erūt corda omni: et erūt
fletq et stridor et tristitia et
mima tribulatio omni xpianorū.
Iz ai spes nulla reuertens ex-
isteret: et oēs erubesceret et
fletus abscedere niteretur: et
te subito ueniens ai p piteris
porphyriū et torquatu inuenit
se uoluntates p mima agustia.
Et facta orōne eleuauit eos:
et secū adduxit. Qui mor-
itū ascenderūt san. cursu uiri
diffimo pgetes. detulerūt to-
dices maleficioz suoz: et pi-
aetes eos ad pedes sancti fil-
uestri corā omni ppo auctibq
pontificibq. mēdio eos con-
supserūt dicentes. Sic mē-
datur et sic accedat q no ac-
dit xpo: que scis filuester
p dicit. Sic factū e rūt pls
romang a dupli morte libe-
retur: id e a cultūa dragōis
et veneno ei. Ipo ano bap-
tizati sūt ad uiginti milia
viroz. et nullq peccatū dragōis
apparuit flatq ex die illa et de-
inceps:

Constantinus at impator
ipa die hac lege p om-
iussit per omes amphissias
ciuitates. Constantinus augustus
pna orbi romono. auctisq ve-
bū auibq salus. Est ad cultu-
ra dei sum adhortatio. Qui
multiqz etiā no puo amari
mei doloe errore nre pūta-
tis admittor: psertim ai uide-
amur hoies tepali condicione
mōzles. qui sic i uite iāme-
ta faale consurgimq. ita fine
nra i totū mīne pūdere:
ut uerū deū nec iusto timōe
reueramur: nec debita reli-
gione pcolamq: no solum scire
in pectorū ceruete. s etia om-
actū moy archana pūdere.
Omnes in qua habetes se tu-
na cognoscamq om aditōre:
qui omibq nobis ppm intedul-
assine mferunt. que vniuersa
etas huana reuertit. Ipe pla-
ne deq vng ac solq scie ullius
cosozio potestatis. qui totius
mudi gubernat imperiū. sup
omne emnat magnitudine:
q nulla pt estimatioe apprehēdi
muisibilis. nullis cōspectibq
patens. omnia ipe tenes i p-
a ptate. nec hūanis visibq co-
tueus. ipe tūme omnia ppi-
at: et vniuersitate morū
i semetipō cōtinet: ex qua
omni origine duxit. Nec mi-
rū si corpq nrm ex ossibus et
carne cōtuetū: in cōteplan-
ōne dei acie oculoꝝ cōferre
no possit. Quippe i celeste
ac uerū deū. uere eternitatis
auctore. cōditore. ~~mundi~~ mundi
totius ac rectore quis ualeat

intende: ai nec con solis qui
 de radios dirigere possit ob
 tutu e. **Q**u ut cepit statim
 ut ibeallitate illam fragilita
 tis huane splendor solis tep
 tauerit: facultate mruede liber
 tatis auerit. **Q**uatomagis
 in splendore eternitatis si po
 tutu dirige conamur: imbe
 cillitate repssi caligie obsca
 nuerit. **Q**uia ergo p'sup'one
 huam genens ocula in diu
 tata conferre intamur: At
 ueo ammu attolletes: inde
 fesso gressu lege qua distribuit
 deus/tenearig. **S**umms ei
 deus qui pluit terrie temp
 resq; modetatur: fulgura cho
 rufas mruatib; vibrat: nu
 bib; pruuis: glaciali rigore
 huanos artus constringit:
 cui vniuersa succubunt: apud
 cui clemencia vita ppetua et
 eterna lux e: ipe quoq; illius
 affluet gra: qui se huc tate ma
 iestatis cultu subdiderit. **O**
 portet ergo toto metis msu
 ad eiq; bonitate ueneranda colla
 submitti: et neq; ei; miam
 cotepne: s' onsa mudo ei; glo
 ria sumo studio uenari: et
 icorrupte me metis glonari:
 relictis omib; que uite cursu
 impediunt: et noctis errore
 pueq; estimacois nubilu indu
 ant. **Q**u potius iusticie po
 alu qd' sumo dei m'stat hau
 riamq; q' uoluntate coferuade
 pietatis atq; huantatis nobis
 tacione m'fundit. **A**biciendq;
 e igitur nobis error: et ad id
 positu reuertedu: qd' nos pos
 sit ad eterne luns pduce clar

tate: atq; usq; ad ipm cosulta
 nobis effectq; codouetur. **N**a
 qui solu deu pia mete uenera
 tur: eternq; uita soraetur: et
 dulcedie celestis alimorie p'fru
 etur: quado visui eoz stellates
 celu rege eternu q' i eis regnat
 ostendent. **H**ec igitur ego con
 statimq; augusty religioso metis
 affectu: cunctis hoib; p'p'y sermo
 nis coscriptione credidi declara
 da: ut qui pat' p'ae diuitq; tu
 endo reipublica merui nuai
 pai: ipe quoq; ad impededu
 diuie pietati debitū cultu: me
 tes homi videar religiosas effice.
Intendamus igitur ammu ad
 omnipotentis dei glona pduca:
 et exeplo ueneracois mee immorte
 deu p'iu atq; terribile in et omi
 b; ipante: p' totu orbe impory
 mei fama nobilitet. **H**inc
 ei ueneracois bella sedicioesq;
 ab hoib; sedabitur: nec ap'us
 quis gladio d'umcabit: aut certe
 famis uacitate sustinebit.
Demq; de; sumo: omipr: p
 factq; et eternq; p'ys ac reliqi
 osissis metis puocatq; dabit
 nobis mitis p'p'iatq; p' omie
 tep; etatis: pacis ppetua in
 quillitate: et inestimabile af
 fluencia gaudioy. **A**men: **...**

Post hec constansq; augus
 tus habuit bellu sataru:
 et victoria celebrata cu eet i p'ri
 b; t'nciaru: i ciuitate que bizan
 cu uobatur: uidit sop'na mag
 nificu dormies: i quo oblata ei
 fuerat mulier: amula ia mortua.
 Et dicebat ei suis siluest' epus:

fac oratione. et suscitabis ea.
Orate autem constantino imperatore.
illa amula supererit: et facta
est iuuecula pulcherrima. et pla-
cuit oculis constantini casta co-
templatione. et idcirco ea clamore
sua: et dyadema suum quod opti-
mum habebat. posuit super ca-
put eius. Helena autem mater
eius dicebat ei. **H**ec tua erit:
non morietur nisi in fine mundi.
Eugilas autem narravit vniuer-
sis amicis suis visionem: et omnia
que exprobatat non erant accep-
ta auribus eius. Tunc posuit con-
stantinus in oratione et ieiunio. dicens
ad deum. **N**on cessabo ieiunare et
orare. tu qui es christus filius dei.
donec visionem qua in per sanctum
lucium siluestri ostendisti apertam.
Septimo autem ieiunium suum die ad-
est ei iterum in visione sanctus di-
cens. **A**nus denotata hec est
siquitas in qua tu consistis nomine
byzantium. cuius et muri per ue-
litate constructi sunt: et pene
omnia membra corruerunt. Ascende
itaque illum equum tuum. in quo bap-
tizatus in albis sedisti in urbe
roma. et apertis et uicem lun-
na arauisti. et christi ex auro
et gemis pictura. hoc labi-
rum tenes in dextera tua. di-
mitte frenum equi: et quocumque
duxerit ager dominus illuc eam.
Tu autem firmam quippe labarum
in terra sic trahere. ut semita
faciat tractum suum. per quam se-
mifa constructam facias muros:
et hac ueterana ciuitate et
pene mortua in iuuecula sus-
citabis. ita ut regna facias
urbium. **E**rit ei in ea nome-

domini nostri ihesu christi magnificum
et erit in ea sepulchrum dei ad ho-
nore omnium sanctorum instructa. et
filius tuus post te. et filii filiorum
tuorum regnabunt in ea. **E**ugilas
autem constantinus imperator
statim ad ecclesiam pergit. in di-
catque episcopo ciuitatis uincensio-
seno. omne quod prius uideat
et scido. **O**fferet quoque deo mu-
nea. et communitas dimitto sac-
meto ascendit equum. et precepit
quo eum duxit ager dominus. ac
per semitam labarum sudameta
creuerunt: et appellata est con-
stantinopolis id est constantini
ciuitas usque in hodiernum diem.
Sanctus autem **Capitulum.**
Siluester ex parte tusino
natione romanus. sedit in
episcopatu roma annos viginti tres.
menses decem. dies undecim.
fuit autem temporibus constantini mag-
ni imperatoris et uolusiani
consulis. ex die kalendarum ia-
nuariarum. **H**ic fecit ordi-
nationes sex in mense decem-
bre. presbiteros et diaconos
viginti sex: episcopos per diuersas
ciuitates sexaginta quatuor. **H**ic
sepultus est in amplexibus presbiteri
iulii salaria. miliario tertio
ab urbe roma. pridie kalendas
ianuarias: qui fuit uere ca-
tholicus. et christi confessor. que-
rit in pace amen. **Incipit**
Passio sancte colube
virginis et marie.
Eodem tempore cum
adhuc mundus sub gen-
tili esset errore redactus. ut qui
christi credulitate uota contemni-

exerceat deuote. paganorum
 coherceretur. **I**sidus. aduen-
 ens tunc a partibus orientis aure-
 lianum imperator. multorum christi-
 anorum effundens sanguinem pro
 nomine christi. puert ad urbem que
 vocatur sepones. ingressusque
 est ea die octauo kalendas ia-
 nuarias. in quo natiuitate domini
 nostri ihesu christi christianitatis ex-
 crepabat religio. **A**udies autem
 de beata columba. diligenter
 perscrutatus est opus eius gesta.
 et tanquam leo rugiens et rapies
 querens quem deuoret. tandem
 ferocitate suam ad se uirginem
 deduci fecit. **I**ussit. **A**t illa
 fide armata christi. puert in
 principia perfidis. **Q**uia ille in-
 tuens ait. **Q**uo uocaris nomine?
Illa respondit. **E**go christi a-
 more inducta. columba nomen
 habeo. **A**urelianus dixit. **N**o-
 bis hunc principem responsionis
 aditum prebes. quod falsa ce-
 duntate deciperis. **S**ancta
 coluba respondit. **E**go in
 nullum alium deum credere pos-
 sum. nisi in illum in origine
 mundi ad sua creauit. ymagi-
 ne. et uirginitu filium suum
 dominum nostrum ihesum christum. pro
 nostra salute destinauit ad ter-
 ras uisendum. que sub pontico
 pilato credimus passum. et
 qui post resurrectione sua
 per aduentum spiritus sancti sua
 illustrauit ecclesia. que ip-
 sator esse uerum deum ante secula.
 et uere humanitatis uerum in seculo
 recepit ymagis forma. **A**u-
 relianus dixit. **C**ognouisti in-
 stituciois uere decreta. ac deorum

morum legis instituta. que nunc
 a nobis ad hanc urbem fuerunt de-
 creta. **S**ancta coluba respondit.
Que Aurelianus dixit. **N**o-
 ois omnino christiani relecta sup-
 flua institutione. me precipite
 huane institutionis principe. sub
 deorum meorum consistat diuone.
Sancta columba respondit. **D**ixit
 qui sunt manus facti cum adorati
 by se perant. quia aduentiones
 demoniacas esse uidetur. et nec
 sensu habet. nec motu in se
 retinet corpus. qui non quidem
 adorandi. sed potius igne cremandi
 sunt. ne suadete dyabolo falsa
 ad se ueneratione stultos perant.
Michi et amadus et colendus
 christus dominus meus. qui michi
 uita pollicei dignatur. **S**ub
 eius imperio angelus consistunt
 in celo. cuius ueneratione omnia
 elementa **transunt**. **T**ransiunt.
Aurelianus imperator dixit.
Per omnes deos uero tibi p-
 mittes. quod si in consensu fu-
 eris et dominus meus sacrificaueris.
 dulcissimi filium meum aurelium
 sorceris coniugio. ac per mag-
 nitudine pulchritudinis tue in
 domo mea uicta oris tui subi-
 cientur imperio. quia in uere
 nationis orta es pagane. sed
 nescio quare causa puertitatis in
 hac principia detineris. **S**an-
 ta coluba respondit. **P**missi
 ois tue. contempta perfidia. michi
 euangelica oruatur exempla.
Quia quia antiquus hostis aug-
 in te uestigia referunt. tribus
 se septuaginta annis contra deum me-
 u eritens. ac in morte exaltu
 deduces. **O**ndit et omnia regna

mundi. et gloria eius dicens.
hec oia tibi dabo si padeus
adoraueris me. tunc illi res
pondit dñs meg ihus xpus.
Hade retro sathanas. sitim
tu e. **D**um deum tuum adorabis
et illi soli serues. **N**unc ex
epi instar damnationis tue
sociam p multa me ponas
face argumeta. ac ab amore
eterni sposi tyrane disua
ge cogit. qua no valebis ab
eternis apleribz sepate tu et
filiq tuus que sponsalia uita
ad amore ipsius terrene fe
as me pthery uelis. cu auc
tare uestro dyabolo que con
fiteris. **ec** fallat deum. mor
tis eterne mberis supplicia.
nisi deum meum xpm ante pri
me mortis uirginitu confesi
one placaueris fidei. **E**go
eterni regni desipata sum
numeri. **N**a per hec transi
toria que in sollicitans pol
liceis. in nullo in ab eo po
teris demare. quia eterno
sum sociata sposo. mortu
ta carnis legibz subire non
possim. **T**urehanc dicit.
Instanta tibi ad loquedu uer
ba subueiunt. **I**n certe si
meis ut dixi no sacrificaueris
dñs. **A**plius indulgas non ha
bebis. s te turpiter delusa
scripo. **ig**ni aeterni iubebo.
Beata coluba respondit. **P**o
tens e omnip deus acilla sua
illefa mebroz pudendorz ac
audae titula ac ad uirginita
tis pduce palma. quia p ip
suis confesioe tuas i omibz
parata sum tormetoz nisi
dñs tolerare. ut ipse in co spu

supnoy amu coronae digue
tur. ac int celestis sua pste
atur martire ee. **T**unc aute
hanc furore comoty. in am
phiteatru dedua ea uisit
constricta. ac carreis uinculis
submixus custodi. **p**apies
ppati iuuenie turpissimu
libidis amore succensu. **Q**uo
mucto. impauit ei purtatis
studiu in uirgine exercere
dicens. **H**ade in amphitea
tru. ubi tepetur uirgo coluba
inclusa. abity ea. **A**udies
ille gamsus sibi hac hena
psitisse. **s**uma uelocitate
prexit ad uirgine. **C**uz illiq
cellule foribz pinqasset.
beata coluba intrens eu dixit.
Quid cu tanta ferocitate ppe
ras iuuenis ad uidedu turpi
oribz moribz retineris. **I**n
firmitate sexus detenta teni
tertare non possum. s tamen
inuoco dñm meum ihm xpm.
qui me a tuis in fidis ualent
eripe potest. ne michi uim
facere possis. **S**z du ipse lam
uaribz hostij potiretur. in
gressu ad ea prexit uelox
ut in ea amoris sui ppetiret
scelus. **T**uc beata columba
phibuit dicens. **R**odiu
sissime. et ad audiendu que
dictum sum tuu ipa cor.
Dñs meg an me deuou
castissimis moribz deseruire.
i hac passiois ignominia me
non pmitte decede. **T**ibi
quedu e ad pns. ne te repete
ulao feriat diuina. et in
postmodu morte mpiaris
eterna. **A**udies at ille iuuenis

tremens atq; pauescens talia
 a dūm sit eam illesam.
Cūq; inter se hec uerba
 coalescent: pting aggressa
 ē uisa beate uirginis ad ad
 uictorū missa. **E**xiliens at
 sup humerū uiuens. depo
 sunt eū in terrā fremes. in
 tuēs in facie beate colube
 quid de eo iuberet. **I**lla at
 sciens sua p uindictā uisā ee
 directā a deo. conuincit eā
 per nomē xpi ut in eū nul
 lam exerceret ulcioris uindictā
 fa: s; pting ad loquēdū ei
 licentia tribueret et locū.
Tūc uisa subito beate uir
 ginis obediunt impio. **D**ūm
 sit eū illū illesum: s; statim
 se hostio apposuit cellule.
 ne ipse fugam elapsus pete
 ret: nec alij aditum ingre
 diendi ipsius cellule potius
 sent inuenire. **T**ūc beata
 coluba pdicāōis huius uerba
 loquuta est. **V**ides q̄ta sit
 inuocatio uois xpi. quia
 fem ista de remotis siluacū
 ptib; ad meā tūtionē con
 ditōis sui impio assensā cer
 mis ee directā. ut tūā a
 me remoueret infamam.
Et illa creatoris sui obtem
 perat iussis q̄ rationabilia
 uiget uolūta. et tu hō ai sis
 rationabilia conditō sensu
 ab agnitiōe xpi alienq; ex
 ipis. **A**ut te pfitere xpi
 nū fieri: aut certe si renu
 eris. te ad deuoradū licentia
 ei dabo. **T**ūc ipse uiuens co
 pūctū religionis fide: uoce mag

na clamauit dicens. **Q**ui
 xpi non fuerit confessus.
 saluus hinc nō discedat: q̄a
 ego confiteor plane aliū deū
 nō ee. nisi illū i que beata
 coluba credere se confiteatur.
Cūq; hec uerba coalescent: re
 mouit se ab hostio uisa seorsū.
 in quo p dūm uidebatur astae
 detentū: atq; egrediēdi ei p̄sti
 tit aditū. **A**t ille se gaudentis
 p̄ceptū: totius ciuitatis clama
 bat p̄co. nō ee aliū deū auctōrū
 rerū. nisi illū pang uoce tanta
 ac talia scā paciebat coluba.
Ac per singula ciuitatis dispo
 nes ordinem rer: q̄ta in se
 acto eōnt mysteria dei uacua
 ut. **C**ame ad huc uisa p scē
 colube uirginis tutela. in amph
 teatro reuāsit ai ipa. **I**udēs
 her aurelianus impator mag
 no repletus furore. militib;
 iussit ut ex amphiteatro eā
 expelleret: et sibi exhibita
 putaret. **I**lli eutes inuene
 rit eā orante: et uisa int
 turgurū simul ai ea degete.
Pre ipsius uoē timōis metu
 non sut ausi p̄mquāe ad
 scām uirginē. **Q**ui retēden
 tes ac timōe p̄teriti: dixit
 p̄sidi. **N**ō possum; eā tibi
 exhibe: quia uisa int turgu
 rū degens. nobis eūtib;
 minē p̄mittit ingredi. **T**ūc
 aurelianus impator strue lig
 noy septa parietū ambiri
 iussit atq; succendi: ut siml
 ai uisa parit beata coluba
 cremaretur incendijs. **C**ūq;

iam flamas incendij paulatim
vrsa succrescere cerneret: sine
vite suspitas p̄m̄quae. iux
ta qd̄ mos ipsius exigebat.
natiue cepit fremere et rugitu
dae. Videns hec beata colu
ba ipsius ē compassa miris
et eam exhortari cepit dicens.
Re paucas ista que cernis
incendia. quia potestate in
me vlla non habet armadi:
dū eorū auctore p̄ris scilicet
uerbū. per qd̄ oīa facta sūt
int̄ cor retineo. hec eī fieri
p̄mittit non nobis ad pe
na. s̄ p̄ sue magnitudinis
gloria. Nam in hac vice sta
pediat vite. neq̄ a nullo ca
piens: s̄ p̄p̄riū sine p̄cipi
es. **T**ūc vrsa p̄ tegmina te
pla int̄ media picula foras
egressa: anxia paucis ad
herem̄ vasta. int̄ medias
populorū turmas. ad loca
consuetā remeant̄ illesa.
At illa erepta. ecce nubes
ymbriū copiosa. diuina in
instratione directa. ab affri
ca veniens mimesa aquarū
attulit fluctes: ita ut ignis
ualidi ualeret incendia su
pare. **C**umq̄ aurelianus im
pator hec gesta mire disse
facōis omnipotentis dei vidit
s̄: duricia macerulatis re
tentis. in stupore conuersus
dixit. **Q**ue est ars tua nel
maleficia columba. per q̄
incantāe potes. ut eam
ferā terribilis in adiutorij
tante uelocitatis potuit sub
uenire. ac pluuarū gutte

no amittes

ad penarū nostrarū inge
ma que tibi ingerim̄ de
cernit̄ extinguere. **Q**ua
em̄ auctoritate talit̄ nos i
har pte p̄uales superare. **B**e
ata columba respondit. **I**n
felix q̄ta tibi obsecrao p̄ua
let cordis. ut te nec hec vir
tutes dispensacōis dei ad ag
maone puocet xpi: s̄ in
quo tu p̄uales dyabolice
incantacōis me existimas
auctore eē. **N**ulla malefi
cia ego noui. nisi xpm̄ om̄
potentis dei filiu adorō: xpm̄
in tribulacōibz meis muoto.
qui me exaudire dignatur.
Aurelianus impator dixit.
Jam tibi testatus fuera:
ut hinc auctoritate nois
amplius non deberes pro
ferte. **B**eata columba respo
dit. **I**uue rapax. q̄ grege
xpi abido ore ac venenoso
rictu mordere et lamare
nō desistis. sūt sermōes
tū teni: et mortis filij tuis
obtemperet imperijs. **N**ā
filia luas nō potes a suo
mutare p̄posito. **T**ūc aure
lianus furore comotus. iussit
torquetorū ministris ut eā
extra ciuitate in miliarij
duceret. et apud illig gla
dio amputarent. **S**ed aūq̄
beata columba ab ipsius du
cebatur p̄nā: ad aurelia
nū ausim loq̄di p̄buit di
cens. **D**aynacōis tue sen
tētia non p̄timeo: quia

iterata deuotione martiriū
 consumabo. Quis ac redemp-
 tor noster nos de hac re in ewa-
 gelio hortatur dicens. Qui
 amat animam suam: perdet illam.
 Et qui perdidit animam suam
 propter me: in uita eterna
 custodiet eam. Sed illa futura
 iudicii pauca dampnatione
 tremisco: quod Christus diciturus
 est inquit. Discedite a me
 maledicti in igne eternum
 que parantur patet meo dyabo-
 lo et angelis eius: quo tu
 sine intermissione peris.
 hinc sententia subiicit. et
 cum dyabolo et angelis eius
 socius ignis eterni non desistis
 ad eum. **N**am ista dampnatione
 qua michi ingeris. in ang-
 compensatione eterni suppli-
 cii pro tua ac uilis mihi uidetur
 esse. quia animam meam licet a cor-
 poris pualeas separa: tamen
 post dampnatione corporis. a
 plus in ea non retines po-
 testate. nisi ipse qui ea mihi dedit
 in corpore. et post futura re-
 stauracione in copage me-
 broz ea restituere potest.
Nam tu sine deo et maloz
 consors. aspice uultu meo
 diliget: ut cum uenero an-
 tribunal christi ad accusandu-
 te. uentis tuis sponsu meum
 ante quanta mihi per hec gloria
 passus. unde tibi penas con-
 quire eternas. **P**ost hec
 uerba. cum perduxisset ea misit

ad locum ubi eis fuerat impati-
 an. qui pariteretur inducens
 perit. ut orone prius ad dominum
 fundet. qui ab hac uita disce-
 deret: atque inter ceteras pres-
 apabodum suum uouit pro sup-
 plicacione lacrimabiliter of-
 ferens dixit. **A**ccepit hunc
 et iuxta petitione mea mi-
 orandi licentia date. **A**t illi
 interueto muneis dono: ei
 ut penetrat orandi persisteret
 licentia. **T**unc beata coluba
 pro in terra iacens. totum se
 ad dominum fundens: orabat dicens.
Domine ihesu christe omnipotens deus.
 tu scis quia pro confessione uois
 tuas habes paucior penas. pro
 mihi auxilium tue pietatis. ne
 in secunde mortis post istas
 penas pene urogent. eterne.
 sed tuas misericordibus subleuata.
 me ad gloria destines semper-
 terna. **P**ostquam pro deprecatio
 extensione diuine misericordis
 celeste penetrant secretum.
Tunc e celo diuinitatis uox in-
 tonuit dicens. **D**em coluba
 aperta sunt tibi celi: ac chorus
 celestium simulque et uirginum
 gaudet ad tuum perit occur-
 su. **A**stat dei filius: pro patre
 habes tibi eternitatis corona.
Suscipiet te angelus: et perdu-
 cet te in ciuitate spiritum iherusalem.
Cuius procieta colla subdet.
 exepit magister retines dixit.
Tu scis domine deus: quia amo-
 ris tui desiderio in hodie
 impleta sunt uota: hoc eis

ne reputes in excessum quia
in te ignorates delinquit
Tria haec genera sunt colubae
virginis intuemur consue-
mata esse martiri. Primo
contempta terrenarum rerum
opulencia evangelium secuta
est preceptum quia non reliquit
omnia que possidet non potest me-
us esse discipulus. uel etiam
quia sublimitate contempnes
superbi. tenuit propter re-
galis conubia phis. secundo
quia longiora quam mensura
dia tolerando. uel etiam inimi-
ci in se iaculis decerto uir-
ginitatis premeruit donum.
tercio hic ut diximus in effu-
sione sanguinis repungit mar-
tiry genus esse completum. Acta
sunt haec in ciuitate senonis
pro die kalendas ianuarij.
regnate domino nostro ihesu christo
cum honor et gloria in secula
seculorum Amen. **In festum**

sancti martini epi. Secundum
lucam

In illo tempore dixit dominus
ihesus discipulis suis. **Sunt**
lumbi uiri pauci et lucer-
ne ardetes in manibus uestris.
Et reliqua. **Omne. b. grego-**
rii pape.
Seuagely scriptum hunc a-
perta uobis est lectio rea-
tata. siue aliquibus ipa eius
planties a se fortasse uide-
atur. ea sub breuitate in-
curramus. quibus eius exposi-
tio ita uescientibus fiat con-
uicta. ut tamen scientibus non

fit onerosa. Quia uirg
luxuria in lumbis sit feminis
in umbilico testatur dominus.
qui de dyabolo ad beatum iob
loquitur dicens. Virtus eius
in lumbis eius. et fortitudo
illius in umbilico uentris
eius. **Principali** igitur ser-
uilibus uoluntate luxuria desig-
natur. cum dominus dicit. **Sunt**
lumbi uiri pauci. **Lubos** et
angustia. cum carnis luxuria
per continencia uirtutibus.
Et quia minus sufficit mala
non agere. nisi etiam quibus stu-
deat et bonis operibus in-
sudaet. partim additur. **Et**
lucerne ardetes in manibus
uestris. **Lucernas** quippe ar-
detes in manibus tenemus.
cum per bona opera primis
uiribus lucis excepta inossumus.
De quibus profecto operibus
dominus dicit. **Luceat** lux uestra
coram hominibus. ut uideant o-
pera uestra bona. et glorificent
deum qui in celis est. **Quo**
sunt que iubentur. et lu-
bos restringe. et lucernas
tene. ut et mundicia casti-
tatis sit in corpore. et lume-
nitatis in operatione. **Redep-**
tor eteri utique unum sine altero
nequaquam placere potest. si aut
is qui bona agit. adhuc lux-
urie iniquamenta non dese-
rit. aut is qui castitate pre-
minet. necdum se per bona o-
pera exercet. **Per** castitas
ergo magna est sine bono
ope. nec opus bonum est ali-
quod sine castitate. **Sed** et

si utrumque agitur: restat ut
 quisque ille est. spe ad sup
 na patria tendat: nequa
 quod se a vicis mundi huius
 honestate contineat. Quia
 et si quedam bona aliqui pro
 honestate inchoat. in eis
 tamen intentione non debet
 permanere. nec pro bona opa
 punitis mundi gloria quiete
 re: sed totam spem in recepto
 ris sui adventu constituat.
Unde et patet subditur.
Et uos similes horibus expectantibus diem suum: quoniam reuertatur a nuptiis. Ad nuptias quippe dominus abiit: quia resurgens a mortuis. ascendit in celum. superna sibi similitudine angelorum. nouus homo copulauit. Qui tunc reuertitur: cum nobis iam per iudicium manifestatur. **Venerat de seruis expectantibus subditur: ut cum venerit et pulsauerit. confestim aperiat ei.** **Venerit quippe cum ad iudicium properat: pulsauerit uero. cum iam per egritudinis molestias esse morte vicina designat.** **Confestim aperit: si huc cum amore suscipimus.** **Aperit enim iudicium non uult pulsauerit. quod exire de corpore trepidat: et uideat eum que contempserit se meminisse. iudicium formidat.** **Beati sunt serui illi: quos cum uenerit dominus inuenient vigilantes.** **Vigilat: qui ad aspectum ueri luminis. me-**

tus oculos apertos tenet. **Vigilat: qui seruat operando quod credit.** **Vigilat: qui a se corporis et negligentia tenebris repellit.** **Sicut etiam paulus dicit. Vigilate iusti: et nolite peccare.** **Hic rursus ait. Hora est iam nos de sompno surgere.** **Sed ueniens dominus quid uigilantibus seruis exhibeat audiamus.** **Amen dico uobis: quod percutiet se et faciet illos discipulos. et in infernum strabit illis.** **Percutiet se: id est ad retributionem percutiet. faciet illos discipulos: id est in eterna quiete foueri.** **Discipulos quippe in regno quiescere est.** **Unde rursus dominus dicit. ~~Venerit~~ uenient et reuertet cum abraham ysaac et iacob. Transiens autem dominus instrat: quia lucis sue illustratione nos faciat.** **Transit uero dictum est: de iudicio ad regnum redit.** **Vel certe dominus nobis post iudicium transit. quia ab humanitatis forma in diuitatis contemplatione nos eleuat: et transire eius est. in claritatis sue speculatione nos ducere. cum que in humanitate in iudicio. etiam in diuitate post iudicium uideamus.** **Ad iudicium quippe ueniens in forma seruorum omnibus apparet: quia scriptum est: in diebus illis in quibus transierit. ~~Et~~ cum reprobi in supplicium conuertentur. iusti ad**

claritatis eius gloria perhibetur
sicut scriptum est: tollatur
impium ne videat gloria dei.
Siquid si serm in
prima vigilia negligentes ex
istat. **P**rima quippe vigi
lia: prima etatis custodia e.
Sed neq sic deponenda e. et a
bono ope cessanda. **P**ra longanimitatis
sue paciencia
firmas dñs subdidit. **E**t
si veniet i scda vigilia. et
si in terna vigilia ueniet.
et ita inueniet: beati sūt
serm illi. **P**rima vigilia
primeum tempore: id est
puericia. **S**cda adolescencia
uel iuuetus: q auctoritate
sacri eloqui vnu sūt dicitur.
letare iuuenis i adolescencia
tua. **T**ercia at: senectus acci
pitur. **Q**ui ergo vigilare
in prima vigilia noluit custo
diat uel secunda: ut qui
uerit a prauitatibz suis in
puericia negliget. ad vias
vite salte in tempe iuuetutis
emigret. **E**t qui vigilare in
scda vigilia noluit. terge
vigilie remedia nō amittat:
ut qui in iuuetute ad vias
vite nō emigret. saltem in
senectute resipiscat. **P**en
sate frēs bñi. quia conclu
sit dei pietas duriciā nimis
non iam est quid hō exu
sacris inueniat. **D**eus des
picitur et expectat. cōtemp
te videt et reuocat. uulnera
de cōceptu suo suscipit: et
tame quadoq reuertit: et
prima punit. **S**ed nemo
hac eius longanimitate neg

ligat: qā tanto districtius
iusticia in iudicio eriget. **I**
qto longiore paciēcia an
iudiciū progauit. **H**inc
eteri paulo dicit. **I**gnoras
qm benignitas dei ad pen
tenciā te adducat. **S**ecundu
dura at tua et cor impi
tens: thesaurizab tibi itam
in die ire et reuelacois iusti
iudici dei. **H**inc psalmista
ait. **D**eus iudex iustus:
fortis et longanimis. **D**ic
turus quippe longanimitē
pmissit iustū: ut que vides
pāa delinquentū diu patient
ferre: suas hūc quadoq ead
districte iudicāe. **H**inc per
quēda sapiēte dicitur. **A**ttis
singei est paciēns redditor.
Paciēns ei redditor dicitur:
quia pāa homū patitur et
reddit. **P**ra quos diu ut cō
uertatur tolerat: nō cōuer
sos durus dāpnat. **A**d ex
tenuanda uero inētis nre desi
diā. ead exteriora dāpna p
similitudine ad mediū de
duantur: ut per hec animū
ad suā custodiā suscipiat.
Pra dicitur. **H**os at scitote:
quia si sciret pat familias
qua hora fur veniet. vigi
laret utiq et non simeret
pfodi domū suā. **E**t qua
pmissa similitudine epam
exhortatio subinfertur ai
dicitur: et uos estote pati
quia qua hora nō putatis
filius hoīs veniet.

Hinc. **D**eo grās alla...

21A

